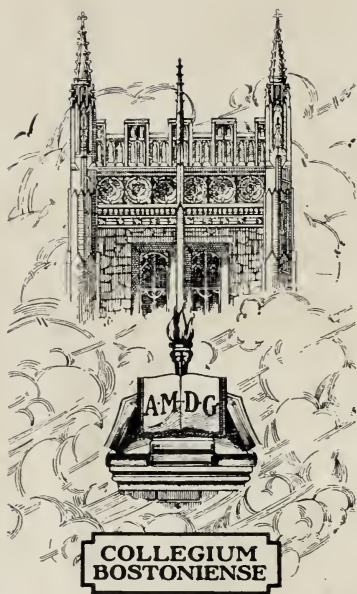

ԾԻՈՋԼԱՅԻՆ ԾԱՌԱ

Լ. ՄԱՐ ԸԻՈՆՆԱԻՇ, Տ.Յ.

COLLEGIUM
BOSTONIENSE

Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Boston Library Consortium Member Libraries

<https://archive.org/details/diogluimdana00mcke>

ՊՆՃԼԱՅԻՆ ԾԱՌԱ

MEASTA AG AN ROINN OIDEACAIS I SCÓIR FOILLSIÚCÁIN FÁ'N nSúm
cun cabruighe le foillsiú leabhar i nSaeóilg atá oireadinnac mar
téacs-leabha ins na Meán-scoileanna.

FOILLSIGEADÓ DE'N céad uair, 1938

Le ceannac díreac ó
OIFIS DÍOLTA FOILLSEACÁIN RIALTAIS
3-4 SRÁID AN COLÁISTE, BAILE ÁTA CLIAÉ
nó TRÉ DON DÍOLTÓIR LEABAR

ṮṮṮṮṮ ṮṮṮṮ

ṮṮṮṮṮṮṮṮṮ ṮṮṮ ṮṮṮṮṮṮṮ, S.J.

ṮṮ ṮṮṮ Ṯ ṮṮṮṮṮ

BOSTON COLLEGE LIBRARY
CHESTNUT HILL, MASS.

ṮṮṮ ṮṮ ṮṮṮṮṮṮṮ
ṮṮṮ ṮṮṮ ṮṮṮ

Tug Ó Conchohair Donn, i. Eoghan mac Cathail, iasacht dá leabhar
dam. Fuairas ón Acair Seán Mac Siolla cáin tamall de cóip an
lámhscríbhinn a-tá i scoláiste Stoneyhurst. Do cheapuigh an t-Ollam
Osborn Bergin dam na fuirmeada, 7c. atá ar na leathanachaib 635-640
do baint ó na Irish Grammatical Tracts. ní tearc an comhairle
7 an consnamh tug an iníean Eilíonoir Knotte dam.

Do na daoineib fiala so beirim mo buíochas ó éiríde.

PB1351

. M3

150009

CLÀR

leat.

RÈAMHRAÙ	..	..	..	..	..	1
DUANNA:						
1.	Δ εὐλανν εὔσατ ἀν βάσ—Ὁ Ὀάλαϊς πιονν	..	..	..	..	7
2.	Δ ἐροῦ Ὁέ ὀέανα μο λειθεας—ταὺς μακ Ὀάιρε μακ ὄρυαιθεαῦα	..	..	..	..	9
3.	ΔR n-oioe múinte mac Ὁέ	..	..	..	..	10
4.	Δ ἰαοῖαῖλ ὄν Δ ἰαοῖαῖλ—ῑear ῑeasa ὀ'n ἰάιντε	..	..	..	..	14
5.	Δ-τάιρ τρί κοῖνρῑς im ἰιονν—ταὺς ὄς Ὁ huiῑinn	..	..	..	..	16
6.	Δ-τάμ i n-easḃaῖr aḃnoirc	..	..	..	..	19
7.	ὀλάτ ἀν ḃácuire ḃuῑre	..	..	..	..	23
8.	ὀρέαῖαḃ sin Δ ḃean—ἀνluan ḃac ḃoḃaῖaḃ	..	..	..	..	27
9.	ὀuime τρίρ ḃáḃair ḃic Ὁέ—ḃonnḃaḃ ḃóρ Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	29
10.	Ceitearn coilleaḃ clann ḃḃaḃ	..	..	..	..	30
11.	Cia ḃo ῑéaḃaḃ ar ḃ'ḃῑῑin	..	..	..	..	34
12.	Cia le ῑcoiseontar ḃ'anam ?—Ὁ Ὀάλαϊς πιονν (?)	..	..	..	..	38
13.	Cionnus ḃíolῑaḃo mo luac leῑῑis ?—ḃongus πιονν Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	40
14.	Creῑoim ḃuic Δ ḃḃlann uasal	..	..	..	..	41
15.	Creῑoim ḃar creῑoeas an eaglais	..	..	..	..	43
16.	Cúῑs cáis as ḃhó le ḃloire—ḃonnḃaḃ ḃóρ Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	46
17.	ὀéanaḃ ῑo suḃaḃ síol ḃḃaḃ—ταὺς μακ Ὀάιρε μακ ὄρυαιθεαῦα	..	..	..	..	47
18.	ὀia ḃo ḃeaḃa-sa Δ ḃḃuῑre—ῑíolla ḃriῑte Ὁ heoῑusa	..	..	..	..	50
18a.	ὀia ḃo ḃeaḃa-sa Δ ḃḃuῑre—ḃonnḃaḃ ḃóρ Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	51
19.	ὀia ḃo ḃeaḃa Δ ḃḃloire ḃhóρ—ḃongus πιονν Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	51
- 20.	ὀliῑe, Δ ḃuime ḃéanaḃ ḃóin—ῑearῑal ὄς ḃac an ḃaῑro	..	..	..	..	53
21.	ὀo ḃriῑeaḃ cunnraḃ ar cáḃ	..	..	..	..	58
21a.	ὀo ḃaḃaḃ ar ḃῑear ῑaire	..	..	..	..	61
22.	ὀo-ní ḃuime ḃia ḃá ḃaoin—ḃonnḃaḃ ḃóρ Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	64
23.	ὀroiceaḃ na ḃreacḃaḃ ῑáis Ὁέ	..	..	..	..	66
24.	ḃanlá coimne as cloinn ḃḃaḃ	..	..	..	..	69
25.	ḃíso rem ῑuῑῑḃ, Δ ḃḃair—eoῑan ḃac Craῑḃ	..	..	..	..	73
- 25a.	ḃíso rem ῑaoῑῑoῑn, Δ ḃosa—ḃonnḃaḃ ḃóρ Ὁ Ὀάλαϊς (?)	..	..	..	..	74
26.	ῑaḃa ḃeoῑaḃeaḃo na ῑoaoine	..	..	..	..	78
27.	ῑéaḃ ḃo ḃeireaḃ, Δ ḃuime	..	..	..	..	81
27a.	" ῑearr ḃeaῑán cloimne ná clann "	..	..	..	..	83
28.	ῑuaras ḃian, ὄn, ῑuaras ḃian—ḃonnḃaḃ ḃóρ Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	86
29.	ῑarḃ éirῑe ioḃan ḃráḃa—ḃonnḃaḃ ḃóρ Ὁ Ὀάλαϊς	..	..	..	..	86
30.	ḃocaḃ Críost cumaoῑn Δ ḃáḃar	..	..	..	..	91
- 31.	ḃomḃa ῑáḃ as ῑeῑῑ an coimḃeaḃ—ῑearῑal ὄς ḃac an ḃaῑro	..	..	..	..	94
32.	ḃomḃa ῑear suirῑe as san ḃairῑréas	..	..	..	..	97

CLÁR

DUANA:

leat.

33. Láim mtoiu im éionnsnaím, a éríonóro—Sofraíó mac briaín
mac an bhaíro 102
34. [maíir . . .]éunnsaím lem éaíroib 102
- ~ 35. maírs beireas oíosa dá éoin—fearǵal ós mac an bhaíro 106
36. maírs oar compánac an éolann—áéairne mac eoǵain 108
37. maírs meallas muirín an tsaoǵail—Sofraíó pionn ó dálaí 109
- 38. maírs nac éionnsaó dá n do óia—fearǵal ós mac an
bhaíro 114
- 39. maírs nac doírteann a ééara—fearǵal ós mac an
bhaíro 117
40. maírs éíro tar toil a áéar—Cormac mac tarús ballaí
ó dálaí 121
- 41. maréain uíir, a éróc an éomóeao—Donncáo mór
ó dálaí (?) 124
42. meíteal do bí as óia na noúil—Siolla bríge ó heoǵusa (?) 129
43. ná ééana víomas, a éuine—Donǵus pionn ó dálaí (?). 134
44. náma m'anma an éalann ériaó—Donncáo mór ó dálaí 135
- ~ 45. ní víol ǵráda ǵleann na noeor—fearǵal ós mac an
bhaíro 137
- 46. ní maí altuíǵim m'anáir—fearǵal ós mac an bhaíro .. 139
- 47. ní rí píre áct flait nime—fearǵal ós mac an bhaíro .. 145
48. Olc íocéar ar luaǵ leígeas—fearǵal mac Donnmaíll Ruair
mac an bhaíro 145
49. Ór na mbán bainceann nime—Donncáo mór ó dálaí 149
- ~ 50. Ort do seiseáct, a saóǵail—Donncáo mór ó dálaí .. 151
51. Roǵa ǵac beaóó beíé boct—Tarús mac dáire (?) 153
52. Ruǵaó báire ar an mboctáct—Donncáo mór ó dálaí 155
53. Saóǵalta sin, a saóǵail—Donncáo mór ó dálaí (?) .. 159
- 54. Sbéacláir na cruinne an éróc naom—Donncáo mór
ó dálaí (?).. .. . 162
55. Seaect n-mǵeana 'son uíla 165
56. Sǵuir doo víomas, a éuine—Donncáo mór ó dálaí .. 167
57. Táimís ceo tar an ǵcreioim—Eoóair ó heoǵusa (?) .. 168
58. Teime ar n-a faoáǵ fearǵ dé—Pílip boct ó huíǵim (?) 172
59. Toǵaim aíbíroin mar aíǵne 176
60. Trí ǵláime ǵeimealac dé—Donncáo mór ó dálaí (?) .. 180
61. Uairéa péin do pás íosa—Donncáo mór ó dálaí (?) .. 184
62. Uíra ar leíǵis óia na nǵrás—Donncáo mór ó dálaí 187
63. A búaíǵe tá i uor lonoon—Eoǵain Ruao mac an bhaíro 188
64. A énuic éoir re taoib ealla—Sofraíó pionn ó dálaí .. 192
65. A éros éall ar an uíulaí—Sofraíó pionn ó dálaí .. 196
66. A píir éíro i uíir éonail—Sofraíó pionn ó dálaí .. 200
67. A ǵearóro, ééana mo dáil—Sofraíó pionn ó dálaí .. 201
68. An tú ar ǵéaódaíne, a éarraǵ—Eoóair ó heoǵusa .. 207
- ~ 69. Ar íasaect píaras Donǵus—Donncáo mór ó dálaí .. 211
70. A-tám i ǵcás eíoir dá éomáirle—Eoóair ó heoǵusa .. 215
71. A-tá sunn seanéas muáim—Siolla bríge mac Con míre 217

CLÁR

	DUANA:	leat.
72.	Δ έταεταίρε έτις όν Róim—Siolla Briogae mac Con mīde	220
73.	Dean dá cūmadó críóc ealla—Fear Feasa ó'n éamte	223
74.	Deir eolas dúinn, a Dóimnuill—Soprairó fionn ó Dálais	228
75.	Díot díre as ultaib ar doó—Eocharó ó heogusa ..	236
76.	Cia do-geadhainn so Sráinne—Tasós ós ó huiginn ..	241
77.	Dá brágaro uainn i nInis—Tasós ós ó huiginn	243
78.	Dairt sonn dá seolad so Tasós—Soprairó mac Briain mac an Bairo	246
79.	Deals atálaró oéras Tairós—Eocharó ó heogusa ..	249
80.	Óligiró ollan urraim ríog—Seán Buiré mac Bruaideadó	252
81.	Do báiró teime tír Conuill—Feargal ós mac an Bairo ..	257
82.	Do briseas bearnaró ar Brian—Maol Seacáluinn na nUirsgeál ó huiginn	261
83.	Doirb don éiríseal cinneamhainn Tairnseartais—Soprairó mac Briain mac an Bairo	266
84.	Dorn ioir óán is dásaet—Seán ó Clumáin	269
85.	Do tógadó meirge murcharó—Soprairó fionn ó Dálais	274
86.	Do tuit meirge cafa Cumn	279
87.	Dume deigmisnig dá-bíot—Dóimnall mac Tairós ó Dálais (?)	283
88.	Eac san araodain an fearg—Maol Seacáluinn na nUirsgeál ó huiginn	286
89.	Éireannais féin fionnloclannais—Fear plača ó Sním ..	290
90.	Éiso rem éasnac, a fír gáraró—Feargal ós mac an Bairo	293
91.	Fa ngníomharó measoar meic ríog—Soprairó fionn ó Dálais	296
92.	Póto cotarsna críóc Banba—Eocharó ó heogusa	302
93.	Pogus purtaet don tír tuairó—Feargal ós mac an Bairo	307
94.	Póillsig do míorbúile, a mhuire—Tasós ós ó huiginn ..	312
95.	Póiriró mo leisge, a leat éuinn—Tasós mac Dáire mac Bruaideadó	314
96.	Porairé tilad ar doó—Maol Seacáluinn na nUirsgeál ó huiginn	317
97.	Puirig so póill, a éire—Soprairó fionn ó Dálais ..	321
98.	Sad éan mar a dóba—Tasós mór ó huiginn	325
99.	Saóis ailbe i n-mgim Dóimnuill—Soprairó fionn ó Dálais	330
100.	Ionrda uaisle ar iat laigean—Eoghan mac Craic (an t-Ortóir)	335
101.	Iongaró éu orm, a Iarla—Soprairó fionn ó Dálais ..	338
102.	Leannám pilead síol Suibne—Eoghan mac an Bairo ..	344
103.	Le héannmāoi cuirtear clú ban—Doó mac Diarmuroa mac an Bairo	349
104.	Mairg éaireas olús re daltā—Maolmhuire mac Craic	352
105.	Maic an loet airtíog óise—Soprairó fionn ó Dálais ..	355
106.	Micrō creireamh do éloinn néill—Eoghan mac Craic	359
107.	Mór an luēt arérais éire—Feargal ós mac an Bairo	363
108.	Ní óligim aictear ar feirg—Eocharó ó heogusa	368

CLÁR

	DUANA:	leat.
109.	ní fada ón fódla a tát a tuairdeamain—feargal ós mac an baird	370
110.	ní trát aitreacais o'fuil Conaill—feargal ós mac an baird	373
111.	Rannam le céile, a clann uilliam	379
112.	Rí con éireann ábartaic—brian ó corcrán	387
113.	Roša na cloinne Conaill—Siolla briosc mac Con mrioe	390
114.	Slán fac folcaó—taós mór ó huiginn	394
115.	Tairnig éigse fuinn tairdeal—fear flaeta ó gním	398
116.	Teac carao do-éiu folam—fopraio pionn ó dálais	400
117.	Teallac emig iac laigean—eoctar ó heogusa	402
118.	Teasra easgara an fiaóais—feargal ós mac an baird	408
119.	Tomus níur éruacna i tcluin fraoié—donjus mac Cearbail burió ó dálais	411
120.	Tosac féile pairsinge—doó Olladur ó carrtoio (?)	415
121.	Turnam dócail oíot muirne—feargal ós mac an baird	419
122.	Uaigneac a-taoi, a teac na mbrátar—loclann ós ó tálais	423
	comtair	427
	nótaí	429
	il-léagmá	484
	foctóir	511
	filio do cum na duana so	624
	oaoine, coin, eic	625
	áiteanna	630
	fuirmeacá ainm	635
	fuirmeacá na gnáit-breicre	641
	meadar	642

RÉAMNÁD

Duana, laoirí, éigse, dán, dán díreach, &c. do goirctí den tsagas fíliúcháta atá san leabharso; agus filí, draoirí, aos dána, luét, &c. ealaíona, luét, &c. eolais, ollamain, ciar, dán, &c. do goirctí de na daoine do cumadóis í. Sió gur gnáth na focail “Bards,” “Bardic Poetry,” &c. i mBéarla, ní hionann an ciall atá le “bard” agus le “file” san bfilíúchátsó. Duine uasal do bí i bfilí, agus do bíod buirí beag aige as déanamh comluadair leis agus as príotáil air. Bard nó reaire do b’eod duine den buirí sin agus cruitire duine eile é. Ní cumad an bard don fíliúchad; is í an obair do bíod air duana an filead d’aítrí. Segas cantaine (nó *recitative*) do b’eod an aíriseoiread sain, agus do bíod cruitire an filead as déanamh com-éoil leis an nduine do bíod gá haitrí.

Cia híd na filí seo? Dá léigead duine liosta filead na hÉireann—cúir i gcás i “Primer of Irish Metrics,” Kuno Meyer—do tabairt sé fá deara naé líonmar na sloinne atá le fágáil ann. Ní fúigead sé ad Clann Uíghin, Clann Eogusa, Clann Craic, Clann Ruanaí, Clann an Baid, Clann Con Míre, Clann Bruidéad, Clann Ipearnáin, Clann Duinnín, Clann Maolcónaíre, Clann Clumáin, Clann Ritbeartaigh, agus roinnt beag sloinnead eile. Is íad na cinní filead íad só, is é sin, na cinní ó dtáinig fúimór na bfilead. I dtad gá don cinní ad is féidir a rád go mbíod gnáth-baint aige leis an bpláit do bí i gceannas áite comnuide an cinní; ó Clann Eogusa do tigead ollamain Méis Uíor, ó Clann Bruidéad do tigead ollamain í Uíain, agus mar sin d’óid uile. Ní

hiontuigthe as soim go raib cosg ar donduine dá raib taob amuis de na cineadóib fileata dul le ceir na filirdeacta agus gráó (.i. céim, tiotal, gc.) fileadó 'fásáil' do péim. Dá comartha sain do sgríob Robert Mac Artur, O.S.P., Brian Óg Mac Diarmuđa, Toirdealbhad Ó Briain, agus doó Óg Ó Doimnaill duana i nIomarbáig na bFilead; agus is dóicighe ná a céile go raib gráó ollamhan as Gearóid Mac Gearailt, Iarla Cille Dara (1397).

1 sgoileannaib filirdeacta (nó dám-sgoilaib) is ead fuaire na filir a n-oidectas. Ní fios dúinn go cruinn cé méid sgoileanna filirdeacta do bí ann, ná cá rabhadar. I nDuain a 93 tá tráct ar "cúig sgoia na hÉireann," agus tá a fios againn go raib a leictéir sin de sgoil as Cloinn Craic (104 3), as Cloinn Uiginn (i sCill Cluaine, TD x 12 n), as Cloinn Dálaig i nDútaig Ealla (73), as Cloinn an Bairo i dTír Conaill, agus as Cloinn Maolcónaire, agus do réir gac cosamlaicta do bí san seisead aois deas móran sgoileanna eile ar fud na tíre.

Ó na cineadóib fileata is ead do táinig fúrmór na bFilead, aet ní gá a ráó narb file gac duine de na cineadóib sin, aet amáin daoine a raib éirim ionnta cun na filirdeacta. Pé buacailí óga den cinead ar mian leo dul le n-a sceir doúctais do cuiread maigistir na sgoile ("oid" nó "saoi" nó "ollam") fa sgrúduad iad, as féadaint an raib cuinne maic acu, agus an rabhadar oile ar an nGaoidilg do léigean agus do sgríobad. Tar éis gabáil dóib tríó an sgrúduad do glactaí istead iad san dám-sgoil mar doóbaraib ("sgoláirib," "poelacánaib," "foclamtióib").

Do b'é an céad-doóbar léiginn ná a céile do bí le fothuim aca gramatac agus mead na Gaoidilge. Obair éruair do b'ead i seo mar is léir dúinn ó lám-sgríbeannaib mar RIA 24 P 8, C ii 3 i n-a bfuil riaglaea an dána óirig curta

síos i sgoimair na sgoil. O'fán na riaglaí a n-a sein-riocht san aon achrúgadh do t'eacét orra ar feadh cúig gcéad mbliadhán, 's é sin ón mbl. 1200 nó mar sin go dtí an bl. 1650. Tá sguirpí duan ós comhair duine ní féadfaid sé ó foirm na bpocal ná ó mheadar na rann aon tuairim do t'abairt do dáta na duine ná dá háit bunaid; ní féadfaid sé a rádh cé acu i nÉirinn nó i nAlbain, ná cé acu san tríomhad haois déag nó san seachtmhad haois déag do cumadh í.

Taob amuis den teangaid, do bí o'fíadaib ar an sgoiláire craoba geinealaigh agus sein-sgéalta na nSgoirdeal o'foghluim de glain-meabair. Do bí roinnt eolais ag na fíleadaib—nó ag cuio acu pé sgéal é—ar an litirdeacht romainseanail ar a raib tóir mhór ar fuo na hCorpa san sean-aimsir, aet ní féadtar a rádh gur sna sgoil-eannaib filirdeachta fuaradar an t-eolas-soin.

Tá cúpla leabhar le fágáil againn i n-a bfuil tuarastabáil ar an sahas beaadh do bí ag aobaraib na ndámh-sgoil.* Do bíod cillín nó "boe" ar leit ag fad sgoiláire, seoirín san fuinneois agus san trosgán aet amháin leabaid agus caeaoir. Fad tráchnóna do bailighois le céile cun céachta o'fágáil ón oide sgoile, agus i n-a uaid sin o'imtighois, fad duine acu go dtí a cillín féin, agus o'fánaois ann i n-a luige "ar a leabaid boe" ag maetnam ar an gcéachta, agus ag déanam taitige ar duanaib do cumadh dóib féin. I bfuad amad san tráchnóna do-beireadh seirbisead coimle istead eua, agus do sgríob-aiois síos an méid filirdeachta do bí ceapta aca. Ar maidin lae ar n-a márac do tighois le céile arís cun breit an oide o'fágáil ar a sguio oibre.

Pé áit a raib dámh-sgoil ba mhór an tsuim do éuireadh na plaithe agus na daoine saibbre innte; níor leo do b'fáillige san fad cóir bíod agus

* "Memoirs of the Marquis of Clanrickarde," pub. 1722; "Description of Western Islands of Scotland," Martin, pub. 1703.

d'íge do éur as triall uirre sar a mbeaó don
 éostas ar na sgoiláirib; agus d'fearaíois fáilte
 fíor-éaoin rompa Dia Satairn agus Dia Doimnaí
 i n'gac seaótmáin, s' a n'glacaó isteaó i n-a d'ígeib
 féin. Ó féile Míicíl go dtí lá féile Muire san
 Earraó do bíod an sgoil ar osghailt. Ar sgar
 don sgoil d'iméigíois na haóbhair agus teastas
 ón oíde aca, ní hamháin ar an ioméar do bí púta
 ar feaó an téarma, aó ar an méir eolais do bí
 faáalta acu. Is minic bíos caint sna duanaib
 ar " seaó n'gráda na fílióeaóta," 's é sin is
 dóca " foélaacán," " fuirmíó," " Dós,"
 " Cana," " Clí," " Ánraó," " Ollamh."
 b'féidir gurab iad sin na gráda do beireaó an
 t-oíde ar a aóbharaib i n'beireaó saó bliáona de
 na seaó bliáonaib, aó ní fíos dúinn caóain
 d'iméig na tíodaib sin as taitíge.

Nuair do bí na seaó mbliáona curta isteaó
 aige agus na seaó n'gráda bainte amach aige
 do bí an fíle ós ullamh éin a éiríde do éleaótaó.
 D'iméigíeaó sé as triall ar flait éigin—flait
 a dúitíde féin nó flait eile—as taisbeaint do
 sampla dá éirí fílióeaóta agus as iarraíó air
 é féin do glacaó mar ollamh nó " fear gráda."

Saó flait nó rí a raib cumáó mór aige agus
 dúitíge leáan fa n-a smaó ba sháó leis ollamh
 nó a do do beir aige i measg a luó leanaína
 éin caíthí aimsire do tábairt do féin agus dá
 muinntir, agus éin a glóire féin agus glóire a
 fine d'aróugaó. Do b'é duaisas ollamh caítréim
 agus éaóta a ríó féin d'aítris, a uaisleaó, a
 féile, agus a deig-tréite eile d'arómoláó, agus
 duan do éapaó ar ócáir breite nó báis nó
 cleamnaís donduine den muinntir ríóga. Ba
 sháó leis na ríogaib na duana so do éir le éile
 i b'póim leabair. " Duanaire " do bí ar a
 leitéir sin de leabair, agus tá eirí acu i n-ar
 seilb agaimm inu pós, mar atá: leabair Cloinne
 doóda buíde, leabair Méis Samraóáin, an leabair
 Branaó, leabair Méis Uirí, srl.

Ba mór an meas do bíos ag na flaitib ar an aos dána, agus ba fíal fairrsing do díolaitois iad, ag bronnadh eac agus bó agus talman agus óir agus airgid orra. Áit do bí fáil eile ag na flaitib beic ag “díol dān.” Níorbh don dóig do rís file do beic shá dorað agus shá imdeargadh, “shá cōgnam agus shá cnám-gearrað” ós comair an pobail. Teanga nimneac do bí ag na fileaduib, agus do bí cur acu an-coilgneac an-ḃruisneac, agus ba minic dóib beic ag borrad le neart uadair agus díomais. Sna duanaib seo tíos do-éimro cur acu ag imreas go géar le n-a ḃflait féin, ag tabairt masla dó, agus san deireadh ag imteacat cun gabáil le flait eile.

Ní bíos de ceangal ar an filir fanaict i gcomnuirde i ḃpocair a ríos féin. Ó an go ham do téigead sé ag taisteal na tíre, ag tabairt cuairte ar flaitib eile. Do cuireadh shac flait fáilte roimhe, ag bronnadh duas air i ndíol na nduan do ceapadh an file i n-a onóir. I n-a leictéir sin de duanaib ba sháit leis an ḃfilir rann nó a dó do cur istead ag molað a flata dútcas.*

---

*Don léagtóir ar mian leis tuilleadh feasa o'fágáil ar na fileaduib moltar na leabair seo: “Bardic Poems of Tadhg Dall O hUiginn,” Miss E. Knott (Ir. Texts Soc.); “Journal of Ivernian Society,” 1913, Article by Professor O. Bergin.

Ó DÁLAIŠ FIONN CÉT

- 1   A éolann éugat an bás,
tuig féin go bfuil ann uatbás;
ní dail éosmáil naé cás lat
an bás san orsain ašat.
- 2   Creio naé fada uait an t-éas;
bí a éolann ar do éiméas;
ná creio don tsaogal aco seal;
a taobhad oero ní dlíštear.
- 3   Ós éigin duit dul i bfad
féac ió díaró is féac romad
féac faoiú is féac ós do éionn
féac ar šac taoiú ió éiméioll.
- 4   Féac an óige iar n-imteacét uaiú,
a éroinn an duille díombuain,
mór n-amšar ió éionn do éuir;
dar liom ní haóðar uabair.
- 5   Imteacét do éos lút do lám
féac do céadfad a šclaoélad;
cuimniš ar doille na noearc
moille ar t'fuišliú 's ar t'éisdeacét.
- 6   Féac ar éoraó éig a-mac
asad, a éolann éiontaé;
do éamra d'féacain ret ais
féacairó an damna díomais.
- 7   Féac na fiacra féac an rošš
—ní šlic naé šabann teasosš;
ó tá a b'féacain oero i noán
creio do šgéalaiú an šgátán.
- 8   Déana ó éarla mar taoi-se
šgátán dot fíor donaoise
dā b'raicteā a éneas 's a érué
ní peas an mairpeā a-márac.

- 9 Ós innte as éigean duit dul
féac an uais ar n-a hosglao;
truas an maíse méad [doo] gráin;
féas na taise ar n-a dtósbáil.
- 10 Féac a-rís—is raðarc tinn—
pian an anma i n-uaim lprinn;
móide as cás an t-anam ann,
bás ní fásann i nloprann.
- 11 Féac na teadoma tá ar do éionn
as díogailt t-uile i nlprionn;
ní biað portaét ar t'olc ann;
ort do éonntaét, a colann.
- 12 Ní cuireann ort suais ná gráin
robað saé donlá d'fásáil;
ní sabann tú robað riam,
a énú folam na n-ainmian.
- 13 Iarraim ar eolac na naomh,
mícéal aingeal an t-aromáor,
mo breit ar lorg naomh nime
maor na ndeic n-ord n-aingliúe.
- 14 Dom cur réir re rís nime
mátair mhic na maigóine
dion m'anaim dí sió docar
tašaim i dom anacal.
- 15 Saoð nac aicniúe ort féin
nac tráé duit dul ar dícéill;
luša sa éac bríoš do ball,
do bláé do éríon, a colann.
- 16 Allus folá mhic mhúire
mícéal—maic an teactaire—
rug ar neamh uair an t-allus;
mo éan fuair an feadmannas.
- 17 Ní deacair corp naomhna ar neamh
aé do doncorp mhúire maigóean
sió iomróa bean 'n-a hóis ann;
ar neamh do-éoir a colann.

A colann.

2

TAÖS MAC DÁIRE MAC BRUAIÖEADÖA ccc.

- 1 A éroc Dé déana mo leiḡeas,
lus na sláinte sirirö dām;
do māotbarr fa caom a céadodāt,
a naomcrann saor ḡeasac ḡlan.
- 2 Congaim liom as leiḡeas m'anma;
maö ail leat póir mo éorp;
ar n'oul i ḡclí san teas triallaim;
neam re nḡac ní iarraim ort.
- 3 Dom érosasö tánas-sa éusao,
a éroc íosa póireas mé;
dod roöalta ní dú a dóimeas,
tú banaltra díleas Dé.
- 4 Tú d'altróm éinnic ar seatar
sluas an beata beanpas loct;
fir 's mná na cruinne faö éios-sa
a-tá bruinne íosa it uct.
- 5 Quít as márcac mac na hóige,
a eo corcraö na ḡcaor ndearḡ,
bias san brát ar muin do márcas;
trát ḡuir ba portail bar bpearḡ.
- 6 A aball na n-uöall ḡcumra,
a éranntoröarö na dtrí mblát,
do póireas leat lán na talman,
a élar breac ler cabrasö cáö.
- 7 Créad an cúis fa ḡcantar aball
ret fíotöbarö corcra, a éroc naom?
congaim liom ḡo leanar t'foras,
a mionn leabhar solas saor.
- 8 A ḡráinne áluinn d'fíotö parrtais,
peacasö talman [tú do] sás;
ba ḡeall a élanntar an ḡcánarö
crann tar ceann n-áöaim do pás.
- 9 Is é an crann-soim, a éroc íosa,
t'adöar-sa—más fíor don sdaír;
fa dearḡ an crann do éru a oöta,
is tú an call corcra fa énaib.

- 10   A'ball oile ón u'ball éabha
       do oroiúg Críost, a éroc naomh;
       anmanna cáic uile t'ubla,
       a muine bláit cumhra éaomh.
- 11   Is ionnat do doirt an Dúileamh
       deiread Cargais — cróda an múit —
       puil a ériúe ar cuairt dar gcosnamh,
       a bile suaire dosglan dlúit.
- 12   Muir gorm do-ghéanta don talamh,
       talamh don muir maś don tráig,
       's do-ghéanta péine, a éroc éasda,
       roċ gréine is éasda maċ áil.
- 13   Lá áluinn don oirde gheimhriú
       do-ghéanta ceana, a éroc Dé;
       do-ghéanta trá [eas doċ aśaio]
       lá geal gémaċ aċaig é.
- 14   Ó céadlá cruitiģte an beaċa
       d'á mbeinn doċ luad ġo ló an úráit
       gémaċ mír do ġníomh ní [ģeallpam]
       do ríomh, a mín [beanncraim] bláit.
- 15   A éroc dearg i n-deaċaio Íosa
       o'páģáil báis naċar bás do
       don mac śaor do bí ar do úruinne
       do p'aoimh rí na cruinne a éro.

A éroc.

3

- 1   Ar n-oirde múinte mac Dé,
       oirde múinte as mac don mhaoi,
       ar doċoil do ċáċ re toil nDé
       — ní hé soim re ċáċ — a ċaoi.
- 2   [Óál] an scríoptúir ó D'ia dúin
       cia naċ iontnúro res an eol
       deoċa millse as ġá n-ól
       deoċa as m'illse blas i mbeol.

- 3 An glóir tál ní tuilltíir leo
an rann dá mhuinntíir as mó
neacé [ó] mártara díobh as Dia
lia dá síol nac dalta dó.
- 4 Roctrom do-ghabair a gráó
a éaraíro — ní comctrom síon;
a luag oiliomna hé uam
mé do tuar roiríomda an ríog.
- 5 Ón ngrábadó do-éiam 'n-a éionn
ar [an] sgrábadó do bhad barr
a scríbeann dá sgrasda leam,
an ceann dalta as pírfearr am.
- 6 Do gab sé romuibh an raon;
do sgoiubh Dé ní buó dual
neamhóradó do react an ríog;
tearc díobh nac deagadobar duad.
- 7 Ní dá toil cartair an cion;
ní foil san mártain 's ní mar
neac nar hoilead a crú a énead;
neamh an t-oirear as dú dáin.
- 8 Oic an fulang naom do-niad;
caol sin sur cuinang an ró
cuir ríog na talman don tréad
re a méad díobh as adbar óg.
- 9 Cá beas daoiubh re huét a fíac
an t-uét do sgaol ar bar sgrát?
do dearmair ar n-oide a fíoc
nac síot broide éanglaid cáe.
- 10 Do bí siad i n-easbadó iuil
na heasbail 's ní hiaó a-máin;
cóir a n-altrom d'eacla an thúir
do múin eagna dagclann dáibh.
- 11 Do-beir an té do oil inn
ó sgoil Dé mar do-geibh geall
dá dteagmadó cás amman ann
barr grás don adbar as fearr.
- 12 Dá measda an méad dligítear díobh
do dligfead an tréad dá dtáin
beic sgrasda ó gníomh is ó glór;
is mór dalta ríog re ráó.

- 13 Ní fáirde uann ainm a mhá,
 gairm ar n-oidhe as duál do ūia;
 sió lán an éruinne d'á clú
 is dú ar mbuime do ráð ríá.
- 14 [Fionnar ó a] cótladh 'n-a curp
 d'á dothgrádh d'iomadh ar n-olc
 go ndiongha rí an éruinne ceart
 ar eadct do bí [a] buime boct.
- 15 Sió iomrda cineadh do claoi
 a bhoibh ná sireadh sé
 —ní buí dhóig antabaidh hí —
 cóir d'á mbí ar daltaibh Dé.
- 16 Crocad m'oidhe táinig tríom
 's a loighe a-táimio d'á túr;
 mo mairtra d'fulang nac ál
 cumang an grádh dalta dún.
- 17 [Ní b]iadh crádhadh ós a cionn,
 sió cian do-éamar 'n-a éann,
 slighe Dé d'imteadct 'n-a ham;
 an t-moleadct mall is é as fearr.
- 18 [Mo] beit gan toirse d'á túr
 's an toil-se do breit go buan
 dom oide ní hanáir lán
 grádh gan loighe d'fádhail uam.
- 19 Deacair cor i n-aghaid Eoin;
 tagaid mar do thóg an fádh,
 éantogha ar ab anta d'aoibh,
 dalta an tsaoir céadócara cáig.
- 20 Tarla ar gac cineadh d'á cloinn
 go ndlígadh gan labhra linn
 cairt agha bás druim ar druim
 a tuinn na ngrás gur fáilc inn.
- 21 Do reacad an fleadh ar luac
 dar bpeacad do bean a bláct;
 deoc searb do b'foirceann d'á fíoc
 do dealb síot coitcéann re các.
- 22 Mar fuair ar síol árdaim am
 —nochar slánuis dhóibh aco dream—
 is uime do-í sa éram
 'n-ar érom rí na cruinne a éann.

- 23 NÍR CÁS PIAN AÇO PIAN SAN CÚIS,
ní 'n-a bÁS DO BIAO A SBÉIS;
PIAN AR N-OIDE I N-UAIR AN BÁIS
ní LOIGE AN PÁIS UAINN DÁ HÉIS.
- 24 FUAIR DÍMIAO AS M'ÓIGE UAM;
A MÍRIAR IS MÓIDE AS NÁR
SAN É 'N-A SOCAR DÁ SÍOL
CROCAO AN RÍOŠ IS SÉ SLÁN.
- 25 NÍ DON ANAM ŠLAN A ŠUT
AN ČALANN DO ČAR A-MAC
DÁ N-DOMAO DIA A ČEAČTA IM ČEAC ;
CIA AN NEAC DÁ BUO REAČTA A RAČ.
- 26 ŠAC NÍ DO ČEILIS DON ČOIR
BÍ, MUNAR LEIŠIS DO LIAIŠ,
AR DO ČORP ŠO ŠCHIRE PÉIN
ORT PÉIN, A ĐUINE, 'N-A ĐIAIO.
- 27 ČOIR Ó ČEAS ŠRÁIO A RÁO RIA
AN LÁM ĐEAS DO ĐÁIL A CRÚ:
“ TREAO M'FEARANN LE [ČEAČT] AN ČLO
CREAČT AS MÓ LE [ĐTREAOAM] ČÚ.”
- 28 IS ĐULTA ĐOIO UILE AR T'IOČT;
AN ČOIR ŠÉ ČUIRE 'N-A TOČT
IS ĐUAL DO ĐREIČEAM ĐEIT ČEART;
TEAČT PAO ĐREIT BUO FEIČEAM ORT.
- 29 DO PIAN, AÇO ŠIN ŠUR FEIT IAO,
DO MIAN AR MBEIT MAR NAČ BÍO
DO ČUIOIS [AR ŠCOR I] MÉAO
CUIOIS DON TREAO AR NĐOL ĐIOO.
- 30 ĐOCAR ŠAC CÁS DON DÁ ČEIM,
DO BÁS DAR LOTUIB ŠIO LIAIŠ,
CUISTE ĐONĐOLA AN ĐEILŠ MĐOIL
TROMĐOLA AN TAOIO ĐEIRŠ 'N-A ĐIAIO.
- 31 TRUAŠ IAO AO ČAOMČAC AR ČNOC,
A NAOMČRAČ, IS ŠIAO AR ŠIOC;
MÍNE AŠUS ŠILE A DÁ ŠLAC
NÍR ĐAC ĐINN-NE A RIŠE RIOT.
- 32 [AŠ] COĐAL 'N-A ĐTOIL ŠÉ A-TAO,
AR ŠAC ĐPROBAL DÁ ĐPOIL FÚO
RAČAIO ŠAIRM FAIRSINŠ ÓN ČAŠ;
ĐRÉAŠ AS ANM DON AISLINŠ ÚO.

- 33 . . . . . Muire a deala d'aoib
Eaba 's gac duine 'n-a deois;
ionann cre duir-se agus d'áib,
foisge ná cnáim é don fíoil.
- 34 Uair fa mbia cáic ar criot
sa bráic dia luam 'n-a d'á leat
an tsilat éall d'á dtuga a-mac
uic! ní hann as buga an breaic.
- 35 [Is creitche] 's a bás rem beal
san éas gomaó beicche bríos;
re breicem ceart gíó cóir taob
gíol don cóir re reáic an ríos.
- 36 [Tréigean] feasda ar bfeirs 's ar bfioc
—d'á ceir do buó [cheasda fuac]—
an lorg do gabas do gñáic;
borb gac áic blačas a bhuac.
- 37 Is é as reáic don uile fíor
duine as teáic is duine as uil;
gé a-tá an gnás i gcéill d'á car
ní léir dam an bás im bun.
- 38 [. . . . . a pala 's a loimn]
an bior ar nac raba rinn
is baogal dún ar ar n'oruim
súg an buinn ler saoraó sinn.
- 39 An díle ar n-a d'ortaó dún
díne acó oétar nacar b'ál
do báir muir gac duine díob
a síol gur cuir uile i n-ár.

AR

4

FEAR FEASA Ó'N ÉÁINTE CEC

- 1 A baogail ón a baogail,
ó 'o-éim do doirse baogail
ar n'óanam cruic is ciste
nár meallár mi-se a baogail.

- 2   Δ ΒΡΕΑΣΑΙΣ ὅν Δ ΒΡΕΑΣΑΙΣ
 ΣΙΘ ΣΑΙΜΕ ΒΕΙΤ ΔΟΤ ΠΕΑΣΑΜ
 ΙΣ [ΤU-SΑ] ΑΝ ΜΕΙΡΟΡΕΑΔ ΜΕΑΝΣΑΔ
 ΜΑΙΡΣ ΔΟ ΜΕΑΛΛΑΘ ΛΕΘ ΒΡΕΑΣΑΙΘ.
- 3   Δ ΜΕΑΝΣΑΙΣ ὅν Δ ΜΕΑΝΣΑΙΣ,
 ΣΙΘ ΙΘΡ ΠΕΑΒΑΣ ΔΟ ΣΕΑΛΛΑΘ
 ΑΡ ΘΙΑ ΝΑΡ ΘΕΑΡΝΑΡ Μ'ΑΙΜΛΕΑΣ
 ΑΡ ΣΑΙΘΒΡΕΑΣ ΘΙΡ ΝΑ ΕΑΛΛΑΙΣ.
- 4   Δ ΕΕΑΣΑΙΣ ὅν Δ ΕΕΑΣΑΙΣ,
 ΣΙΘ ΑΙΤ ΛΕ ΕΑΔ ΔΟ ΛΕΑΝΜΑΙΝ
 ΙΣ ΤU-SΑ ΑΝ ΣΣΑΤΑΝ ΒΡΕΙΣΕ;
 ΔΟ ΤΡΕΙΘΕ ΙΣ ΜΑΙΡΣ ΔΟ ΜΕΑΘΡΑΙΣ.
- 5   Δ ΕΛΕΑΣΑΙΣ ὅν Δ ΕΛΕΑΣΑΙΣ,
 ΣΙΘΝ ΣΟ ΘΡΑΙΛΙΝΣΙΜ Τ'ΕΑΣΘΑΙΘ
 ΙΣ ΛΑΜ ΠΑ ΕΡΑΘΙΘ ΝΑΔ ΕΡΟΜΑΝΝ
 ΒΕΙΤ ΡΕΘ ΕΥΜΑΝΝ, Δ ΕΛΕΑΣΑΙΣ.
- 6   Δ ΘΡΙΟΝΜΑΙΣ ὅν Δ ΘΡΙΟΝΜΑΙΣ
 ΔΟ-ΝΙ ΕΥΜΑΝΝ ΑΝ ΤΣΙΟΝΜΑΙΣ
 ΥΑΙΤ-ΣΕ ΣΑΔ ΟΛΕ ΔΟ ΜΕΑΘΥΙΣ,
 Δ ΣΑΟΣΑΙΛ ΒΡΕΑΣΑΙΣ ΘΡΙΟΝΜΑΙΣ.
- 7   Δ ΜΕΑΘΛΑΙΣ ὅν Δ ΜΕΑΘΛΑΙΣ,
 ΔΟ ΤΡΕΙΘΕ ΙΣ ΜΑΙΡΣ ΔΟ ΜΕΑΘΡΑΙΣ
 ΣΟ ΒΡΑΤ ΜΙ-ΣΕ ΝΑΡ ΜΕΑΛΛΑΙΡ,
 Δ ΣΑΟΣΑΙΛ ΜΕΑΝΣΑΙΣ ΜΕΑΘΛΑΙΣ
- 8   Δ ΛΥΒΑΙΣ ὅν Δ ΛΥΒΑΙΣ,
 ΣΙΘ ΤΕΑΡΕ ΔΥΙΤ-ΣΕ ΝΑΡ ΥΜΛΑΙΣ
 Θ ΘΙΑ ΣΛΟΡΜΑΡ ΝΙΟΡ ΣΕΑΛΛΑΘ
 ΝΑΔ ΜΕΑΛΛΠΑΡ ΠΕΑΡ ΔΟ ΕΥΜΘΑΙΣ.
- 9   Δ ΒΑΟΣΛΑΙΣ ὅν Δ ΒΑΟΣΛΑΙΣ,
 ΔΟ ΕΟΡ-SΑ ΙΣ ΑΘΒΑΡ ΔΟΝΑΙΣ
 Θ ΤΑΟΙ ΣΟ ΕΕΑΣΑΔ ΕΥΜΑΝ
 ΑΣ ΔΟ ΕΥΜΑΝΝ, Δ ΣΑΟΣΑΙΛ.

Δ ΣΑΟΣΑΙΛ.

5

ΤΑΥΤΟΣ ΟΥ Ο ΗΛΙΘΙΝΗ ΕΕΤ.

- 1 Δ-ΤΑΥΤΟ ΤΡΙ COMHUIΓ IM ÉIONN
FÁ NOLIG MÉ MEANMA ÍSIOIL;
DÚINNE BURÓ TRÁT DÁ DTHUIGSIN
NÚIÖE Δ-ÉÁC NA COMHUIΓ-SIN.
- 2 NÍ DÁH NAC DÓIRÖ AN OBAIR
TEACÉT Ó NA ΤΡΙ COMHROSΑΙÖ;
NÍ SIA AR RÉI-NE NÁ Δ RÉ SIN
AR RÉ LE ÉÉILE ÉAITIR.
- 3 ΣΙÖ BÉ DO BEIT AR Δ OTÍ
AN LUÉT COMHUIC-SE ΔO-ÉLUNTI
Ó ΣLEÓ AN ΤΡΙR-SE NÍ ÉIOCPA
BEO ACÉT LE HÍSLE ΔIGIONTA.
- 4 COSG ÉANLÁ NÍ HEATÖ BURÓ LAT
IS Δ N-ARM ACA AR IOMLAT;
LÁ DÖT ΔIMSIR ΣIRR NÁ ΣΑÖ
IS RINN NA N-AIRM-SIN IONNAD.
- 5 ΣAN MO UIAIG DO LÉIGIN UAIM
RE HEATÖ LAOI D'UAIN NÓ [D'ANUAIN]
CÓIR DÁH ΣO ÖFIONNAM AN ÖFUIL
BLAΓ IONNAM DO NA HARMUIÖ.
- 6 AN ÉALANN ΔΣ COMHRAΣ RIOM
'S AN TIGEARNΑ ΤÁ I N-IPRIONN
'S AN SAOΓAL SEISE AR ΣCOLLA
MEI-SE IM ΔONAR EATORRA.
- 7 DOCAIR DON ANAM IOÖAN
DUL UATΑ ΣAN ΔIMSIOΓAT;
Δ-ΤΑΥΤΟ ΤΡΙ BIOÖÖAIÖ 'N-A BUN
AR TÍ IONNLAIΓ AN ANMAN.
- 8 AN T-ANAM IS UAIΓNEAC ÖI
'N-A HAONAR ΣAN FIOR PÁIRTE;
AR ΣCLÍ-NE 'S Δ CÁRAIO ΣAOIL
Δ NÁHUIÖ FÍRE D'ÉANTAOIÖ.
- 9 Δ-ΤΑΥΤΟ ΤΡΙÚR NAC TUALAINΓ MÉ
DO COSG ÖIOM—DIA DO ÉOIRRSE—
AN ÉOLANN-SA BIAS DOM BRAÉ
'S Δ DIAS COMFALLSA ÉUMÉAC.

- 10   A-TÁ ROMAM BEARN BAOGAIL
      bréas ‘diombuan an ‘droc’saoǵail;
      is gearr má ‘deac ‘don ‘doman
      so n‘deac ceann na gca‘toǵa‘.
- 11   SIRIO m‘aonta ó aois leiniú
      teaglac tiǵe lúisifir;
      ar gcoiméir-ne is beas a b‘roir
      cead poiréigne ó nac faǵoir.
- 12   SÍO LÁ DO BEIT CEAD AN CUIRP
      asam fa f‘easain ‘o‘iarmuirt
      caitpíó mé aic‘cead ‘o‘faǵáil
      nó caitp‘ead hé ‘o‘iongabáil.
- 13   AN BONN DO BÍ FAN O‘CAR
      ‘dom éaoimna ar an gca‘to‘ca‘
      ‘s an ‘dearna do bí fan mbior
      na trí fea‘oma so b‘fuilngior.
- 14   DIA A‘CAR NÍOR FOLÁIR ‘DAM
      ‘do tea‘c‘t cúgam ‘dom éosnam;
      muna tí a ‘o‘támuir i nǵioll
      ‘o‘á námuir nó a trí im éiméioll.
- 15   DO B‘ÁIL LIOM—lea‘ctrom an cor—
      so dea‘cam ó ‘DIA A‘TOR;
      ‘do b‘ÁIL leam ‘don leit oile
      beit teann as a trócoire.
- 16   NÍ ‘ULIGIM GÉ A-‘DEIRIM SO
      san ‘o‘iǵ asam a hÍoso
      gé beit lá san réir‘e riom,
      ar gcréi-ne a-tá ‘n-a éiméioll.
- 17   SO MBIA LIOM LÁ NA BREITE
      Mac na hÓige ‘o‘áirite
      gion so n‘deaca‘o saor a‘c‘t sinn
      ó g‘aol mo shea‘car saoilim.
- 18   DEAN Á‘DAM AN UAIR DO THUILL
      fearg ‘Dé fan dea‘cma‘o abuill
      a g‘aol rinn-ne ní roib‘e
      ‘s ‘oo-rinne taom trócoire.
- 19   DEAN Á‘DAM NO‘CAR ÁIL ‘OI
      coiméad abla na haic‘ne;
      fa-ríor níor b‘ÁIL le hÁ‘dam
      cáin an Ríog ‘do f‘rio‘tálan.

- 20 Ní sírpeaó éaraic eile
orra ar-aon aét aicrişe;
briseaó aicneao D'é don ois
do maitpeao sé aét go sírois
- 21 A intinn gion gur aicriş
móide a aicbír iomaitbír
re freagra o'páşáil do an
do şabáil eagla o'Ádam.
- 22 Táinig crióe cinn na noúl
air aét go n-domao iompúo;
do ráo Dia: " i noóis a maitme
cia do-cóio fam comairce ? "
- 23 " An t-uóall par pás rinn-ne
lasair feirge t'innetinne
ní mé do bean, şá daoí oam;
lean ar an mnaoi é " ar Ádam.
- 24 Do-cuao o'şallam éabha
Mac D'é i noóis na haitméala;
do bí éabha as a haitle
ar tí séana a şaraicte.
- 25 Do b'é rún Ríoş na n-uile
mar táinig a trócuire
beit léi-se ar loc na habla
's do loc o'éise a haşallma.
- 26 Do ceileaoar a şionta;
do cuş íosa a n-aigionta;
dul saor noar oeadair oáb
's a bpeacao ar-aon o'admaí.
- 27 Do ordaiş oóib şér ooirb lais
a şur ó crannaib parraais
dul ar eaetra leat ar leat
ar son şan teaéta ar taitleat.
- 28 Do éaitpinn crióe toirriseao
[i-né] ar m'intinn amoirseao;
narab ionann é is éabha
mé i n-ionam na haitméala.
- 29 Iarrmuio síot ar son ar loét;
ionmuin le híosa an umloét;
a-tá ar tí riaraicte rib
oar mianaió-ne Rí an ríció.

- 30 AS SO SUAS DÁ SEACHNÁD MÉ
 NA NEITHE DO-NÍNN ROIMHE
 A N-AITÉIOR AN UIGBE SINN;
 DUILGE AN T-AITÉION IM INTIMH.
- 31 IS É CEARD NA SCÉATRA NÓUL
 —CÓRAÍOE AR N-AIGNEAD O'IOMPÚÓ—
 AN TÉ DO BÍ 'S AN TÉ TÁ
 AGUS IS É AN TÍ CEASTÁ.

ATAÍO.

6

- 1 A-TÁM I N-EASBÁID AMHOIRE
 AR SCÁITEAMH MO ÉADORAÓOIRE;
 SRÍAN DO ÉAITÉFINN RIS AN SCORP
 Ó MBIAÓ AITÉRINN AR M'AMORE.
- 2 TUIGIM MO DÍOCT AMHOIRE AS
 NAC MÓIOE IARRAIM EOLAS
 SAN ÉANTROIS AR A HAĞAID
 AS CÉADPAID DOM CÉADPAIDIB.
- 3 SO N-AITENIGIM ORUM FÉIN
 MÓIOE AS OIRCIOS A HAMHREIR
 NAC FOIL ROIRINN AR MO ROSS;
 DOIBINN LEM TOIL A TEASOSS.
- 4 DÁ MBEINN I SCOSAD REM CORP
 NÍ BÍAD EASBÁID AR M'AMORE;
 TUG SÍOCT DO TABDAIRT DOM TOIL
 DÍOCT AMHAIRE AR AN ANMOIN.
- 5 NÍ COSMAIL NAC MEALLPAÓ MÉ
 MO NÁHA I N-AIMSIR M'ÓIGE
 'S SO SAOILIM SO BPOISGE PAILL
 OIRN-NE I SCAOILEIRR AN COCAILL.
- 6 NAC FAICFE SINN Ó SO A-MAC
 AITENIM AR M'AIGNEAD NÓIOMSAÉ,
 GE CEASDA ÓN RAÓORE A RINN,
 O'AMORE FEASDA ACO A BFAICIM,

- 7 AR N'OUÍ Ó AR D'TÍR PÉIN I BPAO
TUGAÓ LINN—LÓR DO D'EARMAD—
DO B'RÍG AR N'DEARC DO D'ALLAÓ
SEARC DON TÍR I D'TÁNGAMAR.
- 8 DO BARR AR BUAIN NA HABLA
DO CUIR D'ÉIS A HAGALLMA
MAR DO COILL ÉABA AN AITHE
SÉANA CROINN NA COMAIRCE.
- 9 OIRORE DÉ LER DÚINEAÓ NEAMH
DO BAOI GO CEANN CÓIG N-AIMSEAR
NAR ROINN SÉ A GLÓIR RE A SGAOLTAIB,
AN CÓIR IS É D'ÉANAONTAÍO.
- 10 FUAIR AONTA AN ACHAR NEAMHÓA
SUR B'I TOIL AN TIGEARNA
TEAÉT I D'TRUAILL CUMAING AN CUIRP
TRE BUAIN AN UBAILL ORR'DUIRE.
- 11 DO CEAO NA CÚIRTE MÓIRE
TÁINIS I MBROINN BANÓIGE;
AN COMAIRLE AS AR LUIS LEIS
DÁR NGONAIB-NE IS LUIB LEIGIS.
- 12 AÉT ÉAO AR AN SEANÓIR SAOIR
PAN MAC NAR TUILL A TADAIR,
D'FOILÉIM MAR DO-CUAÍO 'N-A CORP
TOIBÉIM NÍ FUAIR A HÓGÁÉT.
- 13 DO B'IONANN AGUS A ÉAG
A TEAÉT I SCORP DÁR SCOMHÉAO;
DÁ BÁS DO BÍ 'N-A FIOGÁIR
RÍ NA NGRÁS DO SHIOMÁIN.
- 14 BEATA CRÍOST SUR CAITEAO RÍB
PEAO ÉANUAIRE DÁ AIMSIR
GO LÁ A BÁIS NÍ BÍOÍ SAN PÉIN;
PÁIS DO BUÓ CRÍOC DÁ CAITREIM.
- 15 MÉ DÁMAÓ MAC DÍLEAS DO
AN CROC PAR CUIREAÓ ÍOSO
DO RAÇAÓ AR D'EARAIB DÁM
PÉAGÁIN M'ACHAR SÁ HIOMCAR.
- 16 NÍ BEAG AN D'EARBÁO DOITTE
MAR FOLAIGTEAR ORAINN-NE
NA RÓIO DO NOCTAÓ GO NEAMH
LE SGAOLTAÓ A CÓIG SCROIRÉAO.

- 17 [Do] dúnao ar an teac éall,
ní raibé iadta ar lofrann;
an bás do cosgair an cló
glas nír osgail i n-éanló.
- 18 Do ling an t-anam san fíos
a corp Dé—dóicra an cairdeas;
do bí a éatréim ós airo ann,
do airt don aicléim lofrann.
- 19 Dá fíció lá isteaé go dtug
do fúiriş—fa cuairó éaruó—
ar dtoct a éinió re a éois
ar sligíó go port paróis.
- 20 Naé deacair ar a éeis féin
go bfuair doncairó sac fíréin
do an-san—níor beas an báiró—
re ceao na n-aspaí d'fásáil.
- 21 Na grása ler iméiş uainn
ní éioúra íosa an átuair
cunnao saor díob don duine;
ná bíom taob re a érócuire.
- 22 An bratac le mbrispe cat
do-şéana áeo go dtí an tobaé
sa seolaó le sluas nime
leoşan don uan ainglióe.
- 23 Do éabairt impióe air
ní rača naom d'á naomáib;
ar óia naé tráct d'á tabairt
ní bia cáe 'n-a éontabairt.
- 24 A osglaó ar a áşairó
pian don duine díultfaóair;
is cneaó şlúin nó cneaó éroíóe
súil ar teaş na trócaire.
- 25 San a fuatacaó air féin
dar lat is lór do mícéill,
şin go mbeac m'easgcara ann,
teac na heasbáda lofrann.
- 26 Don éur-sa cloinne heaba
cúis eaşla na hairróeana,
na piana 'n-a dtuile aş teacé
's na miana uile aş iméacé.

- 27   Go lá an bhráic naé bia san corp
       a-tá pós aige d'fúroct;
       fuiḡeall buille an anaim ann
       san éalainn uime i nlofram.
- 28   Ní buí móroé mo mheanma
       mo éionnlúicte óm éigearna
       a gear go léir ar mo lámh
       dámáð léir dam a n-óigbáil.
- 29   An corp éis do nim a-nall
       diaðáct íosa 's a anam
       ranáir don tí naé tuisgeað
       faḡáil na dtrí d'ionnlúiceað.
- 30   Do gearlað glóir Dé dam-sa
       an éuing do-éoir oram-sa
       dá bfuilngeam go buan 'n-a bun;
       is dual cuingéall i gcunnrað.
- 31   Ní fuil easbair ar m'itir
       naé féadfaíde d'fóiritin;
       mór gcre naé tabair torað
       go bfaḡair lé leasoḡað.
- 32   A-tá 'n-a cnoc aró rem uct
       an díomas do d'all m'amure;
       tairḡsin mo lot do leiḡeas
       an cnoc airo-sin ísliḡeas.
- 33   Ní bí dá éaisirí im éoil
       rún as aimleas don anmoin
       i n-uair éaoimte mo éana
       naé faoicfe a éruaill éaisgeaða.
- 34   Ó nar éaitéas rinn mo roḡ
       san aimsir éall re éaḡasḡ
       do riaḡlað céadfað an éuirp
       déantar le hiammar m'amuire.
- 35   Im laicib do-éuir caicim;
       biair m'aimsear 'n-a héanlaicib
       aḡ dul éoram go dtí an t-éas;
       bí, a éolam, ar do éoméað.
- 36   Fa éeireað don domhan mór
       lá an báis—ní beas an claoécló—
       do-ní, a éuime, domhan beas
       a éorað uile d'aiseas.

- 37 Is cúiteadach 'n-a éneaduib
cuninne ar mo éiric ndéirdeanais;
lá an báis aét nac bí ar m'aire
a páis ní hí as eaglaisge.
- 38 Nac léir dam gurab tríom tug
uan Muire i meas a námad
a slán fa éneasguin a cuirp
a-tám i n-easbaid amuirc. Atám.
- 39 A n-éisteadt tar ceann mo cean
dá ndiulta an mac, a maidsean,
a Muire, ná faillig féin
gurbé an aingil 's an píreín.
- 40 Ní príot ar fear an domáin
ro corp ionnraic ósamail
nó gur himnead a líon lais
a díol d'innbhear it éasmaís.
- 41 So ndeacard síos ar a son
do breas t'umla 'n-a héanar;
rí na n-uile i gcéin éuca
fa réim duine deorata.

Atám.

7

- 1 Blát an máchuire Muire,
a daoine, [nac diultfuidé];
ní fuil asuib pát fuirig;
an blát abaid ionnsuigró.
- 2 Ón lá táinig i dtalam
rí an domáin fa deasbalaad
a-tá [a] luib cábra as cáe
sarrda 'n-ar cuir fa conác.
- 3 Córaidé a meas re Muire
is béas don blát máchuire
ar nac bí gabáil 'n-a glas
aét a fagáil don tí éogras.

- 4   A DUASA MÓRA MINCE
       SÉ A-TÁID ORUIB INNILLTE
       RAČAID TORUIB TRÁČ OILE
       BLÁČ TORUIB NA TRÓCOIRE.
- 5   MÓR N-AÓBÁR ARAB EAGAIL
       SO MBIA I N-UAIR AN AIRTEAGAIL
       SÍD LÁN DO TORAD AN TRÁIS
       MÓ LÁIN FOLAIN DÁ HAŠÁIL.
- 6   CEAD A BUANA Ó BÁS A-MAC
       NÍ CIOBRA CRÍOSD AR CÉANNAČ;
       SAOR A-BOS BLÁČ NA PAISČE,
       A-NOS TRÁČ A CÍOMSAISČE.
- 7   SÍD IOMDÁ DÁ HAOS ŠRÁDÁ
       DÓIB AG DEILB NA SÍOČCÁNA,
       IS LÓR DON UILE A HEINEAC
       AR MUIRE ÓŠ D'IMPÍDÉAC.
- 8   DO [BÍAD] AISGE AR BLÁČ NA MBAN
       'S A CÚL DO CÚR RE PEACAD
       ANNSACÉT NA MBEAC AR AN MBLÁČ
       ŠAC NEAC DÁ ANNSACÉT D'ÓSLÁC.
- 9   SO ŠCOISGEANN DIOMDÁ A DALTA
       NOCTAR DO DORUIM DÚCTRÁCTA
       CÍCE AR MNÁ ŠAOIL ŠÁ ŠUIRDE;
       FA ŠŠAOIL A-TÁ AN TRÓCUIRE.
- 10   A ŠRÁSAIB MUIRE MÓIRE
       DÚINN NÍ DAMNA MÍOÓÓISGE
       AN BŠÁŠA DAR BEAN A ŠLAS
       BEAN DO BU DÁNA DÓČAS.
- 11   DO DÁILEAD A-NUAS DO MNÍ
       DON MNADAI LE MÉAD A CREIDMÍ
       —DÓIS NA MNÁ-SA NÍR MEACAD—
       ŠRÁSA AS CÓIR DO CÚMINEACAD.
- 12   RESIN MBRÁŠAD DO BÍ I LÁIN
       DO CÓGAIŠ GEALL DO ŠABÁIL;
       MAIC ŠÉAN AN ŠILL DO ŠABAD
       ŠGÉAL BUD LINN DO LEASAŠAD.
- 13   DO-CUAD DÁ FÁICESIN 'N-A HUÉT
       GEALB MUIRE—ŠÁR MÓ ŠUASOÉT—
       ŠUR BUIŠ DON DEILB A DALTA
       'N-A SEILB DO DORUIM DÁNACTA.

- 14 “ ‘Do míriar sió ‘deacair dām ”
do ráo re Muire mátar:
“ beic doo réir ní doig dām-sa
mo cóir féin go bfaḡar-sa.
- 15 “ Má tairla ainbhís ann
ḡabbar ḡáat m’ainbhís aḡam
breic na deilbe leam i láim
mar ḡeall rem eirre o’fḡáil.
- 16 “ Mo mac—ní do a-báin do beinn—
go lá m’éaḡa is eaó tuigim
aó muna ḡaoile Dia óé
nac bia ar ḡcaoin-ne re a céile.”
- 17 Tuḡ Muire ḡur maol a ḡoim
aiseaḡ a mic don mátar;
fuair síot an té dá otuḡaó
is príot é ḡan fuasluḡaó.
- 18 le a luata tuḡ a toraó
do bíti dá breactnoḡaó
a haicte an ḡill do ḡabáil
nar mill aicne an uacóarám.
- 19 Ní meabraiḡtear ar Muire,
sió minic a míorbhuile
braiḡe do buain a ḡeimil
as áille fuair fóireim.
- 20 Do bí ar an mnaoi ḡá dām oí
—oíom féin do beanaó braiḡe,
ní luḡa m’éisim dá héis—
cumá nac éirir o’faisnéis.
- 21 Dom anmain is eaó beanas
an mac do bí i mbraiḡdeanas;
fan ḡéal do éráó a crióe
dál mo óéar do oligpíóe.
- 22 A-tá rem fiaóuib uaim-se
—fan mac ḡér mó a hanbuain-se—
go otráiḡe mo tuile loót
braiḡe nac fuiḡe furtoót.
- 23 Nac ionann an t-aóbar óéar
—crióé fḡḡuibm ar an uirsḡeal—
an cás dar ḡabomar ḡreim
is cás anollam iḡrim.

- 24 Sul d'eac meas ar méad mo éean
ní fóghann dam dom dídean
a sheall dá nsgaba mi-se
ad'o cara teann tairise.
- 25 Ní mionghad'o 'f'ior mo doibheart .
—bí'o shasac't san shealltoir'eac't—
a éomna ar sheall do glac'o;
fearr so haob'da m'anacal.
- 26 Ní blá't sarr'o'a as soir'te dí,
luib an m'acaire Muire;
l'an don blá't tarla an talam;
is trá't m'anma o'fhuasgala'o.
- 27 Sé'r áibseac mai'teas Muire
i súilib na so'cuir'e
beit do réir an Dúilim dí
'n-a súilib féin ní faic'te.
- 28 Éadail do-sheib'tear ['n-a] sar
bean toig'e na d'trí b'pearsan;
searr ó sac' duine a d'eig'teac'
ceann suir'e na n-oileit'reac'.
- 29 So n'dearna ar siur éigean air;
srá'o don cóir eus ar d'otasais;
do éréis a mian do m'uire
srian nac té'o re a érócuire.
- 30 Bean d'éanta na n'doine dí,
bean dar buir'eac' dia is duine,
bean nar éreab le tuinn meanna,
cuing ler éreab a tig'earna.
- 31 Íocsláim'te fóireas sac' nim,
béal do b'fóir'b'te i n-aois leimib,
cúir'e nac sabbann fa srá'o,
nig'e na n-anam n-easlán.
- 32 Bean éuitig'eas ar sceana,
ríog'an as mó muinteara,
bean éuib'geas toil na scroir'eac'o,
's sa b'puil sair'b'heas so'cuir'eac'o.
- 33 Leas lóghmar as lia buad'a,
cruic'neac't abar'o ionb'uana,
comur'ta an tunna nac tráis',
urra cobur'ta a compáin.

- 34 Bean do cuir na folta i b'fao,
bean do traot neart a námao,
sód peitme na b'fear ngráda,
bean teicme na teagmála.
- 35 Bean folais an achar mhóir,
bean do snadómao re seanóir,
bean nac adomao a fear féin,
bean nar hagrao i n-éincéim.
- 36 Ní hiongnao gráo o'fagáil as;
" pasaió daonnaet tre óúccas."
móide an t-álzas fuaire an bean
uaim mar éanžas 'n-a timceal.
- 37 Do b'airróeana díse dí
ón dá éabó táinig uimpe,
a haobóacet is a humlaet
a maoróacet 's a measaróacet.
- 38 Toil a meannman dá [mošailb]
tug Críost mar do-éualobair
sur fulting a šoin don ša
[ó éoir] ušail na haála.

blát.

8

ANLUAN MAC DO'DAGÁIN ccc

- 1 Bréagac sin a bean,
ní beag seal don baois;
smaetuis é 'aigheao óš
a b'puil róto doot dois.
- 2 Ainic tú ar an éas;
cuimnis, a šéas šlan,
blát an domáin daoir
nac sealb doaoib nó dam.
- 3 As do baís meir máoit
ná déim baois, a bean;
šrób bé as buaine ré
ní mairpe sé acó seal.

- 4 NÁ DÉIN EISDÍB UAILL
 GEARR SAN UAIĞ SO MBÍAD
 NA LÚBA AR LÍ AN ÓIR,
 NÁ TUĞ DÓC ÓIR IAD.
- 5 BÍOD É'ÁIRE AR AN UAIĞ,
 NÁ SILL AN ĠRUADÓ ĠEAL;
 SAN TSÚIL MÁIRB ĠLAIS MUIL
 NÁ CUIR SUIM NÁ SEAD.
- 6 SAN TROIĞ ROĠRUIM RÉIR
 NÁ FAĞ-SA FÉIN FONN;
 TAOB AS TAISE CLÚM
 TUIĞ NAÉ TÚ DO COM.
- 7 BÍADÓ MAR BLÁÉ AN FÍAIĞ
 —I ĠCRÍADÓ NÍ CÓIR TEANN—
 SNUADÓ T'ÓÉTA MAR AOL,
 DO BHRUINNE ŠAOR ŠEANG.
- 8 I DOTALMÁIN—TUAR LEIN—
 SMUAIN FA DĠEOIĞ DO DUL;
 BÍADÓ A ĠNÉ MAR ĠUAL
 AN BÉAL SO SNUADÓ SUB.
- 9 AR NDUL DUIT I ĠCRÉ
 MI-SE ĠRÓ MÉ ANN
 NÍ ĠIOBRAINN RIOT TAOB,
 A CÚL NA ĠCRAOB ĠCAM.
- 10 RET FÁICM, A FOLT FÍAR,
 DO-CUADÓ MO ÉIAL UAIM;
 DUIT, A BHRUINNEALL BÁN,
 BAO AITREAC LÁ AN LUAM.
- 11 TUIRSEAC DÁM 'N-A NDĠEOIĞ
 BRIÁĠRA DO BĠOIL BINN;
 DO ĠLÓR SÍÉ SÁM
 NÍ MÉ A-MÁIN DO MÍLL.
- 12 NÁ BÍ BAOÉ DO ĠNÁÉ
 CUMMNIĞ CÁÉ AĞ ÉAĞ;
 AN FOLT FLEASĠAC FANN
 NÍ FUIL ANN ACÓ BRÉAĞ.

BRÉAĞ.

9

DOMHCAÛ MÓR Ó DÁLAIS cct

- 1 Duime trír máṭair míc Dé;
so roib linn i ló an fínné
a raṭalta [an] rí neamṭa
banaltra trí ṭṭiṣearna.
- 2 A n-altrom níṛ ṭeacair ṭí
trí branáin éláir na cruinne
aobṭa an triar a trí ṭalta
ṭá riad ṭo bí an banaltra.
- 3 Duime an trír-sin Muire móṛ
ṭá n-altrom ṭo hí an banóṣ
triur i n-aonéolainn am-áin
nó sur aonérobainṣ [anbáil]
- 4 As inṣin an fúilt leabair
maic ṭo uair a oileamain
a haṭair i n-uét Muire
aṭair i scurp éolluṛe.
- 5 An mac ṭo b'feirr-de i-se
ṭá oileamain aice-se;
an rí caránta ar a cíṣ
baránta í ṭon airdríṣ.
- 6 An treas cnú ṭon érobainṣ ṣlan
teacaire a huét an áṭar
fa hé [a] ionaṭ a huiét-se
Spioraṭ Dé ar a diaṭaict-se
- 7 Toiréas na hóíṣe is é an fáir
aice ṭo fúair a éṣbáil;
as so an tí ṭo fóir orainn
trí eno óir a haonérobainṣ.
- 8 Triur as ṣoire ṣaol di-se,
triur ṭo hoileáṭ aice-se,
trí leannáin ler luiṣ Muire
beanṣáin fúil a haonmuine.
- 9 Triur i n-a ṭrí ṭaltaib ṭí
trí meic oṭa na hóíṣe;
ṣac rí ṭíṭ ruinn-ne ṭá roinn
trí ríṣ na cruinne an érobainṣ.

- 10 Trí heoúraí nuaire Muire,
trí tobair na trócuire,
rí 'n-a donnuine ós sácl fíor,
trí došuire dom fíeideamh.
- 11 Trí daltá Muire móire
toirceas bronn na banóige;
an tí earla ar úr sácl fíor
trí sábla dúm an dúilimh.
- 12 An triur-som ón tís neamhó
an Tríonóir, ar dtígearna;
neac do bí 'n-a bráclair di
is í a máclair 's a muime.

Duime.

10

- 1 Ceitearn coilleaó clann Ádúim,
clann ler coilleaó a riagail;
buain re crann as a scánaí
clann Ádúim [uair] ar iarraí.
2 Cé tá Dia as díon sácl péacclais
dál síol cia nacar éionclais?
is truaí an trácl fá dtuiscir:
tuicpró cácl uair 'n-a scionclais.
3 San seilb an ubail o'Éabha
níor fulaing—sér ferom dána;
dál cloinn do bean a mbuad
bean buana croinn na cána.
4 Crann na haithe tré iomaó
—a aithe is ann do cailleaó—
do cuir sé mnaoi dar milleaó
do baol i scinneaó hé o'ainseal.
5 Seal péine ar corp an Coimdeaó
tre ar bpéim-ne i bport a bíodbaó
ar loit sinn más é a adubar
daimnaó Dé inn ro b'ionghaó.

- 6 Do fúlaimís beic fā a mbreacáib
do leic ubail a fácam;
sé i n-uaisé san fear 'n-a focair
teas o'air fuair ar n-a'air.
- 7 Cuir, a 'uine, re a 'éanamh,
suir ar Muire reo múnar;
'oilege beic é ná a 'éanamh
[séala] Meic Dé san 'uinar.
- 8 Re fear 'diomda Dé, a 'uine,
do bio'ba is é t'fear faire;
biair sé ort 'n-a dá eire
an t-olc reime is é ar t'aire.
- 9 No'ca bí ac' ar brú baogail
san ní nac' 'u do 'éanamh
bio'ba Dé ar t'olc 'n-a fádam
suir diamair é ort ar féasam.
- 10 Saor na cruinne ó nar éarais
ní cuille an t-aob' [ór] ailis;
fuat do reac' Dé níor 'lígis,
milis é re 'teac' o'airis.
- 11 Fogham' go bás 'ó 'lígé;
mó sa mó an grás do-'eibe;
má tá ar-aon re Mac Muire
cuire lat sac' aon eile.
- 12 Céim 'deacair 'ul ó a fálar
san cur peacais i bpu'air;
suir suairc 'im fā mbí im 'deasair
'leasair 'inn ní ó a-nurair
- 13 Láim linn níor féar an uila,
is lán im do m'eo meannam;
níor fáom mé 'iol a 'diomda
bio'ba Dé 'iom go n'earna.
- 14 Mé an sort nac' tís a 'ora';
tís sac' sort mar a 'eamar;
is mé an síol nar sab' glanar
ní tarar glan 'iom 'leasair.
- 15 Saor sinn ar fálar t'o'air,
sinn it asair re hacair;
[nir] fáom mé an corp do éatim,
braicir sé ar m'olc, a a'air.

- 16 Síol Ádham is síol sligead
 síol dá naé tárair torad;
 dá éloinn do tuit a dtaraó
 coill falam tuit an domhan.
- 17 Tre ar pás sáclaoi d'fearg t'otair,
 a leinb do baid sa b'eitil,
 breic ar cáclaid, a dtair,
 raclaid uair naé trát teitir.
- 18 Faraíor is oic doic iarraid
 sácl oic do síor im súilb;
 múin do réir dúinn do déinn
 réirig féin dúinn, a dúilb.
- 19 Níor lór deit sácl d'al eile
 san an ngrácl, a m'eic Muire,
 mo érad tar éann a n'olig;
 fag críde [i ngeall do] suide.
- 20 Maic mo díon ann ar doibneas
 fad díon an d'ann do-éuad;
 car reo réir má do-ríneas
 díleas dam féin a b'fuaras.
- 21 A b'fuid reamun-ne ió rícl;
 dar b'fearainn-ne a b'fuid fúcl;
 bráclair dúir mé ó m'áclair
 druir bráclair Dé reo dúclig.
- 22 T'fearg, a rí, um éann do éloinne
 re searg dí bu fearr inn-ne;
 do síor, a éinn na cruinne,
 buime an Ríog rinn do-rinne.
- 23 Do bí raon doo rácl roime
 do bu caol re cácl uile;
 súg a cíg is a críde
 sligé sícl go m'ur Muire.
- 24 Do síot re cácl do ceanglad
 dar b'píoc an trát do toirnead;
 breic t'fine tuit ó an damnad
 adbar luit críde an Coimhead.
- 25 Tú ic donar fuid a n'eire
 do saorad uaid an uile;
 dul sa leat éle doo críde
 sligé i dteac n'Dé 'gun duine

- 26 Uo tēácta ón cōir 'n-ar scoinne
is eáctra do fōir inn-ne;
ón lán do bíot 'n-a bruinne
's ó buime an ríog is slán sinn-ne.
- 27 Tréan tú ar sác éinní eile
is tú éinrí na n-uile;
ort, a rí, so ríá ar n-aire
caíðe an ní as Dia don duine.
- 28 Diomōa as uan Dé 'n-a ðeasáir
is truaš don té nac airiš
sraō do Dia an tann nac tabair;
cia as cabair ann 'n-a aigir ?
- 29 An crann do-cōir 'n-a cōirðe
is ann do fōir ar n-eire;
sír feirōm dō deilb na n-uile
mō ná an duine a feirōm eile.
- 30 Rí an luain as breic an báire
do-cuair ar screic na cróine;
iomōa a bpuar d'ulc san doine
doiše i bpurt fuar na hōiše
- 31 Aigheas as maor na meirðe
fa taom cairðleas ar scriðe
[ou] seal ví dá sác duine
meaō na n-uile is sí ar slighe.
- 32 A síot ní heaō do oileas
neam do síor sé do síreas;
is tearc áct an té tašas
šabas reáct Dé mar ōligheas.
- 33 Cur re tēácta i ōteas nime
ná lean ar eáctra eile;
fošnair sí ðeit, a duine
suirðe is í ar n-a reic reime.
- 34 Dom ðeasail re dáil ceana
'n-a ðeasair níor cáir cumá;
críoc ar do ré ní raša
dá bpaša síot Dé ar nōula.
- 35 An fear len mian mo múná
triall i n-a tēas so ōtúirear;
sír mōr n-almsa dō do dáilead
mō as dáileam dam-sa an Dúileam.

- 36 ÉIRIC ÁLAD DÉ IM D'ÉAGAIR
 MÉ I NGAÐAD Ó NA SONAIB;
 GAOL NA CRAOIBHE D'AR SCAÐAIR,
 CRAOBH TARAIB D'AOINE AN DOIMHAIN.
- 37 NÍ GLAC SÉ MAIT NAÓ MILLPE
 SIÓ BÉ DO CAIT RE CAIBTHE;
 SIÓ BÉ AS A MBÍ BEAN COIBHE
 AN TEAGH DOIRCE IS Í A FÁIRCE.
- 38 GAOL MUIRE MAIT AN COIMHNE
 DO ÉAC AR CRÉACD NA SLEIGE;
 MÓR SCÁS PAR CÓIR NA HUILE
 SAN GRÁS MUIRE AR [ÓIR] EILE.
- 39 MÍORBUILE MÁTAR ÍOSA
 IOMDÁ PEAR FUAIR A N-AITHE;
 —FÍOS A SGÉAL CIA NAÓ CLUINPE?—
 LIA UIRTHE NÁ PEAR PAITHE.
- 40 MÓR D'TÁIN AR TÍ AR MBÁIRTE,
 BÁS M'ANMA EAGAIL LINNE;
 Ó BAOÐAL BEOIL NA TUINNE
 EOM BRUINNE SAORAD SINNE.
- 41 RINN LASRAC LEICE IPRINN
 IOMDAD UAIÐE I N-AM LOITE
 CÁS TRUAGH TÉAGAD NA LEICE
 D'ÉANAM SEICE AS TUAR TOICE.

11

- 1 CIA DO FÉACFAD AR M'ÉIGIN?
 TARLA A LÁN DOM LEITÉIRIB
 SAN GLAS I D'TÁMAID SAN TAIL
 NAÓ TÁNAIS AS SAN EOÐAIR.
- 2 AN GLAS DO HÍADAD OIRNE
 D'OSGLAD MUNA FÉADDOM-NE
 NÁ FUILNGEAD SÉ AR N-OSNAID AIR
 AN TÉ AS COSMAIL D'AR SGOÐAIR.

- 3   fÉAR IS DÁIL COBRA ÉUIGE
     méAD A ÉIGNE IS USAIDÉ;
     gNÍOMH NÓ SO NDEARNA FA D'EORÓ
     mo DÍON AR MEANMA MÍCEOIL.
- 4   Mo ÉION DO-ÉUARÓ I ROIHÉADÓ
     SOMADÓ ODAIR M'IOMCOIMHÉADÓ;
     mei-se IS M'ÓIGE RE HOLCAIB
     móIDE AN TREISE AR D'TAROCTAM.
- 5   AR M'FOSHAM NÍ HUAIR ÉAIRDE,
     ANOIS TRÁC AR DTEASAIRS-ne;
     an LÁ AS GOIRE AS FÉARR M'FÉITEAMH
     m'OIRE ÓS 'N-A CEANN CUIRFIGEAR.
- 6   NÍ HÉ A DÍOCT ÁIRMHIM UILE
     DÍD DÁ NDIULTA A TĒACTOIRE;
     DAM-SA MUNA TOIBĒGE TRÉAN
     DOILĒGE A MASLA DO MÍCÉAL.
- 7   Ó BÍAS LIOM LÁ NA TIOMNA
     MAOR TOBĒIG AN TIGIORNA
     CRÉAD ACT ÉARA DEISE DÓ
     mei-se DÁ N-ÉARA ÍOSO ?
- 8   NÍ DLIĒGFÉADÓ SAN MO D'EARADÓ
     BRÁC DÍREAC AN DÚILEAMHAN;
     DÁ MBEAC M'ÉAG 'N-A ÉAG MILL
     an BREAĆ CRÉAD NAĆ CUIMHĒIGIM.
- 9   AG COILL REACTA RÍOĒ NĒHE
     A-TÚ Ó TÚS M'AIMSIRE;
     DO CAITĒPĒDE AR SĒAC MO SĒEOIL
     BLÁC AR MAITĒMĒIGE MÍCÉOIL.
- 10   LEIS DO DÍOLPAIDÉ A DÍOMDÁ
     BEIT DO COIL AN TIGIORNA;
     A SÍO D-RAON DO-ROIGNE
     MAOR AN RÍOĒ DÁ RIAROIM-ne.
- 11   NÍ ÁIRÉAMĒAINN M'ÉARA FÉIN
     ACT DÍD DO DÍULTADÓ MÍCÉIL;
     ní buD COMHÁIR DAM-SA IS DÓ
     MASLA D'FOSBÁIL Ó ÍOSO.
- 12   D'ÉANFUIL IS USAIDÉ AR NDIÓN
     mei-se IS MÁĆDAIR AN AIRDORÍOĒ,
     MUIRE I N-AR SEILB ĒAC RÉ SEAL
     SAN M'FÉIOM UILE AR AN AINGEAL.

- 13 O'fíor m'éigne is aóðar díomóda
ar éaóctaire an tígíorna
—ní caiteam do-cóir 'n-a tréan—
an cóir dá maíteas míceal.
- 14 “'n-a fíoc dá bpásasó fuinneam”
m'fúigeall ris an aréamgeal
“suidiú sinn ar saor nime
ná taoú inn re himpiúe.”
- 15 A réadla iuil na n-uile,
bean a truaill don trócuire;
tairg tráct mo loct do leigheas
bláct ar n-ole sul aibhigheas.
- 16 Sé tám as tuar do díomóda
cia tu-sa aóct mo tígíorna?
ní tuilltír é mar buú eol
mé doo múintír, a míceol.
- 17 Ionnsaig an uain as neasa,
míú cuimne an éairdeasa
—as sin an bráct as bagar—
nó sir tráct dar deasragasó.
- 18 Sa cur a-rís 'n-a rioct péin
i ló an measraighe, a míceil,
cré a [céile i gcáct] ní cuirfe
ar gcréi-ne an tráct díomsuighe.
- 19 Cuma gan t'aithearraó ann,
a éroinn fósasó na n-anam;
sá seise ar buú déanta iú deoiró
dá séanta mei-se, a míceoil.
- 20 Tabair m'éigean doct aire;
lamhtar [éart iú] trócaire;
an cóir is a rinn riom-sa
fóir inn as an éigíon-sa,
- 21 Mo locta i ló na breithe
ar deoir liom ní leigheite;
lá ar ndaorctai-ne as crann an cíg
ní ham maóctéroiúe, a mícíl.
- 22 Don anmain nó go n-ionnla
sáb treise ar do tígíorna;
ar sal do sábháil slanta
fas i n-anáir t'umlaéta.

- 23 MĪCTIO MO ḐOSḐ ḐO ḐIONTAIB,
ḐO-ḐUAIḐ ḐORT MO ḐĀIRRIOḐTAIN;
IS TREISE ḐŪIM-NE FA ḐEOIḐ
ḐÉ MŪINE MEI-SE, A MĪḐEOIL.
- 24 ḐAIR ḐĀ N-IAḐḐO IM IONAḐ
ḐONA ḐOIMNE AN ḐŪILIOMAN;
AN ḐAOḐ ḐEARS ḐĀ NḐŪINE ḐAM
SEARS IS A ŪIRE AN Ḑ-ĀLAḐ.
- 25 NĪ ḐOḐNANN ḐḐḐ 'N-A AM ḐÉIM;
CUIR-SE AR MŪNAḐ, A MĪḐÉIL;
BIAIḐ LĀ BUS ḐĀS AR ḐCOMḐOE
AN ḐRĀS ḐÉ ḐĀ AR ḐĀBOIRNE.
- 26 ḐEITĒAM M'ANMA ḐS ḐIOḐ ḐLEAḐAR,
A MĀOIR MEIC AN ḐŪILEAMAN,
ḐÉAḐAR CIA ḐO HÉARAḐ AN
ḐIA MUNA ḐÉAḐḐO ORAM.
- 27 AN ḐÉ ḐARLA AR MO LEAS-SA
ḐĀ RAIḐ LEAM LĀ AN AḐSNEASA
ḐO ḐOIR ḐÉ ḐOMA AN Ḑ-AINGEAL
NĪ ḐOḐḐ ḐḐRA AN Ḑ-ARḐAINḐEAL.
- 28 ḐIN ḐO MAITEAM ḐO MĀOR ḐÉ
ḐAN ḐUR LIOM I LŌ AN ḐĪNNÉ
ḐUAIḐ AR MBIOḐḐA Ḑ'ḐḐ OIRN-NE
NḐḐ ḐĀḐ ḐIOMḐA AR NḐIULTAIḐ-NE.
- 29 FA ḐÉILE NOḐA COMḐE
MEI-SE IS MAOR AN MEAḐAḐḐE;
ḐAM-SA A-ḐĀ MAR NAR TUILLĒḐ
AN LĀ ANNSA AN Ḑ-ARḐAINḐEAL.
- 30 CRÉAḐ ḐḐḐ TOIBÉIM ḐĀ TREISE
ḐIA ḐĀ NḐIULTḐ M'OIRḐIS-SE?
MAOR ḐÉ, ḐĀ NḐEARNḐḐO AR ḐOIR,
NḐḐ BEARNḐḐO É ḐĀ ANOIR?
- 31 LUḐC M'ḐOḐANTA Ḑ'ḐAḐĀIL ḐAM
IONANN ḐO ḐḐUS MO ḐEARḐ;
NḐḐ ḐÉAḐA ḐḐḐ ḐUN ḐÉ ḐO ḐUILL
IS É M'ÉARA ḐO HĀLUINN.
- 32 MAOR ḐÉ ḐO ḐION AN UILE
ULLMA INĀ ḐO HIARRḐUIḐE;
RE CAḐAIR Ḑ'IAḐRAIḐ NĪ AN;
ḐRIALLAIḐ I N-AḐAIḐ M'ANMAN.

- 33   Δ ΔΙΤΕΔΡΡΑΔ ΜΑΡ ΔΙΓΝΕ
       ΙΤ ΔΓΔΙΘ ΝΙ ΙΑΡΡΡΑΙΜ-ΝΕ;
       CΙΑ Δ-ΘΕΑΡΤΑ ΔΟ ΘΙΟΙ ΜΟ ΘΕΑΝ
       ΡΑ ΣΙΟΘ ΔΑ Ν-ΕΑΡΤΑ ΑΝ Τ-ΔΙΝΓΕΑΛ?
- 34   ΣΟΙΝ ΑΝ ΘΡΟΙΝΝ ΙΘ ΘΙΟΘ ΘΕΑΣ-ΣΑ
       ΣΕΜΑΘ ΡΑΘΑΙΝ ΡΑΙΤΘΕΑΣΑ
       ΒΕΑΣ Μ'ΕΑΣΛΑ ΡΑ ΘΡÚ ΑΝ ΘΡΟΙΘΕ
       ΔΑ ΘΡΕΑΣΡΑ ΤÚ ΑΡ ΘΤΕΑΔΤΟΙΡΕ.
- 35   Δ-ΤΑ ΑΝ Τ-ΔΙΓΝΕ ΙΜ ΙΟΝΑΘ
       ΡΕΜ ΘΕΑΝΔΙΘ ΔΑ ΣCÚΙΡΤΙΟΣΑΘ;
       ΤΕΑΔΤ ΙΘ ΤΕΑΣ ΜΥΝΑ ΘΥΙΛΛΕΑΡ
       ΛΕΑΝ Τ'ΕΑΔΤ ΑΡ ΑΝ ΑΡΘΑΙΝΓΕΑΛ.
- 36   Δ-ΤΑ ΔΟ ΘΡΥΜΕ ΑΡ Ν-ΕΙΓΝΕ
       'Σ ΣΑΝ ΙΜ ΘΟΡΡ ΔΑΡ ΣCΟΙΜΕΙΡΟ-ΝΕ
       ΣΟ ΣCΑΙΤΡΘΕ Δ ΡΙΝΝ ΡΕΙΜΠΕ
       ΜΑΙΤΜΙΣΕ ΑΡ ΣCΙΝΝ ΘΟΙΜΙΡCΕ.

12

Ο ΔΑΛΔΙΣ ΡΙΟΝΝ CCT (?)

- 1   CΙΑ ΛΕ ΣCΟΙΣΕΟΝΤΑΡ Μ'ΑΝΑΜ?
       CΙΑ ΕΙΣΘΡΕΑΣ [REM] ΥΡΑΓΑΛ?
       ΘΙΟΝ Μ'ΑΝΜΑΝ—ΣΑ CΡΥΑΙΘΕ CΕΙΣΤΟ?—
       [ΜΟ ΘΡΥΔΙΣΕ] ΑΝ Τ-ΑΘΒΑΡ ΔΙΤΕΙΣΣ.
- 2   ΘΑΣΑΛ ΔΑΜ ΝΑΘ ΘΙΟΝΓΝΑ ΔCΘ CΘΙΡ
       ΒΡΕΙΤΕΑΜ CΕΑΡΤ ΣΙΕΙΘΕ ΣΙ-ΘΙΝ
       ΛΑ ΝΑ CΟΙΜΝΕ ΑΝ ΤΡΑΤ ΘΙΟCΡΑ
       CΑC 'Ν-Α CΟΙΜΝΕ ΑΡ ΘΥΙΘΕΑΔΤΑ.
- 3   ΑΡ ΑΝ ΣΙΔΘ Ι ΣCΟΙΜΝΕ CΑΙC
       ΤΙΟCΡΑ ΒΡΕΙΤΕΑΜ ΛΑΟΙ ΑΝ ΛΥΑΝΘΡΑΙΤ;
       ΒΡΕΑΤ ΔΟ-ΘΕΑΡΑ ΘΘΙΘ ΘΝ ΘΙΓΣΕΑΘ
       ΜΟ ΣΣΕΑΛΑ ΔC CΘΙΡ CΡΕΙΘΡΘΕΑΡ.
- 4   ΑΝΝ ΔΟ-ΘΙΡΕΑΡ ΑΝ ΘΡΟC ΔΟΜΝ
       —ΛΑ Α ΤΑΘΒΑΙΘ Δ-ΤΑ ΡΟΜΑΜ—
       ΑΡ ΑΝ ΛΥΙΣ CΕΑΛΣ ΑΡ ΣCΙΟΝΑΘ
       ΙC ΡΥΙΛ ΘΕΑΡΣ ΑΝ ΘΥΙΛΙΟΜΑΝ.

- 5 FÓIR D'IA LUAIN LÁ NA D'EAGLA
D'EAGLA FEIRGE AN TIGEARNA
AR NGSUAIS-NE, A M'AOIR NA MEIÖE,
DO ÉAOIB T'UAIÖLE IS T'IMPEIÖE.
- 6 SO HÍOSA AN LÁ DO BÍ I MBRARÖ
ÖN ÁTAIR IS TÚ ÉANAIS;
AN LÁ DO SÍL CRÚ A ÉROIÖE
A NÍM FA TÚ AN TEACHTAIRE.
- 7 NEAMH D'FASÁIL FA NÍ DO-NÍM
Ó NAC FÍU MÍ-SE, A HÍICÍL,
CÓIR FLEADH D'FASÁIL IT AINM-SE
NEAMH IT ANÁIR IARRAIM-SE.
- 8 M'ANAM ÉUAS DÁ ÉUR I SCION
I NGLÓIR AIRÖRÍÖG NA N-AINGEAL,
FASAR ÉÚ MAR ÖUAIS D'ÁNA
Ó TÚ I NGSUAIS MO ŠABÁLA.
- 9 DÉIN AR SÍÖÖ A DINŠIL FÍNN
RE MAC INŠINE LAICÍM;
MO ÉEAN ÉARLA I ÖTRÉAN T'ITCE
RE BÉAL M'ANMA AR IMIRCE.
- 10 IARRFAIÖ ÉIRIC ANN FÖR-IÖR
ORAM DO MEAS MO MÍŠNÍÖM
[LABRAÖ] SAN LUAN AR A PÁIS,
MO-MUAR, IS AÖÖAR UACÖBÁIS.
- 11 D'IAIÖ LÁ NA BREITE BUAMINE
—MÖR AN T-AÖÖAR ANBUAMINE—
A ÉION AR COMAIR ŠAC FÍR
OMÁIN DON FÍOR NAC AIRIŠ.
- 12 MUNA FUIINŠE ÍOSA AR M'ÖLC
CARA ÉIŠIN DOM FURTOÖT
MAIRŠ A-TÁ AŠ TEACHT IM EOLAS
A ÉEART AN LÁ LAIBEORAS.
- 13 A-TÁ 'S NÍ FEITEAMH FÁLLSA
CARA M'ANMA AŠAM-SA
ŠAC AON [DÁ] ÖÖŠAIRM FA ÉRÉAN
ÖARAB COMÁINM MAÖR MÍCÉAL.
- 14 BÍÖM 'N-A LEIT I LÖ AN BRÁÇA
DOM ÖÍÖN AR EAGLA AN URSŠÁÇA;
AN MAÖR [DO] ÉAR DOM COMÖÖE
ÖAMH NÍ TAÖB RE TÖLLAIRÖE.

- 15 'Do bualadh séala mun sío,
 a maoir na meirde, a mícíl,
 is tú tásaim, a chú croirde,
 gabaim tú mar tacaítaire.

Cia re.

13

Aongus fionn o d'álais cct

- 1 Cionnus díolrao mo luac leisís?
 an liaig neamhda is é rom fóir;
 raicéiró sinn do díon ar n'ócra
 dá díol do rinn molta móir.
- 2 Tuilleadh ré dá n'áile damh-sa
 díograis molta as mó iná so
 an liaig neamhda do-ní ar b'féasain
 is í ar meánma a déanamh dó.
- 3 Ní d'iarraio cruir ná cuac n-órda,
 ní d'iarraio airgíó ná óir,
 do-ní ar b'preagrai-ne i n'áil docra
 fáir eagnairde an molta móir.
- 4 Ánnsa leis-sean leatranm molta
 ná maic b'reige an beata buain;
 labra éoin is croirde fialcar
 ní maoin oile iarréar uair.
- 5 Fóir, a liaig éabha na cruinne,
 an corp fuar-sa ar a b'fuil sgis;
 a saoi leasda an leisís amra
 leisís cneada m'anma ar-is.
- 6 A n-imteacht ní damhna doilgis
 an deao daičgeal ná an dearc mall;
 ní díol uaille an éalann cneasbán
 truaige an t-anam easlán ann.
- 7 Ós é síre mar luac leisís
 ní leasg leam-sa cur do clú;
 a liaig mo éirde as cóir d'áoraó,
 glóir nime is talman tú.

- 8 TÚ AN DÍÁ SAN DEIREADÓ SAN TOSAC
tú an ceard do cruthuigí gac dúil
a rí na n-uile is na n-aingeal
do gúirde is í as damhgean dúinn.
- 9 Imbroinn na hóige is tú táinig
tú do ceannaisí cáe leo crú,
tú an taitneamh as sía soilse,
Díá ar nac faigítear tuirse tú.
- 10 Tú mínigheas an mhuir anfaid
is arduigheas an mhuir mín;
a liais do teilgí fuil an octa
ní fuil ceird as docra díb.
- 11 Do-ghéab óm liais luac a molta
mac na hóige as airde duas
daic a deilbe ar na gaoib goile
eirde saoir an toige tuas.
- 12 Dá dtair mei-se donuair eile
ón éag éinnite tá ar mo tí
bíod mo bás is bíod mo beata
fa ghrás ríog an beata bí.
- 13 Beir, a mícíl, mé ar do buíom
beag do-ním aco beart bun 's cionn
caithead trá dola ar do dílse
ó tá folá [óm] rí-g-se riom.

Cionn.

14

- 1 Creidim duit, a ahlann uasal,
far snadomá ar saoraó,
it fuil it feoil ro díadacé,
duio fá deois 's doo damonacé.
- 2 Creidim mar creideas an eaglas,
ó nac creideamh cumang
creideamh mar as cóir do caiteamh,
cóir creideamh do cumacé.

- 3 CREIDIM MAR D'IA DUIT IM INTINN,
mo ciall is duit dearbáim,
creidim tú it fíon is it ablainn,
is tú as Críost i gcearcáil.
- 4 CREIDIM TÚ, A ARÁIN SAN AINNÍ,
A ÉABÁIN GAC ÉCREIDMÍ,
GABÁIM TÚ MAR BÍAD MAR BEACAIR,
is tú D'IA GO DEIMHIN.
- 5 CREIDIM DEIT I N-AINN AN ACHAR
'S I N-AINN AN MLEIC MOLTAR;
creidim tú, A SBIORAD NAOMH NEARTMAR,
DO SAOR IOMAD M'FOLAD.
- 6 CREIDIM, A URRAD GAC AONCÁIS,
SURAB TUSA AN TRÍONÓIRO;
creidim duit, A COIMHDE CÉILLRÉIR,
IT OÍRE 'SUN FÍORÓIS.
- 7 DO BRAT GO DEIMHIN D'IA CÉADAOIN
creidim—IS CIALL IULCÁIR—
AR NDÉANMÍ GLÓIR MĒABLAIŠ MĀOTĒRUAR
le pÓIS FEALLTAIS LUÓAIS
- 8 CREIDIM D'IA DAR-DAOIN DO GABÁIL
—CIALL GAC AOIN [NÍ HAINCÉIM];
bíod naC dINGNEAM CREIDEAM COMCÓIR
ní CEILEAM DO CAITRÉIM.
- 9 [IS AR FRÍOT] SAN AMRAS UAIÐ-SE
DO DOCHAR D'IA HAOINE;
creidim do PEANNAD DO PÁISE
DÁ DEACAIR 'S DÁ DAOIRSE.
- 10 CREIDIM TÚ, A COIMHDE, DO CROCAD,
GÍO TUAR TOIRSE A ÉCREIDMÍ;
creidim tú RE CLÁR DO CEANGAL
MÁ TÁ NAÉ TÚ TUILLEAS.
- 11 CREIDIM DULA SAN ÉROIC CÉASTA
DUIT AR SON AR SAORTA;
creidim tú TAR AIS IT ÍOSA,
A FLAIT NA NDŪL N'DAONNA.
- 12 CREIDIM DO COR FA LIA LÁNMÓR,
GLAS AR NAÉ BIA BÉALRÚN;
SAN CÉAD DOO LUÉT FAIRE FRAOCLÁN
'S DO DUL AISDE AR ÉALÚD.

- 13 CREIDIM DŌC ÉIRĜE DĪA DŌMMAIĜ
—NĪ CIALĻ DĒANAM DĒARMAD—
ŜO BFRĪOT LEAT LE BUAM DŌD BĪOĎBĀD
CREAD AS CRUAD DŌ ĊEANNĊAIS.
- 14 AR DEIS T'ĀTAR SUAS ŜO SEOLTA
LE CRUAS ŜASŌA ŜNĪOMĀ
CREIDIM BREIT CREICE NA CĀSŜA
DEIT, A EĪŌRE, A ĪŌSA.
- 15 CREIDIM DUIT—NĪ FREASRA PAILLE—
DŌ ĊEADĊT, A MEIC MUIRE,
A-NUAS A-RĪS DŌ BREIT BREICE ;
AS SEM ĊRĪĊ AN ĊLUIĊE.
- 16 CAITIR-ĪONA LIOM AS LABAIRT
AR FEIRĜ ĪŌSA D'FEITIM
LĀ NA BREICE 'SUN ŌIĜ IOĎAM
DŌD ĊREISE IS CŌIR CREIDIM.

CREIDIM.

15

- 1 CREIDIM MAR ĊREIDEAS AN EASLAIS ;
A FĪR NĀĊ LEANANN LORĜ DĒ,
SEOL DŌ MĒANMAIN ŜO MŪR NĪME,
MEADĎRAIĜ DŌ RŪN CRĪŌE AN ĊRĒ.
- 2 DŌ BĪOĎBĀD Ō BEID 'SUN LEANMAIN
ŜO LĀ AN BĀIS—NĪ BEAS AN RUAIĜ—
AR A ROIMĒAD ĊĒRO I DĊARBĀ
NĀ LĒIS COMĒAD Ċ'ANMA UAD.
- 3 CRĒ NA N-ASBAL AN T-IŪĻ FĪRE
AR FEAD DŌ LAOI NĀ LĒIS ĊORT ;
MAIT AN LEIĜEAS Ī AR AN AINBĪOS,
IS Ī ĊEILEAS T'AINĪLEAS ORT.
- 4 ŜURAB I N-DOIN DĪA A-TĀ AN TRĪONŌD
TUIĜ, A DŪINE, A-DEIR AN ĊRĒ ;
CREID UAM ŜURAB Ī DŌ RĪAĜAIL,
NĀ BĪ AS BUAM RE DĪAMĀIR N'DĒ.

- 5 I n'Dia Achar is ead creidim;
is cóir adrao don iúl glan
más ál gearaáo an gráo
gráo m'eanAchar dála dam.
- 6 'N-a diao do cruaiú an cruinne,
do cum neam—Gá neart as mó?
a noubart do dearb an leabar,
sealb 'n-a cumáct oleagar do.
- 7 Creidim i n-éanmac an Achar
íosa Críost ór sein gac maic
so mbí re ngac duine dín-ne;
don uile is rí píre an flait.
- 8 Gabais toirceas ón treas pearsain;
a pór na ngrás do sein sé
gan fear do buain ris an mbanóis;
ní fuair bean anóir mar é.
- 9 Oruim ar tosaé tug re a cineao
ar cóir n'Óe go ndeacaió brat;
tug a aóaió res an uile
an adais rug Muire mac.
- 10 Fuair fa póns pólaió páis croice,
cáin an croinn do cúitís sí;
sur íoc a bás coir a cloinne
toil na ngrás do-roinne an Rí.
- 11 Do luis san uais, do airg lpreann,
do éirís aistoe an treas tráct;
oligíó seao do cur sa creideam,
a dul ar neam creideao các.
- 12 A Achar na n-uile cumáct
—ní ceannas nar cúitís sé—
an páio ag a bpuil ar dtreise
do suio doo láim deis-se, a Óe.
- 13 Déaraió an lá bias 'n-a breiteam
breac na marb is breac na mbeo;
gac neac le ngabair a grása
ragaió breac an lá-sa leo.
- 14 Creidim sa Sbiorao naom neamóa
do-ní inneall don iúl claon;
a ionao somao hé an crioe
Sbiorao Óe nime na naom

- 15 An eaglas átoilgead éireoidim
cía agaid naácar oíl sí ?
oile bean fá dalta do d'annad;
sreadó glanta na n-anman í.
- 16 [. . . .] ceangladó cumann
a scuins érábaid ná cuir díot;
do-béara an plait duir, a duine,
cuir dá maít uile 'n-a íoc.
- 17 Dá mbeát an aitríge iomlán
ar m'anmain ní fúisfeadó sal;
gabbar síodó ar son an péacaid
a éor díom ní deacair d'ám.
- 18 I bparrtas nó i bpianaib íprinn
d'éis na breite beir 'n-a ndóis;
raáidó fan anmain uair eile
truail don talmain reime a-rís.
- 19 Ní tuigro mar táid gá meallad;
mairg do tréisfeadó tead na ngrás
ar seál ngearr do glóir an beata;
do b'féarr d'óib beata gan bás.
- 20 Ós éigean dúinn dul i n-uíla,
d'éisteact an ceoil a-tá tuas
leas do seol, a fíir an uadair;
ceol mar sin ní éualaidó cluas.
- 21 Do na loctaid noácar leigear
i ló meadaiáste móir Dé
—ní céaltar an loct as luá—
corp dá ndéantar cruíia is cré.

Cre.

- 22 Níir éireo riam go raibé an saogal
San fíroinnséis ler fuitngeadó broir
act mar tuile ag teact re fánaid;
tearc duine érábaid do éroir.

Creoidim.

16

DONNCAO MÓR O DÁLAIS ccc

- 1 Cúis cáis as mó le Moire
 dar fuilins rí an ríogtoige
 tíoepa tráe as tuar toirse
 sió fuar cáe sna cásaib-se.
- 2 Fios báis a haoimhne don óis
 mar éair tarngaire Simóin
 fiu a doilge do bí pan mbás;
 ní ní san cuimne an céadéas.
- 3 An dara cás—cruaio an sdair—
 sé ar seaórán re trí trácaib
 mar mnaoi buile do bí sain
 Muire agus í dá iarraio.
- 4 An treas cás do imtís air
 —a fios mar fuair a mácair
 gné do atriúg dá haóáio—
 gabcair é le hÍobalaib.
- 5 Ar bpaicsin Críost i scrut báis,
 a óis, ba aóbar uaebáis
 t'oióre doo cómair san éran
 so nsonaib doimhne dearnann.
- 6 An ceatramao cás—'s é sain
 saorfas mé ar péin an peacaio—
 tre n-a croióre do-éuaio sin
 Muire san uais dá paicsin.
- 7 So raib Muire uair m'éighe
 ort, a Críost, dar scoiméio-ne
 's na cúis cáis as labra leam
 's gac páis dá dcarla io timceall.
- 8 An sa do cuireao io éiois
 le ceilg, a oióre an airtóiois,
 cuir leo grásaib leis an nsa
 luib leis na cásaib céadna.

17

ΤΑΥΣ ΜΑC ΔΑΙΡΕ ΜΑC ΒΡΥΔΙΘΕΑΥΔΑ cct

- 1 Δέαναθ σο συμβαέ σίολ Ἀθαίμ!
 san oirðce a-réir rug ar siur
 mac ler beanaθ óinn ar nðoirce,
 leanaθ cíg ó n-oirðce an t-iul.
- 2 Τόσβαιμ-ne an la-so lá Noúλας,
 nuacélanh Éaba ó mór σο mion,
 ar gcroirðe suas le méro meanma
 don ghéis σο gcnuas neamhða a-niog.
- 3 Oirceas daoibh déanaíh σο συμβαέ;
 suairc an toraθ cháiniς óinn,
 leaibh doúða do fóir ar nðogruing
 ó óis maorða mongdúinn mín.
- 4 Inneosaθ daoibh maθ áil éisðeaét
 iomctús beirce deigmíc Dé;
 ní coiscéim ná léim tar líne
 aco réim soisgéil fíre é.
- 5 Do bí an uair-sin—ís é a còsaé—
 troiméios Séasaí ar slioco fíor
 dá díol as gaé don uile;
 ní saor do bíoθ duine díob.
- 6 D'íoc an éiosa i gcaéair Dáibí
 —daíða an turas—cháiniς sí,
 Muire óg is í re n-iorðnaib;
 óg do bí gan iomdaíθ í.
- 7 Fuaíρ lo-sep ar súr na caérac
 ar éionn oirðce dá huét slim
 áit i oirðce éanðam is asail
 don réaólain gíl fasaíθ fínn.
- 8 Beiris Muire ar meáóh oirðce
 d'éis a haistoir éanmác Dé
 gé do bí uacáθ fan aim-sin
 uacáθ ní nar fáillsis é.
- 9 Rug an dam [cra] rug an t-asal
 aithe ar an ríς rugaθ ann
 [ó] éuaíro búíθ daíólis an tíge
 as ainglib múir nime a-nall.

- 10 Tuḡ an talamh, tuḡ an t-ai-éar
 aithe 1 n-éinfeadó ar Uan Dé;
 tearc, gḡ do bí 1 n-aóðair fálamh,
 ní ar talmain nar aóair é.
- 11 Do foillsiḡ an réalta ríogḡda
 do na ríogaiḃ ón rann toir
 an céim-se fa céim saorta
 [. . .] céim naomta a-noir.
- 12 Luét comhéada cruir na castraḉ
 do-cíto-sean [cuice] 1 gcrut neoil
 an ainnear 1 n-uair a tuismir
 sluaiḡ ainḡeal go gcuisliḃ ceoil.
- 13 Do bí an néal-sain 'n-a néal soluis
 —níor soillse gḡe iná a gḡe sin—
 oirḉe neamḡubḡ dḡib go ndearna
 deatram an tslóis neamḡa ó nimh.
- 14 Labrais riu neac as an néal-sain
 dar noct an sgéal nar sgéal rúin;
 ar can a gḡúis neamḡa ó néallaiḃ
 cúis meanma do dḡanamḡ dḡinn.
- 15 “ Ná bíorḡ sgát ná uamán oraiḃ ”
 ar an t-ainḡeal d'aitheasḡ áoin
 “ do-béar don labraḉ dā leanaim
 sgéal bus aóbar deaḡfuinn dāoiḃ.
- 16 “ Rugaḉ slánuiḡtḡoir sluaiḡ domain
 dāoiḃ a-níorḡ mar naoiḡin mbis
 1 gcaḉair dāi-bíot—dāil oirḉeas;
 láinsíot áisḡ don toirḉeas ḉis.”
- 17 An mac rugaḉ do ráir sei-sean
 ós é Críost ní cóir a cleit,
 fear feitḡe gac áoin don uile
 beirḉe dāoiḃ a buirḉe a breit.
- 18 Canuirḡ na haingil an uair-sin
 dointiun ceoil nac cuala cluas
 samail a bfuinn sin ná a slisḡe
 aḡ dḡuings ó ḉis nime a-nuas.
- 19 “ Gḡoir do dā is dā dionḡaiḃ arda ”
 do b'ḉ labra luét an neoil
 “ síorḡ do luét daḡḉaile an domain ”
 luét aḉlaimḡ ar coraiḃ ceoil.

- 20 MAR SIN DO FOILLSIḠ AN T-AINGEAL
AR UAIR A BEIRTE BREIT DÉ;
TEACHT DON BLÁT NEAMHDA MAR NAORÓIN
FÁC MEANMA ḠAC DOINĴIR É.
- 21 ADĴAR MEANMAN AN MAC RUIḠ-SE
Ó ĴRÉIM ÁDAMH D'ÍOC AR ḠCION
ḠEIN SIN DO COTUIḠ AN CRUINNE
ḠEIN SOĴAIR DON UILE ĴIOR.
- 22 TÁIRTEAMAR DO ĴAOĴ AN TOIRĴIS
[A-TÁ Ó RUḠ NÍ RÉ AS SIA]
ḠNÁĴAIRD ASÁ ḠAIRM A ḠUIĴE
BRÁĴAIR MAR AINM DUINE AR ŴIA.
- 23 TÁIRTEAMAR DON TOIRĴEAS CÉADNA,
A CLANN ÁDAMH—ARD AN CION—
RÍ DÍN IS FEAR DAR ĴFINE
'N-A RÍḠ AR TEADḠ NÍME A-NIÓĴ.
- 24 TÁIRTEAMAR DO ĴAOĴ AN LEINIĴ;
I LÓ A BEIRTEI-SEAN—BÁIRD LINN;
DO LEANĴ MAR É IS OBAR CÉILLIĴ—
COḠAD DÉ DO RÉIĴIḠ RINN.
- 25 TÁIRTEAMAR ĴÓS—IS FÁC MEANMA—
DON ĴMAC CÉADNA AR ḠCRANN ÓS ĴIÓĴ;
AN DÚN ÓR ĴOSTADĴ AR ĴFINE
DO HOSḠLAD MÚR NÍME A-NIÓĴ.
- 26 TÁIRTEAMAR DE DO ŴRUIM TOIRĴIRĴ;
TUGSAD AINGIL—ARD AN BRÍOḠ—
AR ĴPÁS D'ĴIÓĴ CUMRA NA CRUINNE
UMLA A-NIÓĴ DO DUINE ŴÍONN.
- 27 TÁIRTEAMAR DE I NĴIAIRD AR SEACRÁIN,
SLIOĴT ÉADĴA NA N-AINCION ŴTROM;
DO MÚN DÁ ḠAC DON DÁ ĴINE
AN RAON ḠO MÚR NÍME A-NONN.
- 28 ḠÁ DÚ, NÍ ĴÉADĴAINN A N-ÁIREAMH
IOMAD NA ŴTOIRĴEART CUS DÚINN
AN MAC DO [ḠÁS] ÓḠ AN UAIR-SE
ĴÓR NA NḠRÁS DO B'UAIḠLE ÚIR.
- 29 MÁ DO-ĴÍTEI-SE, A CLANN ÁDAMH,
ḠURĴ ADĴAR MEANMA A MAOIĴ MÉ
LÚĴ I NḠAC ÉANTOIḠ RER N-DOIḠIĴ
DÉANTAIR DO RÚN DONĴIR É.

- 30 1 ló a b'eirte bíom go f'aoilíó,
 féasda 'n-a ainm dealbhtar dúinn,
 bíodh sábháil uainn ris sácl n-aoisíó
 do' anáir dá sruaíó f'aoilíó úir.
- 31 Canam molta don m'ac oirrebearc
 éisdeam briatara beoil an ríósh;
 oirceas dúinn mun am-sa uile
 rún almsa as sácl duine díonn.
- 32 Ní craos ní huabhar ní himirt
 ní huail meannan molaím lib;
 beanaíó an céill 's fearr as m'fhuiglib
 m'as dream go méin suilbír sib.
- 33 Caiteam san crut-sa—cás' molta—
 maíó díombuan an domáin cé
 do súil re hanáir nac atraitsh
 do' f'asáil dúinn i n'odaitsh Dé.

Déanaó.

18

GIOLLA BRÍSHO O NEOGHUSA CCT

- 1 Dia do beata-sa, a mhuire,
 a tuile lán do sgrásaib,
 a-tá an tisearna it focair,
 a shein sócair clann n'ádaímh.
- 2 Beannuighe tu-sa tarsa
 daighinná na talman uile
 's is beannuighe an shein ríoda
 íosa toraó do bhuinne.
- 3 A naommácair Dé, a mhuire,
 a buime mar an sceaona,
 suíó orainn-ne na peacais
 'n-ar mbeataíó 's i n-am éasa.

Amen.

18a

DONNCAO MÓR Ó DÁLAIS cct

- 1 Dia do beata-sa, a Muiire ;
 fada tá do tarnaíaire
 tú do toct dar [mbéin a braio]
 san bpeíl a-noct im noíais.
- 2 Oíóce noíais—naomta an sein—
 do ruíad [tú a rí an ríó],
 a rí an beata as Dia dam-sa;
 dia beata mo brácar-sa.
- 3 Dia beata mic do mácar
 fóireas các ón scrónbátao ;
 rí an beata so mbí ar do toil
 dia [a] beata i sclí dar scabair.
- 4 Dia do beata ós dá reic ruió
 i ngeall reo breic do [bábair]
 ió dia, ió duine, a énú crióe,
 i [mbrú] Muiire Maióine.
- 5 Dia [a] beata i mbeicil [dó] breic
 do ruí ar n-omáin o'aoimleic,
 do-ní díon íac duine dí;
 ar Muiire bíóo a buíóe.

Dia.

19

AONGUS FIONN Ó DÁLAIS cct

- 1 Dia do beata, a Muiire móir,
 a beata as gloine ná an írian;
 Dia do beata, a súlmall saor,
 a éraob beata, a úrbarr íar
- 2 Dia do beata, a buime an ríóí
 im seasam im súíóe im súan;
 Dia do beata, a fábra úr,
 a rún m'anma, a beata buan.

- 3 Dia do beaḱa, a folt mar ór,
Dia do beaḱa, a bos mar aol,
Dia do beaḱa, a bláḱ na n-ós,
Dia beaḱa a lón [ḡnác] doo ḡaol.
- 4 Dia do beaḱa, a ḡruaḱ mar ḡréin,
do buaḱ ní measḱa do mhnáib;
sliḡe m'anma is deanta ro deoig,
a réalta eoil cábra cáig.
- 5 Dia do beaḱa, a béal mar rós,
Dia do beaḱa, a ḡéas na nḡrás,
Dia do beaḱa, a éraob so ḡnuas,
doo ḡaol suas beaḱa ḡan bás.
- 6 Dia do beaḱa, a málla mín,
a ré lán le mbeaḱar buaḱ;
Dia do beaḱa i n-am an eoil,
a éram seoil an beaḱa buain.
- 7 Dia do beaḱa a deoḡeal donn,
éinḃean ní curḱa ós do éionn
ar combáig do mhnḡsúil mall
fa barr érom[úr] folláin fíonn.
- 8 Dia do beaḱa, a bhuinneall saor
ler tuilleaḱ beaḱa ḡan buaḱ,
a ḡnúis róobán éneisḡeal éaom
a [deisḃean] saor óḡnár fíal.
- 9 Fáilte uaim doo málaiḡ mín
rer samáil snáḱa seaniḡ sróill,
nó taoib ruainne éiorḱuib éaol
far ḡaol buaile o'íornaib óir.
- 10 Fáilte uaim doo mhnḡsúil moill,
's doo ḡruaḱ donnúir fáiltiḡ fínn,
's doo céib ḡníomárḱaiḡ éais éruim,
's doo baís ḡcuirr síoḱsócruib slim.
- 11 Fáilte uaim doo bráḡaḱo báin
ránaiḡ buaḱo fáilte ḡac aoin
's doo súil ḡláiḡ forfáiltiḡ féil
's doo baís réir éorrfáimtiḡ éaoin.
- 12 Fáilte uaim doo málaiḡ mín,
do éruḱ t'aiḡḱe 's doo uéḱ séim,
doo éroigir slaitleabáir saoir
oḱaitneamáiḡ ḡaoin roigil réir.

- 13 FÁILTE ROMAT RO MÁTAR MEIC
—FÁILTE ÓN DÁ CÁS AS CÓIR DUIT—
SIB IT ÓIG AR MEAS DO MEIC;
CÓIR A REIC RED ÉNEAS MAR CUIP.
- 14 TÚ AN FÍORÓIG SAN RIGE RIOT,
AN TRÍONÓRO AR LIGE LEAT
TÚ AR NODAINGEAN AR SUIN A GLAC;
DINGEAL ÓO MAC RUIB DO REAC.
- 15 TÚ URRÁ COBARÇA CÁIG;
DO ROÐALTA—IS CURÇA I SCÉILL,
IS TÚ AN ÉRAOB DO FÁS DAR N-ÚIR—
DO GRÁS DÚINN I N-A RAON RÉRÓ.
- 16 IS TÚ GLAINGRÍAN NÍME A-NÚ,
TÚ AN BAINLIAIG SAN RIGE RIA,
IOMDÁ NÍ [LE A] SCUIRE A CLÚ,
TÚ DO-NÍ DUINE DO DÍA.

DÍA DO.

FEARRAL ÓS MAC AN BAIRO ccc

- 1 Dúige, a duine, déanamh lóin;
éirge amac go Sliabh Si-óin
ORT, A ÉRUAIĞ—ĞÁ DEACRA DÁL?
SMUAM AR T'EAÉTRA SAN IOMPÁD.
- 2 EAÉTRA BAOĞLAC BÍOS ROICINN
LEAT NÍ HÁIL A HOIRICILL;
DO B'FEARR AN ÉIAL CEANGAL LÓIN
'S DO GEALLAD GO Sliabh Si-óin.
- 3 DÁ LÓN AS FEARR DOT AITĞIN
O'FÍOS AN DONAIG ANAICNÍD
AN ABLONN ROO CUIR I SCÉIM
'S A HANNLONN O'FUIL AN FÍRÉIM.
- 4 BEIR MAR LÓN GO MAC MUIRE
DÉIRC IS DOINE IS URNUIGE,
Ó NAC FUIL AITEAÉTRA ORT,
'S NA HAITEANTA TRE UMLOÉT.

- 5 Beir pós soillse leat mar lón;
eadoró agus Siab Si-óm
is iomóda gleann doirce duib
agus beann foirbte uachtar.
- 6 Agus toigeadt sus an tulaig
glóir an tige tuas-amain
go mba hí bar soillse sin;
bí le toirrise dá tuillim.
- 7 Searc Íosa na n-álao dtinn
go mba hé t'arm 'n-a n-oiréill;
luét do d'iomóda ar gac rian róib
is iomóda go Siab Si-óm.
- 8 Do luét éinleabta is iad soim
na peacaró go n-a bpréamhaib;
gér lib iad sus an am-so
ná bir iad don donaé-so.
- 9 Go comróal na gceasó n'oeacair
ná beir leat fiú an éinpeacaró;
do ghuais ríog an tige tuas
bíod do éiríde leo cozuas.
- 10 Lúisífeair an lá do-éuaró
go teagóais l'firinn a'fuar
g'é fuair go daor a'oeacar
smuain nar f'aoim aét éinpeacaó.
- 11 Ní mó do doncuig Éabha
aét éinpeacaó uachtméala
laite a' d'ioğbóiró druim tar ais
as ar coill príomhglóir parréais.
- 12 Ré cúig n-aimsear—dál'oeacair—
do-éuaró ar doí an éinpeacaró
luét na cruinne—gér éreac trom—
fa seac uile go hlofronn.
- 13 Mór an ghuais iomaó na n-ole;
a-táiró uile tre éanloét
aingle an uabair—gíó d'ail doirb—
i lámh i n-uamharó lofoirn.
- 14 Mé dá' d'íol a-níod go nua
—mar sin bias m'ua agus m'iarinua
mairg gaolluét dan séala gam—
donloét Éabha agus Ádaim.

- 15 'Do-ním tráct iomarcaíó olc,
níor smuain m'atáir aét donloét;
o'fuil ádaimh inn is gíó ead
do sáraiḡ sinn ar sinnsear.
- 16 Dá nḡlanaimh go hannamh inn
do biaó an t-aiḡceo ar m'intinn;
ní ḡabaim fo-ríor roḡad
oíom ní fásaim m'urḡoḡad.
- 17 Mó t'annsa iná an uile olc,
mó do ḡráó iná ar nḡuasóct;
aét ḡé tá cló treo éroiḡe
dá mhó trá do érócaire.
- 18 Fóir ar ḡuais sinne mar soim;
feáct n-aon i bpoitrib fásaiḡ
iolar slóis, a énú éroiḡe,
do fóir tú leo érócoire.
- 19 Do-éuaḡais feáct ar fásac
i measḡ poitreaó n-uacḡásac
a raḡal do bí iḡ ballaib
ar tí t'atár o'ḡallaimh.
- 20 San uaiḡneas soim iar n'oul duir
cúis míle ó a oḡiḡtib teḡair
dá ḡrios ó ḡac uile olc
ooc fíos uile tre umloét.
- 21 Do-rónais tre oútraét noil
seanmóir búirḡ breitre an Oúiln
oḡo luét ḡaoil o'aitle a n-eaḡtra
oaoib iar n-aiḡne a n-imḡeaḡta.
- 22 Do na míltib trá tre tal
ḡé tuḡ sib sásad briatár
i ḡceann ḡac neit níor lór lib
san lón do beit fa a mbruinniḡ.
- 23 Fuaraḡis ḡs duine san oáil
dá iasḡ éorcra iḡ cúis aráin;
an pḡoinn-se do plúr séanta
níor túr toirre a taisbéanta.
- 24 An tan-sain ḡá oḡámaio ris
i ḡcóirḡuibreann do cúiris
taoḡ re taoḡ uille ar uille
an cuire naomh neamḡuirḡe.

- 25 Na cúis aráin is dá iasg
leathnuigir fear na bpinriasg
—i ndeoiré cáis re [cáis] teagar—
tre báis cáir dá scoisreagad.
- 26 Le beagán do sásad séim
tuais a ndaoitín dóib-séim,
a cara ar ar élaon an biot,
's ní raib don san fuigluoc.
- 27 Na sacramainte is sí an próinn,
an éruinne an t-uaisneas áluinn;
uic, is raetruag sinn mar sain,
is inn atsluag an fásaisg.
- 28 Cúis míle do mhuin toile
do sás tú leo trócaire;
beirte ar tí ar sásair mar sin
leo grásair, a rí an ríeir.
- 29 An tí tug san fásac uair
an sásad cumra an céaduair
urra ar sásair-ne is sé sin
mo grasoire Dé Dúilisg.
- 30 Ní do próinn talmuirde tám;
cuir, a trionóir, le teasgrád
teadta ar mo céann dá roinn rum
an próinn bus fearr dom anam.
- 31 Próinn na n-anmann is sí soim,
mar deir an canóin cuboir,
a corp do cáiteam dá cloinn
maiteam ar n-olc san abloinn.
- 32 A fásáil níor b'fiú sinne
corp flaeta na fírinne
do-géab mé maiteam m'olc
dá scaitear é tre annsoct.
- 33 Muna raib an annsa ann
Rí nime na sé saorclann
buró nim a corp do cáiteam;
as sin an t-olc iocpaitear.
- 34 Sé cáitim a corp míolla
i ndeoiré déanta doighníoma,
rí nar comuill dá érairde
oruinn go dtí a trócaire!

- 35 NÍ CÁIS D'AM-SA CUR ÉUIGE
MÁ TÚ AS IARRAÍD FOCRAIGE;
MÓ A TORAD GRÁS INÁ A SÓIM
TAMHAN DO FÁS SAN FÁCÁIN
- 36 NÍ HÉ CRÍOSTO DO D'ÍULTPAID D'AM,
MÉ FÉIN TRÁ TÁ DOM D'ÍULTAD;
DO MAIT FOLTA A GLAC NGONTA
MAC OETA NA HUMLOETA.
- 37 GRÁS MAITMEAC [AS] MAIT SOCAIR
SBIORAD NAOIM IS NAOIMÁCAIR
MAC DO IONGUIR AN UILE
SLAT D'FÍODDÁID NA HIONMUIRE.
- 38 FLAID TÁ AGUS BIAS IS DO BAOI,
GRÍAN ÓRDA D'EIRID D'EAGLAOI,
BAS DO NIS AN UILE FEAR,
DUINE OIL AGUS D'UILEAM.
- 39 DO ÉIRIG ÓN LIA LUIGE
—NÍ BÁS AÉT BÁS SÍORDUIDE;
DO BÍ DÁ ÁIS CRANN 'N-A CÚRP
IAR BPÁIS NÍOR CAILL A CUMÁCT.
- 40 TAR MO CEANN DO-CUAIÓ DÁ SÓIM
—DÓ NÍ D'IONGNIINN A URDAIL
SÍD IONANN FUIL DÚINN IS DÓ—
DO LUIS SAN ÚIR IS DO IOMPÓ.
- 41 AN RÍ ROM BEAN A BÁCAD
DO-CUAIÓ TRE CLÍ A NAOIMMÁCTAR
AN CRANN DO-CUAIÓ 'N-A CROIDE
BARR UAIÓ AR A HEOLCUIRE.
- 42 NÍOR CROMA DÓ INÁ DÍ-SE
AN LÍOS COMÉROM CLOICÉI-SE;
DO BÍ AN OIL AR MUIN MUIRE
PAR LOIS TUIR NA TRÓCAIRE.
- 43 MAIT AN FÍAC FUAIR I N-A CRÁD;
A-TÁ AR NEAMH NA NAOI NAOIMGRÁD
A HÍOMDAD MAR AS DUAL DÍ;
TUAR A D'ÍOMDAD NÍ D'LIGE. D'LIGE.
- 44 FUAIR FLAITEAS SÍOR AR A SON
NA DÉARA DO D'OIRT PEADAR;
DO COMSHOIR CRUAIÓ A CRÍDE
TROMSGOIN AN UAIN AINSLÍDE. D'LIGE.

21

- 1 'Do briseadh cunnrað ar cáč,
an cunnrað 'n-a bhriseadh bíot ;
an cor do ceanglað re cáč
fáct meánman a 'dol do 'bíot.
- 2 Ar 'n'ool fa reacht n'Diaðail dúinn
ar ríagáil tar ceart do-éuair ;
do rað bean uðall dá hóir
ler bean an cóir . . .
- 3 'Do-rinne ar n'áma rann rinn
crann na cána nó sur éail ;
an uaisle do-éuair ó cloinn ;
ar mbuain an éroinn fuair-se ar b'pail
- 4 [A] éara ní fuair ón mnaoi
—ar éaba dá buain do bí
neimeagla as ar meallað mé—
sé ar ngeallað deiseagna dí.
- 5 [Don] tuisge ar ar tréiseadh neamh
an céirseal mar tuis-se toil
—mince as aimleas dí ná 'dam—
aimbeas do gab sí ar a son.
- 6 An glóir ó do grádaigh súo
fan gcánaid sul do-cóir síad
do éal [bean] uatáib tre éad ;
tréad gan buacáil do b'ead íad.
- 7 Bíot 'n-a umla buó ál leis ;
gan a cumma is nár a-nois
aingeal 'Dé sé a-dubrad ris
do b'ris sé an cunnrað re a cóis.
- 8 A-tá fala ar gac droing díb ;
don éloinn nac rabá dá réir
do-[b'ir] an breiteamh beic cóir
ar breic 'dóib nó a b'p'eiteamh péin
- 9 Táinig [A] gábad fa gnaoi
ádamh mar ráinig an rí
is cara ler hagrað é
fala 'Dé dá n-admáð hí.

- 10 Aball na cána sur ceil
's a náma d'fulang 'n-a fáil
iomardaó dá síol ó soin
sac coir díob d'iomardaó air.
- 11 Truaḡ, a Éabha, is soire ar nḡaol
—séana ar scoire nír duál dúinn—
narb ionann méin deit is dáib
—méin do na mnáib reic a rúin.
- 12 Ní dionḡaó díot buó díot leis
síot ar mbioḡbáó sul do bñis;
oruinn ó do-éaró 'n-a [érais]
toḡuim a-nois an fáir fis.
- 13 Do cuir Éabha ór pás sac teiróm
séala ar bar ḡcás—ní cás soirb;
is tearc naé tánaḡ fan nḡairm
snaíóm rer námaíó mar eaét oirn.
- 14 Tualainḡ sac neac niḡe a éan;
dá mbeaé ar mo ériḡe [aḡ] cur
sealb an anma ó Dia do dol
an cor snaóma ní bia ar bun.
- 15 [Moc] as a n-uét léiḡtior leam
—ḡá dulc—an céiréion im éionn
—a-tá an baḡḡal ḡiḡ eaó ann—
crann is bean ler saoraó siomn.
- 16 Is í le céile is an éroc
is ḡéire do bí dar mbraé;
liaíḡe duine aḡ dul 'n-a teac
cor na ḡcreac ar Muire a-mac.
- 17 ḡrás Dé, ḡiḡ raóána a ráó,
sás ḡabála na sé slóḡ
do hinnteáó le riḡ na ríḡ;
díot an lín d'innbear an óḡ.
- 18 Bean dá ránaḡ ḡrás is ḡnaol
ní tlás re námaíó do-ní;
ar ioncuib mná dála Dé
dána don té a-tá ar mo tí.
- 19 Le ar dtaḡra ḡo mbeaḡar buaíó
oleaḡar [a] aḡra ar an óiḡ
sur buinḡ bean an dúéaiḡ díb
neam do buó tír dúéaiḡ díb.

- 20 Cía eile buò daingean dām
Muire [ḡar] cailleaò [an car];
a ḡeallaò ó bíos n-a bun
ḡeallaò dol síos ar ar son.
- 21 An cunnraò nočar čeaò dáoib
cunḡnam ḡur čeaò dā ḡar siair
cor le a cairdib ins an ḡcóir
cóir don māḡoin dol 'n-a òiairò.
- 22 Ar ḡceangal dā ḡpéaḡtaoi ḡaoi
a-déarčtaoi ḡur meallaò mé;
do tréḡeaò san ḡosaò ní
crosaò sí mās éirdear é.
- 23 ḡuair eiréačt tre ḡníom a ḡaoil
do òiol ar seinḡliočt re ar siair ;
ḡac sočar dā nḡingne òóib
cóir d'inme dočar 'n-a òiairò.
- 24 An cóir dā māčair do mārḡ
mo ḡrāčair nó ḡur ḡóir orm;
an uair ḡa ruḡaò lé an leañ
tuḡaò sealb uain dé 'n-a dorn.
- 25 ḡar dā čéile ar ḡpuil 's ar ḡpfeoil
ní uil ar ḡcréi-ne ačt dā criairò;
maič ar ḡceart ar Moire móir
ḡiò tearc cóir tuine 'n-a òiairò.
- 26 ḡuair nós ar a humla ón ḡior
is le humla ar otós do čreaò;
Moire ḡin ḡur čruail a tol
ní har a ḡloine ḡuair ḡear.
- 27 Le ar siair čriòe is dołta óunn
slḡe na bočta ar a mbíorò;
do ḡaò reamāib—ní [réim] člaon;
leanairò a čaor ḡéim an ḡion.
- 28 [Monāò] olc do buò olc lé;
i otalam ḡiò bočt do ḡaoi
tuḡ ḡac maič ḡa ḡeireaò ói ;
ḡeiḡḡear do-ní maič don mnaoi.
- 29 Do-čóirò an ḡala ar a hais;
a ḡlóir noča raḡa ris
ḡo ruḡ an leañ čéim san črois;
réirò a-nois an ḡearn do ḡris.

- 0 Ṫ príot lat créácta an éló
créácta naé príot le mac mná
nír fás ṑo héas ceo ar Ṫo éú,
a énú beo Ṫon tréat Ṫá Ṫtá.

Ṫo briseað.

21a

- 1 Ṫo éadail ar bpear faire;
rí husaíoe m'ionṑaire
ṑan mo ṑoil-se ar tí a feicim
ṑoirse 'n-a éú [éoiniṑis].
- 2 Is éisín ṑo ṑtiocpa as-teac
a bioṑba nó Ṫia dúileac;
mo ṑeas ṑo b'áṑba folam
feat an ábra ṑ'osṑoláṑ.
- 3 A námaio Ṫá raṑ reime
móíoe áṑbar oirṑire,
teacṑ ṑon ṑoiṑ 1 mbí a bioṑba
naé hí ṑoil an ṑiṑiorna.
- 4 An réasún as a raíbe
cumas m'anma ṑ'ionṑaire,
ṑo leas uille ar an anmain
naé beas truime a ṑionnaṑraíṑ.
- 5 Bíṑ a éaraio ṑiomṑac ṑíom
bíṑ easṑcaraio an airoíoiṑ;
ar n-iompáṑ ó Ṫia ṑam-sa
cia naé iompánn oram-sa.
- 6 A imṑeacṑ as a ionaṑ
m'oibriṑṑe Ṫá foillsioṑaṑ;
croíoe ṑíoiṑ riam ní roíbe
1 mbiaṑ Críost 1 ṑcomnoíoe.
- 7 Tréigeaṑ a míc móíoe as náir
ná buṑ urusa a aṑmáil
ar fear éintiṑe oile
ṑo ṑtréiṑíoe a ṑeacṑaire

- 8 Sur beanao grása Dé de,
an réasún ar bpean faire,
ar an animain mar príot fail
a críoc is amlaio fágbaim.
- 9 Cía an cara dá díste damh
: n-éagmáis oíre ar seatar
ar bpás d'eite lúio mo loct
as creioite dúinn dar ndúsoct.
- 10 Do-ghéadam feasta ar bfaire;
a-tá i n-oiréill m'ionghaire,
m'fairei-se sío dál deacrao,
lám tairise toirbheartao.
- 11 Lám a carao do cábair,
lám as borb re bioibháio,
lám nao teagaim aco re tréan,
lám nao eagal don fírean.
- 12 Iomcraio sí an domhan 'n-a durn,
iomcraio neamh, iomcraio lofamh,
lám arab iomda aire,
clár tiomna na trócaire.
- 13 Moluo ar-aon a heineao
an cara 's an comhóeao
lám do cuir ár an einis,
lám i bpuil ar bpóiridin.
- 14 Lám as comctrom dá cineao,
lám fuilngeas ar n-ainnligeao,
comhóeas a gráo dá gaoitaió
lám foilngeas ar n-easdonntaio.
- 15 Gabao na dúile a nduan féin,
gabao éanlaic an ai-éir;
molao an tráig 's an tuile
lám tobaig na trócuire.
- 16 Lám tréan ara tréan cara,
minic fóireas m'easbhao
as claonaó gé a-tám ó a toil;
lám nao bagoal dá bioibháio.
- 17 Do buail buille as bagoal damh
re linn díleann do dortaó;
lám buailte an dara buille
dál a cuairte cuimhne.

- 18 ṪÁ COSḠ AR CIONN NA BREITĒ
CIA HOILE RE N-ÉISṪPRĒ
LÁM ḠAN NAOMHUIṪE AR A NEART
NAOMHUIRE IS NAĆ ĀL Ṫ'ÉISṪEACṪ.
19 ṪAR NḠAOL NAĆ ḠEABAIṪ RE HAIṪ
ṪIOCPA LÁ, A LUĆṪ AN ṪÍOMAIṪ;
AN UAIR FA ṪPÉACPAIṪEAR SIṪ .
PÉACPAIṪEAR CRUAIṪ A ĆLOIṪIM.
20 AN LÁM ṪO LOIT AN ṪAIRNḠE
ḠO RAIṪ CRÍOST ṪÁ COMAIRLE
ḠUR PÁS SÍ AIR AS AR N-UĆṪ;
NOĆAR MAIR ṪÍ ACṪO A ṪIAṪACṪ.
21 CORP ÍOSA Ṫ'ÉIS A LEACṪA
PAN ÓIḠ RE HUĆṪ N-IMṪEACṪA
PUAIR Ó ḠUIM BĀIS 'N-A BAIṪ-SE,
PĀIS AR A ṪPUIL PIAṪNAISE.
22 [A ĆARA NOĆAR] ĆRONUIḠ
[A] BUAIN EISṪE Ṫ'ÍOBOLUIṪ
AN ṪEASLÁM ṪO ṪOL ṪÁ HALṪ
AR SON NA N-EASLÁN Ṫ'FURṪOĆṪ.
23 A-ṪÁ AR CUMAS A ĆÓIḠ MÉAR
ṪÁ NḠABṪAR LEO MO LEIṪḠḠEAL
IUL AN RÓIṪO ṪO ṪÍORḠAṪ ṪAM
[ṪAR ḠNÍOMRAṪ . . . . .]
24 ṪO BUṪ EAGAIL AR N-ÉARA
—Ṫ'ÉIS BĀIS NÍ HUAIR AIṪMÉALA—
MUNA BEIṪ ṪÍS AICE ÓN ÉAḠ;
ṪLÚS AS CAIṪṪE RE AR ḠCOMMÉAO.
25 NÍ FUIṪ I ḠCOMṪROM REM ĆION
POḠNAM M'ANMA Ó AOIS NAOIṪÍON;
BEAḠ NAR ṪOḠUIṪ AN MEOṪ MÉ;
ṪO ĆOṪUIṪ AR ṪPEAR PAIRE.

ṪO ĆAOUIL.

DOINNĀD MÓR Ó DĀLAIS cct.

- 1 Do-ní duine dia dā máoin;
ní fuil ann aét dia díomáoin
tar mac Dé na n-uile fear;
ní duine an té nac tuigfeadh.
- 2 Dia dā máoin is mairg do-ní;
cealg im dia nír b'fíu doinní;
Mac Dé bí le hóis gan fíor
do b'é an rí dar cóir creideamh.
- 3 Creideadh gac duine dā dia féin;
creidim-se d'oidre an fíréin,
Mac Dé dar máthair Muire
bráthair na sé sócuide.
- 4 Easail doib dā ndeacáid so
i n-éadócas ar íosa
gac neac daibhir dā mbí ar biot
nó gac rí saibhir sáiteac.
- 5 Suais don dís a-deirim féin
so mbeir is íosa ainréir,
díol toile don té gá mbí
's gíó bé nac oisge doinní.
- 6 Ní háil le neac saibhir slán
Mac Dé d'fáicsin ná d'iomrád;
Rí na n-uile is na n-ós ris
is lón do duine an daibhiris.
- 7 Muire 's a Mac maitle ris
bíó aige i n-íoc a daibhiris;
fearr sin ná saibhreas eile
daibhreas fíor na haicrisge.
- 8 Duine do-geib lán a lámh
easail dó dul ar seacrán;
is í an lámh falamh as fearr
ler b'ál anad ó lfearnn.
- 9 Cuid na gcomursan—cúis trom—
biaid dā hagra ar an anam;
biaid an éalann 'n-a cruamáid
's an t-anam as osnadais.

- 10   Δ-τᾶ an corp δᾶ cūr i gcéill
       go bfuil 's an τ-anam aihnéréo;
       tarla fíoc éigin orra
       síot nac éidir eatorra.
- 11   Ná tréig neamh ar ní nac lat;
       ní leat féin a bfuil aḡat;
       bíod t'aire ar a n-abair sinn;
       caíde aḡaib aēt aistinn?
- 12   Searr máireas [mlát] na hóige,
       ná tréig teac na Tríonóide;
       grás Muire ní téio i dtráig,
       ná tréig ar duille an domháin.
- 13   Δ duine creideas δᾶ crod
       nó do dia eile d'adrad,
       ní leat an teag tal go brát,
       's ní head an clann ná an conác.
- 14   Ní leat an τ-airgead 's an τ-ór,
       ní leat an ríḡteac romór,
       ní leat do céile cubuid,
       's ní leat féine a bfuaroðair.
- 15   Tuigtear lib nac lib na ba,
       ní lib an τ-ionnmus iomda,
       ní leat 's ní lat an ḡraig,
       ní leat an mac ná a máctair.
- 16   Ní leat an baile 'n-a mbí,
       ní leat an fonn i bfuiltí,
       ní leat an brat i mbí an corp,
       do-éi nac lat an lubḡort.
- 17   Δ fír sanntaig ar a son,
       ar tiomsuig tú san tsaoḡal,
       ní mó ná an brá lín as lib
       no má tá bríg sa brait-sin.
- 18   Dá mbeinn aḡ seanmóir mar sin
       daoiḃ go deiread an domáin
       ní fíu an corp a léigir leis,
       ní héidir a oic d'aitris.
- 19   Seácaim mé ar ḡac oic eile
       rem ré, a mleic na maigdoime;
       seácaim mo ḡnúis ar baos ban,
       ar craos, ar dúis do déanamh.

- 20 A mbeic mbeire, seacáin sinn
 ar teas is ar fuacht i prinn;
 seacáin mé ar ceilg óm éiríde,
 's rem ré ar feirg san aicríge.
- 21 Níir tuill tu-sa—ní tú a-máin—
 grás Dé let óige d'fásáil;
 grás na maigóine sir so
 a fíir aingíde aosdo.

Do-ní.

23

- 1 Droicéad na bpeactac páis Dé
 róto coitcáinn—is cruaidh fínné;
 dá mbeir Dia ag cuma fa cheart
 cía bus urra re h-imteacht.
- 2 Síol ádáin ní iomda díob
 nac briseann aicne an airtóirí;
 bríos 'n-a aicneadaið ní fuil
 ag síol aicreamail ádáin.
- 3 Níor fíú ádáin go n-a éloinn
 a bfuair Dia d'íoc an ubóil
 más é an t-uball fo-deara
 sé d'fulang a oigeadá.
- 4 Sin gur íslig a fearg ruin
 go dtáinig Críost i gcolumn
 gar a gaoil don uile fear
 don taobh 'n-ar óime an dúileam.
- 5 Ar cuairt ón gcomhairle móir
 táinig Críost ar cionn tionóil;
 tug síde a huict an átar
 's a luict tige ar dtearcaad.
- 6 Mar táinig a-nall do nim
 le briatraið óige is aingil
 do tógaið ceo don éruinne
 eo tobair na trócuire.

- 7 IomṮṮA RIOḂṮ 'N-A NṮEAḂAIṮ ṮIA
 NAR ḂUBAIṮ RE MAC MARIÁ;
 SÉ SAOR AN ṮROIḂṮ ṮAR NṮIN
 SAOB AN OIṮIS ḂN ΔIROṮÍḂ.
- 8 ṮO ḂUIR CISEAL ṮA ḂAC ḂEANN
 ṮON ṮROIḂEAO LER AIRḂ IPREANN;
 BIA TRÁḂ IS BUṮ ṮAMNA ṮÉAR;
 CIA ṮÁḂ CABRA AN ṮÁ ḂISEAL.
- 9 Δ ḂLOḂAO AN UAIR ṮO B'ÁIL
 ṮOMNAC ṮÁISE AN ṮRÍOMṮÁÍṮ
 ḂUR ḂEANNAIḂ SÉ AN UILE ṮEAR
 NÍ ṮUINE AN TÉ NAC ṮUIḂPEAO.
- 10 NA ḂLOḂA-SO MAR ṮO ḂUIR
 'N-A ḂCÉIṮḂISEAL ṮAN ḂCRANNḂAIL
 ṮUḂ SÍOḂ ṮÉ ṮA ḂAC ṮUINE
 ṮRÍOḂ É MAR NAC IARRṮUIṮE.
- 11 'N-A ḂISEAL ṮA ḂEANN EILE
 ṮO ḂUIR ΔONḂLOḂ Ṯ'ÁIRIṮE;
 ṮO BÍ 'N-A LUIḂE ṮAN LIA
 RÍ NA N-UILE 'S AR N-ΔOIN'ṮIA.
- 12 CEIṮRE CROINN ṮO ḂOISRIS ṮIA
 SAILḂE ṮROIḂṮ MHC MAIRIA;
 ṮROIḂEAO É 'S NA SAILḂE SAM
 ṮAINḂNE HÉ NÁ ḂAC OBAIR.
- 13 I ḂḂÉALAIṮ NA ḂCEIṮRE ḂCRANN
 IOMṮṮA UIRSḂÉAL NAC IONANN;
 Ṯ'IOMAṮ ḂḂÉAL N-IONḂNAṮ ORRA
 ṮO-ḂÉAN M'IONNRAṮ EATORRA.
- 14 LÁN ṮO ḂARTAIṮ ḂÉ TÁ Δ-BUS
 AN CRANN ṮAR ḂOMAINM PRESSUS
 MÓ NÁ SOIN ḂALL Δ ṮORAṮ
 CRANN ḂÁ BṮOIL AR BṮUASḂOLAṮ.
- 15 ANN SIN ṮO SÁIṮEAO AN ḂROḂ
 I NṮEAḂAIṮ CRÍOSO ṮAR ḂCEANNAC
 ṮORTA UAIḂLE I NḂAC AM AIR
 CRANN AS UAIḂLE ṮON ṮIOṮBAIṮ.
- 16 MÓIṮE MO MUINEAḂAO AS
 AN CRANN SÉANTA SI-PRESSUS;
 ṮO-ḂÍM AN-OIS É AR M'ΔḂAIṮ
 SÉ ṮAN ḂCROIS 'N-A ḂOLAMUIM.

- 17 AN CRANN TARSNA A-TÁ AR AN SCROIS
DO ÉISEAL FAILME DARRÉAIS
TUḡAḌ ANN LEIḡEAS AR LOCT;
NÍ CRANN ÉILEAS A CÚMOCT.
- 18 CRANN UASAL RE N-ABAR PAILM,
CRANN NA MBUAḌ IS É A FORAINM,
CRANN ḡLÉASḌA NA CRUINNE AN CRANN,
FÉASḌA NA N-UILE ANAM.
- 19 CRANN NA HOLA AN UAIR DO CUIR
LE SÍOTÉÁIN ḡO SÍOL ÁḌAIM
DO MAIT SÉ A FÍOC 'S A FALAÍḌ
SÍOT DÉ MUNAR DÍÚLTADAIR.
- 20 M'ANAM AR COMAIRCE AN CROINN
DO CUIR DÍA D'ÍOC AN UBÓIL;
TUL AR A ḡÁT IS DÍON DAM
MAḌ SÍOT DO CÁC MAḌ COḡAḌ.
- 21 MÍORBUILE CROINN NA CROÍCE
A N-ÁIREAM NÍ FÉADFUITÉ;
NÍOR FÉAD RÍAM NEAC ḡUS A-NÍOḡ
A LEAT NÓ A DTRIAN DO CUIRÍOM.
- 22 NA CROINN FAR DOIRT ÍOSA A FUIL
FA ÉAḌ IS MÓÍDE A MÍORBUIL
—TUL 'N-A ḡCAOMTAC IS DÍON DAM—
DONCROC DÍOB AR N-A DÉANAM.
- 23 DO CRUḌUIS ḡAC NÍ FA NÍM
D'FḡḡNAM DO DÍIS DO DÁOINIB;
MÓ AN ODAIR AR [FÉAR] DÁ FUIL;
DO ḌOḡAIB [NEAM] ÓS NÉALLUIB.
- 24 LE FÍOCÁḌ ḡRÁS AḡUS ḡAOIL,
DON CÍOMDÍḌ ḡIN ḡUR COMAḌIN,
DO ḌEILḡ SÉ A CLÁR DÁ CROÍDE
DO ḡRÁḌ NA SÉ SOCUIḌE.
- 25 NA CÍOḡ DOIRSE [ÓR] DOIRT A FUIL
DO CEANMAC CLOINNE HÁḌAIM
SLEAḡ 'N-A CÍḡ, CLÓ 'N-A DIONNAIB,
'S A DÓ DÍB 'N-A DÉARNANNAIB.
- 26 AR ḡḡOLTAḌ A CÍOḡ SCROÍḌE
DO DÍISÍḡ DÍA A ḌRÓCOIRE;
DO CUIR SÉ AN CÍIR 'N-A COLLAḌ
IS DÓÍḡ MÉ DÁ MOSḡOLAḌ.

- 27 Níor tóguibh an cóir a ceann
 Mac Dé nó sur airis ífreann;
 cia as tóir ar fearaibh dá fuil?
 oleaḡair cóir i n-a créaḡtaibh.
- 28 Rí na cruinne ad-cuala mé
 sur b'í a deoc d'éis a oibre
 domblas doí d'fáḡáil mar tús;
 níor b'fáráil caoi dá cloisoin.
- 29 Ar sḡarḡain cáic ré céile
 —mór an t-adbhar aigmeile—
 a-tá lá cúirte 'n-ar ḡcionn
 is lá naḡ fúisḡe fuigiol.
- 30 Éaraic páise míc Muire
 cia ionnmus re n-íocfuidhe
 muna díol créaḡta do cúirp
 [is] síod an éaḡta orrdúirc.
- 31 Sluḡe coitḡcionn na ḡcóis srut
 páis Dé droiḡeado na bpeaḡtaḡ;
 droiḡeado hí don uile fear
 ḡo dtí an duine fa deiread.
- 32 An droiḡeado ad-ouḡairt sionn
 do cáḡ ḡiḡ conair coitḡcionn
 don do éad ḡér comā beaḡ
 ad-féad dola is an droiḡeado.

Droiḡeado.

24

- 1 Éanlá coinne aḡ cloinn áḡdaim
 dá cloinn as coinne baogail;
 aḡt ḡiḡ ḡnāḡ an ḡairm sluḡaḡaḡ
 fáḡ uamain an t-ainm donaisḡ.
- 2 'N-a dáil ḡoirḡiḡ a ḡaolḡa
 'n-a bḡoiḡnibh ar n-dáil dḡúḡta
 ní hé a sluḡaḡ an sluḡaḡ séanta
 truaḡ ḡan créaḡta Dé dúnḡa.

- 3 DLIŠĆIR AN DÓIŠ MAR ŠAOILTIR;
 SIRPIÒ CÓIR I N-A ĆRÉACTAIŮ
 ŠUT PAOBRAĆ É ŠÉ [IOCPAIR]
 IOCPAIÒ AONŠUT DĖ A NĖĖANTAIR.
- 4 CÓIR DĖ MAR DLIŠĆIR D'ĪARRAIÒ
 SIRPIÒ AR NA ŠÉ LĪNĪŮ;
 DĀ LEAT DĪOŮ AR N-A DĖĖANAIŮ
 BĖARAIÒ BREAT RĪOŠ DĀ-RĪRĪŮ.
- 5 CUIÒ DĀ ĆLOINN 'N-A ŠCLOINN ĪSIL
 AR MBOIŃ RE CUIÒ DĀ ŠCŪSĪŮ
 AR LĒIŠ ŠÉ LEO AR AN LĀ-SAIN
 CEO AR ŠRĀSAIŮ DĖ DO DŪISIŠ.
- 6 AN LĀ-SO LĀ NA DĀLA
 AN TRĀĆ-SO NĪ TRĀĆ ŠĖANA;
 MAR DO ĆUIL AN TRĀĆ NŖNA
 NĪ TRĀĆ CŖRA D'ĤUIL ĖĀŮA.
- 7 TUŠ CUIREAÒ DO ĆLOINN ĀDĀIŮ
 DON ĆLOINN AS CUIREAÒ UAIŖAIN;
 ŠIÒ BĖ CRIOT I N-A ŠCĖIMIŮ
 RIOT ĖIŖPIR HĖ AS A N-UĀŠAIŮ.
- 8 [ŠA] MBIA DĀ ĤEIRŠ RE A ĤINE
 AR AN LEIRŠ BUS LĪA DUINE
 DAR LAT NAĆ MĀĆAIR MOIRE
 BRĀĆAIR OILE MAC MUIRE.
- 9 ĤEARŠ AN ĀĆAR BUÒ IONGNAÒ
 NĪ ĤEARŠ ĀĆAR ŠAN DŖBAR;
 A MBIA DO LĀIŮ ĆLĖ AN ĆOIMĖEAÒ
 COIŖŖĖEAÒ DĖ DĀIŮ A NŖAMNAÒ.
- 10 CĀĆ AŠ DĖĀĆAIN 'N-A NŖĖAŠAIÒ
 ĤĖĀĆAIN AS CRĀÒ Ŗ ĆROIŖIŮ
 ŠŪIL NAĆ BIA ŠŪIL A SAŖAIL
 ŠŪIL ŠĖARAIÒ RE DĪA AS DOILIŠ.
- 11 TIOPFA AN BRĀĆ ŠIÒ DĀL DĖĖACAIR
 AN TRĀĆ NAĆ TRĀĆ AN ĤRIOTAIL
 A ĤĤUIR MĖ DO ŠĖAL ŠOCĀIR
 ĤOCĀIL DĖ AR ĤEAÒ A ĤĤRIOTAIL
- 12 . . . MAR DO CUIREAÒ
 AN ŖŠ MĀSA LĖ A LEANAŮ
 A-MUIŠ NĪ HĖ ŠO N-ANAŮ
 ANAÒ ĤUIL DĖ DĀ DĖARAÒ.

- 13 An neac díúltaí don doimh
as díúltaí go teac dteinead
truas dom óis ós lé a leanab
dearad Dé dóib fa dheiread.
- 14 Ictir na n-uile dtaraí
—mictí Muires do molaí—
sgoí an túir nó go dtreabhar
treabhaí troc dúin an doimh.
- 15 Ná leanam don uan aosda,
freagram an cuan 's an cósta;
do-beir sí ar [nsguioe] a grásta
Muires a dtrásta is í ar n-ósda.
- 16 Daígne hí agus uídar
ar scaibair-ne is í an airdhean;
go cáic uile ar an ardmas
marasáí gnáí Muires maidhean.
- 17 . . . . . go raibe
sé 'n-a Dia agus 'n-a duine
fan leic do b'anda an t-oire;
lamba toige a meic Muires.
- 18 Ní gnáí cairde ar a éiríob;
a gráí ní ar cairde cuirctir
nac bí cás i n-a cartain;
acraí sí an grás sul sguioctir.
- 19 Muires ó nac treabhaí earainn
leanam uile go himnill
—ní seas gá cáil don éolum—
scéin beas romuinn tráis éirim.
- 20 An tráí-sa um éart na colla
a neart ní grásta sanna;
re Dia nac dingead cuma
cia an urra acé ingean Anna.
- 21 Ar n-iúl [sé séio] a síorlot
ná léis, a síúr, a saorlat,
cur am éann do éirí a gléaglac;
tú an fréamslat as fearr donnac.
- 22 A Mhoire tar dom togbáil,
ó éiríe glan mo sguioiméin
a-nois is am dá eadraí
teasmáil éall reo bois mboisgriú.

- 23 Mo breic—*ḡá náire as neasa?*—
do leit do láimhe deise
mé, a *Ḵé*, is-toisḡ agus tu-sa;
a *Ḵé* an usa a-moisḡ mei-se?
- 24 Má t*as*grair rinn d*á*-rírib
ná h*as*grair inn sa *ḡcán*air
muna fuil t'*féar*ḡ re a d*í*o*ḡ*uil
sío*ḡ*uibḡ mar leaib fuil t'*á*laib.
- 25 Do p*á*is *ḡ*ir ó*ḡ* re a h*ai*t*ḡ*ir
ar f*ó*o an b*á*is sul beir*ḡ*ir
—níor t*u*iḡ mé ar *ḡ*ríon dom *ḡ*ri*ḡ*ir—
d*u*iḡ*ḡ*ir *ḡ*íom, a *Ḵé*, d*ei*t*ḡ*ir.
- 26 Ní hé m'*i*úl-sa d*á* rírib
*ḡ*ir bé t'*i*úl-sa, a *Ḵé* *ḡ*uiliḡ;
ní h*i*úl *ḡ*lan a*ḡ*t iúl eolaiḡ;
seolair*ḡ* iúl d*am* a *Ḵ*uili*ḡ*.
- 27 *Ḵ*iana móra i n*ḡ*íol d*u*iḡ*ḡ*e
síol na c*ó*ra ó h*ac* cuir*ḡ*e;
t*rua*ḡ an t*ea*ḡ i n-a [*ḡ*t*ar*t*ao*i],
f*ea*t*ḡ* a*ḡ*l*ao*i u*ad* ní f*u*iḡ*ḡ*e.
- 28 T*in*p*ir*o an b*á*s re beaḡán
m'*i*t*ir* ar ar f*ás* f*ai*t*ḡ*f*ea*r
d*u*ille an b*ea*t*ḡ* *ḡé* [ar *ḡ*c*ao*ó*ḡ*]
f*ad*óó c*ea*t*ḡ* hé um a*is*éan.
- 29 Ó*ḡ* do-*ḡ*ir *ḡ*airm an *ḡ*r*á*da;
mó ná sin a snair*om* sío*ḡ*a
*ḡ*ir mór b*ra*i*ḡ*t*ir* a bua*ḡ*a
C*ai*t*ir* *ḡ*uanna ó*ḡ* f*í*ona.
- 30 *Ḵ*ia do t*as* naom*ḡ* *ḡ*o nuair*ḡ*eo*ḡ*
d*am* i n-a m*ad*or mar m*i*c*é*al;
*ḡ*ion *ḡ*o *ḡ*lan mo *ḡ*á*ḡ* *ḡ*á*ḡ*án
*ḡ*ná*ḡ*f*ál* d*am* *ḡ*á*ḡ* a *ḡ*í*ḡ*éan.

Éan.

25

EOĠAN MAC CRAIȚ CEC

- 1 ÉISO REM FUIĠLÍB, A AȚAIR,
CUIR INN TAR EOL MEARAȚAIR;
SUIL LEANAS SÉ AN ĆALANN ĆUIL
ĠO MBÉ AN T-ANAM AR Ć'IONȚAIB.
- 2 A AȚAIR AN MĚIC MUIRNIĠ,
IARRAIM ORȚ AN AȚĆUINĠIR
MAR ĆEAGĠ I N-ANĀIR T'OIȚRE
NEAMĠ D'ĠAGĠAIL DAR N-ANAIM-NE.
- 3 A AȚAIR CRĠOSD CUMĠDAIĠ MĚ,
AS DO LĀIM NĀ LĚIĠ SINNE,
'S A MĚIC DO-ĆUAIR TAR AR ĠCEANN
DO ĠLEIC I N-UAIĠ 'S I NĠFEARN.
- 4 NĀ LĚIĠ SINN TAR AN SLIĠIR,
LIB-SE IS ÉIRIR M'ĠÓIRIRIN;
DĀ N-AGRA COIR 'N-AR ĠCOINNE
TAGRA NĠ ĠOIL AGOINN-NE.
- 5 [AȚAIR MAC IS SPĠORAD NĀOM]
TRĠIONÓIR IS TRĠ DEIĠĠPEARSAIN,
IS CREIDEAMĠ DÓIB MAR DĠLEAGAIR
CREIDEAMĠ DAR CÓIR CREIDEAMĠAIN
- 6 ĠAC PEARSĀ AR LEIT 'N-A DĠA DÓIB
'S 'N-A RĠĠ ARD ÓS ĠAC ÉINRĠĠ
TRIUR AS LĠA IUL IS AITNE
'S AN TRIUR 'N-A DĠA DĠEARSĠNAIĠĠE.
- 7 IS ÉINĠIA AN T-AȚAIR NEAMĠDA
'S AN MAC D'ĠIOȚDĠIR ĠĠNEAMĠNA
MÓR N-IONAD [. . . . .]
'S AN SPĠORAD NEARTMAR NEAMĠDA.
- 8 IONANN IAD D'ĠAÓIS IS D'ĠOĠLUI
TRIUR ĠÓIREAS ĠAC DONĠOĠRUINN;
IONANN IUL DÓIB A-DEARAIR
AN TRIUR DAN CÓIR CREIDEAMĠAIN.
- 9 IONNTA ĠĠIN ĠUARADAR SAIN
BEIT Ó ĆÚS 'N-A DĠRĠ TAMĠNAIB
TRIUR AS LĠA Ó DĠFOIĠĠĠE ĠIOS
['N-A] DĠA ĠOIRĠĠE ĠAN ĠOILȚIOS.

- 10 Ní mé do thuill teacht ón tís
 ó dtuḡsaḡ inn ar éigin,
 aḡḡ fearḡa an té do tḡeoruḡ
 mé ón eaḡḡra aineolaḡḡ.
- 11 Créaḡ as tús ná as deireaḡ ḡáib
 ní héirḡir a fíos ḡ'faḡáil,
 ḡirḡ iḡḡ fḡin a ḡpréaḡa sain,
 a ḡḡéala ḡo léir ḡá leantair.
- 12 Sé fḡin is fḡeáḡ ḡon aḡair
 's ḡon mḡac rí ḡan fḡeáḡfaḡaḡ;
 ḡon Spioraḡ nḡom iḡḡ mar-aon,
 is iḡḡ a-raon 'n-a ríḡḡnaom.
- 13 Aḡ so a-mḡáin maḡḡas an céirḡ
 trí pearsaḡ aoinḡia oirḡḡeirc
 an tí ó ḡḡoillḡear ḡaḡ teisḡ
 rí ó sloinnḡear ḡaḡ saoiḡeisḡ.
- 14 Aḡaill, a óḡ, ḡ'oirḡe fḡin;
 ḡom breitḡ-se ḡon ḡruḡ ḡoilḡir
 ón mbruiḡḡin i mbí an péisḡ
 ḡuirḡḡ an rí aḡus ro-éisḡ.

Eisḡ.

25a Book of Common Prayer

DONNCAḡ MÓR Ó ḡÁLAḡ cec (?)

- 1 Éisḡ rem fḡoisirḡin, a íosa;
 re n-áireáḡ is áibḡeac liom
 mo pḡeacairḡ i ḡciorḡn a céile;
 deacairḡ fa a ḡciorḡn réirḡe riom.
- 2 Ó aois leimḡ aḡ lot m'anma
 níor anas fós—faḡa an ruaḡḡ;
 tuḡ ḡoḡ óirḡ, a ḡé, mo ḡocraḡḡ
 ḡion ḡur cóir mé ḡ'fḡortaḡḡ uairḡ.
- 3 fḡeac oram, a aḡair ḡráḡaḡḡ;
 ḡaḡ m'fḡoisirḡin ḡo mór mion;
 a mḡeic ḡé, is deacraḡ mo leisḡas;
 pḡeactac mé céileas a éion.

- 4 Na seaáct bpeacaib go n-a bpréamaib
peactaá óiom go n'earna siaó
—éirí naá fuiginn grás doo gúide—
cuirim i gcás uile iad.
- 5 Na hoáct scoire mar an gcéadna,
sé do áar sinn saob an breaá;
gráó an dá áeátrár im éiríde
do beapáó clár nime ar neá.
- 6 Na deic n-aicneáda is eaó brisim;
briseáó saoire is sé mo mian;
gíó bé ní naá ní dom anam
is é do-ní an áalam ériaó.
- 7 Deacnáó m'eallais agus m'arba
gíó olc óiolaim, a Dé bí,
luá an deacnáó cnú don érobuing;
do leapáó tú oruinn í.
- 8 Fuil do ball agus do bhuinne
ní bíonn lá naá laoióeann sinn;
a fíir do tuit agus ééarnó,
do luit sin gáá éantó inn.
- 9 Bíim as íéiomráó m'fíir éumuin,
rem éomursain ní caoin bíim;
óiol id óiomóda gion go n'earnaó
iomóda gníom neamglan do-ním.
- 10 Brisim doime i n-aimsir éroisáe,
tréigim trááa ar éomól éornn;
gíó beas mo lón lá na tagra
mór a-tá re a asra orm.
- 11 Ar m'anmuin—is áóóar tuirse—
a-tá asaib maó áil lib
molaó bréige, a Dé, re a óioáuilc,
's ní hé féige ar síoruile sin.
- 12 Cuiró é dom fáoisroin beaáó
béal cráibáeá is croide óios;
buó aicneáá liom lá na coinne
a-tá i gcionn a éloinne as Críosa.
- 13 I n'óis do érócuire, a éríonóro,
do áóá oram—olc an áall—
níor sáuireas, a Dé, dom óoisníom,
's níor áuireas é i roibríos riam.

- 14 Níor iarras m'faoisíoin oraib
 'o'éis'oeaóct uaim 'o'éis gac uile,
 a sein sócáir na sé líne,
 gur ino'tuig mé críne an cuirp.
- 15 Ciontuigim 'duit inn, a íosa,
 agus 'don óig ór fás sib,
 im ciontaib, a cinn an bea'ta;
 ná ciontaig sinn sea'ca sin.
- 16 Absolóio, a á'tair neam'ha,
 is neam' re a cois cuingim ort;
 'do lám ós mo cionn dá gcuire
 bu'ò slán sionn ón uile oic.
- 17 A-tá agusam 'o'éis mo cionad
 co'olad fad'a, fadain fuil
 —a-tá a slíóct mon-uair ar m'anam—
 suan ar t'ioct, a éalann cuil.
- 18 Tugas an coiscéim-se cugad;
 gí'ò cóir m'obad ná hob sinn;
 cuimnig ar n'gaol ó fuil á'daim;
 cuir 'do t'ad' an á'laib inn.
- 19 Cuimnig an comaltas mbunad
 's an mbráit'reas dam, a 'o'é bí,
 ó sin 'do réir gion go ra'da,
 is sib féin 'dar gcara i sclí.
- 20 Tú féin 'do cum is 'do cru'tuig
 's 'do ceannuig mé—mairg nac tuig;
 ná diult mé gí'ò créad mo ceana,
 a 'o'é, 's méad mo 'deala 'duir.
- 21 T'óglaoc dú'tcása ní 'dlighe
 'do diultad, a rí na ríog;
 re neam' a-'dearam ar n'dú'taig
 ná bean m'fearann n'dú'taig díom.
- 22 'Do neam' ar 'dús táinig mei-se
 i measg bréag an bea'ta cé;
 'dligim súil re naom'brus nime,
 ní gaoim'ar dúinn slighe áct sé.
- 23 Beir leat sinn sa slighe gcéadna
 i scoinne cáic gí'ò cuin tís;
 'dom anmain goma'ó léim loighe
 céim san a'dbaid roim'e a-rís.

- 24 ANOIS AITNIM AN T-IUL DÍREAC
—DÉANAM SÍT, A DÉ, BUS DLEACÉ
MÁ RUGAS CÉIM TARSNA TORUIB—
'S NAR LÉIR DÁM-SA AN CONAIR ÉEART.
- 25 DO BÍ MÉ—NÍOR MAIT AN CREIDÉAM,
CUR DOM FÁOISIDIN 'S EAD É—
SUS A-NOÉT AS CLEIT MO ÉANA;
TOÉT ID LEIT SUR MEALA MÉ.
- 26 MÁTAR ÍOSA SO N-A HÓSDAIB
DOM ANACAL AR FÉIRG N'DÉ
FEARG RE A BRÁTAR NÁ BÍOD UIRRE,
MÁTAR RÍOG NA CRUINNE CÉ.
- 27 MÍCÉAL AINGEAL SO N-A AINGLIB
M'FÁOISIDIN SO N-ÉISTE SIAD,
MAC DÉ SO SCUIRE DAR SCABAIR;
NAR CUIRE MÉ IM AGAIR ID.
- 28 SDEAPÁN MAIRTÍR SO N-A MUINNÍR
MAIT DO CAITPINN CUR RE A NDÍOL,
NÍOR DLIŠ MÉ A MARTRA DO D'EARNAD;
DALTA DÉ SO N'DEARNAD DÍOM.
- 29 SO RAIB LIOM DO LEIGEAS M'ANNA
IMPRÓE AN DÁ EASBAL N'DEAS;
DÁ DTOIGINN IS TRÁC DÁ NGUIRÉ
'S DO-CLUINIM CAC UILE AS ÉAS.
- 30 LÁ NA BREITE SO MBEID LIOM-SA
LÚCAS MARCUS MATA 'S EGIN;
UAIM-SE GÉMAID ÓR AN ALMSA
IS UAISTE A LÓG DÁM-SA IM D'EOD.
- 31 NAOMH AGUS BANNAOMHA AN BEATA
—BEIT DÁ MUINNÍR MÓR BUS FIU—
SO DTEAGAIR LINN I LÁ BÁGA
MAR TÁ SINN DÁ RÁDA RIU.
- 32 CÓRAIDE DÁM DUL ID CUMANN
—A ÉROC ÍOSA AINIC MÉ—
NAC RAIBE LIOM LOISE T'FÉIRGE,
A MÍONN CROISE DEIRGE DÉ.
- 33 ÉISTOD RE MOLAD MEIC ALPRUINN,
ÉARLAM AS OIRRDEARCA TEISTO
NÍ FÉAD CAC TUIREAM A TEASOA;
NÍ CUIREAB FÁC CEASOA I SCUISTO. ÉISTO.

26

- 1 FADA DEORAIÓEADÓ NA N'DAOINE;
DÉANAIÓ IOMPÓD AR IUL CÓIR,
CIÓ BÉ DO BÉAN DÍB AN DÚTALÍ
NEAMH DO BU TÍR DÚTALÍ DÓIB.
- 2 TRUAÍ MAR ÉANSAVAR A PARRÉAS
PEACADÓ ÁDAMH DO B'É A DTÓS;
IS CIAN Ó DOL 'N-A N'DÚTALÍ
AN COR DO-ÉIAM FÚTALÍ FÓS.
- 3 IMTEADÓ UILE D'ÉIS [BÁR] SCUARTA,
A ÉLANN ÉABHA, IS É BUS LIB;
D'ANAMHAIN NÍ HEADÓ DO-ÉUABAIR;
BARAMHAIL FEAR SLUAÍDÓ SÍB.
- 4 AS TEASAS DÁ DTUG AN COIMDÉ,
A ÉLANN ÁDAMH, NÍR AN SÍB
DO AITIM SÉ [DÁ] BARR SÍOLAD
CAITIR DÉ DO LIONADÓ LIB.
- 5 TÁIMÍ FAIRSE AR FUD AN TALHAIN
TUGADÓ I N-ÍOC FEIRSE DÉ;
AN ÉUAIPT ÉIMÉIL TUG A DÍLE,
DO IMTÍG, RUG LÍNE LÉ.
- 6 SMACÉ AN COIMDÉADÓ DO ÉIONN UBAILL
UÉ, A MUIRE, MAIRG DO BRIS;
ÉIONNUS LAT TRÉ ÉRAOIB NA CÁNNA
MAC AN TSAOIR DO RÁDÁ RIS.
- 7 FÉAC A ÉRUAIÍ MAR ÉÉID AN DÓIHAIN
DÍOT CARAD NÁ CUIR I MBRÍG;
RACADÓ NA D'AOINE D'ÉAS UILE,
CRÉAD FA SCADINE DUINE DÍB.
- 8 AN SAOÍAL—NÍ SLÍGE GRÁDÁ—
SEARR SO MBIA MAR DO BÍ AR DTÓS,
DEIREADÓ BÁRDADÓ DÉ AR AN DÓIHAIN;
NÍR FÁGBADÓ É POLAMH FÓS.
- 9 ANHAIN ORT AN UAIR DO SAOILEADÓ
AS SIN A ÉRÁÉ, TÍG DO RÉ
DO LEASADÓ DO SEOL, A SAOÍAIL;
LEASADÓ I MBEOL AONAIÍ É.

- 10 RAICAIÒ MAITEAS MUIGE AN TAÒAILL
MAR TÉIO BLÁC DO BHARRAIB CRANN;
IS EAGAL DÚN DÁL A CONÁIS,
LÁM AR SCÚL NÍR FOLÁIR ANN.
- 11 SO DTIOBHRUINN ROINN DO RÍG NÍME
DÁ NÍ FÉIN NÍ FOLÁIR UAIM;
CRÉAD FA DTABAIR DON TÉ CAITEAS
I N-AĞAIR DÓ AN FLAITEAS FUIR.
- 12 TÉIO UADÁ SAN FÍOS A DÍOLA
DEIREAD BRÉIGE AN BEATA CÉ;
NÍ CÓIR DON TALAMH SO DTIOBRA
TARAÓ DÓIB TAR DIOMÓD DÓ.
- 13 MAR LEAGANN AN LÁ FA DEIREAD
DÉANAIÓ TAPAD SUL CÍ AN BRÁT;
TIOCPA SGEALA ANN BUS EAGAIL,
A ÉLANN ÉABA, [TEAGAIR] TRÁT.
- 14 DÁ DTÍ CAC I SGOINNE AN ACHAR
AITHNÓ DÁN DEARAÓ A SÍL;
SEARR AR SCUINNEI-NE AR AR SCEANAIB
FEARR CUINNIGE A NDEAGAIR DÍN.
- 15 IOMÓD AGAT ADÓAR FEIRGE
FADÁ É Ó FOCAIN BÍG;
DO RIAR A DÓ MUNA DEARNAM
IS É CIALL NA DTEADOMANN CÍG.
- 16 LÁ ÉIGIN RE HUÉT AN BHÁTA
BIAIÓ FUIL AG FEARTAIN 'N-A CÍOT,
BIAIÓ TEINE UAIÓ AR A N-ÁITIB;
UAIR EILE BÁIÓTIR AN BÍOT.
- 17 CLÓ NA BOISE, BÍOR NA TROIĞEAD,
TROM AN AGRA IAD 'N-A NÓIS;
DO ÉLANN NÍ HIONCORA ÓN EIRE;
IOMCORA AN CRANN REIME A-RÍS.
- 18 MO LEIGIN UAIT D'ÉIS A NDEARNAIS
A DÍD ACHAR IONGHAD LIOM;
CIA BAOI SAN ÉROIS AG AR SGOINDE
MÁ TAÓI A-NOIS, A COIMDE, IM CIONN.
- 19 A-TÁ AR BREIT DÚINN DUL I N-IPREANN,
A UAIM DÓ, NÓ DUL IO MÚR;
IS SÍB AR SCARA NÓ AR NÁMA
—AG SIN RAĞA DÁLA DÚN.

- 20 Tuḡais bláṡ tre barr an fheada
 o'éis a bláṡa do-bheire énú
 táir is soillse slíḡe m'anman
 coimse nime is talman tū.
- 21 Cion na mná do mill an lubḡort;
 leanaim ort—ní hagra réir:
 "cia dara ḡoire ḡaol éabā,
 a laosḡ Moire, féaḡa féin."
- 22 Don éomráḡ do éan an t-ainḡeal
 do fás mac ó Muire óiḡ
 do féad sé teadā mar táinḡ,
 fearṡa Dé ḡá d'támarḡ d'óib.
- 23 Dá oigirḡ i n-íoc ar ḡeana
 cionnus linn an lá do-éuarḡ;
 i n-aḡairḡ meabla mná Áḡaim
 a-tá dearna an álarḡ uain.
- 24 Ionmhuin bas [rer] bean an t-álarḡ
 ionmhuin troiḡ a-tá ar n-a ḡoin;
 braon a éroirḡe tar mo éeann-sa
 laosḡ oigḡe ceannsa do cuir.
- 25 Cionnus lib, a luēt an beaṡa,
 beaḡ do sócraēt do sir sé;
 ní re liḡe ar leabṡaib éluime
 leantair slíḡe dúinn-ne Dé.
- 26 A-tá a ndearnais i n'oirḡ t'anma
 ó dois leimib—lór a méad;
 cionnus tiocṡa díot, a dúine,
 íoc do éionṡa uile ar n-éaḡ.
- 27 Ar do éomairce, a cuirṡ d'áonna,
 dá ndeaṡ mé ní maic an tarm;
 a éolann, buḡ truaḡ do éeasṡa
 oram luan measṡa na marḡ.
- 28 Tar ḡo humal d'iarrairḡ ḡrás;
 ḡlan 'n-a éoinne an éroirḡe díosḡ;
 ḡul 'n-a leit ní maic do mólpuinn
 ná caic re breic éomṡruim Críoso.
- 29 Tiḡ éuḡam i ḡcroṡaib fallsa
 fear mo méallṡa, a máṡair Dé;
 tiocṡa mo náma ní as ḡoire;
 sul éi, tárra, a m'loire, mé

- 30 DÍA ÁÉAR I n-uÉT A buime
 DO BÍ AS TEITEADÓ—TRUAGH NA euir:
 SO n-ÍOCA MÉ D'ÉIRIB OILE
 EIRIB DÉ, A MUIRE, AR DO mUIN.
 31 LEANTAR MÁÉAIR MIC AN ÁÉAR;
 ÍOC AN LEINB DO LUISH FA A BRAT
 —AS SIN CONGNAMH UAIM DON uile—
 AR CONNRADÓ FUAIR MUIRE MAC.
 32 Á ÉRÍ MUIRE, MAIT DO ÉAITFINN
 CONGNAMH LIOM FÁM LEISIN SUAS;
 NÁ TRÉIGIB MÉ, A NAOMH NIME,
 A ÉRÉ DÁONNA AN TIGHE ÉUAS.
 33 LE ÉÉILE SUR ÉAITÉAS M'AIMSIR
 AMLAIB D-TÁIM—TRUAGH AN BRAD—
 SAN LÁ DO SHUIRÉ DÉ DÁM-SA;
 MO RÉ UILE IS FALLSA AR FAD.
 34 FADA A-TÁIB SAN TOIL A SEÁÉAR
 SÍOL ÁDÁIM—NÍ HOIRÉIOS DÁIB,
 NÍ FUIL CÚL [DIONA] AS AN DUINE
 AÉO SÚSH [CÍOSH] MUIRE A-MÁIN.
 35 SHÁ n-IARRAIB, AN UAIR NAÉ TEAGAIR,
 A-TÁ MUIRE—MÓR AN BRAD;
 NÍ BÍ SÍ TRÁÉ AR A DTEITEADÓ
 SÍ AR CAC AS FEITEAMH I BFAO.

FADA.

27

- 1 FÉAC DO D'EIREADÓ. A DUINE,
 NÍ FADA SO B'FÉACFAIB;
 NÍ FUIL FÚD AÉO FÓD BEANTAR,
 NÍ FÓD SÚD NAÉ SOILEAGTAR.
 2 FÉAC AR D'EIREADÓ AN DOMÁIN
 FÉAC AR TÚS MAR ÉANGABAIR;
 SEARR SO DTAIR AM AN FEITHE,
 NÍ FOIL ANN AÉO IMEIRCE.

- 3   A ùime ùiombuain eile,
cáit ar sábh do sguailliúe?
do-ní don té as doilge ùiro
do-roisne cré doo éaraio.
- 4   Sineadh t'fóilt bánao do beoil
cuimniš orra dot ainhéoin;
cuir 'n-a leit do cósg do éean
an rosg do beit as briseadh.
- 5   An déad as dul i mbáine
's an aghaidh san iomáille
's na sruaíde as dul i n-oiúe
as cur t'uaille i n-eolcuire.
- 6   Caitfeadh tú a scur re céile
an uaiš is an aisléine;
fuadao na mball leat ar leat
an t-uabhar ann ba aithread.
- 7   Caitfe imtheadh dá éis sain,
caitfe éirge dia Domnaíš,
a truaíš, dámao í t'annáin
smuain ar na trí togharmaibh.
- 8   Maireas naé tuigean mar tá sin,
féad mar támaio 'n-ar dooirréim,
féas an ciot i n-ar scoinne,
riot as an éas orainn-ne.
- 9   Féadtar liú an lán mara;
naé é am an iomraína?
a-tá dáil an anfaio ann;
ní faghdair tráis aeo tamall.
- 10   Beir ar port sul tí an tuile
—ní fóireas sáe donduine;
ná bíodh sgáth re n-éigean ort
an tráe bus éirdear t'fuirtocht.
- 11   Tiocfa Críost i n-ar scoinne
'n-a breiteam éeart eugainn-ne;
ní díongha Muire doíš de
suirde dá cóir ní cuirfe.

féad.

27A

- 1 “féarr beagán cloinne ná clann”;
na sinnsir dá ráð romham
an glór do gáib a ionaó
is lór dam do daingnioḡaó.
- 2 A aicris ní heagail dam,
an seanóir is é m’uḡdar;
córóce ní tiacár tairse
briacár fóirbte an uḡdair-se.
- 3 Tis fiaḡnaise an leabair lais
dá nḡeacám d’iarraid eolais,
iul oile nac iarrta dúinn
aó briaḡra sgoile an sgrioptúir.
- 4 An cóir do-éuid ’n-ar n-aḡaid
ríogán don fréimh íobalaḡ
so rug ingin do b’fíu cloinn:
ní bíu rer imróḡ oíonn.
- 5 Luét an thúit tug dá n-aire
a toice ’s a trócaire
dá clú so nḡearnadar díot
cnú do dēagmōgal Dáibíot.
- 6 Do soillsḡ Dia fa dēiread
—ní comaoín nar cúitiḡeá—
siaó ḡa réir do rún croíde
dá ḡlún don fréimh ríogroíde.
- 7 Do-rinneá eatorra ar-don
an [cluitedá] ḡur éuir d’éantaob
dias nar meallaó re mianaid
ceangal bias ḡan baoidóiamair.
- 8 Mar a bláit bíos ḡac toraó;
nír féadaó a bḡuasḡolaó
na clanna dar labraó linn
[ḡur] snáómaó Anna is laicim.
- 9 Do-béirdis do no boḡtaib
a mbíot acu d’iomarcaíó;
ionḡantaḡ mar aihleas dáib
saróbreas iomarcaḡ d’fagbáil,

- 10   Δ ḡabáil san dois arsaíð
       toirceas i utrát éascasínail
       do cloinn do-cóirò a n-aire
       dóib̃ sur coill a utrócaire.
- 11   Do soillsigead̃ a slig̃e
       riam̃ ar f̃ead̃ a n-aimsire,
       ac̃o dubad̃ ceata ós a scionn,
       a mbeata umal is ísioll.
- 12   Δ mbeit̃ san cloinn fa cúis d̃í
       fudair ḡac̃ duine don d̃is-se
       náire tar an nḡaol dar ḡin
       a-raon san [. . . . .]
- 13   O'éis a [. . .] d'obad̃
       mistoe an rioct̃ i roḡodar
       fios a n-uaisle aca f̃ein
       na slata uaisle a héimf̃réim̃.
- 14   Fan tarcaisne tugad̃ d̃áib̃
       fóirir̃oin uad̃a d'f̃aḡbáil
       a nḡlas do f̃óir an t-ainḡeal;
       a ndóig̃ as do b'ead̃ainḡean.
- 15   Do b'íad̃ d̃á d̃uais na deise
       i n-éaraic a n-aic̃ise,
       ḡráð ḡac̃ donduine or̃ca,
       naom̃Muire do f̃ás eator̃ca.
- 16   Do pósad̃ re seanóir saoir
       an inḡean-so i n-dois m̃ac̃daom̃
       Muire nó sur cealg̃ i scorp
       ceard̃ na n-uile ar a humloct̃.
- 17   Mac an tsaoir d̃á ráda ris
       do-ḡeibead̃ uaim̃ mar aic̃is;
       nír saor a hóig̃e ioml̃án
       laog̃ na hóig̃e ar itiomráð.
- 18   Do b̃í uair̃e f̃ein i b̃rad̃
       ḡá caom̃na ar ceilḡ náim̃ad̃
       a mac i n-iom̃daíð f̃olaiḡ
       slat don f̃ioḡb̃aíð íob̃alaiḡ.
- 19   Δ-bus i mbun an tréad̃a
       do an 'n-a f̃ior coim̃éad̃a
       or̃ore Dé d'áis an aḡar
       a páis sur hé a hullm̃ac̃ad̃.

- 20   Δ-τά lem tosac ag teacēt
       páis Críost gur ceannuis m'oiréacēt
       [rocair] fuil [fúo] sa bpocal
       an fuil úo dar n-anacal.
- 21   Doirrse na mball nír bac de
       o'sglaō tar éis a céile
       ón céadcroiōe dá críōib
       so bpéadpaiōe ar bpóiriōin.
- 22   Do bí Muire—sár mó broio!
       guin an taoib truaš an farraro—
       ag buain sgéal an álarō o'eoin
       gur sáruis deár a doirseoir.
- 23   Oirōe nime ar noctaō de
       dā deáraiō do doirt Muire
       a freasōal nac fuair a dearc
       [ar n-uair] na n-easbal o'imteaēt.
- 24   Do cruinniš uime an ealōa
       do truaige dā tišearna
       mar rus léim luisē fan lic;
       fa séim na hoige [má heilit].
- 25   Dar leat gur tuit 'n-a tačam;
       do tréis Muire a močacō
       [ar ngoio] a croiōe os a cionn;
       a braio oile ní áirmiom.
- 26   Ag labhairt re a dalta dī
       uisge a dearc do doirt Muire;
       seall caite me ar fuil an abra
       do cuir o'aitle a hagallma.
- 27   An tráč do dúin a dearca
       do caite re huēt n-imteaēta
       priočnam agus rošráō ris
       do comráō míoēcar milis.
- 28   Šac uair do saoilte dol dī
       do-šuibēi anam innē;
       móioe an cás méao a martra
       a bás gur éas iasaēta.
- 29   Saočar oirrōeirc na hāome
       is mó an t-aōbar éascaoime
       an clann dar dual dola ar neam
       ag tuar a fola o'aitefear.   fearr.

28

DONNĀD MŌR Ō DĀLAIS cct.

- 1 FUARAS MIAN, ōn, FUARAS MIAN,
rī SARŌBIR AŠUS É FIAL,
FILE MI-SE AŠ IARRAIŌ ŠRĀS
MAR ŌLEAŠĀIR ŠAC DĀM DO RIAR.
- 2 FUARAS NEART, ōn, FUARAS NEART,
rī LĀIDIR AŠUS É CEART,
rī ÉISŌEAS BILLE NA MBOĀT,
rī NAĀ OLC DO-RINNE A REAĀT
- 3 MO RĪ MŌR, ōn, MO RĪ MŌR,
rī NAĀ CUIREANN SUIM I ŠTŌR;
AŠ SO AN RĪ ŌIOLAS ŠAC NEAĀ
DON UILE IDIR BEAŠ IS MŌR.
- 4 MO RĪ FĒIN, ōn, MO RĪ FĒIN,
rī NAĀ DIULTANN NEAĀ FAN NŠRĒIN;
ŌS É AS FEARR ŌIOLPAS MO DĀN
MOLPAŌ TAR CĀC MO RĪ FĒIN.
- 5 LEIŠEAM DŌIŪ, ōn, LEIŠEAM DŌIŪ
TĀINTE ŠLŌIS AN BEAĀ BUAIN;
MOLAIM FEASŌA RĪ NA RĪŌŠ,
IS É CRĪOST AS FEARR FA DŪAIN.
- 6 MĪCĒAL MAOR, ōn, MĪCĒAL MAOR,
NAR LEIŠ MÉ AS AN RAON RIAM,
MOLPAIŌ MI-SE AINŠEAL DĒ
ŌS DŌ FĒIN FUARAS MO MIAN.

FUARAS.

29

DONNĀD MŌR Ō DĀLAIS cct.

- 1 ŠARŪ ÉIRŠE IOŌAN BRĀĀ
NĪ BU HANPAŌ AONTRĀĀ;
ŠAC ŠION MAR DO RŌIS REIME
DO ŠŠRIŌŪ ŠO CŌIR CIRIME,

- 2   Cirine is các d'á saigir
      fuair a b'píos a's eabhairib;
      sgeala laoi an luain re leanmáin
      fuair an saoi sna seinleabhairib.
- 3   Do fágaib Cirine a's các
      cúig lá d'éas rias an noianbráit
      plága tromha do choigheáit
      tonna trága a's teacaireáit.
- 4   A-tá ar an mbráit [sonn] slighe
      naic príot go b'fuair Cirine;
      más fíor Cirine is ceart soin
      tearc ar slighe-ne a's seancoir.
- 5   D'á fíor cubac ceart d'ó
      fuair Cirine san céadló
      go mbí an fáirge ós gac eisgir,
      is í a hairde innistir.
- 6   Tráigfir muir ar n-a márac
      go hiongantac iol'dánac
      go ró gac bánuisge a bun
      san ló éanuisde ar d'trágaó.
- 7   An treas lá lionfair d'gac áit
      ar d'teáit na maidne i moctráit
      go mbí an fáirge 'n-a hionad
      san airde san isliogaó.
- 8   Dúirfir gac péis sa muir móir
      an ceatramad lá láncoir
      naic fíor neac an ní a-dí
      áit Rí na mbreáit, Rí an rícoir.
- 9   An cúigeaó laite buó lán
      d'uisge gac claó 's gac cabán;
      bádfair glasmuir ruaó gac rinn
      lasfair gac cuan mar coinnill.
- 10   An seiseaó lá buó lán d'fuir
      gac ní tiocfas tré éalmuin;
      ní bia craob ná cora clac
      san braon pola gá b'polac.
- 11   An seactmad lá—lór d'ainm—
      buó hé an lá-sain leasfair
      na cloca arda easair;
      anba an foča foirceadail.

- 12 An t-octmáð lá—lór do doirre-
do-ní na clocha comroinn
do-ní san cairde agus croí
trí cairrse dá gac éarraí.
- 13 Troirpíð gac trian rer-oile
mar buð clocha ciallairde;
roite agus buð teo ná te
gleo gac cloíce re céile.
- 14 An naomáð lá cian ó aó-clos
géispið an talamh tonnslas,
tiocfa fan mbioct torann tréan
crioet oram ris an uirsgeál.
- 15 An deacmáð lá léigítear de
múirpíðear cnuic na cruinne
san fán fan scrúinne san céim
san uille aet 'n-a élar cóimréir.
- 16 An t-aonmáð lá déas a-drois
cáe a huamhaib 's a hallaib
's a mbéal re lár an lá-som
le hár is le uaebásai.
- 17 Tuitpið sin uile d'éas de
réaltanna is reanna nime
tuitim dá gablaib don gréin
so talmain schuicéinn scoimréir.
- 18 Ní urmaíis neac ní do ráð
aet beit ar sraon 's ar seacrán;
gē deac ar ašar gac fír
ní labair neac re naoirín.
- 19 Sgarfar gac fear re mnaoi a-muig,
sgarfar gac mac re mátair,
noea bia dias ar domhan
bias ó Dia san dealošar.
- 9a Truas bar dois ar an dtalmain,
a élan Ádaim éadardaiš;
a sluas déarae an domhan,
truas an péarae fuarobair.
- 20 An treas lá déas—doirb an dáil—
marbtear cáe uile d'aonláim;
noean ria duine dearmair
nac bia uile i n-aointreabla.

- 21 An ceatramh lā dēas a-drois
comard airdē re n-uasāib;
nī ceil fear taise nāc tis
i mbéal sác claise i s-cuirir.
- 22 An cúisead lā dēas don dail
lasparō talam mar ceannail;
do ria an mraic ar n-a mārāc
ō mbia cāc so ciulānāc.
- 23 Cuirirō Dia a dēas mīac dia luam
do measruasān an mōrsluais
luancar dē do meas na marb;
buō ē an treas uatmar atgarb.
- 24 Do-bēara Crīost—cruidō an airc—
dūin-ne an t-ācmūsān orrōairc;
Ri na nōul a-dēara riom
a ēara dūn tre dōicīoll.
- 25 “Cuin do bī asāinn t’ēara”
cantar uaim tre aicmēala
“duic do-bēarmāois bū ar sealba
dā bpeasmaois tū, a tisearna.”
- 26 “Mé an boct do bī san doras
i n-iotain ’s i n-ocaras
san luas ar mīr nā ar dīs dām
do binn is sib so seasgar.
- 27 “Mé sác fear do bī so boct,
mé an bansgāl do bī tārnoct,
mé sác donboct do b’fior dāib
do bīot taothnoct san tōsgāil.
- 28 “A luēt rom feit amlaib sain
téigirō i dteasdōais n’Diabail
is caicirō mar as cubair
an caicir do ceanncubair.”
- 29 Buō hiomōa ann soim sáir suil
as luēt dealuigte Diabail;
truas, is Diabail sá n-deasail,
nuall an fiailais imneadāis.
- 30 Mairg ceanncas a cur san mbeirn
i scaitrais uatmar lfeirn;
nī cumāng luēt an lis-sin
a bfulung d’ole d’innisin.

- 31 A éur ón sgarthair neamhda
 mairg tuaras, a-tigearna;
 mairg sgarthair—nár sgarthair sinn—
 ris an sgarthais n-aird n-aoibhinn.
- 32 A-déara Críostó conghnas smaect
 “tigir do bhrí na mbeannaect,
 a dream-sa nac deacair uaim,
 leam-sa san mbeacair mbiocthuaim.
- 33 “Sác don do fágaib a fleir
 im onóir” ar Rí an ríctó
 “do-ghéaba teag n-óil bus fearr
 ar nac róis fear n-ó foirceann.”
- 34 Oisgeolair d-óib na doirrise
 aingil geala gnuasósoillse;
 buo fearm aithe ar an ngréin ngil
 tar néim aigte sác aingil.
- 35 Lánaima is óga is feartha
 suirto suas fan Tigearna
 ’n-a dtrí naoimhsreacair ar nim
 ar doimbeacair le haingil.
- 36 Máthair Críostó ’n-a colaim féin
 ar nim do cáe is comhléir;
 do-éitir i gclí duine
 Rí an ríctó ’n-a ríogsuirde.
- 37 [Sorair] don luect béaras bás
 ria n-a sctiontaib don céadpás;
 saogal don ulc ó nac an
 baojal don luect dá leagar. Garb.
- 38 Peadar pápa na Róma
 soigir dronga díomóra
 cáe fa seac do sóis Peadar
 mar teac [óir] gá oireagar.

Garb.

30

- 1 ÍOCAO CRÍOST CUMAOIN A MÁĈAR
IAÓR RE A DÍOL A NDEARNA SÍ;
AN ÉIOĈ ASA TEMIN AR DTAĜRA
GEARR Ó PRÍOĈ RE HAĜRA HÍ.
- 2 MEASPAÍO CUMAOIN CÍĈ A MÁĈAR,
MEASAÓ SAM A N-UAIR DÁ ULĈ;
NAOI MÍOSA DO BÍ 'N-A BRUINNE
ÍOSA NÍ AS UILLE 'N-A HUĈT.
- 3 A BEIĈ N-A HÓIĜ D'ÉIS A TOIRCIS
FA TUALAINĜ SAOR NA SÉ ĜCLANN;
TEAĈT I ĜCLÍ D'OIORE NA HÓIĜE
DO BÍ COIMĈOE A HÓIĜE ANN.
- 4 TAR ÉIS AR FEAR D'FUIL AN ÉRIÖE
CNEAO AN TAOIBĈ FA TOBAR DÍOSĜ;
ĜO RUG AN BÁS CÉIM 'N-A COINNE
A ĜRÁS FÉIM FA COILLE AR CRÍOSO.
- 5 NÍ DÍONGNA DÍOA AN DÍCEAIL CÉADONA
DO ÉLOINN ÉADĈA—IS ADĈAR SĜÍS;
TÚS AN DUBAÍO A-TÁ AĜ TEAĈTA
ĜAN LÁ TURAIÓ REAMPA A-RÍS.
- 6 CÍOA NAĈ DĈAOR Ó NA DÍEĈ N-AIĈNIBĈ
UAN MUIRE DÁ MAIĈE AN PÁIS;
A DTEÍO LIOM ĜO LÁ NA DĈAĜLA
A-TÁ IM ÉIONN AR BEARNA AN BÁIS.
- 7 AN MAC DO MÉADUIĜ A HUAIĈLE
ÓIĜE A MÁĈAR NÍR MÍLL SÉ;
A ĜLÚN DÁ HEIÖIR DO B'ÍOMÖAO
ĜUR DÚN ĜEIMÍL DÍOMÖAO DĈÉ.
- 8 DO CEANNAIĜ—FA CUNNRAÓ SOĈAIR—
SÍOĈ A DĈALTA AR A DĈOIR NDEIRĜ
ĜO DPUAIR FÉIM CROIOE DAR ĜCOMHÉAO
MOIRE AĜ BÉIM FOIĜÉAĜ DÁ FEIRĜ.
- 9 MAR FUAIR AN LOT DO LONG-ÍNUŠ
ĜRÁSA DĈÉ RE NDUIL FAN LIA
NÍ AS TINNE NÁ MA LUĈT LEASA
DÖ-RINNE AN T-UĈĈ DĈEAS-SA AR DÍOA.

- 10   Δ-τά ας an óig iúl na sliḡeao
       dā seačna an Coimḡe cur linn;
       ḡrása ar seatar seol an arḡraig
       eatar i mbeol anḡarḡ inn.
- 11   Suin an éló do-ḡuarḡ 'n-a ḡroigḡrḡ,
       trom re híoc i n-aice ar ḡḡníom;
       ní hurra an élí ris na ceanaib
       is cuma dḡi a nḡleaḡair dḡiom.
- 12   Δ dḡḡar d'iomḡar na croice
       i ḡcoinne an bḡis do bḡi ας ḡruḡ;
       do bḡi teas na ḡḡrás 'ḡa ḡaraḡ
       bás don treas tamhan ḡo ḡtuḡ.
- 13   Dā mbeinn saor ó na seact bpeactaib
       pḡis an meic do maḡḡpeao sé;
       luaḡ an deilḡe dḡo dā nḡearnainn
       do b'ḡeirḡe cló i nḡearnainn Dḡe.
- 14   ḡo ḡḡiocḡa mar táinig roimḡe
       ráḡ ḡaḡ eolais—ní hiúl cam;
       biaḡ ḡoo ḡḡat ar na sé sluḡḡaib
       naḡ é an tráḡ as uamain ann.
- 15   Mḡḡrḡ liom leanḡain a éarca
       álaḡ an éroinn do-ḡuarḡ trḡib;
       do éionn a maḡḡme, a Dḡe, dān-sa
       ní maḡḡpe mé an crann-sa iḡ óig.
- 16   ḡḡe ḡuḡais linn do lá báḡa
       beas an éaraic iarrḡa iḡ suin;
       ní móḡe dḡiol t'ḡala a huaisle
       dā bḡaḡa síoḡ uaim-se iḡ ḡuil.
- 17   Do cneaoḡa doimne, a Dḡe Δtar,
       eirḡeact cáig do ceannais ḡiao;
       ceannḡarḡ crú t'álaḡ an uile
       's nḡr slánuis ḡú uile iao.
- 18   Δ-τά 'n-a ḡoso ar tí ar meallta
       móḡe an baḡḡal beic 'n-a ḡail;
       noḡar an tu-sa ar an talam
       an usa dān anaḡ air?
- 19   Do māḡair nḡr maol a cumā
       an cíoc ḡonta ḡur ḡaḡ táḡ
       ḡur b' uisḡe ionnlaiḡ dḡi a dḡeora;
       do bḡi ar t'iomḡaḡo teora tráḡ.

- 20 Do éadom an óg o'fuit a croíde
cnead an buinn do bí fan éló;
ní i n-aisiú do bí sa bosaiú
t'faisin, a rí, ió éosaí éró.
- 21 Eisean dúinn déanamh 'n-a éagmáis
siú é an cruinne caréar linn;
a-tám a-moiú fead na fáilte
soir so teag na sláinte sinn.
- 22 Do gab Muire Maí-da-léana
leat, a Dé—sár deacra ar scló?
dar leat do buó usa m'feadao
do feac tu-sa ón feadao póil.
- 23 Sér mó martra meic na hóige
is ionraio re hearla noct;
“bás do brácar duió sér doilíú
cuió mácar dá oisio ort.”
- 24 Ceilt an meic i meas a námao
do-ní an óg fa híseal sdaí;
do b'easail lé teacra táirsiú
fearta Dé nar fáillsiú air.
- 25 Long an anma o'éis a seolta
—seol an aréraiú buó i an páis—
is baóglac mo leabaió luinge;
easail saobsrut buinne an báis.
- 26 Ní mó ná beo do bí an ríogán;
rí an talman sér truíme a pian
a goin fa martra le Muire;
nir oil dalta roime riam.
- 27 Do bí an diomda as padóó fúite
feary an meic sur maolaó lé;
soíurde an rí tres an ríogán
sí as forfáire ar díogail nDé.
- 28 Tin so mbeac liom lá na breite
buime múinte meic an ríog
a-tá a grás 'sa éar 'n-a ériúir
nad cás dam a ndiúctir diom.
- 29 Tis 'n-a lúige ar leic a dalta
i ndiaio íosa o'éirge ón uaiú;
do éreio Moire a teac ó talam;
croíde ón feart fálam ní uair.

- 30 Ní r fúlaimis ar easla a fionta
 grása Dé do dól i ndíocht;
 mac na hóige i fclí gur cuireadh
 do bí a hóige as cuireadh Críost.
- 31 Do éloinn ádhaim sió é as coimhead
 créadta an buinn—ní beas an tóir—
 is í a páis do cáic bus conair
 ác an báis maó domáin doibh.
- 32 A fíir naé adaim a ceana,
 ceilt an uile ní headh buó dól
 —féad an corp a-tá 'n-a taisiú—
 t'olc an lá do taisiú tú.
- 33 A hoshair re huét na croice
 cheadh a meic fa móire a nín;
 fuair do martra is í 'n-a fochair
 dí nar daltá sochair sin.
- 34 Do íoc ar fhuir do éion eada
 oibre Dé do díul a cíoc;
 nús a buime a-tá 'sa tairmeas
 ruinn-ne an lá as aimleas a fíoc. Íoc.
- 35 A mícíl, a maóir an dúilín,
 díol mo ceana ná cuir díot;
 ó taoi ar mo sgáic id sgáic daingean
 is tráic m'fíad, a aingeal, o'íoc.

Íoc.

31 Book O'Connor Don

FEARGLA ÓS MAC AN BAIRO eec.

- 1 Iomra fáic as feirs an Coimhead
 cúis a haóanta fuair sí;
 ní tís lá naé iomra a haóar
 más díomra tá ar adhaó í.
- 2 Lúisíear nar loc a aimleas,
 an t-aingeal do b'áilne gné,
 do tuill mo-nuar feirs ón ácáir;
 níor teilis uadh san fáicín é.

- 3 Le lúisipear lá na deaġla
an deaċmāð ord ar doī a ſcealt
do cuireað mon-uār i nġpreann,
bruiðean fuar na nðriðleann nðearġ.
- 4 Do ċur anma i n-āit ſac aingil
dar imðig ō oirðre Dē
do smuaintig ſonn deilb an duine
feirðm ler com an ċruinne cē.
- 5 Ní hionann is aingle an uabair
ēāðā is āðam—anba an buairð;
do ċruðuiġ ſin iad rer-oile
ní ċiad dā ċiġ oile uairð.
- 6 ſo haiðġearr tar ēis a nðēanta
an dias-sain dar dāil a ċail
ġēr ċlann fīre iad don airðriġ
do-rīne ſiad fairbrīġ air.
- 7 I bðarrēas na mbileað ðtoirðeac
tiomna Crīost nīor comuill ſiad;
do-niad calġ ābla na haiðne
mairġ tamna dar b' aitre iad.
- 8 Aġ ſin an dara fāt feirġe
fuair tiġearna na ðtrī ſluāġ
foġail cnuais na craoibē corcra
ðaoine i ŗguais obēa uad.
- 9 Céadfāt feirġe fuair ō ðosaig
tnūt na n-aingēal—anba an call;
an dara fāt coill na cānað
ar ēāc do coill āðam ann.
- 10 An treas fāt aġ feirġ an Dūilim
do ðoirē Cāi-in—creirðm ſūð—
fuil a brāðar le cnām cāmāill
bāðað ġrāð an āmāill ūð.
- 11 Do ċuill naoi fōs feirġ an āðar
ōn āire an tan ċāinig ſē
tuġ a ūð don fīon do b'uaisle;
nīor ðiōl rūm an uair-se ē.
- 12 O'ðorann iar nðol i nðeoirð Maoise
ſan Muir Ruairð na rōirðeað nġlas,
nīor ċuill ſē fōlarð ſan āðbar;
roġam Dē do haðnað aſ.

- 13   San luag ar a leabair cēasta,
       san cūinne ar a cūr i n-uais,
       san labra ar d'iomōa na deilge,
       iomōa d'aimna feirge fuair.
- 14   Ó síol Ádaim d'adubair feirge
       ní háiréam̃tair a n-uair sé
       áiream̃ go ndeac ar an duille ;
       breac na b'páideac uile é.
- 15   Fearg an Coim̃deac créac fár tuillseam?
       tis uadā le hintinn soirb̃
       sul do-cuair̃ i gclí dā cneasgoin
       gac ní dā b'fuair̃ d'easbair̃ oirn.
- 16   Muir is talam̃ tug dā com̃gaoi
       's an cúirt naom̃ōa 's gac ní ad-ciac̃ ;
       ac̃o gíō fuar beir̃o a buir̃e
       do-gheir̃o uad̃ uile iad̃.
- 17   Fuil a c̃roir̃e agus crú a d'earnann
       's dealb̃ a aig̃te—anba an buair̃—
       's a c̃eas g̃ráir̃ ['s a síō] fa s̃eala
       do d̃áil do síol Éab̃a uair̃.
- 18   Ní dar d'toir̃beart do c̃riac̃ oile
       do f̃uluing Críost—cuair̃ an soair—
       a g̃uin iad̃ d'tad̃airt a c̃oile ;
       raig̃uirt do luiḡ m'oire air.
- 19   Ní dar g̃cur i g̃carc̃air náim̃ao
       do noct an Coim̃de a c̃neas búir̃ ;
       ní raib̃e a c̃oil ar tí ar ndeag̃la
       ní f̃oil ní nac̃ dearna d̃úinn.
- 20   Do sgaoil an tréac̃ nar tréac̃ ceim̃il
       ó c̃oōnac̃ na cúir̃te tal̃l
       a dā láim̃ gur leac̃ dā ngab̃áil ;
       breac̃ báir̃ ní ba f̃aláir̃ ann.
- 21   Dā c̃raoib̃ eolais d'f̃ios an r̃ic̃ir̃
       róib̃, a d̃eib̃léana d̃é bí,
       do sgaoil a dā r̃ioḡb̃ais rom̃uib̃
       d̃aoib̃ nír d̃ioḡrais f̃oluiḡ í.
- 22   Luēt an f̃eac̃oma i n-am na heag̃la
       ar na har̃d̃aib̃ éir̃geas siad̃ ;
       rí nar c̃oil ar a c̃loinn ionm̃uin
       i mbarr c̃roinn do ionḡuir iad̃.

- 23 Ṯo élaon an CoimṮe a éeann Ṯúinn-ne
[ba] Ṯian a páis—puṮar éinn;
Ṯo fáom an uimla Ṯo ṮligṮeao
craob éumra le sirṮear sinn.
- 24 Na plaite eile aṮo Uan Muire
milse corna éleaṮaio so;
ní tug fuat Ṯo dearb Ṯá Ṯáileam
ṮiṮ cuac searb Ṯo Ṯáileao Ṯó.
- 25 Ṯo íoc na holca Ṯo-rónsam
rí na Ṯlóire—ṮoirṮ an sṮair;
fuair a Ṯuim tre uille an uabair
Ṯo luiṮ truime ar n-ualaig air.
- 26 Ṯuirim tuas bainṮeann na mbanós
fam breit is-teac Ṯo toil Ṯé
aṮo ṮiṮ iomṮa cealg im éroṮe;
bioṮba Ṯo leab Moire mé.
- 27 Ṯuais Ṯo ṮcuirṮe an éoir naṮ seacnam
sruṮ an éig ós éionn a bṮuig
Ṯá Ṯí tuile i n-át an oṮa
ar ṮṮát Muire is Ṯolta Ṯúinn.
- 28 Sí 'n-a máṮair is 'n-a maiṮoin
Muire búio na mbaṮall bṮionn
faṮao síoṮ Ṯam tar mo Ṯoiméin
Ṯo rab fan ṮcíoṮ roiréio riom. 1omṮa
- 29 AṮ ṮúsacṮ ṮiomṮao an Ṯúilim
Ṯac Ṯíomas Ṯá nṮearna sionn
eagat fa-ríor Ṯo mba raṮairṮ;
bioṮ PeaṮar aṮ labairṮ liom.

1omṮa.

32

- 1 1omṮa fear suirṮe aṮ San MairṮréas
a muinntir Ṯo méaṮuig sí;
Ṯiallaio re Ṯac fear Ṯá bṮaṮann;
bean fáṮaig na n-anam hí.

- 2 'O'ÉIS A héaḡa IS fearr DO bAOḡal
an bean DAR céISO COSḡ AN uile;
'n-a beaḡaíḡ níor bean re suirḡe
bean i n'oeaḡaíḡ cuimne a cuirp.
- 3 IS é AS éIONḡaḡ RÍs AN ḡCumann
—comḡtḡrom uainn ní f'áḡann sí—
an fear le n'oiulḡar a 'óéineamḡ;
bean naḡ 'oiúlḡaḡ éinḡfear hí.
- 4 AN lá AS cúmaIn liom mo loḡḡa
ar leas m'anma IS ann DO b'iaḡ;
IS í AR suirḡe re San MAIRḡḡréaḡ
cuimne 'oamḡ ar ainmḡeao m'f'iaḡ.
- 5 ḡRáḡ TAIRISE DO ḡaoḡ cumainn
creao an f'áḡ naḡ f'uiḡe sí?
bean naḡ tuḡ náire 'oá naomḡḡaḡḡ
ruḡ báire ar ḡaḡ aonloḡḡ hí.
- 6 Ní mionḡnaḡ ḡomaḡ í an b'anoḡḡ
DO b'earaḡ 'o'fear annsaḡḡ lán
bean DO ba cuibḡḡe mar céile
[oon] fear suirḡe AS ḡéire ḡRáḡ.
- 7 Sealb na humloḡḡa ó aois leimḡ
ḡo lá an b'ais níor beanaḡ 'oí;
DO éanḡail síoḡ re méao meanman
'oiḡḡ ḡo héaḡ naḡ 'earnaḡ 'oí.
- 8 Bean 'oá ráimḡ roḡa anma
a'ob'ar 'oon ainm DO ráḡ RÍa
A mḡeao DO m'iaḡ 'oo-ní an néamḡann
maiḡ ḡaḡ ní 'oá n'oeamann 'oia.
- 9 'Oá héis IS iom'oa 'n-a beaḡaíḡ
—ḡá beaḡ uirḡe 'o'a'ob'ar ḡRáḡ—
cloḡ líoḡm'ar an anma uasaíl
míor'bal ḡarla i ḡcluasaibḡ cáḡḡ.
- 10 A 'Oé, ní 'oeaḡaíḡ IT aḡaíḡ
ḡion ḡur eol 'oí 'oul 'o ḡar;
sul DO ére'ḡ an óḡ IT ainm-se
mór DO leis ḡairse [oá] tal.
- 11 lúl noḡan f'uaíR AR an ḡcrei'oeamḡ
an éa'ḡcuíḡ ḡur éaiḡ 'oá ré;
'o'ÉIS A b'ais'oe DO b'aoi A náma
i nḡais'oe aḡ m'naoi 'oála 'Oé.

- 11 COSG [mo] náhádo naistim uirre
ós í roinne rug a buairó;
ní téir ar fear iadair m'fábra
fear fiaóais an anma uaim.
- 12 Is móirde cuirim i gcomhráó
an comras rer [caitís] olús;
buaim rem furtoct gomaó usa
a docraet fuair tu-sa a tús.
- 13 Ná leis eadrom is m'fear coşairó;
do claoiróis ceana—trom an clú,
iomcúir a-rís oire m'anma—
ois roinne re oarla tú.
- 14 Don tromdámh táinig a hipearn
dá aingeal do b'í do cúro
do coisg tú ar-don an dá aingeal
taobh rú gomaó daingean duiró.
- 15 Feirroe bean gá do beaó láiróir
lámh caraó as congnamh lé;
níor féaó náma teact reo treise
tar neart lámha deise Dé.
- 16 Breit na cloinne is cean [do] inartra
—móirde as deacair déanamh tort—
nac bí do bean páirte i bpiamaib
aet fearó sláinte d'iarrairó ort.
- 17 Ón inait do tionnsam ar otosaé
ní troig ar scúl do-cuairó sí
sealb na ngrás nó gur glac Mairgréas;
slat as nar pás aingéas í.
- 18 Tráig ar a dtiomsaigtear chuasac,
crann torairó nac téir i ndíoss,
bean do luairéaó fa fear uile,
bean ler fuaiséaó croirde Críosa.
- 19 Do bí as fear dá fearaib suirge
searc don óig—gá huaisle moó?
iomra líon do hinnleáó uirre
ingean ríog dar truíme a tol.
- 20 An gráó ar otús tús dom banóig
braet ar a háille an uair rug
do bí gá comhéaó 'n-a croirde
d'í ar roiméaó [a] coile tús.

- 22 D'fíor nócar iongnadh a cartaim
caol a mala, mín a trais;
dearna a láime aet a lám oile
clár do b'áilne snorðe sain.
- 23 Ar an mbéal otana tug féadadh,
an folc cas do-connairc uadh;
níor luibhe cábra dá éiríde
duibhe a habra is gile a ghradh.
- 24 Amnsaet nar urusa a caiteamh
dā cruic ar otosad tug sé;
tug grād dochaiteime dā deigméim
lám cochaiste deibléim Dé.
- 25 Is molaadh ar áilne a haiste
an ingean nar féad do élóð
a éiríde ar n-a cor ar meisge
ar son dişe eisdie d'ól.
- 26 Breac gion go mbeirte le a paicsin
ní foláir go bpuige sí
grād sac éinpir ar a huaisle;
lám do tréiríbh uaisle hí.
- 27 Níor labhair ón lá do mochaig
leis an maigoin dar mó a coil
aet fuigle do bíod [dā] mbozadh;
suirge an ríog ar hobadh air.
- 28 [. . . . .]
[. . . . .] ní raibhe a cion
bean nócar bean as a riagail
bean ler searb a hiarraid d'fíor.
- 29 [. . .] Dia dā otug masla
a mian ar gcúl do cuir sé
go roibhe lám [d'fuaet] don ingin;
grād is [luat] do imoig hé.
- 30 An uair do [asail] a briatra
do bí an badozal as orud ria
an té [ar ar] tréiseadh a náma
surb é a céirfeas dála Dia.
- 31 An sgiúirse [as teo] dā otug pulang
ní priot le ó luic a pian
aet sur géire a galan eile
sarað péine reime riám.

- 32 Fuiḡleac [dár] fásbath 'n-a créachtuib
an cíog trom an tráit do sguir
nar cuil a beal créacht a colla
muir téacht a déar orra d'fuil.
- 33 Tugadh pian trom do daoib fuaicte
an iníean óg nar óg nós
le huisge fuar dí fa dheireadh
is í i nḡual teineadh ar dtós.
- 34 [An goraib] gur bean dá bráthair
an beatha cail níor tréig sí;
do mian an báis do baol ar mairgréas
nar éalaoi páis dá ainmhead í.
- 35 [. . .]máil foḡanta an cinn-se
caraid na hóige is eadh bío;
a maic gur molaib le a námaio
do coradh maic cánuig trío
- 36 Cúig míle fear fa cuing creidim
do cuir an óg—níor feidm díos;
fuair 'n-a haonar d'ulc an pobail
gur saoradh luét cogair Críoso.
- 37 [. . . . .] ní dleisinn
mo d'án molta is mé 'n-a sioll;
sí re n-éas do cuimne an cumaimn
réad suirge cumaim dá cionn.
- 38 Mo gairde go nḡeabha si-se
is í tuisin i dtú faoi;
buid anáir fa dheireadh dam-sa
deisfear d'fásáil masla ón mnaoi.
- 39 Do gail tú a tabairt dá cairtib
cur linn fa leigead ar n-olc;
ní dulta, a rí, tar an riagail,
gac ní as molta d'iarraid ort.
- 40 Sgaoiltear [. . . dá sgéalaib] milse
le méad an ghráid do-geib sí
mian le a fear a n-ól 'n-a n-éinviḡ;
an óg ní bean éinfir í.

33

SOPRAID MAC BRIAIN MAC AN BAIRO
CCT.

- 1 Lám inoiu im tionnsgham, a trionóro;
treoruig mo leas dam-sa, a Dé;
cleáctaim ánuill ar iul n'óimhoin
sdiur so ráguing m'ódoir mé.
- 2 Duit as léir mo leas is m'áimleas,
eádráim m'iomruill uaim ar t'ioct,
oibriú im beartaib, bí im éiríe,
neartuig, a rí nime, im niorc.
- 3 Tu-sa do b'ris [bás an airdóroí]
san nime céadna is tú tá;
fionnam sgiat do cumáct sceannsa
[cliact] rem uroct leam-sa an lá.

Lám.

34

- 1 [Mair. . .] éungnam lem éairtib
cabair uaim ní fágann sia;
mór dtaob a ngabao sa nsaoltuib
caor éarao ar donatail iao.
- 2 Urua a aicne ar m'fear éogair
a scairdeas naé cabair sham;
siro cia le scartair na carao
sia ná an éartain anaio ann.
- 3 Teare agam i n-am an éunnais
ar éionn an báis siro aró m'uail,
dam óion aét comháir na scara;
gníom polláin ní fágao uaim.
- 4 Do éagás mar éairde croirde
ar éionn m'agra—ní hiúl sham—
dá éadtrar nó a trí naé tréigead
neamcur dá dtí an t-éigean ann

- 5 Dom fíor coḡairò is cúis faicéis
ḡrò iomròa im éionn cunnctas doirb
an d'á seisear re huét n-aighnis
sei-sean 's a luét amlis oirn.
- 6 ḡrò iomròa romam bearn baogail
dom breic suas ní slighe ḡann
—is é an t-iúl ḡo neamh do noéctar—
triúr is fear is oéctar ann.
- 7 Luét eadórana feirge an áiroríog,
iúl píre as a bfuil ar n-odisḡ,
mogall ḡéas naé cumang ḡcaobra,
d'á uball d'éas abla óir.
- 8 Do braitheas ḡur mōgal milis,
mian ḡac neic do-éiú 'n-a énuas,
d'á cóigear ['s] d'á énaoi san érobuing
is ḡḡaoi óisḡear toḡaim éuas.
- 9 ḡrò éigean d'áiú dul dom cumròac
cóir cunḡnam as lia sa lia;
mór ní d'á neamhtail do-nim-se
tri ceatrar as d'isle as d'ia.
- 10 Do leanad ar lorg a n-aéar,
d'éis a báis nír beas a nḡráó;
mogal cumra an d'á éno d'éas-sa
umla d'ó ná an tréad-sa i d'ám.
- 11 Ní féadtar naé fionnḡaró m-se
—minic féadtar i d'á boing—
d'á éno d'éas d'iompuib na humla;
fionntair an ḡéas cumra i ḡcoill.
- 12 An ḡar do bádar 'n-a mbeatár
briatara an ḡrioptúir do ḡḡas siad
na sé cúpla ḡa caoin ḡeasra;
braoin d'rúcóa na heasna iad.
- 13 Cúitéasḡar i n-am ar n-aighnis
—annam fuairsead taom buró éo—
[ón] éinḡear d'éas páirte is ḡeadar
ar bpáirt-ne a méad leas ar leo.
- 14 Ar bḡás triom do tóraró m'ainmian
iomròa ḡréam as a bfuil ḡéas
a noul i seilb m'anma d'folcaró
calma an ḡeom d'á doctar d'éas.

- 15 AR n-imteacht dá n-oidhe muinte
mothál cumra an dá éinó déas
do líon ceo [cumadó] gac duine,
nar [puðar] leo uile a n-éas.
- 16 AR n-anamain uile i n-éintig
do b'í a n-oréra dar gar glóir
—a doirise fa cumá cóimte—
soillse ar n'oula i n'oirce dóib.
- 17 DÁ b'fuasgladó as a n-aicreib idéta
d'éis a n-ačar—is iúl fíor—
táinig an Spioradó Naom neamhá
ionadó saor go n'earna dóib.
- 18 Táinig gus an teaghdais n'ónta
an deachadó lá dá láib bróin
an Spioradó Naom i n'airm teineadó;
saor an snairm fa deireadó dóib.
- 19 Do foillsig Dá san dúil teineadó
teangta an domáin dóib 'n-a rioč;
fir sin gan doghuig a n'eanma
fir gan foğluim béarla ar bioč.
- 20 A n-eachtra nír b'adubar gaise;
grás a n-easna as lia sa lia;
an deagsgol nír tréadó gan teangta
dá easbol déas dearbta ó Dá.
- 21 Foillsigtear dóib dul dá deagsg
na trí ranna—ní rian gan;
mar bu dú sgaoileadó an sgríoptúir
doinfean rú nír b'iontnúro ann.
- 22 Do cuireadó leo fa cuing creime
na ceatra triair do toš mé
—gan éirde buó beirte a buirde—
ceitre hairde an éruinne cé.
- 23 Ní táinig ar deacht dá n'oturas
—tromá a n'ocair ní dáil gan—
éinfean dóib gan easgar d'fagáil
ríol na n-easbal d'anáir ann.
- 24 Tiomsaigro timceall na hóige
re hučt a báis—ní beart éle—
a dá dála déas i n-doinfeacht
'n-a n'otréadó sgagta ó n'raoideacht Dé.

- 25   Δ ὀτεαγμáιλ ις-τις ι n-aoimfeáct
       ὀ'éis Δ n-eaáctra ó tír ὀo tír
       —ní raibé snaiðm as sia ar Muiре—
       ḡairm ó 'DíΔ ar ḡac nðuine ὀib.
- 26   Δḡ sin iomctúsa na hóiḡe
       inḡean laicim fa harð nós
       'oul ὀí ó ḡrás ḡus na ḡrásaið
       's í ḡan bās ón bās-sain bós.
- 27   Ós éionn Δ cuirp—cóir Δ éreirdeam—
       ní éuala cluas nír éuir súil
       Δ ḡclos ὀo éeol óḡ is aingéal .
       —eol as lór ὀo ὀainḡean ὀúinn.
- 28   IARRAIM ar éiningin laicim
       Δ huét Δ ḡaoil 'n-Δ ḡaoil ḡar
       ι n-anáir an ὀá fear ὀéaḡ-sain
       seal ὀ'faḡáil ὀá ὀéaḡsain ὀam.
- 29   Ar impiðe an ὀá fear ὀéaḡ-sa
       ὀo ὀíon cáic tar ceann Δ loét
       ὀo-ní Δ muime aḡus Δ mácair
       ní as uille ná an brácair boét.
- 30   Seol mo luinḡe re huét n-anfaio
       —iomðΔ sliḡe ὀon tiḡ éuas—
       ná leaḡað sé muna seolpam
       Peaðar is é ar seolérann suas.
- 31   Uaiðe nó ḡo bpaḡar portoét
       —faðΔ ὀam ι n-easbairð eoil—
       ní ḡéaðΔ mé an cuma coimΔ
       ḡið é tunna ola Eoin.
- 32   ḡo ḡcuire Tomás lám linn-ne
       ι ló an báis—buð [taáar te]—
       lám ι ὀtaob ὀé mar ὀo ὀeaḡcuir
       as ar saor sé Δ ὀeacair ὀe.
- 33   PARR-talón aḡus Ta-téus
       mo éonn feirḡe—ní ḡníom ḡann—
       Aimðrias muna cábra ó éroirðe
       tarla an ὀaiḡðias oile ann.
- 34   Dom saorað ar feirḡ, Δ íosa,
       áct Eoin Bruinne as brácair ὀaoib
       ní mar tréan as mó ḡo Muiре
       San Séam nó [Δ] ὀó ar ḡoire ḡaoil.

- 35 SUIBISGEAL IS EASBÁL ORRÓRAIC
 SIÓ É MATA NAR MÁOL S'DAIR
 TARLA DÓ GLÓIR AN DÁ GRADAM
 AS SÓ DÁ CÓIR ASAM AIR.

35

FEARĠAL ÓĠ MAC AN BAIRO CCT

- 1 MAIRĠ BEIREAS DÍOGA DÁ D'EOLIN
 MAIRĠ TRÉIGEAS TEAGH AN ĠNÁITCEOIL
 AR TREIB N'DOIBHINN N'IAIMAIR N'DUIB
 SO B'POIRINN FÍALLAIGH UACHMAIR.
 2 AR COMAONTA DEIBLÉAN N'DUIB
 MAIRĠ TRÉIGEAS TEAGHLAC GLÓRMHAR;
 AN DÍOGA NOCHAN Í AS FÉARR;
 NÍ CRÍONNA AN TÍ NAĆ TUIGEAMN.
 3 TUAS A-TÁ TEAC NA SOILLSE
 TÍOS A-TÁ—TUAR SÍORCÓIRRSE—
 TEAC EIGREADÓTA AN D'IABHAIL DÓIRB
 SEINLEABHTA FÍALLAIGH IOPÓIRN.
 4 TÍOS A-TÁ AN TRIAC AS MEASA
 TUAS A-TÁ—TUAR DOIBHNEASA—
 AN FLAITFÉAR ÓS NA FINIB
 NAR CAITEADÓ 'S NAĆ CAITFÍDÓIR.
 5 TÍOS A-TÁ AN TRIAC IS D'ORCA
 TUAS A-TÁ—TUAR NEAMHÓRCA—
 AN COIMDÉ DÓ CRUTUIĠ MÉ
 OIÓRE SUĆAIN NA SOILLSE.
 6 FLAITCEAMNAS ĠAN FÓIRCEANN AIR
 TÍOS A-TÁ AN TRIAC RER D'EALUIĠ;
 TUAS TARLA AN TRIAC NAR TUBADÓ
 SĠIAC ĠAC ANMA D'ANAGĠAL.
 7 RÍ AR A D'TÁ TOĠA D'EALBÁ
 TUAS A-TÁ 'N-A TÍGEARNA;
 TÍOS TARLA AN TRIAC SO N-ANIM;
 LIAC A D'DÓBA D'IONNSAIGHÍO.

- 8 MAIRIS ÉIREGEAS AR ÉRIAÉ NA LOÉT
 AÉAIR NA N-UILE GEUMÁÉT
 RÍ SAN AONLOÉT, RÍ NA REANN
 DO BÍ TAÖBNOÉT IM ÉIMÉALL.
- 9 MAIRIS LER SEACNAÖ SAIRÖBREAS GRÁS
 AR ÉREIBÖ BOIÉT I MBÍ DÖLÁS;
 NÍ CRÍONNA COR AN PÖBUIL
 DO ŠAB DÖIOŠA DEARLAGAÖ.
- 10 ŠO NÖIBRIR ÖM INTINN É
 AN TÍ AS DÖIBÉ NÁ AN DÖIBRÉ;
 TRE ÉOIRNSE ŠO DÖTÍ IM ÉROIRÖ
 RÍ NA SOILLSE SÜTOINE.
- 11 ÖEIT BICÖEO ŠRÖ BÉ LEN ÁIL
 DÁ DÖÉIREAÖ NÍOR ÉUAR CONÁŠ
 GRÁS AS LÍONMAIRE NÁ AN LUIB
 AR BÁS ŠIORDÖIRÖ SÜTUIN.
- 12 SEACNA ÍOSA AR ÍPREANN FUAR
 MALAIRT ŠUIRT DÁN ŠAR DÖOMBURÖ
 AN OIŠRÖ FÍRE IS Í SOIN;
 RÍŠE NÍ BÍ AS A BÖÖÖBARÖ.
- 13 ŠILLE AS MÖ DÖ'INNÉ ASUS DÖ'FUL
 BIAÖ 'N-A ÉROIC Ö SIN SUAS-AIN
 MÁŠ É AS RÍ AR AN TALMAIN TRUIM
 DÁ DÖTÍ ŠO NAÖÖBARÖ IOPRUINN.
- 14 AN TÉ BÍOS Ö ÉIŠ ŠO TOIŠ
 MÁ ÉÉIO DON TEAGÖAIS ŠLÖRMÁIR
 BÍÖ FA ONÖIR Ö SEIN SUAS;
 DO-ŠEIBÖ CORÖM ÖN ÉOGUAS.
- 15 SIREAÖ MUIRE AR A MAC DÖIL
 M' FURTOÉT I N-AIMSIR M'ÉIŠIN;
 TAR M'ÖLC ŠÍOR NÁ SÉANAÖ ŠIONN
 DÖM DÖION DÉANAÖ A DÖICÖILL.
- 16 ŠO RAÖ LEAM I LÖ AR NŠÁBARÖ
 LÍOS LÖŠMAR ŠÍL ŠEANAÖÖAIN
 MUIRE ŠLÖRMÁR ŠÉAS ÖS FÍÖÖ
 SÉAÖ NA N-ÖŠÖAN 'S NA N-AINGEAL.
- 17 FÍOS A NÖŠÖACÉTA AS ŠAC AON
 BÍÖÖ FEASÖA TAR MÉIO MO MÍÖÉAOM
 DÖM ÉAIŠÖEAÖ DON ÉIŠ ÉALL-AIN
 MAIŠÖEAN DÖIL DO DÖARBAMÁIR. MAIRIS.

- 18 PEADAR DOIRSEOIR DÚIN NIHÉ,
LEANNÁN NA N-ÓG N-AINGLIÓE,
CARA NA NAOMH A-NALL-AIN,
SAOR AN RAĞA RUĞAMAIR.

MAIRG.

36

AĆAIRNE MAC EOĞAÍN CCT.

- 1 MAIRG DAR COMPÁNAC AN COLANN,
CUMANN FALISA NÍ FUAĆ LÉ ;
SUAIS TALL A CIONTA FAM CŌMAIR,
TIOCPA AM BUS OMAIN É.
- 2 FUAĆ M'ANMA IS ANNSAĆT MO CŌLLA
CONNRAD MEALLTA MAIRG DO-NÍ ;
MÉ DÁ TOIL CONGBAD AN CŌLANN
POĞLAID MAR SOIN ORAM Í.
- 3 ŚAC ŚRÁD RIAM DÁ RADAS DÍ-SE
NÍOR DÍOL UIRRE AR FUAĆ NA BPÍAN ;
DO FILL MO ŚRÁD 'N-A FUAĆ ORAM
LÁN DOM FUAĆ AN CŌLANN CRIAD.
- 4 NÍ DÍOL CEANA AN CŌLANN MEADBLAC
ŚID MŌR AN TOIL CUGAS DÍ ;
MINIC NAĆ BUAN CRÍOC A CUMAINN
NÍ PRÍOC AĆO FUAR UMAMN Í.
- 5 LŌR DOM CĒASAS ŚÉ TÁIM AINGLIC
I N-AM AN BÁIS—IS BEART CRUAD—
NA HUILE I DTEINE ŚA DTEASAD,
NA CUIRP EILE D'FĒASAD UAIM.
- 6 RE HUĆT AN BÁIS—IS BREAĆ CANTAR—
AN CLAOCLŌD TRUAŚ CÍŚ DON ŚNÉ ;
AN CORP AR [CÁLBA] NA HUAIĞE
OLC AN DAMMA UAILLE É.
- 7 DO-CÍM AN BÉAL DEARG AR NĀUBAD
'S AN DÉAD CAILCE 'N-A CNÁIM ĞORM,
MO TOIL NÍ FUIĞEAM ŌN UADAR,
NÍ CUIREANN SOIN UAMÁN ORM.

- 8 Na súile i n-aimsir an éasa
adhbhar bioðsca mar bías siad
—sá beag dúinn ón rígh mar rabhad—
do-éim cúl ar aghad iad.
- 9 A shráb féin is aimleas m'anma
ós éigean dúinn dul ós airo
puair an colann cuir na deise ;
romall do chuig meise a mairg.

Mairg.

37

SOFFRAID FIONN Ó DÁLAIS cct.

- 1 Mairg meallas muirín an tsaoðail
searr bíos buaid a móraonais ;
mairg nac rocaomáin é air
re ré an drocsaoðail deacrais.
- 2 Flaitéamnas mór ar muirín mbis,
beata síor ar seál nsaíro,
tréigean Dé is diombuaid an dáil
ar ré ndiombuain an doinnáin.
- 3 Sós na soctairde neamda
a-tá tuas mun dtigearna,
sac sód fa nim seaca sain
is beata fír i n-uamda.
- 4 A daoine dá ndáiltear rat
leis nac beag méad a meadrac
bar sód is uime as lór liú
san sód as uille d'faicsin.
- 5 Dá dearbhad sin ag so sgéal
beanas ris do réir fírean
—sgéal é ónab iontúir neam—
siú bé sgriobtúir ór sgailead.
- 6 Bean torrac ag tuar broide
do bí i bpríosún peannairde ;
beakar do cead Dé na ndúl
lé leanad beag san bpríosún.

- 7 AR n-a breic' do bí an macáin
 as fás mar sác bpoélaacán
 dá fíadónaib mar buí ead' dún
 seal do bliadónaib i mbríosún.
- 8 An ingean o' fásáil b'roíde
 meanma an leinb níor lúgaí-de
 's í dá réir gé do b'aoi i mbraí
 mar imaoi san péim san peannaido;
- 9 Do soillse an laoi níor léir d'óib
 ac' a b'páic'ois—fát dobróim—
 do r'ruim io'dan an ac'aid
 tré ionad' tuill taračair.
- 10 Mun n-oréra níor b'ionann d'ál
 dá m'áčair is don m'acáin ;
 do a'ruis dealb' dá d'reic' sil
 is an leinb as breic' bisis.
- 11 An leinb dá oileannam ann
 do b' f'eirr-de aise a f'ulang ;
 níor léir don b'arrčais ós úr
 narb' f'óo p'arrčais an príosún.
- 12 Sei-sean as breic' ruas reab'raí
 si-se as dul ar doimheannam,
 mairg trá nac' t'io'braí dá doir
 ionraí na m'á is a macaomh.
- 13 Ar b'páicsin d'ear re d'reic' n'gil
 ráir'ois an leinb lá éigin
 " ó čarla a f'ui'geall ar m'óir
 cluineam d'áinna do dobróim."
- 14 " Neimhiongnad' gé do-neimh m'aoit' "
 ar si-se " a leinb lánb'aoit'
 " is rian čumang nar d'leac't dún
 teac't o' f'ulang pian i b'príosún."
- 15 " An b'pail " ar sé " s'óo eile
 as doib'ne ná ar n-imhei-ne
 nó an b'pail ní as soillse ná so
 ó do-ní an toirse črom-so.
- 16 " Dar linn " ar an leinb ós
 " gé čaoi brónac, a bean-óo,
 is léir d'úim ar n'óiol soillse ;
 ná bíod' ar č'úir ačtoirse."

- 17 “ Δ η-abra nī niongnað ðeit,”
ar an inġean “ Δ ôiġmīc
ðāiġ treibē an teaġ ðo ðaġais,
treab eile nī fācaðais.
- 18 “ ðā bpaicteā Δ bpaçaið mei-se
re ðteaçt ðon toiġ ðoirçei-se
ðo biāð ðoiñeanma ort ann
ið port oileañna, Δ anam.”
- 19 “ Ôs aġað-sa as fēarr Δ ðearb,
Δ inġean ” ar an t-ôigleanb
“ nā ceil poiñn fionnaçtain ðe
ðo moirñ ð'iomarçaið oirñ-ne.”
- 20 “ loise an tsaogail mōir-se Δ-muiġ
is eað çāirreas ô çosuiġ ;
mé i ðtiġ ðorçā 'n-Δ ðeaġaið,
Δ fīr çomçā, is cinneañain.”
- 21 le cleaçtað ðeacraçta ðe
's naç fuaīr sé sōð buð ðoiñne
nīor çeis Δ ġruað ġrīosūr ġlan
ar an bprīosūn bfuair bpañ.
- 22 ðaramāil ðo-ðearçar ðūn:
an ðream ðo ðaol san briosūn
luçt an ðeaçā çē an cūpla
Δ ré is ðeaçā briosūnta.
- 23 Δġ fēaçain meaðrac mīc ðē
flaiçtas aġa bfuil buamré,
cūis bñōin ðeaçā ġaç ðūñaið
slōiġ an ðeaçā is briosūmaiġ.
- 24 Δ-tā iðir neañ na naol nġrāð
is ðoiñneas talñan çonnbāñ
Δ mbi iðir uaiñ ðorçā ðuið
aġus tolçā i n-uair ðonaiġ.
- 25 ðrumçla āluinn ġaç açaið
is ġrian tre çoll taraçair
ġaç tēaġað ġréine ðo-ġeið
aġ fēaġað réime an rīçrō.
- 26 nī bī an tsoillse-se an tsaogail
seaç mūr nīme nuabronaiġ
—taoð re Δ ðāil is ðoiñēas ðam—
açt mar sōilēas clāir comlað.

- 27 FEARR Í MA LOISE AS LUĞA
 AOIBNEAS RIS NAĆ IONĆORA
 NÍ BUAININME AN MOIRN-SE A-MUIĞ
 TUAIRIM-NE AN SOILLSE SUTAIN.
- 28 TUARASĞBÁIL TEAGLAIS NÍME
 'S AN BROSĞA AIRŐ AINGLIÖE,
 ŚO DĆÍ AN BRÁĆ AĞUS BEIĆ RIS,
 NÍ REIĆ RE CÁĆ Í D'AIĆRIS.
- 29 MAIĆ NA CRUINNE AR ĆUMAS D'AM
 AĞUS NEAM ĆANUAIR D'FÉAĞAŐ
 DO LEIĞPEAŐ MÉ AN MAIĆ-SIN UAIM
 [ĞAN] Ć D'FAICSIN AN AĆUAIR.
- 30 AN TALAM ŚO N-A DĆIĞ DĒ
 DO ĆREIĞFINN AR ĆEAC NÍME
 'S ĞAN FAICSIN DŪNAIŐ DĒ D'AM
 AĆO MÉ AR CŪLAIB A COMLAŐ.
- 31 ĆISDEAĆT LE HĒANLAIĆ NÍME
 IS CUIŐ DON ĆEOL AINGLIÖE
 NA HEIN IS DİOĞAŐA DĒ
 FİORRAĞA CEOL NA CRUINNE.
- 32 IOMŐA OIRFİDEAC EON BINN
 AĞ MAC INĞINE LAIĆIM;
 NOĆA LĒIR DÁ NĞLAR-SAN ĞUT
 NAĆ SÁŚPAŐ I BPĒIM PEACAĆ.
- 33 IOMŐA I N-İPREANN 'N-A AĞAIŐ
 —NÍ DÁ ĞCUR I ĞCOMRAĞAIN—
 ĞUIL AĞUS UALLA AROA
 'ĞA BĜUIL UAŐA AR İONNARBA.
- 34 İPREANN AIĆREAB NA NĒEAMMAN
 PRİOSŪN DĀOR AN DŪİLEAMMAN
 —ROĆTAIN İLPİAN TRIALL DON ĆIĞ—
 İMĆIAN Ő RIAN AN RİĆIŐ.
- 35 DÁ BĜEASDĀIS FİR AN DŌMĀIN
 SĞĒALA İPRINN ORĆRAŐDAIĞ
 RE A ĞCLAISDIN DO BA CŌIR SĞEIMM
 DŌİB İS ĞAN FAICSIN İPEIRN.
- 36 DO BAŐ NEAM LEIS ĞAC NEAC ANN
 BĀS D'FĀĞÁIL İS NÍ FĀĞANN;
 NÍ DUL NÍ ĆĒARNAM İS-ĆIĞ
 BRUĞ ĞAN ĆANBRUĞ A AIĆĞIN.

- 37 Beas gac guais aco a gábadó
 losgadó ann is ionbádadó
 smuail bleadta nac báirdeasó loc
 sneadta nac tráigheasó teasbadó.
- 38 Aghairó uirre anba an teiróm
 piasto a-tá ar taisrigé lpeirinn
 dá bfaiceasó í eadó radóaire
 gac fear ad-cí a contaóairt.
- 39 Bruig lpreinn nár faice mé
 i gcéin uad ná 'n-a foigse;
 Rí na ndúl cá cuin do-óear
 an dún i bfuil go bfaicear.
- 40 Ní treise ar Dia an duine tréan
 iná an boct bios 'n-a fíreán;
 ní le teann tiasair ar neam;
 fearr a hiarraio go háilgean.
- 41 Croide uiriseal umal
 tig de duine o'arougaró;
 'n-a luagrideact is lór o'fear
 guailirdeact óg is aingeal.
- 42 Beata san dois san oróra
 doib so ar son a adarcta,
 sláinte san foirceann o'fearaib
 páilte coitceann éairdeamail.
- 43 Mairg do tréigheasó teac nime
 ar ar mbeataio mbréigei-ne;
 gá hairó nac baogal a-bus?
 an saogal is mairg meallas. Mairg
- 44 Nár mealltar mi-se, a Muire,
 léir dom díon do deaguirde;
 guirde óg Muire is lór linn,
 óg as glórmuire guiridm.
- 45 Comairle Muire móire
 do-ní mac na móróige;
 ó treise san tig neamda
 ní ólig mei-se míneanma.
- 46 Ar gcomarg coitceann do éung
 as micéal aingeal oruinn;
 is é croó iarrfaicir air
 dol san ngriancaicir nglórmair. Mairg

FEARŠAL ÓS MAC AN BAIRO ccc

- 1 MAIRĠS NAĆ DIONĠNAĎ DÁN DO DĠA
[1S] MAIRĠS NAĆ DIONĠNAĎ DÁN DÓ;
AR TÍ AR ĠCEANNUIĠ AR DO ĆRÚ
DO BÍ TÚ IDIR ĆEANNUIĎ CLÓ.
DÍOL A MÓLTA RÍ NA RÍOĠ;
MO RÍ ĠO MOLAR Ó MÍAN;
A ĆUILLEAM ĠO DĆÍ DOM DÁN;
ĠO DĆUILLIOR ĠRÁĎ AN TÍ AS ĆRIAR.
- 3 AN T-ĊASĠA LÁN LÁN DO ĠLÓIR
IAR MBÁS DO ĊIRIĠ ÓN ÚIR;
DO SÚIL RE ĠRÁĎ ĆRÉĊĆA AN ĊÍĠ
DÁN DON RÍĠ IS DĊANTA DÚINN.
- 4 TAR ĊIS A ĠONTA ĠO ĠRIAN
DÁ ĊIS DO B'ĠOLAM AN UAS;
MAR SO DO ŠÉALAIĠ MO ŠÍOĎ;
DO BA DÍOR DĊANAM NA NDUAN.
- 5 MÓLTA ŠÉIME Ó ĠAC DROING DÍNN
DO ĆUIL AR N-ĊIRĠE AS AN UAIĠ;
DO MÚĆ DĊE AR NĠLASOĆĆ LE ĠLÓIR,
DO ĠÓIR AR ĠUASĊĆĆ ŠÉ SLUAIĠ.
- 6 LÁ BLOĠĆA BROĠA NA BPÍASO
—A MÓLĎ NÍOR MÓLĎ DÍOSĠ—
DO-ĆUAIĎ ÓN UAIĠ AR ĆREIĆ ĆÁĠĠ,
I LEIĆ NA NĠRÁSĎ DO-ĆUAIĎ ĆRÍOSO.
- 7 NA HAIĆRE UMUN ĠIOS ĠÍOR
MO ĊION ĆARLA 'N-A RÍOĆĆ RIAM;
IONMUIN AN LUĆĆ ĆUĠ ÓN TÁR
RUĠ TRE ĠRÁĎ Ó ĠURT NA BPÍAN.
- 8 DO ĠÁĠAIĎ AN ĠCREIĆ NAR CLÓĎ
AN ĠEIN DÁ DĆÁNAIĠ A DĆRIALL
I BPARRĆAS NA MBILE N-ÚR
MÚR BARRĠLAS ĠAN ĠILE ĠRIAN.
- 9 ĠLAIĆ ĠIAL NAĆ NEAMĆONÁIĠ NÓS
[ĠO A] DĊASĠÁBÁIL DĠA NA NĠRÁS
ĠO TEĊĆ DĊE NÍ DĊĊAIĎ SUAS
'S Ċ ĆUAS 'N-A DĊĊAIĎ IAR MBÁS.

- 10 San deasgábáil ma-raon ris
don [féadánfáir] far fáom crois
tus a uille ais re hais;
rus lais an cuire re cois.
- 11 O'éis báis 'n-a beataíó do báoi
an creac-sain far cráíó a cli
rus iar mbuaó go dúnport Dé;
lé níor b'fuar a óútraet oí.
- 12 Urra na creice Críost mór
níor teine san gríos a gráó;
go dtí leam a coil do tuar
'n-a ceann ba dual dol re dán.
- 13 Gréas do nairóm ní neamhcóir dúinn
don creacéóir do airg an uaim;
lorg na scló tre coigle cáig
do baó cáir 'n-a oighe o'uaim.
- 14 I scuilt cumuing is í fuar
dúinn do fuluing an tí 's triar;
ar son rogan ríog na noúl
dior dún a molaó ó mian.
- 15 Díoğrais (. . .) is déanta dúinn
'n-a éaraic dom éasga eoil;
tre ar n-olc dá crocáó do-cuaíó
fuair a corp dochar dá deoin.
- 16 Ué nac dán dícill mo dán
don ríg-sin tá i n-a triar
ar son rogan ríog na noúl
dior dún a molaó ó mian.
- 17 Móide 's dual déinm na ngréas
don uan do éirig iar mbás
a-tá i neart ar an treib tuas;
ní tearc duas as sein n, ngrás.
- 18 Urrua duas o'iarraíó air
ní tre fuac tiağair dá cís;
is é mo rí an rí as a bfuil
an cré 's an muir 's sac ní ar nim.
- 19 An t-éasga dearg as dearg snuaó
is le ceardó déanta na noúl
leis sac lionnmag, leis sac sliab,
leis an grían 's an fíorbuaó úr.

- 20 leis na hainle ó lámh go lámh,
's na maíge 's an tráig 's an tír,
leis na luibhe, leis na heoin,
leis na neoil 's gac' uine óinn.
- 21 Dá mbeinn re ríomh a bpoil faoi
níor leinn soim do ríomh rem ré;
mar sin is leis uile í
leis gac ní san éruinne cé.
- 22 Tre shum cíg is dearnann dúinn
go ndearnam an ríg do réir;
ar a tól ó tá gac dúil
ní lá dúinn dom éor ó céim.
- 23 Gríos grás ar nac' deacair ólaoi
iar 'n-a bás do beačaiš sé;
glóir ar marčain uile hí
an uile ní ar dašcaíl Dé.
- 24 Dar scaomna do-čair pan lia
le a daonnačt do dail a crú
do bí a éli 'n-a cosair cró
rí as mó do cosain a éli
- 25 Do bí ós čac is é i n-úir,
do bí sé iar mbás fá buairó,
fa rí é agus é san óig
an tí do fóir na sé sluaiš.
- 26 Do dearg romuinn an rian ríog
triall 'n-a čeann dá bfašuinn uad;
lorg ceise 'n-a éli do-čiam
rí fial ara treise truagš.
- 27 Ní hé ar éancor obus róinn,
mo ločta dom éara uairó;
ní šadaim mo éor i šcéim;
dom tól péin anaim uairó.
- 28 Cairt ar [šcomčruim] Muire mór
ó ačair na n-uile ndúl;
níor cailleač an réalla ríog;
do-šéaba síoró daingean dúin.
- 29 Maišvean nar b'iomarcairó uail,
an maišvean bionnfoclač búiró
'n-a dail go ndišeas iar nóin
sirearó glóir ar mo dān dúinn.

- 30 An éadur buairt ler saoraíó sionn
tre d'adonnaíct i n'uaíais mo rann,
súíó fíú mo éoir cor im éeann,
sú ráb leam is an toisg éall
- 31 Ós ler slonnaíó síóíó sáé uiró
bíóíó dom éosnaíó ar [an] éailg
do d'áil sgo lór t'fúil san fíeirs;
suin an deilg is móir an máirg. m.
- 32 A seaíóna is cumann sgo sgeilg
—peadur umam i n'gáé airo—
máirg danab sóíó seaíóna a uiró;
seaíóna a luirg is móir an máirg. m.

39

Book of the Dead

FEARGLAL ÓS MAC AN BAIRO cct.

- 1 Máirg nac doirteann a d'éara
cíoíó d'éar do d'ruim aicíméala
do b'áiríóíó d'iomíóda an té as triar;
do ba d'iongna é d'áimíriar.
- 2 Do d'earbáíó ar d'éaraíó pól
san tís éuas sur éuill onóir
fuar a éoil ó ériac níme;
as soim fíac a aicríge.
- 3 Treall dá aimsir—anba an éoir—
do bí pól, postó an érábáíó,
—ní míl é as nac a'gair fréam—
i n-a'gairíó d'é 's a d'eibléam.
- 4 Beantur d'é lá do na láib
an éaraic uile anbáil
a amarc mar baíó d'ual dó;
a raíóarc uad do éaló.
- 5 Pól easbal as íarraíó grás
fearais cíoíó d'éar tre d'ólás;
do-ní d'áicríge ann soim
maicríge éall sur éobóisg.

- 6   A síotcáim a d'éar burò d'éin,
       tuḡaḡ a aḡarc ainn-séin
       is ḡlóir buan an Dúilim d'ó ;
       a rúinnim uad' do iompó.
- 7   Deaḡar an t-easbal eile
       fíot leis luac a aicrige ;
       a criaḡ fa c'rí an tann do séan
       do-cí gur b'am don fíréan.
- 8   Séana a c'igearna fa c'rí
       le caoi do cuir ar neimní ;
       osna domuin is d'áil d'éar
       do b'áir folaíḡ an fíréan.
- 9   Fuair fós Muire maḡ-da-léan
       luac a haicrige ón fíréan ;
       do cuill coróim san tig c'ail ;
       do b'ir onóir d'á hanam.
- 10   Le huisge a nuaidéar do nis
       Muire lá do na laicib
       troigead' naom'ra ríog na ríog
       do bíod' aob'ra re a heissíod'.
- 11   Na seac't n'eamain—d'íocra an tsearc—
       do bean Críoso eisde i n-aoim'feac't ;
       do raḡaḡ luag a deor d'í
       ar n-a leor d'úan na hóige.
- 12   Loingíonus fós feac't oile
       d'ó ar n-osḡaḡ a uct'croirde
       fuair a síot do d'ruim a d'éar,
       sé do cuill fíot ón fíréan.
- 13   ḡac neac d'á d'cug triac't nime
       flaiteas d'é ar aoi a n-aicrige
       —a ḡuirde is d'íor d'á ḡac d'ruing—
       a ríom uile ní féad'puinn.
- 14   ḡo n'eamnar aicrige im ulc
       mar na deibléana a-dubart ;
       laite a b'áis do hoirnead' inn
       páis an Coim'deod' ḡo ḡcaoininn.
- 15   An luct fuair flaiteas nime
       le niomarcaíḡ aicrige,
       fa deiread' ḡomaḡ d'íob' sinn ;
       ḡeimeal far-íor ar m'innm.

- 16 An glAS cruaidh-se dom éirí
 go mbeana braon aithrise;
 fuair mo béas as reo dom
 mo deor do shéas i ngeibheann.
- 17 An ciot do cuir Dar-daoin de
 do shuais péine na páise
 —ciot mo súl do buí lór lais—
 gomaí lón dún [an] díograis.
- 18 Uisge glAS do-shéada uam
 tigearna na ttrí mórslua
 fan fuil deirg dam-sa do dail
 do seilg ar m'annsa d'fásail.
- 19 Fluicad aiste anba an grád
 —níor [bréas é] bláit an doinnán—
 's an éilí do tiormuig dar dail
 ar tí ionnuig sac anman.
- 20 Ar ndail a fola uile
 dia hdoine dar n-ionguire
 ní raibé ann donbraon d'fuil;
 an taobhadail do tiormuig.
- 21 Le haonbraon d'fearcain dá fuil
 do ceinneocad clann Adam
 's gan éirí a éilí d'fearcain uile;
 do bí an fearcain ionuin-ne.
- 22 Níor b'fíú a dailig 's a dtiocfa
 fuil an Coimhead coisreasta
 silead pinn do dordad dí
 gan sinn dom folcad eisve.
- 23 Sér lór donbraon díob dom díon
 cuirim m'fadosam tar m'eissíob
 ar sac braon dar doirt dam-sa;
 do sgoilt a taob treamam-sa.
- 24 Cuirim m'fadosam ar a fuil,
 's ar a bás 's ar a beadh,
 's ar cúig croíob ríog na reann:
 síob an troisig go dtuairam.
- 25 Cuirim ar an scoróin sbín
 mo comairce ar do m'eissíob,
 's ar an díg domblais ad íb,
 's ar donnbais díl an dúilín.

- 26 AR AN SCÉANN DO ÉLÁON RE ÉROIS
 cuirim mo d'íon tre d'íograis
 ar n'óin-ne ar an troigead éinn
 do ríne an t-óinead iníll.
- 27 TUIR COTUIGTE NA CÓRA
 m'fáosam re huét n-íarnóna;
 is d'íon mo m'íochom go moé
 bíod ar a éliotadob éréactad.
- 28 AN CRANN I NDEADAR D'AR N'ÍON
 is noctad oíore an díoríog
 do sáor tre connaibhe ar scoir;
 mo comairge ar-aon orraib.
- 29 DÁ FÁOSAM D'AOINE AN D'OMAIN
 do sáor a uais fíorodomuin
 's a eisléine an uile fear
 cneiscéile Muire maiḡdean.
- 30 M'FÁOSAM AR A ÉIRGE ÓN UAIS
 is ar éreic íprinn d'ofuair;
 mo cóimde ar leic far uis;
 a reic oirn-ne do fuasguil.
- 31 AN TOIL TUG CRÍOST D'AR SCADAIR
 as sin éidead m'anaḡail
 grád buan an dúilim d'am-sa
 mar lúirig uad umam-sa.
- 32 MUIRE ÓS EARLA GLÚINEAD
 d'am-sa somad d'ionlúiread
 ó earla a lán d'éigion ann
 a grád 'n-a éidíod umum.
- 33 MUIRE CORM AN ÉRÁDAR ÉE
 ní d'adurpídear sinn seice;
 earla glan na nḡéisfíod b'fionn
 buó éidead d'am a d'iceall.
- 34 DO SONAD IS I N-A SÓIN
 oia h'aoine í ar a aḡaró
 an cóirpseang tre cáilg an ḡa;
 mairg nac d'oirteann a d'éara. m.
- 35 DINN DEADAIR NA MBRIACAR NGLIC
 carras cotuigte an éreidim
 fuair is-tig an-uas an ainm
 sḡarad rís ro bu romairg. mairg.

40

CORMAC MÁC TADÓIS BAILLAIS Ó DÁLAIS

- 1 MAIRIS TÉIO TAR TOIL A ACHAR
AR A ŠOIN ŠIÓ BÉ AS BREITEAM;
EAGAIL A FEARS UAN O'FIOCARO,
CRIOCHAR DEARS FAN BUAN BEITEAR.
- 2 OLIŠIO CLANN UMĻA O'AIČRIB;
AN UMĻA AN T-ANN NAČ FOIŠČIR
CUMNE ŠAOIL DÓIB NÍ OLIŠČIR;
SIRFIÓ CÓIR TAOIB IS TROIŠČIŠ.
- 3 NÍ ŠŠAOILFE ŠIÓČ DAR SNAĐMAĐO;
ŠO BPRIOČ DAR OTAOIB-NE TURĐAĐO
DO-ŠÉABČA I MBADIS DÓE A DEARBĐAĐO
DÁ NDEARNĐO ŠÉ AR CROIS CUNNRĐO.
- 4 ŠUR ŠUADIS DEAGAIL RE DÓIOŠAIN
FUAIR DO ČNEADĐIB FAN ŠČÁNĐIĐO;
A SEARS MAR SIN NÁ ŠAOILIĐO
FEARS FĐAOILIĐO FIR AN ÁLAIĐO.
- 5 ŠÚIL [Linn] AŠA AR N-A OIŠIÓ;
MAĐO FĐOĐA SINN AR SLIŠIÓ
CÓIR DO DEARS ČIOŠ DAR ŠCOĐAIR
NÍ FOŠAIN FEARS RÍOŠ RIŠIN.
- 6 A BÍOĐĐA AS NÍ [HOŠAIL],
ŠLAS AR A ĐIOMĐA ĐRUIĐIĐO;
MAIČ DO-ČÁIĐO CRÍOC AN ČOŠAIR
ŠIÓČ COŠAIĐO ČÁIŠ DO ČUIĐIŠ.
- 7 LEANFAIĐO ČÓIR NA NDEALŠ NĐOMAN
AN LEANĐ AŠ OIŠ DO HOILEAĐO;
DÁNA [Ó] LUING NA BFEAR [BFAŁAĐO]
[AŠAĐO] AR ČUINN ČNEAD ŠCROIĐEAD.
- 8 TÉIO AR EAC CROINN LER ČAOMAIN
AN FEAR DO ČOILL AN ŠČÁNĐIĐO;
RUŠ A ŠAOL AR ŠUIN ĐOINFIR;
ŠAOILIĐO ŠUR ŠAOR FUIL ÁĐĐAIM.
- 9 FAILL SA TAOB ČINN NÍR ČUŠČA;
A ŠAOL DO FILL DÁ N-EACČRA
SREAB ČUIN ĐON FUIL-SE AN OČČA
CUISTE [BACČA] AN RIUIĐO REAMPA.

- 10 Dáil san donḡa ní fuighe
—caomna cáig is dá cuibhe;
beic dí san fíor san oíre
ciot far doilge trí tairnge?
- 11 Do dáil a fuil go humal,
a sum ní tráig san toraó;
mairg fear do-cáir dá scuireaó
fuigheal áir na bpear bpalaó.
- 12 Bíot sur oligir ar nḡoraó
síot san sligir dar seolaó;
sir bé eall díon nar díolaó
ríogán ann re díol deoraó.
- 13 Oiltir lé donmac díge
ler saoraó na sé líne
ní ḡab sein díol, [a] ḡaome,
doiḡe ríog ḡo ḡcneir ḡciḡe.
- 14 Sur bac a fíonfuil o'iarrair
ḡlas ar a díogail dúinir,
rug sein an bpeirg re pánair
neim álaíó deirg an Dúilim.
- 15 Mór re a íoc teinne an tairnge
síot rinn-ne ḡé do-righe;
nir dáil rí duais buó doilge
ḡuais t'oíre i ḡclí dar ḡcinn-ne.
- 16 Tuḡ an cíog i n-a ḡceanaib
a nḡíon mar rug do roḡain;
trí tráic i n-uaiḡ doḡ oíoir
doilig fuair cáic do cábair.
- 17 Fuair tríonn créaicta nar cúbaíó;
a n-éarca do díol oligir;
do dearg [sé] teallaic troiḡig
o'oióir Dé ceannaic cinir.
- 18 Síot im éion féin nac fuigimn
a-né as críoc o'fíor a fulaing
i nḡuin fir fríot dar bpoirinn;
do tóirinn sin fíoc t'ubail.
- 19 Tuḡ t' oíoir seal dar séana;
ar oteaict do sóigín síota,
bíot san éaict ríog do ráda,
ḡníom dána créaict an cíogá.

- 20 fEIS éABRA CÁIS DO éeANGAIL
an fáir leR snAòMA sloinnirò;
tis sin 'n-a suirge òaingin
fuisle an aingil rib roinnirò.
- 21 CRÚ an tAOIB—ní beas an bAOŠAL—
AR nGAOIL DO bean a bAòAò;
fAòA sib uam it éANAR
gÉR duAL fEASAò fíR ÁLAò.
- 22 long cíge im éoinne cuirteAR
coinne AR síòe so snAòMteAR;
so buain t'oirre òAR n-íomcAR
íomcAL cuain oíRn-ne IS anPÁò
- 23 AR éneAòAIB ní cóIR cuíMne
ó nDeAcAíò sláin 'n-AR seilb-ne;
slán ó guin an fear foirne;
ná lean oíRn-ne fuil t'eirre.
- 24 Cuirfirò i gceílL fAR gCABAIR
MuirE DÁ mbé AR mo buirín
DAlTA glúin don óig t'oirir;
cóIR tROISirò AR gcúl cuirirò.
- 25 Suirge DO-óirò 'n-a céile
fuisle AS AR Dóig AR nDín-ne;
cionnus lib liamain óige
IS t'íARRAíò cóire i gceirò cíge.
- 26 A [réAlTA] eoil AR n-eAlbA
ná DÉANA cóIR fAR gcomhA;
leis síneAò iò Dóig DíomhA,
íomhA iò tis fírfEAR fošLA.
- 27 fÁt AS AR DÉANTA AR nDeARAO
éAbA leD gRÁS DO gAbAò;
íomhA AR neam tí DO tileAò
nÁR tileAò DÍ Acò fear fAlAò.
- 28 fAS síoò A fAlAò uAòA
an cíog DO tollAò trín-ne;
gAc guin eile mar fóire
t'óige AS luib cneirde cíge.
- 29 PÁIS t'oirir DO tAOB toile
DO šAOR ón oigirò t'fine;
DO fear tú t'fuil don uile
DO buille sguir CRÚ an éRíòe.

- 30 TAIRS RÍGTEAC DÉ SAN DÚNAD;
 BÍTEAR DO RÉIR NA RÍOBAN
 TRIALL GO HÓIG AR GAC DOINFEAR;
 DÓIG DOIGEAD RIAN GAC RÍOGAN.
- 31 NÍ MÓ D'FOLTAIB TRÍ TÁIRNGE—
 GONTAIR AN CÍOS DAR SCOMHÓE;
 CÓIR DO-GHEAB SÉ LER SEILB-NE,
 FEAR NA SEILBE IS É AN T-OIRE.

MAIRG.

41

Book of Honor Don

DONNÉAD MÓR Ó DÁLAIG cct (?)

- 1 MARTAIN DUIT, A ÉROC AN COIMHÉAD,
 A ÉROINN DIAÐA AN DUILLÉ BUIG,
 AR AN BPAÐ-SA IS DÓIG AR NDEAGAIL,
 PÁCSA IS CÓIR 'N-A DHEAGAIR DUIO.
- 2 A ÉROC DÉ, DO DLIĞIS CÁÐAS
 Ó ÉLOINN ÁÐAIM AÐAIR CÁIC;
 IS MOR MAC SCIOIMTAC RO CEANNGAD
 LAT, A FIORTAC BEANNGLAN BLÁIT.
- 3 PEACAIR NA CRUINNE DO CEANNCAIS
 A ÉROC ŠRÁÐAC—ŠASDA AN RUAG;
 TUGAIS COÐAIR, A ÉROINN ŠRÁÐAIG,
 DO ÉLOINN ÉOLAIG ÁÐAIM UAIR.
- 4 INNEOSAD DUIT DIAMAIR NIME,
 NÍ DÁ ŠGÉALAIB, ŠGÉAL GO NÓS;
 DO-CLUMPE RÍ ŠEALCÁS ŠRÉME
 NÍ DÁ ŠEANCÁS PÉME PÓS.
- 5 DO-RINNE CAÐRAIG N-AIRO N-DOIBINN
 AÐAIR NA SLÓŠ, ŠAOR NA ŠCLANN,
 'N-A LÉIBEANN ÚR ŠLAN ŠAN ŠAIRBE
 ŠUR ŠAB THÚO NA HAINGLE ANN.
- 6 DO HIONNARBAD TRE N-A N-UADBAR
 AINGIL NIME—NÁR AN ÉUAIRT;
 AR ŠCUR AS NA N-AINGEAL ŠCRUTAC
 FA HAINNEAM ŠLAS SUÐAC ŠUAIRC.

- 7 TAR ÉIS IONNARBÉA NA N-AINGEAL
NÍR B'IONGNAÓ DÓIB DÁIL A BFRAS
AR SCUR A SCÚL RE CLÁR NÍME,
LÁN A SÚL DÁ IBE AS.
- 8 DO DĒALB DÍA ÉABDA AGUS ÁDOM
D'IARRAÍO DAOINE—DÁIL SAN CRUAS—
DÁ SÍOLAÓ AGUS DÁ SNOIGE
DO LÍONAÓ AN TOIGE TUAS.
- 9 DO SÁRUIG ÉABDA SO HUAIÐREAC
ÁTÁIR NA NDÚL—DOILIG LINN—
A SÍOÓ DO LUIC AS A LUIGE
SUR CUIT A SÍOL UILE INN.
- 10 DO CUIREAÓ ÉABDA D'FÓO PARRÉAIS
NA BPORT NGÉASAC—GLAN A LÍ;
TURAS NA SLAT—SUAI RC AN T-INNREAM—
FA CUAIRC MAC IS INGEAN Í.
- 11 MABDAIS CÁI-IN MEAR MAC ÁDOM
AIBÉAL DÉIRCEAC—DÍOCRA AN MÓRO—
DO LEACAIN LEADAIR CRUAÍO CÁNUIIL
AN SOUAI G READAI G N-ÁLUINN N-ÓIG.
- 12 DEIRTEAR SEAC—FA SUAI RC AN TOIRCEAS—
TROIG MAR EALA, UÉT MAR BLÁT;
NÍ FRÍOT SEIN MAR É 'N-A AGAÍO
IS É SEIN DO CADAIR CAC.
- 13 GLUAISIS AINN-SÉIN D'IARRAÍO PARRÉAIS
—PRAP AN TOISG NAČAR TOISG CLÉ—
SA BFEARANN MÍN CRAOBAČ ČROSAC
I DTÍR BRAONAC DÓSAČ DĒ.
- 14 DO-CONNAI RC UAÓ DONCRANN LOMÁIN
AR LÁR PARRÉAIS—PRAP AN CUAIRC;
IS LUAC DO ŠAB CROTĖALL CRINE
AN BOGCRANN GLAN SÍDE SUAI RC.
- 15 DO-CONNAI RC DONMACAOM ÁLUINN
AR FUD AN ČROINN SOIR IS SIAR
SUR LÍON DO ČNUAS AN CRANN LOMÁIN
A-NUAS FA BARR BPOLLÁIN BFIAR.
- 16 LINGIS TRÍ GRÁINNE A ŠEIG ABĖA
I N-UÉT SEIT RER SEACNAÓ MÓRO
BEAGÁN ČNUASAI G MAIT RE A MAOIŖIM
DON FLAIT UASAIL FAOI LIO ÓIG.

- 17   GUAISIS ROIME SA RÓD CÉADONA
       i SCRÍOÍ PARRÉAIS NA BPORT NGRINN
       FUAIR GO SUAIRC NA GRÁINNE SEALA
       ÁILLE 'N-A CUAIRT O'ÉADÁ FÍNN.
- 18   INNISIS O'ÁDAM, DÁ AČAIR,
       INNEALL PARRÉAIS PUIRT NA RÓD;
       “DO-CONNARC DONCRANN SAN FÍO'DBÁIÓ ”
       AR AN TSAORÉLANN IONNUIIN ÓS.
- 19   “DO-CONNAIRC MEI-SE” AR MAC ÁDAMH
       “DONMADAOM—IS NÍR ČAOM TLÁIT—
       GO N'DEARNÁ DONTARAÓ UILE
       DON MÁOLTAÍMAN BUIÓE BLÁIT.”
- 20   “ SINNE PÉIN DO ČRÍON AN CRANN-SAIN ”
       COMRÁÓ ÁDAMH “ 'S NÍR É A UAIR;
       IS É AN BÍOČ AN CRANN, A ČARA,
       SAN IOČ ANN 'S SAN ANA UAINN.
- 21   “ MAC RÍOŠ NÍME AN NAÓIÓE ÁLUINN
       DO FÓIR SINN—NÍ SEACMÁIÓ DÁM—
       SUR ČRANN ÚR AN T-AČÉRANN ÉADOTROM
       FA ČÚL SGAČČAM ŠÉAGDÓNH ŠLAN.”
- 22   TIS AN T-ÉAG GO HÁDAMH AINN-SÉIN
       O'ÁITLE A ČURÁIS—TRUAGŠ AN CUAIRT;
       DO BA BÉAO GO MBLEIÓE N'DEAGŠÓIR,
       SGEILE A ÉAG, FA SEANÓIR SUAIRC.
- 23   EIRŠIS SEAC—FA SUAIRC AN ŠIOLLA,
       ŠIOLLA ÓS NAR AÓAIR CEILŠ—
       AGUS CLOIÓIS UAIŠ DÁ AČAIR
       AN S'DUAIŠ ROIÓEIS N'DAČAIŠ N'DEIRŠ.
- 24   A ČRÍ GRÁINNE ŠABÁIS ČUIŠE
       —CABÁIR ČÁIŠ A-NOIS DO-NIÁO;
       I MBÉAL ÁDAMH SEAC ŠAC IONAO
       DO ČÁRAIŠ [GO H-]IO'DAN IAO.
- 25   FÁSAIS ČRÍ ŠÉAGÁ AS NA ŠRÁINNIÓ
       —FA ŠORT BUAOÁ AR BEAGÁN SÍL;
       OIRRÓEARE FÓŠ FAN ŠCRUINNE ŠCROSAIŠ
       NÓŠ ŠAC BUIINNE D'OSAIŠ OÍB.
- 26   TU-SA AN TREAS CRANN DO NA CRANNAIÓ,
       A ČROC DÓE FA NOLÍŠMÍO MÚIT;
       DO BÁS 'SUO ČAIRNGIRE Ó ČOSAC
       IO ŠLAINBÍLE D'OSAC O'LÚIT.

- 27 BEIRTEAR ainn-séin Muire máťair,
máťair Ćríoso do ċosain blaťo,
a folť ōronťac mar ōr n-íorma,
torrac an ōť řríobťa řlan.
- 28 BEIRIS Muire an macaom ōirrdēarc,
íosa Críoso an ċraobť řa blať,
aťair na slōť—řa séan buaťa;
an řgéal mōr do-ċuala cáč.
- 29 Tugať ċugať-sa dā ċroċať
tar ceann daoine Dia dā íoc;
an tí do cinneať dar řcabair
do milleať Rí an domain dōíot.
- 30 Tugať ċugať, a ċroc íonm̃uin,
aťra řléaťub ōs řruať m̃brioc;
do bí, a ċaom̃ċros ċaom̃ mo ċriťe,
maoťbos řaor dā riťe rōíot.
- 31 Do sín rōíot a riťeac n-ál̃uinn
íosa Críoso—řa caom̃ťac lonn;
do řgaol ort, a beannať buaťac,
a folť řleannať duaťac donn.
- 32 Ionm̃uin cáč do ċroċať ionať,
ionm̃uin anam, ionm̃uin corp,
mo Rí, mo ċriťe, mo ċara
do bí ať sniťe a řala ort.
- 33 řion řur řás caor ort nó áirne
nō uball cumra nó cnú,
do říol, clann deaťban an domain,
dearbať as crann torať ċú.
- 34 Tú řuair Maoise—mōr an conac—
tre ċíonn Áđaim—aoťba an folť—
do bun ċall řa úir na huaiťe
do barr 'n-a ċl̃uim uaine ort.
- 35 Tu-sa řuair Dā-bōíot san dōíotram
i ndiať Maoise—meaťair deis—
mať a ċuairť d'řaiťsin an řásať
aiťřō řuairc an lá-sain leis.
- 36 Tu-sa an ċeadoċrann do ċuir Solam
suas 'n-a ċeampall—toiť nar íoc;
leis do beanať ċall ar ōtosac
do barr leab̃ar dosac dōíot.

- 37 Is tú ar n'ídean, is tú ar dtearmann,
is tú ar leigheas i ló an bhráit,
is tú an crann far cuir an Coimrde
fuil a ball do coimrde cáic.
- 38 Is tú ar sgiat is ar sclorídeam cumrdaí,
a croc Dé far doirt a crú;
noéa éluimim fuaim na habann
uair nac cuirim taram tú.
- 39 Tú linn tácuighe na talman;
is tú an caisleán ós éionn díos;
is tú an lomán lán do toraó;
slán pollán an domhan díos.
- 40 Fillpeao éugaó, a croc sgráóac,
an glún deas le n'earnas oic;
léigim fúm é agus ní fuláir
an glún clé dom furáil ort.
- 41 Is asaó do-éuaíó an Coimrde
ar éreic ífrinn—eacra sóirb;
is tú éug an scaðair scalma
i n-agaíó na habla oirn.
- 42 Fa lór bláite do beann s'cumrdaí
s'íó croc ouíó tú a-níóó 's a-né
fa croc éorcra tú dar dtearmann
ó crú oéa is dearnann Dé.
- 43 Doilúg leam san an leit eile
o'fagaíó éugaó, a croc naom,
so mbeic sunn comfao an Coimrdeao
don érunn robois coirregeal éaom.
- 44 Ní fáca i bpurt do na portaíó
puball mar do puball snáit;
ní fáca teag mar do teampall
a dácta geal beannéorr bláit.
- 45 Tu-sa is Muire mátaíó íosa
do fóir inn-ne is níor b'óle fáit;
bar s'neas éaom níor éin a samail
síó ar-aon do éabair cáic.
- 46 Peacaé sonn ag sléactain éugaó,
ní cóir m'obaó s'íó oic mé;
toirn agus geib póis ón peactac,
ceil do móio, a deagcroc Dé.

- 47 Seac mac Áðaim fuaṖ Ṯú AR ṮOSAĆ
 ṮALL I BṖARRṮAS NA BṖORT NAOMṢ;
 FÁ LÓR Ṯ'ÁILLE IS EACṮ ṮO-ĆUALA
 IṮ ṢRÁINNE ṢEAL ĆUAINNA ĆAOMṢ.
- 48 FADÁ ṮO LAS AR LÁR M'ANMAN
 INNEALL Ṯ'AIṢṮE AS IONMUIṢ LUNN;
 MAR ĆIṢ EACAL ṮO ṢUAL ṢRÉME
 SNUACṮ ṮO LEACAN RÉIṮE RINN.
- 49 SLÁNUIṢ AN BIÓĆ, A ṮEAN ĆUMAINN,
 COMÁILL ṮAM-SA ṮUAIS MO RANN;
 MAR ĆUṢAIS Ṯ'FÉARAIB NA HEACÁ
 RUṢAIS Ṯ'FÉADÁIB BEACÁ BARR.

MARṮAIN.

42

ṢIOLLA BRIṢṮE Ó NEOṢUSA CCT (?)

- 1 Meiceal ṮO BÍ AS ṮIA NA NOÚL
 —CIA AR NAĆ BREIṮEAM RÍ NA RÍOṢ?—
 COIBÉIS ṢA ROINN ÓN RÍṢ MÓR
 NÍR LÓR LE ṮROING ṮIB MAR ṮÍOL.
- 2 ṮREAM FÁ ṖRÍOM ṮON ṖOBAL ṖIONN
 ṢUS AN RÍOṢ ṢAN ĆOṢAR ṢCAM,
 LÓR RÍOṢṮACṮ A ĆEIRT 'N-A ṢCEANN
 ṮREAM SAN ṖFÍONṢORT FÁ ĆEIRT ṮALL.
- 3 ṮORAṮ ABÁIṮ FUAIR AN RÍ
 ÓN MADAIN ṢA ṮUAIN ṮO ṮAOI
 NÍ ṮEACÁIṮ A ṮUAIN ṮO BREIṮ ṮÉ
 ṮAR AN ṮÉ FUAIR I LEIṮ LAOI.
- 4 ṮIṢ I ṢCEANN NÓNA ṮREAM ṮIB
 —NOĆAN ÓNNA EARR MO ṢṢEOIL;
 NOĆA SIA A-NONN INÁ NÓIN
 ṮO-ĆÓIṮ ṢO ṮIA AN ṮRONG FÁ ṮEOIṮ.
- 5 COIBÉIS ṮUṢ ṮIB ṮÁ ṢAC ṮREIM
 ṮÁ RUṢ ṢUN RÍṢ AR A ṖROINN;
 MEICEAL ṮÉ ṢOMACṮ ṮIB INN
 ṢO MBÉ SINN ṢUN RÍṢ FÁ ROINN.

- 6 AR AN ÉADTORONG ANN TRÉ ÉAD
 ón séaslom sác crann do-éiad:
 “meiteal dar b’ághaíó sinn súo
 srúis linn ar samail is siad.”
- 7 [“Créad an] tnuít do bí ar òreim díb
 sé do-neinn” ar an rí “a réir;
 cóir consbáil sác cuir go cóir
 do-éiríó díb ar bformáil fém.”
- 8 CIA AN ÉADTORONG FORMÁLA ÚO
 nac éadtrom scomróála do-éiad?
 dream do cinn crábad go hós
 nac sgírr fóo go hárad iad.
- 9 CIA táinig i leat an laoi
 dá nac ráinig neac san ní?
 dream téir tar blois dá n-aois é
 do tois Dé ón mbaois i mbí.
- 10 CIA táinig i otrát re sgar
 dá ráinig mar cáe a scor
 a itse píre gearr slan?
 dream do sgar críne re col.
- 11 Dream [ó nóin] díb, dream go moe,
 ní fearr a mír díb ná a deoc;
 cíó ós cíó sean tí ’n-a teac
 is i breac neam dá sác neo.
- 12 Neam i n-a díol ó Dia ar noul
 fear sá mbia críon as a eul;
 ní fuise ar aba ní acó neam
 fear sa mbí agha as a uí.
- 13 . . . . . bearrar an buain
 a-deir an leabar go léir
 na soisgéala i n-a sgarp cóir
 díóis luét nac coisgéara a scéil.
- 14 MAIRIS nac do meitíl Dé ar noul,
 sé re a meitíl noea mion
 [bronnra ó] leagar neac ar neam;
 mead na mbreac is eagal o’fíor.
- 15 Noea beir Dia cáe ó cíort
 i meirí an trát bus lia a loet;
 mo soisníom a Dé ba deact
 somad seact scomlíon é is m’oic.

- 16 OLC m'AR AGUS OLC MO ÉUAR,
 ISAM SORT NAÓ ŠAB A ŠÍOL;
 ŠO MBÉ A 'DÉ ŠRÁINNE 'DÓ ŠRÁÓ
 AR LÁR ŠAC ÁIŠE, A 'DÉ, 'DÍOM.
- 17 [FÓIR A 'DÉ] m'anmain IS AIR,
 IS MÉ AN CRÉ ['n-A] TALMAIN TÍŠ;
 A MBÍ IM ÉROMÓLUINN 'D'FEOIL OIM
 FUIH, A EOH ŠORMÓLUIM ŠIL.
- 18 [ŠIAN] MO CRÍÓE, A 'DÉ NA 'NÓUL,
 AS SNÍŠE ŠO MBÉ 'DÓ 'BRAON
 IM INÉINN IM ÉURP IM ÉLIAÓ;
 IAO FÁM UÉT, TIMÉILL MO ÉAOB.
- 19 [MO MÉANMA]—IS TOBAR FUAR FLIUC—
 AS LUAO MEABLA AS COŠAR CREAC;
 MO ÉAOIN AR N-A CUR A-MAÓ
 'DUB MO 'DÁC 'DÓN TAOIB IS-TEAC.
- 20 [MÉ 'DOM B]REIT 'DÓ-ÉI ŠUN ŠCURP
 NÍ BÍ ACÓ ŠAR MBREIT Ó CÍORT;
 A 'POLL CAMRA, A ÉALANN 'BÓCT
 OLC ÉARLA AN T-ANAM AR É'IOCT.
- 21 . . . . . FÁLLSA A NEIM
 FUAARÓ 'DAM-SA AGUS A 'NÓIŠ;
 BRÉASÁ 'DÓIBTE MUH AR MUH
 ŠÉASÁ 'DÓ ÉUIR TOIRTE [IM] ÉOIŠ.
- 22 . . . . . MEASŠAO A MÉAR
 CAM MO ŠEASAM IS MO ŠEOL;
 COMUIL 'DOM 'DÉAO 'DÓ 'BAS 'BÁN
 LÁŠ BLAS NA MBREAS AS MO 'BEOL.
- 23 . . . . . IS EAC
 NOCA CÓIR IS MO CRÉ FLIUC
 FEARÉAM I N-EAS [RUAIÓ] MO RAC
 CLAC I 'DEAS [ŠO N-UIR] 'DÓ FUIÓ.
- 24 . . . . . 'DÓ 'DÁL
 NAÓ ANFUIÓE Ó 'DÚN 'DÓ 'DÚN
 A ÉRUAIŠ, NÁ TOIRCE ŠAN LÓN,
 ŠMUAIN ŠAN 'DÓ ÉLÓ 'CÓIRCE AR ŠCÚL.
- 25 . . . . . CAT
 AC A MBÍ AR LÁÉAIR LÁIM RIUT;
 TIOMHA É'EAC 'DÓ 'BÓ 'S 'DÓ 'BRAC
 'DÓ M'AC IS BREAC 'DÓ RÓ RIUT.

- 26 . . . . .
 . . . . . croiṡ
 is fíor Dé nochar dú úuro
 an tuis tú do ṡné dá ṡoro.
- 27 Seanṡ san doine is [eado nac] dú
 an naoiṡe 's an bean ṡa mbia
 ní ṡleisead naoiṡe ní ṡó
 san ló do bí daoire ar ṡia.
- 28 Trí sáir do putngad le ar ṡplait
 —ar ṡcunnrad ní cáir do cleit—
 a ṡaob ṡeal do cur fa cloic,
 toul i ṡcroic, is bean dá breit.
- 29 Dá ró 'n-ar nṡáil-ne Dia péin
 ní bia bó ná áirṡe ar m'óir;
 adubar teasbriuthe a-tá im ṡáil
 [is] ṡráin lá an measroisṡe móir.
- 30 Ní rí a-dearam ṡiṡ ead é
 re fear aṡus fearann paol;
 re a ṡadairc ṡ'aoir is é is rí
 an té do-ní craoib don énaol.
- 31 Do deailb ar rí-ne an muir mór
 do ṡnoiṡ na tíre ṡan tál;
 talam neam do-roisne a-raon
 doilṡe craob le [a ṡfear i ṡpál].
- 32 Tug [ṡréin] coir sa [mbioṡ dar mbrait]
 tar ṡac tois 'n-a rioṡ do reic;
 tar ṡac n-uilinn siar do soic
 ṡrian 'n-a cloic muilinn ar mleit.
- 33 Dá léasboire Dé na noul,
 ar n-éasṡai-ne a ṡné is ṡrian;
 an bioṡ dá loinnir do lion
 dá coinnil ríog 'n-a rioṡ riam.
- 34 Ro bad ionṡnad le ṡac fear
 ṡémad pioṡbad tres an ar;
 dámad neamṡnát éan a hub
 nó sméar duṡ a ṡealblát ṡlan.
- 35 Do [ṡuirisṡ] Dia re ṡac noul
 i n-a [ṡuirir ṡia] ba-déin
 an talam congṡas ṡo coir
 nó an ṡabal oir [ṡablas] ṡréin.

- 36 AN SAOR DO SUIRÍŠ GRÉIN NGIL
 A RÉIR NOÇA DUILÍŠ DUILB;
 A CUMANG SIÓ CIA DO-BEIR
 DO-GEIB DĪA AR UBALL NÓ AR UIB.
- 37 LE DĪA IS ANNSA IORNA MNÁ
 NÁ ALMSA RÍOŠDA DĀ RĪA;
 TÁIN RÍOŠNA NÁ RAISNE BÓ
 MÓ AN T-IORNA Ó MNÁIB DAIÓBRE AS DĪA.
- 38 COMAIRLE UAIM DĀ ŠAC FĪOR
 —NÍ COMAIRLE AR N-UAIR BUS OM—
 ŠAN EALLAC SAN CRÓ DO CAR;
 [NÍ MĀR] DÓ A CEANNAČ 'S A CRÓ.
- 39 A DTAĐAIR DUINE DO DĪA
 MARAÍO SAN CUILE ŠAN CÉO;
 MAIRŠ NAČ TAĐAIR BLOIŠ NA BÓ
 [ŠAN] CRÓ [A D]TARAÍO 'N-A BOIN BEO.
- 40 LEISEOČAÍO DĪA CISOE AR ŠCRAÓ;
 BRISGE NOÇA BĪA 'N-A FĪOÓ;
 CISOE DAM-SA CRÉAO A ČAN?
 NÍ MĀR SÉAO AČO ALMSA D'FĪOR.
- 41 DA LE MARB DON ČILL AO-ČIU
 IS A FÁOB LINN MĀR IS LEO
 AN ALMSA DO BURÓ FEARR DÓ
 NÁ BÓ ÓN MARB-SA 'S A BEANN BEO.
- 42 LAOŠ DAM-SA AŠUS CÉAO BÓ MBLIOČT
 M'ALMSA REM ÉAS BURÓ MÓ MART;
 MAIT AN ČUIRE 'S A ČÉAO TORC
 DO DUINE AR DTOČT D'ÉAS [DO-N-ORT]
- 43 NÍ BEAS LE LAOČ AR NIM NAOM
 AN ŠAOČ I N-A DÍŠ ŠĀ DIUL;
 NÍ HĀIL PROMAO NÍ HĀIL ÓL,
 LÓR DĀIB A BOLAÓ DO BIURÓ.
- 44 SRUČ FĪONA SRUČ MEAOĐA MALL,
 SRUČ MEALA BUS MIOLLA LEAM,
 TOBAR TRÍ ŠCÍOČ AR MO ČEANN
 LIONN NAČ FĪIOČ COŠAL 'N-A ČEANN.
- 45 MÓR AN BAOŠAL M'ORO ŠAC LAOI
 —IS FAOBAR [ŠO ŠCOLŠ] MO ČRÉ;
 LÓR A-TĀM 'N-AR MBEITĪO BĪ
 LÁŠ A RĪ AR DO MEITĪL MÉ. MEIT.

- 46 B'riḡto B'reaḡ [as] b'arr na n-óḡ
'n-a teaḡ tall surab mór mé;
ḡnát ráð a ḡille 'ḡar nḡairm
ní nár linne mar amm é. Meit.

43

AONḡUS FIONN Ó DÁLAḡS cet (?)

- 1 ná déana díomas, a dúine;
deimhin ḡo b'prios fíos do loét,
foḡus daoib' for-íor an t-uamhan
ná bíod dá ḡaoib' uab'ar ort.
- 2 A dúine boiét ná bí díomsac,
do deiread' féin féac a-nú;
a-tá sealb' aḡ an éaḡ oraib',
is dearb' nac' ḡéaḡ coraib' tú.
- 3 Raéḡair a-rís san ḡcriaib' ḡcéadna
—a c'riaib' ar dtús táinig sib';
an t-uab'ar dá ḡaoib' níor tréiḡis;
uamhan daoib' ar léiḡis lib'.
- 4 Cairaíe aicḡearr is ead' f'uarais,
ní f'ada ón c'riaib' a cur ort;
dá mbé ḡo b'fuil do ré rom'aid
ní f'uil sé ḡan om'ain ort.
- 5 O'éis an báis ní béara sib'-se
síos fan d'talm'ain a-tá f'óib'
—uc, a truaḡ, is truaḡ an meallað—
buar ná cuaiḡ ná earrað óir.
- 6 Ní bia ac'ð aonb'rat is é cum'ang
f'ad corp ar ḡcaiteam do ré;
tú mar c'raoib' ar ḡcur a duille
ar ndul daoib' don c'ruinne cé.
- 7 Mór an truaḡe mar tá sib'-se,
searḡf'aid do élí claonf'aid t'folc;
mór an béad mar taoi ro toirrcim
's an t-éaḡ ḡac' laoi aḡ oircill ort,

- 8   Brisfíó do d'earc —ba d'ail baogail —
       biaiú do béal ar d'ac an gual;
       ná bí gan omán t'fíor ásgaiú;
       as sin robaú asaiú uaim.
- 9   An troiscteaú —is trác d'á fósra —
       re huét an báis —is beart truaú —
       creiúte [óioú] i scriaiú an coimóeaú
       biaiú fo-ríor 'n-a oisreáú fuar.
- 10   Raúaiú claoúlóú ar érué t'aiscté,
       u'éis t'éasa do b'ole do niam,
       biaiú do béal mar an nual nsaúann,
       ba tuar d'ear, a calann ériaú.
- 11   A duine, ná déana fallsaúct;
       is fíor d'aim a noubairt mé,
       a croimn 's a fréam a húir éaba,
       is sgéal rúin ná déana d'e.
- 12   Féac orm, a doirseoir Dé aúar,
       a huét Críost ler ceanncaú sinn;
       ná léis im ceann cíog an álaú
       i ngeall re gníom ádaim inn.

11á.

44

DONNCAÚ MÓR Ó DÁLAIS eec

- 1   Náma m'anma an calann ériaú,
       a hantail is daimna d'ear;
       as lot m'anma is sí 'n-a suan
       an éil is truaú mar éarla tréan.
- 2   Truaú m'anam uaim ar a hioét
       an calann do-éuaiú tar ceart;
       ní éis díom díon ar a hólé
       do b'riog a loét tríom as teacé.
- 3   Beas sein d'á loútaib gac laoi
       gan a beic fa buútaib Dé;
       ní fa annsa do b'fearr í
       an éil fallsa do meall mé.

- 4 Ní díol toile glain a gníomh;
mairḡ [a toil do-roisḡne] riadh;
leas m'anaim naḡ éidíR dúnna
séidíR fúnn an éalainn ériadh
- 5 Toil na clí-se [as ḡirre ḡnaoi]
mar do-ním-se is misde mé;
mairḡ dar bídíR anman í
do-ní adíR díomíR Dé.
- 6 [A ruadhain a ríog] ar t'íocht
do bídíR a [n-uadís] dom ule;
i n-íomíRíR talman ar dteadh
seadh mbíodíRíR m'anman rem uet.
- 7 [Tréigean] meisge ní hé m'íonn;
ní mó tréigíR leisge liom;
ḡuais mar díolas an teadh éall;
díomas do barr cean im éionn.
- 8 Ar ndáimíR ar ndéinim craois
ní héidíR naḡ adíR cáis
i ló an measda is cruadh an éúis;
ní teasda d'úis uaim ḡan áis.
- 9 ḡuais naḡ roḡa leabíR luadh,
ar mbearta folais ó fíocht,
ḡan fúin adh comraḡ re cádh,
dúil ḡnadh i b'íomíR 's i b'íocht.
- 10 Mun d'í t'ÉanmíR Ríog na ríog
tar fíocht go ḡéadhíR ar ḡaol
séideadh feirḡe is fuaíR fúin
ní feiríRíR ar súr uadh ar-don.
- 11 Dúil [n-a séana] is docar dúnna
ar barr [ÉanmíR] t'íocht, a óḡ;
ní ḡan éarta troma táim
nár mo laíR i rolla róm.
- 12 Ón tí a-tá do bí agus bías
go d'í im d'ál—dian a luas—
cosḡ ó éridíR ar b'ígníom d'fás
do ḡnás deisríog nímíR a-nuas.
- 13 An t-AdíR 's an Mac 's an óḡ
ní caradh naḡ ḡlac ar ḡaol;
íomíR n-a ḡríandíRíR do-ḡéadh
ón SbíomíR érean níamḡlan naomí.

- 14 Cuirim, ós é a deaghtarác dúinn,
sul tí ceartlá na sé slóš,
a d'óba ioncuir an Ríog,
d'íon m'anma ar t'ioncuib, a óš.
- 15 Coire do-nínn sus a-níogš,
a Rí as rí don uile fíor;
d'á dtí leam t'adall f'ao tal
m'anam s'ab tar ceann mo éan.
- 16 Do [. . .] ar n'oiub'art dúin,
don níšteas go [roiseam] slán
[a n'oiog'ad] leam mar as lór
[an sío'obun] róm teann [i dtám].

Náma.

45

Book of O'Connor
Don

FEARŠAL ÓŠ MAC AN BAIRO cct

- 1 Ní díol gráda gleann na n'oeor
ná leam a cádas go cian;
cia an dúil nar šortuigš go séar?
dúinn is leam a roctain riam.
- 2 Ná cluintear píoc feasda fúib
a síol eada, a fúigeal áir;
do-éim-se naé teann bar dtóir;
gleann an bróin an tír-se i [dtáir].
- 3 Gleann na n'oear an talam trom,
do gréas nočan antar ann,
d'á lár is soib'eirte sionn,
is cráó liom m'oilire ann.
- 4 Fan luét toice fúil san úr
toirre ní fúil ar a n-ór;
beas bar n'gaol re gleann na n'oear,
a d'ream do f'eaš an raon róm.
- 5 Fa éloic ó do-éuad' do éli
ní foil gróigš ná cuad' doo éaoi;
ní lib doo éroo áct an éré,
a f'ir a-né ar n'ool fa élaoi.

- 6 A fíR DAR b'EARRAO AN T-ÓR,
ní lib D'EARRAO AÉT AN UAS;
SAN TÍR DAR ŠOIRE DO ŠRÁO
LÁM AS RÍŠ OILE MON-UAR.
- 7 MAC MUIRE NAR AN FA FÁO
DON ÉRUINNE NÁ CAR AÉT SÚO;
níOR LEAT DO ÉRÍOÉ ÁLUINN ÓŠ,
ní BÍOÉ AÉT FÓO FÁBUILL FÚO.
- 8 DO-ÉUARO D'FUIL ÁDÁM FÁ ÚR,
IAR 'N-A ŠUIN TÁNAIS I OTREAN;
IS FIÚ A ŠAOLMAIT ORUO 'N-A DÁL;
TUS ŠRÁO DO NAOMFLAIT NA NÉALL.
- 9 NÍ TÉIO AR A DÍADÁÉT DLAOI;
NÁ TRÉIS AR AN IASÁÉT HÉ,
FLAIT AS FEARR FAN UILE NÍ,
RÍ AR AR FEALL AN ÉRUINNE É.
- 10 TÍAO NA TOIRTE MAR TÉIO CLÍ,
NÁ TRÉIS AN COIMÓE AR CEO;
TÁINIS MAR ÉIAIS TRE CLÍ MNÁ;
BÍAO MAR TÁ MAR DO BÍ BEO.
- 11 TUILLE ŠRÁS NAÉ TÉIO I OTRÁS
NÁ TRÉIS DO ŠNÁÉ MUIRE MÓR
EARLA FIONN AS DAINGEAN DÚN,
MIONN SÚL NA N-AINGEAL 'S NA N-ÓŠ.
- 12 AR N-EOČAIR, AR N-EITE LÚO,
REO BEAČAO SEICE NÁ SÍN:
BEIT AR A TÍ TUS DOO OÍO
'S Í 'N-A HÓIS ASUS RUS RÍŠ.
- 13 NÁ TRÉIS MUIRE MÁČAIR DÓ,
TÁČAIS A CROIOE REO CLÍ;
NÁ ŠAB MEARBALL TAR AN MNAOI
SAOI ŠLAN AS NEAMŠANN IM NÍ.

mí.

- 14 PEADAR EASBAL DO b'ÚR DLAOI
AS TÚR NA BEAČAO DO BÍ;
TUS A ÉAOLÉORP FA CUING N'DÓ
DO TUILL SÉ AR NAOMTÁÉT ŠAC NÍ.

mí.

FEARĠAL ÓĠ MAC AN BAIRO cct

- 1 Ní maic altuiġim m'anáir
trío nar b'oirceas m'ionġabáil;
ní altuiġim a n-uair mé
ó ġartfoirinn bruaig b'óinne.
- 2 Feaomannaig oó an uile fear;
mo ouasa ó macaib mileaó
triaċ na otriaċ oam-sa do oáil;
is liaċ ġan annsa o'adomáil.
- 3 Fa-ríor níor altuiġ sinn-ne
le hanuaðar intinne
ar creio oamraó Oúine breag
oúin-ne aġus aððar oioeaó.
- 4 Níor altuiġeas—ole an souaim—
m'isliuġaó innte an aġuair
fóola linn-te na leaġs sean
ná mo ceaio innte o'oirneaó.
- 5 Ar n-ionnarbaó ó iaċ ír
níor altuiġeas rem aiorríġ,
mo triall ġo labáin tar linn,
om anáir ċiar ar otoiirling.
- 6 Ní hionann inn is l-óib;
an portún fuair ón Tríonóio
do altaiġ ris an té 's triar;
do šġé antail na n-ainmian.
- 7 Clann oirrðeare, táinte aġus tír
friot le hl-óib ón aiorríġ
's ġroiġe is tréaóa is cuirn corera
cuirm is séaóa saogalta.
- 8 Níor cuir toice i n-uaðar é
l-óib oil—oíocra an pinné;
níor ġráduiġ sé an saogal boct;
do naomáó é as a umloct.
- 9 Do šmuain íosa oá éis soim
fulung a óġlaoiċ o'péaom;
an uile ní baó ní lais
do bí uile 'n-a éaġmáis.

- 10 Do ráir 1-óib “ ó toil Dé
 Dia tug Dia rug a-ríse ”;
 do-éuala a cloinn láim do lámh
 do-éuala coill a conáig.
- 11 An tuile easláinte air
 do cuir airtorí fear n-domáin;
 do péas ar n-uair a fulung
 bréas ní fuair 'n-a urugull.
- 12 “ Beirim a buíde rem éing ”
 do ráir 1-óib tre uirrim
 “ ró cráir do cara ar mo corp
 ba mana gráir mo suasoct.”
- 13 Do bíor do dalt an dúilim
 gur éneasuiḡ a créactcrúimim
 as súr déirce ó brug do brug
 a séitce ar cúl na comlaó.
- 14 Do haltuigead re Dia n-oil
 's ris an óig milis nuirniḡ
 tabairt coḡa déirce dí
 nó a séitce d'oba impe.
- 15 Níor éaoin 1-óib a oḡra
 péin so faḡáil coḡarḡa
 's do-níor caoi i scróluig a énead
 ar aoi clóguine an Coimḡeod.
- 16 Níor éaoin a ḡalar ḡoirḡ ḡnát,
 's níor éaoin a élaḡn ná a conad
 ḡér caoi croiḡe caoi 1-óib
 ar aoi toile don Tríonóro.
- 17 Fríot aisioḡ na sláinte iar sin,
 fríot tír is clann ón Coimḡor,
 fríot a seallḡ mar tuile as toct,
 mar do dearb uile a annsoct.
- 18 Do ráir mar do ráir reime
 so búir umal aingliḡe:
 “ an tí rug re ré ar n-deacra
 is é tug na toirḡearḡa.”
- 19 Níor móirḡe a brón a barr croiḡ
 's níor móirḡe a meánma a faḡáil
 a táinte is a treoiḡ troma,
 a sláinte, a seoiḡ saogalta.

- 20 Ón uair-sin go héas roir
mar éaruic 'n-a fíorítoin
fuair sé an talam ar a tal
's sió é toraó na talman.
- 21 Pós mar éaruic 'n-a fulung
an glóir naomta neamcumung
fuair ó triat an tige tuas;
fa sgiat dá crióe a coşuas.
- 22 Ní altuigim mar l-óib
boicte ná toice, a trionóro;
uic, naic déinim a noearna
go dtéigim rem tigearna.
- 23 Mar l-óib do b'fóirbte cuing
sá fios naic v'féacain m'fulung
prioit an sairbheas muin ar muin
is prioit daibheas 'n-a deasuir.
- 24 Eadamar is dom féasain
do sadoó dom saoilféasuib
na Conuill baó díonbun dam;
do díoglaó oruim m'uabar.
- 25 Eadamar is dom féasain
mo buar mo srois gnímeasair
ruais a Dé uile uam
níor b'é an duille nar díombuan.
- 26 Eadamar is dom féasain
do beanaó mo bhuittéasair,
mo dán is mo dútaig díom;
cútail mo dál ón dímbrió.
- 27 Go n-altuigear a rí rib
beic san buar beic san muinntir,
's a bris do breic óm meanna,
's beic san tír san tigearna.
- 28 Go n-altuigear, a rí, rib;
a-tá i scúirtib clann mílió
pál allmuraic oruim ar oruim
im clár scamóaraic scríomtaim.
- 29 Go n-altuigear, a rí, rib
mé san píu an bairó do buirín
i labáin fa ceo cumao;
ní beo anáir m'ealaóan.

- 30 Ionann is altuiḡṡṡe dān
cāc dom dīol nó dom dīúltað,
nó beir ós cāc ceann i ṡceann,
nó beir fa cāc ṡo coitcēann.
- 31 Ionann is altuiḡṡṡe dān
beir fa dīombuairō san domān
nó beir fa buairō nó beir slān
nó beir ar n-uair ṡo heaslān.
- 32 Ionann is altuiḡṡṡe dān
mo beir rem beo i mbeirt mōḡað
nó beirt rīoḡ do cur pam cneas
bað dīon dān ar mo dīmeas.
- 33 Ionann is altuiḡṡṡe dūinn
beir ṡo maidin ar māoṡclūm
nó beir i lionnmuir ṡan lūmḡ
nó beir i n-iomdairō iaruinn.
- 34 Ionann is altuiḡṡṡe dūin
beir im lūḡe ar lār m'pōrtūm
nó siobal sneaṡṡa ar sliað lom
naṡ bīað aḡ ealta a fulonḡ.
- 35 Ionann is altuiḡṡṡe dūin
lūḡe ioir mo luṡṡ mīorūm
nó lūḡe ioir mo luṡṡ ṡrārō
dom curp croiṡe ṡaṡ cōmpāin.
- 36 Nī fáṡ faoilte, nī fáṡ brōm
clann oīrrṡeare, earrað deargōir,
nó beir ṡan cōim ioir cāc,
nó beir ṡan cōimn ṡan cōnāc.
- 37 Nī fáṡ faoilte, nī fáṡ brōm
cūirt āluinn iomað cōmōil
nó iomað tarta is teaṡ lom,
nó neaṡ ṡan acra d'fearann.
- 38 Cré ṡaṡ colann san cūinne;
breir nó oīḡrō éanṡuine
nī fáṡ faoilte nī fáṡ brōm;
nī caointe cāc i ṡcēaṡōir.
- 39 Dā nōiṡean do dōirt a fuil;
nīor cāointe do cōimn āṡdān
rī 'n-a dēoirō nā rī reime
le a dēoin aṡṡ rī an rīṡiḡe.

- 40   Ḃn rí tĀ is Ṫias is Ṫo Ṫaoi
       is trĭo Ṫa Ṫĕanta ṪĕarcĀoi;
       ceo ṢĀĊ trĭaĊ ḂĊt trĭaĊ na nṵl,
       beo mo trĭaĊ ar n-a ṪĕarnṵṪo.
- 41   MaĩṢ naĊ caoinṪeṪo Ḃn Ċruinne;
       a ṪĀs nĭ ṪĀs ĕanṵuine
       Ṫo b'ĕ uile Ḃn uile Ṫear;
       nĭ ṵuine Ḃn tĕ naĊ tuĩṢṪeṪo.
- 42   MaĩṢ naĊ caoinṪeṪo ĭaṪo uile
       trĀĩṢ, tĭr, coillte clāonṪurĕ,
       ĕĩṢṢ na mara is neam̃ na nĕall,
       's Ḃn lear uile is Ḃn t-ai-ĕar.
- 43   Ṫo ṢonaṪo Ḃn ṢṢian 's Ḃn rĕ
       is burĕne Ḃn ṪeĀĊa ṢeĩĊĕ
       lĀ Ṫuile Ḃn tairĩṢe Ṫo ṪeĀĊt
       's na haĩṢṢe uile ĭ n-ĕĩṪeṪo.
- 44   Ḃnn Ṣĩn Ṫo ṢaṪṪaṪo Ṣĩona,
       Ṫo ṪĕĩcṢeṪo na bleĩṪmĩola,
       aṢus Ḃn ṪairĩṢe re neṪo
       is na caĩṢṢe ṪĀ ĊaoĩeṪo.
- 45   Ṫo ĊaoĩṢeṪo Ṣaor a Ṣĕeangail
       na huĩṢe is na haĩṪṪeannaiṢ,
       is eoin lĩṪm̃ara ṪeoiṪo ĭ nṵeoiṪo,
       is neoiṪ ũṢṢlana Ḃn ai-eoir.
- 46   Nĩor Ṫĩongna a Ṫũile Ṫĕĩne
       Ṫo ĊaoĩeṪo a ṢcoĩṢĊĩle;
       Ṫo-rĩne ṢĀĊ nĭ Ṫa nĩm̃
       rĩ na Ṣlĩĩre rĩ Ḃn rĩĊĩṪo.
- 47   Nĩ Ṫuĩl Ṫuas ar neam̃ na nĕall
       Ṫũĩl ḂĊt ar ṪealṪ Ḃn Ṫĩrĕan;
       Ṫũĩl mar soĩn ḂĊt Ṫũĩl Ṫo Ċum
       Ṫũĩnn noĊan Ṫuĩl ĭ nloṪrunn.
- 48   Ō ṪlaĩĊeam̃nas Ṫĕe bur-Ṫeĩn
       Ṣĩos Ṣo hĩoĊtar Ḃn aĩṢĕĩn
       nĭ Ṫuĩl Ṫũĩl ḂĊt Ṫũĩl Ṫo Ċum
       Ṫo m̃uir nĀ Ṫ'ũĩr nĀ Ṫ'ṪoĊann.
- 49   Ōn Ṫṛeac Ṫeas Ṣus Ḃn mĩol mōr
       tĩṢearna na ṪṪrĩ Ṫṛĩom̃ṢlōṢ
       Ṫon ṵuine Ṫo ṪealṪ ṢĀĊ Ṫũĩl;
       ar sealṪ uile Ṫo Ṫ'ĩontnũĩṪo.

- 50 UAIÒ FUARAMAR NEAMH NA NÉALL,
'S AN BÍOCT UILE IS AN T-AIGÉAN,
uaiò fuaramar an t-anam,
uaiò fuaramar uraḡall.
- 51 RÍ ḡAC DÚINE TÉIO 'N-A ḡEAG;
uaiò fuaramar an t-aingéal
AR LEATLÁIM ḡAC DÚINE DÍONN;
neamháir DON DÚINE A D'IMBRÍOḡ.
- 52 UAIÒ FUARAMAR—FOIRBTE AN TSEARC—
A D'EALB FÉIN—ḡÁ FEARR TOIRBEART;
uaiò . . . inn féin
DO RALA SINN AR SAOIÚCÉILL.
- 53 ḡÉR ḡAB SIN CAOIMCORP DAR ḡCIONN
NAOMTACHT AR NAḡ FUIL FOIRCEANN
DAR [SOIÚIR] ḡUS AN BPLAÍḡ BPIRE
RÉ IÚIL NA SÉ SEIMLINE.
- 54 . . . . .
. . . . .
DO TOIRLING SAN ÓIḡ IOḡAIN
COMLING DAN CÓIR CREIDOMAIN.
- 55 DO B'FÍÚ AN TOIRCEAS ḡARLA DÍ
AR ḡḡAOILEADÓ CÁIḡ Ó CÉILE
ḡUR ḡÁḡUIḡ AN UILE FEAR
MUIRE AN MÁḡAIR 'S AN MAIḡOEAN.
- 56 Óḡ IOḡAN DAR B'AINM MUIRE,
MÁḡAIR AN MEIC SÍORDUIḡE,
DO B'É RÍ NA SOILLSE SIN,
DO BÍ 'N-A BROINN-SE Ó BRÉITIR.
- 57 TALAMH Í AS AIRḡE NÁ NEAMH
BAINRÍOḡAN MÁḡAIR MAIḡOEAN
MIONN ÓRḡA FUILE NÉABA
MUIRE ÓḡḡA FÍRÉANNA.
- 58 TRÍO DO FÁḡBAS INIS BREAḡ
[m'onóIR DO DÍULT MAIC] MÍLEAD
[PLAÍḡ D'Íḡ AIRḡ AGUS OILIL
NÍ MAIḡ NÍ HUILE ALTOIḡIM].
- 59 TEAC NA N-Óḡ IS NA N-EASBAL,
TEAC DAOINEAC AN DÚILEAMH,
EASBAL AS TRÉAN AN TIḡE
PEADAR FÉAMH NA FÍRINNE.

FEARĠAL ÓS MAC AN BAIRO cct

- 1 Ní rí fíre aét flait nime,
rí fíre flait na cruinne;
do bí ar neam fan lia liġe
fear fine, Dia aġus duine.
- 2 Ar éléit doinnbear dia hAoine
do coinnmeaġ Dia dar nóin-ne;
daor do brait an raon róin-ne
laos na hóise, an flait fíre.
- 3 Rí fíre an fear nar éronuig
cneaġ na cíce dar scaġair;
a cóir is é ar n-a oigir
oirir Dé cóir a taġais.
- 4 Tar a tal tiaġ a dAoine
níor miaġ le mac na hóise
[dā cíos ní] um éneir na cíge
rí fíre, ġein na ġlóire.
- 5 Tuġ malairt do mac Moire
slat do aġair . . .
ar aoi a déire mar óliġe
caoi criġe déine, a duine.
- 6 A pēadair, déaġair dūin-ne,
déanaġ, a easġail fíre,
ġurġe ar mo éru le céile;
tū péine io duine óinn-ne.

ní.

FEARĠAL MAC DOMNUILL RUAIġ MAC
AN BAIRO cct

- 1 Olc ioctar ar luaġ leiġis,
a fionġuil sa luan leanaġs,
ġum cáġs don luid do leiġis,
luid leiġis re báir beanaġs.

- 2 Dó síin a fearg fa oigirò
an rí tar ceann ar scuirirò;
liaig naé geab gráin re a sonaib
do cábair énead cáis [cúirig].
- 3 Re guin éige i gcéill cuiris
na sé líne gur leisís
sé slóig do bí ar a banais;
sanais do-cóirò oí ar deisfeis.
- 4 Ní bia a fearg uann san faobar
a fearg so luan dá líomad;
nár dá rann oí do déanam
clann le ngeabard rí is ríogán.
- 5 Fiu an óg do lean ar loirg-ne
an ceart do-cóirò ar cairde;
luaite iná fás na feirge
meirge grás uaithe i n-airde.
- 6 Ó fleirò san obad d'adonar
ná creid m'obad im éinfean
a teac óil lé sa líonad
ríogán ar cóir ndé ag déimeam.
- 7 Mac Dé gar noíon 'n-a deorairò
re ré a síol nó gur síodais
tarla dó a díol do guailirò;
buaillirò i gclo ríog ríogán.
- 8 Luac a énead d'íoc naé easal
ar noíon 'n-a leit ná leigead;
nir bean re hóig é d'obad
cosar Dé is cóir do creidead.
- 9 Lór do céilt doirre an dúilim
feis do-roinne re ríogán;
fada é i gcás fan gcánairò
gur sáruig grás Dé an díogail.
- 10 Ní séanta cáic do cábair
ón séala a-tá sa troigirò;
ná creid píoc Dé mar deairair,
síot an deairair é d'oigirò
- 11 Cnead [éice as] slán ar síodá;
bean [go síne a] snát uama
dá fleirò ní lón do-geana;
ná geib m'éara, a óg, uad.

- 12 NÍ TARAÓ GAOL DO-GEIBTIR
A BRANAR TAOIB NÓ TROISTEIS;
AR MBARR NÍ FOIL SAR N-AITRIB
A N-AITGIN SOIN ANN O'FOICHIB.
- 13 DO-BEIR SÉ O'ÓIS A N-IARRAIO
Ó CÓIR DÉ MAR SOIN SINIO;
GRÁS DÉ MA TÓS A-TÁMUIO
NÍ RÁNUIS SÉ FÓS FÍNIO.
- 14 NÍ DAR NGRÁO AN GLAS BÍOUBAÓ
A BAS RE CLÁR DO CEANGLAÓ;
AN SIOT AN UAIR DO B'URLAM
PRÍOT CUMNRAÓ CUAIN NAR CEANGAÓ.
- 15 MAR CEILTIR CÓIR DO ÉNEIÖE
RE HÓIS AS BEIRTE A BUIÖE;
O'LIÖIO TÚ A ÍOC MAR T'FINE
CRÚ AN ÉRIÖE O'ÍOT [A DUME].
- 16 DEAN DO SHÁTUIG COSG CÓRA
ORT A SLÁNUIB AR SÍÖÖA;
CLANN AR ÓIS SIN DÁ SÉANA
DÉANA [A NOLIS] DO CÓIR CÍÖÖA.
- 17 FEIS FÓIRTE CÁIS A CINNEAÓ
DÁIL NA HÓISÖE—AS DÁIL DAINGEAN;
DO TEAÖT I GLÍ DO CUMAÓ
BEART ULLAM HÍ ÖN DAINGEAL.
- 18 SÍÖT NA CÁNA DO COILLEAÓ
FA SLÁNAIB RÍÖÖ DO-RINNEAÓ;
TUS AN CÍÖC CÓIR SA SCANGAL;
DO GEALLAÓ O'ÓIS T'FÍÖC O'FILLEAÓ.
- 19 NEAM Ó AR BPOITAIÖ NÍR FÉASAÓ
SUR POSGLAÓ AN FEART LÍSGEAL;
DAR DTAÖIB DO FÁS AN T-ÉISÖAN
ÉIÖEAÓ GRÁS DTAÖIB NAR O'ÍÖEAN.
- 20 TEARC DO CAC ÖO FLEIÖ LEASAR,
ÖO FLEIÖ NÍ TRÁÖ DAR DTEIBEÖ;
PLEAÓ GRÁS DO CEIL AN CAGAÓ;
MAÖAN CÁSG LÍÖ DO LEISÖAÓ.
- 21 CLÖÖ T'FINE NÍ CEARÖ CUBAIO
'S AN TSLISÖ DEARÖ IO DÖASÖAIO;
RAON DEARÖ IO CÍÖÖ NÁ CRONUIS,
CONUIR RÍÖÖ AS DEARÖ DLEASÖAIR.

- 22 MÓR AN CÁS PAR FEAR T'FÍONFUIL
 SEAL REO BÁS INA BRAONUÍB;
 CÓIR DO-GEAB FÉRÒM UAMHAIN
 FEAR T'UALAIS 1 MBEIRN BAOGUIL.
- 23 SEACHA SAOIL AR CÓIR SCROIDEAD
 AG OIS DO BAOI SA BRANAR
 BEAN DO BAC FÁS NA POLAD
 LAT AG COMAR GRÁS SÁBAR.
- 24 FUAIR RÍGBEAN AM AR N-EASAIR,
 —AN RÍGFLEAD ANN DO B'ABADÓ,
 FLEAD GRÁS NAR CÓIR DO COGAIL,
 CÁS COGAIL RE HÓIS AGUIB.
- 25 AN RÍ 1 SCROTUÍB D'AR SCINN-NE
 NAR ÉRONUIS NA TRÍ ÉAIRNGE;
 RÁNĠAS ĠRIAN FALA T'OIRRE
 DOIMNE AN MĠARA MĠIAN MAISRE.
- 26 MÁ TAOI AG MEAS ÉARCA AR T'FINE
 LEAT NA HÉARCA NÍ FUIGE;
 CUIMNIS TÚ IO MAC AG MUIRE
 NÍ LAT UILE CRÚ AN ÉROIÐE.
- 27 CRANN SAR SCOMHDE 1 ĠCÍOC T'OIRIR
 A FÍOC OIRN-NE DO FALAIS,
 SAR SÚR NÍR ŠAB ŠA ŠONUÍB;
 AR DOMHIN TÚR AN TORADÓ.
- 28 SAOR DIONGBAS CLAON NA CÓRA
 IONĠADÓ AN SAOR D'AR SÉANA;
 DO ÉUIR DON ÉRANN-SA AN ÉIOĠA
 FONNSA DÍONA UM FUIL ÉADĠA.
- 29 DULĠA 1 DTRÁĠ BEIRĠE AN BĠIRE
 AR ŠĠÁĠ CNEIÐE NA CÍĠE
 ŠĠIAT 1 BPUIL DÍON, A DĠOINE,
 D'FUIL TAOIBĠE AN RÍOĠ DO-RINE.
- 30 MÓR DO BÍ AR DĠÁIL NA DÍĠE
 DO DĠÁIL A RÍ RE RÓ TOILE;
 MAIRĠ NAC DÍOL FEAR NA FLEIÐE
 FÍON D'AR BLEIÐE CNEADÓ CROIÐE.
- 31 ŠUIN TAOIBĠE DĠÉ 'N-AR NDEASAIR
 NÍ MAOIÐTE A MÉIO A OINIĠ;
 ŠÉ TĠÁ BĠÁS DĠÉ 'N-A DĠEIMIN
 CEILIÐ A ŠRÁS É D'OISIO.

- 32 DÁ fúil im dáiL do d'eicbúriS
muir san tráiS ar a toirctib;
linn grás fám luing do leatnuis
do fás d'fearctain truím troisctiS.
- 33 lomcraíS eire rer fúiriS
nar hiomcrao eire a saíhuil;
tuS sé a trom ar a troisib
oióir Dé i scrann dar scaobair.
- 34 Úir mar a tásS ar corao;
úir grás an úir do hoireao
tuar sío an tann do treadao;
leanab cíS ann do b'oireamh.
- 35 Ceo doirce aS cáC ó a sceanaib
nac foiscte leo lá turao;
crú an cíSe ón éiaíS do cabair
samail síne i ndiaíS dubao.
- 36 Luib re éneaoib níR cuireao;
a fúil d'fearao as omán;
suais dam san triall sa turao;
sar dubao riam don raSál.
- 37 Cóir linn fa lár do leiseao;
don Cóir ní tráC dá teasar;
fúil bas is cíS ao éogar
obaó sío as nac easal. Oic.

49

DONNCAO MÓR Ó DÁLAIS cct.

- 1 ÓR na mban bainceann nime,
séaS cúbra an énuais ainglióe,
crut seangSlan so snas éorcra
dar las dealtrao diaóáCta.
- 2 ÓR líoSlan ar nar luiS sal,
réalta iuil fear an talman,
ciab élaon 's a srianóat mar gréin,
caor do mianac criao ceinéil.

- 3 ÓR GLAN GEALBÁN NA CRUINNE,
baincéann na sé socharóe,
folc na n-órclann scrúinnslíom scas,
lóchrann ó bpuigbheam eolas.
- 4 SRÍAN GLAN GEALMHAIRNE SAMHRAÍO,
eala innbír cúbarglain,
folc órbuiróe fáilgeaó 'D'ÍOŠ,
óšmhuire mailigeal maišvean.
- 5 SUAILLÍO DEASLÁIME AN DÚILÍNH
'S Í AR AR SGÁT 'N-A SGIACTÚIRÍŠ,
'S N-A SNACTFÁL D'AINGEAN D'AR NDÍON,
SGÁTÁN AINGEAL AN AIRTORÍOŠ.
- 6 SLAT DO FÁS A HÚIR NAOMTÁ,
ÓŠ GLAN SO NGHÚIS NEAMFRAOCTÁ
D'AR B'AINM NAOMTALAÍH ÓS NHÍ,
pailm so saortaraó sairóbir.
- 7 NEIMHDEAS SÁC DEILB DÁ DEISE
I NGAR DO SHÉ A DEILBEI-SE ;
BEAS MÓRBLAÓ I NGAR DÁ SHAOI
LEAS LÓGHMAR MAR ŠAL SRÍANLAOI.
- 8 A BÉAL COMHDEARG RE SNUAÓ SUB,
A ROŠ COMGLAS RE CRÍOSDÁL,
NÓ RE HOIGREAÓ AR EAS NGLAN,
A CNEAS COMHGEAL LE CÚBAR.
- 9 COMBUIRÓE É 'S AN T-ÓMRA
BAIRRFÍAR AN FUILT FÓRÓRÓD,
A TIRMÓEÁD COMBÁN RE CAILE
AN FINGGEAS FOLLÁN ORRÓAIRC.
- 10 SIAD COMHGEAL LE CLÚIM EALA
A TROIGTE, A TAOIB GLÉGEALA ;
MÉIN ÉAISE 'N-A CAMÉUL FÍONN
NAC TAISE FANNCLÚM FAOILEANN.
- 11 CÉIM A BONN, BUILLE A HABRA
'S IAD COMMALL 'S A CIUNLABRA ;
ROŠ GLAS ŠAN FORMÁD FA ÓR
A BAS COMLAG RE CAOMSRÓL.
- 12 ILLÁH A ŠRUAD N-ÁLUINN MAR FUIL,
AN CUIO EILE DÁ HAŠAÍO
MAR UAN IMILLEARG ÁBANN
SUAÓ INGHIDEARG ÁBRAMALL.

- 13 Ingean laicim ciab élaðac
cosmáil caoile a seanmálaç
re sgríb d'fírrinn éaoilpinn éuirr
ar sgríbinn maoidélim meamruim.
- 14 Mátair ríog ráta nime,
mian súl na sluas n-ainglíde,
shúis déadla ó n-açtair an t-eol,
réadla naç açraig d'aitçeoð.

Ór.

50

Boo L O'Conor Don

DONNCAO MÓR Ó DÁLAIS cct.

- 1 ORT DO SEISEAÇT, A SAOĞAIL,
A SGIAN TANA TOLLFAOBAIR ;
A GILLE 'S A LÚB 'N-A LÁIM,
A S SÚO INN-NE DOT FÁGBÁIL.
- 2 MITIO DAM CÉIM SEACAO SAIR,
A SEANÓIR DOILL, A DOIMAIN ;
DO BUO TURCAR DAM, A DUILL,
URCAR DO CUR LEM COLUINN.
- 3 DO BUO COOLAÓ AR CLUÍN CÉ
SAN IOMPÓO RIOT A-RÍSE ;
UÇ, A TRUAĞ, MÁ S EAO AS ÁIL
SEAL UAB AĞUS SAN T'FÁGBÁIL.
- 4 SEAL 'SAN SLIGE DÍOMAOIN DAM,
SEAL 'SAN SAOĞAL DOM SÁLCÁO,
SEAL SAN LAÇAIG, LOIGE AN DOILL,
AÇAIR OILE SAN ABOINN.
- 5 RUAG AĞAM D'IARRAIO NIME,
RUAG I MEAS MO MUINNIRE—
TUIG TRÁ NAÇ DEIGCRÍDE DAM
AN DÁ EITRIGE D'AORAO.
- 6 SIRIO PÉIN AIREAM EILE,
A SAOĞAIL, D'AR T'EITRIGE ;
BEIR, A SAOĞAIL, T'AĞAIR UAIM,
A SÁLAIS DÁOLAIS DÍOMBUAÍN.

- 7   Δ σΕΑΝÓΙΡ ΤΙΣΙΕΑΘΑΪΣ ΤΕΥΙΜ,
 ΜΑΛΛΑΕΤ ΟΥΤ ΣΑΕ ΠΙΡ ΕΥΜΙΜ ;
 ΣΟ ΒΡΑΞΑ ΣΑΡ ΙΤ ΣΕΙΣΕ,
 Α ΕΛΑΡ ΤΑΝΑ ΤΑΙΠΛΕΙΣΕ.
- 8   ΣΕ ΤΑΟΙ ΑΡ ΜΟ ΤΙ, Α ΤΕΥΑΪΑΜ ΤΕΥΑΪΣ,
 ΟΥΙΤ ΟΟ ΕΥΜΑΣ ΜΟ ΕΕΑΘΟΥΑΙΝ ;
 ΜΟΡ ΑΝ ΕΑΝΝΑΕ ΘΕΑΪÓΙΡ ΘΑΜ
 ΣΕΑΝÓΙΡ ΜΕΑΝΣΑΕ ΟΟ ΜΟΛΑΘ.
- 9   ΙΣ ΤÚ ΑΝ ΣΙΟΛΛΑ ΠΙΟΝΝ ΠΑΛΛΑ,
 ΡΙΟΤ ΟΟ-ΕΥΑΙΘ ΑΝ ΕΟΛΑΝΝ-ΣΑ ;
 ΝΙ ΤÚ, Α ΘΑΛΛΑΙΝ Α ΘΟΜΑΙΝ,
 ΑΝ ΕΝÚ ΠΑΛΛΑΙΝ ΠΟΞΑΜΑΙΡ.
- 10   ΙΣ ΤÚ ΑΝ ΤΣΑΘ ΜΕΑΒΛΑΕ ΜΕΑΝΣΑΕ,
 ΙΣ ΤÚ ΑΝ ΒΕΙΤΙΡ ΒΕΙΜΕΑΝΝΑΕ,
 ΤÚ ΑΝ ΑΙΤΙΡ ΣΕΑΝΣ, Α ΣΕΙΣΕ,
 ΙΣ ΕΑΝΝ ΑΙΤΙΣ ΥΙΡΡΕΙ-ΣΕ.
- 11   ΟΟ ΕΥΙΡΙΣ ΘÍΟΤ Α-ΘΕΑΡΑΙΡ
 ΕΥΙΣ ΘÍΝΕ ΟΟ ΘÍΝΕΑΘΑΙΘ ;
 ΝΙ ΠΥΙΛ ΤÚ ΑΕΤ ΙΘ ΕΥΑΙΛΛΕ ΕΥΙΡ
 ΑΡ ΘΡÚ ΝΑ ΗΥΑΙΣΕ, Α ΑΝΡΥΘ.
- 12   Α ΑΝΡΥΘ ΤΕΥΑΪΣ, ΤΟΜΑΙΣ ΘÚΙΝ
 ΣΑ ΠΥΙΛ ΟΟ-ΕΥΑΙΘ ΠΑΘ ΕΕΑΘÚΙΡ ;
 ΣΟΙΜΝ ΣΟ ΠÍΟΡ, Α ΒΡΕΑΣΑΪΣ ΒΡΑΙΣ,
 ΣΑ ΕΕΑΘΠΥΙΛ ΡÍΟΣ ΟΟ ΠΡΟΜΑΙΣ.
- 13   ΠΥΙΛ ΑΙΒΕΙΛ ΜΕΙΕ ΑΘΑΙΜ ΠΙΝΝ
 ΘÍ ΟΟ ΕΟΡΕΑΙΣ ΟΟ ΕΕΙΘΡΙΝΝ ;
 Α ΒΡΑΙΣ ΒΡΕΑΣΑΪΣ, ΙΣ ΣÍ ΣΑΙΝ
 ΕΕΑΘΠΥΙΛ ΟΟ ΒÍ ΑΡ ΟΟ ΒΕΑΛΑΙΘ.
- 14   ΠΥΙΛ ΕΡΙΟΣΟ ΟΟ-ΕΥΑΙΘ ΠΑΘ ΒΡΥΜΜΕ,
 ΜÓΙΘΕ Τ'ΙΜΣΝÍΟΜ ΟΥΙΜΝ-ΝΕ ;
 ΕΑΝΝ ΠΑΤ ΙΡΙΣ ΝÍΟΡ ΘΛΥΙΣ ΘΑΜ
 Ó ΟΟ ΙΘΙΣ ΠΥΙΛ Τ'ΑΤΑΡ.
- 15   ΟΟ ΒΡΑΤΑΙΣ ΘΑΙ-ΒÍ ΝΑ ΝΘΑΜ
 'Σ ΟΟ ΠΕΑΛΛΑΙΣ ΑΡ ΑΒ-ΡΑΗΑΜ ;
 ΤΥΣΑΘ ΕΑΝΝ ΕΟΙΝ ΘΑ ΕΙΣ ΣΑΙΝ
 'Ν-Α ΠΕΟΙΛ ΑΡ ΜΕΙΣ ΟΟΘ ΜΙΑΣΑΙΘ.
- 16   ΟΟ ΕΡΟΕΑΙΣ ΙΣ Α ΕΑΝΝ ΣÍΟΣ
 ΠΕΑΘΑΡ ΑΡΣΘΑΛ ΝΑ Ν-ΘΙΡΕÍΟΣ ;
 ΑΡ ΝΘÍΟΤ ΠΕΑΘΑΙΡ ΑΣΥΣ ΡÓΙΛ
 ΕΑΣΑΙΛ ΟΟ ΣÍΟΤ, Α ΣΕΑΝÓΙΡ.

- 17 Ní dearna cumann ríot ríam
ó do feallais ar aibial
neac nar cuiris féine i bfu
aet maó Éile agus Eaná.
- 18 Tárras ort-sa eaet oile
do cealga 's do corroiße ;
ar do muin—níor búireadó binn—
do cuir an dúileam dílinn.
- 19 Ulaodain dí—agus níor doibheart—
ar do muin as marcoißeact ;
ní fuair díon, ní tárraíó tráet,
do síol ádaim aet donbárc.
- 20 Tíocfa bráe ainmín oile
doo bátaó-sa, a bréasgoire ;
ní bia beata eile ann
aet ceata is teine is torann.
- 21 Báirpírean tú do connaió
mar báirpírean ceap críonconnaió ;
do leasad a-díe gac dream
ar sin ní feadur é'inneall.
- 22 Ón ló loispírean do lár
agus géispeas do gormclár
agus bearrpas muir do mong
do seanéas ní fuil asam.
- 23 As súo inne as imteact uair
i reilís na gerann scaolfuair ;
beas do treiseact toet tar muir
ort do seiseact, a saogail.

ORT.

51

TAÓG MAC DÁIRE cct. (?).

- 1 Roğa gac beataó beic boet
neac as a toğa aet sío tearc
—uirre san bréis ní léir loet—
san port nac téio céim tar ceart.

- 2   B'eit gan toice ní díot dún
mar íoc im olcaib mar éráð
nó b'eit boct do réir mo ríog
díol a loct ní léir dá lán.
- 3   A uan fionn do fás ón óis,
uad i ngloll reo grás a-táim ;
asao gan bréis fa dú dóis ;
is tú an glóir nac téir i dtráig.
- 4   Reo toct i dtionól an luam
an éroc 's an éoróin reo éaoib
tíocfa sé ['n-a sócar] dúinn
dúil don [roéal], a Dé, éaoib.
- 5   Ní fuil as neac gráð dá gaoil
—uc ! ní neam a-tám do túr ;
ar dtréirde mo-nuar is nár ;
gráð dá céile bað dual dúin.
- 6   Go dtí so gan doilgeas éaoib
—ós ort as oirceas a úir—
suas don deagbraí, a siur séim,
an t-iul réir do éarbað dúin.
- 7   Gan luagall éitig ós aird,
gan uabhar, gan bréicir buirb,
mar luag i ndearnain an deilg
dual, a leimb, leanmáin do luirs.
- 8   A óisneic arsaíð dar siair
mo éasbraíð go bpóire féin
's ná leis m'anam uaið dá éaoib
sgaoil uainn mo ralam go réir.
- 9   A Coimhe do-cí mo rioct,
dar sgoimhe do bí go boct,
go fóil ná cinn ar an gceart ;
fóir leo neart inn ó gac olc.
- 10   Ós í ceard éosmáil a clód
sul tí t'fearg cum dochar dúin
dá bhar dtol, a rí na ríog,
go dtí díom a cor ar gcúl.
- 11   A bpuaras don éruinne cé
uaið-se dá gac uile ní
bean dot fíortaib díom, a Dé,
más díol é i gciontaib mo éilí.

DONNCAÚ MÓR Ó DÁLAIS cct.

- 1 RUGAÓ BÁIRE AR AN MBOCTAÉT ;
TEARC FUILNGEAS A HANÓCRAÉT ;
NÍR CÁS DUINE A-BÁIN DÁ BREIT,
DO-ÉAÍD AN UILE D'ÉINLEIT.
- 2 I N-AIMSIR PÉADAIR IS PÓIL
—AS TRÁGÁD GÉ TÁ A HONÓIR—
DO BÍ AN BOCTAÉT 'N-A LINN LÁIN
SUR SÓCRAÉT LINN Í D'FASÁIL.
- 3 A-TÁ AS NA DAOINIÚ DO DLIŠ
LEANAMÁIN AN LUIGS OIRIS
BEAČA AS TÁIRE NÁ BEIT BOCT
AS BREIT BÁIRE AR AN MBOCTAÉT.
- 4 SIN SURAB AIR AS MÓ MEAS
IS BUIÓEAC DÍD DÁ DAIÓBREAS
BOCTAÉT SIN SO MBEAČ DÁ TOIL
NEAC LEIS NAČ OLC A EASBÁIÓ.
- 5 'N-A COMÉROM NÍ BUÓ CUIRČE
CONÁC GÉMAÓ CEADUIŠČE ;
AN DAIÓBREAS SURAB É AS FEARR
IS É A AIŠNEAS SO HAIČŠEARR.
- 6 DON CRUINNE MAR CUIÓ RONNA
ÍOSA AR N-OIDE FOŠLOMA
AN ALMSA RUG DO ROŠAIN ;
TUG ANNSA DÁ HEASBÁDÁIÓ.
- 7 FADA Ó A BÁIRE DO BREIT OÍ
MUIRE ÓŠ D'IMČEACČT UAIČE
BEAN A CARČANA Ó ČROIČE,
BANČARA NA BOČTÁINE.
- 8 DO BEANAÓ OÍ—DÍD DO ČOR—
SUR FÁŠBÁÓ HÍ NA HAONAR
RÍ NA N-UILE 'S A EASBÁIL;
MUIRE NÍ HÍ A HÉINEASBÁIÓ.
- 9 NÍ FUAIR FA OEOIS—IS DÓ TÁM—
DO OÍOČ CARAO NÁ COMPÁN
D'ÉIS NA N-EASBAL SO [HÉANAR]
EASŠAR Ó NAČ [ÉIRÉAGÁÓ]

- 10 SÁBĈAR 1 NĜAISĈE AN ÉAĜA
 PROMSÉIS FEAR A COIMÉADĀ
 —ĜÁR FEARR BRÁĜE —[AĜ] AN MBOĈĀ,
 CEANN BÁĪĈE NA BOĈĀĈĀ.
- 11 FEAR DO BA TREISE AR A ĈOIL,
 FEAR IOMĈUIR CUINGE CRÁBĀĪ,
 BRÁĈAIR NAĈAR ĈAR A ĈORP,
 DĀM NAR ĜNÁĈĀĜ A ĜREASOĈ.
- 12 BÉAL TANA DĀ OTUĜĀĪ FĪOS,
 BAS ĜEAL NAĈ ĜLACĀĪ OĪLEAS,
 CROĪĈE LER ĈUMA A OĈĈAR,
 URRA A OIRE O' IOMĀĈAR.
- 13 AN TRĀĜ MĪON NĀ AN MĀLA ĈAM
 NĪ ĈUĜ OILBĒIM DON ANAM,
 NĀ AN ĈĪĀĪ MĀOĈ NAR MĀOĈ ĜCRÁBĀĪ,
 FAR BĀOĈ ĈĪĀĪ A ĈOMPĀNĀĜ.
- 14 NĪ AS [AR] BĀOĜĀĪ A BŖEĀĜĀĪ
 DON TSŪĪĪ ĈUIRR DO COIMÉADĀĪ
 AN T-ĀBŖA ĜAN OĪON AR OĈOIR
 ĜÁ OTĀĪĪ A OĪOL DO OĪIRRSEOIR.
- 15 LE A ĈRÁBĀĪ AĜ BREĪĈ BREĪĈE
 DO BĪ A HÉISĈEĀĈ O'ĀIREĪĈE
 AN ĈĪUAS DO BA ĈĀOL TUIĜSE;
 SĀOR DO-ĈUAS ōN ĈÉĀOTĀĪĪ-SE.
- 16 OĀ ĜCUR FĀ UMĪĪ AN ANMA
 NA ĈÉĀOTĀĪĪ CORPARĪĪ
 ĜÁ OTŪ ĀĈ NOĈĀ OTĀBŖĀĪ SBĒIS
 1 ĜĈĪĪ OĀ BŖĀĜBĀĪ PROMSÉIS.
- 17 A BŖĪĀĈAR MĪĪĪS MĀĪĪĪ
 NĪR FÉĀĪ FEAR A FĀĜĀĪ
 NEAMĪOĪĜ AS AN NĪ A-OĈIREĀĪ;
 SEAMĪOĪR Ī DO OIBŖĪĜEĀĪ.
- 18 1 ĜCONTĀBĀĪRT NĀ CUIREAM
 ĜO N-ÉISĈEĀĪ RER N-URFŪĜEĀĪ:
 NĪ OĈOUIŖĈE AĜĀĪ AIR
 ĜĀBAL ĈOĈUIĜĈE AN ĈRÁBĀĪ.
- 19 AN OTIBŖEĀ O'ÉĀĪĀM EĪĪ
 OĀ TREISE O'FĪOR IMPĪĪĪ,
 A RĪ NA N-UIĪĪ, AR A ÉIS
 AN NĪ NAĈ FŪĜE PROMSÉIS.

- 20 BRÁÐAIR MIONÚR DO RÁÐO RIS
DÁ UMLA—GÁ DŢÁM ČAIRIS—
SÉ DÁ ANMNNUŞAD AS A HUČT
DANŞNUŞAD HÉ AR A UMLOČT.
- 21 NA ŞÉASDA AS AIRDE SAN FÍOŢ
ÓN ŞAOIT ŞÉ ŞADAIR BRISEAD
ŞAC ŞÉAS DÁ MBÍ UMAL ANN
PUŢAR DÍ NOČA DĖANANN
- 22 AN ČNÚ ČORAD ČÉID SA SRUČ
DO RÉIR FEASA NA N-EOLAC;
BEIT AR TALAMH IS DÚ DÍ
'S AN ČNÚ FĖLAMH I N-AIRDE.
- 23 ŞAC TUAR AS TRUIME ŞEAMAR
LE A ŞORT IS ŞNÁČ ÍŞLEAŞAD;
AN TSLAT ČUHRA ŞID HÍ ANN
IS Í AS UMLA DÁ HUBALL.
- 24 MÓIDE AN TORAD ČÁMIS DĖ
NÍR BEAN BRÁÐAIR DÁ ÍŞLE
—FÁN ŞAC AČAD AS FEARR ŞORT—
ŞEALL DAR N-ČADAR AR UMLOČT.
- 25 IS CÓRAIDE DÁ ČLANNAID
AN T-ČADAR ÓR FÁSAMAIR
NA BARANLA DO-BEARAR
A N-ARAĐNA D'ÍŞLEAŞAD.
- 26 ŞO BREIT AN ČLUIČE Ó ČLANAID
NÍ BÍOĐ ACA AČT ÉINRIAŞAIL;
REAČT AN ČLANN-SA 'N-A DÁ CUID;
NÍ DO ČEAČT ČARSA TÁMUID.
- 27 DO FILLEAD ORRA DÁ ÉIS
AN ČLANN DO ČIN Ó FROINSÉIS
AN BÁIRE DO BÍ ROMPA;
DO BÍ A N-ÁILLE IASOČTA.
- 28 'N-A ŞCLOINN TABARTAIS A-TÁID;
NÍ ŞAD LEO AČT AN LÁ IOMPÁID;
BEIT DÁID AMLAID AR A ÉIS
DO ČARNŞAIR AN FÁID FROINSÉIS.
- 29 NÍ HIOMĐA DÍNN 'N-A DĖAŞAD
BRÁÐAIR BÍOS GÁ HOILEAMAIN
AN RIAŞAIL GÁ DÁMAID DÍ
FIADAIL AČT TÁNAIS ČAIRSE.

- 30 Nac fíú domhnao é féin
 dá ionnmus is iúl soiléir;
 ní beas do dhíneas é air
 do díleas dá mbé as brátair.
- 31 Is cóir sa éas i bfuilim
 san fáilleadao m'urfuigill
 —ar síot re laos n'Óe d'lighe—
 ní saor é ó oirbire.
- 32 Deacra dúinne iná duit-se
 dul beo ón beirn gádaio-se;
 beas an pian do bí ro boctaet,
 do mian do b'í an ansohraet.
- 33 Ar n-éigean muna fóire
 maioir ar m'ac na banóige
 [buirre] na glaise gonta
 duinne i n-aice t'umlocta.
- 34 Maioir fós ar oíre an átar
 tú go héas dá hionmaoar
 —neim an buinn gár d'ocra d'uir?—
 cuing na bocta fad bráguir.
- 35 Is tugta san mo teibe
 d'eineaclann it foighe
 Mac Dé dá n-eitge t'umloct
 leigte mé leo measarodaet.
- 36 An guim báis do b'aoi ro érioe
 ar Críost cío ná maioiríoe?
 a d'ois gár d'ocra treablaio?
 goin t'oceta ní hiondearmaio.
- 37 Im ionao is tú cošaim
 d'aighe agus d'fior urošail;
 do biao ar náma réio rinn
 mo náma féin dá bfuilnginn.
- 38 Ní as a ndoirctinn mo d'éara
 bean osclaó as m'aitiméala,
 a deocain, a énú crioe,
 ós tú eochar m'aitrige.
- 39 A oíoe, a átair dála,
 a fšiaet díoin d'iongbála,
 mo loct as a truaill tugao,
 do-éuaio éort mo éasrugao. Rugao.

53

DONNCAO MÓR Ó DÁLAIS cec (?)

- 1 SAOĞALTA SIN, A ŞAOĞAIL,
AR ŞCAITEAM DO ÉEAOĞAOĞAIR;
SAOĞALTA SIŮ INÁ SAIN,
A FİR ŞAOĞALTA ŞANNTAIŞ.
- 2 MAR TAOI FA TOICE AN DOMAIN
—IS RIOT EIC ŞAN AROĞAIN—
MÁS TUAR BAOĞAIL AN BOĞTA
TRUAŞ, A ŞAOĞAIL ŞAOĞALTA.
- 3 A AIŮBEIRSEOIR NA N-UILE,
IO ĆUMANN, A ĆEALŞAIRE,
DO MUIN DEAŞŞOIŞ NİR ŮULTA;
ŞGUIR, A ŞEANOIR ŞAOĞALTA.
- 4 NÍ ĆEIO ŮUIT-SE FA ŮEIREAO
DO ĆISŮE DAR CRUINIŞEAO,
LUAC AN TSAOĞAIL DO RAO RUIŮ;
BAOĞAIL DO ŮÁL, A ŮOMAIN.
- 5 ŞIO BÉ ĆAITEAS, ŞNÁT A ŞOIN,
CRIOĆ BŮR ŞCUMAINN, A ŞAOĞAIL;
A FİR-SE IS A ŞLAC 'N-A ŞAR,
DAR LAT IS SIŮ-SE AN SAOĞAL.
- 6 MÁS TŮ, A ŞAOĞAIL ĆUIRSIŞ ĆRUIM,
AN BIOC ĆÉ DO-ĆUAIŮ ĆARAINN,
A ĆARR AŞ BREIT AR AN MBIOC
ŞÁ FEARR A ŮEIT AR BIŞEAC?
- 7 FEAO AN TSAOĞAIL ŮÁ RAO RIS,
A ŮUINE A-ŤÁ AŞ TEACĆ ĆAIRIS,
DO ĆÉILL SAN SAOĞAL NÁ SIR
A ĆAOĞAO FÉIN AN FAIO-SIN.
- 8 FAŮA ŞUR ĆUIŞEAS TU-SA
FA ĆUMANN NA COLNA-SA;
MAIRŞ DO ROĆAOŮUIŞ TŮ, A ĆRUAIŞ,
A ĆRŮ, A ŮROĆŞAOĞAIL ŮIOMBŮAIN.
- 9 AR DO ŞŞÁT, IS TŮ ŮÁ ĆOIL,
TAOŮ REŮ LEIĆŞŞÉAL AN LÁ-SOIN
MAIRŞ A-ŤÁ, A ŞAOĞAIL ŞANNTAIŞ,
ŞO LÁ AN AONAIŞ IONŞANTAIŞ.

- 10 AR CAṬAIGṬIB NA COLNA
le hainmianaiḃ ionmalla
ṡÉRSAM DUAL IM FEAR FÁLLSA
TRUAṢ AR SEAL SAN SAOṢAL-SA,
- 11 CRÍOC AN TSAOṢAIL IS SÍ SAM
SEACṬ OTROIṢṬE O'FASÁIL O'iomḃaiḃ;
MAR AS DUAL DO AGUS OI-SE
AS SO AN UAS ṢA INNISE.
- 12 MAR TÉIO AN T-UIHA IS AN T-ÓR
TÉIO AN T-DOIḃNEAS 'S AN T-ANÓSṖ;
TÉIO A CRUṬ DON CRUṬ FÁLLSA;
LOṬ LE SRUṬ AN SAOṢAL-SA.
- 13 UAR MBEIT ṢO HOIRÉILLEAC AIR
IS CÓRAIOE, A ÉLANN ÁḃDAIM,
AN BIOC ṢO OTAIRRNGE ṬARAIB;
RIOṬ NA HAINNLE A IONNṢAMAIL.
- 14 NAṬ CUIREANN AN SAOṢAL SIB
DO UÉANAM OIBRE IM AIGIB
NÍ ṬIG LÁ DÁ UAISLE ANN,
A ṬRUAILL-SE A-TÁ 'N-AR OTIOMCÁLL.
- 15 ṢÉ TAOI NEAMNÁIREAC A-NOIS
BUO NÁR AR ÉIONN AN ÉONNTAIS
DO NEAMCÓMÁLL DÁ NOṬTA,
A ṢEANCOLANN ṢAOṢALTA.
- 16 MAR TÁ RIAM DÁ CUR I ṢCÉILL
CÓRAIOE AN ÉOLANN O'AIMHREIR
NAṬ FASANN SÉ ACṬ MOIRN NAṬ MAR
ṢIO BÉ DAN SOIRB AN SAOṢAL.
- 17 DÁMAO LEAT Ó OIA AN DOMAN
MÁS TÚ IARRAS AṬROṢAO
LEAṬLÁM IS MÉAO A MÓLTA
CRÉAO ACṬ SEACRÁN SAOṢALTA?
- 18 AN SAOṢAL DÁ DEARBÁO OBIT
DÁ MBEITEÁ IT AṬAIR ÉIMHEIC
AN MAC SAN LÁṬAIR NAṬ LIB
'S NAṬ LAT MÁṬAIR AN MEIC-SIN.
- 19 CAIOE AN T-ÓL 'S AN T-DOIḃNEAS TROM?
CAIOE A OTÁINIS RIAM ROMAM?
CAIOE AN SAOṢAL A-NÉ A-NOS?
CAIOE AN TÉ DONAR ANAS?

- 20 NÁ COIGLÍO CLUIĊE NÁ CLEAS,
NÁ COIGLÍO ÓL NÁ DOIBNEAS
MÁ TÁ, A DÁOINE, ŠAN BĀR NĀUL
NÁ LÁ ŠAOIRE AR AN ŠAOŠAL.
- 21 FĀ DĖIREAD—TRUAS AN TUIRRSE—
D'ĖIS DO ŠAINNTE, A ŠAOŠAIL-SE,
CEAD SIŪ AĊT NA SEACĊT OTROIŠTE?
AS SIN DO ĊEART CRÍOĊNUIŠTE.
- 22 TUIŠĊIR NAĊ CAIĊIONN DO ĊROT
MĖAD BĀR ŠAINNTE AR AN ŠAOŠAL;
LÁ FEASDA NÍ LAT DOO LÁIŪ;
NÁ BAC DĀ DTEASDA TEASDAIL.
- 23 DONTROIŠ DĀ DTUŠĊA TORAD
DĀ MBEINN ASĀ BREACĊNOŠAD,
TREABĊA DOM IĊIR NÍ FUIL;
MIĊIR DO ŠEACĊA, A ŠAOŠAIL.
- 24 AR AN DTALAM Ó ĊÁNAS
A-TAOI FŪM AS FANÁMAD;
LŪBŠAL DARAB ŠAR A ŠOIM
AN DOT ŠŪŠRAD, A ŠAOŠAIL.
- 25 ŠĀ FIOS AN MAIRFEĀ A-MÁRAĊ?
A-TĀ AN ŠAOŠAL SEACĊRÁNAĊ;
A DŪINE, NÍ LAT ŠO LĀ;
NÁ ŠLAC DON ĊRUINNE [A CARTA].
- 26 DO BUĊ MIĊIR D'FĖIOR M'DOISE
D'ĖIS MO RUACĊAIR ROĊDOISE
ŠAN BEIĊ REO BANNCAIŪ BAOŠAIL,
A ŠANNĊAIŠ, A ŠEANSĊAOŠAIL.
- 27 D'ĖIS AR DĀILIS DO DĖOCĀIŪ
OIRN-NE IS AR AR N-DIĊREACĊAIŪ
NÍ CNEASDA ŠO NOLIŠE A DĀIL
DEASŠA DO DĖIŠE, A DŌMĊÁM.
- 28 FĀ ĊABĊAIR CAIĊIR-ĖONA
DO MŪĊAD MO MĖŠNĖOMĀ
NÍ BEAS AN DAINŠEAN DAM-SA
M'DAINŠEAL IS M'ĊARLAM-SA.

ŠAOŠALTA.

DONNCAO MÓR Ó DÁLAIS eet (?)

First Line not - Hydes Rest - Eain 8.

- 1 SBÉACLÁIR NA CRUINNE AN ÉROC NAOM
CRANN SUAIÉNIÓ NA SLEAS N'DONNCAOM;
SÉALA AN ÉROINN-SE NA SCÓIS SCNEAO
RÓIO AS SOILLSE RE SILLEAO.
- 2 CROC ÍOSA, MIONN CABBRA CÁIS,
MÓR N'GNÉ AS A N'GAIRTEAR SBÉACLÁIR
DON ÓRÉUAINNA ÉIORMGLAIN ÉAIS
O'FÍOÉBDAIO PÓRÉUAINNA PARRÉAIS.
- 3 SLIOÉT A ÉNEAO AN UAIR FÉASTAIR
PÁIS DÉ IS AISDE AIRLÉASTAIR;
AN RÍ AS CINNTE DAR SCOMHÓE
INNTE DO-ÉI AR SCABAIR-NE.
- 4 DÁ TAOB TÁMIS AN TSOILLSE
DO SGAOIL DOIRCE AN DOMHIN-SE;
NÍ SBÉACLÁIR AR NAÉ CÁIR CION
DO BÁIO CÉAOÉAIR AN ÉOIMHÉAO.
- 5 CÓIR SBÉACLÁIR DO RÁDA RIA,
NAOMÉCROC ÉASDA MLEIC MARIÁ,
CRANN NA SLIOS SCOMÉORERA SCÁIO
AR SGRIOS DORÉACTA AN DOMHÁIN.
- 6 MÓR SCIOÉ DO CUIREAO IMPE
O'FÍONFUIL DÉ—DÁIL AIDMILLTE;
DO ÉASOTRÁIS FOLTA SÁC FÍR
AN SBÉACLÁIR ÉORERA ÉROINN-SIN.
- 7 AOINE CÁS RIA DO RIGEAO
CORP DÉ—OÍOCRA AN T-AINOLIGEAO—
CROC [SUASBEITRE] CABBRA CÁIS
—DAMNA A HUASLIGTE O'FASÁIL.
- 8 A-TÁ SI-SE Ó SOIN I-LE
'N-A CAIRT SÍO, 'N-A CROIS ÉOIMHÓE
RE SLIOS SCÉASTCLÁIR ÉAOIM ÉOBDAIO
'N-A SBÉACLÁIR SÁOIR SOLUSGLAIN.
- 9 IOMHÓA RAON SUASOÉTA SON,
LORG CNEAO AGUS ÁIT ÁLAO
TRE ÉLÁR NGEAL SÉANTA A SLEASA
'N-A SBÉACLA FEAR N-AIMHÉASA.

- 10 Silleaó créaóct a éuirp éorcra
cúis truaíge, tuar furtoécta,
dál éabha aóair d'fíctim
fácaim anma d'fóirctim.
- 11 Sompla ar síó, séala ar ngráda,
fáct tuirse, tuar lúctára.
an mionn croinn gígleabhair glain
do éloinn éortreabhaig áóaim.
- 12 Cúis lúctára a d'áinís tríó;
fáct tuirse an tráct do-éimíó
an slíos corpónta, an cíog doinn,
do brios furtoécta ar n-anman.
- 13 Mairg nac sill sleaócta a beoíon,
mairg croíde nac cuimneógaó
iul diaóda doinnleabta a éneaó,
piana coimbeacra an éoimbeaó.
- 14 Cneaóda a éaoib—truaí an sompla—
lorg bear a éonn mbeoíonta,
an dá éréaócláim, an élí géal,
sbéacláir don tí do tuispeaó.
- 15 A tuisin dúinn—dia do ééill—
an fáct far fuluins iaid-séim
feaó sleaóctana éionn do éilí,
créaóctona ríog an ríctó.
- 16 Dá dtuáda a hinneall doé doiró,
a fíir do-éi an gcoic éríornaoim;
sleaóctaim ní ba díoláim dúit
don íomáig éaóctais orróruic, .
- 17 'N-a sompla éabharcta éaig
tuig ar tús mar tá an íomáig
'n-a deilb éneisiomláin éruaó éig,
'n-a heisiomláir éruaig éuirrsig.
- 18 Tuig fós—is feirre a hionaó—
mar tá sí ar n-a suíógaó;
féac an tarba a nbeaóib d'aoib
i mbeaóir é'anma, a óglaoig.
- 19 Fáct a éeangail is an gcrann
oiróir Dé—diaóda an fulang—
fáir gac doimfeair dar fóillsig
sgaoileáó cáig san éeangail-sin.

- 20 CIALL A DÁ LÁM DO LEATAO
 UAN DÉ, DALTA AR NDEIRBSEATAR,
 RÓ GRÁIO AR N-A FÁLÁIR AIR
 DO SÁBÁIL CÁIS SAN ÉRANN-SAIN.
- 21 MAR FAIRRSINGE DÁ DOS GRÁIO
 FUILNGIS CUMGAC—CÚIS TOCRÁIO—
 IOIR GLAISREANNA DEALG NDOINN
 AN LEANB D'FAIRRSEANGA ORAM.
- 22 FÁC FA DTUG—TRUAG AN COSGAR—
 DOIRSE A ÉNEAO RE A SCOMFOSGLAO
 MAR SLIGE DAR DTOCTA IS-TEAG
 TRE ÉRIÖE SCORCRA AN COIMÖEAO.
- 23 FÁC CLAONTA A ÉINN SAN ÉROIÖ-SE
 D'UMLAÖT DÚINN—DÁL AÖTUIRSE—
 RÍ DO BÍ I SCUMNGA DAR SCIONN;
 DO B'Í AN UMLA SAN FUIGIOLL.
- 24 FÁC FA DTUG D'FURTOÖT ORUINN
 CRANN CÉASDA AN ÓIS ABRAHOILL,
 DUL 'N-A RANN SO RÁINIS LINN;
 RE CRANN ÉÁINIS AR DTUITIM.
- 25 DÁIOÖEAR ANN D'FUIL A ÉROIÖE
 CROC DÉ, CRANN AR SCABRAI-NE,
 CRANN CORCRA SLÁNUISÖE AR SEAN,
 FOLTA CÁNUIÖE AN COIMÖEAO.
- 26 CRANN DO LUBÖORT FUIRT PARRÖAIS,
 MIONN CROIÖE CLÁR LEABARÖAIS,
 CRANN SOILLSE NA SÉ SCINEAO,
 RÉ AN ÉROINN-SE NÍ CAIÖFÖEAR.
- 27 CROS COIMÖE CLOINNE HÁÖAMH,
 LUIÖ ÉABRA CRÉAÖT ÖFÖIORÖÁBÁIO,
 CRANN DO TÖMÁIS MAC MUIRE,
 SLAT TÖMÁIS NA TRÖCUIRE.
- 28 SBÉACLÁIR CÁIS, ÉANÖRANN ÓS FÖIOÖ,
 TRÖE AT-ÖONNAIRE DIA AR NÖÖÖION;
 D'ÉIS AR SCABARÖA TAR CÁIR
 TABARÖA SBÉIS 'N-AR SBÉACLÁIR.
- 29 PEADAR COMARBA AN COIMÖEAO
 BÖIOÖ LEAM AN SEANG SÉAGAINNGEAL
 FA CRÉAÖTÖÁIR NA SCROIÖE TALL
 SBÉACLÁIR OILE NÍ IARRFAM. SBÉACLÁIR.

55

- 1 Seaóct n-ingeana 'son umla
seaóct scomursain ciallumla
seaóct muine iad a haonbun
siaó 'n-a sguire comgadolmar.
- 2 Rún ní hindoéanaim orra;
sloinnfead a seaóct n-anmonna,
na seaóct mbinnsgreaða bunaró
tearc ingean a n-ionnsamail.
- 3 Céirigin cloinne na humla
so screidear dá comurda;
an foigirde is í a hainm-se
sloineirde an éilí i sceleadóaimn-se.
- 4 An fírinne óna haró crióe
aim an dara hingine
mór luas na fírinne o'fíor
luan na dílinne ón dúiliom.
- 5 An treas ingean—cruid an céim—
an fadóisrde is í a hainm-séim;
san a labra is coll creidim;
long na hanma an fadóisroin.
- 6 An ceatramad céim don cloinn
an doime as crad don coloinn;
sro seang ón doime an éilí cuil
feall taoibhe hí don anmuin.
- 7 An cúigead ingean eile
re n-abrar an aitrige
sac ní as aitéslige don ulc
is í an aitrige a furtuét.
- 8 An trócuire is sí an seisead
—tearc mná mar an móirseisear
na sé mná umla aile—
is ullma a-tá an trócaire.
- 9 An déirc beireas neac ar neam
is í so an seaóctmad hingean;
ferom diongbála [do] dia hí
is ria as ionráda airtorí.

- 10 Uo áiríneamair san easbairt
anmanna na n-ingean-sain;
tearc lá naé síolpuirí sin
seáct mná as fíorcuibíro 'o'áirim.
- 11 [Ón] uimlaoid nar faom ceana
as sin na seáct n-ingeana;
Día [Dá] gcomtáil go coimseac
cia ortáib as amoirseac.
- 12 Seáct maigheana óna mó [a] síol,
seáct mná éintíge an airríog,
seáct n-eacrača nime a-niog,
seátrača críde an Coimídeá.
- 13 Seáct mná lionas lios na bpeaib,
seáct mná folmuisgeas lpearn,
seáct n-artraige na hanma,
tearc banúire as banamla.
- 14 Seáct 'otobair na 'otrí Muire,
seáct róio na sé soúioe,
seáct sroča as teáct a talam,
seáct gcloča san cumsgusa.
- 15 Seáct gcađaoireáča céille,
seáct bpaíoe na pírféile,
ceart soillse na seáct nime,
seáct n'ooirre naé 'óuiníoe.
- 16 Seáct sceoil šaorta síl áđam,
seáct mbuimíoe an mórčrábair,
tearc i n-a gcomairle cion
seáct gcomairle an Coimídeá.
- 17 Seáct n-eitníoe enó gcorera
ingean na humloča;
an uimlaét 's [a] clann áđouig
is lubgort crann gcomabair.
- 18 Ar comairce na cloinne
's 'n-a humla dar n-anmain-ne
—mairg naé creídeann don cloinn-se—
go gcreídeann don éroboing-se.
- 19 Seáct gcaogáda cat fam ceann
tus páorais puirt na héireann;
go raib mé tall 'n-a treiseáct
is é ann go n-airceiseáct. Seáct,

56

DONNĀD MÓR Ó DÁLAIS cct.

- 1 SGUIR DOO DÍOMAS, A DÚINE;
GEARR SO DTIOCPA TEACTAIRE
—IS IONGHAD LEAM CRÉAD DO ĆAR—
AR DO ĆEANN ÓN ÉAS UACĤMAR.
- 2 MUNA ĆOISGE TÚ DO ĆAL
DOO ĆRAOS DOO FĖIRZ DOO UABAR
GEARR SO MBIA COSZ ÓN ÉAS ORT;
FÉAS AR DO ROSZ SAN RAĖARC.
- 3 NÍ HAĖBAR DÍOMAIS DUIO-SE
DO MEIRĖE IS DO MÍOĤUIZSE,
'S BEIT DOO ĆORP Ó ĆÉILL AS DOL
IS Ć'FOLT SO LÉIR AR LIĀĀD.
- 4 DO MEANMA MEAR ĀĖO ZĖR MÓR
DO-ĆÍM Í UAIĖ AR ZCLAOĀLÓD;
IS TEARC TUILE NAĀ TĖIO AS;
TRÉIZ, A DÚINE, DO DÍOMAS.
- 5 NEART DO LÁM AR AIRD NÍ FUIL;
DO LEAT A LÚĀ FAD ĆOSAIB;
FÉĀĀ MEIRZ AR DO DREIC AR NDOL;
EIRZ ÓO BEIT MAR DO BĀĖAR.
- 6 SMUAIN BOIĖRE NA ZCLUAS [ĀOIĖĀ]
'S DO BEIT FEIĖGE FANNFOIRĖĖE;
SMUAIN AR AN UAIZ Ā'IONAD ĀEART
'S DO SBIORAD UAIĖ AR N-IMĖEĀĀT.
- 7 AR DTOĀT TĖARMA DO MIRE
BIAĖO TU-SA Í N-EIRR Ā'DIMSIRE
SRONNĀN IO ĀOM AR N-A ĀOR
MAR LOMĀN ZCROM AR ZCRIONĀD.
- 8 DO-ĆÍM ORT AIRĖEANNA AN BĀIS
—DÚINN UILE AS AĖBAR UACĖĀIS—
D'FĀS DUIĖE IO DĖĀD BA SOILLSE;
'S NÍ ĀUINE CRĖAD ĀANAIM-SE.
- 9 Í N-ĀIT DO ĀOILĀĀĀ ZCLÚM DTE
['S É] Ā'ÍOMĖĀĖ AN UAIZ ÚIRE;
'S BĀĖ ÍOMĖĀ DĖOL DONN AS DUL
A-NONN TREĖ ĀĖOĖ DA ĀOLLĖD.

- 10 DRÉIMIRE BEAG LÉISTEAR LÍB
ÓS CIONN CEADRAIR DO DÁOINIB;
Ó ÉAC SO TIG DOO CUIR-SE
AG SIN EAC BARR N-IOMCUIR-SE.
- 11 MUSGAIL PEASOA, SGAR REO SGIM,
FADA TÁ TU-SA I DTOIRRECIM;
NÍ SÁM DO COTLAÓ, A CUIRP,
LEIS NAÓ AL ODAÓ ANUIC.
- 12 MO CION-SA BA MÓR AG MNÁIB
AR MBEIT DÁN I N-DOIS ÓGÁIN;
CÚIS FA DTUS I DTÁR MO CION
MAR TÁM AG DRUO RE DEIREAÓ.
- 13 FÉAC ÓS DO CIONN, A CLÍ CUIL,
SUIÓ DIA D'FORTAÓT AR T'ANMUIN,
'S FÉAC FAOIB AR BPUARAÓ DUT FUIL
DÁOIB ÓT UABAR DO B' IONSUIR.

SGUIR.

57

EOCÁIÓ Ó NEOGUSA COT (?)

- 1 TÁINIS CEO TAR AN SCREIDIM;
MÓIDE PEIDM 'N-A FAOISIDIN,
TEIRCE A-CÁC AN CREIDEAM CÓIR,
BEIGSEAD AG CAC SAN CANÓIN.
- 2 AN CREIDEAM Ó CLOINN EABA
DO-CUAIÓ DÁ CION TUIGSEANA
MUNA CREIDEAD MUIRE MÓR
AN CREIDEAM UILE AR N-IOMPÓD.
- 3 A-TÁ MEI-SE IS NÍ MÉ A-MÁIN
LE PEAD M'AIMSIRE I N-URLÁIN;
'S AN LÍON TARRAINIS I DTÁ SINN
SO LÁ A TARRAINIS NÍ TUISIM.
- 4 TUALAINIS GAC DUINE AR DOMAN
GLÓIR A ANMA D'ARDOGAD;
DÉANA PÉIN, A DUINE, DURO
NAÓ FUIGE PÉIN NÁ PEANNARO.

- 5 Dom sáoraó ar Óia na n-óul
do éaiṫpinn m'aigneaó o'iompuó;
a-tám nó so oṫeaṣma óam
san ṣráó san eaṣla an áṫar.
- 6 Ní luṣa do loit éabá
a clann—is cúis aiṫméala;
maiṫ do bábar muna beaṫ;
ar éaiṫ áóam is aiṫreaó.
- 7 Lasfaio na cloca is na croinn,
lasfaio an fáirrege iomaimn;
oligro leinió oiréill air
toirréim óeirió an domáin.
- 8 An crann cuirṫear 'n-a cuaille
is é, a óuine, as oimbuaíne;
ní fuil aóṫ práma an éroinn cuir
fa cloinn éabá agus áóam.
- 9 An focal baó nár le neaó
is maiṫ naó téio 'n-a áaiṫleaó;
do-éi Rí nime a námaio
ó 'o-éi fine an fanámaio.
- 10 Ole an tslighe so Óia óam
beit ar óoraó mo óeangsaó;
ní maiṫreaó sé a n-abraim o'ule
ṣion so n-abraim é aóṫ o'ábáóṫ.
- 11 Naomuióe ar an éas ní fuil
ioir óṣ agus arsaio;
don leanió is ṣabṫa ar a ṣuṫ
ní óearó so marpa a-máraó.
- 12 Tioṫa lá bus aiṫreaó o'pior
óeaómaó na ṣenó do éaiṫiom;
ní leaṫ aóṫ ní, a óuine, óe;
ná bí uile don eitne.
- 13 An breac as luṣa san líon
do-óeiriṫear o'oióre an áirórióṣ;
cnú buióe dá mbia 'sna cnoió
ní fuighe Óia san óeaómaio.
- 14 Oo roóṫain Ríóṣ na ṣlóire
bronnóalta na banóighe
tioṫa lá far óeanta óuio
ṣaó lá dá n-éaópa an éancuio.

- 15   Ḥac éigean dar fúlaimḡ sib
       ḡion ḡur hurusa a n-áirim
       beir a d'aoine do ló an luain
       nar mó san aoine d'anbuaín.
- 16   Do múire ní bí buirdeac
       d'á b'freagra an éilí comuirdeac
       an calann naé uair-se d'ult
       naé uaisle an t-anam d'fúrtóct.
- 17   “An lá fá mbeartar an b'reac”
       is ionráir re Dia n'óileac
       “ní tú bus mó cuir don éloinn,
       ní ró dúir acé a n'óigluim.”
- 18   leanfáir Críost ar éloinn neabá
       na heaca is na háirḡeada;
       tar ceann a ḡcaitím i bus
       is ḡearr ḡo ḡcaitir cunnous.
- 19   Raáir mar téir an tuile
       ḡac dúil ériaó d'á Cruáirde;
       do baó oiréilleac d'ám druim
       re maḡ o'toirrcimeac o'taóáill.
- 20   Diaó, a Críost, an ḡcém maras
       neac ḡac éanlá i n-amaras;
       is ríot, a Dé, don duine
       ar bioct ée 'n-a comuirde.
- 21   Is tú bus aigne, a Dé, dúinn
       re huét aingil an ioménúir;
       iomóa fear aimleasa ann
       feao t'aigneasa 'mun anam.
- 22   Éao le d'téir ḡo teaḡ nime
       cóir don feaoain fúisfirde;
       ḡo b'picear cáe 'n-a n'óá ḡcuir
       ní fáiceab fáct an f'ormair.
- 23   ḡḡéaraó, a Cóimre, rem éloinn
       mar ḡaras cnú re crobuinḡ;
       mé mar déis ar n'ool a ḡráin,
       mo croó tar m'éis d'á fáḡbáil.
- 24   A n-áiream ní baó éirir
       d'ám a lán d'á leiréirib;
       beanaíó tú call as an ḡnaoi
       an cnú as a barr mar beantaoi.

- 25 Do nim-se mar do-ní pól
 gró ead ní fóbraim iompóó;
 ruzas seall póil ar peactaib
 searr do-cóir im cuideactaim.
- 26 'N-a sciontaib ar cloinn éada
 ní iarrfaó aét aicméala;
 braiteas do ris an tuine
 mó táirfeas dá trócuire.
- 27 Dá saoiléad dia m'fasáil as
 do maithead dam a n'earnas;
 ar n'eanam na n-uile olc
 do-geadaó tuine ó úitroct.
- 28 Is ionann fuil dá bfuil sinn
 mei-se agus ingean laicim;
 lór suiré na n-ós eile
 muire ós is áiriré.
- 29 Breac do breic ní tligtear dam
 ioir íseal is uasal;
 ní bíú as meas an té as táire,
 ní feas nac é as iomláine.
- 30 I luac a n'earnabhar do
 sac ní fuarais ó íosa
 beir a buiré gró bé tus
 sur b'é, a tuine, do dearlaz.
- 31 Sur sin átair na n-uile
 san neam o'fasáil o'eanuine;
 do bás san éadair 'sá cloinn
 bás 'n-a aghaó sur fuluins.
- 32 Do féadfaó dámaó áil lais
 san beic o'íosa 'n-a éasmaís;
 faicsin Dé do baó dána
 is é i n'gaisoiré sabála.
- 33 Is mairg tuine ar nac bí i-bus
 eagla na bpeite béaras;
 ar scaoine a-tá san toraó
 lá na n'aoine do dealozaó.
- 34 Eagail leam lá na meiré
 so otioepa fam táirgeire
 fát aicméile dam-sa ar noul,
 bameile fálisa as ádam.

- 35 Seoíto na cruinne is cleas meallta;
ní fuil cúis a scoisealta;
dá bfaḡaimn céad dá ḡac éroḡ
méad a n-aḡaim is easal.
- 36 Ionad an cuirp ó éianaiḡ
aḡ curp eile an aicḡliaḡain;
ní bí aḡt uain an tí naḡ tḡ
don uaiḡ aḡ an tí éáinḡ.
- 37 Ní éáinḡ do tḡ nime
neac o'ḡeabas a aicḡrḡe
dá bfuair bás don uile ḡear
nó ḡur ḡás Muire maiḡḡean.
- 38 Inḡean Anna is Mac Muire,
lócrainn na sé soḡuḡe,
ní éánaiḡ is ní éioḡa
cáraiḡ mar an ḡuioḡḡa.

Táinḡ.

58

pílir boḡt ó huḡinn cet (?)

- 1 Teine ar n-a faḡaḡ ḡearḡ Dé;
tearc ḡinn naḡ ḡaorfaḡ ḡinné;
ní as sia nar ḡauiḡ i-se
cia naḡ ḡauiḡ ḡúitei-se.
- 2 Smál ar an ḡteine ní téro;
caíḡe lasair a leicḡe,
ḡríos as teo iná ḡac teine
bíos beo aḡus do bároḡe?
- 3 Tairḡeam síot ar son ar ḡcean,
micḡo turnam na teinead;
a élan Éabá, a ḡuḡeall áir,
cuiream séala ar an síotéám.
- 4 A-tá mar ḡrís a ḡabáil;
ní hurusa a hionḡabáil
ḡearḡ aḡ Oia ris ḡac ḡuine:
a ḡearḡ cia ren cosmaile?

- 5 Ris buò cosmáil ar scabhair
m'adngraò do na heasbalaib;
síob an té do bí agus bias
so dtí díom é agus o'ainorias.
- 6 So scurchar a-nuas do nim
le suailiòe De d'úiligh
ní as a dturmpaò an teine
im éilí o'urchar aicriße.
- 7 Muna túrna Dia na n'óul
an teine táchar o'fadóú
is é ar n'Dia eile an t-easbal;
cia an teine nac toirneadò-san?
- 8 As cur m'eadscóra im aigib,
dom asra an tráit tiocfadóir,
gá tarbá don breiteam bias
is feiteam m'anma ar ainorias?
- 9 A-tá mo bíobá dom brat;
olighim cobair óm comtác;
a samail roime do rad
do cabair oile an t-easbas.
- 10 Easbas do bí eact eile
i seilb ainorias o'áiríòe;
caraib é tar gac n-asbal
's é mar raðain rugasdar.
- 11 Lá dá b'facaib inghin óis
cuige—níor éian ó urcóio—
do-éi ghe an aisdor uirte;
caisgib é dá urnuighe.
- 12 Do bun an ghráda truím tús
do-cuaid—más fíor—ón easbus
nó so doirnead a dearc dí
searc a Coimóead san cuimne.
- 13 “Deas an fáit fa b'fagchar sut”
a céadpocal re a comtác
“ná leasgar san teac i dtám
neac buò easal-dar n-iomráó.”
- 14 “A-tá fear as nac fuil treoir
san dorus” ar an doirseoir
“do sír mar aigib oram
síob o'faisin san uraíall.”

- 15 “leis an tí táinig i bpar
im fíadónaise” ar an t-easbóg,
“’s é re calaíó ná congaib;
tabair é dom agallaim.”
- 16 “Do ráir an bean do bí as-taig:
“ní tíocefa an tí taoi d’iarrair
san tómus do tuisge
tar dorus an dúnaíó-se.”
- 17 Trí ceasda do cuir a-mac
gearr sur fuasgaíl an t-eolaí;
do b’é bun na trí tómus
sí do cur ó comónus.
- 18 Tuas an t-easbóg aithe grinn,
gabais a éidead díprinn,
do toguib crois Dé na n’óil,
a gne re a cois ar sclaoclúó.
- 19 [leis] an scléiread do canaó:
“Créad t’adubair dom fíosruaó?
a héidead Dé sul deaíar
buó éigean é d’foillseadad.”
- 20 Is é comráó do cáin-se
“Ní anfuinn it foíair-se
adó i ngné díogbála dúro;
is mé t’fíornáma, a easbúig.
- 21 “Ní fúigpinn tú—truaí an beart”
ar an inígean ag imtead
“So beir do neamhoil Dé dúro.”
ní seadmaíó an té tánaig.
- 22 Teitís an bean—borb an smaíct—
téir an t-easbóg i n-uílaíct;
an té do dealaig an dias
meabair surab é ainírias.
- 23 Ní féadaim foílaíó Dé díom;
foirfir ainírias ar n-imníom;
a-tám i n-éigin aibse
dál an céirfir cumainn-se.
- 24 Mac mo seadair dom seolaó
is ainlaíó do foigeanad,
nó a fear gráda ag labra linn
is náma m’aimma ar n’uillinn.

- 25 AN CÉADOLÁ DO-CONNAIRE RIAM
MAC MUIRE—MÓR AN RÍNIADÓ—
PÁIRT A-RAON DO-RÓIME AN DÍAS,
LAOS NA HÓIGE AGUS AINORIAS.
- 26 CÍOS AR CAÉRAÉADH IOMÓD
DO ÉADHGEADÓ DÁ ÉIGEARNIA;
SUR LEATHNUIŠ A ÉIOSA AR CAC
NÍ SEACMADÓ D'ÍOSA A ÓGLÁC.
- 27 DON DO LAITIB D'AR LEIG SOIN
DO SÍOLADÓ CREIDIMH I SCATRAIS
FUAIR AG COBÁIR NA CAÉRAÉ
FOLADÓ MAR BUDÓ FÓGARÉAC.
- 28 “DON DÍD DÁ D'UIGSAM AR D'TOIL
CAITRÓ UMILACÉ, A EASBAIL,
RE N-OIRÓCE ” AR CEANN NA CAÉRAÉ
“DÁ MBEAM COIRÓCE CONNARÉAC.
- 29 “A NABRUIM IS AMLAIDÓ DÍAS;
AN DÍD DÁ N-ADRAMH AINORIAS
RACADÓ 'N-A SÉANA Ó ŠO A-MAC
NÓ NO NÍ MÉARA A-MÁRAÉ.”
- 30 INNSIS SURAD OLC AN BREAÉ,
DÁ N-ANA AR AN IUL DÍREAÉ,
CREIDEAMH ACÓ DON TÉ DO ÉOŠ;
IS NÍR CREIDEADÓ É ÓN EASBOL.
- 31 RE HAINORIAS DÁ HAITLE SIN
DO B'É A-RÍS RÁDÓ AN ÉIROFIR:
“AG SIN FADÓ COMAIR AN ÉROÉ,
SIR COBÁIR AR DO COONACÉ.”
- 32 “AN LÁ DO FUAIR A OIGEADÓ
DÍD TAR CEANN NA ŠCRÍOSDOIRÉADÓ
IS Í AN PÍAN-SA PÍAN DO ÉOŠ,
MO MÍAN-SA Í ” AR AN T-EASBOL.
- 33 NÍ ÉUŠ AN T-ASBAL DÁ ÓIRÓ
A BUIOIO ACÓ BEIT AG SEANMÓIR,
A BUIOÓDÁ 'S A ÉORP I ŠCRANN
ŠÉR B'ÍOMÓD AG TOÉT 'N-A ÉIOMÉAIL.
- 34 'N-A MÁRACÉ AR A MUIN-SE
—DO CACÉ CREIOTE AN MÍORBUIL-SE—
DO BÍ SÉ TRÁÉ NÓ DÁ TRÁÉ,
IS É RE CACÉ AG COMRÁÉ.

- 35 1 'DTIMCEALL AN ÉROINN ÉAS'DA
—DO ÉÁC CIO'D NAC AITREAS'DA?—
TIS 'DOIĠEAR ĠEAL MAR AN NĠRÉIN
SEAL RE N-OIĠEAD AN FÍRÉAN.
- 36 TIS ÉANLAIT D'AINĠLIĠ NÍME
UAI'D IS ÉUIĠE AR ÉÉILÍDE,
LASAI'D ÓS A ÉIONN SAN ÉROIÉ
LASAIR FÍONN LEIS AN ÉANLAIT.
- 37 'DO FOLC'AD AN ÉROC AR ÉÁC
RE HUÉT AN BÁIS —BEART NEAĠĠĠNÁÉ —
(DAR) FÁS 'DO 'DOMLOISE DÍ
ĠUR ÉÁS URĠOISE UIRRE.
- 38 MÁS FÍOR DÁ IMTEAC'TAÍĠ FÉIN,
DO-ÉUAI'D AN T-ANAM AINN-SÉIN
ĠO PORT DÉ LEIS AN 'DEAIRAD
SÉ IS AN CORP AR ĠCEILEABRAD.
- 39 AN FEAR IS NA FEARTA SO
DOM FEITEAMH AN FEIRĠ ÍOSA,
CUIREA'D SÉ ORAINN FEITIMĠ;
TOĠUIM É 'DOM FÓIRITIN.

Teime.

59

- 1 TOĠAIM AIBIS'DIN MAR AĠĠNE,
A ĠRÁ'D RIAMH [ĠO ROIĠ] IM ÉIONN;
FÓIREAD BLÁÉ NA HEĠĠNA M'ÉIĠEAN;
FÁÉ EAGLA NÁR LÉIĠEAD LIOM.
- 2 MINIC ÉUĠAS 'DO ÉAOIĠ ĠNÍOMHA
AN ĠLÓIR ÉALL —ĠÁ TRUAĠĠE AS MÓ? —
MAR CUNNRAD 'DO ÉIONN AN PÉACAI'D;
CUNĠNAMH LIOM IS 'DEACAIR DÓ.
- 3 AĠĠNE ĠÉAR NAC ĠÉABHA AR LEITĠĠĠEAL
LÁ AN BÁIS RE BREITEAMH NA SLUAD
'DO FÉADĠRA AN AĠĠNE NÍR FÓRÁIL
FAĠĠDE EAGNA D'FADÁIL [UAD].

- 4   SÁ LÉAGAD RE LINN AN CUMMTAIS
      CAIRT MO LOCT AN LÁ FA MBIA
      NÁMHAID M'ANMAN O'FAGÁIL MASTA
      FAGBÁD O'ANÁIR DÁMSA [Ó DÍÁ].
- 5   Naisgead Aibisoin AR ÍOSA,
      ÓS ÉIGEAN DÁM DUL FA A CÚING,
      A SÁBÁIL TAR CEANN MO CEANA
      LEAM I N-ANÁIR BEARA AN BUINN.
- 6   FEAR DO BA TEO TEAGASG BRIATAR,
      BÉAL MILIS LEIS NAR MÍAN SGUR
      A DÍAMHAIR DO BÉAN DON BOCTA;
      FEAR FIAÐAIG DAR DÓCRA DUL
- 7   MUNAÇA FA MÁTAR TÓRRÉAC
      TÓIRRÉAS UASAL IS EAD RUG;
      A CRÉ FÉIN SUR SÁB A GLANAD
      LÉIR DÁM AR AN TARAÐ TUG.
- 8   A NDÉANAD DO CEILT A CRÁBÁID
      AR A CLÚ DO CUIREAD BRAT;
      A SNAOI NÍ BÍOD AÉT SA BÁTAD;
      DO BAOI A DÍOL MÁTAR SA MAC.
- 9   A HÉANMAC I N-AGÁID CREIDIMH
      RE CLÓD ÓN BÁS DO BÍ I NGIOLL;
      A BEART CÁIS DO B'ADHAR URÉRA
      DAMHNAÐ BÁIS CUMTA 'N-A CÍONN.
- 10   SÉ DÁ LORG DO LEAN A MÁTAR
      A MAC DÍ GER DÍULT A TOIL;
      DO [CAR] A RIAGÁIL CRUAID CRÁBÁID
      DO-CUAD O'IARRAID ÁRAIG AIR.
- 11   NÍR B'IONGNAÐ DAR DÓIRT DO D'EORAIB
      O'ÉIRIC BRAIGE DO BUAIN A GLAS
      —A CUR AR CÉILL GER CÁIS DEACAIR—
      A GRÁS DO BÉIN FEACAID AS.
- 12   SALM DARAB TOSAC TÉ DEUM
      DEALBHTAR AN LÁ-SAIN LEO AR-AON;
      DO MAC DÉ AR NDÉINIMH AN MÓLTA
      DO RÉIDIG SÉ ROMPA AN RAON.
- 13   OIRORE PÁDORAIG NA BPEANN SOLAS
      , SAIDHBREAS CÁIC NÍR CUIR SBÉIS;
      A MÉAD DO LAS FA LEANB MOIRE
      SEARB SÁC BLAS OILE DÁ ÉIS.

- 14 MAR céir an fuaéct [tis an] teasbáé;
 táinig as sur aró [a] nós
 —do bí a bláð san olaoi fa dheiread—
 ghaoi do shab teimeal ar otós.
- 15 A fáo sur iompuiş re creidim
 ar an sgráðad do éuir bail,
 feirroe an blát do baoi ar a naoimháct;
 “ní gnát saoi san donloct air.”
- 16 Diúltad na ngrás sur shab baidse
 nochar bean de tul 'n-a teac;
 do-rinne síot Dé 'n-a deashaid;
 an críoc is lé bearaíir breac.
- 17 Do baoi—nochar beas an toice—
 mar tug druim re déanam loct
 shac méin do buró maié 'n-a mátaíir
 's a máit féin san brátaíir boct.
- 18 A íosa, shárb usa a coðair
 an céirfeair rer éuiris olús;
 críoc mo ré ná rab it aghaid,
 do shab mé taraib ar otús.
- 19 Do-beir an deor do druim tuirse
 torad fós go bfaşam bás;
 san aimsíir éall ní tráct deoire;
 ní gnát le crann feoişe fás.
- 20 Ná fuilngead aibisoin m'anam
 ar loct mo námaó ní as sia;
 is mairş leanas ón iúl fire
 an triur beanas óinn-ne Dia.
- 21 I n-aimsíir ar n-ačar naoimča
 shac neac do sgaol sgéala Dé
 ní bíod as sgailead an sgríoptúir
 doimfeair díob rer b'ionntnúir é.
- 22 An t-uabair is as do claoirdead
 cuimne an báis do beic 'n-a fáil;
 do bíot a eagla ar an éarlaim
 san díot eagha i n-éannhad air.
- 23 Do dochar i ndiais an anna
 do fášaib o'fíacáib air féin
 an léigeanm cruaid do čar i mbuige
 an uair do shab éuise céim.

- 24 DÁ ORDAIBH NÍ HIONANN RIAŠAIL
AN FÉAMH ORRÓRAIC ÓR FÁS SIAD
—NÍ HIONANN MÉIN ŠAC ÉROINN ÉNUASAIŠ—
DÁ COILL A FÉIMH UASAIL IAD.
- 25 SINT AIBISTOIN SAN IÚL DÍREAC
DUAL DÁ BRÁITRIBH BREIT A LUIRS,
ŠÉAS MEASA NA MOŠAL ŠCUMHRA
TOBAR FEASA IS UMLA AN UIRO.
- 26 NÍ HIONŠADÓ ŠURAB É A-DEARAINN
NAC DLIŠTEAR BREAT DO BHEIT LAIS;
AN TSLIŠE ŠLAN Ó NAC ŠADUAIM
ŠAB NIŠE M'ANAIM RET AIS.
- 27 RÍ AN BEATA—NÍR BEAS AN CONÁC,
IS CISTE NAR ÉÓIR DO DORU—
TUŠ A REIC 'N-A DEASDAIÓ DUIT-SE;
MEADAIR DEIT IS TUIŠSE TUŠ.
- 28 A BPUIL AR ADMÁIL DOT FÍORTAIBH
D'ÉIS DO BÁIS NÍ BEIO ŠAN CLÚ;
DO NÓS NÍ NÓS FALAISŠ FEASDA
MARAIÓ FÓS ŠÉ CEASDA TÚ.
- 29 DO ŠIONNLAIC DUIT DO DÍON T'ANMA
EAGNA ÉAOL DO ÉAITÉADÓ RIA;
DO DULA I DTLÁS AS A TUIŠSE
NÍR LUŠA AN ŠRÁS DUIT-SE Ó DÍA.
- 30 LÉIŠTEAR MSAN LÉIŠEANN ÓRÓA
UIRSŠÉAL FÓS Ó BPUIŠTEAR AM
AR MÉAR DO LÁIME ÓS DÁ LABRA
NÍ HÁILLE ŠŠÉAL ANMA ANN.
- 31 DÁ FÍCÍO NAR B'IONANN MARTRA
MOLAÓ DOO ÉAISIBH TUŠ SIAD;
LÁIM NAC MEAT A DÓIŠ AR DUINE
DO FÓIR FA SEAC UILE IAD.
- 32 [NÍ DEARNADÓ] LÉ Ó LÓ [T'ÉASDA]
AN UAIŠ FÓS I BPUIL DO ÉORP
—AR DO ŠNÍOMRAIÓ NÍ FUIL ÁIREAMH—
MÍORBAIL NAR ÉUIR ÁIREAMH ORT.
- 33 DO IB AN FEAR LE BPRÍOT SLÁINTE
—SINT AIBISTOIN DO B'É A UIAIŠ—
UIŠSE ŠLAN DO IARR A IBE
NAR ŠAB MIAN DÍŠE 'N-A DÍADIÓ.

- 34 SUR BAC DO mhaoi DAR mhúin CRÁBÁD
 'n-a COOLAÓ DO-CONNAIC FÍS
 AN BEAN AR DTÉAGÁD A TOILE
 DÉANAMH NA SCÉAN ROINNE A-RÍS.
- 35 FAD A CAITRÉIME RE A CUMAD
 CÓRAÍDE DÁNH DUL DÁ ROINN;
 CEILPÍD MÉ SO FÓILL NA FEARTA
 AÉT SUR FÓIR SÉ DEARCA AN DOILL.
- 36 NÍR IOMPÓ A SAIBHREAS NÁ A SÓCRAÉT
 SINT AIBÍSTOIN ÓN IÚL GLAN
 A CORP NÓ SUR FEIT DON ANMAIN;
 BEIT BOÉT I DTALMHAIN DO ÉOŠ.
- TOŠAIM.

60

DOHNCÁD MÓR Ó DÁLAIS cct (?)

- 1 TRÍ GLÚINE GEINEALAC DÉ
 GEIN BUADA AN BEATA SEINCÉ;
 NÍ FEAS SÍD ÚR A FÍODAC
 [AÉT] TREAS GLÚN DON GEINEALAC.
- 2 SÍD MÓR NGLÚN GEINEALAC CÁIC
 SO HÁDAMH AN FUILT GÉAGTLÁIC
 SEANCÁS DÉ IS [DEIBEADAC] ÉIS;
 IS É AN GEINEALAC SAIRÍD.
- 3 CÓRAÍDE A CUR DO MEABAIR
 —IS SÉ SUIM AN GEINEALAIS—
 TRIÚR RÍOŠ NAC DO FRÉIMH DUINE
 DÁ RÍOMH SAN RÉIM RÍOŠRAÍDE.
- 4 DON TRIUR-SAIN A-TÁ D'AIOME
 TÉID CEANNAS SAÉ CLANNMAICHE;
 SAÉ MAICHE FA ÉRINN AN TRÍR;
 TRIAR IS AIOME DON AIRDRÍŠ.
- 5 AN AIOME ÉRÍR A-TÁ I NDIA
 TREISE NÁ TÓIR IS ROILIA;
 AIOME SAN AŠA AR A NEART
 AN MAICHE AR ADA A N-AITÉCEAÉT.

- 6 An céadglún as cóir do ríom
Mac Dé Achar an Airdríog;
Ar a cúl sío cia a-dearair
Dia [daráb] glún seinealais.
- 7 An Sbiorad Naom, noctaim de
an céadglún do éin uime
triar comslán as fearr o'fearaib
an sablán gearr seinealais.
- 8 Creidim san céadglún srádaé,
suidim an nglún meadánac,
an glún deirdeanaé dom díon,
seinealac úr an Airdríog.
- 9 Ionann an Tríonóir 's an triur
—sío bé do beic 'n-a n-ainiul—
Rí na ndúl 'n-a trí treanaib
rí na dtrí nglún nseinealais.
- 10 An t-Achar mór is an Mac,
an Sbiorad Naom an nuaálat,
so d'í díb ar snairm re sío
na trí rís i n-ainm éinríog.
- 11 Trí seine saora sochar
ón mais áluinn iolcrodais,
ar dtrí haitreaca is í an dream
na trí glaincleaca suideam.
- 12 Na trí tigearna tošaim,
trí cha áille a haoncrodaing,
is í an coill an cobair gar,
trí croim toraí an talman.
- 13 Trí comorta na cruinne,
trí daim iomcuir éancuinge,
trí rís maolta sac móire,
aonta trír na Tríonóire.
- 14 Triar nac claoiríreor coróce,
triar [nar] pás i n-aonoióce,
triar as lán d'iul is d'aithe,
triur san dál a n-dealaisce.
- 15 M'anam ar ioct na b'fear-sain,
an triar céir i n-éinpearsain,
an fear as triar sac ré d'treall
triall i n-a ceas go d'tuairiam.

- 16 Ní fuil aco aige féine
rios aóðair a fírféime;
a fírfréam do gleoó go slan
ní heol o'fíréan ná o'feallsam.
- 17 Ní as fáide ná uaidé féin
ní leanantar lorg an fíréin;
rios seanáchar Oé is doilís;
mearaáo é o'fíaproisíó.
- 18 Sgaráin riot, a rí neamóa,
nár tuairear, a tígearna;
do searc go dtara pam tuinn
's ar dteacht go n-ana aghuinn.
- 19 A trionóio, go dtusa i mbrís
m'agallam ris an airtorís;
eolas dam, a Oé áchar;
sgar mé ris an mearaáo.
- 20 Sé oíne ar druim an talúhan
tus Rí nime neartaóbal;
re saogal na sé noíne
sé donar i n-airtoríse.
- 21 Fearr doineáo ná ól fleao
do túr roctana ar rígneam;
seachna fleao ó nac féao sinn
an dá neam créao pa scuingsim
- 22 Doilse ná déanam an uile
gan an fáoisíoin o'fóbuirt;
lór do éion cleit na scionáo
ar mbeit o'fíor go heisíodan.
- 23 M'faoisíoin o'airtorís nime
—is damna déar n-airtríse
mé is mo péacáo, a Oé, deit—
do péacais mé go minic.
- 24 Domáim go dtéio m'aire inn
sac ní do-cím 's do-cluinn;
tis dar mianaiú móio m'anma
rem cóis ciallaib corporóa.
- 25 Comursam do cealáo dam
domáim dúit, a Oé áchar;
do ólís sinn cor re a cosnam
mar ba linn croó comursan.

- 26 Ṯo-ní mé, a Ṽlac na hóige,
ṢlóR teampailṼ trát seanmóire;
mar ṢguirṼtear linn Ṯon luaṮ Ṣlóir
sinn aṢ suan leis an seanmóir.
- 27 Oét Ṣcoire im ṮiairṼ—Ṯia Ṯo Ṣlas,
seáct bpeacairṼ marṼṽta marṼṽas,
cúisṽ préamṽa ṽéaṢ ceann i Ṣceann
as a n-éaṽa céaṽo cuisleann.
- 28 Ciontaṽ mé—mó ná ciontaṽ—
re RíṢ nime naomṽṽiorṽaṽ;
Ṯo ṢoiṢníomraṽ Ṯo ṽṽí im ṽoil
ní as comṽl-ionmar rem éionṽaṽṽ.
- 29 Ṣaṽ cion ṽá nṽionṽnaṽ ṽuine
ṽá méaṽ naṽ mó a trócuire?
is eaṽ baṽ linn meisneáṽ maíṽ
Ṣíṽ meirseáṽ inn ṽon aroṽṽlaíṽ.
- 30 Bean áṽaíṽ ṽ'éis a nṽearna
ṽuair trócuire ón ṽiṢearna;
clann éaṽa tre éaṽa i n-olc
[Ṣur] meala—ís éaṽa—ṽ'ṽurtoct
- 31 ṽ'éis ṽo Ṣona ṽo Ṣa an ṽoill,
a cuirṽ ṽé an ṽeallrairṼ áluinn,
ṽo éru ar ṽois an ṽoill a-ṽrois
re cois an éroinn ṽá cṽbair.
- 32 A ṽaṽ ṽríost, ṽo céannuiṢ ṽú
cimeáṽ áṽaíṽ ṽot ṽionnérú;
biairṼ óṽ Ṣuin Ṣaṽ neáṽ ar nim
muna nṽeaṽ ṽ'ṽuil i n-aisṢíṽ.
- 33 ṽo éroṽaṽar a élann ṽém
éanṽlac ṽé—ṽia ṽo ṽícéill;
cairṽe a ṽpaṽain, a ṽé, ṽó
Ṣion Ṣur ṽ'é a n-aṽair íosa.
- 34 ṽás tre ṽríosṽ ṽo éruṽuiṢ neam
ṽuair luṽt comṽaiose an éomṽeaṽ;
Ṣíṽ beo an macraṽ uaṽ uile
truáṢ marṽraṽ na macrairṽe.
- 35 Ṣáṽaṽ 'n-a céann ní cuirṽe
ṽia luain laite an méasruisṽe;
Ṣráin ar na luanaṽṽ ón luain
cáir uaṽain ris an donluain.

- 36 DAOĞAL FEARƆ FLATA NIME
AR N-UAIR ƆRŌ É AS MĀITMĠGE;
NĠ AITĒANN I ƆCĒADŌIR CION
'S NĠ MĀITĒANN ÉAƆCŌIR D'ÉINFĠOR.
- 37 TUARASƆBĀIL DEILBE DĒ VĠ
NĠ INNEOSAD AĊŌ MAŌ ÉINNĠ:
FAICTEAR 'N-A DŌRUS A DĒILB
'S BAŌ SOLUS AITREAB ĠFEIRN.
- 38 A ƆNŪIS DĒ AR NAC DĠON TEITĒAM,
CUR RIOT DO LEAƆ LŪISIFEAR;
ƆRĀINNE NĀ ƆAC NEAC A-NOIS
AN DREAC DO B'ĀILLE IT ÉAƆMĀIS.
- 39 A ƆCUR FA RINN DEALBA DŌ
ƆRŌ MAIT LE CĀC DON CĒADLŌ
ĀILLE I NƆNŪIS FĠR IS UAMĀIN;
AƆ SIN CŪIS AN CĒADUABĀIR.
- 40 ƆĀ ƆOIRE DŪINN DUL TAR TUINN
MĀS Ġ BREAC BEARAR ORUINN?
ƆO DTRĀLLA MĒ TAR MUIR SOIR
'S NARAB É [AR NŌLUIƆ] A DĒANAM
- 41 MAIRƆ TUIGEAS 'S NAC TABĀIR D'ŌRŌ
BRĒITRE DĒ—DĠA DO ŠEANNŌIR!
MAIRƆ NAC TUIGEANN A DĠOL DĠ,
ƆO DTUIGEAM BRĠOƆ A BRĒITRE.
- 42 [AR] MĠCĒAL NĀR MEALLTAR SINN
DO NA CĒRŌNEITĠB ĊUINƆIM;
ƆO DTAƆTĀIR INN FAR N-ITƆIB
'N-A ĊĀTRĀIƆ FĠNN [ŌIREITRIƆ].

TrĠ

61

DONNĊAŌ MŌR Ō DĀLĀIƆ CĊT (?)

- 1 UĀIRĊE FĒIN DO FĀS ĠOSA,
AN TĒ DAN ƆNĀC NA ƆRĀSA,
FUĀIRE CĀIƆ FA DINN ĠOSA
ƆAIRM [SĠOSA] IS CĀIR FAN ƆCĀS-SA

- 2 ṮÁ ḂRÁS CLEASRAṮ AN CŌIMṮEAD
[blát is teasbác] an talman;
ṮO ḂRÁS ṮÉ ṮÍON A ṮOḂLAṮ;
SÍOL ROḂLAN É ḂAN AṮṮAR.
- 3 ṮÁ ḂRÁS AN SNEACṬA AḂ SNIḂE
ṮÁL IS TEACṬA NA TUILE;
LÍOMṮAR ṮÁ REIC RE-ROILE
ḂNÍOMṮARṮ OILE MEIC MṮUIRE
- 4 ṮÁS NA N-EAC 'S NA N-INNBEAR
blát na nṮREAS IS NA NṮAIRḂEAD
ṮO ḂRÁS AN TÍ ṮUAIR ṮÁIḂREAD
Ó ḂAIBNEAD CṮUAIRṮ TRÍ ṮṮAIRNḂEAD.
- 5 TAR LEṮ ḂRÁS IM CLÍ IM CROIRÉ,
A RÍ ṮAR ṮÁS AN UILE,
ṮÁMAṮ ṮIU ṮEIT IM Ṯ'ṮAIRE
ṮAIRRE RINN, A MṮEIC MṮUIRE.
- 6 NÁM-ṬRÉIḂ-SE ṮON TRUAILL CIONṬAIḂ,
A ÉINNṮEIC ṮUAIR AN OṬḂḂUIN;
ḂAN MO ṮAC, A ṮÉ, I NṮEACRAIB
NÁ BEANTAIR LAT É AS M'OLCAIB
- 7 NAC ḂUAIS ṮÓIB AḂRA ṮINE
UAIR ṬAḂRA NA ḂCÓIḂ ḂCRIṮE;
NÍOR Ṯ'É A ṬRÁT ṮEIT, A ṮUINE,
ḂḂÁT ḂUIṮE A MEIC AR MṮUIRE
- 8 ṮUL ṮO CLEIT ṮIOMṮA [Ṯúin-ne]
NÍ CIOṮRAṮ AR MBREIT BUAIṮE
CÚIS EAGLA É ṮÁ ÓIḂE
ṮREAḂRA CÓIRE É UAIN-NE.
- 9 ḂO NṮEACṬA ṮIA AR NA BEARAIB
NÍ ṮÍA RE ṮÉACAṮ NṮLIḂIṮ;
ṮAOR ṮO-CÓIṮ SÉ ṮÁ SOIḂIṮ
OIṮIR ṮÉ I ḂCÓIR A CINIṮ.
- 10 AN SÍOṮ REAMPA ṮO RÉIṮIḂ;
NÍOR CIONṬUIḂ CÍOḂ AN ÁLAIR;
ṮUL TAR TOIL ṮÉ NÍOR ṮEONUIḂ
ḂUR ṬREORUIḂ SÉ ṮOIL ÁṮAIM.
- 11 Ṯ'EAGLA A ḂAORṬA NÍOR ḂEACAIM
BEARA NA ṮṮAOṮAR ṮṮRICIR;
AN CLÍ ṮO ṮÁS ṮAR N-ÁṬAIR
RAṬAIL ḂRÁS ḂUR Ṯ'Í Ṭ'ICIR

- 12 AR BPÍRŌIA ŌR NAIRGEAD ĪPREANN
mo RĪĠTRIAĊ CAIROEAC COIMĊEANN,
mo ĠRIAN, mo RÉ, m'ŌR, m'ĀIPREANN
—ĠLŌR AITĠEARR É—ĠAN FOIRĊEANN.
- 13 RĪ AR NAR DĪŌBĀD CNEAD CROIRĊE,
RĪ DAR ĊEAD MĪONBRIĠ MOIRE,
ĠĀ RĪ DO B'FEARR TRĪ TOIĠE
RĪ NĪME IS CEANN DON ĊRUINNE.
- 14 DĪA IOĊAN M'ĀĊAIR DĀLA,
mo SBĪORAD [ARSAID] DONĊA,
IŪL 'N-A DĊEORĊ DŪN DO-ĠĊANA
RĊALLA EOIL NA NŌUL NŌADONĊA.
- 15 RĪĠLEANB DAR B'ĊISIN UMLA,
FĪRĊEARD DĊEINĪ ĠAC DEALĊA,
RĪ DAR DĊOIRE Ī ĠCLĪ AR ĠCOMĊA,
RĪ TROMĊA NĊOIRĊE NEAMĊA.
- 16 DONĊAC IONĊUIN NA HŌIĠE,
SAORĠLAT DON FĪORĊBĀID FĪRE,
RĪ AS UILLE AĠUS AS FĊILE,
RĪ ĠRĊINE TUINNE IS ĊĪRE.
- 17 RĪĠTRIAĊ AS DĪLE [NŌĊANĊA],
AR BPÍRŌIA NĪME NĊOMĊA,
RĪ AĠ NĊC BĪ ĊĊT IRIS ŌĠĊA,
RĪ ĠLŌRĊA MILIS MAORĊA.
- 18 LIADĠ AR ĠCNEAD ĊĊAIRĊ OILE,
AR NĊĊAIR, AR B'FEAR FINE,
FEAR AR SAORĊA ŌN LĪA LUIĠE,
DUINE IS DĪA NĊOMĊA NĪME.
- 19 LEANB [SAORĠLAN] NA SĊ LINE
NAR [TRAŌĊAD] D'ĊĪS NA HUADĠE
ĠO B'FAĠA SĪŌD DĊE DŪIN-NE
'S ĠO DĊĪIRE AR NĠĪŌM É UAIRĊE.

UairĊe.

62

DOMHCAÓ MÓR Ó DÁLAIS ccc

- 1 Urra ar leisís Dia na ngrás,
liais maic fóireas sae uachtás,
bíom slán 'n-a d'iair so deimhin,
liais ler b' ál ar b'fóiriróin.
- 2 Is usaire réirteac leis,
liais nae iarrann luae leisís
cóir [Dé] na ngrás do shuire;
is é a bás ar mbeachtai-ne.
- 3 Luae aisdoir ní iarrairó sain,
liais caibarta clann n'ádhaim;
liais do fáom leisgeas ar loct
beireas a saol ó shasoct.
- 4 An deoc searb ler fóir inn-ne
liais leisís ar n-intinne
ní eus sé d'is d'í d'ám-sa
sur ió mo Rí romam-sa.
- 5 Do léis cuisteanna a cuirp féin,
sió mór do-ním dá míréir,
mac Dé do leisgeas ar loct;
ní hé so ceileas a cumoct.
- 6 Sió maic liom leisgeas mo cuirp,
a mheic Dé as uaisle iorobuirt,
ní hé uile iarraim ort;
triallam doo shuire im shasoct.
- 7 A shúis shrianóa séim shuibir,
sirim ort mar a'cuinshíó,
a luib cábra ceileas m'olc,
leisgeas m'anma mar furtoct.
- 8 So d'í doo leisgeas, a leimb,
d'éis a n'earnao do d'ibairg
—mairg [nae reic ríge] nimhe—
[breit píre] na haitríge.
- 9 A liais leisís na n-uile,
's a mac octa óghluire,
—cuma an éalann créao a d'ál—
féas an t-anam so heaslán.

- 10 A ré lán as sía soillse,
fóir, a íosa, ar n-áttuirse;
sgaoil, a Dé, ciall mo éiríde,
a liail na sé sócúirde.
- 11 Ós liail gac othair mäs fíor
a-dearar oirde an áir-ríog,
gér cäs díobair fíriót rinne,
fíorair mac na maišvine.
- 12 Má tá leigheas coróce im ceann
duit, a múire, ní maišream;
doó deifíeis is déanta dán;
leigis mo éreácta, a compán.
- 13 As so duit, a Dia neamhá,
—éis rem tíomna, a tígearna—
an calann 'n-a cánais féin;
slánuis m'anam, a fíreín.
- 14 Bí mar liail, a ghráó gealtais,
dom leigheas lá an éigeanais;
's bí mar deirbhsíair dúin-ne istis,
a binnliail dúine an Dúilim.
- 15 Leigis mé, a mícíl, lá an luam
mar tíocfáir na trí tromsluail
—romhór mo cóir reo cuma—
fóir ar n-anósó eaturra.

Urra.

63

EOGAN RUAD MAC AN BAIRO cct

- 1 A bráige tá i dtor London,
a ua Conail éamhšulbon,
do gheimil-se is lór do léan
ar slóš seimhse Saméar.
- 2 I ndíar ar gcarad do cáill
a-nois, a néil í Domhail,
[is é an] bann dar mbreic ar gcúl;
níor am doó beic i mbríósún.

- 3 Ní tu-sa a-máin, a meic Cuinn,
don éur-sa i láim i lonnuinn;
sliocht b'ar n-iarndais ar fóir m'breas
do iarndais glóir na n-šaoirdeal.
- 4 An fear naé fuil ar do tol
iomr'a ó b'óinn go beinn Šulbon
i n'šaoirsine 'ma-raon ruið
šan šaoirsine as don o'ultaið.
- 5 A-táir eirir tuait is éill,
eirir fuil aird is ísill,
as roinn b'ar ro'ócáir ruið
boill comóctair do' éneadaið.
- 6 Na mná, na boict, na brušair,
na huir is na hollumain,
šac mac ro'bras, šac rinn áis,
io comšlas, a éinn Cruacáin.
- 7 Ionann ualac, ionann cnead,
ionann cóir d'aoið is d'oið-sean,
ionann innream, ionann ceas,
ionann innead is áineas.
- 8 Do šabáil, a šeas eandais,
—lór do šlas ar šaoirdealaið,
cáic uile i láim as do los—
ní le duine a-báin beanas.
- 9 Dócas laócrao leite Cuinn
šaisšead curað élan n-šconuill,
a-táir, a néill šairb, io šlas
a n-ainm, a šcéim, a šceannas.
- 10 An šlas re feara i b'fuil sið
ní šlas é ar Rís an rícið
do breic as dámað é a deoin
d'á šac šlas ós sé as seigleoir.
- 11 Ós sé seigleoir šac seimle
Rí nime ar šceann coimeirše
do d'ruim do šiallcuibriš suir,
a ériacuibriš fuinn f'iacuir.
- 12 Le suirde Meic Dó na n'óul
mór mbráishe do bí i mbríosún
romaið do saorta mar sain
ar mo'adaið naomca a-nall-ain.

- 13 Do bí—ní cúis as ceilte—
 neac rōib fa ríḡ Éigipte
 nar t̃arḡa an cōir ar a cúl
 ḡo nḡaḡna brōin i mbríosún.
- 14 An cúis do cuiread 'n-a leit
 ar n-a dealbāḡ i nḡicleit
 —ní cūala an rí an failceas fill—
 do bí i n-ainceas a himmíl.
- 15 An Patri-arca los-éab
 ar ar cum méirḡeac misḡeal
 dar leacḡaig ḡnaoi Dé na nḡúil
 is é do ḡaoi san bríosún.
- 16 Le toil d̃tar na n-uile
 t̃ainig d̃a t̃aom trócaire
 an rí ar ḡromaḡ ar an ḡcoir
 sí ar 'n-a lomaḡ d̃a l̃at̃air.
- 17 An rí forann mar f̃uair f̃ios
 nac dearnad air d̃et ainleas
 do saoraḡ é as a haitle
 is é i mbaḡal básaig̃e.
- 18 Ní hé aḡáin ḡur saoraḡ sin
 rí Éigipt tr̃a ar n-a t̃uig̃sin
 ar fead a t̃ire do t̃og̃
 'n-a fear ríḡe do riaḡlaḡ.
- 19 Ar ḡelos do [neam̃ḡair], a Néil,
 mar so ar aic̃ris an f̃iréin
 a-t̃a ar nḡoig̃ a Dia na nḡúil
 nac a-m̃áin nac bia i mbríosún;
- 20 d̃et ḡo ḡcuim̃neoḡa an cōrōin
 duil a-ris le ro-onóir
 ḡac a ḡf̃uair sib ar a son
 is ḡac buair̃ lib dar leanaḡ.
- 21 Ar an ḡp̃at fa ḡfuile i nḡlas
 d̃et ḡo ḡroma Cing Séamas
 ná meas nac saorp̃aḡe sib
 's ar leas praoc̃m̃uig̃e f̃uinr̃o.
- 22 Súil danḡa reḡ beit̃ a-m̃uig̃,
 a meic Cum̃meic an Calḡaig̃,
 aḡ cur beoc̃roir̃e i ḡcloinn Cum̃n
 's aḡ buing̃ eolc̃oir̃e oruim̃.

- 23 ṮO ṮOIL ṮONṮṂEIC ṮÉ NA ṮOUL
 BIAṮ ṮRÁ, Ṯ ṮRIṮ SEANṮÚN,
 ṮO ṮṂOIRSINE RÚ 'ṬA ROINN
 'N-Ṃ SAOIRSINE ṂṬ CRÚ ṂONULL.
- 24 RÍ ṂṂE, Ṃ ṂÉILL Í ṂOṂṂAILL,
 ṂO-ṂLUM Ṃ'OSNAṮ Ṃ-ÉṂṬCOMLAINN,
 ṂO-ṂÍ ṂR ṬRUT, ṂO-ṂÍ ṂAR SNṂṂOM,
 Ṃ ṬUT ṬO ṂṂÍ ṂAN ṂṂOṬṂAIRM.
- 25 ṂOṂAS ṂÁIC ṂR ṂANAS RUT;
 ṂÁR LÉIGE ṂIA Ṃ ṂUL SEṂṂAT
 ṂN ṂSÚIL ṂṂRA ṂO-ṂUALṂṂ ṂÉ
 ṂṬ SLUAṬAIB ṂANṂA, Ṃ ṂRÁIGE.
 Ṃ ṂRÁIGE
- 26 ṂO ṂN ṂRÍOSÚN ṂOS 1 Ṃ-Ṃ ṂṂUL
 ṂṂEAN RÍOṬ ṂRÉIME ṂÁLAIṬ
 Ṃ ṂṂULṂGE ṂṬ CRÁṂ Ṃ CRÍṂE
 ṂOILṬE ṂÁL Ṃ ṂṂOIRSINE.
- 27 ṂÁ ṂBEIC ṂAC BIAṂ ṂO ṂOṂAR
 ṂO ṂÁC ṂILE IT IARNOCÁṂ
 ṂṂṂ ṂN ṂRÓN 1 Ṃ-Ṃ ṂBÍ SOIN
 ṂO ṂUR ṂOR ṂN ṂÍ Ṃ-ṂALL-OIN.
- 28 ṂÍ ṂIONṂṂ ṂUIRRSE IS ṂUIRRSE,
 ṂÍ ṬRÁṂ ṬRÁṂ 'N-Ṃ ṂOCṂIR-SE,
 ṂÍ ṂIMNEṂṂ ṂS ṂOṬṂRAINN ṂÍ
 ṂṂEAN Í ṂOṂṂAILL ṂṂOILE.
- 29 ṂA ṬṂṂOILEṂṂ ṂÉILL IS ṂEṂṂṂAIN
 ṂUNṂ BEIC SUNN SAOILEṂṂṂAIN
 ṂO ṂIAṂ ṂN ṂRÓN ṂAR ṂAC ṂUL,
 ṂÍ ṂIAṂ ṂLOṂ ṂR ṂUMṂṂṂ.
- 30 ṂÁR ṂÁIRE—ṂÁ ṂÁIRE ṂÉ—
 ṂOṂ Ó ṂOṂṂAILL 1 ṂṂṂOIRSE;
 ṂÁR ṂLUMENṂ 1 LÁIN ṂE Ṃ ṂIN
 ṂR ṂṂUIṬEALL ṂIR ṂÁ ṂOIRINN.

SOPRAID FIONN Ó DÁLAIŠ CÉT

- 1 A énuic tóir re taoib Ealla
fa dtáir aicme Oilealla,
sioð 'muo bruać do hoilearó inn,
fuat doot oirear im inntinn.
- 2 Is tú cnoc na ndéar dúin-ne,
a tulać aró féarnúirde;
is mó téir ar déaraib dān
t'féasain inā ar mēir meannan.
- 3 Ní sut oram dimbríos duit,
a Cláraiš Ealla orróruic;
a-taoi ar n-am éráð, a énuic tóir,
do bāoi i ndān duit a déanainn.
- 4 A Cláraiš, is tú an tulać
mar tuit an fionn forbāarć;
mo šráð nō sur tuit reo táoið,
a énuic a-tām do tátaoir.
- 5 Mac Diarmuda—dia do cor—
do tairngirearó so dtiocfaró
dā lot ar brú do bearna;
is tú cnoc na cinneamna.
- 6 An lá tugaró tórt a ndeas
an éreac ler ceilearó m'āineas
friot basgaró io cuim, a énuic,
is trasgaró do cloinn Cormaic.
- 7 Don turbairó tūš ar an dtóir
i n-uēt Cláraiš i scéaróoir
marbtair 'sun šeis šac nar šab
šabtair an mēir nar marbāð.
- 8 Díobraigis duine don tóir
mac ríos Mis—mairš dar cúsbóir—
sur báiró inn tar a déis dairt
d'éis an āir činn do tábairt.
- 9 Éanšoin duabseac na dairte
ní feas fear a díobraicte;
torćair lé flaitbile fáil
aró ré n-aicriše d'fāšāil.

- 10   ΔΙΤṢIM AN TḘ ṪORḘAIR ANN
       AḘO AN FLAIṪ FATAṪO CANANN
       NÍOR ṪUIT ṪIOMḘALL ṪO ṢLEANNA,
       A ḘNUIC FÍONNḘLANN ÓILEALLA.
- 11   ΔR NṢABÁIL ṢIALL AN ṪOMAIN
       ṪÓ ṢO HÉIRINN N-ÉARLAINNAṢ
       'muṪO ḘAOMḘḘAṪO, A ḘNUIC ṪALL,
       ṪO ṪUIT ḘAOMṢFATAṪO CANANN.
- 12   ṪO ṪUITSEAO RE ṪAOIB Ṫ'IMIL
       FATAṪO ΔṢUS FÉIRILIMIRṪO ;
       ṪUṢAIS Ṫ'ÉIRINN, A ḘNUIC, COR
       'nAR ṪUIT FÉILIM IS FATAṪO.
- 13   FÉIRILIMIRṪO MAC MEIC ṪOMNAILL
       FUAIR ṢOIN 'N-A ṢUIN ANFORLAINN
       ΔR AN BṢÁNAIRṪO UAIRṪO I-LE,
       A ḘLÁRAIṢ, 'S A RUAIṢ ROIME.
- 14   FATAṪO CANANN ḘEANN AN ṪSLUAIṢ
       ΔR AN UILLINN UAIRṪO ṢOR-ṪUAIṪO
       ṪO ṪUIT ΔR ṢḘAIṪIM A ḘLEAṪ,
       A ḘNUIC, LE MAIṪIB MUIMNEAḘ.
- 15   BEAN OILILL AIRṪORÍOṢ MUIAN
       —ṪOISṢ ṪÁ ṪṪÁINIṢ MÓRṢṪOΔAR—
       RUṢ FATAṪO—NÍ FEIS ṢAN BṪRÓN—
       LEIS ΔR AṪAṪO 'S ΔR ÉALÓṪO.
- 16   ṪÁINIṢ IS AN ṢḘNUC AO-ḘÍ
       I N-A ΔṢAIRṪO AN Ṫ-AIRṪORÍ ;
       ṪO BAOI BRAṪ 'ṢUN FÓIRINN AIR
       ṢUR LAOI IS OILILL CAṪ ḘLÁRAIṢ.
- 17   CAOṢA MAC RÍOṢ NA ROSṢ MAILL
       LEAṪṪROM É Ṫ'FATAṪO CANANN
       ṢÉR ḘALMA NEART FLAṪA FÁIL
       'S NA SEAḘṪ ṢCAṪA 'N-A ḘOMṪÁIL.
- 18   ṢÁ OÚ AḘO FUAIR FATAṪO CANANN
       BÁS ANN Ṫ'ÉIS A MÓRṪARANN ;
       NÍ ṪÓ ṢÉR ṪLUIṢ A ḘAOINE
       ΔS MÓ FUIL ΔR N-ÉAṢCAOINE.
- 19   ṪO BÍ I NṪÁN I N-A ṪIAIRṪO ṢOIN
       AN ṪARA ṢLEO ΔR ṢURT ḘLÁRAIṢ ;
       AN ḘAṪOḘAṪ NÍOR ṪEO ṢÉR ṪE
       MÁ AN ṢLEO ÉAḘṪAḘ EILE.

- 20 FEAR CROÍDE NÁRAIS NEIMMIN
 MAC NA FLAÇA FÉIÖLIMÍÖ ;
 FACHAIN ANFAIÖ D'FÁS AR LOC
 BÁS Í CARTHAIŞ 1 ŞCLÁRAÖ.
- 21 DURSAN LEAM A LOS FÉILIM
 NA TRÉIÖE TÁ AR SEINÉIRINN ;
 MILLEAÖ FÁS A CRAOÜCÁLL ŞCUIR
 BÁS A SAÖRÖLANN 'MA SLIABAIÖ.
- 22 RE BÁS AN ÖURAÖ CON RAOI
 AR SLÉIÖ MIS—MANA DÖARÖAOI—
 BÁS AN FÉIL ÖREAÖNÁRAIS ÖUINN
 AR SLÉIÖ SEANÖLÁRAIS SAMLUIM.
- 23 AR SLÉIÖ FUAIO FUAIR A ROŞUIN
 CÜMSŞRAIÖ MEANN MAC CONÖÖBAIR ;
 DO ÖUIT IONNŞAMAIL AN FİR
 AR FIONNAŞAIÖ ÖNUIC ÖLÁIRIS.
- 24 DIARMUIÖ AR DEANN ŞULBAN ŞUIRÖ
 DO ÖUITIM RE PÉISO BPRÍOMÖUIRÖ
 [COINTINN] IS ŞÉIRRINN DÁ ŞOIN
 FÉILIM AR ÖNOICÖEINN ÖLÁRAIS.
- 25 MUIRÖEARTAC MÖR MAC EARCA
 IS FÉIÖLIMÍÖ FINNEACÖŞA
 PRÍÖÖ A N-ÁRAÖ LEAÖ AR LEAÖ
 IM ÖLÁRAÖ IS IM ÖLEITEAC.
- 26 RÍ ÖIREANN DAR Ö'AINN DÁ ÖI
 MARÖ AR SLÉIÖ ALPA AN T-AIRÖRI
 PRÍÖÖ OILBÉIM RE SAMLUIS ŞOIN
 AR COIRRÖSLÉIÖ ÖALLŞLOIN ÖLÁRAIS.
- 27 TRÍ MEIC TUIREANN—TEARC NAR ÖAOIN—
 ÖUITSEAÖ IM ÖNUC MAC MIOÖÖAOIN ;
 MÖ ÖAOINIM DO ÖUITIM ÖOIR
 AR MAÖILINN ÖNUICFINN ÖLÁRAIS.
- 28 CREAÖ FA MBEINN AR BRUAC T'IMIL,
 A ÖNUIC ÖALL, D'ÉIS FÉIÖLIMÍÖ ?
 SAN ÖNUC ÖEALŞLAS NÖ ŞUR ÖUIT
 NÍÖR ÖEALŞLAS RUT, A ROÖNUIC.
- 29 DO ŞIÖL ÖRIAIN DO ÖUING TEAMHRAIS
 LUÖÖ MARÖÖA MEIC ÖOIRÖEALBAIŞ ;
 TUŞ FÁS AR ORÖRAÖAIÖ SLÖIS
 BÁS CONÖÖBAIR 1 ŞCAOLMÖIN.

- 30   Go dtoróidair tigearna an énuic
       Art Ó Caoimh cheas mar bân cúip
       ríot an-allan bruit is ba
       it farradó, a énuic céadna.
- 31   A Cláraidh, ceileadbráó duít ;
       as súo mé uait, a ardcénuic,
       fear nac seachnann comlann cleat
       go Domhnall scleatcorr scairbreac.
- 32   Sé taoi, a téadshaim, a énuic tíar,
       eodraim is an fionn foiltfíar
       go heogán oleadair dola
       leomán bealaigh bóroma.
- 33   A énuic tíar sa dtá buadóac,
       is tú an tuma deagthuanac ;
       samail crot scliac ar caoimhe
       an cnoc ós iat fformaoile.
- 34   A énuic ós éionn loca léin
       sa bfuil tadóg na dtreas n-aigiméil,
       sar duít is dóig mo tocta,
       a énuic móir, a mangarta.
- 35   Sealb díleas Domhnall í Caoimh
       tú, a énuic uaine an feoir barrélaom ;
       mo éan duít tre robaidb rač,
       a énuic dan comaimm Clárac.
- 36   A Sléib luacra don leit tuaró
       i riact mór mín an banstuidh,
       io scire 's dóig mo dola
       tre móir móige mlucoma.
- 37   Preagartar linn líon ar slóig
       do slóigeadó go sliaib sí-óin ;
       mícéal oirn bus fear garma
       sead 'n-a móirn ní míotarbá.

A énuic.

SOPRAID FIONN Ó DÁLAIS cct.

- 1 A éros éall ar an dtulais
as damna dam déarcumaid,
tú urlam sío bé len báir,
is é ar dturam do tógbáil.
- 2 Is tú, a éros an méic muirni,
tus mé a-noct so neamhsuilibir;
a dlutéros fa dtú as tuirrse,
tú mhépas mo meadair-se.
- 3 Tú cuimniḡeas dúin-ne a dól
dā n-deadā m'aire d'eoḡan;
mo beic mar tú, a éros-sa, is cáir;
do b'usa tú san tógbáil.
- 4 Truagḡ bar ḡcuimniogad cumad
sío cruadā do córuḡad;
tú ós ar ḡcinn-ne, a éros eoḡain,
m'inne ar a los laigḡeobair.
- 5 As dul seoḡad san sligir
deara so lár léigfirir;
'ḡat aicne, a éros, baḡ corcra
aiḡte bas an bantrocta.
- 6 Sío cúis aḡtuirse anba,
maic an naise saogalḡa
do ceatra druinne donna
leacna cuibde codroma.
- 7 A méic dar cumad an éros
'n-a lócrann seasmaḡ solas,
fuaraḡis érois barrḡloin blácmair;
marbḡnair re cois commámair.
- 8 Is cros fír do b'fearr daḡḡuas
an éros ad-ciu eadarbḡas;
loise na ceirde do ceil
an meirḡe croise ad-cíḡir.
- 9 Ní fiaḡnaisḡe i bḡḡus di
an éros-sa ná i ḡcén uaiḡe;
sío bláic an mionn i is urcra
sí ar cionn cáic 'n-a comairta.

- 10   A ÉROS ÓS ÉIONN NA LEIRGE,
       TUAR LEOM D'AR LUÉT DOINCEIRDE,
       BIAIÓ FROS LE BONNFAVBRAIÚ D'E
       A ÉROS D'OILLAMHAIÚ D'AIÉNE.
- 11   CÚIS A TÓGBÁLA ÓS TALAMH
       CROS ADBAIR AN OLLAMH
       AN CRANN-SA DÁ GRUADÓ SÁIRTE
       BUÓ TUAR ALMSA IS URNUIGTE.
- 12   DEANNAÉT AR ANMAIN AN FÍR
       ISA ÉROS DO-ÉIU AR M'AIÉIÓ;
       FEARR INÁ TUILE TUIRSE
       SUIÓE AR AN SEANG SÉASAINN-SE.
- 13   A-TÁ AN ÉROS LER CRÁIÓEADÓ MÉ
       AR DEILÚ DO ÉROISE, A COIMÓE;
       AR A LOS GO DÍTÍ DOD TIG
       AN TÍ DAN CROS AN ÉROIS-SIN.
- 14   BEIT AR CÚL ÉROISE EOĞAIN
       DOM AÉTUIRSE OISGEOLAIÓ;
       DÍON AR SLÓŠ É AGUS SIÓ EAD
       AR BRÓN, A D'E, NÍ DÍDEAN.
- 15   TUILEADÓ CÁDAS DON ÉILL NAOMH
       CROS MINGRÉASAC AN MACAOIMH;
       SLÓŠ FA CÁDAS DON ÉROIS-SE
       BUÓ LÓR D'ÁRUS EAGLAISE.
- 16   ADBAR OLLAMH FEAR MURHAN
       SION GO BFUAIR AINN OLLAMH
       SAN PEARSAIN MAR É D'OILLAMH,
       A D'E, D'EASBARIÓ FUDARAMAR.
- 17   NÍ DEARNA AR NDOL A OIÓRE
       FULANG MAR AR BFULANG-NE
       FEAR D'AR COMAINM CATBARIÓ DRAOI
       ÓN MÓDARIN LACNAIS LIONNTAOI.
- 18   NÍ HIONGNADÓ AN PÁC 'MA BFUIL
       AR SCOMRÁITNE RE CATBARIÓ;
       TRUAG BÁS AN DRUADÓ A-DIRIM
       TRUAG AN CÁS 'MA SCUIMNIGIM.
- 19   SIÓ BÉ DAMNA PO-DEARA
       SINN D'ÉASCAOINE A OISGEADÓ
       NÍ AR SON AN DRUADÓ BU-DÉINE
       TRUAG FA A DOL AR NDEIRBÉILE,

- 20   Δ-τὺ 'μα Δ ὕρεϊτ' ὅον ὕās ρυγ
       ρῖς ἀν ὕφῖλῖο ἀγ φormaο;
       τρυαγ μ'έαο re hoιγῖο ἀν φῖρ
       έας φα Δ οἰῶῖρ ὅον φῖλῖο.
- 21   Ὁο-ἑαῖο ὅο ἑμῖαῖο Δ μῖαιε ;
       ὅο β'έ ἀν μαε φα μὸρ έαραιε
       ἑανανν ἑρυαῶσολας φῦαιρ εολ
       ναε κυλαῶδας υαῖο ὀ'αιτ'έεοῶ.
- 22   Τρυαγ leam-sa loιγε ἑατ'βαῖο
       ἀρ φεαρτ ἑανανν ἑνίομαρτ'αιγ
       ὅαρ ἑέῖς ἀρ loιγε ἀρ Δ leιε
       Δ έροῖοε ὀ'έῖς Δ έῖνμῖειε.
- 23   Τέῖο Caτ'βαῖο φα ceann φορῖς
       ταρ έῖς ἑανανν ἑρυαῶσολῖς
       ἰ ὀταῖμῖαιν tre ἑανανν ηγλαν;
       νῖ leanam ἀμῖαῖο εογαν.
- 24   Coσμῖαι, Δ ὀέ, ὀαῖμῖα ἀρ ἑαοῖ
       mei-se αγυς Caτ'βαῖο caοῖῶραοῖ;
       ἑῖο εαῶ νῖ com'ctrom ἑcμῖαῶ
       ἀν con'clann φεαρ n-ealaῶαν.
- 25   Ὀάμαῶ com'ctrom ἀρ ἑcμῖα
       'mar saοrm'acaῖῶ sῖl'εara
       —τεασῶα Caτ'βαῖο—creaῶ ὀο-ὕῖρ
       ἑαφραιῶ ἑαν έας φα Δ οἰῶῖρ?
- 26   Caτ'βαῖο mar ὀο-ἑαῖο ream'ann
       ὀ'έας ὀο ἑμῖαῖο έαοῖμ'ἑανανν,
       mō Δ φάεῖν ἑά ὀās ἑαν ὀol
       ἀν τ-ατ'αιρ ὀρ φās εογαν?
- 27   Τρυαγ ἑαν φῶῖριτ'ῖν αγΔ
       mar ὀο ὕῖ αγ ὕās έearmaῶα
       ἀρ n-Δ ἑuin ὀο lām loγΔ
       ὀο mῖuin αῖγ Δ lomγona.
- 28   Com'raγ ὀο-ἑuala ῖοῖρ luγ
       ῖς Cearmῖαῖο na ἑcleas lῖt'mar;
       Cearmῖαῖο mῖl'ὕéal ba mar'ὕ ὀe
       ὀ'arm rinnḡéar mar ἀν rinn'ne.
- 29   Rῖn ἀν ὀαγῶα ἰ ὀῖαῖο Δ mῖeic
       ḡaraῶ le n'εῖῖrinn n-οῖrrῶdreic;
       triall ταρ mῖur ὀο lab'raῶ leῖς
       ḡo ὕφαγ'ὕαῶ lῖuὕ Δ leῖγῖς.

- 30 Téir do taisdeal an domáin,
 págúais éirinn n-iongolaig
 sur cuir an Daghda dá oíon
 ar a muin damhá an deigríog.
- 31 Cearmaio le ađair n-éadtađ
 táinig sleamáin sláincreáđtađ
 mar bláđ na slat dá sruaio sıl
 dar lat ní fúair a oigir.
- 32 Ciođ ná ba déanta dam-sa,
 sémad aistoreađ oram-sa,
 réim an Daghda, a Dé, ar n-a dól
 dámad tarbá é o'Eogan.
- 33 Mo mac-sa ó nac mé an Daghda
 súil le éirge is éadtarbá;
 ní fadair dar mbuain a broio
 an buaio do cábair Cearmaio.
- 34 Muireadad mac Eogain airo,
 Cearmaio—sir cía do teasairg—
 do-cuala ar ndól don dís sıloin
 a-rís a scor i scorpaiđ.
- 35 Truag nac tabair o'furtoct oirn
 an lus fúair ingean lođairn
 nó aicead an Daghda dam
 o'aidtead a anma i nEogan.
- 36 Mac i n-ionad an ađar
 do b'oirceas é o'ordadad;
 a ađair 'n-a oirde dō,
 a Coimde, as fadain iarghó.
- 37 Ní fuilnginn an uair do mar
 do méad ar n-annsa o'Eogan
 coirde se do-near a-nois
 an fear dá oirde im éagmáis.
- 38 Mar tú dá bás ní bíad mé
 dámad nead eile a oirde;
 cúis as ar foid, a Dé, a dól
 is mé do b'oid o'Eogan.
- 39 An t-Eogan-sa is éigin dún
 déanam sead an bpionn bpolúr;
 tairnig a sead sá dam dō
 sir ead sá dál as deacra.   A éros.

SOFRATÓ FIONN Ó DÁLAIŠ ece

- 1 A fíR téir 1 oTíR Conaill
 go tíR an ríog romolaim,
 clúm mín tres šac maoilinn oí
 doibinn an tíR 1 oTéiše.
- 2 Doibne duit-se ná dām-sa,
 as féacain na bpearrann-sa,
 an clár ublac sroisheac glan
 murbāc is oileac o'féacāo.
- 3 Do-cípe Maš n-úr n-Eine
 na leaš n-áluinn n-aingleirde
 's an Éirne dá n-éir ealta;
 buo céim o'éirše aigeanta.
- 4 Do-cípe Eas Ruatō rámhac
 na sruic mbreacac mbraoānac
 is síotō dotha ós an tráiš te;
 caomā na cláir do-cípe.
- 5 Do-peadōar baō doibinn lat
 na fuinn-se o'féacain umat;
 do-cím ort dá aitle soim
 toct go faishte mín murbāiš.
- 6 Do-cí uait Éirne i-le
 's na cnuic corra ós éionn Éirne
 buinne síotbān nac searš suil
 's šac leaš do mionclár murbūiš.
- 7 'San bailei-se do bunāo
 bíos mo cara Concoōar,
 luēt deišeoil 'n-a caitir cuirr
 do maitib ceineoil Conuill.
- 8 Socraioe óš nar ob cat
 rí an tuaisgirt go n-a teašlac
 beir sšéala uaim dá oireact;
 déana tuatō mo teaōtaireact.
- 9 Cleamnas ar deis duine fém
 is altrannas 1 n-imšcēin,
 innis o'fašlātō na n-oirear
 šurb amlātō do horbūišeāo.

- 10 Do-ním-se an dara ní díb
do mac dotha, don airdríg,
do céib na mbaclannas mboz
altrannas i gcéin cleáctrao.
- 11 Mar tá mé dá malaisí díuib
fa éinng altrannais uasail
bíó mo éroíde leis an gcuing
do ríge Doire, o'ú Donnuiú.
- 12 A cur dam tar sac nduine
innis o'airdríg toraíge
ó doibíú cneissing éiaé máil
do éleisinn a fáic o'fagáil.
- 13 Ingean míoúir méic uiliam,
folt barrbuidé bacailfíar,
's glór coimseac bádaé bantó,
soillseac náraé neamhgallda.
- 14 Fíarfaig dam-sa dá deirc móil
cionnus díoltras ó Donnaiú
a beic as craoib ée 'n-a éairt
mé i ngeac laoib dá labairt.
- 15 A fíir céio don muidin móir
i dtíge tairge as fearr t'onóir,
ionnsaig maí na múr sona
gab go dún í Donncaóda.

A fíir.

67

SOFRÁIO FIONN Ó DÁLAIS ccc

- 1 A gearóio, déana mo dáil;
dá ndearna déana i gcéadair;
tus, a óigleandib, t'úio ruinn,
a úir díoleadair dearcuairr.
- 2 Díoin mé, a méic an larla,
ar feirge flata pinnliamna
síó bé fácin feirge fuair
t'atair, a meirge an mórstuaidg.

- 3   IS ORC IARRAIM SÍO ÓG TÚ
       SÍOÓ NA BPRÉAMH ASAO FIONNCRÚ;
       ÓO ÉROMAICME A-TÚ FA COILL;
       DAR SCOMAIRCE IS TÚ AS TUALAING.
- 4   MAIRG FÍLE RE BPUIL A MÓRO
       AICME ŠEARAILT, A ŠEARÓIO;
       IS FACHAM DÁ SCAR UM ÉANN
       DÁ RAB É'ADAIR DOM IMDEALL.
- 5   NÍOR ÉLEACT SINN SIOBAL OIROE
       NÁ IMIRT ARM BPAOBDAIRTE;
       NÍ POINNIOE AR NIGNÍOM LE SA;
       COILLIOE DÍOM NÍOR DÉANTA.
- 6   FÓIR MO ŠUASAÉT, A ŠEARÓIO,
       TAIR ROMUINN DON RÍPEALÓIO;
       AR É'EINEAC DÁM DIAL OIRN-NE
       SAB, A CIALL, MO COMAIRGE.
- 7   INNEOSAO UIRSGÉAL CUMTA
       DUIT IM DÁIL MO COBURTA;
       A-DÉAR MAR DLEAGAR A RÁO
       SGÉAL AR LEANAB DO LEANBÁN.
- 8   TÁMIS LÁ AR LEIC NA DTORAB
       FIONNTAN IS É AR N-ARSOŠAB
       DÁ BPUAIR NAOIROIN N-ÓIS É'AITŠIN
       'N-A DOISIS FÓIO ANAICHIÓ.
- 9   LONGHAB LEIS A LEITÉIO SIN
       RE TAB NA HAILLE D'FÁIC SIN;
       RUG AN NAOIROIN N-ÓIS ÓN AIL,
       TUG PÓIS DON DOISIS ÁLUINN.
- 10   MAR TUG AN PRÍOMÓGLÁC PÓIS
       DON NAOIROIN ÁLUINN FÍORÓIS
       TÉIO DEALB A AISTE I N-ÓISE
       ÓN LEANB D'AITLE ÉANPÓISE.
- 11   BEIRIS LEIS AN LEANB SÍTE
       SUS AN MNAOI NGLIC NGLÓIRBÍTE;
       NÍ TUG DÁ MNAOI A FÍOS RE HEAB
       'S DO BAOI 'N-A ÉRIOS AN CÉROSEAL.
- 12   FIONNTAN AR BPÍOS A PRÉIME
       BEANNUIŠIS DÁ BAINCÉILE;
       PREAGRAS A BEAN SO NGNÉ ŠIL
       HÉ AGUS SÍO EAB NÍOR AICIN.

- 13 AR bean fionntaim dá aitle:
 “cia tú tú do mearaíche,
 a síl bláit d’óthlaíochas doimhne,
 a óghaíochas aile éadruim.”
- 14 “Sro cúic mé, a bean, beanfao daoibh
 maó aile leat leannán macaíoch;
 ní hamháilí sinn cneas re cneas
 deas linn t’fágbáil i n-uaisneas.”
- 15 “Sguir, a macaíoch óis, t’ábaíocht,
 cian óm leiteir leannánaíocht;
 nocha saol ábaíochta inn,
 a éraobh árraíochta foiltínn.”
- 16 “Fearr duit céile séitreach slán,
 a bean máit ” ar an macán
 “ó taoi as seanóir seacham soim;
 re beaíocht n’dearóil dealuig.”
- 17 “Ní aontóic ó nac ós mé
 —níor aontuigeas as m’óige—
 fear sémáic céim deaíochas d’ám
 áic mo seanóir féin fionntan.”
- 18 “Do b’rádaí ní bia sinne
 ó fuaras fíos t’intinne;
 ó nac éidear é d’folaic
 mé do céirfear carthannas.”
- 19 “Ná habair sin ” ar si-se
 “seanóir críon mo céilei-se
 sé so neimseádmair a-noíocht
 ar sceileabráic dá cálmáic.”
- 20 “Mei-se seanóir sluaig ealga
 ar n’ol i n’deilb naoidéanra,
 a bean ” ar sé “nám seacham;
 is mé t’fear i n-óisbeaíocht ”
- 21 “Dá dteagmáic somáic tu-sa
 an céirfear do éaras-sa
 nocha bia, a fionntaim, im fáil
 so b’fionntair cia roo éruaig.”
- 22 “A ríogán a Ros Sreáda,
 do átroigeas airtreanna
 saic fód so naoidé ón naoidéin;
 naoidé ós rom áthnaoidéig.”

- 23 Innisis fionntan mar fuair
an leanb ar an leic dtaobhfuar
—cóir a n-innisin uadā—
innisið a iolbuaðā.
- 24 An leanb ós 'n-a huét féin
sadbais bean fionntain ainn-séin;
re haðarð an uair do sabb
fuair cabair mar fuair fionntan.
- 25 Ní taosga ar n-a cabairt dí
ráinis a anál impe
ná do sgar sí re seanvact
's do sabb ní dá naoirdeanvact.
- 26 Sá dú, act do bí siad mar sin
seal buan oile dá n-aimsir
is do bí 'n-a láim re linn
sac ní do b'ail le a n-intinn.
- 27 Éannac airtorios na Sorca
prioct ann aisgið cobarta
folt i n-a óiridib air
ar vtoct v'fóiridin fionntain.
- 28 So tráig n'Óuna tolca té
do cur fionntain i n-óige
tar an moir sriobmall sroctac
a-vrois lollann lolcroctac.
- 29 Tú, a gearóir, a sein sócair,
leitéro lollainn lolcroctais;
so bpionnam, a enú críde,
an tú lollann t'aimsire.
- 30 Anál lollainn, a uet glan,
tus fóiridin ar fionntan;
cuir mar túis anail t'octa
fam gnúis v'fagail furtocta.
- 31 Tair ar cuairt sonn, suir im uet,
fionnam feabhas do cumact,
cabair póis i n-a díarð dam,
cabair ciag mo cóis scéarfað.
- 32 Ar muisis scuiac 'sar cleactas
atnuaidis ar n-aiteantas;
san cruic i mbinn roime a-ris
as ris v'roime so mbeimis.

- 33 SAOR MÉ AR OIRBIRE T'ACAR
 GO MBEINN AGAD BEANNAČAD;
 AR SCOMAIRGEI-NE IS DOIRB DÍ
 TROMOIRBIRE OIRN AIGE.
- 34 TAIRRE LEÓ BRIACTRAIB BINNE
 D'AITÉARRAC A INTINNE;
 FILL TAR AIS FEIRG AN IARLA,
 A DEIRG ČAIS FINN FUILTHIAMHÓA.
- 35 MO ČEASASG, A ŠEARÓIO, ŠAB:
 "FEIRROE MACÁM A MÚNAD";
 DÁ DTUGTAR ÉARA OIRN-NE
 DÉANA MAR A-DÉARAIM-NE.
- 36 NÓ GO RAIB SINN SÍODAC RIS
 NÁ HÉIRGEAD FÚO MUIRN MUIRIS;
 RÍ ÁINE NÁ HAN RE A PÓIS;
 ŠAB AR DO ŠÁIRE, A ŠEARÓIO.
- 37 'N-A UÉT AR ČROD NÁ AR ČOMAIÓ
 IS A FEARG RET OLLAMAIN,
 A ANAM, NÁ HAONTAIÓ DOL
 GO BPAŠAM AONTAIÓ T'ACAR.
- 38 NÁ CEALŠAD CLEAS DÁ ÁILLE
 ČÚ, A MEIC MARCAIS FIONNÁINE;
 BRAITTEAR PRAOC AR T'AGAIÓ N-ÓIS;
 LABAIR GO ŠAOT, A ŠEARÓIO.
- 39 DÁ NDEARNA TÚ IS TUAR DEIŠŠÍO
 MAR DEIR MÉ, A MEIC AIBILÍN;
 Č'ÉARA DOT ACAR NÍ HÁIL,
 RAČAIÓ SÉALA AR AN SÍOTČÁIN.
- 40 BIAO AGAD IM FÍOR ŠRÁDA
 BUÓ HÉ SÉALA AR SÍOTČÁNA;
 RINN Č'AOIBE, A ŠEARÓIO, DO-ŠEAB,
 A NAORDE ŠEALFÓIO ŠAOIRDEAL.
- 41 A UBAIL ABLA CUMRA
 AS UASTE NÁIO ÓRUBLA,
 A BLÁČ NIAMHÓA, A ČNÚ ČEINÍL
 DO ČRÚ AN IARLA IS AIBILÍN.
- 42 A LEINB A LUNNAINN NA RÍOŠ,
 FÓIRFÍO T'URLABRA M'IMSNIOM,
 INNSGNE BINN DO BEOIL ČORCRA
 I N-A RINN CEOIL ČODALTA,

- 43 A MUIRIS, MAOLUIĜ DO MÓIRO;
 DÉANA MAR A-DEIR ĴEARÓIRO;
 DÁ NĴADO DÍOM NÍ DLÍĴE
 SÍOĎ AR ADA É'OIRĎIRE.
- 44 FLAITEAS NAĎ ĴABARO ĴAOIRÓIL
 ĴEALLMAOIRO DÓIB 1 N'DUANLADOIB;
 A RÁĴUĴAĎ DÚIB NÍOR DLUIĴ,
 ĴNÁĴUĴAĎ DÚINN A DÉANAINH.
- 45 DÁ ĆINEAĎ DÁ ĴCUMĴAR DÁN
 1 ĴCRÍĆ ĆIREANN NA N-UARÁN
 NA ĴAOIRÓIL-SE AĴ BOING RE BLAĎ
 IS ĴOILL B'RAOININSE B'REATAN.
- 46 1 N'DÁN NA NĴALL ĴEALLĴAR LINN
 ĴAOIRÓIL D'IONNARBA A HÉIRINN;
 ĴOILL DO ŠRAOMEAĎ ĴAR SÁL SAIR
 1 N'DÁN NA NĴAOIRÓEAL ĴEALLĴAIR.
- 47 NA ĴOILL IS ĴAOIRÓIL B'ANBA
 FA SEAC RE HUĎĴ É'AGALLHÁ;
 IS TÚ CEANN AN DÁ ĆINEAĎ,
 ĴEALL REĎ ĆLÚ NÍ CUIRFÍĎEAR.
- 48 DO ĴĴAR MÉ REĎ MÚR B'PLEAĎAC,
 A ĆINN AN DÁ ĆINNEAĎAC;
 MUIRN Ĵ'AROPUIRT-SE AĴUS Ĵ'FÍON ĴLAN
 ROM LÍON D'ANTUIĴSE IS D'UABAR.
- 49 DOL AR DEABARO ÓĎ D'REIC MOILL
 NÍ ĴUĴ AĎO UABAR ORUINN;
 LOĴ AN ĆUAIRT-SE DO-ĆUAMAR;
 DOL UAIT-SE DO B'ANUABAR.
- 50 AN Ĵ-AINĴEAL DO B'ÁILLE AR NÍH
 DO IONNARB DIA 'MUN ĴCÚIS-SIN;
 NOĆAR BEAĴ D'FÍOR A FEITEAMH
 AN ĆION DO LEAĴ LÚISIFEAR.
- 51 DO ĆONN FEIRĴE ĴÉ DO FÁS
 RINN, A MUIRIS MEIC ĆOMÁS,
 DÍON, A MUIRIS-SE, AR DO MÓIRO
 BRÍOĴ NA ĴUIĎEI-SE ĴEARÓIRO. A ĴEAR.
- 52 AR MEASRUĴAĎ MAIRNE AN LUAIN,
 A MÍĆÍL, IS MÓR M'ANBUAIN;
 TÚ AR ĴĴIAC, A MEIC, AR MAIRNEAN,
 A FÍAC D'EIT ĴO N'DEARLAĴEAR. A Š.

EOCÁIÐ Ó NEOĜUSA CCT.

- 1 An tú ar ġeadaidne, a ċarraġ,
a ráit éigneac eačarroo;
cáć óo ceadaidne do ċur
ní fáć meadaiġte meanman.
- 2 An tú bioo i mbéalaib šġol,
do meadooi re mūr Cruacān?
a ġuirt ġil fan rionnġlan roġġ,
mās iġ is ionġnao t-éġġoġġ!
- 3 Do cłaoćłóro do ċruć deaľbġlan,
do imćiġ ġar n-óirćreaďbrao
ooro mūr ġlan ćaoiľleabbar će;
ní mar aoilġreanao ć'aiġte.
- 4 Níor deaġġao le hingniľ eac,
níor loiteao le loġġ nuaićreac,
do leirġ otonnbāin ġġairće ġġil,
conġāir t'ġ'aiġte do uaiġniġ.
- 5 Tuġais cruć naoiroe ar neamćruć
amail do biao baintreaďćac;
a ċuirt orroćraic ćirmġeal ćioġ,
do comłoit imneać ć'aiġneać.
- 6 Éġġoćir do haićneać oraľ
ćuís imnić oā ġġuaroďair,
a ćreaď na ġġaićreann ġġorćra
re seail n-aićġearr n-iaćoćća.
- 7 Oā oćuiġćea mar tāio re treall
sé ríoġġuirt ġoirűće Éireann
i n-éġġeruć, a róim na ríoġ,
níor ćoćir éġġnac ar ć'imśniom.
- 8 A-ćā Teamair teġġoais ċuim
ó reimeas ríġmeic Cearďuill
mar ġac oćealaġġ—níor oľeacć oí—
ġan meaoair aćo teacć ćairse.
- 9 Ó ré Muiććeartaġ meic Néil
a-ćā ráć Oiliġ ġóioréio
—leis do-roġġneać oimbríġ oí—
ġan deġríġ o'oironeao imnte.

- 10 Ní fuaire Caiseal—cúis diombáig—
 d'éis Cormaic meic Cuilionáin
 rí do fréimh céadfaoidis Cuire
 don gástaúlais féil orrduirc.
- 11 Ó aimsir fearguis foza
 do marbhad meic Eochada
 níor faoi Eamhain féirmhín fionn
 le héinríg d'fearaid Éireann.
- 12 Ríograid laigean na leas scorr
 ón tráit fá dtorchair Cearbhall
 a-tá nās na mboilgsreab mbinn
 'n-a foirgnead fās ón foirinn.
- 13 A-tá isodad Cruachna Cuinn
 ó ré Raḡallais rosguirr,
 mūr dolblát do tobais toil,
 'n-a maolráit folaim fāsais.
- 14 Aitnim naé fuileongta i bpad
 do beit san cruic-so, a carras,
 na haropuirt-se ór clód a scrut
 mór an antuigse d'éaghaé.
- 15 Sió ead ní hiongantac linn
 a bpuil d'actuirse ar t'intinn;
 san fát níor claoclád do cruic,
 a ráit na n-dolclár n-amlaé.
- 16 A-taol re treimse bpad,
 a céadrait clann n'oiarmada
 —an ríge réir ní rada—
 ód fréimh píre i n-aontaíma.
- 17 I n-aimríocht dot foirinn péin
 a-taol re treimse n-imcéin,
 a cúirt róvḡlan coillbleadé corr,
 ó foirneart óvpad n-eactrann.
- 18 Foirneart eactrann is é tug
 do cur sa cruic-so, a carras,
 a ráit toḡta beannblát bog
 far neamhgnát orcra orad.
- 19 Níor ḡnát leat-sa adó re linn ḡall
 gur bearnaó séan bar saorclann,
 a linnḡeal taobuaine tíoḡ,
 imneaó donuairé ar t'aigneaó.

- 20 DO éleáctais fleáð is fiaðac
is graitne greadh n-óirsríanað
ór ðiombuan iarann ðar n-eac,
a niamhponn lionnþuar loinnreadh.
- 21 Ní caiteí lá ið longspurt sean
ðan reic nóréact nó nðuan þpileað
re glór ðar síððcraoð seanma
fa ól þþionðaoð þþíneamha.
- 22 Meinið tíððis teacta síð
ð'þoráil comað ó coiðscríð
ðoð cúirt ðairte ðaððairð ðe
's raibðe i nðac donairð uaið-se.
- 23 Þa ðnát ar leirð ðo leasa
luðt sðaoilte craoð sðoiðneasa
að maoiðm uaisle ðac þir;
doiðð uaið-se agus innið.
- 24 Þiu an céaðdoiðneas ðo éleáctais,
þiu a-rís ðo ró éiðeantais,
a þuirt úir na nðoirmeas nðlan,
ðoiððeas ar t'úið nað ionðnað. -
- 25 Aðð a-máin nað maoiððe ðuit
ró buaiððeað nó barr iomluir,
a slóiðþfeithmeað na ðtreað ðtais,
þear ð'þóiriðneað ó þuaraís.
- 26 Tarla ðo céile cuðaið
riot, a seanráð séanamail
ð'uaislið caiteðéile cláir þreing;
ná báirð ð'aithméile t'intinn.
- 27 Mac ðiarmuðað ðoiððað cað
þuaraís tar éis ðo ðeacrað,
a þraontana na mbeann ðtais,
aðntaða as þearr dá n-uaraís.
- 28 Treið an sðumaið ðo éleáctais,
eirð it earraíð oiðeáctais,
lí bróin ná haiðintear ort,
a róim claiðþinnntreað comnaðt.
- 29 Ní haðtuirðe as oiððeas ðuit
ó þuair tú tar éis t'iomluir,
a þéirmin na síðeas sean,
t'éinrið nðileas þa ðeireað.

- 30 Roḁ cūirpe a-rís iḁ rioct féin
oĩḁre Tairōs na ḁtreas n-aĩgméil,
a linnḁeal na sclar sḁorcra,
slán ret imneāḁ iasocḁa.
- 31 Teas sḁréine is sḁar ḁo ḁubāḁ;
sḁarr sḁo sḁuirpe Concubar
ḁo blāt ionḁnāt ar t'asair,
a ráḁ fionnblāt éasamail.
- 32 Buḁ iomḁa amlaḁ ḁ'ór ceard
ós sleasaib ḁo clár sḁraoibḁearḁ
is ceirḁ sḁaotraḁ ḁruim ar ḁruim
ós leirḁ bār n-aolclāḁ n-áluimn.
- 33 Sárḁa caismearḁ asus crot
buḁ iomḁa i n-aoinḁeāḁt iomut,
a ḁonnuaĩḁeal na ḁtreabḁ ḁfionn,
combuaĩḁreāḁ ḁleāḁ is ḁitḁeall.
- 34 Ní fuaĩḁtear ón uair-se a-mac
teimeal ar ḁaobuib t'aolclāḁ,
a colḁsairḁe na sḁioc nḁeal.
ná ḁioḁ orḁaĩḁte ar t'ḁoirsneāḁ.
- 35 ḁar n-aĩnm féile re ḁaḁa
méaḁóḁairḁ Mac ḁiarmāḁa
as aos sḁnāḁmolta sḁuirḁ néill,
a ḁuirḁ blātḁorcra ḁeinnréirḁ.
- 36 A ḁarraḁ na sḁuan sreĩḁsíḁ
is é oĩḁre Eĩḁilín,
a ráḁ sḁeal na nḁéĩḁleas sḁorr,
ḁear ḁo céirḁḁeas ḁo ḁomoll.
- 37 ḁo cleāḁḁāḁ ḁuit, a ḁúim síḁ,
ioct is oĩneāḁ it aĩḁríḁ;
sḁeis ḁuirḁ éara re n-aolĩḁirḁ;
sḁéala naḁ cuirḁ commaoĩḁim.
- 38 ḁoḁ sḁeasaib ḁós tre ḁit síor
t'iaḁāḁ ar ionḁuib t'aĩḁríog,
ḁa cliaḁḁḁroĩḁib ḁo ḁraob mbreac
ná aon ḁ'ḁiaḁroĩḁirḁ inneat.
- 39 Ní cuala éĩḁḁeis ḁolaiḁ
naḁ i intinn Concobair
ort, a bḁuḁ na mbeann sḁorcra,
ḁul i sḁeann a sḁaomāḁta. An

- 40 Dainceann broḡa na cairrḡe,
inḡean ríog fíotó fíonnċairbre
na ḡeasa céadna congboitó,
réalta an leasa leabargloim.
- 41 Rún toirbheartaċ teḡar séad,
an céadclú cuirpíó Mairḡréas
ar an ráit mbreacċana mbinn,
beantaḡa ċáic i ḡcoitċinn.
- 42 ḡruaio ċibreaċ ḡan toil bfolaiḡ,
ḡaċ saorbhan síol ḡConċobair,
troiḡ boinnleasḡ as comċa cean,
toirmeasḡ poḡla na bḡéinnead.

An tú.

69

Book of Lamentation

DONNĊAċ MÓR Ó DÁLAIS ccc

- 1 AR IASaċt fċaras Aongus
ó Dċa ḡin ḡur deḡḡaomnas;
an té ruḡ é noċan olc
ó naċ tuḡ é aċċ ar IASaċt.
- 2 MÓide an tuirrse tá ar ḡaċ neac
fa breit uaim do Dċa dúilead,
ḡlan an nuabas, nuaidċ an corp
do fċaras uaidċ ar IASaċt.
- 3 An t-IASaċt fċaras do nċn
noċa n-íodlaicfċinn íoir;
do b'usa leam a locaċ
ḡémaċ fċarr a íodlocaċ.
- 4 A Dúilċn do deaib a corp,
nó ḡo n-íodlaicfċinn m'iasaċt
naċar b'é ceart baċ fċarr ann
ḡan teadċ ar a ċeann ċuḡam?
- 5 Nċ hiasaċt áruis nċne
a-tá ar Aongus o'áiride;
ḡearr ḡaċ sosad aċċ mar sain
do-san níor b'fċarr ḡa aċair.

- 6 An tsealb bunair bíos a-nois
níor leam aco iasoct donghuis;
ní friot uair aco acair de;
do-cuair le a acair oile.
- 7 Iasoct bunair do buain air
ní iarrfainn ar an acair
—níor léig sei-sean an leanb linn—
a sealb leis-sean do léigfinn.
- 8 Do mac Dé bí is beannaect lais
deonuisim anam donghuis;
ní fuiginn neart buo fearr air
reacht fa a ceann noch cosmáil.
- 9 Croide Dé o'furoct orm-sa
truaš nac táinig eugam-sa
ar mnaoi roime ráinig teag
mar táinig croide an Coimdead.
- 10 Lá dá ndeacair Mac Muire
go teag Marta míongloine
an bean dar cinn an rí rač
re a linn do bí go brónac.
- 11 Do fiarfais Mac Dé oi-se
cread an cúis fa raibei-se
ar bpaicsin dear le a ghuair ngil
an léan fuair sé do frioir.
- 12 “An nac ós do b'aitnir duit”
ar si-se “a acair orróruic,
teasda, n gēas bassolus bin;,
Lazarus cread nac caoinfinn?”
- 13 “Gluais leam” ar Dia do dealb neam
“tuigim mar tá do creideam
go léiginn uaim do mac maic
lat ón uais” ar an t-aroflait.
- 14 Gluaisis leis—níor leas an céim—
o'fios an aolacete ainn-séin;
sona an flait ó bfuair proigeadt,
maic do-cuair an comoidect.
- 15 Do ráir Dia as dul ós a ciomn
ris an mac—mairg nac tuigseann:
“cuirim ort, a calann criad,
toct 's an t-anam ar éinrián.”

- 16 An sgráic bréige do bí ann
as ar imróig an t-anam
ní dearna an Rí acó a ráó sin
's do bí slán is an sligíó.
- 17 An cleas-sain, dá mbeinn buirdeac,
do-rinne an mac míorbhuileac
a Dé nac déanamh a-nos
is nac féadann é ar donghus!
- 18 Sion go bpeáim mar fuair sin
do cionn gurde Dé dúilí
o'éis a míorbhuile ar marta
dá fíorgurde is adarta.
- 19 Sion go bpeáig Rí nime a-nois
orm-sa um fóiricín donghuis
dámaó fíu mé a déanamh dam
do-geanaó é is do féadfaó.
- 20 Ó nac fíu a déanamh dam-sa
Mac Dé o'furtoóct oram-sa
mairg más ead do fúirig inn
ris an mbuilíó ngeal nglóirgrinn.
- 21 Níor saoil mé gur maic an breac
gan mac re a daíar o'fuireac;
ní hamlaíó do an rem dul
acó annam dam re a dol-san.
- 22 Taosga tug mei-se ná an mac,
Dia tug orainn an t-iomlat;
síó taosga rug sei-sean sain
ní hei-sean tug ó cosaig.
- 23 Tosac uaim-se fuair sei-sean;
truasg dam gan dul reime-sean;
o'óige ar meic-ne dar mó ar scean
do baó leigte do deireaó.
- 24 Ní deireaó don tuirrise truum
o'éis an laois o'folac oruinn;
fa romóc cré tar a éneas,
sé o'folac noéar b'oirdéas.
- 25 Ní béas eilte o'éis a laois
agam o'éis an síl glacsaóir;
ní tabar laosg oile air
go saor mo éroide ón cumaidó.

- 26 SÓD NA HEILTE NÍ HOLC DÍ
 A LAOḠ FÉIN Ó ÉIRD ÉAIRSE;
 DO LAOḠ OILE DO-ḠEIB ḠRÁD
 A CROIRDE FÉIN AS SÍOḠLÁD.
- 27 DUAN MO ÉUÍDA UM ÉEANN MO MEIC,
 NÍ HIONANN IS AN EILIT;
 D'ÉIS AN LAOIḠ RE A D'ÉABRAINN TAOB
 NÍ ÉABRAIM M'ÁOIR AR DONLAOḠ.
- 28 LAOḠ MO CROIRDE AN MAC MUIRNEAC,
 MO ÉARA, MO ÉOMAIRLEAC,
 NÍOR BEAN TUIRRSE ROINNE RINN
 MO ÉUISE CROIRDE CAOINIM.
- 29 MO ÉRUIT ÉUIL AS CAOINE NḠLÓIR,
 MO ḠLÓR CAOIN AS COSḠ DOBRÓIN,
 ÉINFÉAR CUMAINN MO ÉRIDE,
 M'URRAIM ASUS M'ÁISIḠE.
- 30 MO ÉRAOB ÉNUAIS, [MO BILE BLÁIT],
 MO ḠÉAS FINEAMMA FIORBLÁIT,
 MO MAC OÉTA ASUS ANMA,
 MO ŚLAT ÉORCRA ÉRAOBÁBLA.
- 31 MO ÉIALL, MO ÉUÍINE, MO ÉONN,
 MO MAC, MO ÉALTA DORÓLANN,
 MO MOCHMACÁM, MO MIONN SÚL,
 MO FOÉLACÁN FIONN FOITÚR.
- 32 DO OILEAS D'ÁIRDRÍḠ NÍME
 DONḠUS AR ḠCUID CRIDE-NE;
 FUARAS DOIMEANMA UAD AS
 DO LUAS M'OILEAMMA AR DONḠUS.
- 33 I NDOILḠEAS RE DÍDA ÉCAR
 —DO B'ÉASCOIR AN T-ORÓACAD—
 DO-ÉUADAS—IS DO B'É M'OLC—
 FAN TÉ FUARAS AR IASOÉT. AR
- 34 FUAIR FIONNḠUALA FÓD BUNAIR
 D'ÉAS DÓDA, D'ÉAS FEARADAIḠ;
 DO-ÉUAD SÍAD IS SÍAD ḠAN LOÉT
 NÍ FUAIR IAD ADÓ AR IASOÉT.

AR IASOÉT.

70

EOCÁIÐ Ó NEOĜUSA CEC

- 1 A-tám i ġeás eiðir v́á cõmairle;
ġá cás as roðailġe ná an v́ál a-v́oireim-ne?
ġuais teac̃t ó críoc̃bun an v́á cõmairle
v́á neart cõmairõble v́ar síorc̃ur v́ar
slig̃ið-ne.
- 2 V́á cúis rom-ġoin le v́iam̃air ar n'v́oim̃eanma
toil na hoileam̃na aġ iarraiv́o ar n-araðna
ó f̃airce rátaig̃ ġartġloin ġeileam̃na
[ġar] mátair ġeineam̃na is m'antoil anam̃na.
- 3 Measaim triall le mearbail ar mór̃cuñað
ó f̃iað na n-ór̃culað, ó seañmaig̃ síoc̃m̃uñan,
ġo haðb̃aiv́o mbuig̃ sruič̃binn na saorc̃urað
is cuið v́ar saoc̃ruġað ar nac̃ cuir̃finn
críoc̃nuġað.
- 4 Measaim v́á éis i n-aimeis ar v́triallai-ne
ġo ġéis ngrianv́aire ros f̃aillig̃ ġac̃ f̃aiv́õf̃ile
is mé ġo haoinc̃eim ar n'v́oul sa v́r̃eimire
nar c̃eilliv́o eġur re baiv́ic̃r̃eim ar mb̃airei-ne.
- 5 Anfað re cuma ar n'v́uaine v́eirið-ne
sunna i neim̃iñne—ġá cruaiðe cõmairle?
mása čruaġ leo—ġið eað v́á n-anaim-ne
ní raġaim-ne beo ġo sluag̃ mear moðairne.
- 6 Ó críe c̃aillġil na ġcalað síoðam̃ail
v́á n-anar san ríom̃m̃uñain m̃aig̃rig̃ m̃ionv́oirig̃
ġá v́ule v́ún ar sealað ġo sírrig̃in ?
v́leaġar v́o ríġf̃iliv́o s̃ur ġac̃ síoðoirir;
an v́ara v́iaðain ġan triall fa čuiv́oem̃ain
ní v́iam̃ ó sluaig̃f̃eaðain riaraig̃ ríoġoilig̃.
- 7 ġér linn ón v́roing̃ v́o ġnát a nguaihv́oead̃c̃
v́o luaiġiv́oead̃c̃ tar c̃ac̃ is roinn a ríoġaðart,
is luv́ c̃aðra v́úin ar ar n'v́eoraiðead̃c̃
ó c̃eoloir̃ead̃c̃ ġaðra ar s̃úil re a síorraðarc.
- 8 V́ursan ar v́triall ó oirear f̃ionn'v́aoile
na moig̃eað n'v́ionnñaoiv́o ġo f̃iað v́f̃ionñaig̃ne;
ġið ioñm̃uin clár s̃reatġlan seanv́aire,
neam̃tal ar leanñain-ne fa v́ál v́iomb̃aiv́o.

- 9 Ucán ar gcéim-ne ón talmáin tuairdeamáin,
's ó éirne cuainealaig balbglain braidhóirig,
is ó fréim arinruaid rúnbrais ríogluíoir,
's ó síoduibh glanáluaig súlglais saoróilig
's óm doth féine mo gráth tar shaoirdealaib,
as céile d'aoigeadóib 's as fáil d'aoigairib.
- 10 Is í ar ndáig nac ba cian ar gcéilide,
ar gcéilei-ne riain a-máin dá móirfine,
ó mág uíoir dá roiseam 'n-a ríobáile,
síodáirde boisseang ó bhuigín ar mbóinneine.
- 11 Do-ghéab i síochlios fionn an dotha-sa
mo dhénrios taoba-sa, mo lionn lútha-sa,
is gan ar dtriall a hamarc an doilleasa
raotharc gac doibneasa san fíad úna-sa.
- 12 Buó mór saorclann dom fíos do b'inríogtha
is praoclann rinnliomtha ar slíos na sean-
bhóena;
buó iomtha béinne úr airmniamtha
is glainbhriaetha cléire san dún dealbhótha.
- 13 Buó iomtha le moltaib fáid fan bhionnórlár,
's gáir bionnórgan le hoctáib imeilméar,
's ceo doilbhte ar gac leat fan loinnearmúr
ó croibmearlúó boirrethe eac n-ingeingéar.
- 14 Buó iomtha as trialldon ealtain éisgeigil
éisgfílió dá riad ón greamtaig ghéasdoaraig;
bad iomtha ríclearg áit le hógsolaib
go ráit bhódsoraig na n-ilceard n-éagsamail.
- 15 Bad iomtha sompla úr ar óireangáib,
is lúó as sróillearraib corcra ós éoilrean-
naib,
gáir as seilg, bionngáir as buaballaib
fan leirgmbuaballaig lionnbáin laoirdeangais.
- 16 Do-ghéab róm gan folta gan imreasain
an slóg re pinnleasaib corcra an cuirmlissin;
do bad díol teinead don uallcat eamna-sain
dealblasair buadclac bleirdead na bhuigneisin.
- 17 Do-ghéab doth román 'n-a ríogshúirde,
síoduibde saor nac bloghann a béalluige,
's a óghad érean ar ar cinne caomfíle
's ar bhréam éraobei-ne ime go héanóime.

- 18 ṮÁ ROICEAM ṮON ṮRUḂ ṮIONNṮUAR OIREAḂṮÁ
ṮUṮ ṮIOMBUAN AR NṮOIMEANMA AR NṮUL SAN
ṮEAḂṮÁṮṮÁ;
ṮO-ḂÉAṮ SAN ṮURT MO ḂAOL ḂEINEANMA
IS ṮOṮ SEINEANMA ḂO N-A LUḂṮ LEANANMA,
LÁM LER ḂḂAOILEAṮ ṮEAḂAR ḂAC ṮIḂEARNÁ,
ṮREAḂAN NAC INṮEAṮMA RE NAOINṮEAR
N-EALAṮNA.
- 19 ṮUAC NA ṮREIME Ó RAONḂLÁR RÍOṮÓINNE,
ḂAOḂḂRÁṮ ṮIORÓIḂE SEINḂE SÍOṮḂAOIRE,
ṮA NOḂṮAṮ ṮIALMNA Ḃ MEANMA MÍMÉINE,
ḂRIANLÁ RÍṮÉINE MEARṮA MÍONṮAOILE.
- 20 ḂEITIR EAMNA ṮAR ṮUILNḂEAṮ ṮIORṮOḂAL,
RÍOḂOḂAL ṮEAMNA NA MBURṮNEAṮ MBÉINNEIMEAR,
SEAṮAC Ṯ'EALṮAM NA ḂCURAṮ ḂCAOLṮOḂAṮ,
SAORAḂṮ ṮEARḂṮAIR ḂAN OMÁN ÉINṮILEAṮ.
- 21 MO ÉEILE RÚIN, CAOMṮAC ḂAC COMUIRÍḂ,
ÓN SAOṮRAC AR ḂḂOLUIRÍḂ MÚIR MUIREAṮAḂḂ,
ṮEAR SÍORḂUIR ÓIR AR AR N-EALAṮAIN
ṮAR ṮEAḂṮALAḂ AN ṮSLÓIḂ ṮÍOḂMAIR ṮUINEAṮ-
AḂḂ
- 22 MO ÉEAN ṮIONNṮARR NA ḂṮEAṮ [NṮUIRṮṮEAḂṮA]
ṮÁ ṮṮIOḂRAM CUIṮEAḂṮA RE ṮEAṮ ḂṮAṮEAḂṮRA,
'S AN LEARḂ NEAMḂRUINN ṮIONNḂLAN ṮAṮOḂṮA
MO ÉEARḂUILL ÉOṮALṮA, IONNLAṮ M'AIḂEANTA.
A-ṮÁM.

71

ḂIOLLA ḂRÍḂṮE MAC CON MÍṮE CḂṮ

- 1 A-ṮÁ SUNN SEANḂAS MU-ÁIN
Ó CAC CAIRRḂE SEANḂU-ÁIN
RÍOḂA ḂANṮA ḂO MBEARAIR
ḂNÍOMÁ IS ḂAḂLA ḂEINEALAḂḂ.
- 2 NIALL NAOIḂIALLAḂ AN NEIRT ṮRUIM
SEANAḂAIR MU-ÁIN MÉARḂUIRR
ḂO MUIR NLOḂṮ NÍ ṮUIL AḂAṮ
NAC ṮUIL SLIOḂṮ A SEANAḂAR.

- 3 Mac Eogáin míc Néill náraíḡ
aḡair Mu-áin móróálaiḡ
ḡlas na bfuineadóac bfuileac
Muireadóac cas céadóḡuineac.
- 4 Earc inḡean ríóḡ Alban airo
máḡair Mu-áin mīr mórḡairḡ;
Móirbinn a seanmáḡair sin;
dearbáḡairó sinn ḡo suaiḡniró.
- 5 Inḡean ríóḡ Saḡsan sleaḡaiḡ
Móirbinn máḡair Muireadóaiḡ
súile ḡorma aḡus ḡlac bán
mac mar mac Morna Mu-án.
- 6 Muirceartaḡ mac Earca ḡinn
ḡo ḡab Alban is Éirinn
—éimbean fa deaḡmáḡair óáiḡ—
dearbáḡair méirḡeal Mu-áin.
- 7 Téir lá a Teamraíḡ—toisḡ readóac—
aḡair Mu-áin Muireadóac
óá ótarla ar an seaḡrán soir
a ḡealclár Vanḡa i mbreacnoib.
- 8 Óá ótarla rí ḡabráin ḡuirm
ar Eirc inḡin ríóḡ loḡuirm
ḡo ros líon ḡráó í Cuinn cáis
ó sál a buinn ḡo baḡais.
- 9 Téir aóḡar airoiríóḡ Vanḡa
i n-Albain 'n-a haḡaróa
mac Eogáin Teamra óá ḡairm
ḡo seaḡa an leogáin loḡairmn.
- 10 Seaḡt mbliadóa óeas sa tír ḡoir
ḡo Muireadóac mac Eogáin
ḡur imóis tar ḡleannmuir nguirm
le hinḡin leannmair loḡuirmn.
- 11 Ráinḡ ḡo bun na bóinne
mac ríóḡ fóola fleadó móire;
coḡairó san ḡurt—níor peall te—
is a ceann i n-uḡt Eirce.
- 12 Mucairó Eogáin a aḡar
láim re bóinn na mbreacḡacan
ḡo-cí i mbun imbir fóro breas
inḡin n-óis aḡus aoinḡear.

- 13 SÁBÁIS ÉAD 'SÁ FAICIM SAM
mucarò amùpearḡad. Eoḡam;
táinig bás an damna òe;
don ùanba níor cás coisge.
- 14 Sleas i Muireadóac sur marb
sáitís an t-aiḡeac aḡḡarḡ;
leannán sluas ḡaoirḡeal do ḡum;
truas a maoirḡeam do mucarò.
- 15 ḡluaisis earc ḡo heoḡan n-aro
innisis dó a m̃ac mórḡarḡ;
cuirḡear teḡḡlac úr le heirc
ḡo múr Teamraḡ dá coirḡbeirt.
- 16 Beartar i oTeamraiḡ is-teac
an rí i n-aiḡeasal uaisneac;
i mbarr an broḡa aḡt an bean
ní roḡa ann dá feiḡeam.
- 17 Tis eas tar airdríḡ bpear bpáil
a fproiḡiḡ ḡil an ḡrianáin;
buailis ḡo ḡarḡ earc an eis
ḡo ros marḡ tre teacḡt tairis.
- 18 Eas oile i ḡcḡadóir do cuir
luiḡ 'n-a béal ḡo ros beaḡaiḡ;
ar oTeacḡt a hanma san eis
tarla earc ar a haiḡris.
- 19 Do láirḡ barr an luis leabair
an bean i mbéal Muireadóaiḡ;
don ùanba do buḡ beart síḡ
teacḡt a anma san airdríḡ.
- 20 A fíḡ do ḡealḡ an dom̃an
is duit as dual altoḡad
mar tearña slat Teamra ón tán.
ḡo nḡearna mac mar m̃u-án.
- 21 Síol Mu-án m̃óir meic Earca
saoire ná síol cruicḡeacḡta
laoiḡ ḡoirmiñse pinne fáil,
ḡille coir̃mil̃se Cruacáin.
- 22 Níor c̃anta, a coim̃le Teamra,
taoiseac re bar oḡiḡearna
nó ḡo mbeaḡ oireacḡt mar iḡ
as toiḡeacḡt ḡo teacḡ taoisíḡ.

- 23 TARRAID TIGEARNNA AN TÍRE
 EOCRAÇA NA HAIRDRIGE
 TREABA BAN NAÉ BÍ AG FEARAIB
 RÍ SO NGAÓ Ó FAIRMLEADAIR.
 24 NIAL Ó FAIRMLEADAIR SEIRGE
 SARB MÓIDE 'S MÍN SAORDEILGE
 NÍ BUIÓ MÓR AR CAC [A] CROD
 [A SLÓG AN TRÁT] A-TÁ-SAN.

ATA.

72

SIOLLA BRIGDE MAC CON MIÐE CCT.

- 1 A TEACHTAIRE TIG ÓN RÓIM
 LE N-A SIOLTAR GAC SEANMÓIR
 DÉANA MAR A-DEIR AN PEANN,
 [NÍ GEIB] SÉALA ACO AN SGRIBEANN.
- 2 TABAIR MAR TUGAÓ A-NOIR
 CROIS Ó COMARBA PEADAIR;
 DUILLE DOIRCE SAN DRUO RIS
 MÁ DO-UG TOIRCE TAIRIS.
- 3 MAR DO RÁIDEAÓ INS AN RÓIM
 LEASUIGTEAR—LÓR DO SEANMÓIR;
 NÍOR B'ÉIDIR GLÓR OILE ANN
 DO BUIÓ LÓR D'OIRE A FULANG.
- 4 NÍOR HIOMRAIDEAÓ SAN RÓIM RIÚ
 DÍOCUR NA GLIAR, A CLÉIRIG;
 PRÍOT Ó NEAMHRÓIM ÉIGIN UAIÚ
 SEANMÓIR ÉIDRÉ RE HÉANUAIR.
- 5 CAIRDE AN SGRIBEANN 'N-AR SGRIOBAD
 AN EALAÓD O'AIÉRIÓGAD?
 DÉANA MAR DO FÓGAIR INN,
 TÓGAIB SÉALA DO SGRIIBINN.
- 6 FOCAL NAÉ PRÍOT I LEABRAIB
 SAN NÍ AR ÉIGSE N-ILDEALBAIG;
 IS LÉIGEANN GRÁNNA SALLÓD
 DÁINNA ÉIREANN O'IONNARBA.

- 7 “Donum Dei” an dán binn
i sCEARTLÁR cuirp an léiginn;
saiḃ é is casḡair a céill;
“asḡair Dē” sain so soiléir.
- 8 Sān a luac ar na laoiḃḃ
má a-dearar le deaḡḃḃoinib
do ráiḃ sān aoraḃ sác fīr
do saraḃ cáisḡ, a cléirig.
- 9 Mās do mīan méaduiḡte an lóin
beantar d’éisib a n-anóir
nac lór, a cléirig, re cāis
lón sác éinḡir ‘n-a éaḡmaís?
- 10 Ciorḃ um nar díocuir an dán
ar doḡḡeacḡt a tír Romān
pátrais an iris do b’ḡearr
a hinis fáḃbuis Éireann?
- 11 Créaḃ tḡs ar Colum Cille
nac fionnḡaḃ aḡḡo fīrinne
sác Dar-daoin aḡ toul ar neam,
croḃ ar laoiḃ mar do léigeaḃ.
- 12 Do hionnarbaḃ eaḡḡ oile
cliara fōḡla féaraigē;
a sḡomall do na cliaraib
ó Colam an céirḃḃliadain.
- 13 Tḡs gér oirrḡearc an t-eineac
Mo bí cráibḡeaḡ Cláireineac
a sáoḡal féin—fial an ḡníom—
don cléir do iarr gér b’ḡairḃríog.
- 14 Tḡsaḃ lé ar an laoiḃ n-uallaisḡ,
gér aḡcuiḡḡiḃ anuaḃair,
an brōḡ do cuir an dealbḃ dí;
so dearb [. . . .] ní fuil impe.
- 15 Duais nac tiubraḃ damḃ duine
do-béara mac mórtḡluire;
do-ḡeaḃ ar duain dom deaḡḃḃán
neam mar fuaḡir Ó hḡearnán.
- 16 Molatḃ daoine is dō as molaḃ
an neac do-ní a sḡruḡḡaḡ;
ní bí ar domān aḡ duine
ní aḡḡ molaḃ a mīorḃuile.

- 17 Rinn ḡac roinn, rinn ḡac meaðra,
 aḡ teac̃t tar an Tighearnna;
 foḡar ḡac tuile re tír
 molaḋ uile don áiroríḡ.
- 18 ḡemaḋ bréaḡ do bíaḋ san duain
 is bréaḡ buan ar b'reíḡ òionbuan;
 bréaḡ uile ḡiḋ créaḋ an craḋ,
 bréaḡ an duine dá n'óeant̃ar.
- 19 Ní ba liai-de ór ná eac̃
 aḡ duine dámaḋ doic̃leac̃;
 ḡan sbéis i n'ouain ar dom̃an
 dá mbuaib̃ ní ba buanoḡaḋ.
- 20 Dá mbáir̃tí an dān, a ḡaome,
 ḡan seañcas ḡan seanlaor̃e
 ḡo brá̃t ac̃o ac̃air ḡac f̃ir
 rãc̃air̃ c̃ac̃ ḡan a c̃luinsin.
- 21 Dá ḡtráíḡeḋ an tobar f̃is
 ní béar̃taoi muna mbeimis
 ḡo deis̃fearaib̃ saora a sean
 craõba ḡeinealaíḡ ḡaoir̃eal.
- 22 Do bíaḋ i n-iarmairt f̃aḋa
 do m̃ileḋaib̃ mór̃baḡa
 folac̃ a sḡeal—ní sḡrios beaḡ—
 ḡan f̃ios na b̃fréam̃ ó b̃fuileḋ.
- 23 Folac̃ cliãc̃ac̃ aḡus cãt
 fear n-éireann do buḋ easb̃ac̃
 dá n-éis ḡemaḋ mãt̃ a méin
 ḡan sbéis i b̃flãt̃ ná i b̃f̃ir̃fréim̃.
- 24 ḡé tá mar̃b̃ mãir̃iḋ ḡuaire
 's Cú c̃ulainn na craõb̃ruãir̃e;
 ón ló tá a nós c̃iar is c̃oir
 a-tá f̃os ūrian 'n-a beãc̃air̃.
- 25 Beo ó m̃aireas a molaḋ
 Conall aḡus Concobar;
 a nós 'n-a beãc̃air̃ i-bus
 nõca beãc̃air̃ f̃os fearḡus.
- 26 Luḡ do mar̃b̃aḋ le mac Cuill
 ní m̃aireann cnáim̃ 'n-a c̃olumn;
 a nós ar n'oul don dom̃an
 f̃os do luḡ is leasoḡaḋ.

- 27 Muna leasaiḡoís laoiḡe
 a nḡearnsaḡo, ḡér ḡeasḡoaoine,
 i ḡraḡo a-nonn do biaḡo brat
 ar niall, ar conn, ar cormac.
- 28 Rioḡraḡo cḡuaḡna is cailsil cḡuire
 na filio ḡréaḡna a lubḡuire
 slata teasḡlac na ḡtrí mbroḡ,
 dá tí teamraḡ is tuataḡ.
- 29 Ní biaḡo muna mbeit an dān
 as cruic téioḡinn ná as tiompān
 ḡios deisḡfir ar n-a ḡala
 ná a einis ná a eangnaḡna.
- 30 ḡios a seancāis ná a saoire
 ní ḡuisḡbioís arḡoaoine;
 léisḡo so i nḡān do ḡéanaḡn
 nó no slān dá seinsḡealaibḡ.
- 31 Dá mbāiḡoí seancas clann ḡcunn
 asus bar nḡuana, a ḡomnuill,
 clann bar ḡconḡaor 's bar ḡclann saor
 ann do baḡo comḡaor comḡaor.
- 32 ḡir éireann mās é a roḡal
 ionnarba na healaḡan
 ḡac ḡaoiḡeal baḡo ḡann a breaḡ
 ḡac saoirḡear ann baḡo aiteaḡ.
 A ḡeacḡaire.

73

ḡear ḡeasa oḡ chāinte

- 1 Dean dá cḡmaḡo críoc ealla;
 a-tá—ní taom soineanda--
 neoil éacḡa impe re heaḡo,
 linnte téacḡa 'n-a timḡeal.
- 2 Síona corraḡa ceacḡa,
 saisḡnein lonna loisḡeacḡa,
 tuile cḡmaḡo ós a ceann
 nac duiḡe duiḡaḡo oileann.

- 3   Δ-τά re hačaiò v'aimsir
      'n-a tír òorča òoǵailsiǵ
      nar bean a v'éarcúlaò v'i;
      ní bean éancúmaò i-se.
- 4   1 ǵcrié ealla na n-eas nǵlan
      iomòda comárta cumað
      táraio v'á tocráò re treall
      ǵur sáraiǵ oclán éireann.
- 5   Δ haiòne i v'teirce torčar;
      ní trom féar a pamtolčao;
      iúl fraočímar a slíǵte sain;
      sirte faolcon 'n-a fíoròbair.
- 6   Δ-τά—ní cumá cuimse—
      v'á aòbar 'ǵá hačtuirse;
      ǵiò bé v'ioò as v'imbríoiǵ v'i
      v'o líon sé v'imśníom i-se.
- 7   1 neallaiò v'éis a leonta
      aimrio ǵac craoò ceineolta,
      luat ar an ǵciot measdar mall,
      ní easǵar iot 'n-a ionam.
- 8   v'o cailleaò le crié ealla
      —tuǵ v'orča a v'reac sóineanò—
      tuir iorǵuile ačaiò fínn,
      načair ionǵuire a himill.
- 9   v'o cailleaò fós—faoa a ǵom—
      a mionn aòarča, a hollam,
      caiteam aimsire a sluas sain;
      truas an ainnsile v'eallaiò.
- 10   v'omnall ó Caoim creac bruǵaò,
      ó v'álaiǵ v'iot ollamán,
      a mbeic mar táio 'n-a v'taisiò
      v'á creic an fáio eallai-sin.
- 11   v'á leonaò a flait nǵoile,
      v'á buairòreaò a mbancoire,
      v'á cúis v'aǵra leascláir luirc
      v'á damna an easráin v'aóuint.
- 12   Mór as easvair v'iat ealla,
      mór as v'iot v'fuit Oilealla,
      v'á puóair luíǵe ǵac lis
      v'on ílunam uile is éisleis.

- 13 DÍOCT DÁ MARCRAIÖ MAC Í ČAOMH;
 DÍOCT DÁ N-OLLAMNAIÖ D'AOHTAOIÖ
 —NÍ LÉIR SREAČ AÖMOLAIÖ AS —
 CREAČ DÁ N-AÖÖORAIÖ AONGUS.
- 14 A-TÁIÖ MAR A-TÁ AN MUHA
 FA NOIČ-SIN AS DÉARÖUBA
 BEITRE FÖRAIRE FÖIO ÖREAŠ,
 SGOLAIÖE NA SCÓIS SCÚISEAÖ.
- 15 ŠÉR MÖR AS SŠAOILEAÖ DON SŠOIL
 A N-ORČRA I NOIAIÖ Í ÖÁLAIS,
 NÍOR LUŠA AS DEAŠAIL DON ÖROING
 A ŠCUMHA I NÖEAŠAIÖ ÖOMNAILL.
- 16 NÍ BÍÖÖ SŠOLAIÖE DON SŠAIL
 DÁ MBÍÖÖ I MBÁILE Í ÖÁLAIS
 ŠAN ČOMAOIN ÉISIN ÖN FÍOR
 D'FÖRRAOIN NAR B'ÉIÖIR D'ÁIRIÖM.
- 17 ČUIŠE ÖO ŠAÖÖAOIS TRÁ AS TEAČT.
 ÖO BÍÖIS AISGE AS IMČEAČT
 ŠO HIONBUIÖ SŠAOILTE DON SŠAIL,
 FAOILTE IONMUIN RE A N-AŠAIÖ.
- 18 OIÖE SŠAŠČA NA SŠOILE
 'S A ŠCOMPÁNAČ COMNÖÖE
 RE LINN SÍÖ NÖ I ŠCAILŠ ČAŠAIÖ
 MAIRŠ AN TÍR RE A ÖTEÁRNAÖÖAIR.
- 19 DÍOCT DON MÖLAÖ, ÖLE DON AÖIR,
 BÁS AONGUSA MEIC AMLAÖIÖ;
 SAÖČ DON ŠAISŠEAÖ LÍÖMČA LONN
 AN BAIŠŠEAÖ DÍÖČRA ÖOMNAILL.
- 20 MAC Í ČAOMH CEARÖČA ŠOILE
 ÖÍÖBÁÖ UAISLE A FÖONLOISGE,
 ÁLAÖ ÖOILIS DÁ ŠAC ÖÁM,
 BÁÖÁÖ ÖIMIS IS EASRÁM.
- 21 NÍOR MÍAN LEIS AN LÁ ÖO MÁIR
 ŠAN ČUAIÖ ÖLLAMH 'N-A FÖČAIR;
 AN FÁIÖ Ó ÖFUAIR ŠAC ÖIÖEAČT
 ČÁIR ÖO-ČUAIÖ 'N-A ČÖMÖÖEAČT.
- 22 ÖOMNAILL MACH AIRČ 'S A ÖLLAMH
 ÖÖIÖ IS AÖIÖNE—AÖAMAR—
 BÉINE NAR AN AR-ÖILE;
 ŠAR DÁ ČÉILE A ŠCOMNÖÖE.

- 23   Δ-ΤΑΤΑΡ ΛΕΟ—ΛΕΟΡ ΤΟ ΣΝΙΟΜ—
 ΑΡ ΞΑΕ ΤΑΘΒ Τ'ΦΕΑΡΤ ΝΑ Ν-ΑΙΡΤΟΡΙΟΣ;
 ΤΑΡΤΑΙΤ ΣΙΝΝΕ ΑΡ ΝΤΙΟΒΟΥΤΟ ΤΕ
 Ι ΡΙΟΓΜÚΡ CILLE CRÉÍΤΕ.
- 24   ΣΑΙΤ Í ΤÁΛΑΙΣ ΤΟ ΤΑΜΝΑ
 Ι ΝΤΟΜΝΑΛΛ ΤΩΕΑΕ ΝΑΤΑΡΩΔ;
 ΣΑΙΤ ΑΝ ΤΟΝΝΑΞΑΙΤ ΣΙΝΣ ΣΕΙΜ
 ΤΑΡ ΛΙΝΝ Τ'ΟΛΛΑΜΑΙΝ ΑΙΝΝ-ΣΕΙΝ.
- 25   ΣΥΑΙΜΝΕΑΕ ΤΑ ΞΑΕ ΤΟΥΝΕ ΤΙΟΒ
 ΞΑΝ ΜΑΡΤΑΙΝ Τ'ΦΥΛΑΝΣ ΦΑΙΡΒΡΙΟΣ
 Ι ΝΤΙΑΙΤΟ ΑΝ ΕΟΜΤΑΙΣ ΡΟ ΕΛΕΑΕΤ;
 ΛΙΑΙΣ ΤΑ Ν-ΟΡΕΡΑΙΒ Α Ν-ΙΜΤΕΑΕΤ.
- 26   ΙΟΝΝΣΑΜΑΙΛ ΤΟΜΝΑΛΛ ΤΩΕΑΕ ΒΡΑΣ
 ΝÍ ΤΟΔΙΣ ΞΟ ΒΨΥΓΕΑΘ ΔΟΝΓΑΙΣ;
 ΦΑ ΕΡΙΕ ΝΤΑΙΤΣΙΛ ΜΒΡΑΟΝΓΛΑΙΣ ΜΒΩΕΑΣ
 ΑΙΤΣΙΝ ΔΟΝΓΑΙΣ ΝÍ ΨΥΓΕΑΘ.
- 27   ΒΙΟΤ ΞΥΡ ΜΑΙΤ ΛΕ ΜΑΕ Í ΤΑΟΙΜ
 ΒΕΙΤ ΙΣ ΟΛΛΑΜ Τ'ΕΑΝΤΑΟΙΒ
 ΜΕΙΣΤΕ Ε ΤΟΥ Τ'Ú ΤÁΛΑΙΣ
 ΣΕ ΑΣ ΕΥΡ ΑΡ Α ΕΟΜΠΑΝΑΙΒ.
- 28   ΤΟ Β'ΕΑΣΒΑΙΤ ΤΟΥΑΣ Τ'Ú ΤÁΛΑΙΣ
 ΤΙΟΤ ΕΕΙΛΕ ΑΣΥΣ ΕΟΜΠΑΝΑΙΣ
 ΒΑΣ ΑΝ ΦΙΑΛΡΥΙΡΕ ΣΕΙΜ ΣΙΝΣ
 ΤΑΡ ΠΕΙΝ ΦΙΑΘΜΥΙΣΕ ΦΕΙΛΙΜ.
- 29   ΙΣ ΤΟΙΡΜΕΑΣΣ ΣΞΕΑΙ ΤΟ ΣΞΑΟΙΛΕΑΘ
 ΤΙΟΤ ΤΩΕΑΕΤ ΑΣΥΣ ΤΟΥΑΝΛΑΟΙΤΕΑΘ
 ΦΑ ΕΛΑΡ ΝΟΙΛΙΣ ΤΟΤΟΜΝΑΛΛ ΤΤΑΙΣ
 ΤΟ ΤΟΜΝΑΛΛ ΟΙΣΙΤΟ ΔΟΝΓΑΙΣ.
- 30   ΜΩΡ ΞΕΟΜΠΑΝΑΕ ΕΡΟΙΤΕ ΤΕ
 ΤΟ-ΕΥΑΙΤΟ ΑΣ ΙΑΡΡΑΙΤΟ ΕΙΣΣΕ
 —ΡΟ ΤΟΞΥΙΜΝΕ ΝΑΡ ΛΙΟΤ ΛΑΙΣ—
 ΤΟ ΤΙΟΤ ΨΟΓΛΥΙΜΕ ΔΟΝΓΑΙΣ.
- 31   ΞΡΕΑΣ ΜΑΥΒΝΑΙΤΕ ΜΕΙΤ ΜΕΙΤ ΑΙΡΤ
 ΤΑΜΑΘ ΒΕΟ ΑΝ Τ-ΟΙΤΕ ΟΡΡΩΑΙΡΕ
 ΤΟ ΣΝΟΙΣΨΙΤΕ 'Ν-Α ΞΡΕΑΣ ΞΛΑΝ
 ΞΡΕΑΣ ΒΑΘ ΣΞΟΙΤΣΙΛΕ ΣΞΙΑΜΑΘ.
- 32   ΝΙΟΡ ΞΥΑΙΣ ΤΙ 'Ν-Α ΤΕΑΞΑΙΤ ΣΑΙΝ
 ΤΟΙΒΕΙΜ ΟΙΤΕ ΝΑ ΑΘΒΑΙΡ;
 ΝΙΟΡ ΒΕΑΣ Τ'ΦΕΙΤΕΑΜ, Α ΤΕ, ΤΙ
 ΞΟΜΑΘ ΒΡΕΙΤΕΑΜ Ε ΥΙΡΡΕ.

- 33 'Do bí—níor beas 'do tuisge,
níor suít 'dóib é an ionbuid-se—
geall gac oide 'sa uét slim
a huét a oise n-ingill.
- 34 'Do nós í 'Dálais sa dán
'do bí Domnall díon forrán
re súr fear, re peiteam cruí,
'n-a breiteam cean is coguir.
- 35 'N-a lám leardartha biothbath,
'n-a gríbh cuirte caithiorgal,
'n-a dóis oimís, 'n-a eo glan,
'n-a doigir beo san báth.
- 36 Mac í Caoim, cuingíó Ealla,
trois luaimneac lá doimeanntha,
bas dána díobraisce sleas,
brága míomhaicne míleath.
- 37 Ursa trotha, túr deabtha,
fuiqeall iaramm aithleastha,
lám éactac álaó docrac
báthac céadac scumactac.
- 38 Mac Eilionóir, ábra slim,
ní hé a inme ac a inntinn
tus ainn 'd'iomarcath gac fíir
don bárb iongantais éisís.
- 39 Roga fogluma príot lais,
cur feartha, fogal ionnmais,
cosg díbeirge cáis dá éric,
rímeirge áis is eissic.
- 40 Geall gac oide tath re tath
mar fuair donghus mac áthlath
geall gac ríothanna rus sin
ar fuo fionathá éibíir.
- 41 Ó Dálais an 'dreacha glom,
mac otha éloimne Carthais,
datha an éróclóis málla mír,
órtóir an dána díris.
- 42 Báthac tath, tobar fíis,
cosg duba, úsgath áinis,
léasath meall nglanroilla ngeal,
ceann fogloma na bpileath.

- 43 Ursa breicnígte gréas ngill,
sgolairde o'ollam ingill,
altara cáis i n-ar sceiro-ne,
fáir glanta na saoiðeilge.
- 44 Dursan, a ðé, a ndaigail ruinn
in'orde, mo céile cumuinn;
san scrut i rabaoar rum
uic nar anaoar agam!
- 45 Séarsam uaidbreac orra sain
mo luét comta, mo comtaig,
terom as tinne do treaig me
a bfearg rinne ní raibe.

bean.

74

Sofrairð pionn ó dalaig ect.

- 1 Beir eolas dúinn, a Dómnail
réirigheas sac roðoigruing;
is ceis oruinn eol banba;
seol romuinn, a ríodamna.
- 2 Ná beir siar, ná seol bu deas
an slóig trom-sa an tráit gluaisfeas,
a eomaiigre easa Ruairð;
neasa ar seolairð-ne sor-tuairð.
- 3 Seol inn ar ar n-aigairð soir,
a Dómnail meic méis Cartais,
so faighe dúin corrbláit Cuirc
sus an ngormráit n-úir n-orroir.
- 4 A meic Cormuic an énis gíl,
beir eol o'eoanact Caisil
is an tír naé fuil fútaib;
sín soir is an seanútaig.
- 5 Tighe Gall is gríosad dúir
ar látair pobuil páoraig;
ionnsaig sluag bioðbað 'mun mbuig
do tiomnad uain don éarlaim.

- 6 Is tú oíre Cuirc Caisil
 ler tógbaid an teagbáid-sin;
 a eíre do toct is-teag
 níor deimne Core i gCaiseal.
- 7 Créad naé leanfaítea lorg Cuirc?
 leasg ón dútcas do díobuirt;
 do rogab Core an ceannport,
 port ór canad CaisealCore.
- 8 Aghaid fa deoir, a Domhnall,
 bias Caiseal cleat anforlainn;
 do bréaghabad ní huair o'fior;
 uaid do céadgabab Caiseal.
- 9 A-tá i dtarngaire na naom,
 a Domhnall na ndearc mongdair,
 somad toir bós bar mbunad;
 a-noir ar tós tángobair.
- 10 Fuair sinn i Saltair Caisil
 go dtiocfa-sa an turais-sin
 o'féadain pionnpuirt suairc do sean
 ioncuirc do cuairt go Caiseal.
- 11 Caiseal Cuirc móir meic luigdeac
 tángabair—toisg mearcuimneac—
 ón ráit gil bilioðain buig
 dar ibioðair oisg ndearmair.
- 12 Do tréig t'oireact orra sin
 tuata tá i dtimceall Caisil;
 gabad o'fíaidgleanntaid níor díor dáib
 fíon ar iairleannntaid o'fágbáil.
- 13 A Domhnall Óis, a uet bos,
 dá cúis dtroište agad:
 fearr sué na talman tréigcír
 's is sué adrad o'fuarléibcib.
- 14 Fuinn éadma Caisil na ríog
 ní críoca dan cóir dimbriog;
 na seact dtuata déag do dol
 ar séad uata do b'iongnad.
- 15 Seol is an sligé céadna
 sinn, a barrcais baigdeagda,
 mór an brad a seadna sain,
 lór fad ar ndeabta ór ndúctais.

- 16 Aigillte duit, a Dóinnall,
 o'póiricín ar n-anfórlaínn
 an éúis-sin go squire i mbríḡ
 do éúisig uile is t'uirríḡ.
- 17 Do éóirigcib tadoiseac ótrom
 is é líon leanpas Dóinnall
 a seact déas do díon muman
 go líon scéad sac córuḡad.
- 18 Taosḡa is réirigcete reampa
 ná as sluaisde, a ḡnús naoidéanna,
 meargrois nó buar bar mbruḡad
 a gleannmóis fúar lartmuman.
- 19 Ní fuil as so go sluab scrot
 —Dia [dā] réirioḡad romat!—
 aco muir ar n-éirḡe anpaib,
 a tuir éirne, o'Almurchaib.
- 20 Imirce Maoise tar muir
 ḡá tabairt 'n-a tír dútaig
 dar tráig an moir Ruad rompa
 re sluas soin ba samalta.
- 21 Oireact Maoise meic Amra
 i n-éasmaís a n-ačaróa
 ba cian, a slat banba, i mbroio
 mac Amra nó gur fuasluis.
- 22 Clann Israhél re head scian
 i scríc Éigipte ar ainrian;
 go ceann a mbróin 's a mbroide
 níor ḡearr dóib a n'ócruide.
- 23 Dar caubrad le Maoise mór
 do cumáctuib Dé an deasglóḡ;
 rač as mó ní fúair oireact
 a mbuain do dā n'deoraibdeact.
- 24 Meic Israhél o'furtoct do
 Maoise crío i dtig íosa;
 tre buain a n'daoirsine óib
 saoirsine fúair ón airoríg.
- 25 Sluas na hÉigipte 'mun ain
 rí orra darb ainm forann;
 rí nar lean don éreideam cóir
 ní leigead sead i seanmóir.

- 26 FORANN MÓR—MEISDE A SGÉALÁ—
níor léis go Dia a deibléana;
URRAMAS NAČAR ōLUIG ōŌ
DO ČUIR D'URRADAS ORRA.
- 27 MAOISE DO BRIG NA BEIRTE
TUŠ D'FÁGBÁIL NA HÉIGIPTE
AR AN RAMUIR RÍOGŌA RUARŌ
AŠARŌ A ŌIORMA ŌEAGŠLUAIŠ.
- 28 D'FŌIRITĒIN PŌBUIL ŌÉ ŌI
SLAT BUARŌ DO BÍ AŠ MAOISE;
MAITĒ AN BUARŌ DO BÍ AR AN TSLAIT;
NA SLUAIŠ IS Í DO ANAIC.
- 29 AN ĨUIR ŠRIOBUAINE ŠROČAC
DO ČRÁIG MAR ĨUIŠ MĖONSŠOČAC
MAR FUAIR Ō ŠLAIC BAIIRRGIL BĒIM
DO ŠLAIT AINGLIŠ AN FĖRĒIN.
- 30 D'FOSŌŌŌ MUINNĒIRE MAOISE
DO-ČUADAR—CĒIM ROBŌOISE!—
A ŠLŌŠ IS FORANN FĒINE;
FA TORANN MŌR MĖČĒILLE.
- 31 Ō ŌŌCONNEADAR AN RŌŌ RĒIŌ
TRE IOMŌŌMĖAIN AN AIGĒIN
ŠABARŌ RIAN MAOISE SAN ĨUIR;
DO BURŌ TRIALL BŌOISE IS BŌŌŠAIL.
- 32 DO ČRÁIG AN ĨUIR RUARŌ ROIMĒAR
DON ČUIŌEACŌA ČRĖSŌŌIŌEARŌ;
DON LUČT NAR ČUILL NĖOR ČRÁIG ŠOIN,
DO BĖARŌ AN ŌRUING 'N-A ŌEAGŠARŌ.
- 33 MAR DO BUAIL MAOISE AN MUIR RUARŌ
DON TSLAIT LE RUŠ ŠAC ROBŌUARŌ
ŠŌUIR, A ŌŌMNAILL, NA SLUAIŠ ŠOIR
BUAIL DO ŠŌIRMLOINN AR ŠALLAIB.
- 34 HEART ŠALL, A MEIC MĖIG CARČAIŠ,
NĖ ĨINTĒIGŌE AR EOŠANČAIB;
RUŠ MAOISE A ĨAICNE TAR MUIR,
A-ČAŌI-SE AŠ AICME EOŠAIN.
- 35 CLANN EOŠAIN [. . . .]
CĖEADŌ MAR ČLOINN IS-RAINĒIL
DO ŠAŌIS-SE A BROIŌ AŠ A MBŌING
MAR MĖAOISE ŌŌIŌ, A ŌŌMNAILL.

- 36 NÁ fúilngiò [feasda] reamhaid
ní as fáide ná o'fúilngeabair
Muma as oreim nacar dúla
's bar scura i n-eirr iargcúla.
- 37 Maò sib-se a-nois do-ní an roinn
cuimnište daoid, a Doinnoill,
an Mumá san a roinn ruid
Soill dá bar scura i scuraid.
- 38 Óo gleo, a Doinnail, is Danair
ní bia o'eagla Almarais
neac, a rí finn[Eithe], fúib
ar tí imeirce i n-iargcúil.
- 39 Cuirpe re calaò n'Dairbre
's re cuan mBéirre mbeannghairbe
's re Corca Duibne do oruim
's re porta Uirne áluinn.
- 40 Tréispe ar Caiseal na sCorrport
ioctar Cua do céatlongsport,
cuan arab neamhaglae neac
'n-a mbual leabharloe luigheac.
- 41 Sió 'sun loe-sain na learg nglan
rugao tú agus do tógbaò,
fada ó bruae lae luigheac
rae is ní o'fuae iartluimneac.
- 42 Do gabáil Mumán móire
soeairde trom tionóile;
tis doo tairm, a tuir luimniš,
na bu t'ainm duib Deasluimniš.
- 43 DeasMuma 'sa dútais féin
léishte, a Doinnail Óis airmgéir;
's is tréishte ar iadaib as fearr
sléibhte iadair na héireann.
- 44 Dream danab dual do bunao
dá Eoganaet iartluimán
léis doib seanbútais a sean;
neamhúcaid glóir na nSaoideal.
- 45 Maš sCoincinn, Corca Duibne,
'sa nobútais féin fágdam-ne;
mó as oruméla a sámhíse sin
tulca cláirimíne Caisil.

- 46 Léig d'iarctar innse banbá
 dá gac fíor a áctaróda;
 sín go corrmhaoilinn gcaisil
 ngormaoibhinn mín mallglaisig.
- 47 Beir, a Dómnall Dúin Innbir,
 t'oireadé go n-a n-imirgib
 san iobáinleirg bpleadaisg bhinn
 n-ealaisg n-iobáirdeirg n-daoibhinn.
- 48 B'ar gcuirn bláite is b'ar mbrannaim
 cuimniúctior do céadarruib;
 ní ba soct dáib í ndún Cuirc
 sa mur mar éair a ttabairt.
- 49 Tar carrtaig, tar cuan mbeicbe
 cuir aghaid na himeirce,
 tar cuan leamna, tar loc léin,
 a sgoct eamna, b'ar n-eicréir.
- 50 Seac ciarraide don taoib téas
 tre mág gcoinéinn na gcráoibleas,
 tar seanluadair síl deaðaid
 mín ngealbhuadaisg ngoirmsreabaisg.
- 51 I gceann ó gconail gabra
 doo dóirigtib cataróda
 tar claonglais daoib 'n-a deagaid
 tar daoil mbraonglais mbáinealaisg.
- 52 Do Dún aró eodair máige,
 d'implinn munán mionáille,
 ruas síobail nar éair do ceilt
 tre máig an lobair oirrdéire.
- 53 Do loc goir gar do cábail,
 do sío áluinn eogabail,
 d'áine an mhúir tirmleasaisg tais
 dúinn gan imreasain eolais.
- 54 Láim deas re hímleac n-lobair,
 lám clé re cliaig bhóidíobáin,
 do seanCruit cliaic nóca cam
 agus d'iaic géalénuic ggrann.
- 55 Seo Mácaire bhíonn bhfein
 don laocraio nac lingfóir
 i gceann beoil broga caisil;
 roga an eoil an t-eolais-sin.

- 56 Ráit Caisil, a éraob Ealla,
 buó í ceann bhar scoimleana;
 buó luét meanman airde íb
 i ngealbhrúg cairrse Caisil.
- 57 As carraig Caisil na ríog
 cuirpe tar ais a n-imhíom,
 na seact uata d'as-sain d'
 uata as d'as-sain a n'úitce.
- 58 Cuir gac taoiseac 'n-a tuait péin
 do tuataib Caisil claióréib;
 ar áitiú treab a sean sin
 sáitir teag gac taoisiú.
- 59 Suid péin dá coimhe ar éanaib
 i n'úin Caisil coirrsleasais;
 d'úin ris nar deala d'úin d'ruim
 gur meala an d'úin, a d'omnuill.
- 60 Duit as cuibhe cró do sean,
 uime nac anta ó Caisiol;
 tú as cróda i dtroid 's i dtealais;
 doir is córa creideamain.
- 61 Is í tuigse tuigtear dam,
 a meic Móre ó múr Cruacán,
 san t'aitéin do d'úil duine
 don úir cairtúg calmuirde.
- 62 Mar cubar d'uinne do taob,
 nó mar blát n-abaid n-óreraob,
 mar smual dá scuirtear critre
 do ghuad cruittgeal critirte.
- 63 A-tá caíair éolais d'uinne
 ós do ghuad d'eirg, a d'omnuill,
 rosg ar d'ac gloine suirme,
 a sgac Moige Mothuime.
- 64 Tearc do commór, a cinn breaú,
 ar sgaoilead eac nó airgead;
 is ceart coingeoba an dá cuing,
 tearc do coimbeoda i scoluinne.
- 65 Ar n-a coinnmead ar do curp
 a-tá, a d'omnuill, an daonnaet;
 san daonnaet ann noán fuil
 donalt ná ball doo ballaib.

- 66 A méic na ríogha ó Ráit Cuinn,
 a Dóinnaiú méic méic Dóinnuiú,
 teannaiú as an tír i-le
 ná bíó i mbeannaiú Déirre. Deir.
- 67 Deiriú éinneac iul do dáiú,
 a iníean súlghorm Séadán,
 a bláit clúimpeada ceimil
 a úireada, a díbilín.
- 68 A díbilín nar éar sgoil
 mar do cosnais clú an tsaoíúil
 a breac don boct do-bíre
 go nac beac ort oirbíre.
- 69 Deir dúinn, a Dóinnuiú oile,
 eol fa inis Laoíaire,
 a méis Carcáis Cláir Fáillme,
 cáir carcain do connaiúe.
- 70 Deir eol dúinn go dúin Caisil
 ar taisiú na tolcái-sin;
 líon a táit, a úaóais, bír
 sus an ráit sluaíais saibíre.
- 71 Féadtar, a Táús, san teac soir;
 tíar a-tá do tír dúitais;
 ní teacra deit linn i-le
 ar eacra, a méic seing Saibíre.
- 72 A-tá as éisib innse Cuinn
 eolus do dúin, a Dóinnuiú;
 t'ór, a í Caoim, ní ceile,
 's is mór doot doib t'oirbíre.
- 73 Deir eolus díreac dam-sa,
 a naoimnícíl neamfálúsa
 don eacraíis óíais ainglis
 slóíais raímair ríogsaibíre. Deir.

EOCHAIR Ó NEOĞUSA cct.

- 1 BÍOD AIRE AG ULTAIB AR DOO—
 'DÍOCHOISG MEANMA NA MACAOIN;
 EAGAL GO BPUISTEAR AR FAILL
 'DREASAN CRUITGEAL Ó SCONAILL.
- 2 ÉAGCÓIR DO LÉISFÍRDE UÍB,
 A SLÓG IOMTÉNÚTAC OILIS,
 'DÉ DO ŠABÁIL 'N-A ŠOIRE;
 NÍOR B'FALÁIR É D'IONŠOIRE.
- 3 A ULTAIS FÉIN FÉACÉAR UÍB
 NAR B'FOLÁIR D'AOO MÁŠ UÍRIR
 FEAR AMÁIRE FIONNMUIGE FÁIL
 MALAIRT IONŠUIRE D'FAGÁIL.
- 4 'DO-NÍ-SEAN ULTAIS D'FAIRE;
 COMAOIN 'DÓIB É D'IONŠUIRE;
 ÓŠBÁIRÓ CACARÓD CLÁIR 'DREAS
 RACARÓD 'DÁIB A 'DÍDEAN.
- 5 Ó ÉIRNE GO BINN MBÓIRCE
 CAOINNAIRÓ DOO RE HAONOIRÓCE,
 'S Ó 'DÓINN ÚIR BIONNFOCLAIS 'BRAIS
 GO FIONNOCTAIB BRUIS 'BEARNAIS.
- 6 COIMÉADAIRÓ DOO AMLAIRÓ SAIN
 'DÚN SOBÁIRCE, SLIOS MURBÁIS,
 ŠOIRMTEALAC PA NGEALANN ŠRIAN
 FEARANN OIRTEARAÓ OIRGIALL.
- 7 NÍ FUIL LEABA MÍL MUIGE
 I NÓROIBÉAL 'DÁ 'DIAMHUIGE
 FAN TAOB ÉUAIÓ Ó DOO ULAÓ
 NÁ TAOB CUAIN ŠAN ÉUARTUŠAÓ.
- 8 NÍ COIRDEOLAÓ CIAÓ NA SREAC
 BÍOD GO LUISFEADÓ Ó LUISÓEAC
 'D'EAGLA FAGLA FEAR NULAÓ
 FEADÓ AN FÁBRA D'OSGULAÓ.
- 9 NÍ BÍ DONLÁ 'S NÍ HÉ A-MÁIN
 ŠAN IMŠNÍOM ÉIGIN D'FAGÁIL
 BOS FIONNÉORR NAC 'DÁIS 'DANAIR
 I 'D'TIOMÉALL CLÁIR CONCÁBÁIR.

- 10   Δ luēt eolais fúinn ulaõ,
       Δ éliar, Δ aos ealaṛṛan,
       taṽraiõ mōr n-impiṛṛe air
       fa slōḡ ṽpinnṛiḡe ṽpīačaiṛṛ.
- 11   Ilā léiḡiṛṛ ṛ'ṛaõ mās uliṛiṛ,
       neamḡrāṛṛ fleaõ, fuat fioncuiṛiṛṛ
       ar ol sreaṽ ṽpiorṛṛobar ṽpionn
       re síorčogaṛṛ fear nēireann.
- 12   Súṛ deaṽčā, ṛiúltaṛṛ cāna,
       ḡrāṛṛ foḡla, fuat síoṛčāna,
       ursa sluaiḡ ṽoinnleasḡaiḡ ṽreaḡ,
       toirmeasḡaiṛṛ uaiṛṛ an t-aigneaṛṛ.
- 13   Deas leis iomṛṛa 'n-a aḡaiṛṛ
       nó beic ṛ'péin ar donaraiõ
       ṛ'éis Δ ṛṛuḡ ṛ'anačain air
       ar fuṛ ḡclaṽṽačaiṛṛ čobčaiḡ.
- 14   ḡan riar ḡṛol, ḡan ṛuais ṛo ṛáil,
       ḡun ḡleo, ḡun troiṛ, ḡun teasḡmáil
       Δ-tá sluasḡ éireann uile,
       [Δ] sruaõ méirṛeasḡ mūcruime.
- 15   Ṫo léiḡseaõ ṛiob ṛéanaḡ cean;
       tairṛeac coḡaiṛṛ élanḡ mīleaṛṛ
       ṛo ḡuir críoc éibir ṛ'oineac;
       bíot ḡo céillirṛ comnuiṛeac.
- 16   Ní hinbeicṛṛe ṛá ḡruaiṛṛ ḡloin
       'n-a don i n-aḡaiṛṛ pobuil
       laoč na nḡreaḡ síoṛṽuainṛear seasḡ
       aḡ síorṽuaiṛṛeaõ fear nēireann.
- 17   Ṫo rinneaṛṛ ṛo rāṛ ḡac fir
       ṛ'éirinn is ṛ'ṛaõ mās uliṛiṛ
       slat ḡan ainimḡ ačṛ óiḡe,
       “ḡlac i n-aigsiṛṛ orṛóḡiḡe.”
- 18   Ṫo-ḡéanaiõ amaṛṛán ṛ'ṛaõ
       mar nac beiõ is é ar donraon
       críoc eiḡreaṛṛta na sreaṽ seasḡ
       re neimḡlioca fear nēireann.
- 19   Ṫá ḡcluineaṛṛ oncú ulaõ
       toisḡ an triocaõ feallsaman
       fear ṛar čoir fionnmāḡ na ṽpionn
       ṛóḡḡ nac ṛionḡnaṛṛ Δ nṛéineann.

- 20 Tríóca feallsam fada ó sóin
 éall-óo i dtosaig domáin
 do sír diañair néal nime
 ar séan o'iarrair fáisóine.
- 21 Do-cítear dóib dá dhuim soim
 éinócioí uaicméalta o'fearcain
 —ceadó aét tuile san tarbda?—
 fearó na cruinne ceataróda.
- 22 Tarpás dóib—diañair an fíos—
 a mbeir san céill san cuibóios
 re huét an ceata do cur
 luét an beata dá mbeanfao.
- 23 Tiaşair an tríóca feallsam
 i ndóig cáig dá sgreiveam-san
 re sgéalaib dá cur i gcéill
 ar sgur o'féasain an ai-éir.
- 24 Do hinnisead leo an lá-sain
 a méad o'ulc is o'uaibásuib
 —damna caoi don uile fear—
 do baoi don cruinne i scinnead.
- 25 A-dubdairt an drong céadna
 “ fearfaióear prais uaicméalta
 fan mbioí do coinflíocad cáig
 do cíot poirleathan anbáil.
- 25a “ Bíod aşuib-se ” ar na huşdair
 “ tuir díoguinne deaşcunroaig
 'n-a srotaib corra ar n-a şcar
 do clocaib troma an talman.”
- 26 Do ráibsead o'aicéasş éinfir:
 “ ní bia aét ómniro éigcéillir
 i nduime ar bioí dá mbeanfa
 an cíot buile buairóearc.
- 27 “ A şluas an domáin, déanair
 uamā doimne i ndoruibéalaib ”
 ar luét eagna an beata bí
 “ ar eagla an ceata ad-cluintí.”
- 28 Ní creiread duine ar domān
 fáisóine na bfeallsaman;
 dream dreaibóigşéal dar cóir cion
 neamócroidam dóib níor dlişead.

- 29 MAR NAR CREID CAC A SCOMRÁD
RUG AN BUIÓEAN BRÍACARNÁR
CÉIM LUAC DÁ BPRÓIDEAN FÉIN
FA BRUAC NÓINLIGSEAL NÓROIBÉIL.
- 30 NÍOR B'FADÁ DÓIB 'N-A DĒAGAD
AN CIOĊ GÁIBTEAC GRÁINEAMAIL;
NÍ MÓR DO-CÓRÓ SEACÁ SIN
SLÓIG AN BEATA DO BUAIR.
- 31 TAR ÉIS AN CĒATA DO ĊUR
TÁMIS AN TRÍOCÁ FEALLSAM
A HUAM DORĊA NA GLAC SCUR
A-MAC AR DROMĊLA AN DOMAIN.
- 32 DO B'É IOMĊÚS FEAR NÓOMAIN
FUARADAR NA FEALLSAMAIN
NÍOR ĊUIS DUINE IAD RÓIR
'S IAD UILE N-A ÓINMIB.
- 33 SÍR EAD DO ĊUR CAC I SCÉILL
DON BUIÓIN UGDAR AIM-SÉIN
DREAM DREICMÍOLLA NA NĜNÍOM NĜLAN
NEIMĊRIONNA DÍOB SO NĊEARNAD.
- 33(A) DO B'É RIU RÁD GAC ÉINĖIR
A MBEIT ÓINMIDĊAC ÉISĊÉILLR;
NÍOR FÉAD CEANNISUGAD NA GĊAC
AN TRÉAD FEALLSAMAN BPRĊAC.
- 34 "DĊANAIM-NE AIMĜLIC AMAIL
SINN FÉIN" AR NA FEALLSAMAIN
"BEAG DÍOL NA CRUINNE DAR SCÉILL;
NÁ BÍOM 'S AN UILE ACĊ D'ÉINMÉIN."
- 35 DÁ NĊĊANAM FÉIN MAR GAC BPEAR
DO B'É A SCRÍOC DUL FA DĊEIREAD,
TUISSE AN BEATA MAR DO BUAIR,
FA UISGE AN CĊATA I SCĊADUAIR.
- 36 ÉIRĜEAD FA UISGE AN CĊATA
LEOMAN LOCÁ SEMBEATA;
BÍOD RE SCĊEIMEANNAIB A ĊOR,
BÍOD IS ÉIREANNAIS D'ĊANTOL.
- 37 SO BPRĜA DOINNEAC ÉISIN
ĊURFEAS LEIS DÁ LEITĊÉIRIB
BLĊC NA RÍOĜ Ó RĊC DĊOIRE
BÍOD MAR CAC 'N-A ĊOMNUIDE.

- 38   Ùeic mar éac ní hiongnad o' doo;
       féacad uime ar gac don taob;
       fa érioc d'taobúgíl gcuaisitig gcuinn
       ní gluaisitir doinsleig o'ealcuig.
- 39   San piú na sleag i láim laoié,
       san ceimnbeirt um éann óglaoié
       —ní ham fógla fa iac m'breag—
       san sgiaic re formna b'péinnead.
- 40   Faiilígead an lám fan loinn,
       ná bíod an t-eac san orsoinn,
       ná feilm óir na gcrad gcorra
       um doo ar éoir gcodalt.
- 41   Caitéad flead san luic feicme
       —ní trác oó beic buaidbeirte
       fa élar b'poirbte mbogslan m'breag—
       corlad oiréce san éiréad.
- 42   San éoir, san leabar, san flier
       ná bíod doo mág úrúir,
       slat boisleabur ón m'boinn mir,
       d'á éiríseagad o'fóir Oilig.
- 43   Ní bíú oó, gé deirim sin,
       d'á b'féadad o'áis nó o'éigín
       naicir na gcéimeann gconpar
       maicim éireann o'álmurcáib.
- 44   Rinn báoglaic go mbrioc neime,
       d'ragan uacmar aingíre,
       gríob úroibéil o'feicim ullad,
       beicir oiléin o'fásugad.
- 45   Leomán coiméadac cogtac,
       oncu doilig díogaltac,
       d'raig lonn gac áite o'fagail,
       tonn báiréte d'á bíodbadáib.
- 46   Caomna muhan na múr ngeal,
       sgiaic cumdaig cóigir laigean,
       —cia an duine [do] díongbuidé de?—
       [ionguire] muige meróbe.

bíod.

TARÓIS ÓS Ó NUIGINN CEC.

- 1 CIA DO-GEABAINN SO GRÁINNE
DO BACPAÓ 'ÓÍ A DEARBÁILE?
AR MO COMAIRLE AN MBIA AN BEAN?
M'FORFUIGLE CIA Ó SCREITPEÁÓ?
- 2 MÁIS FÍOR GRÁINNE I NGLAS CUMHÁÓ
NAC URUSA D'FUASGULAÓ
A-TÁ ORAM 'N-A EIRE
SOBHANG NA MNÁ MAINIGE.
- 3 BIAIÓ MAR SAOILIM Ó SO A-MAC
AS RÍOGAIN RÁTA TEAMRAÓ
MO CÉADFUIGLE ADO SO SCLUINE
EASCUIMNE AR A HEOLCUIRE.
- 4 BÁS A MEIC SIÓ MÓR AN CRÁÓ
DO RÍOGAIN ROSA COMÁN
A FEARG DO BA DOILGE 'ÓÍ
AN CEARÓ DO-ROIÑNE RUAIÓRÍ.
- 5 DÁMAÓ HÉ A HAÓBAR SGÍSE
SGARAÓ RIA DON RUAIÓRÍ-SE
NÍ HAÓBAR SGÍS AN SGARAÓ;
FASBÁÓ DÍIS SAN DEALAĞAÓ.
- 6 TUIGEÁÓ PÉIN NAC FÁC TUIRSE
DUILLEABAR AN DOMAIN-SE
—SABÁÓ SÉ DO GRÁINNE GREIM—
IS SGÁILE É NÓ IS AISLING.
- 7 MAR TORCUIRE TUGÁÓ 'ÓÍ
NUACAR NA RÍGE RUAIÓRÍ;
AN TÉ RUG É AS A HAITLE
IS É TUG AN TORCAIRTE.
- 8 DO BÍ AS MHAOI DO MNÁIB CONNACÉ
—IS CUBAIÓ A SCONGLONNACÉ—
MAC MAR SIN DO UAIR OIGIÓ;
BIR LAT UAIM DÁ HIONNSOIGIÓ.
- 9 DO CUIR MAR CUIRIM BA DEAS
MAC COISE CEANN NA N-ÉIGEAS
SO HINGIN TAIÓIS UAIR OILE
SAN AIRO CUIRÓ [A] TEACÉTAIRE.

- 10 Teasda céad-roḡa an éuaine
 rug do ríḡ na Craobruaidhe;
 an bearn do-cáir san cloinn-se
 Dearb-áil nochar fúluing-se.
- 11 Nír b'ionghaḡ éagcaoine a meic
 d'ingim Tairḡ an Eic oirrḡoreic;
 Rí Oilig do b'é a aḡair
 sé 'n-a orḡir d'ulḡaḡaib.
- 12 Aoḡ mac Domnaill Úin Monairḡ
 ráit Oilig 'n-a urcḡair;
 dá mbeaḡ d'áḡ ar Oileac Néirḡ
 fa sorḡeac lán a leicḡer.
- 13 “ Ná bíḡ uirre aicḡim dī
 cuḡa a meic ” ar Mac Coise
 “ abair dam-sa re Dearb-áil
 gur sealb fálḡa dá fagáil.
- 14 “ Ní earla ar neac gus a-nioḡ
 ní baḡ doibinn le haigheḡ
 naḡ cúis toirse i n-am oile;
 sloinn-se ḡall, a ḡeacḡoire.
- 15 “ Mac ar iasacḡ má uair sin
 ón Úileam aicḡer éigim
 abair re Dearb-áil as m'uḡc
 naḡ sealb do b'áil don iasuḡc.”
- 16 Searb ar tús lé gá labra
 teagasc an fīr ealaḡna;
 gḡo eaḡ do ḡráig a tuirse
 Dearb-áil leis na briacḡraib-se.
- 17 Tug do Úia naḡ d'ingheḡ sain
 ingean ríḡ Cruacān cuḡairḡ;
 mairḡ naḡ d'ingheḡ a nḡearna
 ingean Tairḡ dá tiḡearna.
- 18 Déanaḡ a nḡearna Dearb-áil
 do Úia aḡair mar anáir;
 ua an Crobḡuinn gá doilḡe dī
 ná orḡre Domnaill dī-se.
- 19 Sgar dam a ceo reḡ crīde,
 —ar ḡráinne is é m'impḡre—
 d'éis do meic, a fleasc leamḡa,
 gḡo leasc deit gan doimeanma.

- 20 DIAS aile áiréamas mé
 cug dÁ honóir don éigse;
 dÁ mbeať rún m'éara ađaiű
 deána tñű le a dtuđadair.
- 21 feaű bliadűna buan a loise
 —sgéal ar a bfuil fiaűnoise—
 Maol Seacłuinű do-bir banűa
 dom leatcłuinű fír ealaűna.
- 22 Biorű ar t'űrű a aicűris soim
 a bfuair aicűrne ó Eocairű;
 eocairű doű coss do cłunairű
 ross Eocairű don ollamaim.
- 23 Súil Eocairű 'n-a honóir sain
 ceannas banűa re bliadaim
 o'fagáil as an sceaű cłunairű
 treas anáir na healaűan.
- 24 fiarpoiđűrű do-ním a-nos
 an fulang leat ar labras?
 munab cead ar éan t'ollam
 sá beas dam a ndubromar.
- 25 Šaű cugad a sčanam ruiű,
 a ríogán do fréimű Čeallaiđ,
 —sá dás sradű ađ duine oí—
 tuile ađus tráđ sác toice.

Cia.

77

TAŮS ŐS Ő huiginn cec

- 1: Dá bráđairű uaim i nlnis
 triall cugča is cuairű neimmitis;
 aűbar sđis a sđaradű rinn
 anadű ón dís ní ūliđfinn.
- 2: Dá bráđairű—buan an puűar—
 nać fuiđtear re bfuasđulaű
 —do bÁ uair is do b'ionmuidű—
 a-tá uaim i n-éimuidűarű.

- 3 OÍAS BRÁGAD—NÍ BEITTE RIS—
DO-CHADAR UAIM GO HINIS;
MÉ SAN SEISE Ó SAIN A-NALL
DO SGAIR MEI-SE DÁ MARANN.
- 4 IS É AR LEAS SAN Í D'FAICSI
INIS D'ÉIS NA MBRÁGAD-SIN;
MAR SÁLTRAIM AR ÚR INNSE
ACMÁINIS MO SÚL SÍLIM-SE.
- 5 TRUAGH MO COMRÁD ÓS A SCÉANN
AS CEILEADHAR DÓN CUIVBREANN;
DO-BHÍR MO CRÍDEI-SE I SCÉAS
SÍB SAN INIS-SE I N-UIGNEAS.
- 6 A-TÁ I HINIS—UC DO BHOIO!—
TADH Ó BHIAIN I N-A BHÁGHO,
A-TÁ GRÁINNE—DOILGE DÁIN—
BRÁIGE NAÓ FOIGHE A FUASGLAD.
- 7 SE A-TÚ BEO NÍ FUILIM ANN
UA MACHÁINNA Ó NAÓ MARANN;
MO SEISE MNÁ Ó NAÓ MAIR
A-TÁ MEI-SE SAN MARCHAIN.
- 8 A-TÁ GAC ÉIGEAS OILE
AR FUD INNSE LAOGAIRE
MAR TÁM I NDIAID NA DEISE;
LÁN DO CIAIG AN CRÍDEI-SE.
- 9 MO DOIMEANNA 'N-A NDEAGAD
NÍ HURUSA A HOILEAMAIN;
SUL DO BÍ AÉT ÉANTOIRRSE ANN
NÍ FÉADFOINN-SE HÍ D'FULANG.
- 10 A-TÁ DOIG ÉIGNEAC OILE
IM TAOIB ÉLÉ 'N-A COMHOIDE,
DOIG AS IOMGOIN AR M'ÁRAINN
IM IOMDAD NAÓ IOMPÁGAINN.
- 11 RÍOGAN DO FRÉIN NA SCOLLAD
IS Í AR TÚS DO TOGAMAR;
TRUAGH DÁIN-SA I NDIAID A TOGA
M'ANNSA D'Ú BHIAIN BÓROMA.
- 12 NÍ LIOM NAÓ CIAN BUS CUMAIN;
TÁNGADAR A TUADHMAIN
SGÉALA DO-CHAD FÁM CRÍDE;
DÉARA UAIM 'N-A N-AINNSILE.

- 13 Sion go ndeacáð—dia do cor—
inġean ríog Ráta Cruacón
Ó Uriaín do buð bráige ġill
ġáire 'n-a óiaíð ní óliġfínn.
- 14 An éríoc-sa Mumaín Mleic Con
méað a hansóig ní hionġnað
's a mbuaín oí i ndiaíð a céile
rí Ó mUriaín 's a baircéile.
- 15 Beit doo lot ar do lár fém
íoir fíoróbaíð is eicréíð,
a Mumaín-sa, ó nac maraíð
urusa doo eascaraíð.
- 16 Ní raíðe i ndán dá deire moill
inġean míoćair Máoil Šeacloinn
teaćt tar ais—is cráð criðe—
ó Óál Čais dá céliðe.
- 17 Is amlaíð buð áil linne
ó čalað Čuaín Duiblinne
sí nó a taise do toigeaćt
ġér maíse oí a deoroíðeaćt.
- 18 Ní ġuť o'ealaíð Áta Truim
ġan a haólacað aġuinn;
mac Sláine 's sé nar čeađuig
ġan Šráinne 's é i n-éimleabaíð.
- 19 M'uabár a huťt na deise
čuireas inn i n-éiðtreise;
as mo treise čánġas riom
ránġas mei-se ó nac maireann.
- 20 Šé do čréigeads iad uile
ar čoinníl Čláir Maonmuigse
níor čoill an člann-sa Čolla
ġan roinn m'annsa eatorra.
- 21 Aġ síol Čeallaiġ 'ġar čleaćt mé
ní anað ar éis Šráinne;
mo čuið ronna oíob ar ndoí
ó síol Čolla do-čuaíar.
- 22 Ionmuin teaġ a-tá polam
rer deacair mo dealoġað;
neac don ois noćan foil ann
don toig a-rís ní raćam.

- 23 AG ÓL BUABALL IS BLEIÖE,
AG CEANNAÉ AR SCÉIRÖEI-NE
DO BÁDAR LÁ SAN TIG ÉALL
FIR AGUS MNÁ NAÉ MARANN.
- 24 BÉIM BURÖ IOMNÁR DÁ N-AIGÉIB
NÍ PRÍÖT 'SUN AOS ANAICÉIB
MO LUÉT COMÉA AN SCÉIN DO MAIR
SAN BÉIM ORÉA 'SA N-EOLÉAIB.
- 25 AN DIAS FA DÁ MO TOIRSE
—IS Í BREAÉ DO-BÉAROINN-SE—
REM RÉ NÍ FACA A AICÉIN,
SIO BÉ ACA FIARFAIGÉIR.
- 26 AR ÉIS TAIÖS MAR ÉANGAS RUINN
CROÖ NÁ IOMNUS NÍ IARRUIM;
CROÖ DO-BEIRIM AR NÖÖL DÍ;
CROÖ DO-GEIBINN Ó ŠRÁINNE.
- 27 ŠÖTA ISLE 'S ÉIGEAN DÖIB
A MBÍÖD AICE FA ONÓIR;
A ÉARAO Ö TEASÖA TAIÖS
NÍ LAMÁIO PEASÖA AÉT FOÖARO.
- 28 AR N-ÉAG INŠINE NÍ ÉEALLAIG
IS TAIÖS FA DÁIO ÉIREANNAIG
—NÍ HÁIL BAS DO BUAIN UMA—
DO-ÉUAIÖ AS AN EALUÖA.

Dá.

78

ŠOPRAIO MAC BRIAM MAC AN BAIRO cct.

- 1 DAIÖ SONN DÁ SEOLAÖ ŠO TAIÖS
CRICÉIR BRUITNEAC BREAÉT NEAMŠAGS;
A SBLANNC DÍ AG DEAGAIL RE A SREING
NÍ DLEAGAIR ŠAN Í D'FAICILL.
- 2 RÉIM AG FÁŠBÁIL A FIOÖBÁIC
LEIS AN ÓINSIG N-EISIONNAIC
MIONN ŠOIGÖE LE ŠPROMÉAR FUIL
DO TOLLFAÖ OIRÖNE IOBÁIR.

- 3 TAR TADÓG N-ÓG NÍ DUL DÍ-SE
'S NÍ DUL DO TADÓG TAIRIS-SE
'S Í DÁ HINNEAL RE HEADÓ AIR
SÍRÓ EADÓ NÍ CINNEADÓ COGADÓ.
- 4 SÍRÓ SOIGNEAC SIANSA [Ó] A HAOIBHIL
Í NÓAIL MEIC Í MÓRBHAOIGILL
NÍ HÍ DAIRT AS DOILGE NEIMH
AR TÍ OÍDRE DAIRT DOINÉIR.
- 5 SOIGEAD SO SIGNIÚ TOILE
IS Í D'ARM NA HIONMHUINE
DÁ CONGBÁIL DÁ ÉOR FA GREIM
DAMH DÁ FASGBÁIL LEM INTINN.
- 6 CÚIPÍO DOBHÓDÁ AN AMAIS SÍRÍB
DÍ TÁRRADÓ SINN AN SOIGÍO;
SOIGDOEIR NA HANNSA IS Í AN BEAN
AN T-ARM-SA IS DÍ [DO] DÍRGEADÓ.
- 7 DÁ SAORÓACHT SNOIGE AN ÉAILB-SE
DÁ CRAOBRAIDÓ [AN] ÉORTAIR-SE
AR EITIB CAOMHA AN ÉUILB GLAIN
NAC DUIRN DADONDA DO DÉASAIĞ.
- 8 DÁ FÍODÓ CAGAS DON ÉOLB FÉIN;
DÁ FEIDHM CEADÓCA AN CEAMH SOILÉIR;
A SNUADÓ AR COINNLÍB AN ÉINN
SO BHÓIGRIMH DRUADÓ ÓN DÍLINN.
- 9 CÓIR ROINN A GLAICE GRÁDÁ
BAINDIA AN BREAECTA SÍOCTÁNA
CÚIP-HÍODÁ FA DÉADOLA DOIRR
RE DÍODÁ CÉADÓNA Ó GCONOILL.
- 10 A GÁ FÉIN FOITNE AR SEISE;
MAIT SEANÓAS NÁ SOIGDOE-SE
SÍ Í NGHÁS NA GLAICE DÁ BHUIL
CÁS A CAITTE NÍ [ÉEASNAIĞ].
- 11 DORLAC DO DAIRTIB SEADÁ
MAOIRÓTEAR AR ÉRIOS CÚIPÍODÁ
LE HAMAS GAÉ DOIN DAR B'ÁIL
MAR RANNAS LE CRAOIB CRUACÁIN.
- 12 TRÍ SOIGOE SO SÉAN LÁMAIĞ
GAÓBAS GREIM AR LEANNÁNAIB
—CIA DÍOB AR NAC DLIĞTEAR BRAT? —
NÍOMH A-DIRTEAR FAN DORLAC.

- 13 An céadóairt as cur beaògairò
 doigir nac dál foiròeargairò;
 an dara dairt 'n-a deoirò soim
 feoil is ailt ar a hioncuib.
- 14 Sior treas soigead na seirce
 iomtús éarma a hinseilte
 dul don éiritir go croirde
 i n-éitir na hionnuine.
- 15 Céadósigead cuirte an beaògta
 sonna go seol oritleannra
 —'s ní ba cailg 's í 'n-a héanar—
 ar tí Tairòg do tairgárad.
- 16 Cusbóir re scaitpe mei-se
 dá deirbhsair na dairte-se
 an cuir oile don glaic gráir
 croirde ren hait a n-easráin.
- 17 Céile ar a scuingsiò leaba,
 sgoilair do sgoil Cúipeada,
 gnúis dealbda dá n-deacairò cion,
 eocair meanna na maighean.
- 18 Meanna ó bpuigean guin fa guin
 fa lár nac léigpe ar n-deabairò,
 rún nac daor slighe seirce,
 oritle caoin dar scoigilt-ne.
- 19 [Deigfear] re noliğim robairò,
 ua daoigill meic buaòagám,
 tamhan a criairò dálais oíl
 fa liais álairò dar n-aicrib.
- 20 Mac Máire, mac Tairògmeic Tairòg,
 ua Coinn Doire as díol [a] mairg
 plannra cuir ó braongort breag
 far fúim saoróacét mac Milead.
- 21 Ua Cuinn meic Úna ó Ác. Truim,
 sbraic ioncuinn re huét bporluinn
 rún crobluit ar cóir troda,
 súg póir Cormaic curadra. D.S.
- 22 Mág Longusa as úr maicne
 cusbóir é dar n-annsaicét-ne,
 seangslat as saor mar puba
 ar don is deagmac Diarmuda. D.S.

- 23 MAIRGRÉAS ingean méis flanncaíó,
 géis d'ealtaín Cuinn cobartaíḡ,
 is aire ar a laigead linn
 saigead toile fa a tuairim.
- 24 Banua Ruairc go roic ar mbáir
 slíos do géis lte ón easbáin
 tréad far mhn mórcaing Banba
 géas d'órcoill ír Ollarbá.
- 25 [Déas] san ioc úire ḡallua
 foiche go bḡas saorclannua
 d'fochan ḡaoiríl fa ḡeal sḡair
 bean len faoiríl ar bḡogair. Dairc.

79

eócaíó ó neóḡusa cct.

- 1 Dealg aḡálaró oḡras Tarós;
 dar n-antráḡaíb toḡta an tuilḡ;
 créaḡt oile ar feolḡogail nḡeilḡ
 loighe an deirḡ beoḡonaíḡ buirb.
- 2 Ar n-eaḡla tar éis ḡac éráir
 an té ro buó teasḡad d'úin;
 is sáḡad deilḡ deoiró i nḡeoiró
 i n-álaḡ beoil deirḡ nar d'úin.
- 3 Rugad uain-ne—anba an coill—
 na huaisle fa hannsa linn;
 fuigleac áir caḡslóis Ó ḡCuinn
 do báir i dḡuinn aḡbóirín inn.
- 4 An doḡclann rer deacar dḡeim
 do heasḡad go haonḡrann siuil;
 damrairó as daite do-cuairó
 saite sluaiḡ barrḡlain Ó mḡriúin.
- 5 San iarsma leanḡas a lorg
 ar ealḡa na nḡliaḡcaḡ nḡars
 ní tearc m'aitḡin trá ro tréaḡo
 dealḡ san aiteḡeiró mar tá Tarós.

- 6 TÁINIS D'OCTRAS EIRE URIAM
 SAN DOGAR EILE AR AR N-ÚR
 —AR D'TREABLAIR FA SÚGRAD SÁIN—
 DÚBLAD CRÁD SUR DEARLAIS DÚINN.
- 7 NÍOR CEINN SO HEASGAR AN FÍR;
 NÍOR CEIRDM ACD TEASGAR MAR SEIN,
 BEAS MÁIS TINNE AN TÍ AR A BPUIL;
 NÍOR DOIG LINN-NE NÍ ACD A NEIM.
- 8 NÍ RÁNGAS DEACAR SO A DÁIL,
 SO A TEASGAR NÍ TÁNGAS FÚINN;
 DO B'Í AN CREAC-SAIN CRÍOC AR LEIN;
 EASBÁIR 'N-A DEOIR NÍ DÍOT DÚINN.
- 9 DEO AR N-AIGHIR, ÉANLAOS AR LÉIS,
 AR NGEASCRAOB SO N-AIBCE FÁIS,
 SNÁITE AR SAOSAIL, SEAD AR SCRUAIS,
 AR NGUAIS, AR SCNEAD BAOŠAIL BÁIS.
- 10 AR MEADAR, AR MACÁIN BÚIR,
 AR MBRAOÁN BEADAD, AR MBRÍŠ,
 AR N-AON D'FINE, IARMA AR N-ÁIR,
 DILE AR NGRÁIR, AR SIANSÁ SÍD.
- 11 IOMDA CRUIC I N-ÉASCRUIC UAD
 IS CÉADPAD DÁ CUR AR SCÚL,
 TÍTE GREANTA AR MIONBUN MÉAR,
 DEARCA FREAM SCIORDUB DÁ SCRÚD.
- 12 NÍ TEARC TRIADFLAIC SAN CUR SCRÚ
 IS FIALLAIC NAC GLAC A NGÓ
 'N-A LOS-SAIN 'N-A LOIGE A-TÁ
 'S CROIDE MNÁ 'N-A COSAIR CRÓ.
- 13 NÍ CLEACTAR CORMA NÁ CEOL,
 LEANTAR DON ORERA MON-UAR
 FOLCAD FEAD SCIAIBCORAC SCLAON
 NIAMTONAC TAOB NGEAL NA NGRUAD.
- 14 IOMDA Ó LEADBRUAC LÉIME AN CON
 SO NÉIRNE NA NGEALCUAN NGEAL
 BEOCROIDE AR N-A GOM ON GAL
 SOIL BAN IS EOLCUIRE FEAR.
- 15 LE DUBAD EAGLA MON-UAR
 DON CUR-SO NÍ LEAGAR LÁIN;
 NÍOR FEAC SINN LE SEALAD RÚNN
 NÍ BEARAR GLÚN LINN DO LÁR.

- 16 Ní dó uile is easaí linn
 a tuisle aó do dteaspa sinn,
 buille ar mbuana, béim ar sgeroinn;
 fa coilí san fréim uadha inn.
- 17 Ní hé caointear aó cáe féin;
 dá gac doinneac do b'fát bróin;
 do sheic sna croiobh ro cráib
 gráin gac neit baó doilís dóib.
- 18 Ní mionghaó do scaoinfead cáe
 praoicneim na b'fiongal 's na b'fuat,
 fearg na síon, caeta na sgeriód,
 píoc na ríog, taeta na dtuat.
- 19 Gár meisde don mac-sain brian
 a sgaraó re a mbeirtib bróin
 mar sompla coúarta cáis;
 nocteta dáib comarta cóir.
- 20 Is iad caointear ceann i sgeann
 síon do saoiltear san iad ann,
 súg talman, tromtoirte coll,
 torcáirte tonn marbglan mall.
- 21 'N-a othraisbeirt faightar failí,
 ná haomáó othaircneió dtruim;
 sgiam aicméile ní háil linn
 ar rinn áis caitefréime Ó sCuinn.
- 22 Éirgead sunna ar comair cáis
 i [scosmaile] a croeta féin;
 sgaraó sé a dícealtair ndúir
 re a gne mbúir sítsearcais séim.
- 23 Ní hoirceas a beit—ní bíá—
 mar sein san troimceas i dtá;
 cuirte do gríb groiisís cua
 brís nua sna croiobh do éna.
- 24 San dulann re daetaó colg,
 fulang san amarc na n-ard,
 san fágla, san iomram sealg—
 ionghaó an ceard tarla ar taos.
- 25 Ní sgíós comnuide do cleact,
 ní sníom tromtuirse, ní toct,
 oigead enámta cruaidhe enioct
 —sé tártá rioct nuaidhe a-noct.

- 26 Meince a aḡaḡ ar fáil reann
 go dtráso iná i dtaḡam trom
 bas daitḡeal le ndearḡḡair lann
 bann tre cearḡḡaib caitḡsleasḡ ḡcorr.
- 27 A cos cuinge caḡa Ó mBriuin,
 do luiḡe is taḡa dar dtreoir,
 a ciste na ḡcianḡbann lúir
 naḡ briste fúib fíarḡbarr feoir.
- 28 Táirḡeabbar—ḡá truaḡe treas—
 táitḡeangal go nuairḡe a-nos;
 cúis tuirse mar táite i nḡlas
 fa ḡnáite i n-as cuisne an cos.
- 29 Mac Máire ar n-annsaḡt—liac linn—
 Taḡḡmac Briain, ar mbráḡe ḡill,
 ar ḡclár tilte, ar dtuir ḡan buinḡ,
 ar nḡuin buinn, ar dtiene tinn.
- 30 Ar ndá doirḡ-ne an Eanaḡḡ bí
 a n-imḡeacḡt do mearaḡḡ mé;
 deacar meas m'inḡníoma ar doir
 rom cnaoir i ḡceas dimḡríoga a dḡe.
 Deaḡḡ.

80

seadán buirḡe mac bruaḡḡeabḡa cct.

- 1 Dliḡirḡ ollam urraim ríog;
 dliḡirḡ rí cāc do cōimḡōion;
 ḡirḡ sluasḡ do cromaḡ fa a cuinḡ
 duai dā ollam a urruim.
- 2 Rí go hurramac uinál
 re huḡt feirḡe a ollamán
 —ḡealairḡ snuaḡ dublaḡḡa dāib—
 is tuar umlaḡḡa d'faḡáil.
- 3 Cúis eaḡa d'fás tre talḡmáin
 urraim airtḡríog d'ollamnáib;
 an tsion ón fōiḡirḡe as fearr,
 ḡloinirḡe síorḡ is soineann.

- 4 TÍG DON BHEIT BLÁC TRE DÁIRGIB,
IS MÓIRIADG 1 MIONAIBHIB,
NA CROINN DÍ AG DONNAO A BFOLT,
RÍ DÁ OLLAM AG UMLAÉT.
- 5 BIAIO Ó SO A-MAC SA MUMAIN
ÓT UMLAÉT DOT OLLAMAIN
SUAN, A MÁTGAMAIN, 'SUN MUIR,
TUAR DASTARAIÓ, TUAR TURUIÓ.
- 6 M'URRAIM UAIT PAT FÍON COMÓIL
'S AR FUILNGIS UAIM O'EASONÓIR,
A Í BRIAÍN, A BRONNAO SGRAIG,
O'OLLAM IM BIAIO BURÓ DÍDEAN.
- 7 DO LAS M'UAILL ÓT FÍON NUADOMN
'S ÓT UAISLE O'FÍOR AONGUALANN,
A BAS SEANGS GÉISMIOLLA SEAL;
FA TEANN ÉISCRIONNA M'AISNEAO.
- 8 BRÍOG UAIÜREAC AN FÍONA FÍNN
TUG MAR DO ARDUIG M'INNTEINN;
NEART AN DÁ FÍON IT OLLAM
SHÍOM NAR ÉLEAC AR CÉADOLONGAO.
- 9 NÍAM CIONTAC REO CÉIB NÓROLAIG
FA A NÓUBAIRT MÉ, A MÁTGAMAIN,
DÁMAO SHÍOM M'FEARG-SA—IS NÍ HEAO—
ACÉT T'FÍON DEARG-SA IS DO DÁILEAM.
- 10 GAC EASURRAIM DAR FÉAO SINN
DUIT, A Í BRIAÍN Ó BÓIRINN,
TUG MÉ ACÉT SAN MÉ DOO BUALAO;
FA DRUO É RE HANUAÖAR.
- 11 NÍOR COIGLEAS, A CIAÜ NA NÓRONG,
TU-SA—NÍOR TEANGMÁIL COMÉROM;
TÚ ROM COIGIL-SE, A SGRAO GLAN,
A SDOAO BÓIGINNSE BREATAN.
- 12 BUINNE LUAC LASRAO MIRE
NÁ NÉAL GRÉINE GOIRTIÖE;
LOISGNIÖE M'FEARG—DO B'FEARG MEAR—
SUR SEARG T'FOISÖINE M'AISNEAO.
- 13 MEI-SE SO CRITCREAC CORRAO,
TU-SA ÁISEAO URRAMAÖ,
AR OTEAGMÁIL, A SLAT SLIGIG,
LAT GÁ HEADRAÍN O'FOIGIÖIN.

- 14 MAR SO IS DUAL, A DREACÓ CÓCLAC;
FILE FAOBRAÓ FREAGORTAC
AGUS RÍ MAITMEAC MÁLLA
DO-NÍ TAITLEAC TEAGMÁLA.
- 15 DÁ MBEITÉÁ MAR DO BÍ SINN
IS LASAIR FEIRGE IT INNINN
Ó AR DTEAGMÁIL AGUS TU-SA
AR N-EADRÁIN NÍOR B'URUSA.
- 16 NÁ BÍOD AITMÉALA, A FOLT TAIS,
ORT-SA FAN URRAM CUGAIS;
RUG T'UIRIM ÓS AIRO T'ÁIRIM,
A BUINNSEING AIRO FORBPAILÍD.
- 17 LONGHAD DUIT-SE DÁ NDEACAD
D'ÉIS DO CLÚ DO CÉROLEACAD
AR AITREACAS DOD SHÚIS SIL
AN CÚIS AITLEACAS T'ÁIRIM.
- 18 Ó ADHAD T'FEIRGE IM AGAD
DO B'FEARR MEI-SE, A MACTSAMAIN,
LE A BPRÍOT D'URRAM ÓD GRUAD SEAL
DÁHAD FUAR UMANN T'AGNEAD.
- 19 A Í URRAIN BALBAS TOMMA,
BUD FEIRROE T'AD URRUMA
T'ADRA GLAN DROMANAC DUB
DAM SO HURRAMAC UMAL.
- 20 URRAM CÁIC, CEILT DÁ NDEACRAIB
AGAD, A MEIC MUIRCEARTAIS,
AN BREAC CUMANN AS CUBAD,
IS T'URRAM DOD OLLUMAIN.
- 21 URRAM ÓT FÍLÍD D'FAGÁIL
DO BUD EI-SÉIN T'EASONÁIR;
T'ANÓIR, A BILE BANDA,
T'FILE D'FAGÁIL T'URRAMA.
- 22 AD-DEAR RIOT, A RÍ BANDA;
"DO-FEADAR IOÉT MACTSAMAINA;
NÍ FÚISFEAD MÉ A SUALAINN NGIL,
DÁ MBUALAINN É MUN AIM-SIN."
- 23 USAD DÁ FOLT DROMGAC
BEIT DÁ OLLAM URRAMAC
D'UIRIM NÍ IARRÉAIR ACÉT SIN
AR COINNILL IARRÉAIR UISNIG.

- 24 Sgéal beas agham dá fólt fionn
ar uabhar ollamh n-Éireann
dias dar síall saisteadó 's gal
ar Úrian maistdean 's ar murcáo.
- 25 Lá do riacht murcáo meadórac
go Ceann Coráo sceitearnac,
an bile úr geaslae geal
as súr easlae is innbhear.
- 26 Bean oirpriois meic lias loinn
tarla dó ar noul san urlainn;
laos ar slábrao glas 'n-a glaic
ar haónao as do b' orróraic.
- 27 Tus gráo ar lácair don laos,
suiróis an ingean fóltcaomh
murcáo fa mac na heilte
slat na n-urcar n-innilte.
- 28 “fa comair Úrian muna beac
faoa go bpúigtea eiteac
uaim, a craob bíte banoa,
fan laos síte saorclainnoa.”
- 29 “Sér b'fearr uait linn” ar an bean
“soirpio dáin-sa fa deireao,
a caomcraob do clannaiú luirc,
an baoclaoa allao orróuire.
- 30 “An seao ríog [do] ró go Úrian”
do ráio an ingean fóltfíar
“cío náe biao sío bronnao teann
ó Úrian as ollamh Éireann?”
- 31 “Don oirpíoeac ón ollamh
dailpíoeac an deasbronnao;
an laos bu liom-sa fa deoió,
a craob fionn-sa dot ainhóein.”
- 32 Re briactraib millse na mná
mac ríog Éireann do iompá;
tus an laos don ingin óis
—taom as ar imóis urcóio.
- 33 Sabais éao dá faicsin sin
oirpíoeac meic lias luimnis
dar geall inis fáobáin fáil
o'fásbáil sér b'iris éascáir.

- 34 “ ní b'íú-sa i nÉirinn roir ”
 ar mac lias “ o'éis m'oirpíois. ”
 “ ní b'íú ” ar brian na nGéirreann nglan
 “ i b'píad Éireann san m'ollam. ”
- 35 “ Tríom-sa ní éiofra ” ar murcáð
 “ mac lias dá lean sobarcan ”
 ar an tslat fáil ágháir fionn
 “ ná brian o'fásbáil na nÉireann. ”
- 36 “ Ós mei-se as éasgaid n-asdaí
 leis liom mo luét tuarasdaí ”
 ar a mac re brian mbanba
 slat fa rian sac ríogdamna.
- 37 “ Dá léiginn-se leat tar muir
 luét do mórbronnta, a m'urcáð, ”
 do ráir brian nar óbair feall
 “ ba dá dtrian o'ógaid Éireann. ”
- 38 As mnaoi an oirpíois ann soim
 tarla tuarasdaí m'urcáð;
 do ráir sí nac bíad a-bus
 is triall don tí dá d'árras.
- 39 Inntinn re haiteasg na mná
 don oirpídeac do iompá
 dar fostað brian na mbrat nglan
 san triall is a mac murcáð.
- 40 Le haruollam innse fáil
 geallais brian Éire o'fásbáil;
 na táinte bó an bronnta eac
 mó dá ollam an t-eineac.
- 41 Muirn Meic lias 'n-a lasaí crum
 'n-a tuinn ionnarbdaí ionuinn,
 rinn ar machais-ne so mear
 ón linn atmaí-se im aigneac.
- 42 Clann Táil do éilead banba
 saoilim le séan m'atgama
 banba fa breic a cínir
 ar scleic fágla is ainoligir.

Duigir.

B1-000

FEARḂAL ÓḂ MAC AN ṮAIRṮ CEC

- 1 ṮO ṮÁIRṮ TEIME TÍR CONUILL;
TÁINIS ṮÓIṮ ṮON ṮÉAṮORUINN;
ḂRÍOS BEO ṮO ṮÁIRṮ AR ṮTREISE
ṮO-ĆÁIRṮ TRE BEO AR MBÁIṮEISE.
- 2 CÍÁ ṮO ḂLUASḂ ṮEARNÁIS NAR ṮÁIRṮ
LASAIR INNIḂṂṂE ANṮÁIL?
ṮO LOISḂ ḂÁLL SEANRÓIM AR SEAN;
AR NEAMḂḂLÓIR ANN ṮO HOIRNEAṮ.
- 3 ÁRUS ṮIAṮÁ ṮÚIN NA NḂÁLL
LÁ A ṮEARGṂA—ṮOIRṮ AN FULANG—
TÁINIS ṂORUINN TUILE BRÓIN
ṮO ROḂUINḂ UILE AR N-ONÓIR.
- 4 ṮOIRE ḂOLUIM ḂILLE CÍAN Ó SOIN
ṮO LOISḂ TEIME É AMLAIRṮ;
ṮO ṮÁIRṮ ḂRÍSNEIM ṮÁ UAIR INN;
SUAIL NAR ÍSLIḂ AR N-UIRRIM.
- 5 RÍ ÉIREANN—ANBA AN T-EINEAC—
ṮO BRONN AOṂMAC ÁINMIREAC
NAOMṂṂOIRE NA ṮPÉARNASḂ ṮPIONN
Ṯ'ÉARLAMṂ RAOINMOIḂE RAOILEANN.
- 6 RE MAC ÁINMIREAC ANN SOIN
RUG BUIṂEACÁS A BRONNAIRṮ
COLUM CRÁIṂṂEAC CRAOBṂ SÉANTA
NAOMṂ NA ṮPÁIṂṂREAC ṮPÍRÉANTA.
- 7 AN LÁ-SAIN FÉIN—PÍOR AN ṮÁIL—
ṮO ÉIRIḂ—ANBA AN ṮIOMBÁIḂ—
LASAIR BRAS TEINNTRIḂE TE
ṮAR LAS ṂEIRḂṂEIME ṂOIRE.
- 8 TRE LOSḂAṂ LONGPUIRT ḂOLUIM
ṮO ḂÁṂ BRÓN SÍOL SAORCONUILL;
BRÓN A IONNḂAMLA RE NEAṂ
AR SLÓḂ LIONNAṂṂA LIḂEAN.
- 9 ṂOIRE Ṃ'ÉIRḂE AN ṂARA HUAIR
TÁINIS Ṃ'FUIL CONUILL ĆRANNRUAIRṮ
Ṃ'ÁRUS SÉIMṂ NA SREAṂ LEISḂḂEAL
BAṂ-ÉIN IS EAṂ INNIṂṂEAR.

- 10 Córairde a uaim amlaio sin;
an rač céadna ar cat leicbír
fo ríor ní raibde dá n-éis
a mbíod i mbaille ùroinséis.
- 11 Róimh crábhaid catá éirne
cóir do Dia i d'aitéirge;
nír b'é tol a mbrátar mboct
bátao do dól san diaodaet.
- 12 Dá ndioğbáil táinig coruinn
uile i n-ar síol saorconuill
tonn bároete—is béao lem éirde—
tréao na háite hainglíde.
- 13 Móroa as díot a ndul seača,
fa crábaó a gcéirbeata
—dóib do b'aitbheata a n-uimla—
aitreaca na healaona.
- 14 Dúo tréao san buacail crú Cuinn
nó so scrúinnigro eugúinn
tre annsa i sceann a céile
dream ler b'annsa an aitméile.
- 15 Sér boct nír boct a scríde
oro na háite hainglíde;
ní bíod a lóg orra ar-ís
gró mór otonna do tráigóis.
- 16 Ní d'iarraio elú ar catáib breas
do ceanncaois fíon fuairínear
's ní do gráo comóil ceana
aet d'onóir an foirgneamha.
- 17 Teac doigead coitceann do cáč,
molaó íosa i ngac éantrát,
fa shát aca uet re huet,
slata dar blát an boctaet.
- 18 Tréao báro dar beata an bocta
fuair do druim a d'onnaeta
glóir saogalta mar nar sir
i róimh caomanta an éreomh.
- 19 San eaglais boiet nar boct céim
so bpaiceam ar-ís iaro-séin
ar éinsligro sonn fa seač
an droms céimrigin cráibteac.

- 20 Smuain mar tá Éire dá n-éis
cuir tre séirc, a San próinséis,
ar Impire na n-aingeal
impióe naé éadaingean.
- 21 An coimhcionól nar cleaóct sáís
togbáil an baile i mbíóis
sír ó éróíoe ar Céaro na n-óul
danab soire a fearg d'iompúó.
- 22 A San próinséis nar inuíó móio,
suiró fa leic tuas an Tríonóio;
sul tusa sí éara ort
fa trí déana do dúctroct.
- 23 Fa furtoct ar t'árus féin
noct ar a aghaíó iaid-séin
a cóis comarcta ar do curp
róio naé doghabta ó dúctroct.
- 24 Ar deis Dé so ndeacáio sib
doct isliugáó dar-irib
do síor do cráíóis do corp;
ní gníom áinis an umloct.
- 25 Do tréig tu-sa do tír gnat
agus innile is órsnáct
is leabta suain ar beic boct
so breic buaio ar an mboctact.
- 26 Do tréigis pós—foirbte an glóir—
beirt órda ar éadóac ndeargsoir,
is fíon ar an uisge fuar;
a bríog úir-se ní diombuan.
- 27 Dar ndóig ní díongna an Coimíoe
t'oba ar doí na connailbe;
do-rála Rí an beata boct
's do b'í do beata an boctact.
- 28 Ná léig feaso ní as sia ná so
ó tá t'impióe ar íosa
san Vanba fa ealta éan
leabta palma na b'pírean.
- 29 Córaíoe a cur 'n-a cruic féin
dá snáomtar ar-is ei-séin
teac suíoe na mbráctar mboct;
bátaó ní fuige a n-umloct.

- 30 So scluine sinne sonna
 san mainisoir miorbalda
 faoiò bróin mar do bí reime;
 fa róimh hí don aicrige;
- 31 As molaò Dé leat ar leat
 so scluineam ceol a haicreac,
 is ceol abais a héan mbinn;
 ní casail déar do ólispinn.
- 32 So bfaiceam a hiohra ar-is
 fa blát mbuan mar do b'ois
 's a habla feacta fanna;
 balba a n-ealta eatorra.
- 33 Do b'iongnad ullais dá héis
 tread sudaiteanta san p'roinséis;
 gnát éagnac ar ar san fáil;
 do gab ar scéatorat claocláó.
- 34 Samail dúinn iar n-a dol síos
 ceardóca gabann san suailgríos,
 beic san míl, teac san tušair,
 nó eac san ió n-urcúmail.
- 35 Suiò ar a son san tiš tuas,
 a p'roinséis fa cruair coquas,
 na suaisbeitre ó šurt eine
 luēt uaislište t'aitreibē.
- 36 Conallais dá ngarmēaoi slais
 fiallaē uaislište t'árais,
 suiò so síoróuire ar a son,
 cuir t'p'ioršuire let focal.
- 37 Suiò le laocrair p'óir eine,
 suiò leam i n-am o'áiride,
 a éraob óiona an duille šloin,
 a m'uire míolla miocúir.
- 38 A úir as airde ná neam,
 a bean rúin Ríog na n-aingeal,
 a šlór naēar gnátuiš coir,
 a máčair, a óš ionmhuin.
- 39 A šéas fíte as uaisle bpóir,
 lá na breite ar sléib sí-óin
 as toišeaēt dúin i šcionn cáis
 nac liom do rúin tre robáir.

- 40   A easbal dan hainm fear,
       a doirseoir an dúileamán,
       ué san [sinn-ne] ió sar do gnáç;
       rinn-ne so rab do roðáð.   Do báirò.

82

maol seacluinn na nuirsgeal ó nuiginn

- 1   Do briseas bearnair ar úrian;
       ní gabta dó mar dímiat
       sió bearna do brisoe leam
       ar císde fearoma éireann.
- 2   Sé brisim air im donar
       beirn le beasán iolpaovar
       brisio caitebearna ar céad fear
       séas as aitreamla aigneat.
- 3   Ní hionann agus é féin
       meinic briseas beirn n-aigmeil,
       ar tuir mbearda níor blaðas
       bearna as a bfuil poltanas.
- 4   Urçar beirne do briseat
       dom iomarcair aigei-sean
       is béimeanna ar a mbí neim
       is trí géirreanna saistio.
- 5   Dá madaois brisoe bearna
       aige agus lann loinnearda;
       an tsoigeat gémat i ann
       noða bí a hoireat agam.
- 6   An t-arm ler briseas bearnair
       ar cuingio clann doirdealbais
       ní fuil ag an dearcarr donn
       leactrom nac cuir i scomtrom.
- 7   Do ríneas beirn do blaðat
       air a huét na healaðan
       cóir labra dá car i scéil
       mar earla dam is doí-séin,

- 8 Seacét leicbúlaíona do léigead
 san cánaig san coimhéigean
 Mas ingine an Sgáil far sgoil
 ó fínnbúile Cláir Cúitíog.
- 9 O'ionadó a n-áirgeadó nó a n-eac
 ní coigillte ar éiomn Cairbreac
 fear uaim i n-oircill a sgruib
 ná cluain oircinn dá n-eacáib.
- 10 Mac Raighnaithe an rúin céillir
 sabais fearg an bplaitféinnir
 mar nar seacnaó uaim don fíor
 cluain a eacraó nó a áirgeadó.
- 11 Ní nar b'ionghadó dó dá oruim
 m' fearg mór-sa re mac Domnuill;
 lasaim go fear ar bpeitme
 gur bean asaim imirce.
- 12 Brisdear agam 'n-a agair
 bearna ar Brian Ó Concobair;
 a baile ránaí a-ris
 tánaí a baile i mbimis.
- 13 Níor briseadó—beag dá uaisle—
 bearn air acé an donuair-se
 ó aois leinú sus an lá a-níog
 sé tá re beirn do bhriseadó.
- 14 Mar sin nac aicrisoir uair
 go ndearna an Cú ón Craobruair
 bas géisglim far gráóac mná
 lámác éigrinn acé donlá.
- 15 Lá dá raibé i nDún Dealga
 Cú Cúlunn cruic naorídeandá
 óir na scuraó ar an sCoim
 slóig Ulaó i n-a focair,
- 16 O'éis an óil ar n-éirge a-mac
 dá bpacair an fian Ulaó
 crann go nduille feacta faon
 ealta ag lunge dá leactaob.
- 17 Líonair dá n-annsaét uile
 mná Cúigir élan Ruoruirde;
 gá cur do bur deacra dáib
 cur ris an ealta d'fagáil?

- 18 DO DÓIG A LÁMAÉ AN LAOIÉ
IARRAID AR AÉAIR CŌNLAOIÉ;
TEIGTEAR UAD NA HEOM ÁILLE;
FA TUAR LEOM IS LÚTŠÁIRE.
- 19 MARBÉTAR LE COIN AN ÉLEASRAID
AR ITŠIB NA N-INGEAN-SAIN
NA HEOM DON DÍRIM DĒAGBĀN;
FÍRRINN CEOIL A SGEILEABRĀD.
- 20 AR ROINN NA HEALTA DON FÍOR
NÍOR DĒARMAID UMPA AÉT EIMĒAR;
DO BÍ AR EIMIR REAÉT FAN ROINN;
DEIMIN NAR ÉLEAÉT AN CŌMROINN.
- 21 SEALTAR UAD D'N-A ÉIRIC SIN
NA CÉIDEOM EILE D'EIMIR
DO TORNFAÉD AR ÉAOIB AN CHUIE
Ó ÉRAOIB NA N-ORÉAR N-ORRŌRUIC.
- 22 I SCIONN TRILL TEAGAIÐ SO CĀÉ
DĀ ÉAN SO N-ÉAGCŌSS NEAMŠNĀÉ
— CIA NĀÉ TABRĀD ÓRŌ ORRA?—
SO SLĀBRĀD ÓIR EATORRA.
- 23 TUG BAINCÉILE CŌN CULUINN
GRĀD DĒARMĀIREAÉ DOFULUING
DON ÉARAID IONŠANTAIŠ ÉAN
ÉĀNAIŠ D'FIONNOÉTAIB OILÉAN.
- 24 AGRAIS EIMĒAR AN FULT TRUIM
A CUNNRAÉD AR COIN SCULUINN
FAN DĀ ÉAN GÉR DAINIM DŌ
SAN SGĒAL 'N-A HAIŠID UMPA.
- 25 DĀ UAIR NŌ A ÉRÍ TEIGTEAR LAIS
NA HEOM ÁILLE IS NÍOR AMAIS;
DO BÍ AR CONFAID MAR DO CUIR
TRÍ HORÉAIR TAR NA HÉANAIB.
- 26 FEAD BLIADŌNA NÍ DĒACAIÐ DĒ
AÉTUIRSE NA N-ÉAN SÍÉ;
NÍ HIAÉ IMTEAÉTA NA N-ÉAN
AS IMLEANTA AÉT AN T-UIRSGĒAL.
- 27 SAN ÉINEAN RIAM ROIME SAIN
DO DUL DO DALTĀN CĀÉBĀID
SAN DEIRN AR DRIAN DO BLĀŠAD
RIAM AÉT D'FEIDŌM NA HEALADĀN.

- 28 Ní gabhtar géill na teangas;
 bearn ar úrian do bhriseamar;
 níor tadóill beirni naçar úris
 dá lamainn a fíorm d'aitris.
- 29 Líon timcill gada tíre
 i n-oircill na hairtoríge
 ní Sligis is sé seolas;
 ní mé ioir foillseogas.
- 30 Do-féadar buò éigean dam
 cúl re cineas a mátar
 ar úrian muna bear dá ceilt
 ar bean a Trían an Tuaiscirt.
- 31 Fogus d'féin Murbuis mi-se,
 ní féadaim a innise
 mar do blas a gclaca cuir
 's a caca fa mas Murbuis.
- 32 Ar mas luirs na lears solas
 dá n-áiriminn a urras
 a ndearna úrian d'fógaíl ann
 do biaó 'n-a folair oram.
- 33 Na táinte bó do bean díb
 dá n-áiriminn ar an airtorís
 fír monac ní buò réir rinn;
 i bpolac so léir léigim.
- 34 Siol Muireadais is Manais
 do cuirfead im ceartaíaró
 beic as tuirim na dtreas tús
 beas síó duilis a ndearmuo.
- 35 Soill Connac do cur dom úruim
 nó a n-iarmoireac ní féadaim
 a breaca troma [ar a] dtis
 ná a creaca orra d'áirim.
- 36 Ní fuil éintír aca so
 nac bí cur éigim aca
 as gabáil le a cneas mar cáile
 d'fagáil treas nó dá dtadairt.
- 37 Ní bí anbuain i nultuib
 ná coiméirge i gConnacuib
 nac é triac an Tobair Sí
 as clac cogaíó dá cáiruib.

- 38 CARA NÁ DEARGHÁMA DÍB
 ní fuil d'urrao ná d'airorís
 d'fine Cuinn dá gcuir leis-sean
 san tuinn dá fuil uimeí-sean.
- 39 Le foluib uaisle iomda
 is le tréidib tigearna
 do cosaín Brian clanna Cuinn
 ó Banna siar go Sionuinn.
- 40 Ní mionuiscéar a Mumáin
 bearna ar Brian Ó Concubair;
 ní tís fian eamna dá fíos,
 bearna ar Brian sé do briseas.
- Do Bri.
- 41 Bás ingine í Brian do blas
 mo [croíde]—créad nac blasfao?
 do ghnát ní luğa do lá
 mo cúma an tráit fa dteasda.
- 42 Móide do briseas bearnaio
 m'onóir a huét Toirdealbais
 san cur ris i dtráit tuğa
 ar cáic do brios bearnaoda.
- 43 Na tráta le mbrisinn beirn
 a croc Dé, ar deamniaib lpeirn
 uaim ar dearmad as dola
 ní neamhlas uaird m'aroða.

Do Bri.

SOPRAID MAC BRIAIN MAC AN BAIRO cct.

- 1 Doirb don céirdeal cinneamhain tairngear-
taig;
indearaid o'airmbeartaib a héigean o'fearom-
fortail;
riu a heire éara dá hiltreaictaib
dá minleantair fréamha a neime so a
neamhócruib.
- 2 Deacair snám an anfair iorlannais;
tarctair dá hiorlannuib dán sac doirb-
iomaid;
iomda i noidair na toice do fearomannuib
do éiaig mearbhallais nac croitche dá comh-
leantais.
- 3 Rian tairngeartais gemaó tál roimeanna
doirdeagla re a lán o'airmbeartaib oiliomda;
dá measdar fáda rača sac rodamna
is comharða tača a nóla doigeamla.
- 4 Dál riige so roictir 'n-a himmige
timóibhe díne i ndoiğtib a doirbheime;
mór dar dearb doğruing a furnaíde,
ğir Ruđraíde Ó Domnaill do dearb a
doimmige;
ní fearda uair é dá hamğoire
tarngoire a bpuair sé dá soimmige.
- 5 A ġairm iarla fan ioctmuis n-eamha-sa
ğrianğa bearnasa ioma bpioctair polğrasa
do ib do ġuaisib na ġarma-sa
an t-uai-sin mağnasa diğ ndomlasa.
- 6 Suil táireas ġus a-noise a-nallamhain
loise mallsubais a háineas 'n-a hiomairib
iomda o'fairbriğ a holc n-indearaid
do noct an cinneamhain o'airdorig ġionnOilig.
- 7 Do troigib do tomais a haobócra
soigín maorðaceta forais na iarlaçeta;
nior b'farail 's a bpuair dá firdeacra
do souaid riğbearta [o']ağail a hiamarta.

- 8 Do b'iad fáda a rača 'n-a ríodáimna
dála sníomolla cača éianfósla,
oruo re roibctib, cúlte cróboobda,
dúinte sróllamla i bpoitrib fíadámla,
tar a súile san oba ó éiniomda
troda géiriomda fúin-ne i b'fianadúda.
- 9 Fa meinic i otruail earnaig áiteamólúit
ar sduaid gac bláiteangbrúic so Teamraig
octréitfionnmáoit,
nó slíos seada an cógtaig ón éruacánraít
ar leaba luacánbláit i bpolcáib nó i bpéit-
iomgáoit.
- 10 A beart iarna re roctain 'n-a riogruire
as iarla mionDuibhe 'n-a somplaib sróillfíge,
a méara ó gáib ar n-a ngriansnoige
táir o'fíadairde Ó Éanna na hóirrighe;
a bfuair do tača um tulaig nluoime
do sduairde an rača is cabair ar éróilíge.
- 11 Áineas raít an tagaid talmaide
as flait ballDaile as abais n-urlairde;
balz pis na tarba do tairngire
an dainmíge tarla ris 'n-a Ruóraidde.
- 12 Tairreasdair acaid o'imníoní poraire
fingríob Toraisge san fácaín n-airíge;
bíol 'n-a fórbais iar n-uair dá urfáire
fuair do subaisge doimnais a dáigfíne.
- 13 Fa hiaid aítme a adbad n-dolamail
mainnre do éolpógaib dá n-adbad re nuaid.
gealaig;
flait lígean as áineas fa fíneamain
táireas do míneadair a n-ibead o'fuair-
sreabáib;
a bpríot le ríge Ó gConuill do éróilígib
fóiríon ar doúing don tír tuairdeamain.
- 14 Biseac síne i n-aimsir earrcamail
'n-a ríge as an gealcladais tairóbsig tor-
craig
'n-a tuinn oir san pólda san ainceanaib
san moir n-ainbteanaig do cocta aco re
torcraib,

- 15 SAN TUIR AÉD CROÓ ORÉA UM FEARANNAIB,
 FEARANNAIS AS AR GAC DROMÉLA DÁGAGAIÓ,
 FÁC AN DÍONA DO GÁIB SOILEARRAIS
 FA ÉLOIDÉANGAIÓ SÍODÁ AN ÉLÁIR CONALLAIS.
- 16 TRÉISIS A DÚIRE DÁ DEIRC RÍOGNAIDÉ
 MÍONDRUINE NÚIDÉ I MBEIRT NA BÁNGOILE;
 MOGAIL NA GENÓ AR INNEAL N-ÓIRBLEIDÉ;
 INNEAM PÓIRGÍNE GAC CNÓ DÁ CLÁRSNOISÉ;
 GRÉAS MEACÓDÁ AR FOLT GAC FÍARDOIRE;
 DEARCA AR N-LARLAI-NE LUÉT A LÁMÓAISÉ.
- 17 A SNIS DO BÉADNAIB LE FÉADAIÓ FANNÁILLE
 'N-A SCRAOBDAÍÓ AMÁILLE I SREABAIÓ SEAN-
 SHUAIRE;
 CÉIR AS TÁL LE SLATCOILL SLIMFEOISÉ
 AS TACMOINS GAC MILDÉOIRE MAR BAO GRÁN
 SEALNUAIDÉ.
- 18 COILL EACÁ ÓS GAC BÉPIONNMUIS BÉOÍD-
 FÉARÓDÁ;
 'N-A BÉPÍODBDAÍÓ RÓÍODÉANMA MAR BAO SREACÁ
 SÍODÓRÓDÁ
 DO ÉAMNUIB A DUILGÉ IOIR GÁIB GÉISGARNA
 FA ÉIOLARLA ÉLÁIR LUIGNE LIOSÓMRA.
- 19 BREITEAM AS AIBÉ LE A N-UIRRÍOGAIÓ,
 FEITEAM AR UILLÍOGUIN D'ÁICME FÍONNÓÁLAIÓ,
 FEAR NEAMHÓCRA AN RAIC DO RINNFEAGAIN,
 FLAIC INDEANAM FEARACÉA AN IOLLÁNAIS.
- 20 CRÍOCBUN COINNE CLANN BÉPIONNLOGÁ,
 BANN IOMRAMA ÓN MOILLE SÍOCLAO SEANMARA,
 DREAC SEAL DAR B'AOINCEOL NA HURBÓDÁ,
 GAOITREOÓ TURNAMA FEAR AN EANGNAMA.
- 21 ÓRÁÓ NA GCLAOÓCÉ UM D'EIRIS NÓALLDAMAIÓ
 DAR ÉIRO AN-ALLAMAIN FALOÉT I BÉPINN-
 FÉADAIÓ,
 DREAC SÓIRB AS ÉIDÉAO I N-IOMOMAIN,
 BEAC RIONNAMAIL FA DOIRB DON ÉIROSEAL
 CINNEAMAIN.

DOIRB.

84

SEADÁN Ó CLUIMÁIN cct.

- 1 DORN IODIR DÁN IS DÁSDÁC;
 SÁIRIÓ BÍOS AR BUANFÁSOLC
 FULANG NA NÓAM—DIA DO RAC;
 CIA LEIS AN NÓÁN NAÉ DÍOMSAÉ.
- 2 MO DÁN AGUS MO DORN DEAS
 DIAS IMPRÓEAC AR M'AIMLEAS;
 IS OLLAMH MO DORN DEAS-SA
 AG SONNAÓ ORM M'AIMLEASA.
- 3 AN DÍOMAS FO-DEARA DÁM
 DO BUALAÓ-SA, A BAOB ĆRUACAN;
 A-DEIR A LÁN AS A LOS
 “DO-BEIR AN DÁN AN DÍOMAS.”
- 4 MÓR AN DÁSDÁC DO DUINE
 DORN ĆORT, A ĆUIR MAONMUIGE;
 A FLAIC ĆRÓ, 'S SAN A ĆAR TART
 DO BURÓ MÓ DÁM A DÁSDÁC.
- 5 “NÍOR ĆUBUIÓ RIOM, A ROSG MALL”
 A-DEAR RUIB, A RÍ CUALANN,
 “BUALAÓ NEIC DOO SUALAINN SIL
 SION SO MBUALAINN CLEIC SCÁISIL.”
- 6 TUGAS, A DAO AN FUILT TAIS,
 DORN DUIT AGUS NÍOR DÍOGLAIS;
 DÁ MBEANTA ORM, A ĆLEAC ĆUILT,
 DO ĆEAC NÍ DORN SAN DÍOGLUIT.
- 7 DÁMAÓ I LEIC MOŠA A-MUIŠ
 DO-BÉARUINN É NÓ I NĪLTÁIB
 ARM DO DEARSPÁIÓE SAN DORN,
 A BAOB ŠEABCAIÓE ŠÍLŠORM.
- 8 MUN N'DORN DO ĆÓŠBÁS IO ĆAIŠ
 NÁ HIONNARB MÉ, A MEIC EOŠAIN;
 BEAN AN DORN DÍOM MAR DĪŠE
 IS NÁ BÍOÓ ORM Ć'OIRBIRE.
- 9 LEAC A BUAIN DÍOM IS AN DORN
 AN LÁM DĒAS, A DEARC MALLŠORM,
 A LUAC DO DÁN DÍOM DĪŠE
 NÓ AN LÁM, A ŠRÍOB ŠÁIRIÓE.

- 10 Ní ba, ní heic, ní hór ceard
do-béar dúit, a òread mìn-dearg;
nocha lám ceana ná cos
do-geada aét d'án 'n-a n-dearnas.
- 11 Cuirfidh gac ar léigis linn
barr anuadair im intinn;
smaét ar m'uabar do b'fearr d'ám
do bualaó síd leam leasgar.
- 12 Ní dearna ollamh ulaó
a comóir ar concubair;
ní bualaó ríog do-roighe
's do líon uabar áchairne.
- 13 Ní buailfeadh torna an taoibh síl
Niall Teamra ná Corc Caisil
Niall is Corc d'ó 'n-a n-daltaibh;
mó do-niam ort d'iomarcaíó.
- 14 Brian mac Ceinneíroig Coúail
d'á mbeinn aige im ollamhain
tearc do creidfeadh, a cinn mis,
go leisfeadh linn ar léigis.
- 15 Léig a béalcórcra barrglain
anuadair let ollamhaibh;
maífidh rí, a donnaubraig óeis,
ní d'ollamhaibh ar t'aireis.
- 16 A í Concubair nar cleaét
gan d'án fear n'éireann d'éisdeacht
buó é luas ar léigis linn
duan gac éigis i n'éirinn.
- 17 Ná bíom ní as fáide, a fóit fionn,
gan luige ar don ar émpíoll;
's ná bíom, a bile Suga,
gan fion d'íde a haoncupa.
- 18 Fa liom do leatguata deas
go n-dearnas uirre m'aimleas;
ná bean díom síod do gualainn
ná mío ná fion t'órduabail.
- 19 Mé t'feair gráda, a géas eactga,
fa mé riam t'feair éinleabta,
mé fear do gualann síle,
a nuabarr seil fáiríde.

- 20 Ṫú Ṫo-Ṫeir ní Ṫá Ṣáé neac
Ṫú an Ṫreas uaiṪne Ṫon oineaé;
ní ṫuil, [a] Ṫonn mar aol, ann
aéṪ ṪoṪ is Ṫonn is Ṫoinnall.
- 21 Ṫuine io éeann ní cuirṪe Ṫam,
a í Concubair Éruacáan;
ní ṫuil Ṫ'aoṛmáe samla sonn
sa ṪanṪa, a éraobṪlat Éualonn.
- 22 Ṫo lingis an luéṪ ro éeilṢ
riot um éró CaṪail ÉroibṪeirṢ;
eró CaṪail Ṫo Ṫíslig Ṫuib
Ṫ'aṪair mun ṪṪír-sin Ṫoréuir.
- 23 1 mbroinn Ṫo ṫáṢaib Ṫ'aṪair
Ṫú, a ṪoṪ í Cuinn ÉeáṪeṪaigṢ,
Ṣáé aon Ṫá ráṪ, a rí Cuilt,
Ṫ'ṪoṪ Ṫo bí 1 nṪán a ṪioṢuilṪ.
- 24 Ní mairṢ aṪair ṫáṢṪas mac
1 mbroinn, a Ṫarr na ṪpionnṢlat;
ṢṢéal leam Ṫá ṪeimneaṢáṪ Ṫuib
nac ṫearr seinleabbar seanéuir.
- 25 Rí Ṫo Ṣab ṪanṪa mblaṪaigṢ
Ṫar Ṫ'ainm ṫiaéa ṫionnolairṪ
Ṫó ṫa báinṢeala na ba
áirṢeáṪa bó na ṪanṪa.
- 26 Aiteac-ṪuaṪa ṫuair a Ṫpíoll
ro mārṪsaṪ ṫiaéa foiltṫíonn
Ṣur hionnarṪaṪ ánn uile
clann ṫionnarṪṢlan ũṢoine.
- 27 Foirbre mac ṫine 'mun Ṫpéal,
SanṪ mac Ceit, EoéairṪ Áinéean,
aṢus Éilim nar an Ṫe
nó Ṣur Ṣab Éirinn uile.
- 28 Ṣan ioc sa ṪanṪa, Ṣan bliocṪ
ó Éilim tres an ainioéṪ,
Ṣan ṪoraṪ Ṫar éis an ṫill,
Ṣan Ṫéis nar ṫolam Ṫ'Éilim.
- 29 Ṣan mac aigṢ 'n-a aṢairṪ
iar mbás ṫiaéairṪ ṫionnṫalairṪ
Ṫo bí aéṪ an mac Ṫo Ṫaoi 1 mbroinn
an Ṫslat Ṣan énaoi Ṣan éroṪoinṢ.

- 30 FÁGBAIS ÉIRINN—FÁ É A LEAS—
 bean ríog Teamra le a toirrcéas
 go riact i nAlbain Eitne
 san ardaín fa a himeirce.
- 31 Rug inġean airdríog Alban
 mac ris nar cóir comardaó;
 rug an tslat ġoirmdéarcaó ġlan
 an mac toirbdeartaó Tuatál.
- 32 Fíce bliadóan d'ó a-dearaí
 i nAlbain dá oileamain;
 tug ruačar neartmar a-noir
 Tuatál Teactmar go Teamroisġ.
- 33 Leis do cuireadó an céadó cat
 leis do marbadó mac Connraó;
 Éilim do tuit le Tuatál
 dar loit Éirinn d'éanruačar.
- 34 Dar marb ríġ Muġan a-muiġ,
 dar marb ríġ Alġan Eočairó,
 dar marb Tuatál ó dtaoi-se
 Sanb Cruačan ió comadois-se.
- 35 Do dítceann sé ar son an fíll
 ríġ ġac doncóisġi d'Éirinn;
 íoc as fearr fuaí sa meabail
 buain a ġceann dá ġcóisgeadóib.
- 36 Do teasġ Tuatál an taoib ġil
 méiđe cinn ġaca cúisġi
 dar lean Míđe don muiġ-sin
 ó bile ġeal ġormuisniġ.
- 37 Níor baisteadó riain roime sin
 Míđe do muiġ aró Uisniġ;
 do lean Míđe do muiġ Sainb
 ó tuir line ġér leasainm.
- 38 Cosmaíl tú aġ teact dar ġcobair
 is mac fiačairó fionnolairó;
 do bí baois, a barr poltčas,
 it aois ann is arračtas.
- 39 Aitbír mar aitbreas Tuatál
 t'atáir, a doó fionnČruačan;
 a bile Seasġa is mar sain
 dar leam-sa óliġe a díogail.

- 40 DO LOIT ÉIRINN 'N-A AČAIR
SEANAČAIR CÚINN CÉADČAČAÍŠ
COSMAIL, A RÍ SLÉACTA, SAIN
'S MAR DO-NÍ ÉACTA IT AČAIR.
- 41 COSMAIL CUMA, COSMAIL LAŠ
DUIT IS DO TUAČAL TEACTMAR;
SEAL DO ČAOB, A AOĐ UISHÍŠ,
'S DO B'EAĐ ČAOB AN TUAČAIL-SIN.
- 42 PUNANN CÚIL BUIĐE BAČLUÍŠ
ORT, A MÉIRŠIL MÁLACĐUIB;
CRUITNEACT NA MBARR AN BAI RR-SIN,
CAM BUINČEART AN BUNAINN-SIN.
- 43 A RÍ TEAMRAČ, A-ČÁ FÓO
TROÍŠ ĐEAS DÁ ŠCUMČAR CAOLĐRÓŠ,
'S A-ČÁ ŠLANČROÍŠ ÓŠ OILE
FÓO, A MÁRČAÍŠ MÁONMÓIŠE.
- 44 DEARC UAINÉ ÓŠ Č'ASAIĐ MAR FUIL
MAILŠE DONNA ÓŠ NA DEARČAIB,
BARR MAOČČAM ÓŠ DO MÁLAIŠ,
A ŠAORČRANN ČLANN ŠCONČABAIR.
- 45 A AOĐ Í CONČUBAIR ČLIAČ,
DEARŠFA IM ČEANN NÉIREANN Č'ÓIRŠŠIAC,
DEARŠFA I N-ÁŠ, A AĐRA ŠORM,
ŠALLŠA DAN LÁN DO LEACTOORN.

DORN.

- 46 TUILLEAĐ DOO ČEIB ČUI RR ČLAĐAÍŠ
UAIM, A AOĐ Í CONČABAIR,
LEAT RANN ŠAC ĐUAINÉ SAN ĐORN,
A BARR MUAIĐE AŠUS MOĐARN.
- 47 MINIC MÁIČIĐ MO ĐORN ĐAM,
A ČAIĐŠ Í ČEALLAIŠ ČORAĐ;
ŠO ĐČABAIR Č'FILE ĐEIT ĐORN
DO ŠLEIC NÍ MIRE AN MÓĐORN.

Đ.

ṢÓPRAIṬ FIONN Ó D'ÁLAIS cct.

- 1 Do tógbáṭ meirge murcáirṭ;
is tráṭ aigṭe ar alimurcáirṭ;
ríorma i n'oeaṣaíṭ na meirge
o'fearaíṭ díogla díbeirge.
- 2 Do tógbáṭ leo ar leirṣ fíobáin;
buṛó séan creac d'á céadotógbáil
ós laoc braoinleirge an bṛaṣa
saoirmeirge maot m'urcáṛa.
- 3 Buṛó séan ṡreama do ṡabáil
do m'urcáṛó ú m'adabáin
meirge cláit as neamcláit neart
ón ráit eacbláit as imṭeacṭ.
- 4 Suairṣ an ríogcoinneall roimhe
o'ionnsoirṣíṭ na hiorṣóile,
sróll fann re caoilfíoróbáirṭ ṡcruinn
crann mór o'aoínfíoróirṭ áluinn.
- 5 Is áluinn an earr meirge
do-éiu i ṡceann na mínleirge;
éanamáil a heiteall sin
breicearr séanamáil suaitṇíṭ.
- 6 Cía an monṣar mór-sa san māṣ?
cía an sluas-sa as mílirṭ muman?
nó an doire corr slatac sleas?
nó an bratac donn ar deireadṭ?
- 7 Bratac meic éacṭaig eoṣain
minic bíos 'n-a baindeorairṭ;
iaṛaíṭ anmcaṛaig impe
na harmcúraíṭ innilte.
- 8 Ar otiomsuṣaṛó a éionóil
im seabac síl éireamóin
earr tana mionsróill san māṣ
buṛó mana díogbóirṭ d'anar.
- 9 leanairṭ các é i n-ionad ṭe,
leanfáirṭ murcáṛó an meirge
nuabíle eirge 'má fóir,
suailirṭe meirge maotṣróill.

- 10 An scéin máireas an meirge
ós laocé foltéas fínnleirge
méaraidé saiseadé na n-saoidéal;
ní claisdear a scommasoidéam.
- 11 Tus úrian i scaé éluana tarb
teisdé mar sin as sníom oram
ar fear comanma éinn doir
rodamna gill dá sníomraí.
- 12 Dál scais fa muraíde mac úrian
ránsadéar sus an roiglaí;
éire ar láim úrian ó do bí
san gilaí níor b'áil an t-airrí.
- 13 Tis láim le laocraíde sionna
rí éireann is doingíolla
ar maolinn gléanuairde glom
asbinn féaruaine pásais.
- 14 Cóirigítear peall is puball
ann sain don fáil abradódom;
teagar mionn saltraé saoire
so marcadé b'fionn b'formaoile.
- 15 An lá nar léiseadé san scaé
le dál scais na scolis b'paoúraé
an rí do radáil a arm
do bí as sabáil a sháctéalm.
- 16 Ar ndul i sceann a céile
don dá foirinn aisméile
léigíde saoidéil gáir roctrom
as maoidéim áir fionnloclann.
- 17 "Créad an gáir-se 'n-ar nsaire,
a giolla " ar úrian bóroime;
"Gáir saoidéal " ar an giolla
"as maoidéam a móirgriolla."
- 18 "Innis, a fear an feicéme,
ó taoi i n-áit a n-infeicéme
mar cuirítear an cat cróda "
ar sgaé cruicégeal crammóna.
- 19 "Ní hurusa, a úrian banba,
le dlús na scaé scaéaróda
aicéne ar fear seadé ar-aile
feadé sraipne na gasraíde."

- 20 “Fionnam uaid” ar airtorí an tslois
 “Créad rian a meirge maotsróill
 ler cosain murcáð mór oteam
 as clóð urcrað na héireann.”
- 21 “Do-éiu i lár locta an éirid
 do mac-sa, a meic cinnéirí;
 do-éiu a comarda cata
 ós roðanna an ríosflata.
- 22 “Do tanuigeadó tios an tsluaí
 fa mac ríos éireann armruaid;
 san treascát sé teitge a fuil
 is seasmað meirge murcáð.”
- 23 “A duine deádas an cat,
 ná creid an scein bus seasmað
 meirge na flata ó úinn úreas
 so raça do slóir saoiðeal.
- 24 “Féad a-ris raon an cata,
 innis dúinn a deacraça”
 ar craob eilge nar éar sgoil
 “féas ar claoin meirge murcáð.”
- 25 “Is é iomtus an cata”
 ar óslác an droflata
 “ar sníom a airm o’feirg murcáð
 maidom san leirg ar loclanncaib
- 26 “Ar dtuitim saorclann síl bloir
 timceall murcáð san mórtroir
 feirg na leirge a donar air
 do claonad meirge murcáð.”
- 27 “Do claon oireadas éireann
 de sin” ar úrian baisméirseang
 “o’éis claonta meirge murcáð
 donata feirge as alimurcaib.”
- 28 “Saoct leam” ar úrian an báir slóin
 “mar bás éire o’éis murcáð;
 bás murcáda ceann i sceann
 leam is urcraða éireann.”
- 29 Táinig do tuitim murcáð
 bás an saisgíó shíomartais;
 flaitféiníó slaoi mar do sin
 do aitéirig shaoi an saisgíó.

- 30 MAC EOĞAIN CLIAÉ cleit urcraó
cosmáil is an céadfhurcraó;
sháit tromtóir dóirib 'n-a deaíad
comtóir moirib dá meirgeaduib.
- 31 MAC EOĞAIN is eirde úriam,
dá slait fíneamha a héincriad,
séill gall i saisoib na bpeas,
dá barr saistib na nsaoidéal.
- 32 MURCRAÓ mac úriam an báirr tais,
MURCRAÓ mac EOĞAIN armglais,
dá curad comlann scalma
conglann cubad comanma.
- 33 SAN D'URRAIM as oirde úriam
ó mac EOĞAIN fuair móirglad
adó úrian re céile dá cur
[noéar] síall éire d'EOĞAN.
- 34 AN PLAITEAS fuair a ádair
mar tá fa tuir Conacraó
do baó é a céile cleat Dor
adó go mbeat éire as EOĞAN.
- 35 FINE LUIRE na lann otana
timceall meic úriam úoraima
samáil síl Anmcaó an áis
im gríib n-armtana n-lomdán.
- 36 LIONMAR do luét a tíge
an adais as uaignise
comróal mar do beat 'n-a brug
a teac lomlán do laocrad.
- 37 LÁN ón orsain go ar-oile
an teac d'uaithib iorgoile;
lán na coirib donngasda dóib
do coirm somlasda só-óil.
- 38 LÁN do lúireaduib gorma
is do ceinnbheartuib cataró
—as tréide treasa goile—
sleasa réide an ríogtoige.
- 39 LÁN do síalluib na seimil
i otis plaeta pinnfeimín,
is aroleanna na n-arm nglan
airmreanna baóib do bádaó.

- 40 LÁN DO MÍNÁIB FIALA FIONNA
 NA FUIÑNEOGA FAIRSIONGA
 AG CUR CORRCAIR ÓIR EANGÚLAÍE
 SAN LONGTOIG MÓIR MUIREARGHÁÍE.
- 41 AR SLEASAIB BLÁÍE AN BROSÁ
 SUÍOPHÓEAR SÍOL N-ANMÉADÁ;
 BÍO 'N-A RÍOGSUIÓE REAMPA
 SÍOÓUIÓE A SÍO SAOIRLEAMHA.
- 42 LÍNE DO LEIT A AIGHE
 DO CÁTADOIRIB CUIHÓAIGHE
 —RACAOIN A SCRÍOE RE SCÉIRO—
 FÍLE I NGÁC CÁTADOIR CRÓÍÓEIRG.
- 43 GÁC FEAR AG FREAGRA A FÉADMA
 SAN BRUIÓIN AIRO OIREAGHÓA;
 DRUIM RE FRAIGHÍO SLATSAOIR SONN
 MACAOIN FA BHAIB BUAÍALL.
- 44 SAN FEAR DEARMAID NÁ DIOMÓA
 DÍOB IS SIAD SLUAG RO-IOMÓA
 SAN LUAD CIONAD RE HEAD N-ÓIL
 SAN FEAR I N-IONAD ÉAGCÓIR.
- 45 TAR ÉIS A SUÍOIGHE SO
 DO-NÍ DOIBHNIOSHAD ORRA
 CLAR TÉAD DO FOCUIL OINEAC
 I NGLOTHUIN GEAG NGALLSAILEAC.
- 46 GABHAR AINN-SÉIN GA N-AOS CÉOIL
 DÁN RE CUISLEAMHAIB CEMEUIL
 FAOÍOE TÉAD DÁ CÉIB CLANNAIG
 AG BÉIN SÉAD DO SAORCLANNAIB.
- 47 NÍ CUIGIM MÁ TÁ EASBÁÍO
 AR AN DÚNAD NDAOINEAC-SAIN
 ACO AN DÚNAD SAN DOIRSEOIR
 DO DÚNAD A DOROISBEOIL.
- 48 MAC MEIC MURCAIO MÓRAD CEALL
 DIOMÓA AR DÍO NOCA DLIGEAMH;
 LÓR DO STHAÍO EAMHA A FASÁIL
 AR SMUAIN MEANMA Í MÍADADÁIN.
- 49 AGARCA AICME MÍLEAD
 LE CÉILE 'GÁ SCOMHÁINEAD;
 TÍAD DO BRUIÓIN MÓIR MURCAIO
 SLÓIG FUIHÍO DÁ N-AGARCAIR.

- 50 NÍ ÉUALA AR LÁMÁC LOḠA
LEITÉIO LÁMAIḠ MURCÁṪA;
MURCÁṪO IS AR MÁIṪ LE A ṪROING
MÁ ṪO ÉAIṪ URÉAR N-IONRUILL.
- 51 ṪÁ ÉUIS PAR ṪOLTA PA ṪION:
IS TUAR ORÉARṪ A EISSIOṪ,
IS ṪION AR URÉARIB Ṫ'ṪAḠÁIL
SIOṪ MURCÁIO Í MADOṪÁIN.
- 52 Ó MADÓṪÁIN AS MÍN CRUṪ
MÁṪ COR RIS IM RÁIṪ TEAMRÁC
TRÍO SLOḠ TEAMRÁC BAṪ TANA
Ó TEAḠLÁC MÓR MURCÁṪA.

ṪO ṪṪḠBAṪ.

86

- 1 ṪO ṪUIT MEIRḠE CAṪA CUINN
A-RÍS—NÍ RÁṪ ḠAN ṪOCUINN—
ḠÉ ṪUAIR SOIN A RÁṪ ROIME
SAN ÁḠ AR MÓIḠ MUCROIME.
- 2 CÓIR A-RÍS A ṪRIOTAL SIN
A NṪUBAIRṪ ṪRAOI AIRṪ ÉINṪIR
COMRÁṪ TRUAḠ A HAIṪLE AIRṪ
AR ÉAIRṪE AN ṪRUAD A-ṪUBAIRṪ.
- 3 A-ṪUBAIRṪ MAR A-ṪEIR SINN
“meirḠe ó ḠCUINN ṪO-ÉIÚ AR ṪUITIM”;
AN ṪÁ ḠÉAL ṪO ḠḠAILṪ CROIṪE
LÉAN AIRṪ IS AR N-ORÉAR-NE.
- 4 ART ḠÉMAṪ AṪBAR TOIRSE
PA RÍOR NÍ HÉ M'ṪOCUINN-SE;
NÍ ÉUIR SINN I ḠCÁS ÉUMAIṪ
ḠO BÁS ÉINN Ó ḠCONCUBAIR.
- 5 TUG AR N-ANBUAIN 'S AR N-OLC ṪÉIN
A NṪUBAIRṪ—ṪIA ṪO MÍCÉILL—
ḠO ṪṪOIL IM ÉRIṪE A ÉUMÁ
AN ṪILE AR MÓIḠ MUCRUMA.

- 6 Dá turnaím táinig an n-olc
meirge marcraíde Connoct;
ó a tuitim ní bío ar bun;
dá dtuitim is trío tiocfao.
- 7 Re huét a trialla i dTeamraí
móide um mabúad Toirdealbais
far scaraí-ne mo cumá
anaibhe na heasbúda.
- 8 Do b'airbheas aóbar ar neirt
go bfuair an t-eassar oirrdeire
clann luire 's a dteacta dá tair
ar dteacta a cuirp san comraí.
- 9 I scalaó Dearbá do b'ad
i scoinne re cat Sailian;
dá maraó ar n-a m'arac
do buó calaó congárac.
- 10 Do toirmisgead—truağ an cion—
le síol Néill ar n-a-noirtear
a coinne fa Caol nllisge;
do-roinne taom tubuisde.
- 11 Mac Aoða, nar éar dáma
sui príot fíos a teasóala,
i n'oiar a tóroime tís
Ó Briain bóroime i mbráigí.
- 12 Mac meic Toirdealbais—truağ linn—
do bí—níor beas an inninn—
sion go raibe i n'óan da-san
ar tráğ mbaile a bárdá-san.
- 13 Dá saol féin—ní fiaóac sar—
nac truağ an treabá meannman?
dá lár do lingead an Traoi
dá millead d'ág i n-aonlaoi.
- 14 Is leo torcáir—truağ an bead—
an dream dar cóir a coiméad;
ní cóir san cuimne ar Caolais
duilge dóib a n'earnadair.
- 15 A fine ann san fuireac
mar buó cinead comuildeac
téid ar b'aisín na paille
go géis n-aistoris neocáille.

- 16 ‘Dí ráiðsead ar scur éuise
tre beit beagán sochruidé
’n-a donar go raib a-rís
baogal air nočan fuigtois.
- 17 Téir neac dá náimtoib bunairé
aca i scoinne í Concuðair;
sonais an tuir ó Cluain Caoin
—ní suin do-éuaré san comaoim.
- 18 Fa soire bás dá bioðbairé
sér luaité lot Toirdealbais;
do bí sé ’n-a cosair éró
’s ní hé an rí ar tosaig teasóó.
- 19 Suin ó sac doinfean do fúair
dá otigead—trom an anbuain;
do rad an rí soim fa soim
an fad do bí ’n-a beatoiré.
- 20 Ar otuitim dá taob mar éailé
sion sur b’é a díol do díogailé
do bí a bioðba bonn ar bonn
is rí Clíoðna san comloim.
- 21 Níor fulaims laoc loca an Sgáil
aitris marbta meic Damáin;
ní fúair an dream é i n-asgairé
ceann a ré sé rángasodair.
- 22 [A] loit is lór do puðair
tír élig ar [n-ó] sConcuðair;
dá clannmaicne is é do fúair
ré a aólaité go n-anbuain.
- 23 Fear do marbta, a meic doða,
tar éis maoróte an míotaoma
níor féad as do dearnoinn deis
an seanloim noéad far dúinis.
- 24 Mac Subaltaig is mar sin
a bas fa ceann a cloróim
san dol fa a déis do duine
o’éis na Con ’n-a éróluige.
- 25 Níor beanaó a bais na Con
le marcrairé Meiróbe Cruacán
sealb a doirncla re trí érác;
do bí orca ’n-a ursgát.

- 26 Sur cumadó—ís cúis truaíge—
cealg ar Coin na Craobruaíre
mar buó beo corp an cúrad
san toét leo dá lámúgadó.
- 27 “Éan” ar cáic—ní cleasraó beas
—ís í cealg ar ar éinnseadó—
“níor gáó riam ós cionn na Con
nac biaó i n-íoll dá gáboó.”
- 28 Clann Cailitín—cleas neime—
ós cionn céile Éimire
dá féagáin an beo do bí
na n-éanaib leo do leisctí.
- 29 Ingeana an druad i n-íoll éan
do dúl roir é is a-éar
Cú Cúlaimn, gíó bé do brait,
do fúlaing é don éanlaic.
- 30 As do haitneadó a éas soim
donnac ingine Caéboir
mar nar goill cleas an éleitín
san treas ar éloinn Cailitín.
- 31 Meadó mar do maoríadó an bás
óirim laóc—fa lór o’uaébas—
do leat Moza do meall sin
dá gcora ar ceann an éloirímh.
- 32 Do b’é iomctús a noála
tríocá laóc san leatláma
do-éuad don laócroir ón loinn
san buain re caoimCoin gCuloimn.
- 33 Fágáir mar sin—samail cáir—
do loinn mbuadó ro báis géagbáin
luet doircté t’fala i n-íorgail
—mana a doircté, a toirtoibáig.
- 34 Faoðar do loinne ro lámh ois
oíis go noionghadó a aicris
—meisde a ngeall dá seacna sin—
dá noeacéa ar ceann an éloirímh.
- 35 O’iomarcáir an fíir roime
do lann, a laoié Uóroime,
gá otú acé do leigadó ro lámh
gé do creideadó tú ar oteasodá;

- 36 AS COSNAMH AN ÉUILG NEIMHE
 DUIT I NDEIREADH AIMSIRE
 SAN NEART IOMROMHA IO GLAIC ŠIL
 SBRAIC NA HIOMŠONA IT AIGIÖ.
- 37 AR NDUL D'ÉAS NÍ DHEADAIRÖ DÖ
 AN ŠRÁIN DO ŠABADH ROIMHE;
 DO-ÉUAIÖ LE LAOC LOCA AN ŠŠUIR
 A FRAOC CAÇA SAN COMHROIÖ.
- 38 IÖT AN TALMHAIR AR AR DUIT
 DO-ÉUAIÖ UAM-NE 'N-A ÉARUIC
 Ó DO ŠÜIŠ FUIL NA FLAÇA
 AN ÚIR FUIL MAR FIAÖRACA.
- 39 DON CUMAIÖ IS CHEADSA SIN
 A BEIT MAR BIAS A DAINIMH;
 A-TÁ TOIL ÉAIŠ LE A ÉAOINIMH
 LE A BPOIL DÁIB [DO] DOMHAINIB.
- 40 AR MO TOIRSE NÍ TÉIO FAILL,
 MAR SIN FUDAS A FOCAINN;
 MEADHAIÖ AR MO ŠUT ÖN ŠOL
 —UC NÍ LE MEADHAIÖ MÚCTOR!
- 41 MEISÖE BÍM TRE BILE Ó ŠCUINN
 AR M'OSNAIÖ AN UAIR ŠADHUI
 ŠIÖ MÉ AS TOIRSIŠE DÁ TOCT;
 AR DTOIRSEI-NE IS É M'ANNSOCT.
- 42 DEDŠ DO ŠIOL CUIINN DÁ CUMAIÖ
 OIÖRE ÉLOINNE CONCUBAIR
 NAR TRUAILL FÍOC AŠUS FALTA;
 DÁ DÍOCT DO-ÉUAIÖ CONNACÖA. DO DUIT.

87

DOMHAILL (MAC TAIÖŠ) Ó DÁLAIS CCT (?)

- 1 DUINE DEIŠMISNIŠ DÁI-BÍOCT;
 MÖR FUDAIR D'ULC IS D'FÍORLÁINNDÍOCT
 BUD TOIRRSEAC LE TRIAC OILE
 FA IAC ŠCOIMSEAC ŠCONAIRE.

- 2 MÓR N-ADBAR LER CUIR I SCÉILL
MAC SÉAMUIS NAR CUILL TOIBÉIM,
PÓR SLAINSLISNIĞ, AN MEAR MÍN,
AR BFEAR DAIĞMISNIĞ DÁIBÍO.
- 3 DO DÓIRTE DÁIBÍO AS MAIT MOO
A DÓCAS I NÓIA ACHAR;
DO ŚLAC FÍRINISNEAC NAĆ PANN
SLAT DO ŚÍOŚLISNEAC SAGSAN.
- 4 DO CUIĞ I OTÓS A DOISE
TRIAĆ BARRAC—BEART ROĞAOISE—
ROĞ MEAR AS CREAĆTÓIR AR CROO
ŚUR NEAMCÓIR SEAO SA SAOĞAL.
- 5 NÍOR ŚLAC SÉ Ó SOIN I-LE
RÓ SĞISE IM SĞEAL DÁ DÓILĞE
DÁ MBEAC ŚO MOTUIĞ SÉ SIN
AĆT ROTUIL DÉ DO DÉINIM.
- 6 AN LÁ DO-CLUIN CÚIS TOIRRSE
PAR DÉANTA DÓ DOĞOILLSE
NÍ FEAS DOIMEANMA ANN AIR
AN MALL SOIDÉALBA SOCRUIO.
- 7 NÍ FAICTEAR A BRÓN ŚO BRÁĆ,
NÍ TÉO CAITEAM 'N-A CONAC
MARCAĆ ŚRUAIDMEAR AS ŚLAN CRUĆ
NÍOR ŚAB BUADIREAO AN BARRAC.
- 8 MEINIC FUAIR-SEAN FEIDM DOCRAC
TROIO LEACTROM ŚLEO ŚUASAĆTAC,
ŚÍO EAO NÍOR TEIT, NÍOR CUILL ŚUT
ŚO BREIT ŚAC BOILL DON BARRAC.
- 9 IOMOA TROIO 'N-AR TOILLEAO LAIS
CLU LE MISNEAC MEIC SÉAMAIS
FIR COLĞSNASOA NAĆ [UAR] AIL
DO [ŚLUAS] BORBĞASOA AN BARRAIĞ.
- 10 FUAIR IAR N-EAS A ACHAR DIL
ŚO LÓR IMŚNÍOMA IS AISÓIR
FONN CAĆAROA NA ŚÍOŚ SEAN
AS DÍON AĆAROA A AITREAO.
- 11 TUGSAO [AIĞTE] I N-DOIMFEACĆ AIR
ŚOILL IS ĢAOIRIL ŚUIRT FÍONMTAM
FEAR SÉIM NAĆ SOĆLAOINTE BRIĞ
AN RÉO DOĆLAOIDTE DÁI-BÍO.

- 12   Do cuirsead Soill—is é a fíor--
le neart [dá] neimhdeoin Dáí-bíod
suaíod éneasaolta so ngné slóin
i n-easaonta é ortáib.
- 13   Nó sur b'éigean do fa deoró
dul 'n-a n-ašaió dá aindeoin
a beic umal do b'é a rún
so ré an curad do claochlúó.
- 14   Ruš air—is ní hé do cuill—
o'foirneart is o'iomad leactruim
aighead síde muinte mear
cúirte a tíre sur tréig-sean.
- 15   An ló nar šabsadur Soill
umlaet mo céile cumoinn
céio ar díon an deavbláit oil;
ní gníom éavtláit do foillsiš.
- 16   Ní toirrise, ní trom liše,
ní meactaet, ní meirtniše
do slac an šeas fearó a fir,
aet méad meanna is misniš.
- 17   Šairio do 'n-a deašaió sin
so bfuair sé ar son a misniš
fógra siotcána sluaiš Šall
šruaió fíocdána naé anbfann.
- 18   Doinceann Barrac na mbreac séim
beirtear leis—lán do deiščéill—
cuairt aicšearr le bfuair a coil
so bainceann sluaiš na Sacsan.
- 19   Príot leis aiseas a fola;
fuair Dáí-bíó dreac neamhona
gnúis fearó a ar nar braictead béim
maictead a nvearna doi-séin.
- 20   Ní fuil donfóo tiar ná toir
ná cíos i šcairt an Barraiš
nar príot le šrásaió Oé do
rer cásaig é fan am-sa.
- 21   Do buó mó sa cáe a cíon
ar ndol Dáí-bíó fa deiread
ruire suaire naé saoióim sus
ar cuairt so saoiréing Séamus.

- 22 Nímhionghnadh — Dia do raic —
 roimhisneadh bíocht barradh
 's nac fuil díob obair nar féad
 síod nó coisadh do comhéad.
- 23 Mar an scéadna a céile díl
 Oiléan ós aigneadh suilbír
 gruair sórbeargta as séim breac
 doimeallta a méim 's a misneadh.
- 24 Níor [cuir-se i scéill] do neac
 so mbíod cás trom ná tuirriseadh
 ná anbuain ar a shúis glom
 fá cúis anluaird dá bfaighib.
- 25 Ingean Dá-bíod — Dia dá díon —
 maic coisbhás aicne an áiríoríog;
 ní cuille ar neam díultadh dí
 bean leis nac díultar duine. Duine.

88

maol sheacluinn na n-uirsgeal ó nuiginn
 cet.

- 1 Eac san araodain an fearg
 do-ní — gá deacra díbearg —
 as breic céime ar a conair
 déine eic san araodain.
- 2 Eac san araodain uirre
 déine ná rioic réalluine;
 deirge ná díricle san smál
 críche na feirge ar bfaidh.
- 3 Ionann a n-airdeanna sin
 — ní horam-sa nar imicis —
 neac nac gabann ar a suic
 eac sa mblosgann a béalbhac.
- 4 fearg ar bfaidh a sborair
 mar bíos eac san araodain
 tarla rinn 'n-a tonnsoil te
 sinn as coisgoil re céile.

- 5   A meic Ragnailte, a rún ban,
tu-sa a-deirim d’á d’éanamh
san fheadh ó donghut d’í
an eatal fadóbraic fheirge.
- 6   Sro meise féin ní friot ann
locadh donfocail agham;
níor loc mé mian mo teangadh;
a srian lé do léigeamar.
- 7   Níor tógbaís do súil ó sin
riom, a brian í brian luighnig;
ní cara an tí d’á d’tabar
fala agus í ar n-arsaadh.
- 8   Do tréigis an béas bunadh
riom-sa, a rí ó gconcubair,
an fearg ní luaithe leat-sa
ná ag searg uaithe t’aisneadh-sa.
- 9   Cosmaíl re Coin na hEamha,
a brian, a bláic fíneamha,
do tonn fheirge i ngoire gliaó
’s do ceirde oile ar doinnrian.
- 10   Mar nac fadhó Cú an éasraigh
d’íol a fheirge d’imreasnaib
níor b’iontaoib cáic ris an gCoin
i dtráic iompaoir ó éadtaib.
- 11   Laithe do-éuair do cur treas
nac fuair a fóiritin d’áiteas
d’á d’uig mire cáta an Con
crioe na flata ar bfuadh.
- 12   Don fheirg do-éuair ’n-a crioe
Cú éulainn cúis deibhtire;
do haónadh a fuil ’s a feoil
go bfuil ’n-a adhar uirsgeoil.
- 13   An lá-soin ar lasadh d’í
do-rinneadh inntleacht uirre
as ar cosmaíl a searg soin
fearg na Con-sain an éasraigh.
- 14   Trí d’adha—día do cuigse—
do líonadh ann d’fíoruigse
d’á cur i ngrad d’adhaig d’í
do éadair Con an éleitín.

- 15 An céadóadac uisge fuair
i ndeacair — díocrá an anbuain —
do bí an soirdeac tal go te
's do coimhíoc ann an t-uisge.
- 16 An dara dabad díob soim
mar do foctraig Cú an cleasroig
a chéas ar fuo an uisge
[do-ug an] teas tánaiste.
- 17 An treas dabad — dia do raic —
mar do toirnead a teasbad
d'aicte na dtrí scuairt do cur
do bí san fuact san fhuad.
- 18 Cú Culunn an crota glain
táinig as na trí dabad
d'éis a feirge do dul de
mar sgar leirge dá luisne.
- 19 Ar lorg an cleasa céadna,
a úriain na mbreac úpíreanta,
do-ní sinn suaimhneac i-se
do linn uaidbreac feirgei-se.
- 20 Na trí dabad a-dubairt mé
do cumad do cosg feirge
— cóir teann as a soigníom sin —
a scoimhíon leam do laoirib.
- 21 Do corad mo trí laoirdead
do cionn t-eac is t'iolmadoimead
siob bé a-dearam red sruaid ngl,
fuair mé t'fearann i n-aisiob.
- 22 Dá mbeinn doo cur i sciontaib,
a úriainmeic meic Muirceartaig,
cionntaige sinn iná sib;
ar sciontaí-ne linn léisiob.
- 23 Sac donuair, a uet mar tuinn,
dar fás imreasan eadruinn
gér neimhneac inn it ašair
neimhíoc rinn do rónadair.
- 24 As an scloic, a croide te,
re síorbualad tiz teime;
rer sceir-ne do samlad sin
as adhad t'feirge ar éisir.

- 25   ḡÁ DÁM AÉT NÍ DĒACAIRĀ AS
       ḡUR ÉIRIḡ, A UÉT SOLAS,
       FEARḡ NUA RET FĪLĪDĒ ORAĪDĒ,
       A UA CINIĒDĒ CŌNCŌDĀIR.
- 26   TIS DŌN FEIRḡ-SIN LEAĒ AR LEAĒ
       IS DŌ CŌMĀIRLEAĒ CĀIRBREACĒ
       ḡUR CUIREAĒD AS AR N-ÁIT INN
       CÁIT A SUĪDĒAĒD DÁ SUĪDINN.
- 27   TÉAḡAĒD NA HÁITE UAIRE
       DĒACAIR D'FĪOR NA HAONUADIRE
       'N-A DĒUILLEAMĒ BUIĒDE BĪDĒ SINN
       ḡACĒ DUINE IS TĪR A DĒÉIḡIM.
- 28   DŌ LUACĒ NAR LÉIḡEADĒAR DÁM
       MO BEITĒ MAR BĪOS ḡACĒ DĒORAĒD,
       A MUIRE NAR FÉAḡ T'OIREAĒCT
       NACĒ TRÉAN DUINE AR DĒORAĪDĒAĒCT.
- 29   I N-ÉAḡMĀIS M'FEARAINN CĀIRTE
       NACĒ TRUAḡ MÉ, A MEIC RAḡNAILTE,
       IS DŌ MEIC ÓḡLÁĒD UAĪDĒ ANN,
       A ḡRUADĒD MAR ÓḡBLÁĒT N-ABĀLL.
- 30   BEIR MÉ IM DŪĒTAIḡ, A DĒEACĒ ḡEAL
       —AN NÍ A-DĒARUINN FA DĒIREAĒD;
       NA TOLĒA AR AR HOILEAĒD INN
       ḡO LOIḡEADĒD ORĒA M'INTINN.
- 31   MAḡ EINE NA N-INĒEAR ḡCIÚM,
       MAḡ CÉITNE NA ḡCUAN DĒAIRĪÚIR,
       CNUIC ÁILLE AR AR HOILEAĒD MÉ
       OIREAR MO BĀIRE BAOISE.
- 32   DUN LOINNE AḡUS LOC ḡILE,
       CALRAIḡE IS CUAN SLIḡIḡE,
       IS IADĒ AMĀIRC BUIĒD FEARR LINN
       MAR CĒANN AĒDAIRT FAM INTINN.
- 33   DÁ BFAḡAINN UAĪDĒ, A UÉT ḡEAL,
       MO BBEITĒ D'FÉACĀIN NA N-OIREAR
       NÍ BBEAḡFAĒD LÁN SÚLA SINN
       DŌ CLÁR UĪNA AḡUS FĒIRĒLIM.
- 34   UḡSA DÁM ḡÉ DĒIRIM SOIN
       BEITĒ AR DŌ CĪONN I ḡCRUAĒCĀIN
       Ó TÁ AR CĪUAĒCĀIN AŌI T'ÁIRE,
       A BUACĀIL CĪAŌI CŌNAIRE.

- 35 ÚAR N-OIREACÉT AS ÉIRGE AMAÉ
 SO MAŠ INŠINE EACAC
 NÍ RAÉ SÍOS Ó CRUACÁIN CUINN
 'S NAÉ TÍOS UACÁIB DO ANFUINN.
- 36 CARH FRADOC AS FEITEAM ORAIB
 'N-A RÍOŠTAR CLANN CONCOBÁIR;
 A RÍ LEAMNA, LUACAIŠ ORT
 'S DO MEANMA I SCRUACÁIN CONNOÉT.
- 37 CRÍOC CONNACÉT Ó COIRRSÁIB SUAS,
 A MEIC DOMNAILL NA NOEAGHUS,
 BIAIB SIN I N-A CÉIDE CREAC
 MUNA TRÉIGE SIB SLIGEAC.

EAC.

89

FEAR FLATA Ó SHÍM CEC.

- 1 ÉIREANNAIŠ FÉIN FIONNLOCLANNAIŠ
 DÁ BPRÉIM Ó NA FINGEALCÓLLAIB,
 AN FEAÓAIN SAOR SUILBEARCONNAIL
 NAR TAOB EAMAIN INNBEARCONNAIŠ.
- 2 AICME AD-ROIŠ RE ROBUANAISIR
 TAR MOIR NGOILTE NGOIBÉILINNSIŠ,
 LUÉT SEALBA NA SEMÉIREANN-SOIN
 Ó ŠURT EAMNA OILÉININNSIŠ.
- 3 TRIALLAIO TAR CUAN SCORMBOGABAIŠ
 SLUAŠ DÁ BPIANAIB FORMAIÖEAGAIR
 DO LÁO DRUIM ŠÉR ÖEARMADOBÁIR
 LE CLÁR CUINN FAR COMRAIGEADÁIR.
- 4 DRONGA SO SCÉILL COMAIRLEMHIR
 DO FRÉIM CÓLLA CRÍDIOGÁLAIŠ
 Ó SOIN UM FÁO N-OIREARÍONAIÖ
 A-TÁO TOIR 'N-A OTIGEARNAÖAIB.
- 5 RÉ CIAN FA CUING FÉINNIÖEACÉTA
 Ó FÍAO FLOINN DON LEOMAMEALTA
 DEIŠSEAL RAIT AN RÍOŠOIREACÉTA;
 MAIT DEIREAO NA DEORAIÖEACÉTA.

- 6 TÍR DÚTAIS CLÁIR CRÍCFIONNÍONAIÒ
DÁIB NÍOR DÚTAIS MÁCARBUNAIÒ;
FAN TÍR FOIRBTE FÉITINNBEARAIŞ
DÍB NÍOR ŞOIRTE ACO ŞNÁDALIMURAIŞ.
- 7 FILLIO DÍOB TÁIN TROMTUINIŞTE
ŞO TÍR BFAIL NA FEARCOINSIRTE
DO LÉIM TAR FÁL N-ANFAÐAITEBE
I ŞCLÁR NÉILL IS NEAMCOINIŞTE.
- 8 ŞASRAIÒ DO DORUIM DÚTRAECTTOŞA
TAR TUINN ANFAIÒ ÁITNEARTMARA
FÁD DÁ TÍ AR TÍ A LUACTROCTANA
'S A-TÁD AR TÍ A TÁIRTEACTANA.
- 9 DÁNDA CUINN BAO CRÍOCCOŞANTA
DO DORUIM FÁŞLA 'S ÉACTAIŞEANTA
SIRTE ÓN DANNBRAS BÁRCCUIDEACTA
ADONAS CRÍTRE A ŞCEADCAIŞEALTA.
- 10 CRÍOC RÉIÒ MAICNE MEARKUÐRAIÐE
FAN AICME ÓS FÉIN BFIONNALIMHINE
DON EING CEATRAIS CEALLAINŞLIÐE
BEANFAIÒ ŞREIM NA ŞIOLLANRAIÐE.
- 11 MO CEAN BÁIŞFIR BEOIŞLEACAÇA,
FIR ŞO BFAINNIÐ ÓRSLATAÇA,
DORONŞ ŞAN TÁIR ŞAN TAOIBFREITEACA
DO SÁIÒ SONN A SRÓLLBRATAÇA.
- 12 CAOR SLOIŞ DON PRÉIM RÍO'DOMNALLAIS
NAC DÓIŞ DREIM RE A NÓIRIMÐREAMAIB
DO SÍN I-LE I LÉIBEANNLONGAIB
ŞUS AN DTÍR DTE DTÍRIMŞLEANMAIS.
- 13 CEANN BRUŞAD IS BREITEAMMAICNE,
CEANN NA ŞCURAÐ ŞCAITINNILTE,
CEANN RIAŞLA AŞUS ROCOMAIRCE,
FEARR ÓN IARLA AN AITIMIRCE.
- 14 ÉAN D'EALTA NA NEOIMODAIRNE
DO FÉAŞ REAMPA A [RÓIMPLERÓIMME]
MAC MÁIRE MAC SAORŞOMAIRLE
SLAT FÁINNE DAR N-ÓIRIÐIB-NE.
- 15 CÚ DO-CÓIÒ ÓS CUAINFEARCONAIB,
AR ŞCNU ÓIR AR N-ADONAITMEADAIR,
RAGNALL ŞRIANŞA AN ŞAOIÐILCINIÐ
IARLA ŞARMANN NŞAOLAITREAMAIL.

- 16 BLÁĈ CNÓ AR DTEAĈTA Ó ÉRÉANĈOLLADÁIB
 NÍ DĒARCA A ĈLÓ AR ĈAORĈANĎORAIŠ;
 DO-ĈUAS IER ŠĈÉIR LÓĈRANNAMAIL
 CÉIM SUAS TAR NA SAORĈLANNADÁIB.
- 17 SRUĈ MION NÍ MEADĎ O'iomuislinnir;
 O'ĤIOR ŬREAŠ NÍ ŬEAN TOMASĈOMAIĎ;
 RÉ DO SÓ TAR SOLUISREANNÁIB
 IS É A ĈLÓ ÓS ĈOMURSANNÁIB.
- 18 DO ŠĤAOIL O'ĤÁĎ ŠNAĎOM SEANTARNŠAIREAD;
 LÁN DÁ AINM AN ĤIONNTANMAIŠEAN;
 ŠIŎ ŬÉ AD-ĈEADĎ A ĈOINTINNMEADĎAIR
 FEAR IS É NÁ HIONNTAMLAIŠEAD.
- 19 TUGAR PÁR MÍN MEAMRAMRULLA
 ÓN RÍŠ DO RÁĎ TINŠEALLRANNA
 LÁ ŠARMA I ŠCEANN COIMĎIOŠLUMA
 ŠLEANN ARMA AŠUS INNĬEARŬANNA.
- 20 DŬN LIŬSE NA LEAĈANŠORMMAŠ
 MŬR NAĈ BRISPE BRAĈAIRMINNLEAD
 ŠAN ŠEIS ANN DÁ AĈOIRĬEARNAD
 A-NALL LEIS IS LAĈAIRNINNĬEAR.
- 21 ŬEANTAR SMUAIS PAOI 'S FEARAINNĤIADŬIL,
 ŠAĈ ŠĤAOI CNUAIS DO ĈROBUNŠÉIRIŠ,
 TUG BURĬA AR ŬÓIO NEAMĎAINĎEONUIŠ,
 RÓIO ĈUMŠA DO ĈONUIRRÉIOIŠ.
- 22 LÁN ARĬA I NŠAĈ IOĈLANNĈUILIO
 PA ĈLÁR N-ARMA N-EAĈĬAIRRŠLEAMĎIN;
 TUG TÍR O'OR AR EAĈRAĎŠROIŠIŬ
 ŠŠOR ŠÍL AR NA SEANĈAIBĎEANAIB.
- 23 ŠŠOĈA CNUAIS 'N-A ŠCOILLĤIARŠOŬLAIB
 ŠROĈA UM ŬUAIS DO ŬEANŠÁINŠEIMLIŠ;
 BRIC ĈORĈRA AR TAOI A O'ĈIOMÁINŠOIŬNŠIŬ
 ŠAĈ LAOI AR OTOĈTA A OTEANNÁILŠEIMRIŬ.
- 24 DREAĈ ŬR ŠÉIM MAR ŠOMPLAIĈRIĈRE
 DON ĤRÉIM ŠAN RŬN ŠCONNARĈAIRĈE;
 TONN DO LÍON DO LONNORĈAIRĈE
 ŠÍOL NA ŠCONN ŠCOMPARĈAIRĈE.
- 25 MŬR SEANŠ AISE 'S AONTAĈOSMAIL
 LE DŬN NA REANN RÉALTAĈOŬSAIB;
 MAR TÁ SONN MÍ MÁRTAIĈEASŬAIŠ
 DO BÍ PAN ŠCONN ŠCÉADĈAĈAĈ-SAIN.

- 26 GLÓIR NA SCUAC NÍOR ÉADHÓRAIGE
Ó BÓINN SO BRUAC SAORTORAIGE,
NÍOR GAIRDE AN MAIT MÓRTOGAIDE
I BFLAIT ÉAIRBRE 'S CAOMHONAIRE.
- 27 GAC CEALL I BPUAIR ALADHOIRSE
UARÓ AS FEARR A HAOILEAGAIR-SE;
SEARC GAC BAOCHNÁ BRÁGADSOILLSE
NÍ ÉLADCLÁ NEART NAOMHEAGAILSE.
- 28 SINE CÓIR SÍL SEINFÉROLIMÍO
AR AN MBÓINN MÍN MAINÉIRREANNAIG;
AOIGE ÉALL Í I N-OILÉINEANGAIB
AN ÉLANN DO BÍ AG BAINÉIREANNAIG.
ÉIREANNAIG.

90

BL. 05 D

FEARĠAL ÓG MAC AN BAIRO cct.

- 1 ÉISTO REM ÉAGNAC, A FÍR ĠRÁIÓ;
IS TÚS DÁM Ó DÍÁ AN DOMHNÁIN
I NDIAMAIR LE DLÚS ĠUIÓE
IARRAIÓ AR TÚS TRÓCIURE.
- 2 TUG AN TOICE RE HAIMSÍR
DRUIM RIOM SAN ÉRÍC CONAILL-SIN;
IM AGAIÓ IS IONNSA Í;
LIOM-SA LABAIR, A FLAITRÍ.
- 3 DO ÉAILLEAS ONÓIR M'ANMA
'S MO BUAR 'S MO LUÉT LEANAMNA
'S MO DÚTÉAS—ĠIÓ DÁL PUÓAIR—
I ĠCLÁR ÉLUMÉAS CONCUBAIR.
- 4 FÁS SLIOS AGAM RE HATAIÓ
D'EASBARIÓ SÍL CUINN ÉEADÉATAIG;
AM SLAT ÉROIMCEANNAÉ RE HEADÓ
I NGOIRMTEALLAC MAC MÍLEADÓ.
- 5 A ÉARA—ÓS DÁ ÉASADÓ RUÍD—
ĠOILL DOM ATEUR 'S DOM ARGUIM
ROM TUG SO LABÁIN TAR LINN;
RUG A HANÁIL ÓM INTINN,

- 6 Ainm uasal san Eoruip ort,
tú aird easbaig Cláir Connocht;
d'éana báir is rovbair rinn;
is cáir dot onáir m'faiécill.
- 7 Ní maié mo dóig, a dhearc mall,
dóicé toice má tug oram
teacé ó cáicéirne an clúim éruim,
súil re haitéirge asuinn.
- 8 An bláé cuireas an coill di
tis a ionnsamail uiré;
re noul dúinn go cáimúr scuinn
súil ris an atclúim asuinn.
- 9 Tis teas iomarcaé d'éis reoir;
glanaíó grian i ndiaíó duibneoil;
pásair slios ré ar n-a rašuin;
šá fios naé é m'ionnsamail.
- 10 Cuirpe as mo éroiré a cumša;
a-tá iomaó é'aladna
's do rífréanna dom reic rib,
a meic fíréanna fítil.
- 11 Maine mac Néil, Niall péin,
eochar Muišmeadóin maóitréiró,
dronš fuineadóac nar b'ole n-áig.
's Muireadóac ort dom furáil.
- 12 Píacá Sraibéine, súil šlas,
Cairbre Lipeacair lúébras,
asus Cormac dom éar ort,
donnašlac naéar šab šuasoé.
- 13 Art éinpear, Conn na šcéao šcaé,
féilim Reacémar rí Teamrac,
is Tuacal dom furáil ort,
a bbranám éruacán Connocht.
- 14 Diaíó a bpuil ó Tuacal éiar
go héireamón ar éinrian
as labairt leam ais re hais,
a éam aóairt šac eolais.
- 15 Dligé ó éru Cormaic meic Airt,
's ó šairm onóraiš orróairc,
is ó šeanaéair láim linn
báir ret ealacáin inšil.

- 16 DO SEANAÐAIR SAN AOIS ÓIG
DO CUIR SEALL—DAR SÁR URÓDÓ—
FA DÁN RE HAÐBAR EILE
SLÁR PAR HAÐNAÐ OIRBIRE.
- 17 AN UAIR-SIN Ó TÍR DO TÍR
DO-CUAIÐ MUIRGEAS MAC PAIDÍN
A-NONN I SCÉANN MO ÉINÍD,
DORNG ÓR FÉARR A FÓIRIÓM.
- 18 TUG M'ÁICME [IAR] SIN LÁIM DO LÁIM
LE MUIRGEAS DO MUIN ROGRÁID
CUAIRT ÉINIL SO CRUAÐAIN SCUINN
Ó TUATAID CEINIL CONUILL.
- 19 RUG M'ÁICMEI-SE—IÚL SO BFIOS—
BREAC SAN MÓRÓAIL LE MUIRGEAS
AN UAIR-SIN FÉIN DORUM AR DORUM
—CÉIM DO UAISLIÐ A FÓGLUIM.
- 20 RIS AN BFINE DÁ BFIUL SIONN
MAC PAIDÍN OIDE ÉIRIONN
CEANGAL SÍOR Ó SOIN I-LE
AS A SÍOL I MOIG MIERÓBE.
- 21 SLIOCT EOĞAM MÓIR MHEIC AN BAIRO,
SLIOCT MUIRGIS ÓN MBÚILL MBRAONAIRO,
FA MÓIRO GRÁID SÍORÓUIÐE Ó SOIN
TAR DÁIM FIONMUIGE FIONNTAIN.
- 22 A AIRDEASBAIG FÓIRO AIRÓNE
MAR CAIRT AR AR SCONNAIDBE
—NÍ CÓIR BLAÐ DO DUL DÍ-SE—
AN I MBUN NA BAIÐEÍ-SE.
- 23 A MHEIC FÍTIL, ADÁIR DÍ
BAID AR N-ÁICMEAD RER-OILE;
BUAID SÉALA AR M'ANNSA AS A HUÉT
DÉANA DAM-SA DO DÚTROCT.
- 24 AS SIN AN PÁIRT 'N-A PÁIRT TE
CUIR A HUÉT AR DÁ N-ÁICME,
A GEAS ABLA Ó TOIG DÁ TÍ,
DO TOIL LEO LABRA, A FLAICRÍ.
- 25 A MHEIC ONÓRA ÉISO RINN
GE TÁIM ANN NOCAN FUILIM;
Ó TEASDA M'ANA ÉISO M'UC;
A CARA ÉISO REM ÉAGNAC.

- 26 SÍR SÍOT D'AMH AR D'ADONNACT DÉ
 SION SO N'DEARNAS A D'EIGRÉIR
 REM RÉ SAN BÉACDAIÓ I-BUS,
 A PÉADAIR, ÉISTO REM ÉAGNAC.

ÉISTO.

91

SOPRAIÓ FIONN Ó D'ÁLAIS COT.

- 1 FA N'GNÍOMHRAIÓ MEASDAR MEIC RÍOŠ
 NA BPREABSGOR MEAR TAOBH RE TAOBH;
 FA D'EAGŠD'AIR NA N'DEAGŠMAC RÍOŠ
 MEASD'AIR GNÍOMH NA SEANGSLAT SAOR.
- 2 NÍ BREAC AS CÁIR UILE D'FÍOR
 AR D'UINE FA D'ÁIL A SEAN;
 NÍ FA F'REIMH BUIÓ D'EASDA DOL;
 MEASDA FA MÓD FÉIN ŠAC FEAR.
- 3 FEARR D'FÍOR A CLÚ 'N-A CLÚ MAIT
 INÁ A CRÚ ÓS CRÚ ŠAC NEIC;
 IS FEARR MÓDA PLAČA I BPLAIT
 ŠIÓ MAIT ROŠA D'ACHA AR D'REIC.
- 4 FEIRKOE FEAR D'Á BPAŠBÁD HÍ,
 ŠIÓ EAD NOČA N-AD'BAR ŠNADOI
 ŠAC RÍOŠRAÓ ÓR ČIN A ČRE
 MUNA BÉ GNÍOMHRAÓ FIR PAOI.
- 5 FEAR DO-ŠÉANAÓ GNÍOMHRAIÓ ŠLOIN
 DO-ŠÉANAÓ MÍONMHUIR DON MHUIR;
 D'FÍOŠ ŠAN ČNÚ IS ČNUAISTEIGŠAS SIN;
 CLÚ FIR UAISTEIGŠAS A FUIL.
- 6 FEAR SAOR IS A BLÁD D'Á BRAC
 D'Á ČAR SION ŠUR CAOIMH A D'REAC;
 *AR ŠNÚIS BLÁIT DO-BEARČAR ŠUT;
 NÍ AR ČRUT CÁIC BEARČAR BREAC.
- 7 ÁILLE IS PEIÓM CALMA RE COIS
 I N'DEILB D'AMHNA RO BUIÓ DEIS;
 A RÁD ŠOMAD SAOR CRÚ A ČNIS
 NÍ TAOBH RIS AS DÚ AC LÁIM LEIS.

- 8 AG A MEAS DO-GEABHA SHAOI
SION SUR PEAS NA PRÉAMHA Ó MBÍ
SHÍOMH ARNAIÓ MAÓ EAD RO-NÉ
FEAR SIÓ BÉ AR TALMHAIN Ó DTÍ.
- 9 DAMNA RÍOGRAD NOCA ROICÉ
A NSHÍOMHRAÓ CALMA DO CLEIT;
O'ÉIS SAC RÍOŠ MÉARAIÓ A MAIT,
A SHÍOMH DO FLAIT BÉARAIÓ BREIT
- 10 MAC RÍOŠ Ó NAC RAC I BPAO
DÁ BRAC AR SHÍOMH A GLAC MBOŠ
TAR CEANN A DTIBRE 'S A DTUS
RUS SEALL INME MUNAR OB.
- 11 MAC SAOIRRÍOŠ DÁ SEOLTAR DÁN
O'AOINSÍOL AGUS EOŠAN MÓR
NÍ CIG RE RÉ AN RAIMEIC RÍOŠ
SHÍOMH AR NAR AMIC SÉ AN SÍOŠ.
- 12 DIARMUIO MÁŠ CARCAIS CUAIN DOR
NA SLUAIS 'N-A DÁŠCAIS AG DUL
MAIT SAC TRIAC ANN IS SIÓ EAD
SAN FEAR TAR BARR SCLIAÓ DO CÚR.
- 13 TÉIO A FEIOM DO DEARÓ SAC DRONG
TAR A DEILB—SÁ DEALB AS FEARR?
UAISLEACÓ A BPOIL O'PÍONFUIL ŠALL
NÍ ŠALL SOIN DÁ SHÍOMHAIB SEALL.
- 14 DÁIO LEAM BAR DTEISO AR CUIR CUA;
AR CUIR DÁ CEANN NÍ CEISO DÓ
TAR MÉIO MÍLIO ŠÉ TÉIO CÚ;
SÍNIÓ 'ŠAD CLÚ MÉIO AS MÓ.
- 15 DO RÍŠ SION ŠO RABÓTA IO MAC
DO ŠGARPÁ RE SÍN AN SIOC;
DÁ MEASDA I N-ÁŠ SHÍOMH DO GLAC
CNEASDA MAC RÍOŠ DO RÁÓ RIOT.
- 16 BAR DTUIŠSE ANN IS BAR N-DOIB,
A CLANN CUIRE-SE 'S A CLANN TÁIL,
MÉIN MAIT UAIÓ-SE ŠÉ DO FUAIR
UAIÓ FÉIN AS UAISLE FLAIT FÁIL.
- 17 OILILL IS CORC AGUS CONN
IS DON FOIRINN A FOLT FANN,
DÁ TÍ TEAMRA AGUS BÉ BÍONN;
CRÉ NA DTÍ BÍONN EAMNA ANN.

- 18   AṬAIR A CŌMANNA CŌIM
       PAČAIM ROṬANBA DO RÉIR
       CORMAC MÁC MUIREADAIS MÓIR
       SLAT DON FÓIR FUIEADAIS FÉIL.
- 19   CORMAC MÓR AṬAIR AN FÍR
       I SCATAIB NÍOR CLÓD A SṬAIR;
       DO DÓIRT DREAM ARMAC A FUIL
       I MUIŠ TÁMNAČ DO FEALL AIR.
- 20   SIALL DÁ DÁŠMÁC RO BA DÚ;
       CORMAC Ó NAR ČIAN A LÁ
       RÍOŠAID FUIEADAIS FEAR CUA
       UA MUIREADAIS DO MEAR MNÁ.
- 21   AŠ COIMDÍOŠAIL CORMAIC MÓIR
       DÁ ROŠLAIC ŠOIGNÍOMAIS ŠAOR
       DO ČUIT FOIRIONN ÚR LE FÉIN
       Ó FÉIL ŠO DÚN ŠCLOIDFIONN ŠCAOIN.
- 22   UA FIALṬLOID ŠÉR ČABAIR ČÁC
       DIARMUID AŠAID AR ŠAC IAT
       NÍOR ŠGUR PA AṬAIR A FÍOC
       ŠUR ČUIR DÍOČ AR ČATAIB ČLIAČ.
- 23   TUŠ ŠO HUATAṬ IOLAR SLUAŠ,
       A ŠIOṬAL PA RUATAŠ RÍOŠ,
       DO DÍČIŠ NÁIMDOE I NGORT ŠLIAṬ
       ŠUR IAT IM PÓRT LÁIRGE A LÍON.
- 24   AR SIOL MBRIAIN DO BA BEART DOIRB
       AR DTEAČT I NGLIAID NÍOR ŠNÍOM MEIRB;
       DO ČUIR IM ŠLEANN MAIDIR MAIDOM
       I SBAIN PA ČEANN BLAIŠID BEIRN.
- 25   MAC CORMAIC MÓIR DO ŠAB ŠREIM
       RIS NAR ŠAB TÓIR 'N-A TÓIR ČIM;
       A RIAN BUṬ ČARČA DÁ ČLOINN;
       RIAR ŠOILL NÍ LAMČA RE LINN.
- 26   MÓR ŠCLAČ DO ČLAONAṬ RE ČOIS,
       MÓR ŠCAČ BUṬ BAOGAL DO ṬRIS,
       D'AIČLE ČUŠA ŠAC ŠOILL ŠLAIS
       BUṬ LAIS MUMHA ŠAN ROINN RIS.
- 27   AŠ SIN DIARMAID MÁŠ LÓR LIṬ
       IS AN DIARMAID MÓR NAČ MAIR;
       RÍ ṬREAŠ TRÁ PA TAIRM AN FÍR,
       FEAR ÓR ČIN A-ČÁ A ANIM AIR.

- 28 Ionann Dáib arm, ionann gníomh,
ionann tarm áis, ionann séan,
ionann ainm a n-aitéadé saor,
áct sairm na sraoib ótairéadé ótréan.
- 29 fear é as inDiarmada móir
ar shé, ar bhinníalbuí, ar báis;
a gníomh san Diarmuid fa' deoir
agus treoir ríog fialbuis fáil.
- 30 Méin na feartha ar a bfoil slíocht
léir soim i n-earla na n-alt,
feirm na mbrian, laomháct na lore,
rian na sCore, doibháct na nArt.
- 31 Síó uaisle an glan fáltúr fial
ó Artúr dána sar a saol
méin Éireannaé ní hólé dún
fa' folc úr céimeannaé élaon.
- 32 Trí Domnaill téas im ua oTáil
—i' otreas buó došraing a n'oréim—
trí Toirdealbais don taoib tuair
mun sduair saoir roisgreathais réil.
- 33 Dá Concothar, dá tathé tal
dá oTaro tromtaraó [an tonn],
trí Cormaic téas ceann i sCeann
im an sean s n-orroiré n'oeas n'oonn.
- 34 Dá ceinnbille nar éríon dos,
dá deirbhíne an ríog ó Rus,
sót na leomán brial ro' feas
eošan mór téas, brian i-bus.
- 35 Airdé a érí is comarda dún
ar élu na rothanna ón fréim;
ní bí ar mearušáó é uaim;
fuair sé a meadušáó dá méin.
- 36 Méin an comanna ór éim sé
[sa] rothanna a Tis Dá Cí
—fa' sein buáda oile é—
is é as gloine [ao]-cuata i sClí,
- 37 A éríde i nDiarmuid as dluis
—fa' réirde tiasmaí n-a' tois,
réir an céirDiarmuid ór éim—
fan sCéib oTis n'seishfarduis n'sloin,

- 38 MAC méic Domhnaill aclaímh óis
 ris nac sabbair raðruim róio
 's a éomérú do éin mun ngéis
 fa donclú aet méio an fír óis.
- 39 CASNAIÒ báirde siò bé oib;
 áille ná sac cré an dá éraoib;
 seall fír dá céile níor cáir
 do dá céile cláir sil saoil.
- 40 AN té aca as aithio dam
 noea bface a aicgin o'fior;
 ós as luad saorclann a sean
 stuað breas an t-aoncrann ós fíoth.
- 41 Ó DO-CÓIÒ comainm an laoié
 —níor comainm ris nac cóir tnuít—
 san fear scoimghníoma an féil aic
 fa céib ocláit ndoinmíolla nolúit.
- 42 RÍ ó teaðlac ar a mbia blað
 lia teamrac dá tí a teað;
 uatad a slóir a fiú o'fior;
 “is liú sriob iná bóinn breas.”
- 43 NÍ hionann rí is diarmaio oib,
 ní ó diarmaio dá sac oáim;
 “ní mead minteac agus móin”
 fírbreac as cóir ar fear bfaíl.
- 44 IS é tarbóam tuairpeas gnaoi;
 aonað a nuaiéas do-ní;
 ní samalta re crut a cré;
 is é an srut raðarta an rí.
- 45 IS é an bile ós éronn cuir;
 fonn a éirde nacar céil;
 is é an fíon dears ós sac ois;
 ceard sac fír do oíol a-deir.
- 46 IS é seas éean as doirb ngleac;
 ar teað séad ní soirb a lot;
 is é ar mbunað bó-ne 's brat,
 mac móire agus curad crot.
- 47 FRIOT SOLAM dá car i sclí;
 an dam i n-a rodam ré;
 siolla a hoirear braonglan úaoi
 mar laosdam naoi n-oisead é.

- 48 San síot meabla 'sun fial aró
do díot fearóna dá mbiaó borb;
an sruic as mó is moille fearg
ní dearg i ló coimne a cóig.
- 49 Ar fíos méic méic Domnaill dúin
do baó doḡrainḡ gleic re ḡníom
feilm cátaróa 'n-a dá clár
ó feiðm lám račalma an ríog.
- 50 A lám deas re díot ḡac laoič,
lám nar friot i dtreas go tlaic,
lám clé re congmaíl a ḡéic
is é i ḡcléic re corrḡáib cáic.
- 51 Cóir do cáic a éios dá éionn;
is ḡnác bíos ioir bróin reann
a ḡlac roigéal éaom fa éran
barr saor [a] troiḡeáó re teann.
- 52 Mac Cormaic béilḡeabair beirn
le a corrlait nḡeirleabair nḡuirm;
téir tar feartais mara aḡ maiðm
re bairð nḡearḡlais braḡa boiðb.
- 53 Fear dá coiḡ aḡ tarraing deoc
a ḡallainḡ is a ḡroiḡ eac;
mar leaḡar bréir longa ar loč
tonna ar dá roč téir 'n-a tēac.
- 54 Deoc le bpalčair ḡile a ḡruaó
o'ú čartaiḡ 's a hiðe a hór;
dearg ḡruaiðlearg ḡnúise an ríog
re a crúi-se ó fion fuaiðdearg o'ól.
- 55 Ríogdánna ar nac céaltar clú
féaḡtar tre mionaðra inná;
ní cian uaó an t-ainm as mó
a ḡairm oó is dá tuar a-tá.
- 56 Diarmuid Clac, cara na nðám,
ar dtiaic is ar raḡa ríog,
ní o'faḡbáil teasda san tuar
measda suda ḡabráin fa ḡníom.
fa nḡíomraio.

EOCÁIÖ Ó NEOŠUSA cct.

- 1 fÓo coDARSNA CRÍOC ÚanbA;
mÓR D'UaISlIb NA haČARÖA
ČAOČ AR SŠÁČ OILÉin NA n-OLC
řAN ŠNÁČ DOIMÉin DO DÚSOČT.
- 2 IomÖA leaČT ŠOILl IS ŠAOIÖIL,
IomÖA éaČT DO b'IONmAOIÖim,
IomÖA OIL ÚIR SAN einš-se
re ŠOM ČNÚÖ 'n-a ČIMČILl-se.
- 3 RÍOŠRAIÖ ŠALL, ŠAOIÖIL ÚanbA,
ŠNÁČ leo loČ NA haČARÖA
re ŠOM CROIÖe DÁ ČÉile;
bloš Oile DÁ hAIMÉRÖe.
- 4 Meimic a-nIOÖ 'S a-naLLain
mIOSŠAIS ČROIÖe aš ČMIOČTŠALLaIb
DO ČLOimn méIRŠeinš ŠAOIÖIL ŠLAIS
řA ČIRinn břAOILÖ břOLČAIS.
- 5 Meanma ČROIÖeAmAIL ČOŠČaČ,
aISneAÖ DOILlŠ DÍOŠALČaČ
DÓIb sin aš SAORČaČ ÚanbA
řIR NA n-aOLČlaČ nALLmARÖA.
- 6 luČT mšgreama Innse řAIL
'S Člann mIlČeAČ MÍleAÖ ČasbÁm
ČasmAIL a RÚn DÁ-roile
řA mÚR n-ARSAIÖ n-ÚŠoine.
- 7 Čašla ČMIOČTŠALL re a šČeanaIb
Čašla ŠALL AR ŠAOIÖealaIb
'S řAN šlas řa éimeinš ORRA
nÍ haš D'ČIRinn eaTORRA.
- 8 ŠIÖ eAÖ nÍ monann šaČ OlC
IS anbuam řaIRČe ČMnoČT,
aČaÖ Čuamšeal NA šČall sean,
Ó buaIÖReAÖ ŠALL IS ŠAOIÖeal.
- 9 Sluaš DAnAR AR ÖRUim a [Čean]
AR OlC re huAISlIb ŠAOIÖeal
ČIR NA šruČ břAOILÖ břOSAIÖ,
ŠAOIÖIL SAN ČruČ ČEaÖna-sain.

- 10 Tnútae bpoḡla re faḡa
ḡoill is mac Meic Diarmaḡa
—mór o'énctír ionnraḡ a n-olc—
fa fíomnhaḡ ḡcéictmín ḡComnoct.
- 11 Ní coisḡro donlá o'foḡail
ḡoill fḡola o'fuaḡ. Concoḡair;
bíḡ amlaíḡ ar fuaḡ na nḡall
faḡlaíḡ a ḡtuaḡ 'n-a ḡtiomcail.
- 12 Ní luḡa as miltēaḡ mac Tairḡs
ar íaḡ Cruacna an cláir mínaíro
tír breacloḡḡaḡ na mbuaḡ slim
o'fuaḡ eaḡtromaḡ 'n-a innctinn.
- 13 Mór loḡḡport ḡo leaḡaḡ laís
feḡo coḡaíḡ an ḡuinn ḡearcḡlaís
's níor tḡḡbaḡ ḡún ná ḡionḡna
san múr fḡoḡlan oíreaḡḡa.
- 14 ḡíro eaḡ is easḡaíḡ aír fém
ḡaḡ cion ḡnáḡ, ḡaḡ ḡreas aḡmheil,
ḡaḡ ḡíḡearḡ ḡá nḡéanann sain,
fa réaḡḡonn mínaḡearḡ maonmáíḡ.
- 15 Buḡ aítreaḡ leis uair éíḡin
íaḡ Cruacna an cláir mínḡéíḡḡil
muíḡe slaitḡeala síon ḡte
ḡan aítreaḡa ríḡḡ roíḡe.
- 16 Caítḡíḡ cuíḡḡíḡ Cláir Meaḡḡa
beít aḡ ól pleḡo bḡíneamna
—náír ḡon tairnḡeartaḡ ros toḡ—
fa ḡairḡbleaḡḡaḡ cláir Cruacna.
- 17 ḡaḡ bruḡ ḡar ḡrís ḡo talam,
ḡaḡ líos ḡar loísḡ Concoḡar
buḡ saḡḡraḡ ar a ḡruaíḡ nḡil
aḡ uaim aolcloc 'n-a n-áitib.
- 18 Aḡamar tar éíḡceart nḡall
buḡ fuar ḡo ḡruim a nḡéanann
ráḡ séaḡCruacna na sreḡḡ ḡte
fa éaḡnuacar nḡeal nḡaillme.
- 19 Seimḡean na ríḡḡ, Ráḡ Cruacna,
ḡo mbia cuíḡḡe a cḡeaḡruaḡar
saḡilim—ḡion ḡo saḡiltír laís—
'ḡun máḡoilinn bḡaḡmctíḡ beannḡlaís.

- 30 Lingis i lámhaibh ultaé
an Cú fíocóda fóbartaé
tré bhróin socrannruaio cóille reann
i scoinne armsluaig Éireann.
- 31 Innlío ar Coin na ceardóca
a scleasa aig inneallta
uaisle an cuire éneisgil éaoimh
sa breislig uile d'aontaioibh.
- 32 Leactrom muinntire Meiróbe
don cur-sa ar Maig Muirteimne
téio soim ar céadpáio cata
do Coin éactaig fionnmáca.
- 33 Sió ead tar éis a ndearna
ar cataibh cláir seinmheadóba
do créictéiorrbad cneas an Con
sa treas éictiongnad uactmar.
- 34 Cuiris lámh—lór do puóar—
d'eis a cuirp do créactnuigad
slat do b'orsa d'fine ír
ar crióe an Con-sa an éleitín.
- 35 “An croiúe ad-éiú ar n-a tollad
so dul orm ní fearóamar
sur neamhcruaio ná cur cloé”
ar cur fearcuaine ultaé.
- 36 “Sé a-tá a-nios 'n-a cosair éró
ní saoil mé—móioe m'iaršnó—
narb iarrann cruaió mo crióe”
ar souaió srianfonn sáiríóe
- 37 “Beit dom croiúe d'fheoil nó d'fuit
d'á saoilinn” ar Cú an éleasraig
“fa clár sreadglas na mbeac mbinn
leat a ndearnas ní d'ingninn”
- 38 Mar sin narab séad samail
beit i scaé, a Concábair,
san shuais fuileacáio d'arm ort,
a báob fuireacáir éadtroct.
- 3 Saoiltear leat le linn deabta
croiúe iarrann aicléagta
s san sgát a créactsgoine ro corp,
a blát céactmóige Connoct.

- 40 Dár leat bíod lúiread loḡa
 i scat fad éneas miontana
 reo dímbríog i ndíon do cúirp,
 a ḡríob na n-ilḡníom n-orróiric.
- 41 Nó saoilíod tu-sa, a éadob slim,
 go mbi airm uair meic tuirinn
 ió baís tslim ḡéiḡsealtais ḡloim
 i rinn éiḡeantais aḡaib.
- 42 Munab ead, is ionḡad linn
 mar tís tu-sa toisḡ innill
 saor i ḡcéirinn ḡac cáta,
 a éradob ḡéiḡslim ḡormmáca.
- 43 A aignead fosaíod feitmead,
 a ḡus readtmár ríbeirtread,
 a dreaḡ slim níamhsoluis náir,
 a ḡrianfórais fínn fúaráin.
- 44 A éigne ón carrais éladais,
 a post cáta, a cóncoḡair,
 a ḡnúis ḡairte re dteís tol,
 a réim aítbe dá hanfad.
- 45 A leac cairsis na troda,
 a cóiléin élan n'diarmoda,
 a bolḡ fíciḡ fionnśroḡ dtréan,
 a ériḡir síoblaḡ sóiḡnéan.
- 46 A-tá im cunnrad re a céib dciḡ
 rann do ḡnát d'adod íhás uídir,
 ḡeas armḡonta ón mífínn muill
 d'fírrinn admólta oruinn.
- 47 Fíaca oram-sa amlaíod sin
 inḡean domnaill, dreaḡ faoilíod,
 dliḡíod sin mionrais mólta
 dá síodbaís díl donncórcra.
- 48 Díograis mólta dá dreic duinn
 ní fuláir d'ingín domnaill;
 clú a saoraḡar is duál dí
 sduad ó éadmadad cairbre.

FEARĠAL ÓĠ MAC AN ŪAIRD cct.

- 1 FOĠUS FURTAĊT DON TĠR ĊUAIR,
FOĠUS FURTAĊT DĠ DOM ŪŌIĠ,
TIOĊFA D'ĠOŪ RER-OILE A HUAIM;
DON TAŌŪ ĊUAIR IS ĠOIRE AN ĠLŌIR.
- 2 ŪROIR AN ŌŌIĠIR SAORFAIR SŪ;
FŌIRFIR AR ĠAOLTAIR A ĠEAS
AN T-ĠARĠA OIRĊEARTAĊ ŌĠ
ĠRIANĠA Ō FŌR ĠOIRMEALTAĊ ĠRĠAS.
- 3 DĠ ŪAĠĠĠĠ FA ŪILEAS RŪN
FĠCEAL IS DALLĠN NA NŌĠM
I ĠCUIMNE RĠŌMĊAIR A-RAON
FĠORFAIR ĠOŪ FUIĠLE NA ŪFĠ.
- 4 MUAIR IS ŪOIRE IS ŪŪN NA NĠALL
AĠUS MŪR OILĠ 'S AN FĠIONN
'S NĠ SA MŌ—NĠ MĠŌBĠIR LEAM—
ŪŌ ŪO ĠEALL AN FĠORFĠIR FĠIONN.
- 5 NA CONAILL FĠIRE AS FEARR BUAIR
ŪAR ĠEALL COLUIM RĠĠE RŌINN
NĠ SAOLIR NĠC BA ŪIOŪ ŪŪINN;
BĠOŪ SŪIL ĠĠC ĠAOLIRIL RE ĠLŌIR.
- 6 AR ĠĠAIR CORMAC Ō CUINN
NĠ SAMAIL D'ORĊAR RE HAIL;
D'ĠOŪ ŪREĠĠ ĠĊT ĠO TRIALL TAR CUINN
TREĠ ŪUINN NĠ BA FĠĠĠ AR FAILL.
- 7 ĠLŌIR A ĠARMA IARRFAIR ĠOŪ,
TRIALIFAIR LE ĊĠBLĠC TAR CUAN,
LĠONFAIR BEANNŪANŪA NA MŪRIAN,
FĠORFAIR ĊIAR SEANĠĠBRA SŪŌ.
- 8 ĠĠSIFIR AN ĠNA RE N-ĠOŪ,
NA SLATA ĠĠSIFIR DĠ ĠRĠŌ,
ĠĠSIFIR ĠĠC NĠ ŪO-NĠ NUALL,
ĠĠSIFIR AN CUAN DĠ ŪĊĠ I ŪĊRĠĠ.
- 9 AN ĠŌC LĠIN-SE LĠĠSIFIR ĠĠIR
AN ĠIRNE ĠĠSIFIR RE A ĠLŌIR;
CUIRFIR MEANMA AR ĠĠC ŪŪIL ŪIŪ
SŪIR MĠN AĠUS BEARŪA IS ŪŌINN.

- 10 MAR BÓCHNA BAILB BRIACAR MALL
AN GRIANGA DÁ GAIRM A-NONN
AR TÍ A GARMA CEANN I SCEANN
BUD TEANN LABRA NA OTRÍ OTONN.
- 11 NA FEADÓA AS CLAONAD DÁ SCLOINN,
NA GAOTÓA AS GEALLAD Í CUINN,
TUG A DÁIL SO DOMHAN FINN
FOGAR BINN RE TRÁIG AS TUINN.
- 12 DON SFOIC BREAG-SA DO BÍ I NÓÁN
GAC NÍ DO GEALLAD DÁ GAOL;
AN CUIRE DO IMTIG UAINN
FILLPÓ A MBUIAD UILE AR DOÓ.
- 13 CLANN DÁLAIG FAN TEO GAC TOIL
DO-CAODAIR MAR CEO DO MUIG;
DO SOIG AN ÉROBUING ÓR CEIN
GLÓIR I OTREIB CONUILL DO CUIR.
- 14 SO BPAIGA TUIR TOLCA FLOINN
DO COMÓD A CUIRP AR GAC CAILL
AN RÉ DO BEAN DIA DON ORUING
NAC BIA D'IB CUINN FEAR AR PAILL.
- 15 LÓR SO FÓILL A NDEACAD DIB
PÓR BUD TÓIR AR CEALAIĞ BPÁIL,
AN COMÓDE AR AR CUIREAD UAIĞ;
I IR TOIRNE UAINN M'FUIGEAL AIR.
- 16 CREAC EILE NÍ FUIGE AN TNÚT;
MEINIC BUD CUIRTE DO CAC,
FA RUIRE TILID NA OTUAČ
SIGIN LUAC IS GUIDE GNAC.
- 17 LÓR DON FORMAD TEACŢ RER OTREAN,
'S AR SCOMLOT DO TEACŢ DÁ TAÓB,
ROGA AR SCUAINNE AGA I N-ÚR;
NÁR GADÓ AN TNÚD UAINNE DOÓ.
- 18 DO BÍ SOCAR BÁNFUINN BRIAIN
Ó CONGA SO MÁLUINN MÍN
SÍOS RE FÁNAID AR FEAD FÚINN
SUR BEAN TNÚD Í DÁLAIG DINN.
- 19 DÁ FOICNE A NAONÉROBUING IAD
NAOMCOLUIM ROIME I NGAČ RÓO
CRÍOSO CÁID LE GRIANGA NA NGRÉAS;
NÍ DÁIG D'ÉAD AN T-LARLA ÓG.

- 20 FLAIC DÁN CÓIRE TEAC DÁ TÍ
 ná meas ar a óige é;
 gac glóir fa d'eoir fearfaið fadai;
 leatfaið a ghaoi do d'eoim Dé.
- 21 DÁ mÓRRAC buð fogus fás
 is dá mÓRÓACÉT DOLA i nOLÚS;
 TEAS CAOL DO-ŠABAR RE nGRÍOS;
 CAOL BÍOS GAC TAMHAN AR TÚS.
- 22 NÍ i n-aoimfeacÉT gEALAS AN gRIAN,
 ní i n-aoimfeacÉT tREAUTAR AN-TUAR,
 biair neart Ó nEACAIR DŠ AOÓ;
 TEACÉT CAOL DŠ DEACAIŠ IS DUAL.
- 23 DEANFAIR A ÉASNAIR D'FÓD ÍR;
 gÍD ÓŠ buð hARSAIR A tREOIR;
 AR BANDA CONNMAILL buð TÓIR
 GLÓIR GARMA Í DOMNAILL fÁ D'EOIR.
- 24 DO ÉLEACÉT ŠO DLÚIC DOŠRAING REANN
 ceap Í DOMNAILL DÚIN NA nŠALL;
 DŠ UAIM RÓIRLEARG NA DTRÍ DTONN
 DO BÍ Conn 'n-a ÓIGLEANB ANN.
- 25 Conn CÉADÓACACÉ ceann GAC slÓIŠ
 fa TEANN AR ÉACÉTACAD n-ÍR
 RÍ DREAŠ DO hANAD RE A UAIM;
 'n-a TAMHAN FUAIR TEAG AN TRÍR.
- 26 POSD COtUIŠTE NA gCÓIŠ gSOL
 CONAIRE MÓR fa MÓR seAD
 FUAIR GLÓIR DÁ tAŠAD Ó tAL
 DO ŠAB 'n-a TAMHAN DÓINN DREAŠ.
- 27 FÓŠ ÓŠ ÉAC DO-ÉUAIR 'n-a AM
 ŠO hÁŠ AR AN UAIR DO b'FEARR
 lAc DREAŠ DO ÉOSAIN DÁ ÉIONN
 DO gEAB FIONN Ó tOSAIŠ TEANN.
- 28 AR AN NÓŠ-SAIN—NÍ NÓŠ NÁR—
 ACÉT gÍD ÓŠ ÓRFAIR A ŠAOL;
 CIA AN fÁD NAR tARNŠAIR A tREAN
 séAN 'n-a BLÁD AMLAIR AR AOÓ?
- 29 AN DREAM FUAIR ŠO hÓŠ tRE AOIB
 GAC FÓD UM DUAIS IS UM DÚILL
 IS CLIOĐNA IS DÓINN IS TEAC TÁIL
 MAR DO-ÉOIR DÁIB ŠO nDÉAC DÚINN.

- 30 SAR DĀR NDOGRAINIS DOLA AR SCŪL;
 POZAS D'Ū DŌMNAILL AR NDOION;
 LEATFAIŌ AR SCOMĒTA UM ŠAC ŠCUAN,
 BEANFAIŌ AR SNUAŌ DORĒA DŌIONN.
- 31 SNUAŌ DORĒA AR ŠAC DOINNEAC UAIŌ
 ORĒRA ŠAOIŌEAL DIAIŌ I NŌIAIŌ;
 BLĀC ŠAC ABLA AS DUBAŌ DŌIB
 CULAŌ BRŌIN FA BĀNBĀ BŪRIAM.
- 32 SNUAŌ NA HORĒRA AR ĒEALAIŠ DŌTÉ
 LE DORĒACŌ NĪ DĒALAIŠ SĪ;
 MEAŌ DO BŌIONN TAIŌTĪŠ AN TRAŌI;
 DO MĒAOI BŌION IS AIĒŠIN Ī.
- 33 I MBRŌN NA TRAŌI TARLA CIAL
 AN TANN-SA DO BAOI ŠAN BŪIOŠ;
 MŪRAŌ A CLAC DĀMNA DĒAR
 TARLA LĒAN DO RAĒ A RĪOŠ.
- 34 FŌIR ŠRÉAS IAR NŠABĀIL NA TRAŌI
 DĀ HANĀIR NOĒAR FĒAC SĪ;
 DĀ PORT ŪR DO B'EASAR CLÉ,
 DO LEASAŌ LÉ ŠO HŪR Ī.
- 35 BILE RĒIŌ DĀ FIOŌBĀIŌ FĒIN
 IS É DO B'IONĒUIR DĀ HUAM;
 AN OBĀIR DO BĪ ŠAN BŪIŠ
 DO ĒOGAIŌ PRĪM NĪ AR N-UAIR.
- 36 TOIŠĒABĀIŌ TOIMSE NA MŪR,
 TOIŠĒABĀIŌ TOIŠE NA NAOĒ,
 TULAC ŠŠAIĒMĪN DĀ ĒĪ ĒIAR
 DŌ AR DŌTRIALI BUŌ HAIĒPRĪM AOŌ.
- 37 COSMĀIL RE CŌIRŠEAO NA TRAŌI
 MAR FŌIRFEAS AR TULAIŠ DŌTÉ;
 TĪR 'N-A LOIŠE TĪR DĀ ĒĪ,
 DŌ ŠOMA PRĪM OILE É.
- 38 BŌIONN BOROBLĀIĒ NA SEINTREAB SĒIM
 DO ĒOGBĀIL A TEMNTEAC MBŪIŌ
 LE ŠRĀŌ TAR ŠRINNEAL AN ĒUAIN
 FĪLLEAO FA BUAIŌ I NŌĀN DŪIONN.
- 39 A-TĀIŌ NA TOIRĒE A-TĀ AN ŪR
 MAR TĀ ŠAC FOĪNE 'S ŠAC FĀŌ
 'S AN ŠAOĒ ŠUIĒBIONN DĀR ŠŪR ŠIAR;
 TRIALL TAR SRUIĒLIONN DŪN I NŌĀN.

- 40 CUIREAD LE MBREÁSPA [i mbruš] fíoinn
 tug an Téamás go n-a tuinn
 is na neoil flaeta re a linn
 's na heoin do rinn caeta ó sCuinn.
- 41 MAR SIN DO LAOI 'S DO LOC CUAN
 'S DON DAOILL i nglas aét a glár;
 ón Deirs bailb ad-bat a bríos;
 clac na ríos dá gairm tre gráo.
- 42 DOÓ LIġEAN DÁ NGABAR GREIM
 DÁ NDLIġTEAR RAġA AGUS ROINN
 —bíod a ciall ag caetar Cuinn—
 raetar tar tuinn go fiað fíoinn.
- 43 IAR NDUL TAR LEAR BÉARAD BUAD,
 géadad gac ar gab a gaoi,
 cuirpí na talma fa érean;
 luigpí séan a anma ar doó.
- 44 A-TÁ LAIS GO FIAÐ NA BFIONN
 CAIRT Ó NIALL IS CAIRT Ó CONN;
 ní bia taob re cúirttreib crann;
 fúispí tal gac don 'n-a fonn.
- 45 FILLPÍ A BRUġAD LE BAIÐ
 fillpí a urrad tre doib
 go fleisg éadair san taoib éuad]
 's ar sgaoil uad dá gágaib gaoil
- 46 BIAID ROINEART AG DÁIM FA DEOID,
 biaid gac oiread 'n-a n-ait féin,
 biaid ana ar adba gac naomh,
 gabla im éraoib dá cara i gcéill.
- 47 A CROIDIB CÁIS CUIRPÍ FÍOC,
 suipí le cáir idir céc;
 le read binn báitpí an fuat;
 cinn a éuat táitpí 'n-a érat.
- 48 CAOR BUADA LER TUILLEAD TOIL
 ní éluim, ní éuala, a soair,
 fíor flaeta nac fuair a fuil;
 ní fuil buaid gan faeta air.
- 49 IUL FÍORġLAN LE BFIUSCIR SAOI.
 DO RÍOGAD RE SCUINGÍD CÉ
 DON TRÉAD DARÉ IOMCUBAID Í
 céad aét ní ós éiormtulaig té.

- 50   ḡac annáil dá laoiðeasó linn
       branáin ḡaoiðeal òruim ar òruim
       a-táir fa mál fine floinn
       's na ḡoil as sine i ḡclár cuinn.
- 51   Mac bḡiḡoe fa mbloḡtar dair
       buò hinne an bronnaò do-bḡeir;
       treadḡ seanairt ó muir ḡo muir
       do ḡeab fuil ḡearailt ór ḡein.
- 52   ḡnác méin ḡac con i n-a cuan;
       a-tá as óréim re dol tar sál;
       do Ruòroirde do oir doò
       craobḡ cumrairde re bḡoil fáò.
- Fogus.

94

TAÒḡ Óḡ Ó huiginn cec.

- 2   foillsiḡ do míorbuite, a múire,
       maoiðeamḡ asao is é ar lón;
       bíorḡ mo cás-sa ort 'n-a oire
       noct do ḡrása, a mḡoire mór.
- 2   Tuis féin ḡo bḡuilim i n-éigin,
       is oirceas duirḡ dḡeácain fáoi;
       éisḡ rem fúigeall ḡiò olc mei-se;
       cluineam ort a treise a-taoi.
- 3   Cuirne an bráitḡris bím do mmaoiðeamḡ,
       a máḡair íosa an fuilt claoin,
       ó nac cubairḡ re mac mḡoire
       an cumain lat ḡoire ar nḡaoil?
- 4   Mall mo fḡeasra ó Ríḡ na n-uile:
       'ḡum urnairde ḡá fáò bia?
       mar a-taoi liom meisde ar meanma
       leisḡe riom dá nḡearna Dia
- 5   Rí na nḡúl dá nḡearna ar n-eiteac
       iarraim ort, ḡiò arḡ an céim,
       sinn ar-aon do òul fa òiomḡairḡ,
       a suò craobḡ dar bḡiorḡbairḡ féin.

- 6   SÍO BÉ ITCE IARRPAS MEI-SE,
       A MÁTÁIR DÓE—DIA DO BAIL—
       SOMAD NEAMH AR TÓS A TARADÓ,
       SÍO EAD FÓS NÍ ANADH AIR.
- 7   NÍ HAISGÍO CRUIÓ SÍO CRÉAD EILE
       IARRTAR UAIM AR T'EARRLA NOCT;
       NÍ BEITTE, A MÁTÁIR DÓE, I NDIAMÁIR
       SÍO BÉ A-TÁTÁIR D'IARRAÍO ORT.
- 8   DÁ NGUIÓE CRÍOSO TAR CEANN M'ANMA
       LEM AIGNEAD NÍ HEAD BUO LÓR
       AR SON NÉILL SAIRB MUNA SUIÓE
       IM AINM FÉIN, A MUIRE MÓR.
- 9   RIOT DO-BEIRIM—BÍOÓ AR T'EINEAC—
       A INGEAN ANNA AS ADÓ CLÚ,
       TAOBH RE HÓ CONAILL DO CODBÁIR,
       TOGAIM MAR MÁOR DOTOBAIS TÚ.
- 10   CABÁIR DO RÍG RÁTA MURBÁIS,
       A MUIRE, A BUIME NA MBÓCT,
       MAR DO BEINN FÉINE I N-IÓ IARAINN
       DÉINE NÁ SIN IARRAIM ORT.
- 11   NÍ BEIDÍS SAOIÓIL SUIRT DÁNBA
       MUNA BEAD COSG A SCINN SLUAIS
       NÍ AS SIA SAN CREIDEAMH DÁ CÉILE
       DÁ LEIGEAD DÍÁ ÉIRE D'UAIM.
- 12   SÍON SO BPRÍOT CEANNAS CLÁIR FÓDLA
       I N-ÉINFEACÓT 'SA EARRLA BÚG
       DO DÁNBA DÁ TÍ NÍ TUALAING
       RÍ NÁ DÁMHA AN TUARAIM TUG.
- 13   SÍO MÓR MBLIAÓDÁIN DO BÍ I N-ÉISIN
       INIS DÁNBA, BEAN DÁ TÍ,
       A-DÉARAÓ FÉIN NAC FUAIR DOGRUING
       SO BUAIN NÉILL Í DOMNAILL DÍ.
- 14   MÁ RUGAD BREAT 'N-A BREIT LEACTRUIM
       AR LAOCHRAIB NGSALL IM SORT BFLÓINN
       RUGAD DO BREIT AR FÍAD N-ÉIREANN
       NIALL DO BEIT I NGÉIBEANN SOILL.
- 15   CEAD NAC TRÁISFÍO A DTONN MEANMA
       MAC TOIRDÉALBÁIS Ó TÁ I LÁIM?
       ROIME SOIN GÉR MÓR A MEADÁIR
       DO LOIS BRÓN AR FEARAIB FÁIL.   FÁILLSIS.

ΤΑΥΣ ΜΑC ΔΑΙΡΕ ΜΑC ΒΡΥΔΙΘΕΑΥΔΑ CCT.

- 1   ΠΟΙΡΙΘ ΜΟ ΛΕΙΣΓΕ, Δ ΛΕΑΤ CΥΙΝΝ,
       ΝΙ ΗΑΙΜΛΕΙΣΓΕ ΣΑΝ ΠΟCΥΙΝΝ;
       ΑΝ ΛΕΙΣΓΕ ΛΑΒΑΡCΑΡ ΛΙΝΝ
       ΛΕΙΣΓΕ ΟΝ ΗΑΝΑCΤΛΑΗ Μ'ΙΝCΙΝΝ.
- 2   ΤΥΣΑΒΑΙΡ ΑΥΒΑΡ ΔΟΙΡΕ
       ΔΥΙΝΝ—ΙC ΔΑΜΝΑ ΕΔCΑΟΙΝΕ;
       ΛΕΑCΣ ΛΙΝΝ ΣΑΝ ΔΕΙCΦΕΔCCΑΙΝ ΔΥΙΒ
       ΝΕΙΜΕΔCΣΑΙΘ ΙΝΝ ΠΑ ΔΟΡΥΙΒ.
- 3   ΔΟ CΡΕΑCΑΘ ΣΙΟΝ ΣΥΡ CΕΑΘ ΡΙΒ
       CΙΝΝ ΡΕ ΔΟΡΙΜ ΔΑ ΒΑΡ ΝΔΑΟΙΝΙΒ;
       ΣΙΑCΑΘ ΜΟ CΡΥΙΘ ΜΥΝΑΡ CΕΑΘ
       ΒΑCΑΘ ΝΙ ΠΥΙΛ ΑΡ Μ'ΑΙCΕΑC.
- 4   ΛΕΑCΣ ΛΙΟΜ ΥΑΙCΤΕ ΣΑΟΙΘΕΑΛ ΝCΛΑΝ
       Δ'ΙΜΔΕΑΡCΑΘ ΥΑΙΜ ΝΟ Δ'ΔΟΡΑΘ;
       'C ΙC ΛΕΑCΣ ΜΑΙCΤΕΑΗ ΜΟ ΜΑCΤΑ
       ΝΟ ΣΟ Ν-ΑΙCΤΕΑΡ Μ'ΑΥΒΑΡ-CΑ.
- 5   ΔΟ-ΒΕΑΡ ΑΝ CΑΙΡΔΕ ΔC ΔΥΑΛ ΔΑΗ;
       ΔΟ-ΡΙΝΝΕ ΜΕ ΒΑΡ ΜΟΛΑΘ;
       ΔC CΟ ΑΝ ΒΡΕΑCΑΘ ΣΑΝ ΒΑCΑΡ
       ΒΑΡ ΒΡΕΑCΑΘ ΜΑ ΠΥΑΡΑΔΑΡ.
- 6   ΤΡΟΙCCΠΕΑΘ ΟΡΥΙΒ ΔC Δ ΗΑΙCΤΕ
       ΜΑΡ ΤΑ ΔC ΕΙCCΙΒ ΟΡΔΑΙCΤΕ;
       ΔΟ-CΕΑΝ ΤΡΑ ΡΟΜΟΙΛΛΕ ΡΥΙΒ
       ΜΑΡ ΤΑ ΟΡΥΙΝΝ-ΝΕ Δ'ΠΙΔΑCΙΒ.
- 7   ΤΑΡ CΕΑΝΝ ΜΟ ΛΕΙCΓΕ, Δ ΛΕΑΤ CΥΙΝΝ,
       ΠΑ ΔΕΟΙΘ ΔΑ ΝΔΕΑCΑΘ CΟΡΥΙΝΝ
       ΣΙΘ ΒΕ ΝΕΑΜΠΔΟΜΑΘ ΔΟ-ΝΕΑΡ
       ΒΑΡ ΝΔΕΑCΑΟΡΑΘ Δ ΔΕΙΡΕΑΘ.
- 8   ΔΑ CΣΑΟΙΛCΙ ΔΟΝΡΑΝΝ ΔΟΝ ΔΟΙΡ
       ΠΑ CΑC—ΝΙ CΛΥΙCΕ ΔΙΟΜΔΟΙΝ—
       ΝΙ ΒΙΑΘ ΝΕΑΡC ΑΝΑCΑΙΛ ΑΙΡ;
       ΡΑΔΑCΑΙΡ ΤΕΑCΤ ΟΜ CΕΑΝCΑΙΘ.
- 9   ΑΝ CCΕΙΜ ΜΕΑΡΑC ΣΑΟΙΘΕΑΛC CΛΙC
       ΜΑΡ CΛΟΙΡ Ι Ν-ΕΙΡΙΝΝ ΟΡΡΔΟΡΙC
       ΒΙΑΘ Δ CΑΝΠΥΙΜ-ΝΕ ΑΡ CΥΙΜΝΕ;
       ΝΙ ΗΑΝCΥΙΜΝΕ Μ'ΠΟΡΠΥΙCΤΕ.

- 10 MAR SGAOILTO CRITRE A CEARTÓCA
 Ó'ÍARANN D'ÉIS A D'EIG'ÓEARGSTA
 SGEINNFÍO D'RITTE UAIM DOM DOIR
 NAC SIRTE UAIÓ BAR N-ACMÁOIN.
- 11 NÍ BÁRÓFEADÓ BÚILL MÉAR NÁ MUAIÓ
 NÁ ÉIRNE AN OIRIR IONFUAIR
 NEIM AR SAIGNÉIN AS SIA SOIM
 SO RIA DAIŞFÉIM N'ÓÁLAIS.
- 12 NÍ CUIRFE FUAŞRUĈ FINE
 NÁ LINNTE IM LOC NÁILINNE
 AR N'DRITTEANNA DRUIM TAR AIS,
 NÁ FLIC'BEANNA FUIINN IORRAIS.
- 13 DEARŞFAIO GRUAÍDE SÍLLE MBRAS
 IM ŚUAĈ BAOŃA IS IM BEARNAS
 RE A N-AISMÉILE MUN M'BAOILL MBUIŞ
 IM ĈAOBŮ BRAIOŚLÉIBE, IM BUANAIO.
- 14 SGEINNFÍO UAIM DOIBLE NIHE
 DON TSOIGNÉAN TROM ĈEINTRIŞE
 LE N'DREAĈLAS GRUAĈ ŠAC SÍLLE
 DO ŚLUAŞ NEAMĈAS NEIMĈINNE.
- 15 BÉAD GRUAÍDE NAC TEO TEINE,
 BÉAD OM BRIĈTRAIBŮ FRIĈIRE,
 DRÚĈTBRAOIN RIS ŠAC N'DREIĈ D'ÍBŮ CUIINN
 IS DON BŮRCCRAOIBŮ FAN ŠCREIĈ ĈANAIM.
- 16 BIAIO Ó ŠAC DRUINGŮ TOIR IS ĈIAR
 DO ŚÍOL CUIINN, DO ĈLOINN UILLIAM
 OM ĈÁIR DÁ ŠCONŠBUIŞTEAR MÉ
 TROMAIĈBEAR ĈÁIŞ DÁ ĈÉILE.
- 17 BIAIO "MAIRŞ DO-ĈONNAIRC A ĈROŮ"
 DÁ RÁŮ—NÍ RÁŮ ŠAN AĈŮBAR;
 I N'DIAIO A ŠCAIĈRÉIME AR ĈÁC
 BIAIO A N-AIĈMÉILE [I N-ANTRÁĈ].
- 18 BIAIO MALLUŞAD MÓR A NIIM
 AS ĈLOINN DOIO AR A N-AIĈRIBŮ
 TRE ĈOIMĈEAS NGRUAĈ NGNÉADONN
 TOILPEAS UAM A N-AIBÉARAM.
- 19 MÁŞ D'ÍARRAIO ĈLÚ DO ĈUIRSEAD
 AN ĈUAIRT NAC ĈUAIRT TURUISBEAS
 IS 'N-A MIONĈLÚ MAFAS SIN
 AR FIONNĈRÚ ŠLANĈAS ŠGAOIOIL.

- 20 Ní fás ríge ná raça
 ná buaò troò ná tréançaca
 bias don tí ar a n-iméar m'aoir;
 a n'oinnéan dí ní díomaoín.
- 21 Biaiò an cóir as congnam leam;
 biaiò congnam aronaoim Éireann
 ar sluas bonnslan éaom Ó sCuinn
 mar don is congnam Coluim.
- 22 Aigeoraiò tre bar n-ainioct
 Colam i n-a coraigioct
 na sluais-se ar a dteagmhuinn teann
 eadruinn is uaisle Éireann.
- 23 Ní heagla nac sábaò sgreim
 —biaiò 'n-a eisiomláir d'Éirinn—
 tre m'aoir [a] pólaibeaçt sin
 coraigeaçt an naoim neimniç.
- 24 Sul tí an dál-so mar deirim
 daoib, a leaçt Cuinn, cuimniçim;
 bean far dtoirmisç-ne far doil;
 dar dtroimleisge féin féacaib.
- 25 Cuirib pos dá bpaçam ceao
 do cor airdé ar ar n-aiseas
 orm a dtuaiò, a éaoimleat Cuinn;
 ní daoibbreac uaim a n-abruim.
- 26 An t-oireacçt rer ceao mo croò
 aca agus ib-se d'aoiaò
 paçtar ón oireacçt díol dam;
 fíor nac doibheart a déanam.
- 27 Mo cúis im ceann mo leisge
 —anois tráçt ar dtoirmeisç-ne—
 ní cneasda nac cuimniò sib;
 fuilniò feasda nó fóirib.

fóirib.

MAOL SEACLUINN NA n-UIRSGEAL Ó hUIGINN
CET.

- 1 FÓRAIRE ULAÓ AR DOÓ;
ní haóðar easla o'adontaob
beic o'aoó as comfáire a scroí
taob re a fóraire as ultaib.
- 2 DO leigseao ultaig uile
taob re haóó an fóraire;
fuat suain 'sa deañoireadé de
sealoróeadé ní fuair impe.
- 3 DOORAS OSLAIGTE ULAÓ
tarla ar slioct na seanéuraó
fian toraige i deannata Gall;
beannta fóraire a bfearann.
- 4 DAOGLAIGE INÁ A [bearnadó] OÍ
oá bfuil aisde agus innte
crióc conaire is cuirc caisil
puirt fóraire an doóai-sin.
- 5 INNBEAR BÓINNE AGUS BANNA
is sac fonn oá bfuil eatorra
feicir—sá fóraire as fearr—
beicir romáige Raileann.
- 6 DÚN OÁ LEATGLAS NA LEARG NGLAN
Dún Sobairce Dún Dealgan
oo-ní as comfáire na scac
fóraire na otrí otulac.
- 7 OÍRIM DO mhuintir meic AIRT
so baile an loðair orróaire
so Rinn Sibne oóib ar noul
's nó so róig imle ulaó.
- 8 LEATAÍO AR pOBAL PUIRT ROIS
's ar calao scairre feargois;
's ar tráig mbinnceolais mbaile
imceogair an fóraire.
- 9 Ó CÚL RAICÍN NA RÓO NGLAN
ní fuil soir so haíro nulaó
port oá roiméao ná caol cuain
gan coiméao o'aoó re haonuaí.

- 10 Ó AIRD ULAD AN FEOIR MHAOIT
 SO BEINN NÉADAIR MEIC ÉADGAOIT
 SAN FORAIRE Ó DOB NÍ FOIL
 RAON MARAIDÉ NÁ MARCOIS.
- 11 AR MÁG DONGUSA UILE
 TAIRSPÍD Ó TÁ AN FORFAIRE
 DRUD I NGOIRE SLANSLUAIŠ ŠALL
 'S A BPOISÉ D'ANBUAIN D'FULANG.
- 12 AR SŠÁC CÓIGID CLANN ROSA
 FUILNGID DOB MÁG DONGUSA
 CIAN UADA A ŠHIOMA ŠOILE
 ŠIONA FARA AS FOROIRE.
- 13 ŠIOBAL OITÓCE 'N-A ÉANAR
 IS É AS FEARR DO FUILÉANGAD
 'S A LÁM UM ÉAOISÁ NÓ UM COTŠ
 DÁ ÉAOINNA LÁM LE LEADBORO.
- 14 ŠIOBURDE BEINNE VOIRCE
 FUILNGID AR FEAD ŠEAMOIDÓCE
 SAN ÉANN FA ÉEAC DO ÉADAIRT
 FA ÉANN ŠCREAC I ŠCONTADAIRT.
- 15 FUILNGID MAD FADA AN ADALŠ
 SAN BALS DO BUAIN D'ARADAIN;
 FUILNGID LE HANBUAIN AN FUMN
 I DTUISHIŠ ADFAIR IARUINN.
- 16 MÓRÁN BAOŠAIL BEAŠÁN SUAIN
 IOMÉRAID DOB AN AIRM RIONNFUAR;
 BÉAS NA ŠCURAD RIAM ROIME
 DO MIAN ULAD D'FOROIRE.
- 17 CÓIR DO ÉUIREADAR ULAD
 EATORRA AŠUS ALLMURAIŠ;
 TUGSAD ŠEALL AR DŠIŠTREOIR DÓ
 AN FEITMEOIR DO B'FEARR ACO.
- 18 MÁG DONGUSA NA N-ARM NÓEAD
 AR TÍ AN CÓIGID DO COIMÉAD
 MÉIDÉ AN ŠAOŠMARA DO ŠAD
 DONÉARA FÉINNE ULAD.
- 19 ÍB EACAC NA N-ADALL BFIAR
 IOIR FIOBDAID IS OIRŠLIAD
 IOIR FAIRRE MEIN IS MASH;
 ŠÁ TÍR AS ŠAIRDE Ó ŠADAD.

- 20 Suidissealbáe Gleanna Ríge
 gabais ar a gáibhíge
 sreim do éadomhair an éadigí
 'n-a heing doibinn urcódig.
- 21 Ar sgáit síl eogain do an
 mág dongusa i n-eir ulad;
 aibce sa cáic a cosnam
 ar sgáit maicne a mátar-san.
- 22 Cógearó meic náraig neasa
 díonid do óruim bráitreaas;
 an gort 'sa leicéinead leis
 feicéirdear san toct tairis.
- 23 'N-a bráitair aca uile
 a-tá rí Ó Ruóruide
 tuar conganata le cloinn Néill
 's 'n-a bronnadta as droing díb-séin.
- 24 Cú Cúluinn na scleas ngoile
 mar sin do fréim Ruóruide;
 díon an tsuaidg-se ar-don orra;
 dá gáol uaisle eatorra.
- 25 Cineadó meic fáctna fáctais
 ba díb-séin a deagmáitair;
 na slata do fuais eamain
 aca fuair a oileamain.
- 26 Mac Deictine dearc uaine
 dar b'ainm Cú na Craobruaidé
 'n-a tiomcail-san do cuill blad
 as iomcosnam fuinn ulad.
- 27 Coiméas do tír is do cuinn
 do feictí le Coin scuilinn
 do grád combráitreaic na Con
 do clár fonngháibhcead ulad.
- 28 Do cuimnígearó uair oile
 comaltas clann Ruóruide;
 níor léis fasail na feadna
 i n-asaid a n-oileamna.
- 29 Níor luis ar leic a mátar,
 do-ní seaca soláitar;
 níor sannuias an frosmaas pionn
 as cosnam alltair éirionn.

- 30 Do éloinn Eogáin amlaio sin
do-ní cosnam an éóigíó
doó so hionCon na heamha
an éaor iotmar fíneamha.
- 31 Mág Dongusa an earla truum
ní laméar luét a leaétruim
folc na n'oual snáéfaileadé saor
'n-a máéairleat uad' o'éantaoú.
- 32 An uair naé aitérigíó soim
a gaoi í Conaill éarnais
gaoi na ríog do fréim Conaill
do síol néill ní neamcomail.
- 33 An uair éuiríó i n-a éionn
ceitre holléóigíó éireann
folc claoi ar éur na n-réad
doó 'n-a lué dá léitcineaó.
- 34 Lué nó Cianmac an éainte,
nó naoise a fear éanpáirte
slat dá n'leagair corróruim caoin
o'féaraiú comluinn mac míoécaoin.
- 35 Tairrngeartac éamrac míoé,
leannán loéta ar gceirdeine,
taistealac trága dá ban,
gaistealac ága uiaó.
- 36 Abartac donais Tailltean,
síoduiré naé seacaintear,
caisgíó fagla dá fine,
caisgíó anma éimire.
- 37 Coiléan caoin Caiteacé fíona,
croiré gan fuat n-eissíóda,
rún faobraé ag faicsin éan,
donroé gaisgíó na n'gaoiréal.
- 38 Coiméadaió cloinne Rosa,
doó mac airt méis Dongusa,
sleag glaisbeann i n-a goire
fear fairseang poroire.

FURAIRE.

SÓFRAIÓ FIONN Ó DÁLAIS cec.

- 1 Fuirig go fóill, a Éire,
searr go bfuige pírcéile;
do céile ní fear poirbte,
a Éire, a treab téasairte.
- 2 A fionnráit Teamra Dá tí,
aicnim an fear dá bfuilcí;
triaí o'óigleannab do b'áil liú,
a cláir fóirleabair uisnig.
- 3 Fada nac fuaraís, a bean,
doimfear o'aicme na naoirdean;
fad do cairde is duabac duir,
a tulaí cairbre is Cormaic.
- 4 A-tá fear i n-dois leinnib
—searr go bfuige fóiríoin—
i ráit na ngeisbeangán ngeal
a céirleannán mac Míleab.
- 5 Tánais an té taoi o'iarraró,
a fionnbean Néill naoigiallais,
dar duat bóinn braontana binn;
aontaima go fóill fuilng.
- 6 Eirre ó scartais, ceann Sdaoirdeal,
searr bias i mbeirt óghaoirdean;
feit, a banba, a bean Tuatail,
go bfaíba t'fear ionnuadair.
- 7 O'éis dealuighe go réir ruiú
o'fuil Cuinn is o'fiorfuil Eogaim,
a bean naoirde an cláir coimhe
an áil naoirde neamhoirbte?
- 8 Meinic riam seinbean mar sin,
a leannán airt Éimfir,
do gnát as iarraró fear n-ós,
a treab díamair na ndeargró.
- 9 Lítear ort-sa re haíaró,
a fionnbean Cuinn céadéadais,
caor do mianais Moísa Néir;
sona an liamain doo leitéir.

- 10 DUIT DO CAIRNGIR AN FÁIRÍ FIONN
FEACHT RIOT I RÁITÉ DOIBHÍOL
DO DEARÚ SO MBÍADÓ 'SUN BANFÁIRÍ
LEANÚ A-NÍAR DÁ NUAGABÁIL.
- 11 ORT, A BÓINN, NÁ BÍODÓ TUirse;
LEANÚ ÓS DON CLOINN CARTHÁIS-SE
DO TÍLEADÓ CLÁIR BARRGLAIN BREAĞ
DO CAIRNGAIR AN FÁIRÍ FÍTEAL.
- 12 DÁ LABRADÓ ÉINFEAR EILE
LEAT SO TEACHT DON CAIRNGEIRE,
A BEAN FIONN FOIGÉAGSLAN AIRT,
OIRÉADOMAR LIOM AN LABAIRT.
- 13 DO-NÍO FÁIRÍE FUIBH EALGA
DO-NÍO SÍONA SOINEANNDA
AR TEALÁIS NA DTRÍ SCURADÓ
RÍ LEANAIB DO LÁMMUĞADÓ.
- 14 AR A LEITÉRO DO LEANAB
SGÉALA DUIT DÁ FOILLSEAGADÓ,
DOIGE SGEOL UAGHUIS ANMAHÍ
D'UADONIB AN EOIL FUARANMAIR.
- 15 LÁ TOIR I SCAT CLUANA TARÚ
D'AIROIRÍ ÉIREANN NA N-ÓRARM
TIS AN UAIR-SE D'FAGÁIL GLADÓ
'S A BRANÁIN UAISLE AR DOMHAN.
- 16 LE CLOINN BRIAÍN NA SÍODÓBRUG SEANĞ
AN BANFÁIRÍ DARÚ ANIM DOIBHEALL;
ĞUS AN MNADÓI D'IARRADÓ FEASA
TIAĞAIR AR ÉADÓI CAIRDEASA.
- 17 A-DUBDAIRT DONNÉADÓ MÁC BRIAÍN:
“ CIA DÓINN TUITFEAS SAN TROIMĞLIADÓ
D'UAISLIÚ ġRIANÓADCTA CLANN SCÁIS,
[A ġANN IARRATA] AN EOLÁIS?”
- 18 “ AIRTORÍ FÓDLA NA SREAB SEANĞ
TUITFÍRÓ BRIAÍN ANN ” AR DOIBHEALL
“ TUITFÍRÓ MURÉADÓ — ġÁ MÓ SGEAL —
NÍ FOĞTAR 'N-A CLÓ A COIMCTREÁN.
- 19 “ TUITFÍRÓ TOIRÓEALBAC ÓĞ ANN,
MÁC MURÉADÓ BUS CRUADÓ COMLANN
RE COIS ROĞAN FÉRIHE CÁIS;
FOLÁIN ÉIRE 'N-A N-ÉAGMAIS.”

- 20 “Cia géabhas Éire dá n-éis”
 ar Donncaó gnúis mar seilgéis
 “sloinn dúin, a banfáir ó mBriain,
 súil ní fáláir re finncúais.”
- 21 “Biair an tír-sin na uTrí bPionn
 do réir m’fáisome” ar Doibheall
 “i nDiair na n-ardslat oile
 as Taóghnac Briain bóroime.”
- 22 Sá dám dó, cuirir an cat
 loclannais is laoié Teahraó;
 má tá nar slán clann Cobtais
 ár ann ar na hallmuraib.
- 23 Marbhtar le Donncaó ’n-a diair
 urra coónaó síol saoirBriain;
 readt na fóola mairg do mhil
 le fógra Tairg do tuitim.
- 24 So hDoibill o’éis an éata
 tis Donncaó gnúis gealoda
 so fáir na ríog ó Ráit luire
 do ráit narb fíor a n-éabairt.
- 25 “An tí dar tairngir sinne
 Ráit Teahra is Dún Duiblinne
 —a éionta díom ní díge—
 dá síol tiocpa an tairngire.
- 26 “I gceannas Críce Teahraó
 raóir mac Tairg Toirdealbá
 na na ríog [bus] rí eile
 do-ní fíor dar b’fáisome.
- 27 “Beas uarba duit, a Donncaó,
 caill do éirt leo gníomharcaib;
 uait péine i nDiair do doibheart
 diair Éire gan doghaireact.
- 28 “Ní laibéar so laite an bráit
 o’éis síol mBriain” ar an banfáit
 “Sió doilg linn gan leannain
 don buirín fínn ildealbais.”
- 29 Do b’fíor o’Doibill a noubairt
 fuigle ar naé fuil contaibairt;
 ráinr ríge is readt Teahraó
 neart na tíre as Toirdealbá.

- 30 Do tairngir fáil fáda ó soim
 go mbiair neart Oirir fionntoin
 as Domnall do éloinn carcais
 roinn formlann ar ghníomharcaib.
- 31 Muna é an tairngire is-teac
 don Domnall-so fa dheiread
 —biair lá bus ardo a eire—
 do t'as a-tá an tairngire.
- 32 Fáisime aitar más fíor
 tiocfa is-teas o'oire an airtíog
 más fíor labrad sae fíor eoil;
 as sin aóbar m'uirsgeoil.
- 33 Treis, a tair, do trealam leinb,
 ná luair feasta feidm roimeirb
 —súil Mumhan rib dá-rírib—
 sir do culaó scaitmilb.
- 34 Sab umad t'uirbheart iaramn,
 a rosg glas mar goirmniamainn,
 caomtruaill do glanlúirig sil
 garbglúinig daolcruair deilgnig,
- 35 Sab do loinn scorrglais scumdaig,
 a meic na mná ó ríog [lun'dain],
 samail smuail do oriclinn deirg
 dá [fíclinn] cruair leo céirfeirg.
- 36 Sab mar so le séan uaire
 dá sleig Con na Craobruaire;
 fa baoglae brat na bpoas
 i scae faobrac fionncora.
- 37 Minic róto fuair a féasain
 mionn litrae lán o'oiréanaib,
 sgiae fa cruair i scae sabra
 's do-éuair ón eae eataróda.
- 38 Ná beir leat i sceann eata
 aco airm aóbar aróflata;
 [t'fáilm fionn] dácmra ós do éloinn
 do mionn clacóroa cloicfionn.
- 39 Tairg do tobac do córa;
 go meala, a meic Onóra,
 t'airm curaó go sceo nime
 ler cumhan gleo fáirige.

- 40 Ní mólaim deit, a leinib,
—cóir duit Éire o'fóiridín—
beir éigcríonna ro leanb go léir
dearb do céirgníoma, a coiléin.
- 41 Mór scait cuirpeas do deoin Dé
mac Domhail, gnúis mar glainré;
cóir súil re sealtaire an tuin
dúin gró leanbairde a luasail.
- 42 Cuirpíó cat Mullais Maisdean
gleo re bpeácpaíó píorshaisgead;
brispió calg fa mäs míre;
sar do táos an tairngire.
- 43 Cat díbeirgead Dúin na Sgiat
cuirpíó oirde fóiró pinncliaé;
re a ré muidpió sac mearcad
is cuirpíó sé an saingealcad.
- 44 Dá ró táos i dtréan banba
biaíó ar-ís 'n-a n-actaró
sac doinnead san rioct reime
do shioct daoinead Deirgteine.
- 45 Duigíó ollam uirrim ríog,
reic a áitis 's a féilgníom;
sáb ar tós m'forfuisle, a fir,
rem comairle pós fuirig.

Fuirig.

98

TÁOS MÓR Ó hUIGINN CCT.

- “ Sac éan mar a doba ”
oirrdearc so is ['s] sé leantar;
sac ealta mar oiltear;
ní cleactpa adó a cleactad.
- 2 laóain i laoiú sneacta
as snám eigrió uaine,
ní fearr leo lá gréine
as teo ná an clá as cruairde.

- 3 Eoin íoctaíR na fairrse
 d'á naC foghnann fairpéar
 bío coirðce san éadód
 s'ac n-orðce fan aigéan.
- 4 Éad'ána eoin mara
 ar muis naC m'ur trásga;
 eoin moise ná móna
 ar doire ní d'ána.
- 5 Eoin coillead ní cleactaro
 cuaird ar muis ná ar maigstéib;
 noCán fagbaird o'ambuan
 naC adrair don ainnéir.
- 6 Beactadais an beata
 mar bío eoin na n-ealtad,
 sion sob o'doncrúo oiltear,
 san claoclúo do cleactad.
- 7 C'ac fa a s'cleactad bunair,
 blát dearcán tre d'arais,
 fir fa cáil a s'cionair
 is d'áil sin a samail.
- 8 S'ac macaom mar muintear;
 Magnus maic do múnad,
 slat breag, brian na n'saorbeal,
 mac mar Niall sear slúntub.
- 9 Maic do múnear Magnus
 mac Concobair Carna;
 sío tréan noCa tosga;
 s'ac éan mar a d'ba.
- 10 Magnus mar do múnear
 cá s'ail glas ó n'gabad?
 sé as dul tar s'ac n'óinao
 lus é is ní hé a éanar.
- 11 Lus é is Cú na Cearba
 —s'ac cleas 'sá cúl éraobac—
 ainm do im s'ac mbuair buadac
 i n'sac uair bus donac.
- 12 S'ac buair as buair donais
 fuair 's ní fuair san iarraio;
 sleag re s'aragha s'ouadais,
 fear falga, fear fiaodais.

- 13 fear feicme ḡac fásaig,
fear caḡa aḡus comluim,
baṮb ḡeal ḡo nḡroig ḡeangṮuim,
fear 'ḡa ḡfuit ḡac poḡluim.
- 14 Oide múnice Maḡnuis
maic ar cáḡ a comaoim;
tuḡ Ṯruim re ḡac nṮobuaio
Ó Cuim ḡion ḡo ḡcommaoio.
- 15 Ṯo mún péin Ṯó Ṯoḡar,
Ṯo Ṯruio é i nḡac ionaṮ;
níor mún ón ló as leanab
Ṯó aḡo a súil re ḡioḡal.
- 16 Ṯo mún trá Ṯá Ṯroigrio
Ṯéio i n-aḡ re n-óḡaib
aḡ breic cruio ḡac cōigrio
fuit Ṯo beic 'n-a ḡrōḡaib.
- 17 Ṯo mún Ṯá ḡlún ḡealcorr
ḡabas beirn re bioṮḡaio
a filleaṮ ḡo harnaiṮ
re himeall i n-iomḡuim.
- 18 Ṯo mún múnab éaḡcōir
Ṯá uēṮ réio ḡo riartair
beic i ḡcomḡáil cáomṡaig
re corrḡáib i ḡcliaṡṡaib.
- 19 Ṯo mún béas Ṯá ḡráḡaio
—béas aice as oro caḡaio—
ḡan ní uimpe ioir
aḡo muince ḡo maṮaim.
- 20 Níor mún at aḡo iaraim,
nó at cotún craoḡaḡ
ón cam ḡac craoḡ líneaḡ
'n-a ḡarr as caoiḡ caolaḡ.
- 21 Ṯo mún beic aḡ boḡaṮ
fan ḡcleic nó fan ḡcloioeam
bas cōirrḡeal an cūraṮ
re toirneam na ṮtroigēaṮ.
- 22 Ṯo mún meaṮón oioḡe
oncū an earla ḡlúinig
loiḡe i nṮoioe Ṯiamair
's ḡan loiḡe aḡo 'n-a lúirig.

- 23 Oic v'fulang sa foğluim
is ead v'liḡeas deiḡfear;
fear céadmaoirote curad
ní héagcaointe a eirdear;
tis 'n-a tuile a torad
do duine fa deiread.
- 24 Ní tearc torad iongnad
aige v'éis a forbaid
do sról dearg, do doinnmíl;
don ór ceard i scornaib.
- 25 O'fíon, do lionn, do luadair,
do tuadair fa treadair,
do díon bó, [do] broḡair
v'fíon is an ló leadair.
- 26 O'éadac agus v'eoḡair,
is v'érdead mar faḡlus,
v'arm so n-ór, is v'ionnmus,
v'iongbus mór do mḡanus.
- 27 Maḡnus mullaḡ Tailtean
troid ris is réim anáḡ;
sar don riḡ ó roḡoinn
tír nar ḡab do ḡabail;
maid dá bfuair ní furail
do flait ar n-uair v'faḡail.
- 28 Rí ḡaisḡirdeac nḡaoidéal
sorm a éloidam crosḡlan;
rí na n-eac a eac-san
do-ní an éreac do cosnam.
- 29 Ní héagcosmáil aignead
dá eoc 's v'fíon a vruinne;
lán éire dá n-inne;
re céile isad cuibde.
- 30 Eac geal, ḡruagac doinnfíonn,
dias a-tá ar tí fuadaiḡ;
creac fear is eac n-éirid
re n-eac ngeal an ḡruagaiḡ.
- 31 ḡruagac so méad mílead
do-éir ar ḡac n-aoinfear;
eac ḡráineamail ḡléiḡeal
re nḡaoidéaraib ḡaoidéal.

- 32 Manannán an márcsluaid,
mágnus Muige Muaid
fear eic sheinḡil síde
agus eirriṫ uaine.
- 33 níor cumḡa neart námáto
ní ṫo-san ná ṫi-se;
ṫia ṫeisiol na ṫeise
ei-sion agus i-se.
- 34 Is í an liat mór maca,
mór n-anbuidin ro fúluinḡ;
tuḡ sei-sean bú a ṫoirinn
is ei-sean Cú Culunn.
- 35 Is i-se an t-eac oirriṫeac,
eac geal ṫaiṫḡ ḡloin ḡraifniḡ;
ó a colḡ ṫei-sean ṫeicṫir;
ṫaṫḡ ei-sean nó a aicḡin.
- 36 Is i-se an liat luirḡneac
lingeas cáic i ḡcaṫaib;
sei-sion mac Maoil Míicis
as prap re ṫaob ṫacair.
- 37 Si-se re sluag nḡaoiṫeal
ḡob na ḡéal ḡeam ḡolam;
sei-sean Murcáto Mumán
nac tomṫar ṫo tomáto.
- 38 Sei-sean Síoda Oṫar
ṫar ṫ'aicniṫ ḡac donac;
si-se leat re lámác
a eac acṫo nac donṫac.
- 39 An blár doṫán i-se
agus doṫán ei-sean;
léigṫe an maḡ ṫí is ṫo-san
ṫá rab sí agus sei-sean.
- 40 Sei-sean luḡ lá an ṫacair
ler cuic fine fomra;
triall ṫeicṫiṫ ní ṫarṫa
ris an mbeiṫir mboṫṫóa
fa fonn Muige Meaṫṫa
ar ṫonn ḡroide [ḡarmna].

- 41 Conall Cúigibh Connacht
 cosnas Maḡ n-aoi n-armḡlas;
 is caṡaige coimḡeas
 fan maṡaire maḡnus.
- 42 Maḡnus inullaiḡ Cruaḡan
 croiḡe broṡla báḡaḡ;
 doirḡ fa mhúr Sainḡ srianḡ
 sbairn re lúḡ 's re lámḡaḡ;
 re ḡleic ní ḡab lúireḡ
 fa maḡ maḡ meic maḡaḡ.

ḡaḡ.

99

ḡofraibh fionn ó dālaibh eḡ.

- 1 ḡaois Ailbe i n-inḡin Doimnail
 ainne 'mun mbinnḡil mbarrḡuinn,
 inḡean ḡaor ḡealbḡa Doimnail
 craobh ḡormfuinn leanna labram.
- 2 ḡeall ḡaoise is oinḡ Ailbe
 'ḡun mnaoi-se oirir Uirne;
 ní dā méin tre méin ḡairḡe;
 Ailbe i ar céill 's ar cuinne.
- 3 Saḡb inḡean Doimnail Daoile,
 finnbean a horlainn āine,
 ceannḡaḡ neam—ḡā ní as buaine?—
 bean Muairḡe 's do-ní náire.
- 4 An bean 'n-a mnaoi as fearr inne
 do bean ḡeall do ḡnaoi Ailbe;
 ḡan ḡráḡ neit ar craobh Coimle
 coimḡe do ḡreic ḡaoir ḡairḡe.
- 5 Inḡean Doimnail Óis aḡar
 tar ḡaḡ móir aḡ a molaḡ
 ḡiolaḡ a duain d'éis fileḡ
 re cineḡ ḡéis Cuain Coṡaḡ.

- 6 ÉISDIO SLUAIS INNBIR UIRNE
 RER NDUAIN D'INGIN A N-OIRRE;
 ÉISDIO SLUAIS IARTAIR AIRNE
 DUAIN SAIRÖBE Ó IARRÉAIR OIRNE.
- 7 Céim ANSÓGA NÍ HIONRÁIR
 TAR PRÉIM ANÓRA D'PÁGBÁIL;
 BACAÖ UILE D'FORMA D'AGSLUAIS
 ANBUAIN RÍOGNA SUIRC SÁBRÁIN.
- 8 INGÉAN MÉIS CARTAIS CLIOÖNA
 CARTAIR FA MÉIO A MEANMA
 DO SIA DON TOIS BEAN BANBA
 NÓ TARGA A-NOIR TEAG TEAMRA.
- 9 DÁIL A CRUIÖ CIAN Ó TALLUINN,
 DÁIL A SGUIR SGIAM DON COINNIL,
 A N'DÁIL UMAN SCUIRO CUMAIM
 CÁIR URRAIM DON DEIRG DOINNFINN.
- 10 SHÚIS NIAMÖA RANUA ROIGEAL
 AS BANUA IARLA ULAD;
 DO SAIRÖB IS CÁIR A SCUIREAD
 CUIREAD SAIRM AR MNAIB MUIHAN.
- 11 RUG Ó GAC MNAOI BUAIÖ BRONNCA
 FUAIR SHAOI—NÍ SHAOI AS NAR TEAMTA;
 DO-NÍ SGOL DO RÉIR ROMPA
 BRONNCA AS FÉIN DOR SO N'OEARNCA.
- 12 RE TAOIB A D'TABAIR D'AIIRIB
 'S A BPAĞAIR D'AOIB ÖN AMNIR
 SGÍOS Ó CUIAIO AR GAC COINNIM
 BÍOS AR COINNIL SUAIRG SAINGIL.
- 13 TÁIN DO SHÁC I NGLAS CONGNA
 [DO LÁIO] BAS MAR BLÁC N-ABLA;
 DO TUILL SAN EING AN EALBA
 AR CUIRR SEAGLA SEING SÁÖBA.
- 14 DO RÁIOEAD RE A DREIC NDEISGIL
 "DO SEIC T'ÁIREAM I N-ALBAIN;
 GÉ PRÍOC RIAM OLC Ó A N-AIRGNIÖ
 SAN MIAN CAIRBRIĞ ORT D'ARĞAIN."
- 15 MAC DÓ NÍ DÓIS DOD TRÉIGÉAN;
 IS É AS GLÓIR DO GLAC NÓISGEAL;
 IS DÓIS DÁ MBÉ ORT ÉIGÉAN
 ÉIOEAD BOCT DÓ DOD DÍÖEAN.

- 16 FIAL AN BROIWEAC RÉIÒ RÍOBAN
 NAC LÉIR TAR T'OIWEAC ÉANAR;
 DÁ NDEARNTA AS DÁIM IÙ D'ADORAÒ
 BAOŠAL LIÙ DÁIÙ A D'ÉANAM.
- 17 RE LINN MÍNÁ BROŠA DÓINNE
 NÍ TORA LÁ ACO LÁ ŠRÉINE,
 MAIWEAN REOIÒ FA MĄŠ MĄIŠE
 EOIN ÁILLE AS CAR LE CÉILE.
- 18 SA MOIŠ MÍN AIÙNIŠ EALAIŠ
 'N-A TÍR ŠLOIN AIŃŠLIŠ IOĐAIN
 SREAD DÓOL 'S A CUAN 'N-A CORAIO
 Ó BONNAIÙ CRAOÙ N-UAR N-IOĐAIR.
- 19 SRUT ŠO MÍN, EAS AS TURNAM,
 TEAS I ŠÍN, SUT I BPOŠMAR,
 CROD FAN MBRAŠ, IASŠ I N-INNBEAR,
 DAM AS INŠEAR RIASŠ ROŠLAN.
- 20 MIONN SÚL ÁILLE ŠAC UĐAILL
 Ó DÚN MĄIŠE ŠO MANAINN;
 A-NUAS DO SÓIŠ LE SOIMINN
 CNUAS MAR ŠOIRINN ÓIR D'ABAILL.
- 21 DRUIM RE FIOĐ POŠNAIO DÚINN-NE
 MIOĐ CUILL I ŠCORNAIÙ UANE;
 CAITTEAR AN LÁ ŠEAL ŠRÉINE
 RE CÉILE IS PLEAD MÍNÁ MUAIĐE.
- 22 TÍR ĐAR ŠLUAIŠ-SE I SEILĐ SAĐĐA
 FUAIR-SE DEILĐ 'N-A DEILĐ DIONŠNA,
 LUET AR LEIT FA ĐUAIĐ DEALĐA,
 MEANMA AN TŠLUAIŠ AR CLEIT CLIOĐNA.
- 23 EALA CUAIN LOCBUIŠ LUIMNIŠ
 DO ĐUAIŠ ŠOCRUŠ DÁ HANMAIN;
 FUAET DÍ NÍ ĐIA ACO ŠA BIOĐĐAIĐ,
 IONMUIN LE DÍA I AMLAIO.
- 24 MO CÉAN DON MOILL ÚIR IOĐAIN
 NAR ĐÚIR DOIRR ACO DOIRR DEAMAIN;
 A CROD ŠÉ DO-CÍ AS BUIĐIN
 ŠUIĐIO SÍ A NDOOL ŠAN DEADAIĐ.
- 25 RÁIĐTE DÚINN D'FUIŠLIĐ DOĐĐA
 RIS AN SUILĐIR N-ÚIR N-ÓŠĐA:
 "NÍ FUILC ACO ADĐAR RÍOŠNA
 T'IORNA FANŠLAN FUILC ÓRĐA.

- 26 Uaḱaḱo bean i mbia t'úire,
ní lia fear mar fear n-Áine;
mór bur n-éaḱo re clú a céile
tú is 'do céile, a gáas gáille.
- 27 Súil banna fa bean o'Éibear
ret fear, a fábra mionoub;
an teaḱ i mbí is barr gaoirdeat
oá maoidéam ann ní is ríogán.
- 28 fuaíir an ríogáin-se roblaḱ
'do fíoraibhsis uail n'oeasban;
sí céaḱo nó oá céaḱo pionnban
ní hiongnáḱ oí méaḱo meanman.
- 29 gaoḱ oáit ar noruim na fíorne,
flait i gcuirr gaḱa cairbe,
luḱt loingse ó lios na beirbe
o'fíos deirbe soillse sairbe.
- 30 'ma súil gcuirr-se 'do cumáḱ
a coimse 'do clúim mállob;
im rosg mál saḱba as sílleaḱ
filleaḱ mong n-abra as anoub.
- 31 gnúis réo géal i n-a goire
oá nar bean béim ná bine
abra mná Moíse Ruíde
duirbe tá i ngoire gile.
- 32 buaile clúim as lór liobra
súil mór uaine fan abra
olúctmong ceart 'n-a oá colba
comla dearc súlcorr saḱba.
- 33 gan loḱt cuma ar craoib n-Áise
truma a taoib, truma as deise,
crios mar soim buḱ oíor oí-se
'n-a cris-se foil oíol deise.
- 34 treaḱa as lór daingne is olúite
far sairb-ne as slóḱ na críche;
gaḱ treaḱ oá treaḱaib bláite
snáite géal fearaís fíte.
- 35 gasraḱ glan óḱban uimpe
tres an maḱ b'fóḱlan b'innnte;
as dul don romaís reimpe
eillte as cur oíam innte.

- 36 Inġean méis Carċais ċoirnġil
tar naċ barrċair ar bioċbair
mar do beaċ le ġeis nġabrais
cabbair neaċ o'éis a mionmlais.
- 37 Oligiró sí anáir óiġe
o'páġáil óir is í as cáirde;
is lia náir na laoi saoirre
aoine re Dia aġ mmaoi m'aiġe.
- 38 I oteac nDóe do ria an ríogán
Dia lé i leaċ ris an saogal;
do-ní is ġan cleit [nġlaoi i] nġabao
crábaó neic do [baoi] i mbaoġal.
- 39 Inġean Doimaili Oúin luimniġ
aġ foġluim 'ġan úir. ġinnġil;
cian ó baois airróe amlair
cabbair ġaois ailbe an inġin.

ġaois.

- 40 ġaois Doimaili Óis a aċar
i n-eoġan an airm ċeanġlais;
bláċ is mil re a ré is raiteas
—nior v'é sin flaitéas fearrġais.
- 41 ġaois Ounlaing aġ oion buaċais
cáċ do síol [Doimaili] 'daorair
taoiseac cuaine úir éibir
ġéinniró uaine an cúl crabais.
- 42 Art Ó Caoim do ċar banoál
a doib daim ['s a 'daonais]
fíon le [túr] 'n-a ċeaġ míoċfuar
diombuan ġreaġ i n-úr donais.
- 43 Cóir Ó Donnáda a-oéarmais
do ċomtoġa im bóinn mbraonglais
taoġ Sionna ós ġac muġ maoróim
ġiolla a Bruġ doibinn donġais.
- 44 Ar feirġ nDóe oíneaó mei-se
micéal aingéal dá n-éada;
sinn don aingéal 'ġar n-aicne
oainġean linn o'aicne éaġa.

ġaois.

100

EOĜAN MAC CRAIȚ, AN T-ÓRȚÓIR, ect.

- 1 Iomróa uaiste ar iat laigean;
a n-áiream ní féadfaidhear,
ní head nac éidoir sió ead
seal éigin ar a n-áiream.
- 2 Leo an cúro as uaiste d'Éirinn
clann Catoir meic móirféilim
crióc as ar minis Maš fáil
as šar d'pínviš is d'éadál.
- 3 An cúigead cúro do Clár Breaš
is coimá ceatra šcoigead
tugaó do cloinn nuadān neaēt
leis nac loimn uabāar d'éisoeaēt.
- 4 Na tolca as teirce sreabā,
na linnte as lia éigneabā,
's an úir as sairōbre sealša
pūib, a laighe lāimēdearša.
- 5 Aoibneas iartair an beata
i nbar lāim, a laigheaca,
an šoirmtealac pōirosean pionn
's cóigead oirtearac Éireann.
- 6 An mūr ós ōuiblinn is dí,
's an ráť i raibē Ó Baoisgne,
ráť Teamhrac pa ngealann šrian,
is seanpāim greabnac šailian.
- 7 Cúigead laigean na learg otāis
muna cúirēi crē šarrēais
nīor šill šūil, nīor tiomcūil traig
úir buó ioncūir 'n-a hašarō.
- 8 An rann coimmeasa do-čiam
as breit šill do šurt šailian
as šeineas bóinn is bearbā
leigheas dōib ar doimeanma.
- 9 Šac buarō nuad, šac sočar sean
dā šcluinnim ar cric laigean
ní hé do uaistiš i aēt Art
as a mbí ar uaistib umlaēt.

- 10   ḡéas páilme párréais ádaim
       mac áirmheac áirt éaománais
       mac sáobha no saoi do nim
       slat naoi meic ámhra a aicḡin.
- 11   Ní hionann béas—is báir leam—
       o'áirt agus o'uaisliú éireann
       fiú leis ḡac neac teacṡ 'n-a teasḡ
       's is tearc teacṡ i n-a o'téir-sean.
- 12   Umluiḡtear oó i mbonnaiú beann
       's i ḡclocaib aolta éireann;
       do-ní a mbí san fionnmuir o'áirt
       's a mbí san fíoróbuiú umlaṡṡ.
- 13   Laiḡniḡ na laoirdeas o'tana
       áirt fíireas a n-easbáda
       san breic ngill an ní fa nim
       nac bí re a linn i laiḡniú.
- 14   Do méaduig neimead ḡac naoim
       soṡar do élanaiú cáṡaoir;
       ḡlór laoirdead agus leabhar,
       ḡlór doigead oá n-uaisleasḡad.
- 15   Ósa oíob as oú a leanmáin
       ainm suaiṡniú i seinleabraiú
       ainm cóir do laiḡniú do lean
       laiḡniḡ an óir a n-ainm-sean.
- 16   Ór uacṡa i noíol ḡac dána,
       [is] ór cuca [a] ḡcíosṡána;
       laoiṡ ó tolaig móir móḡa
       monaiú óir a n-almsoṡa.
- 17   Ór corcra ar élar a mbrannaim,
       ór ceard ar a ḡcaṡbarraiú,
       ór tar sréin nḡlannuaiṡe a nḡreasḡ
       le féin lannuaine laiḡean.
- 18   Ní leasainm laiḡniḡ ar óir
       o'féin laiḡean um éann ḡcomóil;
       féinniú um an ól ní iú
       éinṡiḡ nac a hór iṡṡir.
- 19   Do cumṡad a ḡcolḡ leabhar
       iomṡa ór oá aicṡleasḡad;
       's is iomṡa [bruitean] óir ann
       do [bruitead] do broidin buaball.

- 20 ní dleasgar ionmhas eile
mar éiric 'n-a n-oirbire
eimoclann d'ór ó sac fíor
do slógh seimiolctrom shaoirdeal.
- 21 Clann céadpa'dac cátaoir mhóir
darab cíos coméa deargóir,
a n-anáir do-chú ar an gcloinn
san a fiú d'fásáil d'urroim.
- 22 A-tá rí orróruic orra
ar a bpuil áo urroma;
éigne ó bóinn báineitrig breag
áirimtíir ós glóir shaoirdeal.
- 23 Clann cátaoir, ceardóca an cógaró,
fa art ós ní fuaraodair
lá nac mó sa mhó a meanna
ón ló a-tá 'n-a tigearna.
- 24 ní fáshtar, ní príot, árac
orra fa art cáománac;
doras gáiró ann níor hosglad
i n-am áig nar iadósóar.
- 25 Sleag baošlaó 'n-a baís tana
fraoó cáta ar m'ac murcáda;
so n-aétraig art ghe an gallga
san é i n-alt a agallma.
- 26 Rí cúigiró láimheirg laigean
gíó bé fáct far fearsgaigead
ar a leas nó i n-ágaró airt
i dtreas ní lámair labairt.
- 27 Do bíod ag leonad lann nglas
mar do gabad fearg feargas;
re mac rionnamail rosa
ionnamail an eagla-sa.
- 28 [Agra] leis ní lámad neac
tagra ris níor feidm áiseac
taoiseac cuaine fear nllad
fead a uaille d'arougad.
- 29 fearg meic róig i ráit máca
['s a] béimeanna baošlaó
do adain fearg mar i ar art
rí danab ceard an éródaét.

- 30 fearg an tochair ní téir de
an rí go cluinsin sceirde;
nó go searg le snát uína
a fearg ní háit iondula.
- 31 Sion go ngoirctí roime riam
roileas Éireann o'iait Saitian
r' danab cáir cairt Uanba
i láim Airt is iongarma.

lomda.

101

SOPRAID FIONN Ó DÁLAIS ece

- 1 longaid tú orm, a Iarla,
mór m'fearg ret folc ngéigniamhó;
ná tabair fearg ar t'filió;
teilg i n-aghaid t'ainmlió.
- 2 Sul cuileas mo tonn fearge
do ghriosaó do ghruaileirge
do-béar robaó romam féin
fíó poḡal oram ei-séin.
- 3 Na poḡla as a bpás puḡar
orm, a Iarla DeasMuman,
tú do-ní iad ó fuilnge,
a rí lias dá leanfuim-ne.
- 4 Ní raḡa sinn seacáó féin
oot éagnac, a uét mínréir;
reó ghúis mbuig is dú a déanam,
óuir a-tú dá taisbéanaó.
- 5 Is ort as cóir a cumal
o'agra, a Iarla DeasMuman,
luét faḡla naḡ roḡar ruiú
do losḡaó m'arba ar t'ioncuib.
- 6 Sé tarmairt a toirdeact de.
ḡoraó do ghúise náille
ar son ḡairte ḡráin leargan
ní cáir aighe o'imdeargáó.

- 7 ÓGLÁC 'DUIT 'DO-RINNE RIOM
 ADBAR MÓI'DE NAĆ MAIĆFIOM;
 SHIOM TĒ DÁ 'DTÍOSA'D 'DON MÓI'DO
 MÉ 'DOD SHÍOSA'D, A ŠĖARÓI'D.
- 8 DÁ 'NDEARNAIMN, A 'DREACĀ MAR BLĀĆ,
 SHÍOSA'D Ć'DIŠĆE TRET ÓGLÁC
 MÓ A ĆIONTA 'DON TÍ DÁ 'DTIŠ
 ŠAC NÍ DÁ 'DTIOCPA TREIMĪ'D.
- 9 AR ULĆ RIOT-SA AŠUS RUM-SA
 TÁNGAS 'D'FOŠAIL ORAM-SA,
 A ŠĖAŠ ŠÚLCAR ŠÍOĆA TRUIM,
 'DO RÚNCAR ŠÍOĆA EADRUIMN.
- 10 FEALL ORM 'DO ĆAIB'DĪN ĆARRAIŠ
 NÍ LEANA'D É AR EASURRAI'D;
 'MA ÍOC NÁ 'DĖANAID-SE 'DOIRR;
 M'ĖARAIC-SE IS 'DÍOT 'DO 'DLEASOIMN.
- 11 AR MBÍO'DĀ 'D'EA'DRĀIN ORUIMN
 TAR ÉIS MEA'DLA 'S MÍOĆOMUILL,
 A LEOMĀN DEARCCORR FIONN FÁIL,
 LEATROM IS ŠAN IONN 'D'EA'DRĀIN.
- 12 UIRRE SIN ŠI'D SAOR ĆU-SA,
 ĖAŠCÓIR 'D'ÉIS NA MEA'DLA-SA
 LUĆT A 'DĖANMA I 'DTREISE I'D ĆOIŠ
 —ŠĖ ĆĖARNA MEI-SE ŐN MĖA'DAIL.
- 13 ŠION ŠUR ĆUITEAS LEO IS LEANTA
 'DĀOI'D-SE 'DRONG AN AINEAĆTA
 MAR 'DO DÁILTE CRÚ MO ĆUIRP;
 IM ŠLÁINTE IS 'DÚ MO 'DÍOŠUILT.
- 14 FEALL ORM, IS ŠAN É AR SĖANA,
 CUIN 'DÍOLPA NÓ 'DÍŠĖALA?
 DIŠI'D ĆÚ A 'DÍOL NÓ A 'DÍOŠAIL
 ŠÍO'D MÁSA 'DÚ I 'N'DOIŠNÍOMAI'D
- 15 SUIDEOĆAI'D MÉ 'DO MĪIN ĆEIRT,
 CLÚ Ć'FĖÍĖEAMMAIS ŠI'D OIRRDĖIRC,
 AN SHIOM 'DOLUIŠ NAĆ 'DEARNAIS
 ORUI'D 'DO B'RÍOŠ BREIĆEAMMAIS
 CREAO FUIL AŠAI'D 'N-A AŠAI'D
 ŠAN A ÍOC RET OLLAMĀIN?
 LUĆT COŠAIR FÁŠLA M'FINE
 AŠAI'D TARLA I 'DTUINI'DE.

- 17 CUMA SÁ CONAIR RAŠAS
AN PEAR RE B'FUIL M'FALTANAS
NÍ BÍÚ AS CLEIT DOLA AR A D'RUIM;
A FALA IS IO LEIT LEANAIM.
- 18 AN UAIR BA'D CÓIR DUIT D'RUIM RIS
NÓ A MÍLLA'D, A MEIC MUIRIS,
IS GNÍOMH DOD DREIC MAR D'EARGFUIL
BEIT AS DÍON DO D'IBEARŠAÍŠ.
- 19 MAR NAC FUIGEAD PEAR DOM CLOINN
BEIT TAR T'OIRBIRE AŠAINN
BEIT AŠAIB CIO'D 'MA BA'D CÁIR
DOM FÍOR CASHAÍD SÁ CONGBÁIL.
- 20 A ŠEARÓIO, ŠÍD D'OIRB D'AM-SA
D'RUIM DO CÚR RED CUMANN-SA
CEAD 'MA BA'D IONPÁIRTE INN
IS PEAR M'IOMCÁINTE AR T'UILLINN.
- 21 ŠÉ TÁIM ORT AS IARRAÍD CEIRT,
ŠÍD ULLAM CÚ DÁ C'OIRBEIRT,
LEASŠ ŠAN T'ASRA, A FLEASŠ LEAMNA,
LEASŠ TASHRA RE TIŠEARNNA.
- 22 TÚ D'ASRA ŠAN T'AIČŠIN LINN
MO DÁIL IS MÓ DO MAIČFINN;
ŠÍD IONAM LINN DOD LEANMAIN
NÍ HIONANN INN D'FÉICÉAMNAIB.
- 23 ŠÍD MÉ AS DÍRGE CUIO DON CÁIR
DÁ N-ASHRAR CÚ, A CUIR IOMDÁIN,
BUD BEAS D'TARAÍD AN TULCÓIR
IT AŠAÍD DON AŠARTÓIR.
- 24 IT AŠAÍD, A FADRA MAIL,
ŠÉ TÁ AN FÍRINNE AŠAM
NÍ ÍOCFA, A ŠÉAS CUIŠE TÁIL,
AÉT OILE DÉAS DO D'IOŠBÁIL.
- 25 DÉANTAR ŠÍD NÓ BEARAR BREAC
EADRAINN, A EARLA FÁINNEAC;
LÓR DÚINN A N'DOUBRAMAIR AIR,
A ŠORMLANNAIŠ ÚIR ÉACTAIŠ.
- 26 NÓ BÍOT CAIRDE LEAC AR LEAC
'N-AR N'DÁIL ŠÍD FADÁ AN FUIREAC
NÓ ŠO D'TEASMA, A D'AIČŠIL DUINN,
DOD F'REASRA T'AIČŠIN AŠUINN.

- 27 Tuigim is mar tuar falað,
 grò ionghaò an t-oròdgaò,
 móir aghaò òreic raigloin ruinn
 ar mbeic a haòbair aghuinn.
- 28 Rum do rinneadh an bine
 fa bpuil oram t'oirbire;
 do-ghéan uime m'oirbeirt féin;
 an buille oirrdeirc ei-séin?
- 29 Daramaíl do-béarar òi
 urcór i n-aghaidò ruaise
 dá dtógha falaíò eile
 i n-aghaidò ar n-oirbire.
- 30 Má do òiontuigheas rut riam
 i gcúis fa maò cóir m'aimriar,
 a folt na bpinnearlachó bpann,
 nocht an t-indearbhachó oram.
- 31 Acmusán nac eaghail dam,
 gé tú ar toradh mo tēangadh,
 gríosadh neic fa a ní féine
 ná beic ar tí toibéime.
- 32 Ainleas ar gaoirdeal ná ar gail
 do mhúin diomda ní dearnsam;
 is díleas inn dá gach fíor;
 sinn fa dímeas níor dílgeadh.
- 33 Do-ní mé—ní dá mhaoidéam—
 i n-aghaidò bar n-iolmaoineadh
 doot féin daoinig oruim ar oruim
 réir gach doinfir pam acmhúinn.
- 34 Aitreaic a fad do leanas
 díb grò maic bar muintearas
 más é as tuar dímiada dam,
 a sduadh mínfada mhuinn.
- 35 Trem diomda ar do òreic radcaoin
 ní fuighe uaim éantaachoir;
 nochtan fuighe uaim itge;
 is cuibhe uab imirce.
- 36 Imirce nac áil linne
 do-ghéan d'aimdeoin m'intinne
 tre feirg ret aigíò nuairde,
 a deirg raigil rosguaine.

- 37 Ceileabráð òuit—òia do mhóro;
mei-se aḡ gluasact, a ḡearóro;
do sheachna ar neac níor òú òam
muna beac tú dom tréasao.
- 38 fear aithe na n-uile cearo
dom tréasao truaḡ an oíbeaḡ;
ḡá òú act ní aitheḡe inn
ḡiò tú as aitheḡe i nÉirinn.
- 39 feabas t'aithe, a fíir t'eamra,
córaro òam doimeanma
t'anáir faoi ó nac fuḡinn;
faḡáil ḡnaoi do ḡnácuḡinn.
- 40 Dar leat noa raḡa riam
io bruḡ, a barr na bḡinnéab,
is ná faa sib sinne,
a fíir òacta Òuiblinne.
- 41 Dá oteaḡmáinn ouro ar oruim róio
seocam do ḡeabta, a ḡearóro,
ḡan mé ná cú rinn do ráo
aḡus rinn élú ar mo comrao.
- 42 beaḡ má do-beirim aithe
ort ḡiò aḡbarr maectnuḡte
mar do-cuair t'aḡneaḡ tar ais
uáinn ar ḡcaíream barr ḡcáois.
- 43 ní conḡba t'aḡair móir moill
feao a haiteinte oruinn;
deacair òam aithe uirre
ḡan car aḡte oruinn-ne.
- 44 Dar leat ní tu-sa a-tá ann
ḡér olúit dá céile ar ḡcumann,
nó no ní mei-se mé péin
ḡiò bé òan treise a coibéim.
- 45 baramáil aithe aḡam
a-tá, a craob fial fabrao'donn,
ar do ḡlár 's ar ḡné t'aḡte
ḡiò lán mé doo mearaithe.
- 46 ḡé aithnim t'aḡair ḡcorera
is t'uect solus somolta
t'aḡneaḡ ní aithnim a beaḡ
aitḡreim doo caíream caífeao.

- 47 Ní hé a gúit as gabtha orm
mo bithbha, a barr na bfiarcorn;
do mealladh, a bionnslat breag,
o'iomlat teangadh ná tigeadh.
- 48 Is faoi leis an bpean do cum
duit sgeal aimleasa oram
gion go ndéine inn o'ionnlae
sinn dá céile coimhíomhóac.
- 49 Ní hé ná bád éidir lat
a cosg, a ciad na bfiannslat;
a mbí im ceann gion go scoisge
[oo-sní] bream as díocoisge.
- 50 Gion go scoisge an scaibhin mbis
do-ní orm cion nae ceilro,
cogadh na gcuradh coisge,
pobal muman mionfoisde.
- 51 Do coisgis cogadh clann luirc,
do ceartuisis cloinn saorcuire;
ceadh fa scoisge na ríoga
's nae coisge m'fear eissiotha?
- 52 Eadoram agus m'fear cionadh
libh gion go reic réiríogadh
réir uaidh urmuma is éile,
sluaig urlama aigméile.
- 53 Laignis i leit do droma
fraoc mar éirgeas eatorra
tú don céadgúit sa scosg soim
do brost do n-éaghae oruib.
- 54 Do réiríog do neart a-niar
snaidm cogadh cloinne uilliam;
truag ar réiríog do rosg slan
's san cosg ar n-éinfir falaadh.
- 55 Mar sin dāmadh loinn libh-se
do coisgfidhe an scaibhin-se;
tis oib í cairbre do cosg
is airge an tír le a oteagoss.
- 56 Ní cluinnim cogadh dá méadh,
a larla lise pinngréag,
nae coisge ó nae ceile
gion go scoisge ar scoillíde. long.

- 57 SAOR, A EILIONÓR, AR M'FÉIRG
 É'AGAIR LEACAIN MÓIR MÍNDEIRG;
 GÉ TÁ MÍNDEIRGE IO GNÚIS GLAIN
 NÍ I SCÚIS DÍBEIRGE DEARGTÁIR.
- 58 A CONDAOIS CÓIGIÓ MUMHAN
 NAR LUIG AR LUÉT EALADHAN
 GIÓ TUAR MO DÓIRRE A-DIRE
 NÍ TOILLE UAM OIRBIRE.

longaib.

102

EOGHAN MAC AN BAIRO cct

- 1 LEANNÁIN FÍLEAD SÍOL SUIBNE
 TREOIN NAC TRÁIG LE CIANCUIMNE
 CAOR SLÓIG REN DOILIG DEADAIR,
 RÓIM AN OINIĞ D'OILEAMAIN.
- 2 LÓCRANN OINIĞ ÉIREANN CUINN,
 SLIOÉT AN ACLAMÁIN ÁLUINN,
 AN TÁIN Ó TULAIĞ NA N-ART,
 CURAIR SAN GRÁIN RE NGUASOÉT.
- 3 NÍ CLAOCLÓRÓ CUING A N-OINIĞ
 'S IAD DON ÉIGSE AS FÓIRRÓIN
 IOBÁNAIĞ SAN OIL 'N-A SCÉANN
 LE GOIM IOMBÁDARÓ ÉIREANN.
- 4 IS RIÚ BEANAS A BRÍOĞ SIN
 "GNÁT RAT RE COIS AN CAITIM";
 TRÉAD SUIBNEAC NA SAOIRFÉAR MBRAS
 FUIGLEAC DOIGEAD A N-IOMMMAS.
- 5 LAOIC AS CISTE DO CLARAIĞ,
 LEOMAIN SÍL NÉILL NAOIGIALLAIĞ,
 SLATA CUMRAIĞE CRÚ AIRT,
 AS URLAIME CLÚ [Ó AR] SCOSAINTE.
- 6 NA SUIBNIĞ-SE Ó BROS BANDA
 TÉIR TAR CAC A SCOMARÓD,
 PRÉAM RÍOĞ AR NAC CEILTEAR CION,
 SÍOL Ó NGÉINTEAR AN SAISGEAD.

- 7 Eangnam is oinead fadhbéal,
tréide as cóir do comhadóirí,
slata naé claon re comaid
aca ar-don ar arothain.
- 8 Maidirí aca go nua a-míod
flait leanas lorg na sinnsear
ar cuing réide a n-uas do díol
ar féile 's ar cruas scaitghíom.
- 9 Ruairí mac meic Máol Mórda
o'fheadt is o'ainm onórda
is oíre don cuaine ór éin
ar cóimhe uaille an oiní.
- 10 Méin oiní aicme Suibne
fa n-gaisgead ar glancuimne;
is sgat uaisleáda cláir cuinn
fa n-guaisbearta áis o'acmuing.
- 11 Arsaí cróda an croide bí
dan hainm Ruairí mac Ruairí,
doibhealltuir dar gíall an gal,
saoileádaí clár is curad.
- 12 Airrdeanna flaí pír
's fós raé a fréimhíne
dobglac dá n-astar gac ní
i saormac raémar Ruairí.
- 13 Réim tairrighseartaí tarla faoi
ó dois leinb an duinn dreachnaí;
toil úr 'n-a méin mar measdaí;
céim ar gcúl níor cuireasdaí.
- 14 Aiteantar 'n-a féile sin
beir do ag díall re a aicrín
'n-a dearbgoil lúir is lámhaí
's 'n-a meannmáin úir iolbánaí.
- 15 Síol Suibne na dtaéar dte
mar bíos 'n-a beartaí féile
dá dteinnleannmáin ní treoir gearr
i seinleabraí eol éireann.
- 16 Sgéal fiaónaighe faoi ó soin
fríot ar féile na bfeair-soin;
ní sgeal é ar naé cleádaí cion
's ar feartaí Dé dá n-óidion.

- 17 Ua m'urcáir m'ir maol-muire
lá éigin ar amsoine
do-cí cléir 'n-a aḡair air ;
fa dainim céim 'n-a scomair.
- 18 Iar dteacht leo dá láchair sin
ráiríó ris an bfiál b'paoilíó
nac s'éabodais san fíon 's san ór
's s'ac díol 'n-a éasmaais d'urmóir.
- 19 "Tigiríó don creib i b'fuil m'ionnmus
liom " ar an t-ós aist'earbhas
" ní cuibíó ió d'éara d'am
's do-s'éabá síó b'ar sásadó."
- 20 Diúltair uile deoirí i ndeoirí
dul leis ar áis ná ar ain'deoin
muna domadó síó bé a mbread
acht é d'aoradó san fuiread.
- 21 " fíon ná ór, ionnmus ná croíó,
ní fuil aḡam ar iomcár
ní do díoladó d'ám buíó déin "
ar an ríodam sám soiléir.
- 22 " Do cím-se " ar duine don d'ám
" fáinne óir fao méir m'eodáin ;
óo s'ruadó s'léadonn so n'gné b'áin
ní s'éabam san é d'f'asáil."
- 23 Cloí uasal so n-iomad buad
do bí san b'fáinne b'pionnfuar
is fa séad ríog an élaíó corr
dá díon i s'caí nó i s'comlónn.
- 24 " B'ad lib " ar sé " coiríóce, a éliar,
mo élaíó is m'fáinne ar doinrián
's san m'aoradó dá aic'le d'uib
do s'aoradó m'as'cte oruib.
- 25 Ann sin do rad maol muire
a láim 'mun ió órdúiríe
s níor f'éad cor do cur d'í
ar s'cur a érób 'n-a céile.
- 26 " A buain díot dá ndeacadó d'uit "
ar duine don d'ám orróruic
" is í ar mionait'ne, a s'ruadó s'eal,
nac tíobairíe uaió ei-sean."

- 27 IMDEARGTAR IM MÁOL MUIRE
RE COMRÁD AN ÉLIARUIÐE
NAC [BIAÐ] SGÉAL 'MUN FÁINNE AIR
MÉAR A LÁIME SUR LEADAIR.
- 28 TUG A MÉAR 'S A FÁINNE OIR
RE COIS A CÉILE I SGÉADÓIR
DO RÉIR A OINIÐ FORTUIL
DON ÉLÉIR DOILIÐ DOIGSÓLTAIÐ.
- 29 "DO-CÍMIÐ I SGOMGAR DUIB
CUIDEACHTA, A MEIC MEIC MURCÁD,
AS SO [AR SGOMAIRCE] FAR SGOIR
ÓN OLLAICME " AR NA HOLLAIM.
- 30 " BÍOD LÍB COMAIRCE AGUS CEALL "
AR SÉ AS SILLÉAD 'N-A TIMCEALL
" A DREICFEADNA SO NGENÉ SIL,
SIÐ BÉ CEITEARNA AD-CÍTIR."
- 31 SILLIS AR AN SCLÉIR SGÉADNA
'S NÍ FUAIR AN SEAL GNÚISDÉADLA
AR NDÉICSIN FA SEAC MAR SAIN
NEAC DÁ ÉIGSIÐ 'N-A FOCAIR.
- 32 MAR DO FÉAC AR A GLAIC NGIL
IAR N-IMTEACHT DON DÁIM DOILIÐ
FUAIR MÉAR A LÁIME AR A LÁIM
'S A FÁINNE—FA SÉAN SOÐAIN.
- 33 SEALL OINIÐ TAR SÁC AICME
FUAIR EI-SEAN 'S A TIOÐLAISTE
—NÍOR TÁIS A NDÉAGSAIN DON DÁIM—
'S AN SÉAD-SAIN AR AIS O'FASÁIL.
- 34 CLANN SUIÐNE NA DTAÐAR DTE
AS LEAMHAIN LUIRG A CÉILE
LAOIC AS CRUAÐE AR ÉUL A SCLÉAT
ÓN HÚR SÁC N-UIRE AN T-OINEAC.
- 35 AITBEODAD GUAIL A GRÍS-SE
A-NOIS DO-NÍ AN RUADÓRÍ-SE
ÓN BEO A-NÚ A HANAM UIÐE
DÁ MARANN CLÚ AN CÉADÓUAINÉ.
- 36 AR TÍ OIGFIR AIRO NA NGLAS
NÍ TEARC LE N-IARRÉTAR IONNHAS
AS SO CAITG NA FINE Ó BFUL
FILE SÁC AIRO DÁ FÉACAIN.

- 37 LORG A SEAN—GÁ NIAMHÓD NÍ—
 LEANAID RUAIDÓRÍ MAC RUAIDÓRÍ
 CRUÍ PIAL ÓN PAID MEABAIL
 DIAL AIGE RE A N-AIRRDEANAID.
- 38 MIAN LEIS-SEAN AR ÓDÍR ZCONFAID
 DÁIL A AIRM AR EACÉTRONNAID;
 'S Í ÁIL AN DIOMBRAIS DONNGLOIN
 DÁIL A IONNMHAIS D'OLLAMNAID.
- 39 NÍ TEASDA Ó BEICIR BAHBA
 BEIC LÁN D'EAGNA UZDARDA
 —CEAD AÉT TÚR TEASDA DÁ RAT—
 'S NÍ TEASDA LÚD NÁ LÁMAD.
- 40 NÍ TEASDA OINEAD IOMLÁN
 ÓN ÓZ FADILID AIGIDONÁR
 ZHÚIS ZRUADNOÉT ZO BPÁILTE AS FLEID
 IS LÁINTE A ZRUAMDAÉT ZAISGID.
- 41 LÁM TRÉAN AS TRÉITE LE PANN,
 MÚR CLOIDE LE HUÉT N-EACÉTRANM,
 TROIŠ SEANGBÁN AS TROMDA I OTREAS
 COMLA IS DEARBÁL RE NDOITGEAS.
- 42 BÁS CRÓ AR A ZCEILTEAR PATA,
 MIONN CURAD CLÁIR RÍOZLOZDA,
 ZUS DRAIGE ÓNA DEACAR DUL
 ZAN FEACAD AIGE AÉT D'OLLAM.
- 43 FUIL NÉILL NAOIGIALLAIS NA ZCAT,
 FUIL BRIAIN MÓIR MEIC EACAD
 ID ZRUAD MIONGLAN EANG AR EING
 —GÁ RÍOZRAD DO B'FEARR D'ÉIRINN.
- 44 A MEIC MÁIRE NAC MUID MIONN,
 ROZDA ZAOIDÉAL TÁ ID TIMCÍOLL
 COILL ZAN CUIHNE CRANN DOTORAD
 CLANN SUIBNE IS CLANN CONCÓBDAIR.
- 45 A SBRAIC Ó N-ANANN T'FOGLAD,
 A TRÁIS TORAD D'OLLAMNAID.
 DAN DEOIN ZAN ÉINFEAR D'OBDA,
 A TREOIR FÉINEAD N-ÁNRODA.
- 46 A MEALLTÓIR SEIRCE SEANGBÁN,
 A DRAIS AS CIAN CEILEADRAD,
 A CONGBÁIL NA ZCLEAS NZOILE,
 A SEAS URLÁIR IORZOILE.

- 47 CAIRT 'SA féile ar fašáil sll
MAIRGRÉAS ós ingean féilim,
DOIGIR DO DOINNÉIOÐ Ó NAIRT
COINNEALL AN OINIŠ V'ADAMT.
- 48 CUR A CLÚ RUG DO ROŠAIN
PAILM CUBRA CLAMN SCONCÓBAIR
CIAÐ ÉLOIÐEAC DÁN CÓIR MOLAÐ
SOIÐEAC ÓIR NA N-OLLAMHAN.

leannám.

103

Ble 012 D

AOÐ MAC DIARMUDA MAC AN BAIRO cct

- 1 Le héannnaoi cuirtear clú ban
A clú ó coimneas sa cur;
ní ríom do-cóir ar a croð;
i n-íol sgoil is dóis a buil.
- 2 Sí as comroinn cruio mar as dual
mar do fošluim ón fuil ríog
bean do fréim uioir pa an-iar
as réir éliar dar doiliš díol
- 3 Siad san teacta i n-éantoiš óil
freasdal nochar féasao dáib
rug dá toiš éaithe don éleir
nar léir faishte a-moiš ó mnáib.
- 4 Le a bpaicsin 'sa bpaiste ón mnaoi
dá haisio do aicris gne;
le sgoil fuair do haðnao i
ní fuair sí le haðbar é.
- 5 Díol dáib do réiois a-ris
ris an dáim san déinim nóis
cóir déine so doire cnuais;
guais na cléire roime ar Róis.
- 6 Do dlútais ar dáil a pleao,
ar dáim níor cumdais a crao
teas óil ó céile sa cor
tóir sgoil ar an mbéinne mban

- 7 féadctar a dúctráct d'á mnáib
 d'á dúctéas san déanamh lóin
 tug deibeadó ar cuirm do cléir
 na cuirm féin fa dheireadó d'óib.
- 8 'n-a tiomcál do-éadar cor
 —iongnadó 's san gúasacé 'n-a gar—
 sreabó nar domuin d'óib go dul
 as cur omuin ar bróin ban.
- 9 bean o'fuil uiróir as díon d'ó,
 ní príot le sgoil rié ríá,
 príot orra le a car i sclú,
 crú colla san blaó ní bia.
- 10 mar sgaoltear ar fleiró a luas
 do-geib sad doinneac ler b'ál
 —ní cuir sí áireamh ar fíon—
 d'áileamh 'sa díol go dtí a tráig.
- 11 sí d'á cíonn san éradó ó cléir
 a blaó ós a scíonn do-éadó;
 tug 'n-a héanar díol do d'áim
 ar mnáib ríog do-béaradó buadó.
- 12 ingean con connacé fa a-niar
 an sgoil sí d'ocár do díol
 do cuir sí glas ar a glór
 nac mór go sclas i fa fíon.
- 13 i n'gac céim 'n-a moltair mná
 is obair nar éirig leo
 barr tar an mblaó tuilleas tú;
 clú ban d'ó coimneas fa céo.
- 14 do gúais cléire naoré a-níog
 do maíne ó céile 'sa gcor,
 croó le d'áim ón béinne ban
 gal t'féile do-éadó fan gcoró.
- 15 don fuil ragallais ní ró
 d'asgurradó le cor do clú;
 cia as cneasda le a cor i'ó cló
 do toig do ró teasda tú.
- 16 doo tól i gcoróid do-éadó
 —ní cosmáil gur corladó sáim
 tís doot faicsin re seal suain—
 fear as buain i'ó gaisóib gráidó.

- 17 CLUAR NAOIÖE DO-ČÁIÖ TAR CEART
DO MÄOINE ÖÖ MÄÄIÖ AR A N-IOČT
SGOL DO-ČÖIÖ ŠAN AÖÖAR ORT
SOČT AR ÖRÖIN MALLÖAN ÖS MÖIOČT.
- 18 TEARE, A RÖIS, AR MÖÖÄIÖ MÄÄ
BEAN AS ČÖIR DO ČORA IO ČLÖ;
CROÖ DO ČÄÖAIRT TAR CEANN ČLÜ
DO MÄALL TÜ AN MÄLAIRT AS MÖ.
- 19 MAR ČEIO I ŠCOILL CRANN ÖS FIOÖ
BARR ÖOT FÉILE NÍ ÖOINGŠ BEAN;
SÜŠ CUAIN Ö OLLAM DO FAN
CRAÖ PAR ÖONNAÖ DO ŠRUAIÖ ŠEAL.
- 20 ÖEIRIÖ ORAIÖ Ö'UAMÄIN SGOL
ŠUR ČOŠAIÖ IO ŠRUÄÖAIÖ ŠAL
FOLČAR RÖIÖ AR CAMÄIR CROÖ
SGOR DÄ NŠABÄIL ÖÖÖ ÖRÖIN ÖAN.
- 21 ŠNÄČ LE RÖIS ÖONNAÖ 'N-A ÖIAIÖ
'S NÄČ ÖÖIŠ AR A BRONNAÖ BÉIM
DO CUIREAÖ SIAR ÖUÄIS LE ÖÄIM
PAR ŠUÄIS ÖÄIÖ I N-A ÖPIÄÖ FÉIN.
- 22 ÖURÖ FÄÖÄ LÖN AOIŠEÄÖ UÄÖ
ÖÄ MAÖINIÖ NÍ MÖR DO FÉÄŠ
BEAN ÄŠ ÖIÖL AOIŠEÄÖ FA ÖL;
LÖR AN FION DO ŠŠAOILEÄÖ ŠŠEAL.
- 23 ÖÖ ČEIRO RÍOŠNA A CUR I ŠCEÍLL
AN ŠNÍÖM-SAN DO ŠÄÖ DO LÄIM
COINNE RÍOŠ PAR ÖAOŠLÄČ BUÄIN;
A ŠIÖÖ Ö'UÄIM Ö'ÄONŠUČ DO Ö'ÄIL.
- 24 ÖEAN ÖON FUIL ÖRÖIR-SE ÄŠ CUAN
I N-UIREASÖAIÖ CRUIÖ 'ŠA ČLÖÖ
ŠEÄÄÖ ÄIČŠEARR I FA FION
NÍ BÍ ÖIÖL ÄIPREANN ŠAN ÖL.
- 25 NÍOR Ö'IONŠNAÖ BLÄÖ Ö'FÄŠÄIL UÄÖ
A CROÖ DO ROÖÄIL 'ŠA RIAR
SGOL I N-ÜČT AR-OILE ÄŠ ÖL
ŠUR MÖR AN LUČT TOIŠE A ÖTRIAN.
- 26 ÖIÖL CRUIÖ NÍOR ČOSMÄIL ÖÄ ÉIS
SA MÖÖ-SÄIN ÄČT DO MÜIN NÖIS;
FÍÜ A ÖFUIL ÖÄ ÖIOŠÖÄIL RE ÖUÄIS
ŠUIN CRUÄIS I RÍOŠMÄIÖ Ö RÖIS.

- 27 TÁNAIS SOIN DO CUMSA CÁIS
 NOCAR URMHAIS DUL 'N-A DEOIR;
 LE A DTÉIR 'N-A TEAGS I N-AM OIL
 NÍ HÓIR LE A PEAR A CRANN CEOL.
- 28 A COIL DÓIB DÁ EIS NÍOR DOIN
 MAR DO LÉIS LE RÓIS A RÚN;
 I N-A EACTRA NÍ FUAIR BRÍOS
 TEACTA RÍOS DO-ÉUAIR AR SCÚL.
- 29 D'ÉIS A DOL DON DÁIN A-RIS
 DÁ CROD 'N-A LÁIN NÍ LÉIS RÓIS;
 TARRA AS AN SCLEIR ON CRONN ÉUAIS
 A DUAIS TROM SO RÉIR Ó RÓIS.
- 30 Ó MHAIR AR BLAD BÉARAD SÍ
 A BÉAL AR RÉALTAIN AS RÉ
 DÁ RAB I N-A SOIRE AR SHAOI
 IS BLAD DO MHAOI OILE É. le.
- 31 FIU AR DÁIL MÁG MATSAMNA DÓIB
 DÁIN AS ROOCRA DO RÉIR;
 RIAR SGOL IS DOILIS 'N-A DÍAD
 OIRIR BRIAIN SAN CROD ON SCLEIR.
- 32 AR CUR TREASA BEIRIR BUAD
 DEISFIR AS DEACRA DO CLAD
 SO RUG DOINNIRIAN AR SURT GLAD
 FIAN OIRGIALL FA ART SAN AS.
- 33 TARRSA NÓ SO DTÉIR AR SHAOI
 AR GAC ÉIM DO COSAIN [SÉ]
 D'FÓIR ULAD 'N-A BÉIM DO BÍ;
 DO CLÉIR FA NÍ IS UINAL É. le.

104

MAOLMUIRE MAC CRAIT CCT.

- 1 MAIRG CAITEAS DLÚS RE DÁLTA
 MÁF FÍOR D'ÉIS A DEAGSAGSÇA;
 BEIT DAR NDALTAI-NE AS DRÉIM RINN
 CÉIM FA LASFAIRDE AR LUAGIL.

- 2 CEARṪ ṢOFRAṪA AS ṢLAN CRIṪE
 AṢ CUMṪAṪ AR ṢCEIRṪEI-NE;
 MAIṪ BLÁṪ A OIṪEAṪṪA AIR
 ṪO B'ṪÁṪ COIṢEALṪA AR ḐIONṪAIṪ.
- 3 NÍ [RINN] ṪEIREAS A BUIṪE
 ṢLOINE ṢRÉASA AR NṪALṪAI-NE;
 MALIÁṪṪ ṢAṪ ṪALṪA UAṪ AIR
 SNUAṪ A NṢLANṪA AR A ṢRÉASAṪ.
- 4 AṪNAṪ ORM ṪO B'ṪEIRṪM ṪEACRAṪ
 ṪOM CARIṪ ṪOM CŌIMLEABṪAṪ;
 ṪOIṪÉINṼE CION—BUṪ CION ṪÚIN—
 ṪOM ṪIOR CŌIMÉIRME IS CŌOMRÚIN.
- 5 MÁ ṪÁ ṪIOṢRAIS AN ṪALṪA
 AR ṪÍ COR RE A CŌMALṪA
 'N-A ṪIOR CŌNṢANTA IS CÁIR ṪAMṼ
 NÁIR ṪO ṪRONNṪALṪA AR MBRÁṪAR.
- 6 ṪEIT Ṫ'UṪA ṪÁLAIS AṢ ṪRÉIM RUINN
 Ṫ'ÉIS A OILEAMṼNA AṢUINN
 MAR ṢAOILIM A ṪEAṪṪ ṪIOCPA;
 MAOIṪIM NEART IS NEIMṪIONṪA.
- 7 IONANN ṪÚINN ṢLIOCAS IS ṢAOIS
 IONANN LEABAIR ṪO LÉAṢMAOIS
 'ṢUN MŌROIṪE ṪO MŪN SINN;
 CŌRAIṪE CŪL RÉR ṢCOINTINN.
- 8 CIA AN COMPÁNAṪ NŌ AN CARA
 AS IONṪAOIṪ Ṫ'ÉIS ṢOFRAṪA?
 ṪO LÉIS 'N-AR N-UṪṪ A AIṪNE;
 ṪO ṪRÉIS LUṪṪ A LEASAISṪE.
- 9 MÁ ṪO ṢEALL ṢABÁIL REM ṪROIṪ
 —ṪEACAIR COINTINN RE CAROIṪ—
 ṪÁ ṢEALLAṪ IS ṪOCAR ṪUL
 ṪAR ṪOCAL ṪEANṢAṪ ṪUAṪAṪ
- 10 ṢṢEAL BEAṢ LEAM A LOS ṢOFRAIṪ
 ṪÁ LEANTAR ṪÁ LABARṪAIṪ;
 IS AR AN ṪṪÁNAISṪ ṪÁIR SAIN
 CÁIR Ṫ'UṪA ṪÁLAIS A ṪÉACAIN.
- 11 ṪIONÓLAIS MEABṪ—MEABAIR LEAM—
 CEITRE NOLLCŌISṪŌ ÉIREANN
 I NṪEOIṪ NA ṪÁNA Ó ṪṪISṪ;
 ṢṢEOIL A HÁṪA UAISLIṢṪ.

- 12 I nUlltaib go n-iomao fear
nocha scuata on ceas naoirdean
re huét bfeinnead mear Meaðba
fear aet emfear infeadoma.
- 13 Fir Éireann ó Meirb a-mac
Cú Culuinn a huét Ulltae
buaib a scéimeann as an sCoin
is sluais Éireann 'n-a fochar.
- 14 Cú Culuinn an crocha buis
nior fásuib aet an comraib
san éaet sac donlá uad air
do sluas na caomhna a Cruacain.
- 15 Ní fuair fa deoir—deimin leam—
Meadb ar ngríosaib fear nÉireann
neac sa beirn ar beal an fir
—sgéal as Meirb ar a muinntir.
- 16 Cuiris fios uaithe ar fear Diaib
Meadb Cruacain na screac n-imcian;
tusad sin go ndearna ar olis
go pubal Meaðba an mílir.
- 17 Sealltar le a lán do sochar
o'fear Diaib ar a deonoctad
dul san aet ar Coin sCuluinn;
as soin pát ar n-uraguilt.
- 18 Seallais fionnabair fuair bloir
o'fior Diaib ar oruim sac sochar;
do ba searb leis ar labair
Meadb go feis le fionnabair.
- 19 Dá ngeallad éirinn o'fior Diaib
ní measaim ná buid míciall
ar cosg bfeadoma élaetca an Con
briaetra Meaðba dá meallad.
- 20 Inntleact Meaðba mluige an Sgail
meallais mac díomsac Damáin
do léim a comalta Con;
céim as rodocra rugad.
- 21 Fear Diaib agus Cú Culuinn
luet donfeadoma is donfultuig,
luet donlúir i nsurc saisgib,
luet donrúin is donaisoir.

- 22 Ionnsaigís áit an comhraig
 fear Diaó go nólús ionfomair;
 sé 'n-a clú meabla mairiú
 Cú na heamna o'ionnsaigíú.
- 23 Caitio ainn-séin rer-oile
 rinn a n-áig 's a n-iorgoile,
 diamair a scéimeann 's a scleas;
 o'fianaiú éireann do b'áineas.
- 24 Cú Culuinn do éardaois mná
 do coigil-sean an céadlá;
 fear Diaó ní coigleá an scoin;
 ciall 'n-a scoigleá níor cosmoil.
- 25 An sa bulsa nó sur buing
 i b'fear Diaó ó Coin Culuinn
 troio beo fa comérome cor
 gleo na concloinne curaó.
- 26 An sa bulsa as Coin Culuinn
 iomarcaíú narú ionfuluig;
 fear Diaó níor clisde ar an scleas,
 clisde ris nar ciall coimneas.
- 27 Rug Dia breic i na breic cóir;
 tuitis mac díomsac Damóin
 mar fuair sé an géarú dá goin,
 is téarna an té le dtorcair.
- 28 Mar do cuair o'fior Diaó a dhuim
 re comaltas Con Culuinn
 suais liom a uil o'ua dálaig
 cur i scionn a compánaig.

mairg.

SOPRAÍO fionn ó dálaig ccc

- 1 Maic an loct airtorioí óige
 tnuic cáig ris is romóide;
 a triat 'n-a óigriú do b'fearr
 dá sac iat fíomín fairseang.

- 2 DO ÉRÉIS MÁIS CARRÉAIS ÉLÁIR BREAIS
AR COSNAM CRÍCE A SINNSEAR
EÍC DO SÉAGSLATAIB ÉLEAT SCUIU
AR S'DÉADOMACAIB EAC N-ÁLUINN.
- 3 DO ÉRÉIS BONNSACA BLÁITE
AR RUAIÓSLAĞAIB RIONNÁITE
—TUAR ANNÁLA DON SÉIS SÍL—
DO ÉRÉIS CAMÁNA AR ÉLOIÓMIB.
- 4 MAR SIN DO ÉRÉIS TREALAM LEINB
O'FURTOCT TEAMRA—TOISIS NEIMMEIRB—
FEAR FOMMAR NA B'FONN SGAČAC
RE NDOBRAO CONN CÉADČAČAC.
- 5 LÁ DO-ČUALA-SA AN CONN-SAIN
I SCRUACAIN ŠUIRM ŠEALDORRSAIS,
LUČT ALTRUIM ČUINN AŠUS CONN
ŠO MACRAIO ČRUIM 'N-A ČIOMČALL.
- 6 CONN CÉADČAČAC NA O'TREAS OTE
DO-CONNÁIRE AR ŠCUR BÁIRE
SAN MÍIS FEAR ŠO N-EIRREAO DRUAO
AN SEINŠFEAR FA MEAR MARČSLUAŠ.
- 7 ŠLUAISIS AN O'RAOI ŠO DÁNA
ČUCA I ŠCEANN NA HIOMÁNA;
TUS AR FOMM NA PAITČE AN PÁIO
AR ČONN AITNE SAN IOMÁIN.
- 8 DEANNAISIS 'N-A DEAŠAIO OÓ
DO ŠLÓR FEATA NAR ÓMMA
AN O'RAOI DO EAGAIR FOMM FÁIL;
DO FREAŠAIR CONN I ŠCÉADÁIR.
- 9 “ ČIA ČU-SA NÓ ŠÁ TÍR OUIO ”
AR CONN AN ČROČA NUABUIS
“ ŠÉR ČÓIR ŠRÁO DO ŠNÉ Č'AISČE
IS LÁN MÉ OOO MEARAITNE.”
- 10 “ DO B'IONŠNAO OIÓRE Č'AČAR,
A MÍE, I N-AR MEARACAO;
FUAIR SINN ŠNAOI 'N-A ŠNAOI ČOIMSE;
FA O'RAOI INN OOT AČAIR-SE.
- 11 “ IS É DO MEARUIS MEI-SE
AN FEIÓM-SIN RE B'PUILEI-SE;
FUAIR MÍONBÁNBA FA ČÁC COR
NAC TRÁČ RÍOŠÓAMMA REABRAO.

- 12 “TEAMHAIR ÆREAS 1 MBÍOD PÉILIM
DÁ ÆREASOA, A CUINN CNEISSÉIMÍSING,
GLÓIR AN BAILE MAR DO BHÁID
NÍ BAO DÓIG É’AIRE AR IOMÁIN.
- 13 “TREAD DÁ DAINGNE NÍ DEACAIR
SAN LOSGAD Ó LAIGNEACAIR
MUN RÁIT SCUIRR SAORCLOCAIG SIN,
A CUINN CAOMÉROCAIG CNEISGIL.
- 14 “AN BÓROMA FA DÚ DAOIB,
SA TABAC A-TÁ CAČAOIR;
SAN TOČT RE CAČAOIR, A CUINN,
IS CAČAOIR ORT A N-ABRUIM.
- 15 “A-TÁ—GÁ TRUIME COMA—
SA BREIT LEIS AN MBÓROMA
BRÓ BAN MALLABRAC GRUAD NGEAL
AS SLUAG LANNARMAČ LAIGEAN.
- 16 “LE HUABAR AIRDRIOS LAIGEAN
MÚR TEAMRA DO TROČLAIGEAD
AN PORT 1 SUIDEOČTAOI SIB;
IS OLC FUILEONGČTAOI A FAICSIN.”
- 17 Ó ’D-CUALA CONN CRÍOC MUAIGE
ORČRA TEAMRA TAÖBUAINE
TUG DÁ ČAMÁN ORČAR UAD
AN CONČAR FALLÁN PLEADFUAR.
- 18 TUG CONN AN ČROIÖE MEADORAIG
BÉIM DÁ ÖRUIM LE DOMÉANMAIN
MUN ÖPROIGIÖ SLAITLEADAIR SAOI
ÖTAITNEAMAIĞ ROIGIL ROČAOIN.
- 19 FEAR SA RAIBE CIAL ČAIDE
CONALL CRUACNA A ČAÖMOIDE
TUG RUACAR AR A ČUL CONN
SO MÚR CRUACAN SO CONALL.
- 20 “CRÉAD MAR ČOISGIS DOÖ READÖD?
ČAIDE ČUIS DO ÖOIMEANMAN?
NÁ SÉAN” AR CONALL RE CONN
“DO SGEAL ORAM, A ANAM.”
- 21 DO RÁID CONN DO LING LOINGSE
“IS MÓR ADÖBAR M’ACTOIRRSE,
TEAMHAIR SAN TEAGLAC SAN TEAG
MEADAIR ČEAMRAČ AR ÖTOIRNEAD.

- 22 “A-tá aḡ cur orm, a oíde,
Teaḡair mar tá i nDoócroíde;
tarla cor don lios rem linn;
san dol dá fíos ní fuilngim.”
- 23 “Léan Teaḡra ná tabair d’aoibh”
ar Conall re céib mbarrclaoin
“i scléit éogair ní d’ú dol
’s san tú go habaig doḡmar.
- 24 “Léig fós d’iomcosnam Éireann,
a Cuinn na mbas mbairrseimseang,
a folt laigleabhar élaḡ ḡcam,
an ret aibgeaḡaḡ aḡam.”
- 25 Do ráib-sean—fa ráib soraibh—
naḡ anfaḡ ar éancomair
port fa dion d’fearaibh re heaḡ
Teaḡair na ríog go roiseaḡ.
- 26 Ráit Cruaḡan na ḡclaḡ ḡḡaḡaḡ
do fáḡaibh Conn Céaḡaḡaḡ;
neamuis a d’torann ó a d’toig,
leanais Conall an Conn-soin.
- 27 Tionólait a-noir ’s a-niar
Connaḡaig na ḡcorn mbairrfiar;
’n-a mbróin truin mheanmnaig san maḡ
aḡ leanmain Cuinn do-cóḡar.
- 28 laḡait go n-iomaḡ tionóil
an cuib-sin d’fíad Éiríomóin
mun óigfear nar b’ónna smaḡt
’s an cóigeaḡ cróḡa Connaḡt.
- 29 Go hoirear mbóinne buige
tiaḡ sin—suaire a soḡruide—
tóir trom aḡ d’ruib re a n’alta
[mar] ruḡ [ar Conn] Connaḡa.
- 30 Do bí aḡ Caḡaoir don taoibh teas
slóḡ laigean i na loingear
láim re bóinn mbreaccloḡaig mbláit
’n-a mbróin neartcaḡaig neamtláit.
- 31 Mar rángadair uḡt re huḡt
laigniḡ is cóigeaḡ Connaḡt
fa reaḡmar deas a n’deabair
san treas neartmar náim’deamail,

- 32 AR nDOL DÁ n-ÁIREAM uile
ní ÁIRÉOBAD ÉANOUINE
ÁR TROM AR TOLCAIB RE A DTAOIB
SO DTORCAIR le Conn CATAOIR.
- 33 SUIRÍS FÉIN I DTIG TUAČAIL
SABAIS ÉIRINN n-ÓRÉUACAIŞ
TAR ÉIS FÉILIM DO BÍ I MBROIO
AN RÍ AR ÉIRINN SUR FUAŞLUIS.
- 34 DO ŞÉIS TONN RUÐRAIÐE RUAD
IS TONN CLIOÐNA NA ŞCAOMÉUAN
DO ŞÉIS TONN MÉAR NA MAOILE
RES AN NDONN NGEAL NŞRUADONAOIÐE.
- 35 AR FEAD FIOÐBAIÐE ULAÐ
IS COILLTEAD NOLUČ NDEASMUMAN
DO ÉROM ŞAC DLÚTÉCOLL DACTAC
RE ŞCONN ŞCÚLCAM ŞCÉADCATAC.
- 36 ŞÉABAIÐ DOMNAIL mac DOMNAIL
MAR SIN ÉIRINN n-IOÐARÐOINN,
ŞŞÉARAIÐ SO SÉIM RE SACSAB
AN RÉIÐ BPEARAIŞ BPLEADARSAB.
- 37 A-TÁ ÉINCÉIM D'AIČRIS ČUINN
NAC DIONŞNA mac MEIC DOMNAIL
DÁMAÐ I A ČÍR TÍR A ŞEAN
SÍ RE RÍŞ NOČA ROINNFEAD.

106

EOŞAN MAC CRAIT CCT.

- 1 MITIO CREIDEAM DO ÉLOINN NÉILL
'ŞUN ÉLOINN AS NAR CREIDEAD DÓIB;
ní FÁS DO-NIAD TAR ÍB NÉILL;
ní LÉIR CÁS NAC IAD DO FÓIR.
- 2 BÓINN DÁ ČÍ NA NDUMAC NDONN
ASUS TULAC NA DTŔÍ BŔIONN
ŞŞARTAR FEASDA RE FÉINN ŞALL;
CLANN NÉILL AS CNEASDA ÓS A CLONN.

- 3 SLAT ORRÓRAIC ÓS FINE NÉILL
 smaect Cormaic ar mhíde móir;
 Banba sealcuinn taoib re taoib
 fagla í maoil eaculinn do fóir.
- 4 I leic fagla ós ead a-tá
 an Banba somad bean do
 ní buo rogar do cleic Cua
 fojal nua i ngrad leic don ló.
- 5 Lia sgor an monadbrais móir,
 lia croo as ollamhaid uaid,
 lia a coin—ní ceilte ar an féinn—
 teirce a ngeill soin is a sluais.
- 6 Lór a mionlaect i múr ban,
 lór a ríogdaect—ní rún mion
 a cur uilleannac arm sean
 badb dean ní huirreannac o'fior.
- 7 Ua Colmán ó Cruacain caoin
 is buacail o'orlár an áis;
 tugad treas san fíadain uaid
 an treas uair ar n-iarraio áir.
- 8 Béas don deisfear car a clú
 an dan bus deiread don ló
 ead uaid le mallgothu mna
 lá an uair do dastmothu do.
- 9 Ní béara céim ar a cúl;
 a réir ní géabha san siail;
 ní héidir le huict an ríog
 díon an céiofíir i nsgurt gliaó.
- 10 Luict donnbrat i noeasaid ruas
 ar ceanaib fa Cormac Ós;
 feiom ar crannaib um ceann nsgreas,
 soeao seang ar barraid a brós.
- 11 Lán dearnann do sormsa gear
 is seanlann tromda re caob
 is am crann reammar dá riar;
 níor iarr 'n-a leand crann caol.
- 12 Ar bfuigle re a asaid n-óis:
 “blaasaid bruisne blaasaid ruais,
 mín as dul so coruib ério
 san brug 'n-a mbíto o'fohuil uaid.”

- 13 NÍ CARRAÍO SOCRACÉT NÁ SÍOÍO,
DO-ḡABÁIO DOOCRAÉT IS DOAÍO;
NÍ BASḡAÍO AR IORḡAIL T'ḡIAN
ASOAR CIAN NÁ IONMUIOÍO ḡUAR.
- 14 RÉIO BÍ Ó TEACÉTA DOOÍO TÓIS
—ḡÁ NÍ AS DEACRA NÁ DREÍM RIB—
LAOIC LER B'ÁIL I NGLEO DO ḡOIN;
NÍ LEO A BḡUIL 'N-A LÁIM ACÉT LIB.
- 15 DÁNBA AIRC I N-EIÓREACÉT CÓIR
CARLA IO CAIRC—IS DEIGNEART DAOIB;
BIAÍO FÁC EIÓRIB ḡLEAÍOÍO FÁIL;
DO DHEIMNIG FÁIO NEAMHÓḡ NAOMH.
- 16 LÁ PEADOMA NÍ FÁS DO-NIÁO
NA PEADONA RE A BḡÁS DO ḡRÚḡ;
BAR N-UIILL NÁ UABAR BAR SOÉAO
NÍ TRUAILL DO CÉAO SLUAḡAÍO SÍO.
- 17 ORRÓRAIC Ó CÉANAIB DO CLÚ
A CORMAIC DO MEADAIR MNÁ;
ḡUARAÍO BAR N-EAC, A ḡIR CROÍ,
CREAC NÓ [A] DÓ LIB RE DÁ LÁ.
- 18 LUÉT TILTE UILE DON IAC
NA LITRE CUIRE ḡO CAC
ḡIR RIS NAC SOḡNAÍOMA SÍOÍ
ḡRÍOÍ COMARÓA Ó DÓIS DÁ TAC.
- 19 TEAS AN TALMÁN IS TUAR ḡNAOI
EAS UAO ḡAN BALBÁO NÍ BÍ;
TUIḡTEAR SIN AR SÍONAIB DÓ
ḡUR SÍOÍOÍḡ SÉ RIB, A RÍ.
- 20 MÍN ḡAC MAIGÉAN, MÍN ḡAC LINN,
ḡAN CḡAÍO RE TÍR Aḡ TUINN;
DORUIMLEABAIR ḡAC DÁMNA CROINN,
COILL DÁNBA I ḡCUIRMMEADBAÍO CUINN.
- 21 CLÚIM NA LEARḡSORT NAOIÓE A-NÍOS
—ḡÁ CEADACÉT AS CAOIMHE ḡRÉAS?
A MBIA AR COILLḡIOÍOÍO DO CNUAS
BUIO SIA SUAS DOIMNḡIOÍORAÍO DÉAS.
- 22 AN ÚIR AR N-OSḡLAÍO DÁ HÍOÍ
Aḡ BROSDÁO AR CLÚIM NA ḡCLEAC;
ḡÍO CREAO RUḡ AN MUIR A-MAC
NÍ ḡUIL RAC NAC TUG IS-TEAC.

- 23   ŠIOLLA AÓRAS D'FÁŠÁIL ÉLÚ
       'n-a ANÁIR LABRAS AN LIA
       RÍ DO TAGRA DÁ NDEAC DÓ
       MÓ D'AGRA NA MBREAC 'ma mbia.
- 24   DO BRÍŠ FEADOMA ŠÉIRREANN NŠLAN
       MÍN ÉIREANN 'SA EARLA TIUŠ;
       AN RÉ LE RIA TAR ŠAC BFEAR
       SIA AN SEAL Ó 'NÉ ŠUS A-NIUŠ.
- 25   CLANN CATAOIR IS COLMÁIN MÓIR
       'n-a COMDÁIL ŠO CATAOIR NÉILL;
       ŠIÓ CARA CEALL CEANN AN TSLUAIS
       DO ŠMUAIN CEALL DARA DO DREIM.
- 26   FÉINNIO TEAMRA Ó TIŠIÓ ŠGOL
       DUIŠIO ŠAN BEARNA AR A BLAÓ;
       IOMDÁ SEALŠ IS ÉACETA ÓN FIOR
       CIOÓ NÁ BUÓ CEARÓ BRÉASCTA BAN?
- 27   ŠAC NÍ DÁ BPUIGE IS DÁ BPUAIR
       AN RÍ AR ŠAC NDUINE AS A DÁIL;
       I MBRAC CORMAIC SUL DO-CÓIO
       SLAT ÓIR AN DONNBRAIT AS DÁIM.
- 28   ŠÁ BEAS BEIT ŠO ŠAR DÁ ŠNAOI?
       TAR A BLAÓ NOCA REIC RÍ;
       PRIOT 'n-a DEIŠÉADÁIL UAIÓ É;
       PUAIR SÉ ŠO NEIMÉASÁIR NÍ.
- 29   DONNAIO SLEAŠA ŠORMA I NŠÁÓ,
       BRONNAIO ŠREAŠA OLLMA AS ÓL,
       ŠEALLTAR MAILBÁ AS AIFREANN UAO,
       DO AITŠEALL ŠOUAŠ ANNA ÓR.
- 30   DO MADOIO TROMDÁIM AR ŠUIR ČUA,
       ŠOBLÁIN ŠAOIL DO ČUIR A ČLÚ;
       FOŠUS ŠAOL DEAGŠLISNIŠ DÓ;
       LAOŠ BÓ ÓN TEALAIŠ-SIN ČÚ.
- 31   TÉIO RE NOIŠGREAO DAT DO DEARC
       ŠAN DAT AS COIMŠEAL REO ČORP
       A ŠNAOI TAR NAR B'ARRAIO ART
       SA TLAET DO BAOI AR FIAÓAIN ORC.
- 32   NÍ BIA FÓŠ TEAC ÓŠ DO ČOIŠ
       ŠAN DO NÓŠ AR NEAC DÁ MAIR;
       IOČPA FÉIN RE SEANÓIR SIN
       NEAMÓIO ŠAC FIR DOT FÉIN AIR.

- 33 Sleasá reamra Béinne Úriot
a céile leamna buí lat;
fuaraís corn beanncraobac breac
'mar feac Dolb sealcaolac glac.
- 34 I bpurt an Daghda ós Béinn báilb
do-cóir re huét Samna a seilb
tapraíca ar cúl saca cuirn
cuirm as túr dagcroíca ar deilb.
- 35 Mór fíle ón bronnath do-beir
bile dar donnató sac dair;
go deorath le duasaib cruir
seolath ón fuil uasail air.
- 36 Mac Duibhe Coblaig ó Cliaig
dá sac duine congbaíth cóir;
tuas d'anáir do cineath Céin
a ngéill d'faghail ióeath n-óir.
- 37 Clann Colmáin — ní cineath mion —
cineath re congbaíth na sgoil
na cláir brannaim 's a mbró sreas
mó a seath i sclannait a sgon.
- 38 Cuir dá riad an miorófhann mór
i n-a dtriall Sionann 's a sál;
cuir fineacais dóib sac dún
'ma ndún Béinn bileacais bán.
- 39 Craob darab ceard ceannac snaioi,
caor dearg a teallac dá tí,
cleacathaire faire toige té
sio bé oile baile i mbí.

Micir.

107

BK OED

FEARGAL ÓS MAC AN BAIRO cct

- 1 Mór an luét ardraig Éire;
siar tar sleasaib seinbéirre
do-éuarth an tonnban tráicte
uaim i n-urliar éinbháirce.

- 2   Do gao a hanam aiste
Éire na gcuan gcionnaiste
d'á éan uaétaíre éuaine éuinn
do ruaétaíre uain-ne i n-donluings.
- 3   Dá eite lúit leite éuinn
rugadóar san bháire beanncuirr,
críoc na niall d'éanluét uile,
siar ó féaršurt úsaine.
- 4   Ó Néill, Ó Domnaill díon sgoil,
Ó Domnaill, Ó Néill neartmar,
glóir banba i mbáire na deise;
tráicéit fáilma dá inneise.
- 5   Doð raémar, Ruðraíde oil,
do-éuaird 's san iad-san d'áirim
cuire san luings-sin tar linn
do cuirrsiú uile éirinn.
- 6   Rugadó éirinn is iad sain,
rugadó leo ar fuiriú uaéaib,
an dá iarla d'fuil na b'fionn
tre a b'fuil an griangá i ngréibionn.
- 7   Bío cáic a baile i mbí a dtail;
ana gaoideal šuirt fionntain
is toirte craob fuinn uisniú
ar-don san luings luétmaíre-sin.
- 8   A b'fuil san luings-sin do luét
ní dearna—da do cumuét—
ar múr dá tí teac luáid;
creac mar í ní hionnsaímaí.
- 9   A leitéid d'éinóreic oile
níor gluais Conn ná Conaire
fáid fuinid ó tráis go tráis
le más uirid don easbáin.
- 10   Caitréimeac an creac-sa siar
le coónac cáta Oirgiall;
rug dá coróin cláir na b'fionn
don sbáin is onóir éirionn.
- 11   Caitréim mar an screic-se a-nonn
ní dearna tuat dé danann
fa creacbanba na gcall sean
ná clann mearcálma míleat,

- 12 AN ÉREAC ROCTROM RUG TAR MUIR
 NÍ ÉIOCPAD AON DÁ HIARRAID
 SGIAC COMAIRGE CRÚ NA NEART
 TRE CONNAILBE AÉT CÚ CONNAÉT.
- 13 FA TRUAG LEIS ÉANA A COMGADOL
 FA AINBREIT EACTRONNMAOR
 DÁ DTHUG MÁG UIRIDIR A UÉT
 AR FÁO FUIRID DÁ BPUCTOÉT.
- 14 FA TRUAG LEIS TREADAD TADMRA
 'S CLANN MILEAD FA MÍMEANMA
 DAR GLUADIS TUIR PIONNMUIGE FÁIL
 DO MUIN IONMUINE ÓN EASBÁIN.
- 15 SÁ DÁS AÉT AN TRÁT TÁNAIS
 CUIRTEAR LEIS Ó LEACÉFÁNAID
 —EACTRA DO UAISLIG A RAÉ—
 TEACÉTA AR UAISLID NA NULTAC.
- 16 CONALL EOĠAN INSE BREAĠ
 GLUADISID AINN-SÉIN ÓS ÍSEAL
 FA FIOS CAITLEOMAIN CLÁIR SREING
 —DÁIL DO AITĠEOĠAIG ÉIRINN.
- 17 DO ROIGNID ÉIREANN ANN SIN
 CÚ CONNAÉT ÓĠ MÁG UIRIDIR
 RUG LUÉT A MÓRLUINGE A-MAC
 TAR UÉT GLÓRBUINNE NGRIANAC.
- 18 DO ŠAOR MÁG UIRIDIR OILE
 A RUG LEIS D'FUIL ŪĠOINE
 'S A BPUIL DÍ SAN BĠANĠA A-BUS;
 ĠO DĠÍ TARĠA DÁ TURUS.
- 19 TAR BÓĠNA NA MBUINNEAD NGEAL
 TÁINIG D'FURTOÉT MAC MILEAD
 LONG NĠAOI NÓ A AITĠIN OILE
 LE FLAITĠIN CRAOI CONAIRE.
- 20 EACĠAR MUIRNEAC BĠD MÓ FĠAC
 LONG NEARTMĠAR NĠAOI MEIC LÁIMFĠAC
 RE MBRAON'DORTAD DO BUAIN DE
 DO-ĠUAD DĠONOĠTAR INNTE.
- 21 LONG NĠAOI Ó ĠAC LINN DO LIONN
 AR FĠEAD DÁILTE NA DÍLEANN
 NÍOR LÉIG BRAON TUILE TĠAIRSID
 DAR ŠAOR UILE AN T-OĠĠAIR-SIN,

- 22 fearg íosa fo-deara a dáil —
neac beo ar an talmáin tonnábáin
níor léig an tuile trom-sa
don uile aét an t-oétar-sa.
- 23 Sgaoilid oétar na hÁirce
lán d'aoibneas is d'fhorbáilte
iar ndóilinn fan scrúinne scé;
na sgríbhinn uile m'fínné.
- 24 luét na loingei-se an luét éall,
an uile fós fearg eadtrann;
an Áirc reime an bárc a-bus
teime i nsaé tráét ó a éurus.
- 25 Ar dóilinn feirge fían nSall
do éadomuin sí sluas fíréamann
's na cúig tíre im fonn nUisnig
an long síde síoblaig-sin.
- 26 Sro ionmáin ní hionann sin—
do saor míle do míltib
fan ngortmáig do sábh re hArt
dar an ar [n-oétar] d'fúrtóét.
- 27 Long eile as aicéin di-se
Argo saor a snoigéi-se
—ní riar far éual a dearaó—
uad do iarr a hainmneaasáó.
- 28 Tríó sin fuair an t-ainm oirrdeire
bárc nar lia luét uadbairneirt;
“long Argo” ón uair-sin i-le
tarla as na huaislith uirte.
- 29 “Long méig uiróir” amla sain
bias ar an aéluing eadtaig
fuair ón mánac baisteadó binn
arérac na n-aistoea n-aoibinn.
- 30 I luig Argo—anba an raé—
do-éuad an sasraó fíréasac
caor éonfaíó fa teo tionól
d'á dtoréair leo laimeadón.
- 31 Bárc nar b'féidoir rié ríad
aistoe do hionnraó aissia
le neart slóig sasraíóe fíréas,
amaine as cóir do éoméad.

- 32 Innte do-éadaið cian ó sáin
an luét do b'féarr o'fúil áðaim
as dul do éasail na traoi;
cur 'n-a asaið ní féadtaoi.
- 33 Caiðréim eile amla sain
do-éantar más fíor o'eolcáið
le géasaið Moíse míde,
gréasais oile a n-aimsire.
- 34 Do-éadaið aéfoireann eile
i luings argo a haimsire
do gréasacáið ó gurt airt
luét céadodacair do éosaint.
- 35 Ón luét-sain luings hargo
níor iomcuir bárc beannamra
luét mar columna cláir breas;
comumla dáib do dligeað.
- 36 Muna beaé innte aét iad sin
dá prímlarla mac mílir
sgot luings le luét bað mó
tar uét tuinne ní téarnó.
- 37 Do cuir fáilte ar croiðib cáis
toisg na nlarlað don easbáin;
's tug a ndul tar fairrge bpin
sul saca hairde i nÉirinn.
- 38 Mar measdar trá a doct le séan
nó a n-anamain mað éiotréan
bíð don cuir-sin glóir is gruaim
ar fóir uisnig i n-éanuar.
- 39 An long-sa do imðis uann
cluinnsin a heactra n-ionnpuar
tug a brios im curp do clóð;
a luét fa-ríor is romór.

mór.

EOCÁIÐ Ó NEOĞUSA CEC.

- 1 Ní ðulğim aiťpeaR aR řeirğ;
toil liom aR laS dÁ ðibeirğ;
níor cùir sí i n-aiťméile inn
ní aSan aiťréiðe m'inctinn.
- 2 ðo-rinneas —ðo-rinneað rinn —
řearğ nać aiťreać rem inctinn;
ní caıgealta a ćor i mbríoğ,
ğom aR n-aiğeanta aR n-eissioð.
- 3 Ní cúis nać bearta a ðuiðe
m'řioć-sa is řioć řir ionmúine;
a nðéaðrað leam ağus leis
is téarnað i ġceann caırðeis.
- 4 Maıť séan ðaR siolað an řearğ
eaðrom is mac míc RiððeaR;
tonn éağbáćaið í aR aR nðoirr
is í aR ġcéaðmáćair ćumoinn.
- 5 ð'uillioğ a ðúre níor ðeağ liom
ðeiť ðó mar ćáć ġo coıťćionn
ğur ćomlas mar ćrićir ðte
ðomlas řićið aR ðřeirğe.
- 6 ðo-ðeirim mo ðeannać ðí;
ćáiniğ ðo ćaoið na ġoiðe
ðul i n-ainn [řónaðmúið] ruinn
ðo ðaiðð óraRmaığ Umáill.
- 7 Dá ćaoið řuaramair řear ġráið;
ði ćárrćus toğa compáin;
ğríos řeirğe aS uaiðriğe brut
řeirrðe luaimniğe a laSrać.
- 8 Créað aćť aiťðeoðað toile
řearğ an aosa ionmúine?
ní ceıso coðal aR ćneið sláin
mar sein ðo ćoğað compáin.
- 9 Mo ćean řuair an řear ġráð
dÁ nðearnas ðóiğ teağmála;
ðo ćuiğ mé naR ðeacáR ðam
řeacað an té re ðćartað.

- 10   ṢÉ A-DÉARTAOI ṢOMAṬO DÓIG MÉ
       níor nár leis a los m'éisge
       beic treic oirmeaḋta rem uḋt
       do sḡeic coingleaca Connoḋt.
- 11   Mí-se foirniata fraoḋḋa,
       ei-sean ṣo meirḋ míolaocḋa;
       rinn ar mbeoḋaḋta ṣiḋ beaḡ
       leomanta inn ar Uilleaḡ.
- 12   Ṣillim ar m'ais, anaím ḋall
       ón ruaḡ nac raḋaḋ romam,
       ṣiḋ doifreasḋail inn re heaḋ
       i rinn coimeasḡair cairḋeaḋ.
- 13   Aicniḋ ḋamṣa mo dÓig ṡliaḋ,
       teann mé ar mḡac meic Uilliam;
       na ṑiallaḡ as ísle d'ṑuil
       bím-se ciailaḋ ṑa ṡcomuir.
- 14   Ṣiḋ iomḋa iomlaoiḋ ṡoine
       ṑiḋt leis ar lorg n-amsoine
       mó a ṡráin-sean a ṡuin dom ṡaoiḋ
       a ṑuil ná táirseaḋ taḋaoir.
- 15   I n-iomṡoin áhraḋ ḋṑromḋa
       múinteár mo mḡic ṑoḡlomḋa;
       ní nar ḋaorcloinn ḋanba ḋreaḡ
       do mḡolṑoinn arma ṑileaḋ.
- 16   Ṣiḋ bé ar nac bím-se ḋána
       do-ḋearuinn buaiḋ ḋteasḡála
       d'ṑuil ṡliaḋḋúrcaḋ na ḋtreas ḋte
       ó eas nḡrianḋrúḋtaḋ ṡailme.
- 17   Seac slioḋt ṡConaill ḋrainnḡeir
       ná aḋmaḋ ón Eoḡainṑréim
       beic ṑam ḋaorcuing maḋ dḋiḋt lais
       ná bḋiḋt do ṡaorcloinn ṡearlais.
- 18   ṑine ṡaoiḋeal mo ṡoill ṑéin
       ḋá mbeic nac biaḋ ḋar nḋeiḡreir
       ar síḋt ḋá ṡcuireaḋ 'n-a ṡceaḋ
       ṡan dḋiḋt ní ṑuiḡeaḋ Uilleaḡ.
- 19   Aicme ḋriain ['ma] ḋarr nḋoḡḡlan
       's ṑréam do ḋeaḋt 'n-a ḋtiomḋall-san
       do cloinn buiḡ armḡonaḡ ír
       s cuir d'aḋboraib d'ṑairbriḡ.

- 20 SORUITH LÉ—ní luaithe [m'fearg]
 buò-easda re nua risdearo;
 do-béara —buò tuar toile—
 's do-ghéaba uam ionmhoine.

Ní oluigim.

109

FEARĠAL ÓĠ MAC AN BAIRO cct.

- 1 Ní fada ón fódla a tāt a dtuairdeamain
 cāc is nuaileabair dá fósra i n-aonaiḡib;
 gearr go snadma sí ris na saoirfearaib
 rí don ḡaoirdealfuil go mbanba bhaon-
 dairiḡ.
- 2 Ní fada cobair ó clár téimhíde
 —glár céillíde re n-ogair ḡac donouine;
 a-táir dá ḡairm go sort nḡáiriḡe,
 do noct ḡac fáirḡíle d'ainm ar n-doḡai-ne.
- 3 Ó leargaid ḡinne go claiḡ scroibíodain
 baird an ḡaoirdealfuil ime mar ḡac doin-
 feadain;
 baḡ fogus doib teac̃t a dtuairdeamain;
 ní baḡ tearc nuaideabair um bóinn mbraoin-
 ealaḡ.
- 4 Eac̃tra bus díot siar fan saoraḡair
 le triall i caomluḡair príot na fáirleabair;
 beartar le móirfear amla ar éinleḡin
 slóigead céimriḡin tre banba mbáinleabair.
- 5 Uaithe na sgol le bpuil ḡac fáirḡíle
 do tuir ḡáiriḡe ar scor cuairte an clúmaile
 do-ḡeibtear a labra ó leic laogaire
 aḡ reic ar n-doḡai-ne re haḡba nūḡaine.
- 6 Beir aḡ a fréim um Rāt bḡearaḡaiḡ
 ḡéill dá leanamain iar ḡac̃ do comḡosail
 tatam ar tonnaib an fódio fuineadaiḡ;
 (orrair) í muireadaiḡ re cóiḡ comadaiḡ.

- 7 O'fíor Dúine naé dáig as a éoirméigib
toirnpíoir glúine cáig mar as coméubair;
flaíteas na bándá re teas tuillpíoir
cuirpíoir na habla teas fa éroméumair.
- 8 An t-éasga lán nar loig fa ainépine
an goil dá tairngire do clár coillmíre
dearbáir le hearla na scraob scumraíre
doó as furnaíre na Teamra toinnéile.
- 9 So hUisneac, so fáo mbraonac mbreaé muié,
so naonac ar oTeamrai-ne a-táó dá tairngire
na haibne um claié 's um éruacain scoll-
búre;
le buacail gormúibe biaíó ar mbuíóne-ne.
- 10 Is é doó Ruáó don bándá as báramail
abla an fásabáir uáó ar a duilleaóabí;
dearbáir re húr gac gormfúinn gROIgíóóain
ó Doimnail o'oireamain do múr múireaóais.
- 11 Cia san talaí tráé nar tiormuigéó?
fa clár épionnláigean fásáó umluéó;
Siuir agus Máig as gréin dá ngeimluéó
a cáir dá veimniúéó ar féin Urmúan.
- 12 Do dearb gac tráig um an mbúill mbeann-
foltaig,
a súil re seangóctab an cláir éonnaétaig;
a roéa nuacáir ói ní diommoltair,
rí naé iomarcaíó ar éruacain éallóartaig
- 13 flaíteas ulaó naéar dom o'ainépine
anar dá tairngire o'áoó Oirníre;
annam íac naé ba dóig dá veirépine;
re triac seinmíre ní baó cóir coimrige.
- 14 Do éac a-níóó ní baó fáé píorcóire
ráé na síotbóinne fa píor a fáíócéille
is cóir do-róine éire doincéile
do céile laicéféime bóinne bláitréire
- 15 Suirpíó i ráé Néill ós bóinn bíleaóais
—ní cóir o'fíleaóabí an éim do céilíomain;
ar oíleaó cláir na Teamrac éoireamain
búó neamgúé oireamain dá dáil veiríonais;
ní fuige doéruing fa Dúin éféaraóais;
ó Doimnail as leanamain a é'úr ngeinealais.

- 16 Léigfíod Éire a rún le cleit Ćraobruaidhe
 d'á d'reic Ćaobnuaidhe do Ćúr a síorghlóire;
 biaid go dearbĉta ó soin 'n-a sámhríge
 na tealĉa cláirġíre i moig ġionbóinne.
- 17 Noĉa bia fa Raolinn fear fionġaile
 ná ar fear fionnmáige doibinn na hAlġaine
 san taob ĉiar aĉo folta fíodbaidhe
 san triall iorġaile fa Ćorca callbuidhe.
- 18 Noĉa bia as slóġ mór muige mínĉanaig
 aĉo fíneamain uile d'á hól ar na haoigĉaduib;
 na laoiĉ as lia duais do na deoraĉuib
 ní bia re a ngleoġonaid ġuais ar ġaoirĉealaid;
 beid na cúig slóig calma i n-aonaidig
 san aĉba ĉlaonĉairig ós bóinn bĉaoin-
 ealaidġ.
- 19 Táin ġaĉa críĉe faoi ní fillfíodir;
 ní lingfíodir tíĉe cláir Ćraoi Ćonĉobair;
 cread fa mbiaĉ comla re cuirġigib?
 ní cluimfíodir rian foġla a fonnĉalaid.
- 20 Oligĉear do bóinn ġan éara an fuineaĉaidġ,
 do-ġéana Ó Muireadaidġ cóir iĉir ĉineaĉuib;
 le ríġ a ġaĉbra ġeall ġaĉ ġeinealaidġ
 ceall ġaĉ seinibair san bĉnĉa bileadaidġ;
 leitĉbreac le báid ní béara Ó fearadaidġ;
 éara um ealaĉain níor b'áil ar fíleaĉuib.
- 21 A críoc ó D'ia as teacĉ ar ġaĉ ĉairngire,
 ní bia neart ainbġine ar fíoc a fonnmuige;
 fan bġairĉe síde ġcruicġil ġcallbuidhe
 faġluidhe ġaĉ tíre cuirfíod i ġcomnuide.
- 22 A maoir um ĉlaidġ is um ráĉ ríġíre
 ar ríbile as ġnác i nġlaidġ ġan ġuailíre;
 ler ngéig ós fíod an fíodla d'áiríre
 ġaĉ fáidġile d'á fíogra a-níod dar nuaidile;
 ní cluimim cóir uirre as aonĉuine
 aĉo doġaire slóig ar dTuinne Tuaidhe-ne.
- 23 Brian agus Conn as crád ar n-uailíe-ne
 d'á nuaidile fa fáil le fonn mbraonDuibhe;
 minic ba tréan orĉa ġaĉ éinġile
 na fíinníre toġĉa naĉar éar aonĉuine.

- 24 Dreać súbác le bpolcáir gac fáiríle
le honcain nšáiríge tulac Téimíre
mág donğusa as dáig dar noíoin-ne
rígšile cláir éadomROSSA is ar scéilei-ne.
- 25 Dúinn a-nois is eagal ar neamğloine;
peadar neamđaiđe ar gac n-olc dar
n-ionğuire
fáir roinnpeas rem anam a urnuiğe
đbal cumnraiđe đanab oirceas ionmuine.

ní.

110

FEARŞAL ÓŞ MAC AN BAIRO cct.

- 1 Ní tráć aitreacáis o'fuil Conaill
a gclóc cúil an gcéin do mair;
lor do boing casnađ do éroiđib—
do coill gasrađ Oilig air.
- 2 AR éosnam cáđais an tuaisgirt
an tiğearnas do tuill sé
ní fuair guaisgín éaitreac Cearmna;
aitreac o'uaislib éamna é.
- 3 Ní hiontađubta aicme Conaill
a gceannás do ó nar đáil siad,
níor gáđ guaisneim re nğuin mbaoğlais,
do uaislig tuir doimaisğ iad.
- 4 An lá nac fuair flaitceas Conaill
ceann rođamnađ Ráća Té
is ann bađ caointe clann fíelim;
níor b'am faoilte o'Éirinn é.
- 5 Bás dođa is gan é do ríogáđ
ríograđ éacćac áća lias
ó éamnraig élaoin na gcoll leonta
do sğadil fa fonn eorpa iad.

- 6 A éur fa úir Innse luigðeac
's san flait do gairm do gríb luam
dā ní do sgaol cáe ó céile
an tráit do sgaol Éire a huaim.
- 7 San éur ris um ríogáct Éirne
do b'fíu oðair aibhle a cró;
do bí sé iðir cáe 'n-a Cormac,
do sgé bláit na ndonnslat dō.
- 8 Ó éur na scrú [is] éur na scait
creideam d'aoð an uair do mair
fa síol n-Éanna do b'fíu a dōcar;
do-éiu séala a oðar air.
- 9 Do b'fíu a fuarboit oirðe soignéan
's a shuan corrac ós éionn sdeat
do b'fíu a dōcar i scoill éaolisleas
sur tuill sochar sgaoldeal nsgreas.
- 10 Le mórad tuat do tuill flaitéas
le pírinne—foirbte an éairt—
le rat ríog, le coingeall scroide,
le sníom soirmreann d'fine airt.
- 11 Fós as cosnam cáta Éirne
uata sion so n-uair a luas
níor tearc as teact as sac tacar
feart is leact is atar uad.
- 12 Fa múr cloice do críc leibhir
a bas fuilteac do b'fearr séan;
do cátaib breas fa ceall comda
a greas seans is a gormsa gear.
- 13 Ó nar leis Cruaca is cuan feabail
ní príot leis-sean luac ar tuill;
do b'é pál a screac do éaomna
eac is lám is caolga í Cuinn.
- 14 Sion sur hoirnead—anba an mjobáir—
mac í Doinnail Dúin na Sgiat
ní buð cóir aco caoinead flata
ar róim doigead cáta Cliaé.
- 15 Le huaitnib cáta Cláir laigean
's i leit Cuinn iar scríc a ré
's i ngac dointeas do mín Muman
doointear 'n-a ríog ulaó é.

- 16 Saisgead na cruinne ar n-éas Earcail
do aithéorúis i n-a [fonn]
ní hé féine a-mhán do méadúis;
d'á cráó céille éadair [ann].
- 17 Ní hionmhaoiúte i nhlis luigtheac
ar luét caointe na gcóig n-iaé
caoí do déanamh go n-deoir d'áta
tre réallain eoil cáta Cliaé.
- 18 Na cúig cúigir-se clann luigtheac
lán d'eolcuire druim ar druim;
fa léan ní diongha na daoine,
iomda néal as caoine í Cuinn.
- 19 Ceitre searbhaota iar slait Raileann
is réalta donn as dearg snas
as druó re caitim a céile
tuas ar laithibh gréine glas.
- 20 Siansa cumad ceol na finne;
fadain tuirse tá 'sun muaró;
ar éuan Daoile ní fuil áineas;
faoiúe fuil as ráiméas Ruairó.
- 21 Cuirió aétuirse ar fíor scuarta
an ceol tuirse tá san scuán;
do-beir caoine ar fíor ainiuil
faoiúe na sriob d'airdiuir d'truas.
- 22 As caoine laoié loéa feabail
faoiúe truasá tógbair sí;
is lór do maoite do mūsclaó
glór na gaoite as dúsgaó dí.
- 23 As dúilibh balba iar mbás dotha,
sió iomda éana caoi truas,
is lia faoiúe baob is brainéan
as caoine a arm raigéar ruad.
- 24 Do b'iaó trí bhuairó na mbrainéan
a bas fuilteac nar foso séad,
a dornéar, 's a doire caoilsléas,
muréad oile gaoiúeal ngréas.
- 25 Muréad Siuire, seabac Muimneac,
mac Briain Dóruine, barr Té,
níor gab for-ior dotha Cormaic
gér damna ríog orróraic é.

- 26 'N-a d'ama t'earna — tuar neamáið —
 naoise éactac na n-eac mbras;
 níor léigeadó faoi róim na ríge
 gé do b'aoi d'ois fíre as.
- 27 'Oo tuit fós suil fuair a ríogad
 i Ráit Dá Coga cian uair
 Cormac na loingse, lám éactac;
 fa d'ál toirse an t-éactb'rað fuair.
- 28 Mac Carrais éalma an cur éactac,
 Dongus Cláire rer cóir súl
 'oo éall ar d'óccas a d'raoib'ead
 barr órcas far saoil'ead Súir.
- 29 Mar na d'ama tú do t'uiream
 tug cinneamain bus cian goim
 d'aoð eilge san tát a tíre;
 fáð feirge na síne som.
- 30 Timceall t'igearnaís an tuaisgirt
 ní turb'aidó earla ar tuir m'aoi
 aco oic d'ib Coib'ais a gcinnead;
 níor loct ort'aidó filleadó faoi.
- 31 Ar oic re hógaib an tuaisgirt
 nar togað oirn aoð 'n-a ríge;
 ar n-eite lúit do cloinn C'raoib'e
 'oo buing t'núit na n'aoime d'inn.
- 32 Suais sur d'ioqlað do d'is t'núca
 le taoð míleadó múir Dá tí
 an feidm do-níodó gleoluét saisgíð;
 fa beo'dact i n-aisgíð í.
- 33 Na caça do cuir'ois ultais
 i n-aoim'feact le háirsíð lias
 le h'aoð fáil do-beir'í a mbuid'e,
 fa neimní d'aidó uile iad.
- 34 'Oo-géanað sei-sean sluas d'aoimneac
 aoð bearnaís ar bruinne slóis;
 muna mbeat [a] eac is a ara
 do ba [a] leat cleat d'ala d'ois.
- 35 Glúin deireanað saisgíð saoir'eal
 a saol ón tráð earla i n-uais
 mar fíne Róis iar gCoim gCulunn
 ó do rois róim fuluings uainn.

- 36 Dóinn do-roisneadh ríogradh Uisniḡ
iar n-*Art* doinḡear—*anba* an clóth—
nó fíoth críon nó tráisḡ san torcár
nó síol dTáil iar Murcadh mór.
- 37 Nó Tuatha Dé na n-*uas* líonmár
ar luḡ Láimhían dár an linn,
nó fine Néill iar Niall n-Oiliḡ
nó a fían féin iar n-oisíth fínn.
- 38 Nó an Róim phortḡlas iar bpoimp Máisḡ
múr duaidteanta Dúin na nḡall;
iar n-*oul* fadó dā fláitib dólse
caitir na tráoí an tír-se tál.
- 39 Nó an fíanc iar Searlas sluaisḡ ḡaoiḡeal,
nó an ḡréas uma nḡeisiḡ cuill
do bí fa bhrón iar n-éas n-*áicil*
—*is* mór an béadh—caitir Cuinn.
- 40 *Áicill* mac péil na mbeart mbaosḡlac
do bí coir ḡo dteasda sé
neim [ón] ḡrian áisḡ ar a armaib;
níor dāisḡ ḡliadh dā fāḡlaid é.
- 41 Níor leisḡis liaisḡ ná luib dólseas
duine ar ar d-*earḡ*—*dia* do ḡlóir—
Áicill mac péil posd an ḡaisḡiḡ
nar foso ó cléir aisḡiḡ óir.
- 42 Níor leisḡeasadh ḡo lá a éasḡ
éadta a éaolḡa ná a cuilḡ duinn;
do bí doḡ amla 'n-a *Áicil*
damna ler fadom caitir Cuinn.
- 43 Neim a láimhe ón ló do imcísḡ
d'ultaid uile *is* doḡar cráid
—an ceas naoiḡean do fás ortá—
tre a bās doinḡear Tolca Táil.
- 44 Na toirce ar dtréisean a n-*uata*
—ní d-*aoine* a-máin—mór an b-*roir*;
a-ta ót éasḡ fa ceas cumadh
meas na nḡeasḡ ar n-*ouadh* doir.
- 45 Le ḡlór duaidsead díoḡlas borbḡadot
ar balb oisḡead d'fuiḡlib cuain;
a-tā a luac d'fáilme san fíothbaid
aidne ós b-*ruac* re n-*ioḡnaid* uaid.

- 46 DÍASA FÁSA IS FÍOÚBÁD FOLAMH
 D'EASBÁD EIRE AS ÉIRGE SUAS
 A LUAC SOIN D'ÍSLÉ SAN FOCÁN
 SO NGOIL TRÍB-SE AS CROTAÓ CHUAS.
- 47 SOIGNEÁN FÍUCÁD, DOIBLE TEINE,
 FAN D'TUAISGEART AS TÉAGÁD LÍOS,
 A-TÁ A LÓS D'FUAIRE SAN OISGEAD;
 LÓR DO TRUAIGE AR TOIRNEAD TRÍO.
- 48 A SIL A INNÍB AN AIEOIR
 D'FÉARCAIN LÍONMÁIR SAN LEITÉ TALL
 TEASDA SOIN DO BLIOÉT ÓN BUARCROD;
 NÍ FUIL ACÓ RIOÉT UATMÁR ANN.
- 49 ÉACTA MIONCA, MÍNE IS BURBA,
 BOGA IS CRUAS, IS CUMANN SÁIMH,
 NA SÍONA DÁ SCÁOI Ó ÉROIRÉ,
 A DLAOI DÍONA MÓIGE MÁIL.
- 50 A MADOIRÉAMH BEAS IAR MBREIT COSGAIR
 A CHÚ ÉROIRÉ, A CATAC CÉ,
 A LEONAD GNÁT DAOINE NDÉARBDA,
 A BLÁT NAOIRÉ TEALCA TÉ.
- 51 A DOÓ ÓS MAC DOÓDÁ Í DÓMNAILL
 NAR DÍULT IORGAIL, NAR ÉAR DUAM;
 A DÚSGAD CEALG, A CEO SÍDE,
 A BREO DEARG AN TÍRE TUAID.
- 52 A MEIC MÁIRE, A MÓRAD ÉIGEAS,
 AN UAIĞ I BPUILE, A FLEASG LÍ,
 NÍ BEAS DO MEAT PUILE FÉILIM;
 IS CREAC UILE D'ÉIRINN Í.
- 53 MÁG DONGUSA ÓN UAIR DO IMEIG
 AN T-EIMEAC UILE FUAIR BÁS,
 IOMDÁ SAN RIAR DÁM DÁ DEARDA;
 TRIALL TRE CLÁR TEAMRA NÍ TRÁT.
- 54 TEASDA GAISGEAD ŠDAOIRÉAL ŠCONNAÉT
 CONN DOLMUIGE MAR FUAIR BÁS;
 NÍ CLUINTEAR TNÚD LE COR ŠCOSGAIR;
 DOL DO TÚR TOCAIR NÍ TRÁT.
- 55 FUAIR A OIRONEAD I N-ÁIT PÁPA
 PEADAR CRÁIBTEAC, CEANN NA NGRÁS,
 LÁN DO BUAD DO BAOI SAN RÍORÓIMH
 FUAIR ŠNAOI ÓN TRÍONÓIO 'N-A TRÁT. NÍ TRÁT.

- 1 Rannam le céile a clann Uilliam
Inis Banbá
ó tArla as buairéaró críóc sConnla
fíoc bar bfaíla.
- 2 Do sguir coíad [cur dá] coimétreán
fa éeann tíre;
do cleaéaró riam as cloinn Créíde
roinn na ríge.
- 3 Iomóda roinn do-roinnead uirre
aíenó dām-sa
munbáó mall don oireaéct fionn-sa
toígeaéct tArsa.
- 4 Do roinn Éireamón is Éimhear
Inis Ealga;
do roinn fearon Éar is Orba
a fear re fearna.
- 5 Do roinn clann daígmín an Daíóda
aínmín fearóda,
do roinn Eoían is Conn Cnoóba
fionn na fearóda;
do roinn Sobairce brugh Banbá
's an cur Cearmna.
- 6 Déanam do nós na ríog romuinn
roinn an acaíó;
beic dá roinn ní mé naé moíuig
's is é m'fácaín
níor cleaéct mei-se, síó méin meacáíó,
céim i scaíab,
's ní meisde rí san a raíail
ar tí taíair.
- 7 Do-béar daíob-se, a daígsíloéct Uilliam
obas cóma,
ní fuil aéct ar sCroinn do éora
roinn as roíga.
- 8 Rannfa mei-se ós mé do fíoir
aíene a otóran
i noíó leicib críóc fuar Éireann
na sCuan sCnóóonn.

- 9 Do-ním leat do leictir maoláin
 nac mín muiḡe
 tír ar a ḡceiltéar néall nime
 fan tréan tuile
 tír i leaḡann sneadcta aḡ sniḡe
 dearca duine;
 do-ním leat mar éineing oile
 do'Éirinn uile.

7 ḡiḡ bé (i nÉirinn) ḡo huilḡe nó ḡo hiomlán
 [a-dearaḡ] tré coir n-ionnluiḡ nó eaḡarcasaoiḡe
 (nó iḡiomráiḡ) ḡur(ab) ainḡeart éaḡcomḡrom do-
 roinneaḡ an roinn-se, a-tá an tsein-ḡriaḡar
 ealaḡanta uḡḡaraḡa ón fíliḡ láin-ḡeart laoiḡionḡa
 leam-sa dá¹ lán-cosnam; 7 is í an [tsein-]ḡriaḡar
 sin: “Quidquid in duas partes dividitur altera
 pars ‘semi’ dicitur” eaḡón, ḡiḡ bé ní foḡáil-
 téar nó rannḡar i nḡiḡ rannaib, a-dearaḡ leat
 ris an dara rann, ḡion ḡurb leat comḡrom [í].
 (Ar an aḡḡar sain), do coḡuḡaḡ an comráiḡ-sin
 7 do dearaḡa na deaḡronna do-ḡeirim-se roḡa
 ḡan freasaḡra do cloinn an larla do na hurrañ-
 aib sin. Óir do² feaḡar nac fuláir ḡoiḡ fairr-
 singe na foḡla dá mbuiḡniḡ³ 7 imle uiḡt-leaḡna
 na hÉireann re hiomḡur a n-anñuirir; is léiḡiḡ
 dam-sa an eang (anḡaiḡḡir) [eassáḡail] anḡoḡ-
 air iomḡumang úo.

- 10 Óta Éiḡneac ḡo huḡt ḡcolláin
 mar cuḡ tíre
 beaḡ nac ḡfuilḡ i ḡcló a céile
 [mun] mó mile;
 níor ḡaḡ duine iaḡ buḡ fuaire
 riam is riḡe.
- 11 O'ur láim i ḡriain —beaḡ [da ḡuḡḡa]
 toil don ḡúḡaiḡ —
 ḡaḡaim i mbeinn fuinn fiaḡaiḡ
 eiaḡ ḡeruinñ ḡcúḡail;
 léiḡim ḡan foḡra ḡan feaḡain
 foḡla fúḡaib.

- 12 Ní cúis béime siò bé measas
méad mo leattruim
a léigim d'iaċ ċuinn tar ceartroinn
don druing òreaċcoirr.
- 13 Siò bé measas mire a bfeinnead
's a bfear nòiomboz
ní mo éan rí ris a ronnad
i 's a n-iomad.
- 14 Siò bé measas méad a sceannaig
ar érioc nšaoirdeal
fulung a n-éaċt is a n-álad
creaċt a šcaoilšleagš.
- 15 Siò bé measas mionca a sluaišcreaċ
tar slios tíre
ní suais leam é do buing béime
fan roinn riše.
- 16 Siò bé measas méad a šconparò
aš cur caċa
beaš naċ dearna deař a nòreaċa
feař a bplaċa.
- 17 Oul dā bfeāċain ní fiú ceirtleat
criċe hēireann
briocċ a šgiaċ, cailce a šcaollann,
bailce a mbéimeann,
a bfaċ craoiseaċ šo šceo éródonn
leo 'n-a léibeann,
a sluagš 'n-a n-éanbrioin āiğ d'iarann,
šrāin a nšéirreann.
- 18 Clann an Iarla ó imlīb Deirš Deirc
dream as ionnsa;
ní clann mar šaċ šcloinn an éclann-sa
ša roinn riom-sa;
ní fuil líon a šcoisšte šo ceannsa
aċt an prionnsa.

Oir⁴ ní fuil líon (a) šcoisšte nó ceannšuiğt-
[nó ceartuiğtš] na cuirdeāċta sain aċt an t-aoine
Dia adarta uile-ċumāċta⁵; nó prionnsa soċraio
(soċroċta) sairōbir slōiğ-líonmar Sacsan lé sair-
mīniğtear šaċ saor-šluagš dā šior-ċoğad; nó
suais 7 omān 7 imeağla na sé n-onċon n-ainble

[n-aisiméil] (atáir aSam-sa), do céad-tógbad⁶ as Criðinbéal Cáinte⁷, 7 do hoilead as a haitle as⁸ Néirde fadóbrae feoðair-briaetrac⁹ mac Áona, 7 i na ðiair sin as Dallán fíor-eolac¹⁰ [fíor-foglumta] forguill, is as Seanacán¹¹ síor-ðoilis sein-fíle; is a-táir aSam-sa is an uair-se¹² re haðair ðac doim u'uaislið is o'ardmáitib na hÉireann do sainiteoðac m'foðail nó m'arsain nó m'ingreim¹³, dá scoznað is dá scnáim-gearrað; 7 is iad anmanna na n-oncon sain On 7 Ainim 7 Aicis 7 Srios¹⁴ 7 Slám 7 Soirt-briaetra; 7 muna tí m'fortact [nó m'fóiritín] nó m'eadoráin nó m'anacal do na¹⁵ huasail-ionnsoruimintib sin, ní himneasta gur culað cumðais¹⁶ nó cosanta nó coiméadta ar mo éreac-arsain an toiceasual liosta¹⁷ lán-míotapair, is an (fíann anðfann éasruair 7 an) cuideacta [ceann-trom érioctánac coim-anfóac] cruinniðeas i n-oireactas¹⁸ im uirtimceall [i n-aimsir eagla nó fuaetana nó foiréigin nó] re linn roðair¹⁹ nó ruðais do roctain; 7 is í as²⁰ culað coðair nó caðaiscte don cuideacta sin .i. a meilleosa²¹ (meirgeaca) mainnt-béalaca ar n-a sceangal (is ar n-a scruid-cuibreac) dá screasaib²² cruad-súgán [tar a scorp-ðaðairib,] is a ðuaða (coimleactna) [caoil-bráistheaca] cúl-éroma²³ [coim-gearra]²⁴ connair, is a scorraín (cama cír-geara ar n-a scom-suirliuðac) fa na screasaib²⁵ céadna so com-ðaingean, is a ðfioðaca²⁶ (líomta) leacan-éruirde (aingéara) 'na leat-lámair (leo); is ní hionann don ðamrair²⁷ [fadóbrais]²⁸ arm-éorcra ar a n-iarraim-se comroinn críce 7 forba [7 fmeacais] (7 fearaínn uair iadair i n-uirtimceall a n-ard-flata [sna scipeaðair] (dá imcosnam)²⁹.

- 19 Comðlúit a scait 'n-a mbróin ðoððaða
 nað ðóis ðiomðað;
 bearn a himeal na ðpear ðpearðað
 ní ðean bioððað
 re ðlús lúireac nðarb is sormða
 asus arm n-iomðað.

- 20 Iomṑa leo aḡ léim ḡaḑa troṑa
—buṑ tuar buaiṑriṑ—
searraḑ seang aḡ bleit a béalbais
's beann eic uaiṑriḡ;
mo éion buṑ réiṑ ris an ríogḡraiṑ
mir séim suaiṑniḡ.
- 21 Iomṑa cotún coiléir rionnta
ḡo ró deallraiṑ
is feilm éorr tar ṑeirc ḡo ṑuilibir
's beirt trom treamraiṑ.
- 22 Iomṑa ar ṑroing naḑ ṑóig ṑo freasṑal
ṑon fréim ṑúrcaisḡ
ḡiaḑ le n-aincear com ar créaḑḑḡoin
ṑonn ó ṑrúḑḑfuil,
caomḑaḑ ḡing aḡ loinn naḑ leontar,
croinn 'n-a 'ḡcúplaiṑ
'ḡa mbí iolar arm i n-éaḑḑaiṑ
's baṑṑ aḡ brúḑḑaisḡ.
- 23 Iomṑa ṑonnḡlat ṑíobras saigṑe
is sreang ḡa lúbaṑ,
biorḑraimn caola as réiṑ ṑo ruaḡaṑ
céir ṑá ḡclúṑaṑ,
ḡunna cúireas ṑ'feirṑm ar óiḡfear
ḡeinm ḡan ḡḡrúṑaṑ,
ó mbí fear a ḡléasṑa ḡruaṑṑuṑ
pléasḡa púṑar.
- 24 Iomṑa le a ḡcois—cia ar naḑ leaḑḑrom—
laoc mar Oḡma
le ḡcuirḑear cuairḑ ar feaṑ feaṑma
fear ṑuairc ṑorrṑa,
ḡille nar liḡ ṑlaoi ar a ṑiomṑa,
saoi fir foḡla,
fear croiḑḑe craoiseaḑ ḡo calma,
ḑaoiseaḑ tromṑa.

Is ḡiṑ tromṑa ḑaḑaoiseaḑ ḑarḑuisneaḑ aḑáim-
se ar an ṑtulán sruitṑeirḡeaḑ³⁰ stéibe so, ní
mó ná³¹ meannma is mór-aigneaṑ cloinne [ionn-
saigḑiḡe] éiḑḑ-ṑeoṑa oirṑearca (urraṑanta) an
larla ḡo n-a n-óisríogḡraiṑ uaiṑriḡ alláḑa i n-a

n-uirtimceall an uair súirio³² ar sleasaib réirde
 a ríog-*bhrúigean*³³ as ól a *bplea* *b*píor-uasal³⁴
*b*píneamha 7 a *n*deocann *n*garb³⁵ *n*gabálda, ar
*b*pás *r*uitnead³⁶ is *ruamanna*cta 1 *n*-a ríog-
gnúisib as éisteadt re *dréadtaib* 7 re *duan*-
*laoirib*³⁷ a sean is a *sinnsear* *gá* soluis-reic³⁸
 1 *mbéalaib* *reacairead* is ríog-*b*aro; ná³⁹ *mór*-
aignead na *muinntrei*-se an uair súirio 1 *n*-a
*mboctogai*b *crom-lúbána*cta *creat-lomno*cta as
*comól*⁴⁰ ar a *céile* dá *gcoirimib* *béil-flu*cta
*blaitche*⁴¹ is dá *otobannaib* *mór-cluasa*cta⁴²
*meirge*⁴³ *b*ruidearnaisge⁴⁴, 7 as éisteadt⁴⁵ re
hasallaim is re *holl-glór* a *n*-*ainminte*ad *n*-éig-
*ciallaio*⁴⁶ 'na *n*-uirtimceal is *gac* [aon aca] as
*ta*bairt *aicne* *go* *hurmaisneac* ar *ura*gall is ar
*foirbéici*g *gac*a⁴⁷ *hainmí*de *seac* ar oile; is
*éirgí*⁴⁸ a *b*ponn is a *b*píor-*aignead* le *n*-a *b*prais-
*géimni*g *sin*⁴⁹ 7 [*tóg*bairt *coim-séis* *crónáin* 1 *n*-a
gcoinne. is ar an *a*bbar *sain*] ó *carla* *ceart*-
roga *cinnte* *don* *ordu*gad [sin] as *gac* aon fa *leit*
dar *laoc-muinntir*⁵⁰, is ead as *in*deanta ann
*daingni*gad *go* *cinnte* ar an *gceart-roinn* 7
*sna*dmad *solus* ar an *síotcáin* 7 *cuir*⁵¹ 7 *teannta* 7
*treabaire*⁵² [do *gabáil*] ar *gac* *taob* ré *trean*-
comall [dá *céile*] *gan* *gabáil* *baile* [nó *brá*gad]
gan *gluasa*ct *ceana* (nó *creice*⁵³) ó *neactar* *uainn*
 [ar ar oile] *amlai*o.

- 25 *gab*tar *geall* as [na] *mnáib* *muile*
 re *cnáim* *coire*;
ní *gnát* ar *meisge* ó *píon* *v'ibe*
 an *míol* *muige*;
meinic do *lig* le *fe*ar *faire*
bean *fir* oile;
*cuir*tear *neamháil* *duas* ar *duine*
 'n-a *cruas* *croide*.

- 26 *léig*eam *dínn* ar *saobnós* *seacráin*;
*sna*dmam *connrad*;
bíod re *gac* *gcuma* *dár* *ceangla*o
urra *urrlam*.

- 27   Ḡéabao cúgam mar éor síte
       saorclann uilliam
       fir nac bronn a nḡort do ḡallsluaḡ
       folt nḡonn nḡruimḡiar.
- 28   Ḡéabao mé—ní maiteao Seán—
       fan síot coingeao
       tar ḡruim ḡac ḡeallao dá nḡeallao
       o'earrao uilleaḡ.
- 29   Dá mac Riocairo roḡa ar sluaiḡio
       slata failmḡeaḡ
       fir as fearḡa ḡleic ós ḡormróo
       meic do mairḡréaḡ.
- 30   Ḡéabao cúgam sa éor éaona
       clann séim Suibne
       cuireas ḡleo ḡan ḡruaim ḡo nḡairḡe
       ḡo mbuaio mbuioḡe,
       ḡream ḡliḡeas cur tar ar ḡcinn-ne
       bun ḡac buioḡe.
- 31   Síot Seacnasaiḡ sluaḡ Ó ḡfiaérac
       —ḡraoéḡa an méinne—
       na cuir ḡaingne as dual ḡar nḡin-ne
       sluaḡ ḡo séime;
       fir sin do ḡabluḡ ó ḡuaire
       o'aoḡao fēile.
- 32   Clanna Uaoac, aicme hoibeao
       ní haos doibeao,
       's iao tar cáe ḡom éaoinna ar ainioét,
       aoḡḡa an t-oirioét.
- 33   Ní hiao a-báin, biaio ḡac aoimḡear
       ó fiaḡ ḡaillme
       mar buḡ ḡalta cíḡ ḡom coimḡe,
       ḡiol ar nḡaingne.
- 34   Beio a marcaiḡ, beio a mbantraét,
       beio a ríḡna
       do ḡuc éincinn cáḡ ḡom éaoinna;
       ní ḡáil oíḡna.
- 35   Biaio mo roinn re ríḡraio Connáct
       coioḡe ar cuimne;
       siaioe mairḡeas ḡa maḡ mēioḡe
       blaḡ na buioḡe.

- 36 BIAID A LAOIC DÁ LUAD AR TOSAIG
i DTIG bainnse;
biaid maidt agus olc gada haimse
as toct tairse.
- 37 BIAID-SA IM RÍG AR RÍOGRAD BÚRCAG,
beid fám antail;
fás ar m'innhe béin re a mbronntaib
don fíréim fíranncag.
- 38 MAIT AN SEALL RE GABÁIL RÍGE
mo roinn orra;
beanfa mei-se o'féin énuic Conga
souic réir ronna.

(7 IS IAD SOUIC RONNA NA RONNA RÉAMHÁIRTE,
DÁ) DTEAGMAD Fonn AITEARRAIG⁵⁴ NÓ IMEIRCE IM
AIGNEAD NÓ IM INNTINN-SE, OIRÉAD (AN FEARANNTAIS
DO . . . ⁵⁵) UADA-SAIN AGAM-SA SAN OIRBEARNAD,
SÍO BÉ IONAD O'ÉIRINN i mbuó mian lem meanmain
anad (NÓ OIRISEAM, 7 CUAIRT TIMCILL) SAN TAIRISIOM
SAN TOIRMEAS MAILLE NA⁵⁶ SCOMARTA AIRD-
CEANNAIS O'FAGÁIL ÉADÁLA (GO HÁISEAD AONTADAC)
amail as iomcuibuid o'fíor mo garma.

- 39 IOMDA FA ÉNOC SCRÍOCHUAD SCNOBDA
SÍOCTLUAG SAMNA;
cluintear fuaim na dtonn fa tromra
as lom labra;
ní luét déanta cúntair corma
BÚRCAG BAMBÁ.
- 40 FINE BÚRCAC NA MBRUG SOCRAD
SAOR A N-AICME;
lán a maidt 's a sait dar seirc-ne;
maidt a maicne.
- 41 MAIT A DTIGE i DTIOBRAM CUARTA
as cian cluintear;
maidt a ngníom don flait dá leanfar;
maidt a muintear.
- 42 MAIT A LAOCHRAID LÁN DO GAISGEAD
gníom go bflaettraig;
maidt a mná nac cait aet corcair;
maidt a marcraid.

- 43 [1s] maic [ar] lúe luét a bpeadma
—ní peim leisfear;
maic a bpeadma san déir nbeasgaó
san méin meisgead;
i láim a ríogban seang slistiug
fearr a bpeisteas.

112

Book 100 re.

BRIAN Ó CORCRÁIN cct.

- 1 Rí con Éireann ábartaó
coiléan ciuin cruabánaltaó;
is tuar clú a hoirbhearta áis
cú bus oirróearca n-iomráio.
- 2 Iomda cáil inar cóir seall
don ceannpurt-sain con n-Éireann;
barr clú ní diommoltair ói
an cú im pionnoctaid Éirne.
- 3 Mac loibdaiaí na n-arm noct,
fuair do cú-sa, a Cú Connact,
a nm agus a clú re a cois,
an cú síó airm i n-uais.
- 4 Uasal an treab dá dtá sin;
is mac ábartaó d'fínnigil;
fuair a sbairn caitréim don coin
caitréim do b'ainm dá hatair.
- 5 Bíot nac béaraó buaó nbealba
an cú cumta croibfearó
dul rompa ní clú don coin
cú as corcra crú i scondaib.
- 6 Ní cú más fíor a heactra
aó duine i nbeilb draoióeacta
—is tearc lá nac dearbútar duib—
a-tá mar fearcain asai.

- 7 Cú le mórtar gac meadóir,
cú as grádmair le gaoidealaib,
cú as toileamla fa dtáto soill
an tsoirdealbda ag áluinn.
- 8 Is o'iarrsma na gcon gcalma
an cú céillir cahtaró
ag fionn reáctmair rí na n-ós
do bí neartmair a-nall-ó.
- 9 Nó is í cú meic morna mair
dar b'ainm iorgal an uair-sin
ba caitleomán re cneas soill
beas do haitbheorad eadoinn.
- 10 Nó is í foirneart cruair calma
an cú ceannard cahtaró,
cú osgair na scuac scam
ba luac scosgair i gcomlann.
- 11 Nó cú meic luag na learg
dar b'ainm eubair an Ceinndearg,
an cú glan seampaoibrac seang
ór gearrsaoiglac dam díleann.
- 12 Gá dtám, do coimneas na gcon
do bádar ag airdríg álmán,
bran féin as dagdamail di;
baramail as léir linne.
- 13 An bran oirrdéirc-sin finn féin
o'ábartac ní tuill toibéim
tarrair clú dá cosgar soim
cú mar osgar i n-iorsoil.
- 14 Ní fuil fa néallai a-noct
ag do coin-se, a Cú Connaet,
gníom doirdeanta re dam nioinn,
roiréalta do car comlann.
- 15 A bfuil ó deirg go drobadois
dá n-iarrtar gac donforadois
más fíor is polam 'n-a gar,
's ní poGAR míol 'n-a moGAR.
- 16 Ó beal állta go hiasgai
tearc ann do na hilpiastai,
nó im bruaic roigéal líonmair luirg
nó im oirear míonglan mioðbailg.

- 17 Seachnóin bréifne an bhruidé sgarthaí
cuairt ábartaí 10lodaí
—buró cuimneac tiar agus coir—
sio píad o'fuisleac níor fágaib.
- 18 Im nónaio nóctaió a fearg
as Sligeac, as Sliaó seildearg;
fa díoglae an deimne soin
as síodloé Meilge ar maoin.
- 19 I ngleann fáible druim ar druim
tus so is as Sliaó an laraínn
pros mílealba muin ar muin
is prímealma os n-allaio.
- 20 Ó táinig i n-iae ultae
ní hannam ar ábartae
—ní fuisinn a riom so réio—
shiom nae cuirim 'n-a caireim.
- 21 Ón mbuime do oil i-se
ní hionghaó áo uirrei-se
ler sígneaó coiléan o'ú Cuinn
ar n-Oiléan ingean Éamoinn.
- 22 Do ūran is oirio i-se;
o'fionn an cú ós eilei-se;
a ūe, caomain clú na scon
ar ūrú baogail san bearnaó.
- 23 O'iarsma na féinnei-se fínn
cáraio na scéimeann bpoirtill;
deacair riúe rú fa raé;
mo críoe an cú is a coónae.
- 24 Coin Éireann ó tuinn so tuinn
is coin coónaí 10 crú Ríogóuin
ramarcae Tolca Dá tí
Ábartaé orca is airdrí.

Rí.

GIOLLA BRÍGE MAC CON MÍDE CCT.

- 1 ROGA NA CLOINNE CONALL,
TOGA NA DROINGE A-DEARAM;
TOLG DAR SEOLAÓ RUG ROIMAM,
CONALL TUG D'EOGHAN FEARANN.
- 2 LAIS CÁNAGADAR A TEAMRAIS.
RÁNAGADAR RE A AIS EITHNIS;
DO SÍN A ÉILL GO HARNAIÓ
RE DAMRAÍÓ SÍL NÉILL NEIMNIS.
- 3 TOGTAR CONALL NA SCURAO
—NOGAR TORANN SAN TORAO—
AN TSLAT RÉIÓ FEARÓD IODAN
IONAO NÉILL TEAMRA AR TOGAÓ.
- 4 LAOGAIRE AS TNÚÓ—FA TOILLCIALL—
RER N-DOGAIRE N-ÚR N-ARMCAOL
CRAOB RIS AR EASBAC IOMCHÚÓ
FIONNCÚL CAOIN PLEASGAC FANNCAOIN.
- 5 DOGAIRE DO RÉIÓ ROIRÉIÓ
LAOGAIRE—FA LÉIM SOÓÁIN—
RÍGE LAOI 'S OIÓCE D'FAGÁIL
AR NGAÁIL COIÓCE AN CONÁIS.
- 6 TEAGAR LÁ IS AÓAIS ÉIRE
DAR SCABAIR MAR DO-CUALA;
CONALL ACO GÉR CRUAÍÓ LÁMHA
GRÁNNA AN COMALL FUAIR UAO.
- 7 AR LAOGAIRE “ IS LEAM TEAMAIR;
DONDUINE IM CEANN NÁ CUIRIÓ ”
“ ACO LÁ RIAM ANN IS AÓAIS
FAGAIÓ ” AR BARR FIAL FUIRIÓ
- 8 TRUAG DO LAOGAIRE A LUAGSILL
DONDUINE UAO FOR ÉIRINN
CROBUING DO LÍON MO LÁMHAINN
SÍOL ÁLUINN CONUILL CÉIBFINN.
- 9 SÍOL LAOGAIRE NÍ LEANANN
SAORUITHE NA RÍOG ROIMAM;
DO-CUAÍÓ FA A CRÓ A FEARG D'FULANG
DULANN DO A CEALG AR CONALL.

- 10 Deic ríḡ don tsíol óḡ áluinn
—a róḡ is do síor síolaim—
fuair ó linn Conuill céibhínn
romuinn Éirinn bhínn bhíonduinn.
- 11 Ainmíre a arm do lúbad
ḡarb re hainbhíne an t-óighear;
a mhóir níor mín i n-éigean
céibhear oib na ḡCóis ḡCóisear.
- 12 Do bad oib Doimnall doimhíear
nar mín comhlann a éramḡal;
do cuir an cat re Conḡal
ar Muig íonnḡlan Raḡ raḡlan.
- 13 Aoḡ oib ro b'íosa uilleac,
Maol mín Coḡa ḡan éramnac,
Conall íal caom is Ceallac
na ḡciab nḡleannac ḡcaol ḡclannac.
- 14 Baodán lias, loingseac Doḡair,
coimseac iad ar na huilib,
Conḡal caisḡinn mhóir mḡair,
caḡair slóis íairsing íuimí.
- 15 Laiḡbeartaḡ laoc nar ḡuacḡ,
ḡaot tre élaicḡneaḡta éioḡmar,
íir Breas a brón do beaníad
an deacḡad fear mór míoḡcar.
- 16 ḡo Doimnall óḡ dá n-áirmíear
dá bhíḡnann ḡac íoḡ líonmar
do éloinn Néill an tréad taoibḡeal
aoimíear deas san réim ríogíad.
- 17 Deic ḡcéile ad-cím don éinead
tar ar sín Éire a hionar,
íir ḡo mbuairí oí ar a n-deiread;
fuair deighear í 'n-a n-ionad.
- 18 Doimnall ó Dún eas Cnuca
ḡan súḡ mar blas a bḡaca,
ní toḡpa mé méin seaca,
breaca Dé réim a raḡa.
- 19 Mac Doimnall duille ar ḡcraoibé
ó Doimnall Tuinne Tuairde
mac o'íonlasair a h-áine
ḡráinne a mionírasaib Muairde.

- 20 Ó Domhnall céibfinn Cothail
comhairinn d'Éirinn ní fuirig;
go mbeire an fear pál droigín
lám re proigiró bpear bfuiniró.
- 21 Do líon gac linn ar otrágaó
mar do ríog sinn an saoirfear;
níor lia bó is laét ga líonaó
sa ló ar ríogaó art doinpear.
- 22 Bláct gac tíre 'n-a coraó,
gnáct díle mar a dubaó,
gac pioró cnó mbán as blogaó,
gac domhan lán bó is brugaó.
- 23 Gac coill mín coimíte comlán,
toircte 'n-a tír ga dtuilsníom,
tonna an éalairó ar comsnám
lommán mašair is muirmíol.
- 24 Maigre geal solas Sionna
dar lean gac sonas sunna;
do šaoircleic mín Deirg Droma
tonna i dtír do teilg tunna.
- 25 Fíon gars go tonnDruim Tuama
nac taró d'ua Domnuill daonna;
tonna an éuain as cur piona,
go bun Siotha fuair Aoða.
- 26 Clann Dálais, Domnuill Teamrac
tárrairó go tonnDruim Dairbreac
fír do éloinn líonmair luğóac,
coill ublac, míongloin maigreac.
- 27 Meas toğó glór na nsiolla
colba na slóğ sleağ 's leanna,
sona a ghuic éasa corra,
donna a mbruit, glasa a ngleanna.
- 28 Géill ba tuairó 'n-a n-ró uain-ne
gac ré n-uair na fír púin-ne,
ní bí uann cáin dá céile,
dual Éire dáib is dúin-ne.
- 29 Seaét ndaigfír díb a-dearaim
ríg 'n-a n-aigiró ní fadaim
ar son na seaét ríog romáinn
síol gConaill as teacét taráinn.

- 30   BRIAN, DÁ DOR, NIAL CAS CAILLE,
NIAL NA BFRAS FA CAOM SCLOINNE,
TUS GEALL DO CONALL CIME
COLAM CILLE AR SCÉANN COINNE.
- 31   Ó DOMNAILL SÁOIR Ó SIONNAINN,
A MAOIR AR DONNDRUIM DABAILL;
DO FÓIR GEILÉAN CAOM CORUINN
CEINÉAL SCONUILL SAOR SÁBAILL.
- 32   NÓS RÍOĠ EAMNA SUR ÉIRIĠ
A ĠNÍOM ĠO FEARDA FÁILÍO
NOĠAR DÉANTA 'N-A NDUANAIB
SLUAĠAÍO NÁÍO ÉACĠA D'ÁIRIM.
- 33   ĠÍO ÁLUINN RAB LAOĠ LAĠTA
NÓ DAM CAOM NOĠA CREAPPA;
ABAIĠ BLÁĠ NA ĠENÓ SCORCRA;
TRÁĠ MOLTA DÓ BAO D'ÉACĠA.
- 34   Ó DUIB-DÓIRMA AN TARĠ TUILMĠEAR
DO MĠARB AN RÍOĠDA RINNĠEAL;
NÍ CUIRĠE I NÓÁN ĠO N'DEARNAO
EANGNAM NÁ DÁL NAĠ DINGNEAO.
- 35   TUS TEAC FORDROMA FIONDUINN
ĠAN ARDLONGA ĠAN ÓĠLUING;
DO MĠARB Ó MAOIL AÍO FÁDBUILL,
'S DO AIRĠ MÁLUINN ĠCAOIN ĠENÓDUINN.
- 36   DO IONNSAIĠ FEAR SAOR SLIĠIĠ
DOR ĠUR LEAN AS A LEABAIÓ;
FA RUACĠAR SUAIRC CRUAIÓ CAGAIÓ
CUAIRĠ ÉLADAIĠ UAIR AN EABAIR.
- 37   RUG BEO—IS DOILIĠ FA D'EIREAO—
MÁĠ UIRĠIR LEO ĠUR LEANAÓ;
LOM ĠAC TEAC AS A D'TABAR
ĠO CALAO CREAC LONG LEABAR.
- 38   ĠOILL ĠO MÍN Ó A ÉEIM CAGAIÓ,
A NGÉILL ĠUN RÍĠ 'N-A RIBIB;
DO FROM DEABAIÓ AN DREAGAIN
TOR EAGAIR SLEAMAIN SLIĠIĠ.
- 39   RUAIĠ 'S A RIONNLÁN ÁIĠ UIRRE
D'ÍOMRÁÓ NOĠAN ÁIL LINNE;
DO BA RUAO COLĠ ÓN COINNE
DO-ROINNE IM BORO BFEAR BFINNE.

- 40 RUADIS SÁRIS AN LEOMHAIN LOINNHÍR
 SO HARO EOŠAIN DO FOLMHUIS;
 DO-ÉUAIÓ DÁ BREIT A DOIRNIB
 LE COINNLIB CREIC SCRUIÓ SCÓDHAIS.
- 41 SÉ RUS BÚ IOMÓD UAIN-NE
 A DÍOMÓD NÍOR DÚ DÚIN-NE
 —IS É LINN TÁIT AR DÓIRE—
 I RÍGE CINN BLÁIT DÚILLE.
- 42 IS CÁINEADÓ DÁIB DÁ NDEARNUINN
 ÁIREAMH A ÁIS SÁORLOINN;
 SAN SRIAN RE HÁIS NÍ FUILNGIM,
 NÍ ÉUIRMIM TRIAN DÁL DOMHNAILL.
- 43 MAC DOMHNAILL DOMHNAIS COBHA
 NOCAR OÓRAIS A FOLA
 AS URIAN DO BÍ 'N-A ÉOŠA
 RÍ AN BROŠA RIAMH A ROŠA.

ROŠA.

114

TADÓIS MÓR Ó HUIGIMH ECT.

- 1 SLÁN FAD FOLCAÓ
 A FÍONNGUALA RÉIÓ ROICEOLCAR;
 É'FOLT IÓIR É
 NÍ FÍOIR MÉ NAC MOITEOÓCAR.
- 2 SLÁN FAD FOLCAÓ
 'S FA FÍGE É'FUILT FÍARCLAIÓIS
 SÉ IS É'ÓIGE ORT
 [IS] MÓIDE AR AN FOLT M'FÍAFRAISÍÓ.
- 3 SLÁN FA DÍORŠAD
 DO DÍSLAÉCTA SLIM SLAITLEABAIR,
 A MALL MÍLIS,
 A BARR 'N-A ÉRILIS TAITNEAMHAIL.
- 4 SLÁN FA ÉIORAD
 DO CÚIL AS CAOMH RE A SÍORFÁICSIN;
 SURAB SORAIÓ
 SURAB [COBUIÓ] DON ÉIORAIÓ-SIN.

- 5 AR SCÍORAÓ É'FUILT
USUIÓE DÁM A D'EAGMOLAÓ
SAC CLANN ÉLEACTAC
IO BARR LEABTAC AS LEABROGÁO.
- 6 SÁC UAIR FOILCE
É'EARLA BÍOS AS BREIT AILTÓISI
MAR SGRÉIN NGAIRTE
DO NÉIM A HAITLE AN FÁILCEI-SIN.
- 7 CROS CRÍOSTO TORAO
TEARC É'AITÉGIN AR BÍOÉ BARRBUIÓE;
NÁ RAÓ TRES AN BPOLT BPIONNBUIÓE
ORT AMHÓIRE
- 8 AIGMÉIL DÁ BARR
BÉIM SÚL AR CAC RE A ÉLÓFÁICSIN;
TÚ AS CAOIMHE I SCURP
NAOIÓE FAN FULT AN AŠAIÓ-SIN.
- 9 AN AŠAIÓ ÓŠ
FAN FOLT BÍOS 'N-A BARR D'ONGLÁNAÓ
BÍO IS BEIO DÍ ŠO D'EAGŠNUAÓAC
'S SÍ SOŠRÁÓAC.
- 10 SOŠRÁÓAC TÚ
ÓŠ DO ÉIR LISTEABAIR LONGCLANNAIŠ;
A ÉNÚ AR SCRAOIÓE
'S TÚ BUI CAOIMHE DO-CONNCAMAIR.
- 11 ŠÉR ÉAOM AR DÚŠ
TÚ RE FÍGEAÓ É'FUILT FIONNBUAÓA
TUŠ LUAC EIC ORT
DO BEIT FA FOLT, A FIONNGUALA.
- 12 ÁLUINN FAN FOLT
É'AŠAIÓ ÉORCRA MAR ÉEAOŠAIMŠGRÉIN
É'FOLT MAR FALAIS
AS TOÉT TAR É'AŠAIÓ N-ÉAOAINRÉIO.
- 13 RÉIO AN T-ÉAÓAN
AR AŠAIÓ É'FUILT TROIM ÉAITHEAMAIŠ
NA ŠCLEATRÁM ŠCRAOB
ÓŠ AN NGEALCLÁR ŠCAOM ŠCAITCEAMAIL
- 14 MAILŠE CAOLA
ÓŠ ÉIONN DO ÉEATRA ŠCRAOBFAÓRA
AONŠOUAIM ORRA
DÁ ÉAOLŠOUAIÓ ÓONNA ÓAOLAMLA,

- 15 TEARC SAN ÉRUINNE
 COMÉADOM DO ROSG MALL MONGÓDÉTA;
 GÉASCRUINN GRUAIÓE
 DÁ RÉATLAINN UAINE OGRAÓTA.
- 16 GRUAIÓE DONNA
 DÁ NDÉANTAR DÁN SAOR SREACMOLTA
 LEACA AS SAOR SNUAÓ
 LE TAÓB DO DÁ GRUAÓ NGEALCÓRCRA.
- 17 BÉAL DEARG TANA
 TUS DUIT DÍD—DÉANA A ALTOGÁD—
 A ÉRANN CUBRA,
 A BARR MAR UBLA AR N-ABGUSÁD.
- 18 DEIRGE INÁ SUB
 SNUAÓ DO LEACAN RE A LÁNPÁICSIN
 DO BRÁIGE BLÁIT
 I MBÁINE BLÁIT DON BRÁGÁID-SIN.
- 19 CIGE TROMA
 ÓS DO ÉAÓB TÁRRÁID MOÉBUAÓD;
 NÍ FUIL FA UÉT
 A-MUIG AR CURP A GCOMÉUAINNA.
- 20 UÉT MAR EALA
 AGÁD, A ÉALL GLAN GEALCÓILLEAC;
 SLIOS CAOIM CLÁDÁC
 DO ÉAÓB MAR ÉANÁC [GCREAMCÓILLEAC]
- 21 [BRÁINE] MAR BLÁT
 DO BARR MAR ÓR, CROÓ CAOIMINGEAC;
 FOLT CLÚMRAON SCAM
 ORT, A GLÚNMÁOL MALL MÁOLUILLEAC.
- 22 CUAINNA CAOIMA
 DO DÁ ÉOLBÉTA, A ÉRAÓB GEALTOIRTEAC;
 BEAGA BLÁTBUIINN
 'S IAD SEADÁ SÁLCRUINN SEANGÉTROIGTEAC.
- 23 MILIS DO GLÓR
 A GÉAS MALL MÓIGE FINNEI-SIN
 . . . . .
- 24 TÉIGID SINGE
 DO SGARLÓID ÉORCRA ÉORRÉARAIG
 É'UÉT SLINGEAL SAOR,
 A INGÉAN CAOIM Í CONCÓBÁIR.

- 25 'Do néim é'aisíte
 'do áitniḡ é'folc cas claoibuiríe
 fionnḡuata fáil
 a fionnḡuata cláir caonruige
- 26 ḡuata fionn fáil
 fuair a cruí ríogḡa ronua-san
 ó ḡuata a-nuas
 ní cuata cluas a comuasal.
- 27 Ríogḡaḡ éireann
 umut earla mar ḡléiríeasḡor
 ḡo Conn na ḡcuan
 is an 'dronḡ uatḡ ḡo héireamón.
- 28 Níor fáis acḡ ríḡ
 is ríogḡa 'moḡ roḡ nḡeasḡáḡal
 callros fa énuas
 ó mḡgnus suas ḡo seanḡḡam.
- 29 Cía [ḡo] ríḡeacḡ
 ríot, a ríogḡan nac roḡḡḡruamḡa,
 cíā ac-cluim nó ac-éí
 ḡo bḡuill i ḡclí ḡo comḡḡuamḡa?
- 30 Comḡḡuamḡa óḡ láim,
 a laḡa áluim doiríeacḡac,
 ḡac béas banḡa
 eíoir ḡréas ḡallḡa is ḡaoiríeacḡac.
- 31 Iḡo bḡuillín bḡic
 bíḡo re béalaibḡ ban lámḡaíḡe
 fíon fuar fínnḡeal
 [óḡ] cuan, a inḡean árlaíḡe
- 32 A fíonnḡuata,
 a uet mar blát saor sublosa,
 a inḡean ḡlan mall mḡgnusa,
 a éran cumra-sa.
- 33 Bíaíḡo reḡo reímis,
 a ríogḡan éruacḡa coilḡḡile
 —mar ḡo baí—bean
 ḡan mḡaí ḡan fear 'ḡa hoirbíre
- 34 ḡnacḡ as ḡual ḡuio
 —is a ḡéanamḡ ar ḡánmolaḡ—
 ḡan beirt ar boin
 ḡan [féire] ar ḡroisḡ ḡo [ḡránḡoḡaḡ]

- 35 DUAL ÓT AÉAIR
 A FÍONNGUALA, A FÓLT MAOIÉGLEANNAÉ,
 BEIT AS DÍOL DÁM,
 AN FÍON 'S AN DÁN DO DÁOIRÉANNAÉ.
- 36 DUAL DOO BAI S BLÁIT
 BEIT DON DOS DÁNA AS DRUINEACAS
 CEIRO CRÍDE AR CRÍOT
 ŠAC FÍLE AR BÍOT DOO BUIRÉACAS.
- 37 DUAL DURO DÁ MBEAT
 —NÍ BURÓ BEAS O'FÉIOM NÁ O'OROUŠAÓ—
 VANŪA AR DO BREIT
 MALŪA AŠUS EIC AR M'OROUŠAÓ
- 38 DUAL DURO MÉ IO ÉIS
 AS TOIRBÉART ÉLIAR ŠAC ÉINEADAIŠ
 O'FOŠLUIN IONNLAIŠ
 AS COMRUINN IONNMÁIS O'FÍLEADAIŪ.
- 39 É'ÓR IS É'AIŘSEAO
 AŠAM UAIÓ AS A ÉIOĐNACAL,
 ŠAC NÍ FA NINN
 DÁ MBÍ IO ÉIŠ AR MO ÉIOĐLACAO
- 40 DUAL DURO ŠAC DÁM
 DO DOL LEAM O'FÉACAM É'FINNÉIŠE
 TÚ AS RÉIR A RANN
 ŠAN ÉLÉIR ANN AÉO AR M'IMPIÓE.
- 41 DUAL DUIC ŠAC MAŠ
 'S ŠAC MÓIN ŠO DOLÉAIŪ TIORMRUAD
 LÁN DOO LACÉCROÓ;
 SLÁN PAT FALCAÓ, A FÍONNGUALA.
 SLÁN.

115

FEAR FLATA Ó ŠNÍM CEC.

- 1 TAIRNIS ÉIŠE FUINN ŠAOIRÉAL;
 AÓBAR SUAO NÓ SAORÓRAOIÓEAO
 NÍ MAIR DÍOB—DÁMMA CUIAD—
 NÁ DÍOL ANMA OLLMAN.

- 2 TÁINIS A RÉ LEAT AR LEAT
sgol Ullath, éigse laigheac;
deacmáth d'áin Muimneac ní mair
ár san fuigheac an t-ár-sain.
- 3 I SCRÍE CONNACHT CEARTÓCA SGOI
ní mair ollam ná adbar;
tug sam éiríe ceo orera,
's ní beo file foghlomta
- 4 OIGIÓ TAIÓIS D'UANSASASTA D'OIIL,
éas eocair meic Maoil Eacloinn,
tug draoite éireann fa oil
séibeann maointe fa a meannmoin.
- 5 NÍ CLOS SGOIRÍE—SGÉAL TINN—
o'íu Dálais nó o'fuil Uisinn
as túr lige i leabthaib boe,
d'á ealtain fine n-eolac.
- 6 UÉ NÍ MAIR CAOM NÁ CARA
o'fuil ealaðnaig eocara;
as sin cuire crídeath nglan;
uile a cineath do-éuathar.
- 7 CLANN ÉIRÍE D'Á SCREIDIS SGOI,
fine rannglan Ruathnað
méala nac marath an d'áin
preama carath is compán.
- 8 I SCRÍE UISNIG AN FUINN SLOIN
sgoeta fileath, fuil éobtois,
sgéal mór san marctain na sgoi;
a sgarctain is clóe céathra.
- 9 CLANN AN DAIRO, [CLANN] CON MÍOE,
tearc fisíe nó páiríle
—mo dall éiac-sa is ceo cumath—
beo o'iarsma na n-olloimhan.
- 10 TUG PÓGRA D'ÁIN AN DOMÁIN
is col o'pasáil o'ealoráin
fuil érannda d'á cora i scion
's na folá arda ísiol.
- 11 A FÍR SGAOILTE NA SGÉAL SEAN
'sa mbí seanças mac míleath
ní ham sgéal do sgaoileath o'eir
tréan sgoiríeal an tann tairnig. Tairnig.

SOFRADÓ FIONN Ó DÁLAIS cct.

- 1 TEAC CARAD DO-ÉIU FOLAM,
TEAC AS IOMNSA D'FOLMOŠAD;
A BEIT MAR TÁ IS CAOÍ CROÍDE,
DO BAOÍ LÁ BAOÍ LÍONMAIRE.
- 2 MAIT FEAR LER TÓŠBÁD AN TEAC,
MAIT TEAC A-TÁ SO HUAIŠNEAC,
MAIT BRUIÐEAN DO BÍ SONNA
SUR CUIREAD Í I N-ATCUMA.
- 3 CONCÓBAR Ó URIAM BEARBA
DON TOIŠ-SE FA TIŠEARNÁ;
RIAN AN TOIŠE MAR A-TÁ
MO CROÍDE IM ÉLIAÐ DO ÉLAOCLÁ.
- 4 ŠÉ TÁ 'N-A HAÐBÁD FOLAM
BRUIÐEAN ÉÚPLAC CONCÓBAR,
DO BÍ AŠ LOIŠE AR A LÁR SAIN
A LÁN ROIME DO RÍOŠRAID.
- 5 MEMIC DO BÍ MEADAIR MÓR
SAN TOIŠ-SIN A-TÁ AR ANŠÓŠ
TARAD MÉ ŠION SUR SEAN SINN
ŠAN TEAG AMAIL É I N-ÉIRINN.
- 6 INS AN LEAT ÚD ÉALL DON TIŠ
DO BÍDÍŠ LAOCRAÐ LUIMNIŠ,
ŠAC FÍLE DÁ DÍOL 'ŠUN DROINŠ,
FÍON DÁ IÐE ŠO HURSOINN.
- 7 SAN URSAINN-SE AR M'AGADÓ ÉOIR
DO BÍOÐ RÍ RÁTA CŮBÉAIŠ;
SÉ I ŠCRIDÓ DOM ÉUR I N-ÍŠLE
ŠAR D'Ú URIAM DO BÍMIS-NE.
- 8 A LÁN SAN LEAT-SO A-BUS
D'OLLAMNAID 'MA UÉT ŠOLAS;
FAIRBRÍOŠ A BPAŠBÁD AN DREAM
Ó AÐBAR AIRDRIÓŠ ÉIREANN.
- 9 A FÍLID, A DOS DÁNA,
A BREITIM, A BANDÁLA,
ŠO REIC AN ORSUINN OILE
IM ÉLEIT MBOSCUIRR MBÓROIME.

- 10 An lá-saibh gér lán an teaḡ,
 a-tá sé mar nar saoiléad
 teaḡ Muise feara folam
 leabta an toise ar dtrocloḡad.
- 11 San níná i bpoḡair na bpuinneos,
 san imirt san orsainn-eod,
 san ól, san aonad soillese,
 mór an t-aḡbar aḡtuirse.
- 12 Faḡain mar soibh ruḡ don Róim
 Mac Siolla Caoim fudair onóir
 dar ḡad an iris do b'fearr
 dar ḡar re hinis Éireann.
- 13 Flead do tionnsḡad uair oile
 i longpurt Ūriain Ūróime;
 an flead an uair do b'adair
 na sluais is-teaḡ tánḡadair.
- 14 I longpurt Ūriain na mbárc sean
 seadct laite o'fearaid Éireann;
 i ḡcinn seadct laite don fleid
 na maite aḡ teaḡt dá dtiḡtib.
- 15 A-duḡairt ar dteadct is-teadct
 an file uasal airḡteadct:
 "raḡad trá an saḡal mar so;
 'n-a donar a-tá an teaḡ-so."
- 16 Mac Siolla Caoim do-ḡiu ar dteadct
 is fir Éireann ar n-imḡeact
 teaḡ Ūriain mar a-tá an teaḡ-so
 an lá i ndiad na ndeifear-so.
- 17 ḡadais éḡeas innse fáil
 tres an ḡcúis-sin i ḡcéadair
 ceileadrad do Ūrian na mbeann
 is o'fíad eideanglan Éireann.
- 18 Adḡar oilitriḡ bunair
 réim tiḡe cuirr Conḡobair;
 don Róim do ba dulta de
 dá dtuḡta t'óid don inme.
- 19 Aitris an filead reime
 roḡtain ḡo Róim n-aingleid
 —ní flead feasda baḡ díor dain—
 teasda díom san a d'éanam.

- 20 CONNRAD DO-RÓNSAM A-RAON
 IS INN I N-DOIS DÁ MADAOM
 —A-TÁ TUirse AR SCÚL DOM ÉAR—
 SAN TOIGSE DÚIN SA DÉANAM.
- 21 IS EADÓ DO BÍ DO-SAN DE
 RANN AR SÁC NDUAIN DAR NDÁIN-NE;
 EAC SÁC BLAÓNA DO BÍ DÁM;
 RÍ LIAMNA NOCA LOCFAO.
- 22 MAC TOIRDEALBÁIG—TOCRÁO LEAM—
 NÍOR LÉIG DIA DÓ DÍON ÉIREANN;
 TRES AN MÉIRSEANG BPIAL BPaoilTEAC
 PIAN ÉIREANN SO héAGCAOINTEAC. TEAC.
- 23 IOMHUIR TEAG 'N-A BPUIL A LÁN
 TEAG MEIC DOMNAILL DÚIN IOMDÁN;
 A NDOIMEANMA AS DUL DAR SGOIL
 I MBRUIG OIREAGDÁ EOGAIN.
- 24 TEAG EILE INA HANNSA MÉ
 TEAG Í SÚILLEABÁIN SUIRE;
 RÍ TROMAICME URRAIN AD-BAC,
 DAR SCOMAIRCE BIAID BUADAC.
- 25 I DTIG TADIG NÍ TRAOTFA AR MUIRN
 AR BRÚ LOCA LÉIN LÁNGUIRM;
 AR SCÚL DO-ÉUAD AR SCUMÁ
 UAIN I NDÚN Í DONNCAOA.
- 6 I NDÓIG SO DTUAIRFINN A TEAG
 SUIODPÍO MÉ MÍCEAL AINGEAL;
 MAIRIS NAC RAŠAO SAN TEAG CE
 TREAÓ I N-A BPAŠAR PÁILTE.

TEAC.

117

EOCADÓ Ó NEOŠUSA CCT.

- 1 TEALLAC EINIG IAC LAIGEAN;
 MÓR SCEARDOCA 'N-AR CUMDAIGEAD
 AN ŠAIRM NAC ŠNÁC I N-ASŠAID;
 NÍ HAINM ŠAN PÁC FUARASOAIR.

- 2 Teallac einig innse Néill
do bí dá ráð a riui-séin
an síol pionn-sa nuadò neaét
sluađadò do b'ionnsa d'imteaét.
- 3 Aigete éigeas innse fáil
a-tá ó tús an domháin
—ní diombuaine a ndál a-níod—
ar élar lionnuaine laigean.
- 4 Cúigeadò éloinne Cađaoir móir
baisteadar air—ní hainm éagcóir—
múr roibíl sícbeannaé sliom
prímhéallac oinig Éireann.
- 5 Cía do-éluin nó do-éualaid
maid mar maid an mórsluađadò?
do b'iontođa olc na bfean
um gort lionntana laigean.
- 6 Cairde i n-éanaidò d'lnis breag
a coimneas re cric laigean?
níorfeas úir an oirir finn
san dúil oinig 'n-a inntinn.
- 7 Tarla tar éintír eile
dođar deirid aimsire
is trom céadaslaiđ na gcliar
ar fonn ngéagarsaid nšailian.
- 8 Šár beag dúinn dá dearbhad sin
geall ađairne uair éigin
i n-am anaslaiđ đac doin
don talam-soin élan n gCađaoir.
- 9 Don éuidò timéill tug orra
a breit fein fuair eatorra
dread do aicig anbuain gliađ
ó maidib glansluaiđ Šailian.
- 10 “Dread buđ cuirte i mbar gcumaid
ní éluinpeam ní éualamair;
a-tá an geall lib, a laighe,
siđ as fearr” ar ađairne.
- 11 Tug féridlim mór mac Críomđain
geall oinig tar Éireanncaib
don droing náir oirdeartaig féil
dál do oirdearcaig iaid-séin,

- 12 TOISG DAR ÉRIALL A CAISIOL CUIRE
 MAC CRÍOMHÁIN—FA CUAIRÉ ORRÓUIRE—
 D'FÁGÁIL GLIAD A NGEIRREANN SCRUADÓ
 IS GIAL ÉIREANN I N-ÉANUAIR
- 13 PRÍOT LEIS AR LORG A CÉILE
 AR FEAD FÓOLA FINNREÍDE
 GEILL SÁC ÉIREANNAIS DAR IARR
 SO FÉIN NGEIRREANNAIS NGEILLIAN.
- 14 TAR ÉIS REÍDÉIGE RIU SIN
 FEAD BLIADÓNA DO BÍ I LAIGNIÚ
 AR CUIREAD AN UAIR DO FILL
 AN BUIDEAN LER FUAIS ÉIRINN.
- 15 D'ÉIS BREAÐNUIGTE BANBA BREAÐ
 AR SCUR CÚIL RE CAT LAIGEAN
 MAIT DON DROING-SIN TAR SÁC NÓREIM
 AR FOILLSIG AN FLAIT FÉIDILIM.
- 16 “ NÍ FACA MÉ ” AR MAC CRÍOMHÁIN
 “ MEAD DÁ N-UISTLE D'ÉIREANNCÁIÚ
 GEIMAD IAD AITIG LAIGEAN
 SIAD ÓS MAITÚ MEASPAIDÉAR.”
- 17 SEALL CÁIC ÓN LÓ-SAIN I-LE
 SHÁC ADA D'ÉIS A CÉILE
 NA LAIGIN Ó BEANNRÁC BREAÐ
 MAIRIÓ SEANGHÁC A SINNSEAR.
- 18 DÉIM ORRA D'ÉIS A N-AITREAD
 A-NIÓD FÉIN NÍ FOGBAIDÉAR
 NA DEISFIR SA NOUBRAD SEALL
 AR DTURNAM EINIÉ ÉIREANN.
- 19 A-TÁ FEAR DÍOB SO NUA A-NIÓD
 TÉISFEAS TEALLAC NA SINNSEAR
 I MEASG SLUAŞFAIRCE BFÉAR BFÁIL
 SAN SEAL N-UIRAIGTE D'FÁGÁIL.
- 20 EIDRE FÍACAIÓ MEIC ADÓD
 CROÍDE NAR CAR MÍOTADOMA
 FEAR COMÓD CÉADANMA A SEAN
 COMLA GEASABLA GEADÓEAL.
- 21 DÁ MBÁIÓTÍ OINEAC FÓIO FLOIMN
 DO-GEADÓDÓI GRÍOS SAN SCOGAILL
 FEAR SAN ANLUAD EINIÉ AIR
 AS EIDIR ARMNUAD FÍACAIÓ.

- 22 Dá mbeirís laighiḡ re a linn
ḡan o'iomráo áct ainm f'érólim
do aic'beoḡaig an ainm sin
ḡairm an éaic'leomáin éirtoig.
23 Ar ḡcaiteam einiḡ fear b'fáil
téio-sean i tús a iomráo
uain an ualaig-sin ní fuil
'ḡa ḡruaio nualuisniḡ náraiḡ.
24 Mar féacas dá onóir féin
féactar leis—lór do 'deig'méin—
croioe as f'rao'éai'bce i ḡcrú éleat
do élu lao'éai'cme laig'neac.
25 Nac mór o'f'érólim nac f'ia'caio
oíon laig'neac ar lainnf'ia'caib
coim'féaḡaio ó einḡ ḡo heinḡ
oon einḡ f'oiḡ'éaḡaiḡ f'airrsinḡ.
26 Ní fuig'eaḡ laig'neac re a linn
béim ris nac beaḡḡaḡ f'érólim
méaḡ a imniḡ fa éúis éaiḡ
'n-a ḡnúis t'ibriḡ 'n-a teannáil.
27 Oo bí an ḡnáit-sin uair eile
'ḡun míliḡ nac 'Deictire
troiḡ fa sioblaig'e aḡ cur cat
ar son ionḡaire ultac.
28 An t-aoin'fear do b'faiḡe uaiḡ
i ḡcri'c éamna an f'uinn f'ionn'fuaair
do 'dearḡaḡ a oíniáḡ sain
ríniáḡ ceardócan an éleasraio.
29 Cú éluinn na ḡcleas ngoile
Cnoc f'ionn'éairn na f'oraire
fa ráit coim'f'eit'me oon coin
i noái'c oireic'le o'ultaiḡ.
30 Fíú éin'creic'e níor f'iu leis
ḡá o'ámaiḡ do 'úul éairis;
leor é fan am-sa o'f'aire
sé ar an ḡcarn-sa i ḡcomnaiḡe.
31 Níor ḡnát leis—ní léig'eaḡ sain—
aḡaio 'deoraio fa oíom'oiḡ;
fa 'deag'canḡnam o'ál na Con
fa élar eataig'lan ulaḡ.

- 32 AS COSNAIM A SCLÚ 'S A SCREAĆ
DO BÍOÍ AN BÉITIR NIMNEAC;
AS COMHPÉASAIN DO CRÚ ÍR
FA TROIĞÉASDAÍO CÚ AN ÉLEITÍN.
- 33 COMHÉAD DAN MAC SAHLA SAIN
DO-NÍ FÉIÖLIM MAC FIAĆAÍO
DO LAIĞNEACÁIB TOIR IS TIAR
AR MOIĞ GLAINLEATAIN ŠAILIAN.
- 34 A MBIOÖBDAÍO DO BREIT A NGILL
NÍ SUAIS LEO LE LINN FÉIÖLIM,
NÁ LOTADÓNAÖ A NGRUAÖ NGLAN
D'FOCALŠAÍM DRUAÖ NÁ DEORAÖ.
- 35 CÚIS BÉIME LE A MBEADÓGPAÖ SIN
NÍ FUIĞE DOMHAC LAIĞNIĞ
TRE LIOS EITREAĆ BFOIĞÉAS BFINN
TAR COMHÉAD BPREITMEAC BFEIÖLIM.
- 36 I MDOORAS BÁIS, I MBREIT ŠILL
FEAR A SAORÉTA IS SÉ FÉIÖLIM,
EO SAORCÚAIN BAILBÉALTAIĞ BREAĞ
TAIRNGEARTAIÖ LAOĆŠLUAG LAIĞEAN.
- 37 FEAR LER HÓRAÖ A AICME,
FEAR AS TRUIME TIOÖLAICTE,
FEAR AS MEASARÖA DO MÖÖ,
FEAR AS EASUHLA D'UABAR.
- 38 FEAR AS LEOMHÖDA AS LÉIM TREAS,
FEAR AS RÉIÖE AS RIAR ÉIĞEAS,
FEAR AS AINHÉIÖE I N-UAIR CEAN
DO CRUAÍO GLAINFREIME ŠAOIÖEAL.
- 39 NÍ HÖNNÁ AĆT RE HAIĞTIB CLAR,
NÍ LONN AĆT AS LÉIM CAITŠLIAÖ,
NÍ FRITIR AĆT FEAD SMACÉTA,
SREAÖ FICÍÖ NA HANNSAĆTA.
- 40 CRUAÍO FA RÚN, RÉIÖ FA MAÖINIB
AIĞNEAD AN DUINN DREAĆFAÖILÖ;
MÍN RE HÉIÖTRÉAN, TEANN RE TRÉAN
ŠEIĞFREÁM AS CEANN DÁ CINEÁL.
- 41 BRADÁN LIPE NA LEARĞ SEAN
POSTO EINIĞ IOĆTAIR LAIĞEAN
BRAT CAOMÖDAIĞ FÁSFAIRCE FÁIL
AONŠOIN BÁSAIĞTE BAHÖÁIL.

- 42 URSa COGAID, CEANN SÍODa,
DÍDEAN CIRT, COSG FAIRBRÍOŠa,
DORAS CÉADÁŠa CLÁIR BREAŠ,
DÁIS ÉADÁLA NA n-DOIGEAD.
- 43 Cinnlítear clú na mBranac
tús TEASDA TÁ AR neamhpalac
DORTAD CRÉACTFUILE I SCRÚ SLEAŠ,
clú naC FÉADFAIDe D'FILLEAD.
- 44 Donn FAILGEAC pine CATAOIR,
ŠNÚIS DIL NAR DEARŠ ŠRÍOSTACTAOIR,
FÍORBUN LABARCTa Mo-LING,
DÍOŠBÁD ANORCRA D'ÉIRINN.
- 45 MAC meic AOĐa NA n-ARM nGEAR,
MÓRÁD CEALL, cumDac ÉIDTRÉAN,
DRAIS ŠUILBIR, TROIŠ RE TEANNCTa,
muir ŠO nDruimniB DÍleannta.
- 46 LABAIRCT AS luŠa NÁ a ŠNÍOM
ŠNÍOM EASADONTa NA n-AIRDRIÓŠ,
SÉAD ROBUADa RÁICTe NÉILL,
ŠNÁICTe COMUAMA a CEINÉIL.
- 47 AN DÁ AOĐ DO imTÍŠ uAM
m'ADOS cumCTa, CROBUING DÍOMBUAN,
DO imTÍŠ MO TRÉAN le a DTEANN
MAR ÉAN ÓR imTÍŠ EITEALL. TEALLAC.
- 48 InGEAN FÍACAIĐ earla laŠ
nÍOR OIRCEAS DÚINN a DEARMAD
meanma COBSAID NAR CAR SÉAD
nÍOR COSMÁIL DAM, ní D'EIRMEAD.
- 49 NÍ D'EIRMEAD-SA AN DEAGSBARR SLIM
NÁ AN ŠLÓR FÉATA FOCAILBINN
NÁ AN SDÍOM CORRAMLAIŠ CÚIL ÉAIS
NÁ AN TSÚIL MONGFAUBRAIS MALLŠLAIS.
- 50 SEARC DOIDÉAD, IOMCAR AINDBREAT,
ŠEIN BUADa BAN RÍOŠLAISNEAC,
ROŠŠ ŠLAINŠLIOM FA nŠRIANLAS ŠION
naC aInŠIONN FÍABRAS AIRDRIÓŠ.
- 51 FUAIR ÚNA Ó ÓŠMNAIB VanBa
BARR ÉAŠCOISŠ IS URLABRA;
TEARC meAD DON BRIAČARCTAOI BINN
AR FÉAD IACTARCRAOI FÉIDILIM. TEALLAC.

FEARŞAL ÓS MAC AN BAIRO cct.

- 1 TEASTA EASGCARA AN FÍADÁIS;
TUŞ AR CROÍDÍB CEÓIDÍAMHAIR;
EASGCARA NÍ FUIL AS OIS
1 MUIŞ ÉNEASTANA CRÍOMTÓIN.
- 2 EASGCARA FÍADÁIS ÉIREANN
ÁBARTAC NA N-AIROCÉIMEANN;
NÍOR ŞEIN CÚ A SÁRUIŞTE SAIN
1 ŞCRÚ FÁNFOIRBTE FÍONNTAIN.
- 3 FÁC TUIRRSE ACA NÍ FUIL
SUBAC FEASTA NA PAOLCÓIN
1 ŞCRÍC MÍN BÁNACRAIS BREAŞ
DO BRÍŞ ÁBARTAIS D'OIGEAD.
- 4 DO-ŞÉABTA AR FAISTIB A BFIOS;
AS MUCÁIB ALLTA 1 N-UIŞNEAS
NÍ BA HIOMDA FEASTA FAIL
Ó TEASTA A MBÍODBA BUNAD.
- 5 CNUIC OIREACTAIS FÓIRO NA BFIONN
LEABTA SUAIN FÍADÁIS ÉIREANN;
DAIM CLÁIR COTÁIL TRES AN ŞCOIN
DÁIB NÍ HOMAIN AÉT URÓIR.
- 6 NÍOR B'IONGNAO BUAD DO BREIT DÍ;
UASAL AN T-ALTROM FUAIR-SE;
AR ŞLÚIN BEITREAC BRUAIŞ EANAIS
FEITMEAC FUAIR A HOILEAMAIN.
- 7 DÍOL A CAOINTE Í AS A N-UÉT
AR ŞLÚIN 'S AR UÉT CON CONNACT
—DÁ NÍ DO DÚISIŞ MO DÉAR—
DO BÍ AN CÚI-SIN 'N-A COILÉAN.
- 8 NÍOR CUIR MÁŞ UIÓIR FUAIR CLÚ
DALTA ORCA AÉT AN T-ÉANCÚ;
CLANN CÖLLA FA DINE DÓ;
RIŞE ORRA AS A N-IARŞNÓ.
- 9 DALTA OILE AÉT COILÉAN CON
NÓ LEANB BURD OIRORE D'OLLAM
BRÓN DO ŞÍOR ORRA RE HEAD
AR ŞÍOL ŞCÖLLA NÍ CUIRFEAD.

- 10 Cú DEARŢ OSŢAIR NAR OB CAĖ,
nó SGEOLANŢ, nó VRAN BUADÁC,
nó ADONUALŁ DO B'AIĖŢIN DÍ
AS FLAIĖŢIN ARMSŁUAS NĖIRNE.
- 11 RE LINN ŢOPRAIŢ PÁĖAIŢ FĖINN
SAN MUMAIN NA MÚR N-DOIĖINN
DO BÍ CÚ REN SAMAIL SAIN
DO ĖABAIŢ ĖLÚ D'ÍB CARRĖAIŢ.
- 12 CÚ MĖIS CARĖAIŢ ĖUAIN LINE
IOMAD A HĖAĖĖ N-OIRONIŢE
DON TRIĖĖĖOIN DO ĖOBAIŢ SEALL
Ó ĖONAIĖ IARĖAIR ĖIREANN.
- 13 AR DUMA SEALŢA ÓS LOC LĖIN
TUITIO LÁ—LÓR DO ĖAIĖRĖIM—
ĖEITRE DOIĖ ÓS ŢEILLEIRŢ ŢLAIN
LEIS AN ŢCOIN ŢCEINNDEIRŢ ŢCREĖĖAIŢ.
- 4 PĖOLCÚ NEIME D'ĖIS AN ĖAIR
TARLA DÍ—DIA DO NEAMBÁIŢ—
TUŢ AR AN ŢCOIN CREĖĖĖ ŢO NEIM;
A ŢOIN NÍOR D'ĖAĖĖ I N-AISŢIŢ.
- 15 TUITIO AR-ĖON—ANBA AN ŢOM;
DO DOIŖĖ SÍ FUIL NA PĖOLĖON
'S DO DOIŖĖ AN PĖOLCÚ A FUIL
ŢĖR ŢOIŖĖ LE ĖAOMĖRÚ ĖARRĖAIŢ.
- 16 MÁŢ CARĖAIŢ DO ĖOSAIN SEILB
TUŢ DEALB DEARŢAIŢĖE AR DOIŢEILB;
NĖÁL BRÓIN PAN ĖAĖĖĖOIN DO B'ĖEARR
DO SÓIS ÓS RÉALTAIN RAOILEANN.
- 17 ŢOPRAIŢ FĖINN DO ULLMUIŢ Í
MARĖNA NA CON AD-ĖLUINTÍ;
TÁINIS D'OIDE TIŢE TÁIL
A FIŢE D'OISE IOMSLÁIN.
- 18 DO MARĖNAIŢ ĖOMĖAIŢ ĖIALLAIŢ
DO ĖUIR DORONŢ RANN ROIŢIAMAIR
PÁĖŢOPRAIŢ FĖINN MUIN AR MUIN;
SNÁĖŢLANPAIŢ SIONN A SAMAIL.
- 19 DO ĖUMAS DON ĖOIN-SE ĖOIR
MARĖNA DO ŢAOIŢILŢ ŢRĖASAIŢ
MAR ĖĖADOMARĖNA NA CON ĖIAR
AR SON ŢRĖASDAMNA ŢAILIAN.

- 20 AR measaó don mairbhnaíó tíar
 dá maireadó tuir fear nOirgiall
 a buaíó do-béaraínn dá éail
 do-šéabáínn uaíó a uróail.
- 21 Ní mairbhnaíó í san fácaín;
 cú chis í Cuinn Céadócaíais
 tuš fa fonn n-easbáí nEamna
 teasgraó trom dá tişearna.
- 22 Cuarta meince—mór an tsearc—
 dá iarraíó iar n-a imteadó
 tuš an cú croibóearş corcra
 fa brú bpoimlearş bpoáanta.
- 23 Lé do cuartuişeadó na cnuic
 's na tişe óil o' ū Cormuic
 asus bruaíş na otíormşroó ote
 's şac uaim fa fionnloó Éirne.
- 24 Níor fáşaió leaba 'n-ar luiş
 fa loó Éirne şan iarraíó
 ná mín ná suióe seilşe
 do şríó Muişe mínDeirşe.
- 25 Fa óeoió teasda—tuar déire—
 do cúmhaió a cneiscéile;
 şá dú acó do-cuaió as a cruó
 mar nac fuair an cú a caomtaó.
- 26 Teasda an cú-sa iar şcéiú na şşac;
 ní hamlaió o'uaisliú Teamraó
 feasda im Óóinn mblióctéaraóbaiş mbreaş;
 ní hiontaóbaió şlóir şaoióeal.
- 27 Ionann fáó bróin doíú is oí
 ábartaó cú fir Éirne;
 faó iar şcraoiú line şac lá;
 a fine dá éaiú teasda. Teasda.
- 28 Máş Anşusa do óáil óam
 a cú 's a eac 's a órbrac
 a-tá craó Céise dom éráó;
 an féile dá éaó teasda.
- 29 Ní óiúltfaó Conn Maisóean mé
 um óoin ná um órac ná um buairsbré;
 a-tá craó Cruacán dom éráó
 ar n-uabár dá éaó teasda.

- 30 ní bás don té céir dá fíor
flaitéas na n-ós 's na n-ainseal;
mairió beadar iar n-a bás
aéir gē teasda ní teasda.

Teasda.

119

Don̄gus (mac ceardail buri) ó
dálais cct.

- 1 Tomus múir Ćruacna i gCluam fíraic
fa souair—noċa souair fa múir—
múr na sġiaċ mbeannblaċ mbláir
ráir na gcliaċ nbealbċaraċ nolúir.
- 2 Tomus múir ċearna ó lios fíoinn
ó cúil ċearna go a slios slim
cairir bláir ċarmoguil ċruinn
mar ráir gcuinn abradouib fínn.
- 3 Tomus múir Oilis ġlais ġloin
i bproisr úir ċais an ċuir;
samail daisġnéil ġlúnduib ġil
san tġis múrais ċlaireir ċuir.
- 4 Tomus múir ċaisil fa a ċois
no an dúin ġlais-sin go n-a ġeis
as fíor fíult ċrunnfailġis ċais
go mbais Cuirc oubmairġis deis.
- 5 níor ġab Meab ná Core ná Conn
port ar nar sealb port na bpeal;
do balla ċaom nó do ċrunn
níor ċum saor halla buċ fearr.
- 6 Treab as áille dar féas súil
a sġáile ġeal re a béal biair;
noċa meisde ní dá néim
san léim eisde oí dá dais.
- 7 Sreac clárais mīn dualais olúir
'n-a souaduib do-ċim mun gcruiċ;
slioċt uir riondairde mun ráir;
bláir sliombuirde a buir 's a bruiċ.

- 8 MAR BAÐ MEIRGE SLÍOḡḌA A SHUAḌ
NÓ MAR ḌÍOLḌA AS ḌEIRGE CLÁR;
MÍN ÓN ĊEARAMġ ḡAC CRANN CAOL
SLEAMġAN A TAOḌ ĊALL ÓN TÁL.
- 9 A HASNAĊ ḡLAN ḌONN LE ḌLÚS
NÍOR ḡAḌ TONN LASRAĊ ḌÁ LUAS;
ĊÁ SEAḌ TEINE AR A TÍ ĊÍOS
MUNA ĊÍ ḡRÍOS NġME A-NUAS.
- 10 SUAIRĊ AN ḌAINGEAN ANMA Ḍ'AOḌ
NAĊAR MġAINNEAR MAḌMA RIAMġ;
NÍ BÍ SAN LÉIBĊEANN ĊAS ĊLÁR
ḡLAS LÁMġ NÓ ḡÉIBĊEANN AR ḡIALL.
- 11 FEAR ḡA TEALḡAḌ ḡION ḡUR ĊEARĊ
NOĊAR ḌEARḡAḌ ĊNEAḌ 'N-A ĊURP;
ḡEIMNġḌ ĊOLḡ SLEIḡE ḌÁ SLIOĊT
BRIOĊT NEIMġE NA N-ORO 'N-A HUĊT
- 12 MAR ĊAĊRAIḡ NḡREAḌÁIN AR ḡRÁIN
NAĊ LAMĊAIR MEAḌÁIL A MÚIR;
ጢEḡḡĊEAR BRAĊ NA ḌጢREAḌ RE A TAOIB
MAR BA ĊLAC AOIL ḡAC TEAḡ ጢIR.
- 13 NÁ BRAIጢEAḌ BEAN ḡO BRAĊ Í,
AN RÁጢ ḡEAL LER ĊAIጢEAḌ ĊRÉ
ḌÁ LÁR ḌO LINGEAḌ AN ጢRAOI
ḌO MġNAOI ḌO ĊINNEAḌ Ḍ'Áḡ É.
- 14 SLEAḡ ጢRE ḌRUIM FġR ḡO LÁR LÁS
[ÓR] ĊIL A ĊLÁR MAR ḌO-ĊUAS;
MAOL NA ḡUALANN BUḌ TOLL ĊÍOS;
ÓN ĊRONN BÍOS NUABARR A-NUAS.
- 15 ḌÁ ጢTEAḡMAḌ LUḡ BANḌA BRIAIN
NÓ AN ጢAḡḌA ḌO ḌUL ḌÁ ጢRÉIM
MġNÁ AN TÁIBLġḌ MUN BA ጢEARĊ LÓIN
ḡAN NEART SLÓIḡ LÁINMġR ḌÁ LÉIM.
- 16 CAIጢR ĊUANNA ĊEITRE MBEANN
ጢOUAḡA ḌO-ḡEIBጢE RE ḡOLL
BRUḡ SLATAĊ FġINNEOḡAC FġIONN
BRATAĊ SLIOM ጢUILLEOḡAC ጢONN.
- 17 ጢOUAḌ BREAĊ ጢEALጢAC UM AN NጢÚN
ጢAR LEAT MAR BAḌ ĊEANNRAĊ CAOMġ;
IOMጢORUS UM AN ጢTEAC I ጢTÁM
SREAጢ CLÁR AS ጢIORMጢOLUS TAOḌ.

- 18 Comla solus dá huaim d'oro
ris an ndorus nar buail baro;
do fuaisgead cearcail clár ndearg
san leactrom learg d'fán nó d'aro.
- 19 Caitir fionn as airde múr
ós a cionn is fairge an srian;
soirmlionn um an lios do láo
crios clár scoimslíom ós crios criad.
- 20 I scaitraig dotha an airm nua
ar ngairim saca d'onna d'ó
siolla deagbhuic duinn sac dia
níor lia um seanmhuic truim dá tó.
- 21 Niam sac [dorncair] bláit san brug
níor dorcáig riam an ráit seil;
sadbair le trilsib brós mban
an róo slan tirm-sin san teag.
- 22 Fearb daoite ní géaba sreim,
ní béara d'aoite dá druim
don cúirt comlaig easnaig fínn
so sging connlaig teasbaig truim.
- 23 Teag ríog cruačan cuma a luad
is nac uadad urra um doth
dá glaislinn fada so n-ór
fairrsing an sóo troda a taob.
- 24 Teac nac airde finnteac floinn
[i n-a] fairde slinn-teac soinn;
níor léig doth an eadail fínn,
ní clon rinn deataig dá druim.
- 25 Teac laoc ar nac luigeann smál
tre nac cuireann daoit a glór
a proig míolla an doire diaig
ní gloine niam fíona a hór.
- 26 Mar treabrad ar taobaid eang
deallrad caolaig ós a cionn;
an darb daol tríte níor toll
sac drong caol don fíte fíonn.
- 27 Luaidream cúilteag na sclár ngorm
tre n-a smál ní dúintear dealb;
teac fíonn is fraoc ar a arm
is balb daoit ós cionn a cearn.

- 28 Fái ceam tomus na scleat scorr,
na sreat solus, na sreat slíom,
sreat do éadlaic bân go a barr
clár ball scraoblaic ós a cionn.
- 29 Teac í Concoibair Énuic Luain
go loncoraib ar éruit éadoin,
go sclaic buabail, go mbuilis sréin
tuaraim do néim a cuil is éadoin.
- 30 Títe láintreablaic [ós líonn]
do tráicteablaic do 'fíte fíonn;
do sruaigóirgeat an teac tál
go mbarr cleat sruaíomhingeat slíom.
- 31 Á díol innis fíite fíot
do 'ingir somat olúite an sclaic
sáor sa treablaic is sa táic
re deablaic snáic scaol na sclaic.
- 32 An bhuirdean nac cuirre cnoc
do tuisgeat nac luime leac;
ní léir san éur claochláic slat
donclár dar lat an bruig breac.
- 33 Sreat cúplaic scorcra ós a cionn
ar doéicá buclaic fa a barr;
sréas saic gailgabla ní gearr;
allmuraic leam sréas na n-gail.
- 34 Dá comlaic érios n-amlaic n-aro
—tarbalaic a slíos ní slíos borb—
mar éadoin aigic cúpa ó éadoin
saic leaig olúicá do 'aigic a hord.
- 35 Fuair a caoilfíot a saic saoir
ar n-a doaineat san ráic réir,
a buir do 'n-a n-aigic sa n-uaim
mar táicicir truail cuil is céir.
- 36 Mar éadoin mbuabail as breac fíot
breac nuabarr saic taoib don teag;
fíge na coirméise a cur
bruig bile goirméise is geat.
- 37 Surab buan an teac mar tá
saic neac ag a luag ar ló
dā fógail sío cum do-éiu
liu don éoraic do olúic do.

- 38 PAILÍS BRÍOĠMAR AS BLÁIC BRUĠ,
RÁIC NA RÍOĠRAO, RÁIC NA SĠOL,
MUINNIG ULAIÓ FA BARR BREAĠ
FEAR ĠANN SA TULAIĠ NÍOR ĠOM.

Tomus.

120

AOO OLLABAR Ó CARRĠOIO ĠET. (?)

- 1 “Tosaċ féile fairsinge”
—o’fuiġliġ fíċil an focal;
ní hiomġa ġAR n-aicġei-ne
neaċ as urra ġon tosaċ.
- 2 Ní ċiġ tosaċ faġáilġa
ġon tí ōliġeas ġán ōiom-sa;
ní buġ mōr ġá bārānta
tosaċ an teaġaisġ ríŋġa.
- 3 Ųó as fearr ċiġ an tosaċ-sa
Ó Maoil Ruanaio rí Céise;
tearc neaċ ar an Ųomān-sa
as fairsinge ná as féile.
- 4 Ųo-béaraġ Mac Ųiarmuġa
a súil tar ceann a einiġ;
ġá mbeic fear a iarrata
níor Ų’ei-sean fear a heitiġ.
- 5 Ní ar Ųomān ní sanntuiġeann
aċġ ġá Ųáil ġá ġaċ Ųuine;
noċan fearr an ġallmhuileann
ó léiġtear é fa uisġe.
- 6 Tomaltaċ Mac Ųiarmuġa
mac na ríŋna ó Ráic Ġruaċan
ġá seaġ méaġ a iarrata
’s ġur mó sa ċáċ a ċnuasaċ.
- 7 Rí maicġe Maoil mōrRuanaio
’ġa Ųġá an t-eineāċ i ġcartaiġ
fíon ġá ōl a hōrcuāċaiġ
uime ó māġain ġo māġain.

- 8 Is uasal an t-aoḡaire,
 a-tá aca ar a n-eineac;
 ní facas fós donuine
 aḡ dul uaḡa fa eiteac.
- 9 Gearr buḡ lón a ionnmhús-san
 muna beic Dia dá cosnam,
 lám aise dá tiorólacac
 is lám oile dá bronnac.
- 10 Ní ní cuir na céadoirḡce
 do-beir Dia dá ḡreic mingsil
 acḡ é aḡ riar ḡac éancoinnne
 bíos 'n-a cás air dar-irib.
- 11 A ttabair mac Concobair
 aḡus a bpaḡann cuise
 aise ní fuil comcosmáil
 acḡ tráḡac aḡus tuile.
- 12 Dá mbeic [san báḡ] ionloca
 's a dām i bpurt an loca
 do racac flait fionnac
 dá báḡac d'eagla ḡoca.
- 13 Tomaltac mac Concobair
 meic Aoḡa—Dia do coice—
 meic Concobair comramais
 meic Tomaltais óis oile.
- 14 Meic Maol Ruanaḡ romasglais
 ris nac raibe peḡm formair
 meic ḡiolla Críost comcubair
 meic Concobair meic Cormaic.
- 15 Sḡéal beaḡ ar an ḡCormac-sa
 a-tá aḡam re n-a aicris;
 d'eagla ḡomac domblasda
 oleaḡar réiliosac ḡairio.
- 6 Lá éigin dar éirḡiosdar
 ar tulais lám re a longport
 oireacḡ i nḡac éimionac
 dá cumḡa 'n-a mbíoc Cormac.
- 17 So tulais na comḡála
 do-cí eua mun dtráḡ-sain
 bean leacḡac ruac roḡránna
 's donḡrat lín ar a bráḡair.

- 18 SÁBÁIS TRES AN AONAC-SAIN
 nó SO RÁINIS SÍ AN BAILE;
 DÍ NÍOR FÍAPRAIGE ÉANOUINE
 CIA HÍ NÓ CÁIT A RAIBÉ.
- 19 SO CARRAIGE MEIC DIARMAODA
 AN TRÁC DO-ÉUAIÓ AN BEAN-SO
 NÍOR SUÍÓ AN DÚIL DIABALDA
 SUR CÓIRIGEADÓ LÉ LEADA.
- 20 OILEACÁN BEAS ÉAGSCOMHAIL
 DO-NÍ I N-UILLINN AN TIGE;
 BLIADAIN DÍ AR AN NÓEARGADÓ-SAIN
 SAN EASBÁIÓ BÍÓ NÁ DÍGE.
- 21 SUR CAITEADÓ AN BLIADAIN-SIN
 —MO ÉAN DO-RINNE AN AINMNE—
 BEAN NÁ FEAR DÁ FÍAPRAIGE
 NÍ FUAIR AR FEADÓ NA CAIRRGE.
- 22 TÉIO AN ÉAOCRUADÓ CIAÚPADA
 AR SCOR NA BLIADÓNA ÉAIRSE
 D'IONNSAIGE MHEIC DIARMAODA
 'S BEANNAIGIS DÓ AS A HAICLE.
- 23 INNISIÓ A HIMTEACÉTA
 DÓ Ó TOSAC SO DEIREADÓ;
 NÍ SGÉAL SO NAÉ INLEANTA,
 SGÉAL AS UAISLE AR AN EINEAC.
- 24 “BLIADAIN SUS AN AIMSIR-SE
 DÚINN IT SÍC, A RÍ DÚIBE,
 AR BPÓGRA Ó TÍR ÉAIRRNGIRE
 BEAN MÉ AR AR CUIREADÓ CLUICE.
- 25 “I MBRUG ÉAMHA ABLAIGE
 DO CUIREADÓ MÉ FA GEASAIÚ
 SAN DUL SO TÍR ÉAIRRNGIRE
 SO MBEINN BLIADAIN 'N-A HEASBÁIÓ.
- 26 “NÍOR SÁBÁDÓ AN BLIADAIN-SE
 UAIM SAN MO BEIC I N-ÉANTAIĞ
 'S SAN NEAC ANN DOM FÍAPRAIGE
 AR FEADÓ AN DÁ MÍOS DÉAG-SAIN
- 27 “DO BÁCAS AN BLIADAIN-SE
 I SCÚIRT LOCA ÉÉ CORNBLÁIC
 SAN NEAC ANN DOM FÍAPRAIGE
 —IS DO BÍOÓ UILE AN TROMDÁIN.

- 28 “A n-áireadh ní féadfaíde
leat ná trian a mbí ro baile,
's ní saoiléann díob éanúine
nac air féin bíos bar n-aire.
- 29 “Ar béasaib ná ar míbéasaib
ní díoltar nac óo tíg-se
—'s ní léigítear aet píréanaig
amháin i tteagthaís nime.
- 30 “A Cormaic meic Tomaltaig,
an bfuil ar feadh an beata
teac i mbeinn an comfao-sain
san fiapraige aet do teac-sa?
- 31 “Beannaet agus bitbeannaet
fágbaím uile 'sao teaglac;
ní dearnaó 's ní dingeantar
céim as uaisle ná a ndearnaó.
- 32 “Do ním-se duit fáisóine
sé táim in beataóac gránna
so mbia an t-oineac d'áiríde
'sat síol so laite an bráta.”
- 33 A seasa ó do fuasgalaó
ar n-innisin a heactra
iméigis an ruaócailleac;
ní dí támuio buó-easóa.
- 34 A airtorí fial foigídeac
is riot beanas an sgeal-so;
ro brugh ní bí comhídeas
re duine do síol eabha.
- 35 Níor b'usa don cáillig-sin
beir mar do bí i mbrough Cormaic
inā beir ro baile-se,
a rí loca cé collbuig.
- 36 Do-shabtaoi ro brugh biothuan-sa
sgol ris sac sceiro i nÉirinn
's ní bíod i dtíg mhoócuarta
aet duine ris sac éinceiro.
- 37 Do greasa, do maómanna,
ní féadaim beir dá bpaísneis;
ní cuillfeadh san aómaó-sa
an deacmáó cuio doo cáitréim.

- 38 AD tEaSMáIL, a tOMaITaIG,
ní tIOCPaD DuINE AR DóMAN,
a Cú CULUINN cURaTa
a cONaILL CúIGIÖ cONnaCt.
39 A-TÁ [aG] DúSaCt t'aOMOLTa,
a RÍ ceIRTbreaCtAc Céise,
naC foGnann DON aOMaD-SA
TOSaC aCt TOSaC fÉile.

TOSaC fÉile.

121

FEARŠAL ÓS MAC AN BAIRO cct.

- 1 TURnaM DÓCaIS DÍOCT mUIRNE,
mUIRN DOCAR I nDÍOCTaIMMNE;
LÓR DO éLÁD uABaIR TAR AIS
IS uaIMaIN DÁL AN DÓCaIS.
2 Sealg tORtAc níOR tUIRMeaD DÍ
AN Cú cUIRtEAR I nEIMNÍ;
muna RaD aNÁIR AR eAc
ní ŠAR a fAŠÁIL uaIBreaC.
3 AN tREAbaD AR naC tÉIO leas
ní hé TRÁ AS TaOSŠa Šeimeas;
ŠORT ŠAN fÁL IS é AR SLIŠIÖ
DÁ mbé SLÁN ní saOILpíÖIR.
4 SaIÖbreaS DÍOMaOIN DO DuINE
IMILE ŠAN aOSaIRE;
ní fUIL TaRba 'n-a DtaIRtÍb
aBla cUIR naC cUMDaiŠtÍR.
5 ŠaBÁIL fa cUIRM ŠO ŠcUIRtÍR
a nÍbE ní nORouIŠtÍR;
bíÖ ŠRÍOS AN ŠuaIL ŠAN ŠORaD
AN uAIR bÍOS ŠAN beaCtoŠaD.
6 BaRaMáIL DaM-SA IS DOM DÁN
a nDUBaRT—DÍa DO éLaOéLÁD;
cNú fOLaM nÓ eAc ŠAN SRÍAN
neac nÓ DóMAN fa DÍMÍaD.

- 7 Ní téigim mar baó díor d'ám
tar ollamh ná tar ánráó
—sé 'n-a éréactóin im éróíóe—
éantrois re ré Ruóroíóe.
- 8 Náir dúinn—'s ní dúinn as ranáir—
mo sgol mäs íáó m'uaéctaráin
tre sóim míleáó muióe fíóinn
sac duine as síneáó seaóóinn.
- 9 Ós éionn éiseas fear níláo
teáct san tuióhús ollamh
ní éis díom, síó dáinnh dún,
sion im aísíó as íompúó.
- 10 Do méas éiróe ámláo sóin
os éionn aíróíó fear ndómhain
íóimp mearcálma fa mó seaó
sér neamháóá óó a óeireáó.
- 11 As Séasar na síoráó mbras,
as íóimp máíóe is as marcas
'óó bí an cruinne ó muió só muió;
ní rí duine san dútaís.
- 12 Ríasan dá ársíó oile
marcas cras ceann sócúíóe
—íul re bpaóar sac fáó íis—
'óó láó an talamh éairis.
- 13 Fan treas rann don talamh tais
'óó éiríó ar n-éas marcas
fíóó an dá ursan oile;
'óursan críóó a scéalmoine.
- 14 íóimp agus Séasar sluaíómeáó
'óó éuireáóar combuaíóreáó
i nsaó leít don cruinne éé
'óó breít an uile fínné.
- 15 An caé caéaróá 'óó éuir
dá uaítne éeanna an talamh
'óó b'é críóócrún a scaóáó
'óé ón fíóócrún 'óó áónaóáir.
- 16 “Ué! san mé” ar íóimp “ós éionn éáíó
'óóm fáicsin 'ó'fearaíb 'óómháin”
slóir na fláca fuaíó umla
háir an éaca éáéaróá.

- 17   Beit uiríseal 'n-a díaró sain
      sairio d'aimsir sur orduis;
      do raðað faða déar dó
      a séan caða do claoclóó.
- 18   Mé an póimp dá dtarla an tuisle,
      an t-larla is sé an Séasair-se,
      ar bpearg rer-oile is é an cat
      somað hé ar sgeriðe an caomhac.
- 19   Mar póimp Maíge as teact san treas,
      beit céim ós éionn na n-éigseas
      do bí uair 's do dontaig mé;
      clontair sac uail dá háirde.
- 20   Mar póimp a-rís d'aitle an áir,
      beit íseal—anba an diombáig—
      dar m'éig-se do ba lór linn,
      ór ar m'éigse ó nac aithinn.
- 21   Ó tá an maíom oruinn bað-éin
      dontaigim tre ua saoirnéill
      beit fa oideaduib Craoi Cuinn;
      faoi ní hoideamhail m'urruim.
- 22   Tuir fuluings fola Dálaig
      ní piu dá méin móróálaig
      —ní hé an doig nac dursan linn—
      a bfuil d'osnað im intinn.
- 23   Náir dól-séin agus damh-sa
      a bfuil d'anaoib oram-sa
      ar deoraðact—dail nar dlig—
      i n-EOGHANACT CLÁIR Caisil.
- 24   Dá sguiread díot toice treall
      ollamh faða ar fuo Éireann
      ní cóir dó ar a dán diomha;
      dá mhó a táir dá tigearna.
- 25   Do dearbú sé seanfocal cáig
      —do léig an t-larla ar n-anáir
      uite fa lár as a los—
      “ ní fáð duine 'n-a dútcas.”
- 26   Iarla Ó gConaill, slios re saoró,
      ní fuil fáct as a anaob;
      im dán níor deargas duine
      po Clár leargglas Laoisaire,

- 27 AR AIRTORÍOGAIB Inse Néill
 A nDearnaodar do dítcéill
 Ar maite trá druim ar druim
 A-tá dá aite oruinn.
- 28 [Cuirim Éingrínne] is an t-eac seal,
 súil Eochair, ainne laigean,
 —ní téir mo seise ríog róm—
 mei-se dá díol 'n-a dobrón.
- 29 Sleas na Con, 's an Cearc Boirce,
 fíaitheas Banba beannfoirbte
 rug sé don dul-sa ar a díol
 an té as ursa don imníomh.
- 30 A-tá uabhar m'áicme féin
 ar éloinn Conaill meic móirNéill
 fa posto ríogsluaig fola fíoinn
 dá síorbuaib uile asuinn.
- 31 Sroige is táinte clann sConuill
 tús is earr an uraíuill
 —fa-ríor níor haltoigeadó liom—
 im sOrtoirear ríog Ráoilíonn.
- 32 As íoc na muirne nac mé
 fuair ó pór cáitreach claoínTé
 a-tá sé as cráó mo éroiðe
 mar táim re ré Ruðroiðe.
- 33 Buain a dútcáis do duine
 ní breac ríog do Ruðroiðe;
 is liom-sa a coşar ó éiort
 ionnsa m'obadóm oíðreac.
- 34 So buan is fearr an fonn-sa;
 ní hé a-tá d'fíeðm oram-sa
 muir mar sriob tuile as toiğeadt
 ná cion duine ar deoroiðeac.
- 35 Mac éactac Aoða í Dóinnail
 Ua Séamuis, tuir treasfórlainn,
 mo rí so rað ar mo son;
 ná tí a éal ar mo turnamh.

Turnam.

122

LOCLANN ÓS Ó D'ÁLAIS cct.

- 1 Uaigneac a-taoi, a t'eac na mbráctar,
beas doo buirónib tairise
do-čí tu-sa i n'óíl do d'orcla;
ní náir oréra ar t'airei-se.
- 2 Do díbreath uait—uic mo truaigse—
do t'eaglaic boct bráit'reamhail;
do-číim sib gan fear dot ionnramh,
a t'reabh bionnslan bláit'sleamhain.
- 3 Ionmuin drong do díbreath asat,
a eaglas bláit búrthoðan,
buidéan tromda comctrom cialloda,
moðclann diaða an Dúiliomhan.
- 4 A mainisdear an múir sleasaig
sloinn-tear ó Sliab f'orannáin,
caoinið an flait 's an saoi suilbir
mar taoi ic fuilngið anforráin.
- 5 Fuaraic cleactað céile n-ioðan,
a doða an fuinn glaintealcaig;
beic ic donar níor duai deit-se;
truaig do beic-se ið baintreabthais.
- 6 D'éis na gcéile do cleact tu-sa
a-taoi—truaig an malairt-se—
gan cluimsin sgéal scean ná scliactca
gan fear iarrta t'amhairc-se.
- 7 Cuihneac mé sur meince leat-sa
líon aig ógbath scait'reannaic
as líonað is-teaig ið tiomcail,
a t'reabh fionhcorr aipreannaic.
- 8 D'éis díbearta na n-oro uile
i n-iait éireann eangfoirbhte
d'é an éreidið do b'aoi gan báthað
sac laoi ið bláctar beannuigthe.
- 9 D'aicte a n-uaraic d'aoibneas gnaíac
do glóir nar glóir díombaltaic
ar uaigneas t'árais má féactar
tárrais éactcor iongantac.

- 10 Tu-sa it árus ealtan sciocrac
ar scaill t'áosa ionmhuine;
brisead croidhe an tois d'á otárras
t'oro i n-áras fíoróbuiðe.
- 11 T'altóra san earrad scráðad,
do éluig éaoine éeolmára,
mar dúil mbailb gac laoi san labra
mar taoi is damna deoróuða.
- 12 Iomda coireac cionntad n-iomda
o'feadnaib fóola fionnsóille
fuair ar otadall bar sleas samglan
leas a n-anman ionnaib-se.
- 13 Iomda cuideacta clann bplaitad
le bpríot feasda soineamail
iðir sleasail do éoim. élairetis
ón oroinis éráibtis éroidéamail.
- 14 Iomda boct do biactad i orsain
'sun oro sócruir séimíðe;
oursan linne a lorg 's a láitread
san oro scráibteac scéillíðe.
- 15 Glan an buidean do bí ið grinneall
—níor gloine géis ealaíroct—
cuire diaða caoimgrinn ceolac
saoirbinn eolac ealaðnac.
- 16 Sairid gac la as an luét éadna;
níor éian adais fírléabar;
ní feas ní 'n-a ainéas orra
o'ailéas rolla rígleabar.
- 17 Mairg ler díbreac an noruinis bposad;
ní feas creac a scionta-san;
mór a scrábad, deas a ndaonnaect,
ní feas donolc ionnta-san.
- 18 An t-airrí dan hainm an Tríonóro
so oti d'á toil grásamail
tabairt an cuire móir mallgloin
róin don adad fásfollaim.
- 19 Clann próinnsias na bpuigleac otaróuir
fíll don teagdaís naomíodain;
a mhuire mór feas bar bfearta
fan otréac searcda saoridéamail.

- 20 Δ ṖROINNSIAS, Δ ṖLANNṪA ṖEANNNAIṪ,
 ṖUIṪ ṪIA ṪEASṖAC ṖIONNṖUIRE
 ṖA ṖURṪOṪṪ AR ṪO ṪLOINN ṪOIRMṖṖ;
 ROINN RET OIṪRIṪ Ṫ'IONṖUINE.
- 21 Ó ṪÁ ṪREIṖSE 'N-Δ ṪREIṪ UAIṖNIṖ
 AN ṖIT ṖRIANAṪ ṖLANUAIṪNEAṪ
 ṪAR NEART CUMṖṪ NA ṪṖEAR ṪṖRAOṪṪA
 ROB ṪEASṖ NAOMṖA NEAMUAIṖNEAṪ.
 UAIṖNEAṪ.

COMHÁIR.

ACL	Archiv für Celtische Lexikographie.	
AD.	ADIDAÉT	Adjectivum.
AIMS.	AIMSEADH	Temporalis, &c.
AINM	AINM	Nomen.
AINMN.	AINMNEAC	Substantivus, &c.
AINMNIÖE	AINMNIÖE	Subjectum.
ÁINS.	ÁINSIÖE	Casus Accusativus.
AISTE.	AISTEAC	Verbum Transitivum.
ALT	ALT	Articulus.
AOD	AONJUS Ó DÁLAIS	(Edit. L. M'Kenna).
b.	BAINMNSGNE	Generis Feminini.
BARR	BARR	Particula Enclitica.
BDD.	<i>Togail Bruidne Da Derga</i>	(Edit. Miss E. Knott).
BR.	BRIAÉTAR	Verbum.
CÉAST.	CÉASTA	Vox Passiva.
CLÁS.	CLÁSAL	Clausula.
CNUASA.	CNUASAINM	Nomen Collectivum.
COIB.	COIBNEASTA	Relativus, &c.
COINJ.	COINJEALLAC	Tempus Conditionale.
COINN.	COINNASJ	Conjunctio.
COMP.	COMPRÁIÖEAC	Comparativus, &c.
CONS.	CONSOIN	Consonans
CÚIS.	CÚISIÖE	Causalis, &c.
CUSB.	CUSPÓIR	Objectum
CUSBÓRÖA	CUSBÓRÖA	Clausula Objectiva.
DD	<i>Dán Dé</i> (Edit. L. M'Kenna).	
Din.	Dinneen's Dict.	
DIULT.	DIULTAC	Negativus, &c.
DOIBN.	DOIBRIAÉTAR	Adverbium.
ÉIGN.	ÉIGNEAC	Necessitatis.
F.	FEIRINNSGNE	Masculini Generis.
FÁIST.	FÁISTEADAC	Tempus Futurum.
FIAF.	FIAFRIUJTEAC	Interrogativus, &c.
FÖINÖ.	FÖINÖE	Tempus Perfectum Praeteritum
FON.	FONASCAC	Modus Subjunctivus.
FÖRA.	FÖRAINM	Pronomen.
Gad.	Gadelica.	
JNÍÖM.	JNÍÖMAD	Vox Activa.
GIM	<i>Gleanings from Irish MSS</i> (P. Walsh).	
JNÁÉT.	JNÁÉTAC	Tempus Praesens
		Consuetudinale
JUIÖÉ.	JUIÖÉAC	Modus Optativus.
JUT.	JUTAIÖE	Vocalis.

íarm.	íarmartač	Clausula Consecutiva.
íarmb.	íarmbéarla	Verbum ictu carens.
IGT.	<i>Irish Grammatical Tracts</i>	(Eriu viii. ix).
inern.	inertiač	Interjectio.
iočt.	iočtarač	Subordinatus, &c.
ioiln.	ioilnač	Pluralis Numerus.
ion.	ionannač	Identitatis.
ISP	<i>Irish Syllabic Poetry</i>	(Miss E. Knott).
L. LL.	Láimsgribeann, -inn	MS., MSS.
LCAB	<i>Leabhar Cloinne Aodha Buidhe.</i>	(Ed. T. O Donnchadha)
lám	lám	(Pronomen) Infixum.
láitn.	láitneac	Tempus Praesens
MD	<i>Measgra Dánta</i>	(T. F. O'Rahilly).
Keat.	foras feasa	(Edit. P. Dinneen).
moö	moö	Modus.
neamh.	neamhaistneac	(Verbum) Intransitivum.
neamh.	neamhfoinbte	(Tempus) Imperfectum.
neamhspl.	neamhspleač	Clausula Absoluta.
Onö.	Onuigteac	Modus Imperativus.
p.	pearsa	Nomen Verbale.
PB	<i>Philip Bocht O hUiginn</i>	(Edit. L. M'Kenna).
Ped.	<i>Vergleichende Grammatik, &c.</i>	(Pedersen).
PH	<i>Passions and Homilies, &c.</i>	(Atkinson).
ramh.	ramhgač	Participium
reámh.	reámhocal	Praepositio.
S	<i>Studies 1918-26</i>	(Poems edited by O. Bergin).
Sealb.	Sealbac	(Pronomen) Possessivum.
SIBP	<i>Studies 1927-36</i>	(Poems edited by L. M'Kenna).
taib.	taibeač	(Pronomen) Demonstrativum.
taoibn.	taoibneim	Casus Genitivus.
taš.	tašac	Modus Indicativus.
TD	<i>Tadhg Dall O hUiginn</i>	(Edit. Miss E. Knott).
TS	<i>Three Shafts of Death</i>	(Edited by O. Bergin).
Tuilln.	Tuillneim	Casus Dativus.
uač.	uač	Numerus Singularis.
uim.	uimn	Numerus, Numeralis, &c.
Wi.	<i>Woerterbuch</i>	(Windisch)

नोटאי

(Ḥāc rann a bpuil a beas nó a mhór de deacracht ann, do-ghenbair an léasóir nóta annso as tagairt dó. Bíod a fíos aige naé astriúgáó i n-don eir nóta. ní fuil ann aét beasán cainte do beaó 'n-a láim éabha don léasóir eun céille an raimh o'fagáil dó féin.)

1

1c. "ní cuibíó naé easal leat."

2

2c. "Tar éis teacét ar an saogal uam a-táim as uil ábairle (.i. ar neamh) anois" (?) 8o. leg. tre ceann? 15o. cró, féac KM cró (4).

3

3c. "de tóraó a páise saorpar po-óime aca." 4a. "bíonn doiceall ar a éairtíu roim a ghráó." c. ní comérom síon, "is mór an mí-áó," 7c., féac TD 15 12, nó leg. sian, "is cruairé an focal é," féac GIM p. 29 v. 3. co. "is é an tuarastal tugaím uó a fearg do tuilleam." 5. "do cuirpead annró an tsadógail breis ar mo éráibteacét (?) uá léiginn-se scrioptúr Críost, Críost an maigistir as fearr uá bpuil ann." 7a. "ní maít le 'Día ar ngráó uon péacáó" (?). 8. "na uoime óga atá i uiréao 'Dó, is cruairé leo an tsliúe—gíó gur leatán go leor í; is oic leanaio síao lorg na naomh." (?) 9b. do sgaol, "do cuir," "do noctuiú." o. naé síot broíoe, "gur síotéam comérom" (?). 10c. "ba maít an múmeaó eug Críost uóib sar a mbeaó tnué aca le céile." 11. "uon sgoiláire buaóas uuais i sgoil 'Dó uo-beir an maigistir míoran grás, gá cósaint ar ḡac baogal." 14. "do bí Críost i n-a éoulaó i mbroimh mná boíte; tuigimís as sin go leigiseogáir sé ar n-annró más maít leis" (?); ar eacé, "ó," nó leg. ó reacé? 15c. "níorb fúiriste an cóir sin uo éobac." 18b. "7 an rún so uo eir i bperóm." 20abc. "tarla go bpuair Críost ó n-a bás cairt cóir ar seilbei-ne, cairt uo-éuair i bperóm gan don iarratas uo beir gá uéanaím agaimh" (?). 21a. an flead, i. "ar slánugáó." 22a. am, "an t-ain ceart" (?). 23c. "is truime an pían uíos air ó n-ar bpeacáó ná pían a páise." 25. "ní loét ar an anam an corp uo úibirt i uireo go uoiocpaó Críost isteaé; cia agaimh o'féaopaó maioíoeam as an uoeag-raé sam" (?); leg. 'Día teacéta isteaé? 26co. i. "smaéctuiú uo éorp uá éionn." 28o. "mo teacé ós uo comair—is ionann sam 7 mé uo beir uom cósaint féin ort." 29. "níor saor uo páis-se an eir uoe éréao o'iméiú uair; an páis

o'fhuilighis o'fonn ar saoréa—do éuir sí sinn (na daoine sábhálda) i líonmháireadé." 30. an dá céim, i. "t'fhuil 7 t'fearg."

31b. ar sioc, "tédachtuighe," PB 5 23. 32a. 'n-a otoi, i. "i n-a gceoré." 34c. slat bíos i láim mairistoir

sgoile, nó slat do bíos i láim ríog; féad TD 3 34, Keat. 10-12, YBL col. 179 v. 12 (an tslat tseilbe). 35ab. "tá bás críost

gá éur im leir; ní foláir dom cosaint bríogmhar o'fáigil" (?)

36. "tá baint ioir an oigheo 7 an éoir." 39b. "sluag daoine nar éatim—adé aitháin oéar aca—le dia."

4

1a. b'féidir nar éart "ón a saogáil" do éur pa cló (7 mar sin do na rannaib eile); féad ISP p. 14. 2c. meirreac, méirreac,

féad AOD liii 9, Ped. i 197.

5

5b. "lá ciuim ná lá corrac" (?); anuam, féad YBL col. 186 v. 19.

8v. a, i. "an anam". 10bc. "go luat tar éis báis tiocfaió Diahal."

11v. "mar nac bfuil de ceao aca éigean o'imirt orin." 12. "nuair is mian liom gníom geineadhna do

óéanah ní foláir dom ceao o'fáigil ó dia; gan an gceao sain do éatrimn srian do éur lem corp" (?). 14c. "muna oigiré

(dia) mo cosantóir beir beirt námao . . ." 16c. beir, fón. láir. nó neamp. ? féad TD Introd. lxxvi. v. "is iao mo

sinnsir (dóah, 7c.) sinnsir íosa." 17. "tá gaoil agam le muire; dá brígh sin tá súil agam go mbeir críost ag cabruigé do liom

7 go sábalpar mise, 'pé uine eile sábalpar nó nac sábalpar." 18c. "gíó nac raib críost pós ar an saogal, do-rinne sé . . ."

19b. i. "gan í do baint." 21b. aithéir ionaitéir, féad YBL col. 166 v. 23, 23 L 17, p. 103 vv. 17, 25, Leabhar Chlainne Suibhne,

p. 40 § 30; "sin mar is mó do lean dia ag pléir leis 7 gá cáineo; do bí dia ag súil go raigé eagla i bpeiré ar dóah 7 go mbaineo sí preagra as."

22c. "tá súil agam go mbeir uine éigin den beirt aguib ag teacé pam comairge 7 ag súil le mairmeacas o'fáigil" (?)

25c. "beir ag pléir léi i otaob an ubaill do baint." v. "tar éis preagra éad do éloisint do stao dia ó beir ag labhairt léi."

28. "a-táim ví-éireimeac; do éatrimn aithéirge do óéanah; tá súil agam narab ionann sgéal oah-sa 7 o'éad é."

30. "má éreigim mo péacair an bfuigéao-sa a milleán?" (.i. "ní beir siao gá gcur im leir"). v. aithéir, "aithéiréac."

6

4c. síot do éabhairt do, i. "gílleao do." 5v. i. "i noireao do beacé san Oro." 6. "ní tiocfaió biseac ar

m'aharc" 8. "do-rinne sí ní hamáin an abail do baint adé Crois críost do séanao." 9v. i. do leis dia don éoir na daoine

do smaétygá. 12v. "níor loiteao." 14a. "nó go bfuair sé bás ar bar son." 15c. "do éuiréao féagim . . .

óéara im súil." 17a. leg. do tóna? 20. "i otreo nac noeacair sé ar óeis a átar (7 mar sin ar a óeis péim)." v. "cun slán o'fáigil aca."

21abc. "na grásta tús críost leis ar neah, ní leigiré sé saor linn iao; ní mó oúinn víol asca."

22. "beir do bratac buacac gá hioméar le n-a sluaig neahna go oí go mbeir a cáim fágálda aige; cuiriré sin

cosainlaet fíochmar ar Chríost." 23o. "beirí a fíos as cáe nac. . . ." 24c. "cuirprí sé tuine as suiríe nó as sol." 25. "is baobis tam san fuat vo beirí asam o'ipream; teac anróga é—san an diabhal o'áineam"; leg. t'easgcará? 26a. "on cur-sa, "de brísh a bpéine." o. miana, "ruaí as mian leo." 27. "roim lá an bráta beirí maoluáat beas ar péin an amma i n'ipream, 's é sin san é vo beirí san scorp; ní beirí an colann timceall air; sin pian a-tá i n-easnaí air 7 éiocpas éuise"; fuigéall buille, "fuigéall péine." 32c. "iarráat ar mo peacaí vo leigheas." 33. "sac peacaí a-tá 'n-a luigé istísh im éroiríe 7 as milleaí m'anma, iméocáir sé as mo éroiríe nuair éaoinim é." 34. "níor léigheas puinn leabhar as foilum cionnus smáet vo cur ar mo cúrp; oá brísh sin ba écart dom iao vo léigheam ó só amac." 37co. "ní hí páis Chríost is easgal dom i ló mo báis aet faillíge vo óéanaí san bpáis sin." 38. "a-táim comí tall sain nac peicim gurab ar mo son-sa éus Chríost a slán pa n-a éréactaib" 1. "éus sé asáirí so croída orra." "He defied them." 40. "ní bfuair Dia innbear vo beaí mór a dóéam oí nó so bfuair sé tusa 7 gur inill sé a líon io cúrp." 41c. éuca, "so oí iao (i. an uile)."

7

1b. "nar mian líb a oíultat" (?) 2o. sarró, i. "an uoimán." 3a. "is héas de brísh náúuirc." c. "nac bfuil cosg ar doinneac é vo baint." 4co. "beirí ort trócaire o'iarratí," **péacé 11 23, 52 39, 95 7.** 6a. "tar éis báis tuine." 7co. "is mó naáarí a péile péin i bpeiríom uirre ná impríe na noaoime. . . ." 8o. oá amsaet, "oá uéacraet"?, "sio gur uéacair o'fear ós é sin (i. cúl vo cur le peacaí)" (?). 9o. "vo réir mar labhrann sí" (?) 12o. "séal a b'féatpáinn tairbe vo baint as" (?). 14c. "ní beaísa uíal uirí nó so bfuigéat-sa mo écart." 15b. "bíotí m'ainbíos mar leirsgéal dom." 16a. "7 ní hé mo m'ac amáin sgarpar leat aet mise comí maié." 17co. "fuair an mátair a mac (ó na oaoimí vo bí sá coimeatí mar brááarí) san fuasgalat (san airgeat o'íoc oá cionn)." 18. "vo leigheat a mac as an mbraigíoeanas comí luat soim tar éis an gníoma vo-rinne a mátair gur meas sac doinneac narb don peacaí oí an gníomí sain." 20b. "vo baimeatí brááíge (i. m'anam) oíom (de cionn mo peacaí)." 21. "is é m'anam an mac. . . ." 22. "is ionann séal tam-sa 7 uon mnaoi, sio gur mó an brón vo bí uirre; vo baimeatí brááíge (i. m'anam) uaim de cionn mo peacaí, brááíge nac saorpas so oí so sgríospas mo peacaí." 23b. "is é seo an múineatí baimm as an séal. . . ." co. "an séal brónac a bfuil cuirí vo miste asam 7 baogal mo éuime so hobann i n'ipream." 24. "ní haon éabair uon geall vo sáabail; is cara. . . atá uaim." 25ac. "ní haon iongnatí nac ceauuigíte uon geall vo sáabail (to seize forcibly the pledge held for my good conduct)." o. "vo b'féarr uon péacaint lem sáorací péin le gníomaib síteamla." 27a. leg. aúbseac? b. "ní raib sí, uar léi péin, uíal so leor." 30a. "bean éuireas ar oaoimí beirí oá luét leanaíma." 31c. "nac sioang (priosún, geimeal, 7c.) pá sgráó," "croiríe sgaóileas sgráó as péin." 34c. "tuine ábalta ar a seirbiseacáib vo éoaint." 35c. vo bí sí comí geammaríe sin. 36b. "tátuigéann an fuil na oaoime le céile." c. álgas, **péacé SIBP XVII 17, LCAB vi 43, xxxv 9.** o. "mar tá mo símsir (ádam, 7c.) i measg sinnsear muire." 37b. "ón oá éaob ór síolruigí sí."

- 1a. "fuiréann meirleac." 20. "do díbreasó iao de éiomh baint le crann de na crannaib do bí mar éain orra" (?). 2a. "sro nac roamnam Dia ar an látair iao." 4. "do mheall crann na haíthe éada éun sinn do mílleas; do bhis sí aithe Dé; do bí i roán go n'éanfaó ainseal (i. Diahal) é sin" (?). 5. "is é ar bpeacá do éur a páis ar ériost; ní écart tuit a mílleán sain do éur ar Dia." 6b. "uall fa n'eara é." 70. "créacra Críost do beir as síleasó pola." 80. "ó ualac anuas ort, an peacá do-rinnis 7 an Diahal atá as faire ort." 90. "sro nac soiléir tuit péim a oícas atá do peacá." 10. "is milis é aet san é do biseasó." 10b. "ní éuilleann tú doibneas na bflaíteas leo gníomhartaib" (?), ailis, **péac** ailm, "cuillim," 7c. KM. 11c. leg. ταιοι? 12ab. "obair éacair anróda don péacac is ead é teact saor ó feirg Dé; is beas asam na sein-fiacla atá orm." 10. a-nurairó, **péac** Ped. i 90. 13a. i. "teact láim . . ." 14c. "nar glanad." 15c. "nór maít liom mo éorp do érádaó." 16a. "as tuirim ar bótar." 17c. "is mian leat breir ar éac." 180. "bí ceannsa liom." 19. "ó taðarparinn tuit zac a bpuil asam de saibúreas aet san sráto mo éroide do éabairt tuit, ní sásócaó sin tú; ós é mo éroide atá uair, seo tuit é." 20co. "fíor-éarba óam do b'eadó mo seirbís tuit." 21ab. "saolta dom na daoine atá ar neam 7 na daoine atá ar an saogal." 23a. roime, i. "sar ar nuaó Críost." 25c. "tuit san sgréacat atá i leat éle doo éroide." 26ab. "nuair staois ó beir as éileam do éirt oraim do-rinnis sinn do sábhail." 280. "i n-asaió Dé." 29b. ann, "an uair sin" nó leg. lann? c. "ba éacair an obair do an uime do érucaó, aet ba éacra an éuro eile óa obair, sé sin, uime do slánuaó." 300. aoise "ó éir eile," "ó neam." 31co. "ta cuio den aigneas sain i roán sam; ba ceart dom lá an bráta do sábhail éusam mar éeasas." 32ab. "ba mian liom neam o'pasail aet níor mian liom mo síotéain le Dia do téanam." 33a. "beir as téanam iarraéta ar tuit ar neam. b. "ná téan a málairt sin de gníom." 10. "parreacra a-tuabairt tú roime seo." 34c. "beir beata síorruide asat." 36co. is é mo uime saoil (Críost) beas dom éabair; craob éortac daoine (**ταοβη. tolln.**) an tomain é." 37bc. caibte, coibce, **péac** IGT II. 176, 177, KM. 38co. "zac uime nac mbeasó sráto do muiire aise, is iomda fáet par écart do beir ar a málairt sin o'aigneasó (i. sráto do éabairt oí) (?). 410. téanam seice "an leac sain do seacaint."

- 2c. "ba écart do aire do éabairt don imirde. . ." 40. "is éacraioe mo slánuaó." 50. "mar beir m'ualac peacá as tuit i méro." 8ab. "óa n'éanad Dia an brát san fanamaint le camnt micíl, 7c. ar mo son, do tuitraí mé." c. "i otreo go mbeinn-se ollam i scoimair an báis." 9co. "níorb folair do maiteinge micíl beir go lároir"; ar sgát mo sgeoil, "dom éosaint." 12. "éan-puil muiire 7 mise; do b'usairoe mo tóion muiire do beir rannpáirteac san obair i otreo nac mbeasó iomlín na hoibre ar micéal." 13. "óa bpuigeasó micéal maiteamnas dom do glacraó an Diahal puat óó." 14co. "seol sinn go tóí Dia; ná bí sásta le beir as suide ar ar son" (?); inn="ann." 15b. "noctuis (i. taisbeáin) an

- TRÓCAIRE"; c. TAIRIS, "TABAIR IARRAÉT AR . . .; TRÁÉ, "GO LUÁÉ" (?)
- 16co. "ní cuillim—mar o'péadainn-se é 'do cuilleam—
beir 'do 'mhuinnir." 19a. "má taoi-se a'gann beao-sa sásta,"
"is cuma liom gac ruo aét tusa 'do beir a'g curoiugao liom."
- 20b. "bíod' 'de misneac a'g daoimib' labairt leat" (?). c. "tá
an cóir a'g bagairt a cloirínn orm." 21o. "ní ham neamh-
tánaécta é." 22ab. "bí a'g cur impióe ar ériost go o'í
go n'isrú sé an salaéar oim anam." c. "ar salaéar 'do beir gá
glanaó." 23b. "tá 'de tualgas anois ort (péac 7 4, 52 39,
95 7) mé 'do saoraó." c. "is obair t'eacair tóinn é (i. mo
saoraó)." 24o. "tiormógaíó an créacé t'á úire é."
25. "tosuig' anois ar mo múnearó; ní fo'gnann an múnearó aét 'n-a
am péim, sió go bpuil an g'rásta le p'gáil i gcoinniré; tiocparó lá
7 ní péarpar mo saoraó." 26c. "bíod' sé gá t'aisbeaint gur
tusa an uime 'do bí gá éara a'g 'Dia'" 27co. "mar aingeal
aomógaíó t'ú an cóir, aét mar aréainseal cuirpíó t'ú 'n-a ha'gaíó."
28. "rug' an diaéal buaíó orm; o'á b'ris sin ní ceart oim
fearg 'do glacaó nuair t'úiltas 'Dia mé, aét 'n-a aímóeoin sin
ní foláir liom mícéal 'do beir oim t'óicean"; aét o'p'gáil ar, péac
PB. 29ab. "ní hionann mo g'ráó-sa o'ó 7 a g'ráó t'am-sa,"
o. annsa, "anrógaé" (?), nó leg. amsa ("amsaine"), nó
am-sa ("om-sa")? 30c. "o'á n'oearnaó 'Dia mo cóir."
31. "muna b'p'gáim aét luac mo seirbise (i. mo péacaó)
is ionann 'do mícéal é sin 7 mo t'úiltac; muna maiteann 'Dia aét
oon t'eig'fear is soiléir go s'griospar mé." 32. "is mó
an fonn atá ar mícéal an t'óimán 'do saoraó ná an fonn atá ar an
t'óimán a saoraó péim o'iarrató air." 34o. "má éistean
t'ú, má t'usann t'ú t'oraó ar, impióe mícíl." 35o. "éilug'
'do ceart ar. . . ." 36ab. "tá m'éiscean cóim t'rom orm
—7 a laigearó t'óim atá im córp—go g'cait'p'eaó maicm'ige mícíl
beir gá síneac péim (i. beir go plúirseac) an méro is péioir léi";
leg. "gan mo córp?"

12

6. 'do b'é mícéal (oar leis an bpuilíó) an t-aingeal 'do bí i n'get-
semaní. 8a. "gá uaisliugao." 9co. "is neartmar
t'impíóe; ba maíe an tairbe oim o'á mbeaó tusa a'g suiré ar mo shon
ar uair mo b'ais." 13c. "bionn gac doimneac a'g toul ar a
cóimairge; fa éréan, "mar g'eall ar a c'umacé." 14c. "o
beir oim cósaime."

13

3. "ní har maíe leis péim curoigeas 'Dia lim."

14

- 1b. "o-oinne ar slánugaó." 3b. "dearbaim tuit
go bpuilim o'áiririb." o. leg. cearcail? 14a. go seolta,
"i o'treo go ra'gá ar veis. . . ." 15a. paille ó "aill"
("Cliff") nó ó "pail" ("Chance"); p'ea'gra paille, "macalla"
1. "p'ea'gra gan céill" nó "p'ea'gra pailig'eaé."

15

- 2c. ar, "mar g'eall ar"? nó leg. is a? 3o. "coisgeas
t'aimleas." 4o. "ná bac le rúin-oiam'raib' o'ó 'do s'g'ru-

- 1a. cunnrao, i. ioir áomh 7 an Dia. 3. "do-rinne an Dia cunnrao linn 7 dá réir sin do bain éada an t-uall; do-éadú a clann i n-olcas; nuair ó'ic sí an t-uall fuair sí lom orainn (i. do sgríos sí sinn)." 5. "do ghéill sí dá uúil i n-egna; do éréis sí na flaitis éun na heagna sain o'fásáil; ní haon peacaó ámhain do bí gá óéanaí aice 7 í ag óéanaí an ghnóma óicéillíre sin, áet morán peacaó; ní mar sin bíos an sgeal agunne nuair do-nímt peacaó" (i. "nuair do-nímt peacaó ní fuil ann áet don peacaó ámhain; áet áenuairéar peacaó éada gac uair éagann uine ar an uóman"). 6abc. "sul ar leasao an éam orra (i. ar an gcineao daonna ve éionn peacaó ámhain) do bí uúil aca i nglóir na bflaites, áet do goir éada an glóir sin uata tré éao." 7co. "do tusa 'aingeal óé' mar éioal air, áet dá ámhóein sin do bhis Dia an cunnrao. . . ." 8co. "do-beir Dia uúil a roga ve dá ní, 's é sin, beir naoníca nó beir gá gcosaint péin ar Dia i ló an bráda." 9. "do gá Dia truaige o'áomh; gíó gur agair Dia a peacaó air, do maiteao Dia uó é dá n-áomúigeao sé é." 10. "do séan sé (áomh) slao an éionn 7 níor éur sé ruais ar an nDia; do b'ionnarbaó dá síol an dá peacaó mílteanaó sain." 11. "ní ceart uóinn don peacaó do éilt; is mó an truaige, a éada—mar is uine agann tusa—gur séanaís do peacaó, 7 nac noearna tú mar do-éanraó gac bean eile ('s é sin an peacaó o'áomáil); is gnát leis na mílís gac rún do leigim amac." 12ab. "níorb don uóigbáil do Dia an cunnrao sain (ioir sinne 7 an Dia), an cunnrao do bhis sé." 13co. "do ghéill ar bfuirmóir don cunnrao sain (ioir éada 7 an Dia), 7 do glacavair mar oibligáio orra péin é" (?). 14bco. "má éuigim a uabásáige atá cailleamaint m'anna ní faoa go mbrispeao an cunnrao." 15. "nuair bímt 'n-ar leandáib, nígeann an éros 7 muire peacaó an tsinnsir; mar sin cé an uóigbáil uóinn é? áet 'n-a óiaíó sin péin tá baogal éigim orainn". 16. "do bí muire láim leis an gcrois; dá bríó sin is uéine bíos sí ag faire orainn; méauigean cráo muire an sluas sroispeas a tesé (i. na flaitis)." 17. "is mar a céile grás óé le líon do beao 'n-a láim aige 7 do beao móir a uóéain éun na sé sluas do gabáil; is mar a céile muire 7 innbeao do beao com móir sain go tuillpeao an líon sain ann." 18b. clás>" laige," "ceannsaét," 7c. c. "fa ládair muire," "ar sgaé muire." 20b. "áet muire do éur an cunnrao ar neamní." co. "ó nac mbrispeann sí a geallamaint, geallao sí sgríos ar bpeacáio" (?). 21. "níor ceart dooib an cunnrao sain do óéanaí; dá bríó sin do bí ve éao ag muire congnáim lib, 's é sin, cunnrao eile do óéanaí lib." 22c. "níor luairbeao ainm muire san gcunnrao." co. "dá bríó sin ba ceart uí é do éur ar neamní más péoir é." 23. "fuair an Dia comáet ar an gcineao daonna tré peacaó éada (?); ó éada do ceannuig sé é (?); pé tarba do-ní sé uóinn, beir a comhíeo sin ve glóir neamhá ar easnaí orainn." 24a. i. ní raib peacaó an tsinnsir ar muire. 25co. "is láioir an ceart atá agann do uéigiméin muire, áet 'n-a ámhóein sin is tearc uine éuireas a ceart i bfuirm." 26ao. ar="mar geall ar." 28co. "peair maic—saibéreas ceart do hnaoi is eao é." 29ab. téacs?

1a. i. an réasún. bco. "ní maic liom an réasún do beir ag óéanaí faire isicis im éioiré; áit comúigead uó is eao mo éioiré; tá tuirse ar an réasún ó beir ann; ní fuiriste uó aire do éadair

οαμ.” 4c. “οο leiς an réasún uille ar . . . “οο éuit sé
 ‘n-a éorlató ar . . . ; **féac** LCAB iv 41, xxxix 131. -7. “οά
 οτρέίσιμ-se seirbiseac carat oem éairtoib éun seirbiseis pír eile
 οο éur i n-a ionat, ba leasg liom é sin ο’αομίαι τομ éarato; ba
 mío an náire oom oá mb’é mac mo éarato οο beaó tréisge asam.”
 9c. “ταρ éis mo péacató οο túl i neart.” 11c. “nac οτροιόεann
 aét le ouine cumasac.” 12c. “a bpuil cúram móρ uirre ” (?).
 17o. “τά sí as teaét.” 18c. “lám nac bpaéann bás ”
 (?); naom-uíre, “curas naomta,” i. “bás,” **féac** naomuiré TS,
 LCAB v. 85. ο. “aét muipe, sió narb áil le οia éisteacé léi ” (?).
 19a. “nac n-αομóεair sí (i. lám Críost) síb mar luét
 saoil.” c. uaim loéacé annso ? 20abc. “bíó Críost
 sá ráó le n-a lám surb ar ar son οο cumató í.” 21abc. “nuair
 οο tusaó corp Críost οο muipe puair sí, sul ar imtíς sí, goim . . . ;
 22abc. “ní óearna cara (i. cos, > “ταοb ” ?) Críost aon
 éearán οο éionn a láime οο baimeoí ” (?) 24o. caíim tolas re,
 “οο-ním mo óíceall éun . . .”

22

2b. “má tá eolas mí-éart as ouine ar οia ní éúiteoéairó
 aoinní an mí-áo sain leis.” 5c. “(οia) éuilleas sáó ón
 ouine boét γ ón ouine saíóuir.” 17o. “γ so ueimín is
 beas is píu é sin.”

23

1b. “róo puibúre.” c. as cumas, “as oéanaim,” “as riad-
 lusaó ”; pa éeart, “οο réir oúisíó an bóéair (i. i οταοb tállí,
 tolls) (?). ο. “cia ο’féaopaó an οροιόεao οο sáóáil ” nó “cia
 ο’féaopaó cuíougaó le ouine i utreo go nsaópaó sé an
 οροιόεao ” ? 3c. más é, “mar οο b’é . . .” 4.
 “ba sár an saol οο bí as Críost oúim οο éaob a náóuire oáonna,
 aét níor laóuig a ionéolusaó a féars linn.” 5c. síre,
 “ruaéar,” cf. Wi. (sig), LCAB xxxv 121. ο. “ní éus sé leis
 anuas ó neam a luét leanaíma (i. na haingle, γc.) ” (?) 7ab. “is
 ionóa sñé neam-éuibúro οο éuir Críost air féim, i. é οο beir ‘n-a ouine
 boét, ‘n-a pírosúnac, γc.” ο. saob (i. oíccéillúre le neart a
 sááir) an obair οο éuir a áéair air.” 10o. “slánaó níos
 pairsinge ná mar ο’iarrpaó aonoume air.” 19o. aét οο
 oíulcaóair.” 23c. “ba óeacra oó a páis (ná cruéusaó an
 oómain, γc.).” 24b. “sió narb ar maíte leis féim οο-rinne
 sé é.” c. “o’ossail sé a éroíre.” 27a. “o’fan sí ‘n-a
 coílató.” c. “níl aon ouine (aét amám Críost) ο’féaopaó
 an cineató oáonna οο slánaósaó.” 30. “cia an saíóbreas le
 n-íocpaíre éiric le páise γ le n-íocpaíre an paróún οο-éuibéar ón
 bpáis aét amám luac οο éuirp sonta ? ” (muna=munab).
 31o. “go otí an ouine ueireannac.” 32co. “sió sur beas
 an táille ata air (?), ní féaóann aét aon-ouine as an sáéao an οροιόεao
 οο sáóáil ”; ao-péao, ó “ao-coíta ” ? (Ped. ii 638).

24

1co. “sió sñac linn saírm sluaóairó ο’éisteacé, cuireann ainm
 na háite coimne sin (i. sliaó an bñáta) easla orainn.” 2.
 “síaóopaó Críost ar a oáoinib féim-ní leis na oáoine oamanéa-
 as oíptaó a póla oíta-mar ní oúmpéar a éréacéa go otí lá an
 bñáta-γ iao n-a luíge i n-a n-uaiisib ” (?). 3a. “beiró an

sgéal mar is dóig linn go mberò ” (?). bco. “ iarrfaíó Críost cóir de éionn a éréact 7 beirò a sūt go feargac, sūt go mberò a éréacta leisiste pan uair sin; cúirteoiró sé ar ngníomharta linn.”

5. “ tar éis maicthamh ar curto de ngníomh na nteas-óaoime, no maic D'ia an curto sin oá ngníomhíó dóib; mar sin oo éaisheáin sé a sgrásta ” (?) 6ab. “ ní lá sona é.” 8. “ i ló an bhráta beirò fearg D'é com mór sain nac sguinnneoiró tú surab í

Muire oo máteair 7 surab é Críost oo óearbhrátair.” 10u. “ a fíos go sgarpar mé le Dia.” 11co. “ nuair beirò D'ia as labhairt ar a raib ó'aoibneas asam annso éios.” 12.

téacs? ciall? 13. ‘pé oume oamantar, ‘s é sin le ráó, cuirtear síos go hipreann, is truaš a éas le Muire (mar leantó hí is eao é), 7 sgaréar le Dia é com maic ”? 14. “ Muire, an itir is fearr san oomán—muna ttreabaim an itir sin, ní fuigean-sa san oomán aét talamh boct—is miéto oom í oo molaó ”; uan aosta, “ sean-fairge.” c. ar ngníoe, “ nuair sūtóim í.” 16co.

“ bíonn margairóeact óian sá oéanamh as Muire ar ar son go oí go mbeimto uile ar sliab síóim ”; Muire maighean, **taoirn**; **péac** IGT 126. 18o. áéraió<áé-cuiriró; “ bíonn sí as cur a sgrásta siar oraimn.” 19a. “ ó nac oéanamh sí paillíse ionaimn,” “ ó nac bpuil sí sásta beirí i n-ar n-éasgmuis ” (?). b. go himnill, “ go saor ó haošal,” “ go héasgaró,” “ go oána.” 20a.

“ tá sí go rial as solátar sác ruo éeasctiueas ón scolaimn; ní puil donouime eile (áct Muire) ó'péaopaó an corp oo éosg ar beirí as obair i n-ágaró D'é ” (?); urra nac ... security against...” 21abc. “ sūt go spreasann ar mian sinn cun beirí as oortaó pola Críost, ná leis oon puil sin beirí sá cur im leir.” 22co

“ is miéto oam greim oo beirí ar oo láim i ttreao go mberó síoéáim as mo éroiré ” (?). 23. “ oá mbeinn-se ar neamh i sguioeacta leat oo beaó náire orim, áct oo b'fearr é sin ná san beirí ar neamh ar don cor.” 24ab. “ más mian oáiriríó leat mé oo éosam ná cuir an éáim im leir 7—ó nac mberó t'fearg ort—síotúig . . .”

25. “ níor éiueas a luas a-táim as ool i n-aois. áct ní puil oo p'áis-se as ool i n-aois (i. is pétoir í oo cur im leir i sguinnuioe); oá bríš sin ní poláir oom oeríneas oo oéanamh sul . . .” (?). 27a. i noíol, “ mar sásam ” (?); nó leg. a oíol oí. c. “ i n-a rašgaró síb.” 28ab. ní éiueim; tñpíro, **péac** Ped. ii 627.

c. ar sgaóóš, “ ar lasaó ” (?). o. paóóó ceata, **péac** 29 9.

30c. go slan=“ surab slan ”; sgráéán, **taoirn**. uac.

25

3o. oo-cuaró oo sileic “ oo-cuaró as troir.”

5a. téacs?

10a. ón tíg, i. “ ó ípreann ”; le ouain eile bameas an rann so? 13co. “ ní éuilleas sác glóir, ní a-oer sác núm-oiamair.”

25a

23c. léim loige, “ ool cun luige síos ” **péac** 3 C 13, p. 470 v. 27, 23 L 17 p. 141 v. 16. 31c. teasaro, **péac** TD 29 19.

32c. leg. go raibe? 33o. “ ní éuirpeao-sa argóim ar siubal ” (?).

26

3c. o'anamhain, “ cun panact ann,” **péac** YBL col. 179 v. 22.

4ab. níor an síb as, “ níor leanaóair ”; leg. a otus? 8a. ní slíge sgráó, “ ní píú é sgráó oo beirí asam oó ” (?). bc. “ go

mberō sé polam beas nac̃."

9. "'pé lá bíos tuine lán-tsássta leat-sa, a saosáil, sin lá a báis don tuine sin, sin lá leaspaíō tū do seol (i. tar éis teac̃ta i tóir ōuit) i scoimair an donais (i. scoimair lae an bráta). 10o. lám ar scúl, "cúl taca" (féac̃ DD xix 18).

12ab. "tis an bás don tuine sul a tuisiō sé a suaraige atá an doimān." 13b. déanair tapat̃, féac̃ 23 L 17, p. 149 v. 32. o. teasair "tátar as teac̃t̃ san moill (?)."

17c. "ní féad̃tar an eire do baint tóib̃." 20o. coimse=coimseac̃, "neartmair ar"? féac̃ KM; cf. Coimsiō, "tisearna."

21b. "ní fuiriste an éist seo o'freadairt." co. "is goire do saol-sa o'éaba ná mo saol-sa."

28co. "ná bí as sol 7 as casaioir i tsaob breiteamais Críost" (?).

30c. "le teig̃-ghiomar̃taib̃." 31ab. "ní bfuair

muire a mac ac̃t ar coimseall go scúiteoac̃t sí é; leanamis a sompla."

c. "is é seo mo comairle don doimān (i. muire do leanamaint)?" 35c. trát̃, i. "am ar biē."

27

3c. "do-ní cré dot eascarait̃" (?).

anmair? o. cf. DD xiv 9.

10b. ní, "is é ruo."

7c. leg. dá tóir uot 9c. "tá scoirm as teac̃t̃." 11c. "ní beir̃ de misneac̃ an muire ruo o'iarrait̃ ar Críost; ní coisf̃r̃ don gur̃oe, dá tóine i, Críost ar an scóir do cur i bfeir̃m."

27a

1a. "Melius est enim unus timens Deum quam mille filii impii" Eccles xvi. 3. c. "an focal atá 'n-a seanfocal anois" (?).

2b. Solam?

4. "do bí míat̃ oraimn nó go rugat̃ muire; do tuill sí a clann (i. an cineat̃ daonna) do sábal̃ ac̃t ní hé sin a bfuilim as tagairt do anois" (?).

7b. leg. "clúi-teas̃ san coir" (?). o. ceangal, "beata lánaimna pósta" (?).

8c. "an cineat̃ daonna." 10c. "do stadad̃ar ó beir̃

as súil le cloimn o'fasáil" (?). 19o. leg. "sur̃b é?" 20co. téacs?

21c. "ó créac̃t a croit̃e." 22b truas̃ an farrait̃, "truas̃ an cois̃," 7c.; féac̃ Eriu ix 20.

c. "as baint cainte o'coim i tsaob na páise" (?).

o. "sur̃ bris a déara tré n-a súilb̃." 23. "nuair

do bainead̃ a éadac̃ de Críost tar éis na n-aspal u'im̃teac̃t̃, do tóirt̃ muire a déara coim̃ paot̃eac̃ nar̃ féat̃ sí doimní o'feicsint̃."

24c. "nuair do cait̃ sí i féin ar tumba Críost"; léim

luige féac̃ supra 25a 23. 26c. "ba mó an fuil (ná an t-uisge)

éam̃is ó n-a súilb̃" (?). 28. "a-déar̃p̃a go raib̃ sí tar éis

báis, ac̃t 'n-a tóiar̃ sin do tiseat̃ sí cuice féin; ba móit̃e a pian

sur̃b é a mac fuair̃ bás 7 nar̃b̃ í féin fuair̃ bás." 29. "ba

tual̃ tóim̃ t̃ul ar neam̃, ac̃t is é do tuilleamar fuil Críost do cur

'n-ar leit̃; sin mar is truag̃m̃éil̃ise an páis̃."

29

féac̃ Cat. MSS. Brit. Mus. Flower ii 501.

"ar don focal leis."

2a. dá saig̃r̃o, 4a. sonn sl̃ise, "comar̃ta eolais" (?).

12c. asus croit̃, "c̃reit̃ é" (?). 16b. alla, "hall̃,"

féac̃ YBL col. 184 v. 16 ("o'all̃aib̃ aol̃"), col. 172 v. 25 ("halla"),

LCAB xix 20, xxxix 100. 17a. de, i. "tuic̃im dá s̃. . .,"

18b. ar sraon, féac̃ TS. 21co. "tis̃ sac̃ corp̃an

añios ón uais̃." 22c. n-o leg. brát̃ ar n-a bárac̃? 26c.

"san cuim̃neam̃ ar biaō, 7c. (do t̃abairt̃) . . ."; féac̃ 31 13, Eriu viii.

- p. 192 v. 20. 27b. ταρνοῦτ, "σαν ἑαυτὰς ἀρ βιῇ ἀρ"; **πέαδ**
 Ped. i 79. c. "οὐ βί βοῦτ ὑαίριβ" (?). 28a. πεῖτιμ ἐ,>
 "πέαδαιμ αἰρ," **πέαδ** YBL col. 156 v. 9. b. "βιῶ ἀρ λασαῶ." >
 ο. "οὐ τῦλλεαῖαιρ." 29b. ὑεαλῖστῆ, i. "ὑαμαντα."
 30a. "τῦλλεας." 34c. "ἅ ὑεαῖαιρ ἀιῖνε νὰς
 ὅριαν . . ." 36c. "i ὅριαν ὑαοννα." 37c. "ὁ
 νὰς σταῶνν ὅν ὑλ." 38ο. οἰρεῶσαρ, **πέαδ** SIBP xii 2.

30

- 1a. cumaoim, "ἄρῶ," "σεῖρβίς." c. "cíoḉ muiṛe as a
 bhuil muiniḡin ḡḡaimn—is beaḡ nar cuireaḉ 'n-ār leiṛ é." 2b.
 "a bhuair ḡí ḡá ḡuaḉ (ḡá ḡḡaimn, ḡc.)." o. "tamall níos faíoe
 ar a ḡlúnaib." 3ab. "οὐ βί ḡia ábalta é sin (i ḡo beíṛ 'n-a
 hoiḡ) ḡo ḡéanaím." 4c. "οὐ βί maíṛneacaḡ ḡé fa ḡoille
 (i. ḡḡarṛta, curṛta i leaṛtaoiḡ aḡe, "outlawed") ḡo ḡí
 ḡo ḡoeaḉaíḡ sé ar an ḡcrois." 6ab. "maíṛeann Críost a
 ḡáis ḡúinn, ḡ 'n-a ḡiaíḡ sin brisimíḡ a aḡíneaoḡ." c. "a bhuil
 ḡe ḡleisiur an ḡoḡaimn ḡḡam ar feaḉ mo beaḉaḉ." 7o. "ḡur
 ḡoisḡ sí feaḡḡ ḡé." 8. "οὐ ḡus muiṛe a ḡéara ḡearḡa
 (i. le fuil) mar ḡíolaíḡoeaḉ as ar slánuḡaḉ; mar sin ḡ'ḡéaḡ sí na
 ḡḡaḡa ḡo ḡaínt ḡ'feirḡ a mic (i. a feaḡḡ ḡo maoluḡaḉ) ḡ fuair sí ḡe
 mīsneac ḡun sinn ḡo ḡaoraḉ." 9. "fuair longínus maíṛeam-
 nas; tuḡim as seo ḡur ḡéine ḡo-ḡuaíḡ creáḉṛta Críost i bḡeíḡm ar
 ḡia ná mo luḉṛ leasa"; ní tuḡim "mo luḉṛ leasa." 10ab.
 "máḡ oḉ le ḡia cḡḡḡnaím liom is eol ḡo muiṛe slíḡe éḡin ḡ'ḡaḡáil
 (ḡun mo leas ḡo ḡéanaím)." 11b. i n-aice ar ḡḡníoím," "ḡ is
 trom mo ḡeacaíḡ le n-ioc" (?). c. "ní ḡoisḡeann mo ḡorp mo
 ḡeacaíḡ; is cuma lem ḡorp méio m'ḡiaḉ." 12ab. "is beaḡ nar
 báḡ ḡó a ḡráḉ ḡúinn." o. treas taíman, i. Críost, pearsa ḡen
 tríoḡóio. 13c. "ḡá ḡcúitiḡinn-se a creáḉṛta leis ní beíḡoís cḡm
 tinn sin." 15o. "ní leiḡḡeao-sa ḡuit an ḡáis ḡo ḡeaḉaint,"
 "I won't let you off it." 16 bco. "is mian leat mo ḡaíḡoeas
 ḡ'ḡaḡáil leḡ ḡáis; ḡá bríḡ sin ní arḡuḡeann tú an luac iarras tú
 ar ṛ'fuil; leiḡeann tú liom i ḡo saor aḡaíl is ḡá mba fuil ḡuine
 isill i." 18a. e-tá, i. an talam. 19abc. "níor ḡoisḡ
 muiṛe a ḡol nó ḡur leiḡis sí ḡo creáḉṛta; uisḡe niḡeacáim ḡo b'eaḉ
 a ḡéara." 20c. ḡo ḡí sí aḡ bualaḉ a bas i n-aḡaíḡ a ḡéile.
 21c. "an faíḡ is tá an ḡleaḉ ar siubal." 23c. "ḡo ḡaíḡis
 é ní haíman mar ḡuine ḡen ḡíneaḉ ḡaonna aḉṛ mar ḡo
 mác-sa." 24c. "laḡairṛ orra." 26a. "ḡo ḡí sí
 'n-a beaḉaíḡ aḉṛ ní raib ann aḉṛ soín." 27ab. "ḡo ḡí an
 ḡiomṛa (i. feaḡḡ Críost) aḡ faḡóḉ fa (i. aḡ cur teime le) muiṛe aḉṛ
 ḡo múḉ sí fa ḡeireaoḉ é." 28. "ní haíman beíḡ muiṛe láim
 liom i ló an bráḉṛa, aḉṛ beíḡ a ḡráḉ ḡom ar lasaḉ cḡm ḡian sain naḉ
 aon eaḡal ḡom mo ḡeacaíḡ." 29o. croíḡe, "sólás." 30c. "ḡo ḡí
 óiḡe muiṛe aḡ meallaḉ ḡé ḡun beíṛ 'n-a mác aice." 31b. >
 "ḡo ḡeíḡm is cḡmaḉṛaḉ iao." 32. "níor
 ḡeart ḡuit ḡo ḡeacaḉ ḡo ḡeilt an ḡéao-uair ḡo-rinnis é; smuain
 ar an ḡcorp aṛá san uaiḡ." 33a. "i láṛair na croice." 33c. "aḡ
 feaḉaint ḡó uirre, ḡo ḡuimniḡ sé—ḡ ba nímneaḉ an cūimneaím
 sain—nar ḡus sé móráḡ pleisiuire ḡí ar feaḉ a beaḉaḉ." 34o.
 aímleasḡ, "ḡian," ḡc.

31

- 1o. i. "nuair bíos a feaḡḡ ar lasaḉ." 5. "ḡo ḡruḉuḡis ḡia
 ḡaḉ aonḡuine aḉṛ ní ḡéilleann ḡaḉ aonḡuine ḡó uaiḡ (i. ḡá ḡarr);
 ní mar sin ḡo na ḡiaḡalaib; níor ḡéill aonḡeaḉ aca ḡó." 7a.

- bp.: b., bíonn uaim mar seo le faḡáil uaireannta. 12o. do haḡonáḡ as, "o'éirig as." 13abc. "ḡan na ruḡaí so do ḡur san áiream . . ." 22ab. "céir ḡaḡ taoiseaḡ suas cnoc." 23c. "o'féarfaḡ sé umlaḡt o'faḡáil ó n-a luḡt céasta aḡt is é a maḡairt sin do-rinne sé, 's é sin umlaḡt do ḡabairt doib." 25c. uille "iomláine," "méir," féaḡ LCAB xix 30. 28o. "i tḡreo ḡo maḡeḡirḡ Críost a ḡoin dom."

32

- 1c. "do-ní sí í féin cosmaḡil le," "accomodates herself to" 2b. ceisḡ, i. "mian," "cúis imirḡ." o. "i n-a raib marḡ cuimne . . ." 3. "nuair bristear cleamnas iḡir beirt ḡaoine, pé aca tuime aca ḡiultas maḡairt comḡrom ḡráirḡ do ḡéanaḡ leis an **tuime eile**, is é briseas an cleamnas; is mise an tuime sin; ní maḡrḡréaḡ í; ní ḡiultaḡ sí éimḡear" (?) 4. "nuair cuimniḡim ar mo féacaḡ tḡs m. aḡ caḡruḡaḡ liom; is í an tsuirḡe is fearr o'féarfaim do ḡéanaḡ léi maḡtḡnaḡ ar . . ." 8. "is é cúis na haimne sin do beirt uirre ḡeaḡ-ḡáilrḡeaḡta ḡaḡ ḡúile do beirt le faḡáil i bpéarla" (?) 9. "ruḡ eile ḡe, i ḡḡéal a beaḡaḡ tá mórán péarlaí, 'sé sin míorbuilḡí clúmaḡla, le faḡáil." 10b. "ḡirḡ narḡ eol oí uil aḡ triall ort." o. "is minic do ḡiultuḡs sí dá méin féin" (?). 11o. "do cuir sí ḡéibḡeann ar an nḡiaḡail." 12a. "cosḡ an ḡiaḡail." 13b. "an comraḡ do tḡroisḡ ḡo ḡian." 14. "ná leis dom beirt aḡ tḡroir im ḡonar le ḡiaḡail; do ruḡais buairḡ ar an mbeirt ḡroḡ-ainḡeal do cuireaḡ it aḡairḡ; bíḡ cúram m'anma ort-sa"; leis eaḡrom is . . . féaḡ TD 30 4, DD xxii 17. 15. "do buaḡais ar an mbeirt ḡroḡ-ainḡeal táiniḡ ó ipreann it aḡairḡ; do cuireaḡ beirt eile ḡeaḡ-ainḡeal aḡ caḡruḡaḡ leaḡ i tḡreo ḡo mbeaḡ muniḡsin aḡat aḡta" (?) 17bco. "ní hurusa do mnaoi i leabaḡir luigḡ seoir beirt it éaḡmais; ní túisḡe cuireas sí ḡuirḡe cuḡat ná imḡiḡeann a tinneas cloinne." 18o. "ḡroic-éaḡs" (?) 19c. "do bí luairḡte ḡo léir (completely espoused, devoted) le a fear (i. Críost) (?), nó leg. nar l. pa ḡ. oile" ? 20o. "a raib ḡráḡ mór aḡe oí" 21o. "mar ḡeall ar an méir ḡráirḡ do tḡs sé oí." 22co. "a lám—ní raib lám le faḡáil comḡ háluiḡn leis an lám sin aḡt amáin a lám eile." 25b. "nar féaḡ sé o'faḡáil mar mnaoi céile." o. "ar meisḡe ó beirt aḡ féaḡaint uirre." 26a. "ḡan a háilneacḡt o'áiream." 27c. "ḡan snaḡ do beirt 'n-a ḡlór" (?) o. "do b'í suirḡe an Ríḡs (i. suirḡe nar ceaḡt o'aonuiḡne do ḡéanaḡ léi aḡt ḡia amáin) ar hobáḡ air (i. an ruḡ do bí coisḡte ar an bpéar ós)." 29o. "ḡráḡ ḡiombuan é." 30. "nuair a-ḡubairt sí ḡurḡ é a céaḡ-ḡoḡa ḡia, sé sin, an tḡ do ḡoḡ sí tar éis an ḡiaḡail do tḡréisḡnt, oí bí an baḡaḡal i nḡar oí" (?) 31. "ní bpuarḡ sí aon buille den ḡsuirḡe naḡ raib an céaḡbuille eile níos niḡniḡe ná é." 32. "nuair do ḡuir an cíoḡ (i. nuair do baíneaḡ an cíoḡ oí?) (le cloirḡeam) do bí fuil a créaḡt comḡ tḡaḡcuḡisḡe sin nar síl an fuil síos ó na créaḡtaib" (?) 33o. "roime sin do cuireaḡ isteaḡ i tḡeimir í." 36co. "na cúis míle fear do cuir sí pa cúis Críost ḡo bí ḡo oí sin 'n-a náimḡoib Críost—do ḡaor sí iḡo (i. o'iompuḡs sí ḡun an cḡreirim iḡo) o'amḡeoim feirḡe an pobuil." 37co. "cumaim-se na poaḡail ḡráirḡ seo i n-a honóir le síl ḡo ḡcuimneḡaḡir sí ar mo cairaḡeas léi ar uair mo báis." 38b. "is é an múneaḡ baíḡm a ḡḡéal an pḡir iḡ aḡus maḡrḡréisḡe" co. "ar mo ḡon-sa is eaḡ do ḡiultuḡs sí an fear ós sain." 39a i. "do cairaḡoib maḡrḡréisḡe." co. "umniḡ ar an riaḡáil do tḡḡais tḡimn, ḡaḡ ní. . ." 40co. "is mian linn ḡo léir—mar bean céile is eaḡ í tḡimn ḡo léir—éisteacḡt ḡo poḡmhar leis na ḡḡealaib sin."

- 1a. "cuirtois lem obair." b. leas, i. cos. 3a. téacs ?
o. nem ur-oct, "nem uct"; ní tuigim ciall na líne.

- 1a. téacs ? c. leg. taom; "is iomròd gníomh i n-a sgaib-
nuigeann siad le na nsgaoltaib" (?) 2o. "bí sí síad 'n-a
sgaibtoib só so buan." 4o. neamh-còr, "sochar," easbaio
"baosáil" (?) (neamh-còr san l.). 5o. "Diallail 7 mo náimhe
i n-éimfeacht leis." 8b. "do-chu gur mian súl an doimhne a
scaib-saib." 10o. "ná an cinead doimhne." 11.
"b'fuiriste dom an dá éad, 7c. o'fásáil; bíonn géas cumra gá
cuarad i sgaib; is minic do-chu gá baint í." 13. "cúit-
eochar . . . mo gáad do réir mar tuigtar dóib é." 14o. "is
deacair dóib na fréamha soim do chur amad a seilb m'anna"
16o. "an doiréad do éad 7c. i n-éad na sgaib, do b'é
sin an cúis bróin ba mo do sgaib orra; aet niorb fáda uata an gáoir
scaibsead aris." 17. "do leigis dia a n-ochar (i. a mbrón)." 18o. "do sgaibsead an snairm." 19b. 'n-a rioc,
"so hobann." c. "fir do labair na teangta sain so héasáir"
(?). 20o. dearbta, "teastáilte" 7c. 21b. "trí
anna an doimhne." o. "ní raib doimhne le fásáil com maic,
7c. leo." 23c. easgar, > "martra" (?), nó "cora" (?). 25. "do horuigead as dia dóib teagbail . . .; do bí muire sasta
annsoim." 26o. "fuaib sí bás aet niorb fíor-bás é." 27b. leg. "súil súil" ? o. "tá doimhnead air sin asainn."
29 "ba neartaire imirde muire ar na hasbolail ná
m'imirde-se." 30c. muna seoltam, ní tuigim. o. leg. ós é ? 31. "nó so bfuigead-sa cabair ó tunna ola eoin, ní beir don
tsioctáin asam" (?) cuma coim, "gac coimseall síotéana do coim-
líona" (?). 33. tá trí síollail i "ocharéus." 35.
suaibsead, "soisgealail," féad Gad., p. 62.

1. "maire togas togas . . ." 8o. im éimceall, "ar mo
son." 17c. cuirtoe "oiriugad," 7c. féad Ped. ii 516 § 2;
23 D 14, p. 25 v 23 (do éadso toruine).

- A-oear an t-ollamh S. Carmichael Watson liom gurab é aetairn
(=aetairne ?) mac eoigain (do réir gac cosaibsead) do cum an tuaim
seo. ollamhain do mac cailém móir (i. nallam) do b'ead cinead an
fílead so. (féad Highland Papers, ed. J. R. N. Macphail, K.C.
Vol. ii p.74; Scottish History Society Publications, Vol. xii, 2nd
series). 3. "nior cuil mo corp an gáad eugas do, mar do
lean eagla pionóis an gáad sain (i. mo péacair); o'iompuig an gáad
sain 'n-a fuaet dom corp, 7 tá fuaet as mo corp doimha com maic" (?)
é. c. "beir as maetnam ar na doimhne i nifreann 7 ar a bpeacair gá
losad ann." 7c. "ní féadain an t-uabair do chur amad
óm éoróe." 9o. cuir na veise, "gáad ba tóu don colaimn 7
gáad ba tóu don anam."

śábáil reic Críost (feall luóais) sinn; oirne, 1. "is ar ar son do leis Oia o'luóas é sin do déanamh." 34abc. "do goinead Críost 7 i n-a goin do goinead Muire."

40

1abc. "is truaś liom an té cuimnígeas ar páis Dé 7 do-ní peacadó 'n-a óidró sin; ba mór an baoşal dúinn a fearg do músglaó."

o. buan beictir, 1. "loisgeas sinn go síorruiré" (?) 3.

"ní brisfir Oia an tsíotcáin atá ašainn; tá bas Críost ós ar gcomhair mar dearbáó dúinn go bpuaramar turbaíó (1. cairce) uair 1 utreo go gceannócaó sé sinn le n-a páis" (?) 4. "o'fuluings Críost a éreácta mar gheall ar an gcaín; is é a bpuair sé oá tcoraó, caoi do beic ašainn ar ipreann do seaóaint; ná tuig as soin go maolócar ar feirg bríoşmair Críost"; suais, "chance," "likelihood," féac AOD xx 3, xlvii 1.

5. "tá súil le Críost le sinn do slánuşáó; má déanamair moill ar an sligir beir a fearg mall aš méarugaó na bpuair do deargadur a éorp" (?) 6ab. "do coisg Oia mailis an diaşail 1 utreo naó baoşal dúinn anois é." c. coşar 1. "plean Críost" 1. ar slánuşáó. 8c. "tuş sé a fine leis mar tcoraó a báis—tcoraó puair sé şan doinnead do beic aš cuirugaó leis" (?) 9bco. "srut a póla coisgeas an leacoigre ar beic aš teacó ar na doimib, o'píll an srut so . . ."

10. "is cuibir do mhuire sinn do śábáil; şir nar tregaş an tsleaş í, ba nín-nişe a brón ná na tairiş; oá, "oá uair níos." 11c. "is truaş liom an té (1. Críost) do-cuair aš şlaotac na noaime cuise féin" (?) 12bco. "tá ar súil le maiteamnas şar utreorugaó; tá muire ann 7 oíolpaíó sí tar ceann 'pé uine ašainn a mbeir fiaşa air." ; nó oíon="sluaş cosanta," oíol deoraó="sluaş o'poştóó"; deoraíó>"şaişoimur ar poştáó," féac KM. 13c. "ní péioir oíol as" (?) "coisgeann a páis a fonn oíogaltais 1 utreo naó bpuil sé aš éileam póla a míc, 7 do maoluig sí fearg Dé."

15o. 1. "ná suais . . ."; "the risk of letting Thy Son become man." 16ab. "ba mian le Críost a óaime do slánuşáó 7 mar sin tuş sé a éorp mar gheall ar a gooirib." 17co. "do loisgeadair ar slánuişte Críost mar beaó teallac." 18abc. "ní héigin dom feasda beic im luige 1 bpeacadó şan oócas maiteamnas; 1 şcreáct Críost—uine ašainn féin—is eaó puaras maiteamnas." 19. "ar feaó tamail níor tuş Oia don aire dar gcrugaócas; nuair táinig sé aš řaşáil síotcána dúinn ba éroá an şníoí do-rinne sé, 'sé sin, a páis o'fulang, şir narb don 'éact ríoş' é."

20. "do-rinne Críost pósaó le n-ar nşaol-taib; an teacóaireacó (1. teacóaireacó an aingil) do cuir sé cuşainn—suirşe óaingean do b'eaó í"; şnaíom sloinnir, > "cinead" (?) 21co. "ba ceart dúinn do éreácta do leigşas acó is ro-řaó tá tú aš řanaimint 1 bpaó uainn" (?) 22. "tá do éreáct cosmáil le luig cuirtear řam éoinne şun síotcána do déanam liom; do bí stoirm şar şcur ar seaórán go oí go otaínis an long şain şun mé o'iomócar (a baile)." 23. "slám (1. bannai) ar slánuişte is eaó do éreácta; oá bríş sin ní ceart an iomarca éaşcaoine do déanam oá mbarr; tá Críost—uine dar gceanaó—slán anois ó na éreáctais; ná cuir a řuill 1 n-ar leic." 24abc. "más áil le Muire mé do coşaint a-dearaíó sí leat go řaib do mac 'n-a luige ar a şlánaib." 25. "an tsuirşe do bí şá déanam aşat (?)—cainnt do b'eaó í do tuş dúinn oócas ar slánuişte; ní ceart ouit suirşe do déanam le Muire 7 şan an gceadna t'řuill do éur 1 n-ar leic (?) ; liámáin, féac ainliámáin > "sponsalia inire," "pósaó," 23 D 14 vv. 38, 43; tá "liámáin," "liámnuişim" ("do-ním şearán") le řaşáil TD 21 3, 33 8, GIM, p. 87.

26c. "CUIR DO DÍOGALTAIS AR AÉLÁ." 27. "SIÚ SUR
míll éadha sinn fuair sí pártún; is iomróa tí (i. "líne," "nautical
course") do thírigearó ar na plaitéasaib; ná thírigearó D'ia domneacé
amaic ó na plaitéasaib aic an tiall amáin." 29o. buille
sguir "buille téirdeannac," 7c. 30. "a mhúire, tabair
túinn na plaitéasa 7 iao ar osgailc; bíodh gac don ryo gá téanamh
san gcaisleán sain mar is gnáic i nsgac tigh bainríogha, 's é sin, ceao
do beic ag gac don tuine dul go dtí an bainríogha; bíonn muintir
a bainríogha ag a haoigeadóib." 31. "ba luza an fearg
ó na tairrighib ná an fearg ó góin an éiríde; má tugtar don éiríde
sinn beir iomlán an éiríde aige; is é éiríde an té a bfuil ceart aige
oar seilb-ne" (?).

41

1co. "tá súil agam le bás o'páráil it fochar; dá b'fí sí sin pógaim
é." 6b. cuairt, "céim," "gníomh," 7c.; féac 10, 22 tíos
annso. 10c. "do lean an cinead d'aoine í (i. ag téanamh peacadó)
7 átais baot orra." 13c. crosac, "ar tócair eolas do téanamh
ann" (?). 16b. "nar gáill o'fearg." 17o. 'n-a cuairt
do, "ag triall ar." 18o. saorclann "mac uasal."
19c. leg. sa n'earna? 21b. "ní poláir dom é do ráb"
(?) seacmair, "neimh-riacéanac," "dearmao"; féac PB, SIBP
xxx 25, Index Bk Lismore "Lives" (Stokes) 1. 2271, Vita Tri-
partita p. 228, l. 25; Voyage of Maeldun c. 12. 22c. "míad
é aic doibneas éirí" (?) o. "raoiseam ó péin do b'eat a bás;
seanóir átaisac, 7c. do b'eat é an uair sin"; sgeile, "raoiseam" ?
féac IGT. ll. 60, 103. 33o. as="surab" ? 35b.
"is cuibíó é seo do ráb" (?) 36b. "gníomh nar éiríde sé
le D'ia" (?) 38co. "ní éloisim fuair na pola (i. do-ním
paillice i bfuil éiríde) nuair na gcuairim pógair na Croise orm péin"
(?) 43a. an leac eile, "gac don tuine san doimh" nó "na
doime damanta" (?) 49c. "mar is tusa—níos mó ná don tuine
eile—do éus na heacá (i. bíad, éoéusad, 7c.) don doimh".

42

2bc. "ba lór (i. cóir) an éainnt feargac do éair an rí go lom
vireac leo (i. dream fa príomh), 7 ba cóir an breic do rus sé ar
an oreim. . . ." 3c. "do réir D'é ní raib a n-obair níos fearr
ná obair an té. . . ." 4. "i n'obair nóna is ead éainnt
na doime veireannacá." 5ab. "don luac saotair amáin do
éus an rí uair do éionn an tóair do éus gac dream acu éirí 7 n-am
na proimh"; leg. don rí? 6. "do bí éao ar na doimh
do bí tar éis na gcrann do lomac, 7 a-tuibrat ar "do bí tosac agaim
ar na doimh eile; ní maic linn beic ar don dul leo i t'aoib ar t'uar-
asóil"; gac crann do-éiao, "gac crann do bí ann." 8a.
orons formala, "orons ar foscó." b. "doime na g'pógair
don comérom san roinn." (?) o. áraib, "oréimire" > "crocar,"
> "bás," féac IGT. l. 441, KM. 10c. "fuair sé a iarr-
acac, 's é sin, comérom ronna o'páráil." 12b. "fear do
beac 'n-a peacac go veireac a saogail"; leg. "i n-a cul" ? c.
ar aba ní, "do éionn veirí-gníoma." o. fear ag bfuil ag
(téarma seirbise) ag síneac ó n-a gneamam (go dtí a bás) (?)
13c. corp cóir, "fíreagan" (?) 14c. téacs? 15a.
"ní ceart do D'ia tuine do glacac. . ." 17a. is air, "7
creab í." b. "icir stolpac is ead mé." 23, ciail?
27. "ní fuil o'fíacáib ar naoirdeanán ná ar a m'acair acá
gá iomcár i n-a broinn t'osac do téanamh. c. ní éiríde o. a.

an céasta. 29c. aóðar teasbhuiríne . . . , "stuip nac
 poláir a glanaó amaé (óm anam) le teinirí" (?) 31o. "is
 veacra (i. veacra le véanam) craob i bpal 7 na duilleoga bíos as
 tuirim anuas uairte" (?) 33b. "tá an sealaé 7 an srian
 cosnail leis (i. le Dia)." 35. "sul ar cruithis Dia na uíle
 —7 bíonn sé 'n-a cónnuiríne ins na uílib sin—do cruithis sé an
 cruinne—oirígeann sé go ceart í—7 gabla óir na sreine" (?)
 36co. "pé uine túsas do Dia gac a bfuil san uóman aise—glacann
 an uine sin Dia péim mar málairt ar ruo suarac." 38o.
 i. "ní fuil a sairbheas go buan aise." 39co. "mairis nac
 túsann do Dia píosa dá buim (i. roinnt dá sairbheas); má túsann
 sé do Dia píosa beirí an píosa sain 'n-a buim iomláin (i. 'n-a sair-
 bheas mór) ar neam" (?) 40b. "beirí aómar an éistoe go
 láidir." 41. "uine fásas bó (i. roinnt sairbheas) as an
 easlais—sú ná leis anois an sairbheas sain aet leis an gcuid eile
 asainn (?)—do b'fearr uó almsa—almsa a mbeaó buaó bríogmar
 innre (?)—do éabhairt uairí (7 é 'n-a beaóir)." 42ab. "ba mó
 do raíad cun sochair dam-sa mar mar almsa ná laos 7 céao bó . . . ;
 co. "tairbe ón gcóire 7 ón gcéao torc—tá veiread leis an
 tairbe sin (?) nuair bíos uine tar éis báis." 43. i. "ní fuil
 aon diaó, 7c. sá éiríeann as na daoinib atá ar neam." 44o.
 coisall>"veasga" 7c. 45co. leg. mbeaóir: meaóir.
 46co. "nuair glaoóas uine orm (?) cloisim an ainm
 'Siolla bríoge' (i. ó hEóghusa?), 7 ní nár . . ."

43

12o. i ngeall re, "ve éionn", "mar seall ar"; inn leg. finn

44

4a. glom="glome," féac TD 3, 31. 6a. "a ruacéam
 a ríog," "í (i. m'anam) do uil go uí a maijistir." b. "ve
 éionn na péme do cuir mo péacairí ort." 7co. "cúis
 inniríe óom is ead a laiseao do tuilleas glóir na bplaitéas."
 8o. "níor leigeas éarm aon ócáirí orúise"; san áis, "san aon-
 túsao léi." 9a. "is easal liom narb fearr liom beirí inn
 luise san luaitreac (mar piónós) ná beirí inn leabairí clúinn." 10.
 "más ruo é nac mian le Dia mo saol do gabáil (i. gráó do éabhairt
 dam) v'aimhdeoin a feirge, beirí a fearg, 7c. dom sgríos."
 11b. ar barr, "na tairrnsí do éneasgo t'uct-sa."
 15c. "más péirí liom tamall aimsire do éiríeann it
 seirbís." 16. téacs loctac.

45

2a. píoc "easontas" (?) c. "nac láidir bar sluaš"
 (?) v. i. ocláir "i n-a ocláirí sé (i. bar sluaš)" ? 4o.
 nóim, "a bfuil i nóán dam." 8c. ve bríge a nvearna sé
 ve sócar dá saolraib ba céart uóib uil as triall air." 13c.
 ná bíod aon mearbail ort 'n-a éad" .i. "cuimní sur mátarí Dé,
 7c. í." 14b. "as tuilleam na beaóirí síorruiríe."

46

1b. "dá bríge sin ní ceart dom beirí as gabáil mo leirsgéil"
 4b. an éuair, i. "n-a díarí sin (i. mo céaro . . .)." v.
 "ná mo céaro (i. pílioréacra) do beirí pá onóir." 10c.

"sgéala i ntaob báis a éioinne" ? nó leg ó a? 17o. "mar
 do bí sé tar éis a ghráio (do 'Dia) do taisbeáint go soiléir."
 20o. "7 toraó, 7c., com mair." 22o. "i ntereo go laspaó
 mo ghráio do 'Dia." 26b. bhuictéasair, "stór éadai?"
 féac téasgar óir ar a fólt 23 Fl6, p. 53, v. 38. 35o. leg.
 lem corp? 38o. 1. "b'féidir gurh fearr do bás o'fásáil."
 41bc. "bás gac donuine do b'ead bás Críost; do b'é
 Críost gac donuine ar gac don tsasas cumá." 49o. "is
 cúis tnuíró úinn gac a bpuil asainn san doimhan," 1. "is ionmóla
 iao." 55. 1. "o'féad Críost (de éionn a fedaíais) iao do
 átuasá do le éóile." 58. téacs? 59c. tréan 1.
 "cumáct" "ní," 7c.

47

2b. do coinnnead, > "do cuiread." c. "is daon do-éuair
 an obair sin air, 1. an tslioge do taisbeáint úinn," "ba éostasamail
 do é." 3co. "is é Críost do cuiread le Dia éun bás o'fulang
 7 mar sin éun éos do éobac." 4c. téacs? 6c. ar
 mo éru le éóile," "orainn go léir" (?).

48

1b. "iarrpaíó Críost luac a fóla orainn i ló an bráda"; [uair-
 eannta bíonn brijs na haimsire **foinbte-fáisc**. (fut. perf.) leis an
 aimsir **foinbte**.] o. "mar gcall ar a ghráio úinn is ead do
 bain sé an luib leigis sin." 2ab. "o'fonn sinne do tadhairt
 leis go tóí na plaitis do éuir Críost ar acla an fearg do bí air do
 barr a páise." 3. "tá creácta Críost 'n-a nvearbáio
 úinn gur leigis sé gac uime dá tóaimis go tóí a banais (1. do gíac
 leis an slánusáio); táimis pósaó (Dó 7 Muire) as an sanais (1. a
 teactaireact an aingil)" (?) 4co. "i ló an bráda beimio
 'n-ar dá roinn; nac mor an náire é sin 7 a ráó go raib Críost 7
 a mteair as cuioisgáó linn." 5. "do bí Muire as fiaóac
 orainn; dá brijs sin do tuill sí oíogaltas Dé do éur ar acla; ní
 túisge lasann fearg Dé ná éógann Muire bratac na trócaire."
 6. "ní hinéireote gur mise an t-éim-fear amáin coim-
 eápar amac ón fpleir; tairgeann Dia an fpleir sin do éac; beir
 Muire san seomra féasda as teamra le cóir 7 as pléir léi [tá
 cóir pearsanuisge] 7 as líonaó an tseomra le haoisgeaduib."
 7. "táimis Críost ar slánuisgeoir 'n-a deoraio 'n-ar meas; ba
 mian leis a síol (1. an cinead daonna) do sásam ar fear a beaó
 7 mar sin do bí aige (1. fuair sé) a óiol do ghuailtíre (1. compánac
 oireamnac do péin, 1. Muire); ba éosmáil le ríjs an bain-ríogán do
 éruisge sé" 8. "do éosain Muire sinn i ntereo nac
 baogal anois úinn fuil Críost do beir 'n-a luige mar fiaóuib orainn;
 ná bioó Críost as cur a milleam sin ar Muire; níor b'fólaíó ví focal
 dó (teactaireact an aingil) do éreiteamaint." 9. "o'féad
 pósaó Muire fearg Dé do maoluasá; do bí Dia i scás ioir dá cóimairle
 i ntaob ar slánuisge, act do buair a maicneacas ar a fearg." 10.
 "as féacaint uirt ar creáctuib Críost tuigirí tú gur sábháil sé
 sinn; ná bac le 'n-a fearg; fuair a bás páróin tar bpeacáó." 11.
 barántas ar bpároin is ead a creácta; ní téanpaíó sé lón ven
 (1. ní éairpíó sé an) fpleir (1. ar slánusáio) nó go leigisíó Muire a
 creácta; ná leig do mise do coimeáó amac (ón fpleir), a Muire";
féac SIBP xxxii, 27 (lón do téanamíon leasdar, "to mistake the
 vessel for the food.") 12. "ní fásann sé toraó gaoil (1.
 ar ngráio) ó éreabáó a feola; ní raib as ar sinnsearaib a leiríó sin
 o'arbar." 13b. "cuirio ar acla í" nó "do-níó níos fair-
 singe í" (?). 14. "tá cuir do ghuíomáib Críost 7 tais-
 beánaio siad méio a ghráio úinn; is é an cuir sin a ghuíle 7 a creácta;

nuair do chríochnúis sé obair ar slánúisíte fuaramar ceo beir i gcuan (i. ar neamh) gan don cáille o'ioe." 15co. "a ouine, ba éadart uirt—7 uot fine com maic leat-sa—gníomh éigin do déanamh cun ioc a fuil Críost." 16. "ba gnáit le Muire uil i mbannair go slánópaí sinn; mar sin do choisgead sí éú ar an gcóir do cur i bpeiróm; má dúltcuigeann an cóir clann Muire do éadairt suas do mhuire déan, a Críost . . ."

17. "feis (i. pósa) ar maite leis an nroimhan—do b'é an cinnead sain (i. socruad ar an bpeis sin do déanamh) uail (i. pósa) Muire; do éapais do comairle teadé i scolann daonna, 7 is é an t-aingeal do cur an comairle sin i bpeiróm (le linn a éadéaireadé); ullam "críochnúisíte," nó "toileamail," féad TD 3 9.

18. "do coillearam (i. níor óiolamar) an éain aet do tugad pártuín uíinn pa urraidead an Ríog; do b'ig créadé Críost do bí an socruad sain 'n-a socruad comérom; do seallad do mhuire go maolópaí ar t'feirs" (?) 19. "níraib don tsúil agaim le neamh o'faigil nó gur aitéirig Críost; do bí an cruadéas com érom sain ná raib don maic uíinn lúiread na ngrás do cur oraimn féin"

20ac. flead (grás) i. "toirte an tslánúisíte." 22co. "ba maic uair an obair éruair sin do sháil ort féin."

23. "seadna saoil (i. cosaint an éimí dáonna) ar cóir do créadé, a Críost—b'sin i an páirc bán do tugad do mhuire; do cur Muire cos let feirs; bíod sí anois as treadad na páirce sin i n-éimféad leat-sa cun grás o'faigil aiste; leg. 'n-a branar?; com-ar, "treadad le," > "páirt," féad ISP p. 68, v. 10, LCAB vii. 129, xli. 8.

24a. "caoi ar sinn do éadairt isteac cun na pleirde (?); o. "adúar cainte asat le Muire."

25co. "do sroicead doimnead a fóla mar bead doimnead na mara i n-a mbíonn na bradain," i. "do tráigead a fuil."

26co. "ní leat-sa amáin t'fuil-se; is le Muire i com maic." 27. "an tsleas do saítead i gcíoc Críost do chois sí a fearg linn; nuair do bí sé gá éasad níor gá sé don fearg mar do bí sé as iarrair sinne do sháil; ó treadad doimhin is ead eis an torad plúirsead."

28. "is féirir leis an saor (i. Dia) toil na córa o'iompód, 'sar gcosaint uirre; do-rinne sé pál timceall oraimn o'adomad na sleige; 'n-a óiair sin ba mór an t-iongnad é dá séanad sé sinn." 29ab. "nuair bíos an cluice as uil 'n-ar n-asair is miter uíinn . . ."

30a. "do luis costas na pleirde (i. ar slánúisíte) go trom air; is truas nac nóiolamair as an bpion . . ."

31. "o'fuluig Críost a lán créadé le linn do beir as fiaod oraimn; ní cóir uíinn an iomad muiníne do beir agaim as na créadéib sin; gíó go bpuair sé bás ar ar son, cuireann a bás cos éigin ar a grád." 33a. rer fuirig, > "ba mian leis o'fulang."

c. "do cur sé (i. an t-eire) an t-uadac ar a éroisib." 34a. "do réir a éorair meastar gac talamh."

36bc. "is baogal uíinn Críost an fáir is bíonn sé as uortad a fóla; ba éart uíinn uil as triall air le linn an triomais (i. an fáir is nac mbíonn a fuil as sílead)." 37b. "ní mian leis an gcóir don tsocruad do déanamh linn" (?); teasgar, "socruad" ? féad SIBP, xxxvii, 3.

1o. "bean o'poillsig an oiaodé." 11c. i. "com hálunn le hór." 14o. téacs?

1a. "ná bí io compánac aet uirt féin," i. "leis dom leo grád" (?) b. toll-paobair "mannac" (?). 2o. "mé do marbúad." 3ab. "ba mór an sólas gan beir io éiréadé a éuillead." o. "gan

- 4bc. "τ'αἰνμ σαυῶβρις ὅν στὸρ αἰρῖτο ἀτά κυννιῖττε ἀσac." 5b. "ὁ γράδὸ γο ἠομλάν," "ιομλάν ὁο γράδᾶ." c. "ἃ οὔνε ἃ ἔφυλ ὀλῦτέῃαιρεας αἰγε leis ἃν σαοῖαλ" (?) 6co. "ní ἡαon ταιρῖε οὔννν biseac ὁο ἔαcτ ar ἃν σαοῖαλ, τᾶ ἃ οὔνεαῶ cōm cōmḡarac saim oúinn." 7abc. "bionn tú aḡ cainnt ar ἃ fariḡe bíos σαοῖαλ ἃν oúine; ná bioḡ súil aḡac γο mbeirḡ ὁο ciall (i ἃn ruo ἃ mbionn tú aḡ cainnt aḡr, i. ἃn σαοῖαλ fava saim) aḡac-sa" (?) o. τaοḡaḡ, ciall? 9. "is mairḡ ἃν oúine cūireas é fém ar ὁο cōmairḡe—γῖḡ γο mbeirḡá aḡ foḡnaḡ ὁó—aḡus mēasas γο mbeirḡ tú aḡ γabáil ἃ leiḡsḡéil i ló ἃn bráḡa." 10. "γῖḡ γο raḡas im meirleac aḡ sḡr-ḡéilleaḡ—mar is oḡal oom náoḡr—ὁο na caḡuḡḡéib . . ." (?) 12c. oon<oe ἃn. 13c. "nó γο mbeirḡ ὁο σαοῖαλ caḡḡte aḡac"; τarrainḡim, neamha, féacá LCAB ii 13 o. ainneal, "áimle," féacá, IGT, II 1380, 1384. 15c. "nuair aomócaḡo tú ὁο úroicḡníoḡarḡa." 17. "ní bionn tú sásta riáḡ; oḡ mbeaḡ ἃn oḡmḡan γο léir aḡac ní ḡfuiḡḡeá ἃn aḡc seacráḡn σαοῖaḡta ḡ leatláḡ (cūmḡaḡraḡ, trioblóro, ḡc.), oḡ méro i ἃn sbéis cuirḡear ἃn" (?) 19o. "cá ḡfuiḡ ἃn té fanaḡ (i. mé fém) tar éis báis ἃ cāraḡ" (?) 20c. "má τᾶ naḡ ḡfuiḡ bás i noḡḡn oḡit." 22a. "is fēoir ἃ fēicsimτ naḡ sásuḡḡeann ḡon τsaḡúḡreas, oḡ méro é, tú" o. "ná bac (i. "ba ceart ḡur cūma leaḡ") ἃn aimsir aḡá caḡḡte" 23abc. "ní ḡfuaras ḡon toraḡ ὅm beaḡaḡo." 24co. "leis ὁοo súḡraḡ; ní fuiḡ ἃn aḡc feall ḡ pḡan i noḡaḡo ἃn fíll." 25o. "ná ḡlac sealb bunairḡ ar ἃn σαοῖaḡ." 27. "ní ceart oeaḡa ὁο úḡḡe ὁο beirḡ ḡá tabairḡ oúinn". 28o. i. mícéal?

54

- 2b. ḡné,> "slḡḡe," "cuma" (?) 18. "ἃn móḡ ἃn τairḡe oot ἃnam ἃn cros ὁο beirḡ ἃn" (?); ἃ ḡionaḡo, i. "m'ἃnam. b. leg. má τᾶ? 19c. fáro, "oúine críoḡna." 20co. "ḡá spreacḡḡ cūn ἃn oḡmḡan γο léir ὁο ḡlacáḡo i n-a uḡc." 21a. fairrsinge, i. "neam-cūmḡaḡraḡ," "saorise." 22b. "oḡirḡe (i. ἃ cḡréaḡḡa ὁο hoḡḡlópaí)." c. "i oḡreo γο mbeirḡis mar slḡḡe . . ." 24c. "(is é ἃn fáḡ . . .) é ὁο beirḡ ar ἃr ḡcumas oḡl i ḡpáirḡ leis." o. re (leg. le?) crann, "ó cḡrann eile (i. crann na ḡaḡḡne) . . ." 25o. cánuḡḡḡe,<cánaḡḡ-ḡe? τeács? 27c. "ὁο bí sé 'n-a luḡḡe ar . . ."

55

- 4b. ἃn oara ḡinḡine, féacá PH voc. dara; iarmb. is eaḡ "oara." 6o. feall τaοḡḡe "compánac feallḡac." 9c. "ḡníoḡ ἃs oḡal ὁο oḡia" (?) 11a. umlaoro, féacá Ped. ii 42. (umhaloid). 15c. ceart, "cuḡo ceart"; seacḡ nime, féacá Eriu ii, p. 110 § 23. 17. clann cāoaiḡ, "clann oḡḡḡeacá" ? féacá KM cotach?

56

- 5b. ὁο leaḡ, "ὁο leaḡaḡo,">"ὁο laḡoḡis" nó leg. "leaḡ" ? 11a. ḡḡim, "fuaḡar," "corruḡḡe aḡḡiḡo," aḡc is ioḡḡa ciall aḡá leis ἃn ḡpocaḡ; féacá Din., MD 106, LCAB xxxiii 8.

57

- 1b. 'n-a faoisioin i. "ἃ aomáil sm (i. γο oḡáinḡ ceo . . .) 2. "mura mbeaḡ Muire ní beaḡ ἃn cḡreoeam aḡainn mar

ba écart" (?); cion tuigseana, > "tuigsin éuibí." 3b.
 "i ngéibean (as an bpeacá). 5c. "nó go n-iompógaíó
 m'aigneas beato-sa . . . 6a. 1. "ná ádhán." 8c. 1.
 "préama laza." 10b. "as toul le píliréacé." 11a.
 "ní fuil bás (i. deireas) i scothair an báis (?); péac 21a 18. c.
 "dá mbad leant péin é, níor écart dó beir as leagaint an tsaothail
 amad dó péin nuair to beas sé as camnt" (?). 12b. "seachnáo
 to éaitéam i n-ionas í to éabairt do 'úa." c. ní oe, "curo oe."
 o. "ná bí as tabairt t'aire iomláin don torad" (?).
 13. "cnú abairt." 14. "tá lá an bráta as teacé;
 caiteiríó tú tú péin o'ollaímháó 'n-a éomhair, as oéanaíh curo éigin
 dá bfuil ar to éumas ionnus go raigairí tú go t'í Críost."
 15c. "do lá (i. o'éis) an bráta tiocparí oraib pían éom móir go
 measparí sib gur beas ar fad an pían to éuir trosgaó an h-áome
 ort." 16. "ná veir an éolann (i. ló an bráta) gur meas
 sí gur mó le ráó a sochar péin ná sochar an anma ní éaitéiríó an focal
 sain le muire." 17c. "ní tú an té a mbeirí an éuro as
 mó . . ." o. "ní beirí asat acé to roga aca." 19c.
 "ba gnióm críonna tam mo éruim to éabairt le . . ." 20c.
 "oimbuán." 21c. "iomda náíha." 25c. "ní raib
 sé 'n-a péacac ar fearó a beacáo go leir." 26c. "is móir
 trócaire dé don tuime an bráiteas do bí as 'úa do." 28c.
 "beirí siat as cabair liom má iarraim orra é, acé is uaié péin
 beirí muire as cabair liom" (?). 30c. "pé ruo tús sé."
 o. "gurb é an ruo sin (i. narb é a málairt sin) tús sé."
 31a. "Críost." c. "ní raib cabair as a éloinn." 32b.
 "Críost to éonsbáil i gcuireacéa leis." c. "ní péacparí
 áoinneac a áaoileacéam go t'ioctparí Críost mar p'riosúnac i n-ar
 meas." 34. ní tuigim bríó an rainn. 36c. "an
 tuime atá san uaió, tiocparí tuime eile éun a ionas o'fagáil"
 m'huim oe, péac YBL col. 154, v. 18, col. 164, v. 40.

58

1c. "na áoine nac bfuil pós gá losgaó san teimíó sin (i. i n'frecann)
 —an bfuil áoinneac aca nac bfuil an teime sin as tosnúgáó gá
 losgaó" (?); p'auigim fá, "I catch fire from" (i. > "I get angry at,"
 péac LCAB xl 6). 3a. tairgeam síot, "oéanaimís iarraacé
 ar pártóin o'fagáil." 4a. gábáil, "gluaiseacé," "oib-
 riugáó." o. "tuilleann gac áonduime agáinn a fearó." 5a.
 "ó áinorias tar gac naoim eile is oíóí liom go t'ioctparí ar
 scothair." o. "go b'fagam síot oe éoraó mo gnióm péin i gnióm
 áinorias." 6c. o'urcar, "go hobann." 8c.
 breiteam, i. Críost. 9c. i. áinorias. 10a. 1. easbog
 eile. b. > "fá sgáé áinorias." 11b. "níorb fáta
 uairí an tubaiste." 14c. "an beirí agáib o'feicsin gan p'ios
 áoiní." 18c. "le linn na croise to tógbáil dó to éamíó
 gnuaim ar a agáir." 19a. "a-ubairt an t-easbog (leis an
 mnaoi)." 20c. "i mbréig-rioct éun oíógbála to oéanaíh
 éuit." 21c. "nó go mbeas fearó ar 'úa leat." o. "is móir
 an t-áó go t'áimíó sé," péac 41 21. 23c. leg. áibóis;
 éumaim-sin. 26ab. "do bí áinorias as cur a lán caiteacé
 fá smacé a éigearna (Críost)." o. péac 41 21. 27ab.
 "lá áimáin tar éuir 'úa é éun an éreirimí to éraobsgaoileacé."
 35b. "car 'n-a éaob nac n-inneospaí an sgéal so don toimán
 go léir?" 36a. "sgata aingéal ar nós éanlaite." 39a. leg.
 37a. do polcáo .i. "níorb péiríó i o'feicsint." 39a. leg.
 isa fearca?

2abc. "im gñioimhartaib do éreigseas glóir síorruirde cun peacáó do téanamh." 3a. i. Críost. 4co. "faḡaó sé ó 'óia mar comaoim dam an 'diaḡal do beir pa masha."

5. "iarrat sé ar losa cuing do ḡaḡáil liom (i. cuiriugáó liom cun na cuinge cráḡaíó 'o'iomchar); tar ceann mo peacáíó, i. "o'ainmrooin mo peacáíó."

6b. "beir as sír-téasas" (?) c. "do éaisbeáim sé a feabhas do bí an boctanas." 7c. "so raib a éolann ḡlanta (ó peacáó)."

9b. "do bí sé i mbaḡal a báis síorruirde," "do bí sé beasḡac tamanta ar fao." c. a beart éais,

"a gñioim ba baḡal do," 10c. "pa óeiread tús sé ḡráó do riasḡail (i. do comairle cráibéir) a mácar do bí as téanamh a tóicill cun é do cur pa smaect" (?) 11. "nóirb don ionḡat

—ḡ an méir óear do 'óirt sí i noíol a fuasḡailte—sur éirig le n-a tóisḡais é do cur ar éill."

12a. "Deum, tá óá síollab ann 13a. oíore, > "cosmáil le." c. "an ḡráó móir do bí. aige do Críost."

14bco. "do bí a ḡlóir pa ceimeal ar otús acé sin mar ba móiré i 'n-a óiaíó sin; do bí sí ḡo hamhór pa óeiread"; is ionann an éiall atá as "nós," "ḡnaoi," "ḡlóir," "blat." 16a. "roimh a baistead." b. toul i n-a éad, "ḡéillead do 'óia."

17c. "óeigtréiré a mácar ḡ a óeigtréiré féin." 18ab. "nóirb usa óuit cabruḡad le haibisoin (ná cabruḡad liom-sa)."

19ab. "is cairbe dam an aiterige an fao 's táim im beaḡaíó," leg. bpuigeam? 21o. "donuime do féarfaí do cur i ḡcomparáio leis."

22ab. "is é cuimne an báis do cuir an t-uabhar as a éroirde." co. "do bí easla an báis air ḡ do bí ḡad don tsaḡas eolais eile aige." 23. "oe

bríḡ an buairdearta do bíóí air an fao is do bí a anam i nooréas (i. roimh a baistead) do cuir sé t'fíacáib air féin ḡad pocal cruaid (san Scrioptúr) nuair do casfaí a leiréir air, do míniugáó (ar maite le doimib eile)."

24. do cuir sé t'á Oro ar bun, oro i ḡcomair fear ḡ oro i ḡcomair ban. 25o. an uirto, i. 'na cléire."

26b. "ḡo bpuil m'anam cionntac." 27co. do cuir 'óia ar do cúmas a reic (i. eolas 'óe do míumead don doimh)."

29b. "foḡluim éol do éiréam leis an anam (i. nádúir, ḡc., an amma do míniugáó)." c. toul i tóilás > "do éirim i bpeacáó," ḡc.

30bo. am: ainna ann, sic t; leg. doi: taḡla traoi? 34a. "do bí bean éisim ḡ i ar lasaó le tóris, ḡc.; do-commaic sí pís ḡ san b'pís sin do míim aibisoin cráḡaó t'í ḡ do

óisḡ sé í ó beir as téanamh peacáó." 35b. toul t'á roimh, "ḡan acé curo den éiréim t'innsint." 36c. "nó sur

féir, ḡc., "nó sur coimead sé a éorp ḡo ḡlan ar maite le n-a anam."

2c. óeibeadac, "luac," "ḡairto" (?). 4ab. t'áicme, "n-a áicme"; tá ḡad pearsa den triur 'n-a riḡ ar an ttriur." (?)

5b. ní tuisim; tóir, "sluaḡ" c. as, "téamha," i. "teora"? o. ar aba a n-aicéacé, "do réir a tceasaisḡ"

1. "do réir an eolais atá asaimn orra" ? 7b. "do éim uime"

1. "do ḡeim é." 14b. i. "nar ḡeimead riamh," "atá san tosac" ?

15c. i. "is féirtoir leat a ráó ḡurb don-fear é ḡ 'n-a óiaíó sin a ráó sur triur é" (?) 20c. re, i. "roimh."

22c. "peacáó eile is ead peacáó do éirle." 24o. leg. lem; "oe bríḡ m'ainmian ḡabann móir (i. mian) m'anma páirt lem éarfaóib."

27b. cuisle cromh, "ḡeas." 30o. sur meala, ḡc. "ḡo ḡcairéó clann éaba—ḡ éaba féin—do éabair-se."

33o. "páḡaimis as an áireamh ḡurb ádair t'óirb Críost"

35a. "ní hioncúirte don baogal i gcomparáir leis."

39ab. "Sió sur maí le gac donuine áilneáct pearsan do beit aige." 40ab. "Dá gcuirí mar piónús orm dul ar oiliúreáct ba beas an piónús é." v. "Sió nac bfuil sé ceangailte orm"; **péac 50 23.**

61

1o. "orduáó seirbéalá," "summons." 6o. ná bean-tair lat, "ná déan" i "ná leis dom beit i noeacraib." 7b. "nuair beir créácta Críost as labairt ar mo son." co. "do b'ole an sgéal tuir dá mbeaó easla as coimeáó muire ó impiúe do cur ar a mac." 8ab. "ní haon éabairt dúinn ar bpeacáó do ceilt" (?). co. "d'á óise (d'á feabhas) ar bpreasra cóire (ar n-íomáir) ní bíonn sé gan loct." 9 "ní coimeáófaíó tú an tligheáó go dtí go bpeácfaió tú ar Críost; táinig sé i n-ar measg 7 é daor san peacáó do-rinne sinne." 10co. "as gílleáó do toil a átar do slánuió sé sinn." 11a. "ba mian leis a d'oraóó péin cun báis, 7 níor . . ." c. par n-átair, "i gcomhair Críost;" 12o. glór áitfearr, "i n-aon focal amáin." 13a. "rí nac bfuair bás de barr a créáct." c. "cia an rí a bfuil aige trí tigte is fearr ná na tigte sin (neamh, doimhne, brú muire)." 14co. "treoródaíó réalla . . . sinn go dtí é péin." 15c. "rí ar cuir ar gcomhó (i. ar gcomhóe, ar slánuiáó) o'fíadaib air beit i gcolainn doonna." 17a. "is ghráómaire deaib" (?). 18a. átaíó oile "fao ó." 18c. i. "ó ípreann."

62

5a. cuisleanna, "féiteanna" nó "láma" ? 9c. "is cuma liom cairde éireoóas don colainn." 11o. "cuireann Críost i gceill dúinn go n-oireann an ainm (liais, 7c.) sin dó." 12b. ní maíteam tuir, "ní leisfeao-sa as tú," "I won't let you off (duty of curing me, etc.)" 13c. "mar díol aiste péin." 15c. "is látoir an ceart atá agam doot seirbís" (?); cuma, "oibriúáó," 7c. (?)

63

Do miall gairb, mac cuinn mic an éalbaig, ó doimhail. Do cuiread miall 7 a mac, neáctain, 'n-a bpríosúnaib i o'tor lonnon sa bl. 1608, 7 o'fánadar ann go dtí a mbás sa bl. 1626. Do cuiread doó buiré (dearbátaíóir néill) i bpríosún i n-éimfeáct leis áct do leigeaó as é sa bl. 1609. bean do miall gairb do b'eaó nuála (v. 26), deirbúir doóa ruair i doimhail. 2a. ar gcará, i. doó ruad, +1602. 4a. "nac bfuil na hultaió . . ." 8o. "ní leat-sa amáin." 14o. "ba deacair i do réiúteac." 15c. "7 do leatnuig glóir dé dá cionn." 16b. "an dá comárta trócaire seo: sur éus an rí aire don cúis 7 sur cuiread fios fáta na cúise ós a comáir"; lomaó > "noctuiáó," "foillsiuáó," **péac YBL Col. 156, v. 3; nó látair="brís," 7c.** 19o. i. "áct go gcuirfead onóir, 7c., ort." 21bo. "áct go gcomhó an rí ar an brát . . . 7 ar leas . . ." 24o. "go o'tuáíó sé preasra don impiúe" 26. "is cosmáil le príosún an brón atá ar nuála." 27. "d'á mba ruo é nac gcuirfead do braitheanas brón ar donuine áct ar nuála amáin, níor beas an tubaiste é." 28a. leg. 's a tuirirse? c. "ní haon innead coitcheannta atá as cur uirre" (?) nó leg. ní hi. áct p. ? 30a. ná táire mé, > "ná ná bíóó mise" (?)

64

O'féilim, mac D'armuud +1325, mic D'omhnaill, mág Caréais mór.
 Sgéal fátaó Canann **féac** Todd Lect. xvi, 7. 2co. téro sé
 ar véaraidh óam, "cúis deor dom é." 4a. forbarac, **féac**,
 TD ii 344. c. "ba tusa mo ghráó. . . ." 6o. clann
 Cormaic, i. clann Cormaic (aéar D'omhnaill aéar D'armuud aéar
 féilim) inéis Caréais. 8c. tar a véis, "as toul isteac **so**
 feirc" nó (leg. óéis) "as gabáil tar a éloiréam." 17b.
 "oo bíodar ro-láoir dó." 24. "ba cósmail le céile bás
 D'armuud í Duiúne 7 coiminn féilim." 29o. oo éuit Con-
 chóbar mac Toirdealbais ó Briain i gCaolmóin sa bl. 1328.
 31o. D'omhnaill Cairbreac mág Caréais +1414. 32. eoḡan
 (+?), mac D'omhnaill óis (+1309), mág Caréais. 33. buaóac
 ó Súilleabáin. 34. tadós ó Donnchóda. 35co. "tá
 átas orm i tsaob na glóire oo éuit an bótó (i. D'omhnaill) ort-sa."
 37a. "Omnibus copiis."

65

Oo érois ós éionn uaiḡe mic an fátaó. 1c. "ḡiú bé fear
 oo dealbuis éú 7 oo bí sásta leat mar obair a láime." 3b.
 "da n-iméigead sé as mo cúinne." 8c. "pile mór."
 9ab. "ní soiléire le feicsint í i bpoḡus ná . . ." 14a. ar
 cúl, "pá sḡát." b. i. "foisgeolaidh uoras dom aétuirse"? nó
 leg. uam? c. "ar sluas veamhan." 16co. "moctuisim uaim
 é." 19-20. "ḡiú ḡur mór an brón atá orm i tsaobh bás
 an tḡuaó, ní hé an bás sain fa nveara an brón aét ḡan mise oo toul o'éas
 ar aitéris an tḡuaó." 21. "ruair Caḡbaidh bás oe éionn
 bás a mic; ba tḡom an éiric sin (a bás féin) oo éait sé oo óiol as
 a mac." co. "com foḡlumta sain nar féat doinneac riam é
 oo breasnuḡad." 23a. ceann porais, i. "saoi," "ollamh,"
 7c. **féac** TD 25 40. 26c. "is mó an cúis atá aḡam leis (i. le
 bás o'fásáil); cat 'n-a éaobh nac bḡasaim bás?" 30c. ḡur
 éuit, "7 oo éuit." 35. aiceaét, <aít-éaét, "oiteas,"
 "prescription," 7c. (?) 38c. "pát pá bḡuil a bás níos
 iomláine," 7c. 39c. seal, "téarma."

66

O'fear atá ar tí toul ar éuairt oo Conchóbar, mac doḡa, ó D'omhnaill,
 +1342 (vv. 7, 10, 11). inḡean meic uilliam (i. riochair óis meic
 uilliam uáctar, +1387?) ba bean oo Conchóbar (v. 13). 6c.
 ḡuil (leg. ḡoil?), "teas ḡréine." 14c. "ḡo bḡuil an tioral
 san (ó D'omhnaill) ó éeart aige."

67

Oo ḡearóio, mac muiris, mac ḡearailt +1399, 7 é 'n-a dois leimb.
 aibilín (v. 39), inḡean niocláis mic muiris tḡearna ciarraíde ba
 mátair do. 1a. "ḡab mo cúis ort féin," "labair ar mo son."
 4c. i. "dámbeaó t'ádar cairveac liom oo beaó a muinntear
 cairveac liom." 5a. siubal oitce, i. an éuit as veacra oe
 éeio saḡḡoirua, **féac** YBL col. 164, v. 32. c. ní poimnióe, "ní
 héasamail," "ní haoimní éar barr," **féac** Eriu V, p. 198, l. 635.
 6b. "tar dom cósnam," nó leg. táir, "aitis"? c.
 "uimlis éú féin éun beit io éarait uam." 11. ar tóuis níor

innis sé doinní i tsaobh an leimh aét do choimeáto sé fa n-a brat é" (?)
 12a. "tar éis a fíapruige oí céir oíbh í." 15c.
 "daoine sinn nac ceatuijste oóibh beir aš súgrao le n-a céile," i.
 "sean-bean mise 7 fear ós tusa"; arraéta, **féac** KM. 22c.
 3a. fúto, "ar fúto." 43c. "saoaim síotó oíot, "oíultaim
 maiteamnas tuir." 44c. "deinne do éabairt oóibh ar ó
 o'fághál"; oóibh, fuirm? 47b. "aš cainnt leat dom, is
 féiror liom an dá ainm sin (saoiréal 7 fáll) do éabairt isteaé." 50c. a fíreámh, "maétnaíh air (i. ar an gcion . . .)."

68

"do choicóbar, mac tairis, mac diarmuda (+1607 nó mar sin). do
 hoirneao 'n-a ríj é sa bl. 1595. tar éis báis briain (+1592), mic
 ruóráir mic tairis mic ruóráir óis, meic diarmuda o'íurij
 easaontas iom fíaitibh cloinne diarmuda i tseo nac raib don ní
 'n-a coinnuio ar an gcarras (i loé cé) so oí 1595 (v. 16). ní pios
 céir oíobh eibílin (v. 36) mátair choicóbar. mairisréas (vv. 40, 41),
 mjean í choicóbar slisij, ba bean oó. 1b. -roo, "luat,"
féac IGT. l. 414, LCAB xii, 59, Eriu, iv, p. 228, v. 56. 4c.
 leij, áms. i noiaio **Céast**; 71 l, 75 38, 110 28, 122 17. o. "do
 coimeao conáir (gleo faolcon) 3a. donuine amaé ót fíaité" nó
 "tá gleo na daoine iméijste ót fíaité"? conáir, = "gleo
 daoine," 7 "gleo con," **féac** TD 4 34, LCAB xxxix 19. 6b. nó leg. a b? o. re seal iasoéta, "le linn oíur do beir i
 seilb do námao." 7a. "oá oíurgeo oíurine . . ." o.
 "ní measa an sgeal tuir-se ná do na sé caisleánab sin." 8o. aét teacé tairse, "aét sgealta do beir ar siubál i tsaobh na
 meoúrao do bioó innte san ámsir atá caite," nó leg. do
 teacé tairse? 9c. "oá bríj sin tá sé fá oímeas." 12o. "san ríograio laijean." 14. "ní haon tairbe na
 caisleán sin do éaoimeao; tá oíreao leo; aét ní mar sin tuir-se;
 éireoáio tú arís." 16c. "do bí buaioir ar ríogáét
 cloinne diarmuda." 17a. "i tseo nac n-aicéijro siaó tú." 19ab. "aét so oí gúh bearnaó . . . le linn fáll . . ."
 23o. "aš teacé 7 aš iméaét." 24a. "cúis maie
 don oíilgeas is eao an t-aioibneas . . ." 28b. "is urra
 oíreáétais (i. fíaité) tú; oá bríj sin éirij suas . . ." c. leg. 3c.?
 30o. slán re, "slán ó"; iasáéta, i. "neam-bual,"
 "neam-gháétaé." 36o. "fear do coimlíon do príom-
 bualgeas." 37o. "ní mórtas san taca a n-abraim." 38b. "do oóras do beir oúnta an fáio is tá do éijearna san baile."
 o. "7 san a fíapraijse o'aoon aoijro céir b'as é, 7c." 39a.
 "oibíogáio seicéioeaoé." o. a sáoimanta (leg a é.?), "i
 do cur i bfeioim." 41a. "féile 7 saioibreas." 42a.
 "gúis suaie gáómar, 7c., san fáat ná cealg do beir i sgeoioe."

69

ar bás mic an fíleao. 3b. "(oá mbeinn-se i n-ionao oé)
 ní éruoéainn-se donjus i n-aoncor." c. "oá mba ruo é nar éus
 oia dom é ba luja an brón do beao orm." 4bco. "ba éeart
 tuir san donjus do baime oíom nó so oíuibraim tar n-aio tuir é
 dom oíoin féin." 5. "is suarac 3a. sólas aét a éuimeao
 gúh fearr o'donjus beir ar neam." 6. "ní sealb do
 bí ašam i n-aonjus (mar tá aš oia aois ann); ní bfuaras aét iasáét,
 's é sin, tamall de; tá sé aois i bpoáir oé; átair eile oó is eao
 oia." 7ab. "(oá mbeinn-se i n-ionao oé) ní iarrfainn-ge"

AR AON AÉAIR IASACÉT DO BUAÍN AR A MÁC (1. AN MÁC AÉÁ AR IASACÉT AISÉ DO ÉABHART SUAS ?); DO LEIGSPINN-SE AN MÁC LE N-A AÉAIR." 8co. "ní fúil neart ašam ahois air; ní cuibhíó fearš do šlacadó 'n-a éadó." 9co. "mar éamnis trócaire. Dé ar an mhaol—'s é sin ar an mhaol ar éamnis sé isteac i n-a tuis (in cuius domum venerat)." 13c. leg. leigspinn ? 14o. "do b'áóamail an coimóto-eacét" nó leg. "'n-a coimótoeacét," féacé 73 21. 17c. a "óé, >" is truaš. "o. is nac féašann, "is nac noéanann sé iarraacét ar é do uéanann" nó leg. "féašam" ? 18o. "ba éeart oam leanaíamit šá fíor-šuíre." 20a. ó nac fíu, "ó nac tuilltear. . . ." co. "más ead (1. mar sin) is oé liom šur řanas m beačaró šo očí šo řpuair donšus bás." 21ab. "ba éeart, oar liom-sa, do šac mac řanaacét ar an noóman an řaito is to beačó a ačair 'n-a beačaró." 22ab. "do rušacó mé roim mo mīac acé tá oia tar éis šníoia bun ós éionn do uéanann orainn." 23c. "oe éionn a óise"; oar mó ar řcean, "do cuirfeacó breis šlóire ar m'ainm." 25co. "ní cuirtear aon mīac eile ar mo éroiróe (1. ar m'uéc, řc.) aš saoraó mo éroiróe ó cumairó"; šo=" řurab." 26a. sóó,> "řulans," "experience."

70

O'aoó, mac Con Connacét nīc Con Connacét Coimārba, mās uiróir, +1600. 1c. "b'féroir nac noéanřa-sa ceacatar oen tá coimairle." 2a. "cús le oiaimair," "cús le mearbáll."

b. "oúil i řpořlium oom éarrans ó . . ." o. "m'řonn beč i řcúiseacó ulacó." 3o. 1. "řan mo éurša řuiroéir to ériočnušacó." 4. "nuair řim ar čí mteacéta ó éuairó, a-oeirim liom řém řur móar an oíčéille oom éirše a baoiréim ar mbáirei-ne (1. as an řcúrsa řuiroéir a řpuilim 'n-a bun šo oúč-řacacé) tar éis oul suas oom šo barr an ořéimire (1. tar éis an éurša to beč beaš nac ériočnušče ašam)." 5. "ar očíis is é a-oeirim liom řém šo řpanřa-sa ainso i mbočtanas, řc. šo oeiracó mo beačacó—ba oéacair oom é sin acé ní řeacar an očiřřiro řiao (luéc an tuaisřire) a oéacracé acá sé oom (?)—ř 'n-a oiairó sin cumiřřim, mā řanam ainso, nac řpeicřeacó-sa mo řír oúčairš šo brác" (?) 7. "řiró šo řpuil na muiřmniš šo cairtoeacé, řc. liom, tá mo řrácó oon tuaisřeacart oom meallacó anonn"; oireacé řařra,> "tuaisřeacart." 8a. an oaoł, ařann i n'oúm na nřall. b. áine, řan muiřm. co. "řiró šo řpuil řrácó ašam oon muiřm, ba éeart oom 'pé ruo is toil le haoó to uéanann."

10b. "an té is ainna liom ná aontuine eile oá éineacó." c. oá="nuair." 11. úna, ařann i očíř eořam nó mātair Cumn ? 14a. ealca, 1. "šlioéc uiróir." b. 1. "ón ealcam řreantaiš, řc." o. šo, 1. "aš teacé šo . . ." 15b. líró, 1. "řoluamain," řc. 16c. oíol, řc. 1. "com te ř com šoillseacé le teimró." 17c. "a řpuil treise aš řileacóaiř orra." 18c. teasřar "štór" řc. ř. "laoc řéilleas to na řileacóaiř." 19a. "laoc éuireas smač ar an ořeim. . . ." 21b. "éuireas saočar ar luč řac caisleáin le řáilte o'řeacacó roim na řileacóaiř." o. oeařřola, "oaoine uaisle." 22a. řionn-barr, řc. "cnoc ř řeacóa olúča, řc. air" nó "laoc ř řolc olúč air" (?)

71

Do mīall ó řairmleacóaró (+1261), řiřš Cimeíl Mu-án. Innisteac řšéal i oeoó ačar Mu-án (1. muiřeacóaiř mīc eořam mīc nēill naoiřiallaiř). éare, mřšean lořairn, řiořš alban, ba mātair to mīu-án.

- 1b. Caé Sléibe Cua sa bl. 593? c. ríogsa, Ains.; féac
 68 4. 5o. 1. Conán. 6a. Earc b. 7 p.? 9c.
 oá éairm, “ar iarratú” (?), féac 74 42. o. oó seailba, “go
 oá tír.” 13o. “níorb don tubaiste o’éirinn é.”
 15b. “o’innis sí i otaob a mic.” o. “sá tabairt go oá,” “as
 oúl i n-éimféacé léi go oá.” 16b. an rí, 1. Muireadóc.
 18o. “oó bí sí o’iarratú aicris oó tóanm ar an easóis.”
 19c. beart sío “gníom áomaraé.” 20co. “mar
 oó haitébeoat é i otreo surb féirir leis mu-an oó gimeamaint.”
 23. “nuair oó sá sé an ríogacé ní raib don neart i n-a
 éaisleánab tar éis sgríosa na bpear—acé níorb fáda go raib a
 málairt oé sgéal aca” (?) 24co. téacs?

72

Oó bí sagart éigin sá ráo go raib litir ó cúirt na Róime aise 7
 sur oruig an litir sin oéireatú oó cur le ceirto na bphiléacéa.
 freagra don tsagart is eao an tuan so.

- 1b. “ó otagann sá oéig-téasas.” o. “is é an sgríbeann
 —ní hé oó éaint-se—an ruo a bpuil séala air (1. a bpuil ugarás
 as baint leis).” 2. crois, “prohibition” nó “séala i
 bpoirm croise”? co. “más litir oíamraé, litir nac ceatuiéte
 oúinn a feicsint, acá san litir sin, tabair tuilleatú feasa oúinn i
 n-a taob” (?) 3ab. “pé ruo a-oéir an Róim abair é; leis
 oúinn leo éaint péin.” c. glór oile, “a málairt sin oé glór” nó
 “glór aicise” (?) o. “ba éruatú go leor oúinn í mar sin.” 4.
 “ní san Róim acé i n-ait éigin eile, fuarais an t-oruigatú sain
 (oíochur na bpileatú), 7 t’focail sgránna com maic.” 5o. 1.
 “taisbéain oúinn an litir.” 6b. “nac piu don airgeat
 an éigse.” 7a. Dei, oá síollab. b. “i n-sá don éur
 oár bphiléacé” (?) 8. “má a-oéir an litir úo nac cóir
 don airgeat oó oíol as na laoirib molta, is é oó oíochpatú as an litir
 nac n-aorpaí donouine (mar ní oíochpatú donouine a haoir), 7 go
 saorpaí sá donouine pé oic maic é (1. “go mbeoís go léir fa oéig-
 meas”). 9a. “ionnus nac mbainfé airgeat ó na oaoimib.”
 10c. iris, “an oán.” 11, 13, 14. ní pios
 cé hiao na sgéalta a bpuil an pile as tagairt oóib. 11ab.
 “cao n-a taob a noubairt Colum Cille sur ceart airgeat oó oíol
 as sá tuain a mbeatú an pírinne innre.” c. ní éuigim. 12c.
 a gcomall, “aiseas oó tabairt oóib” 1. “iao oó tabairt tar
 n-ais go héirinn.” 14. oó réir an sgéil (mar éuigim é)
 o’iarr pile éigin brós ar ionmáig naoim éigin 7 tug an ionmáig an brós
 oó. co. tá an téacs loctac; leg. oóio? 17a. téacs
 truailigste. 19o. leg. buab? 21c. saora =
 “saoire,” “uaisleacé,” nó = “saoratú”? 23c. oá n-éis,
 “tar éis báis oóib.” 28b. “féam a nglóire sin is eao
 na pílro.” 30c. léigro, **Oruig tola**. 3. o. slán oá sein-
 sgéalab, “a slán fa a sein-sgéalab” “Or else bid defiance to
 their stories,” “ná cretoimís iao” (?) 32c. “ba suarac
 a éú.”

73

Marbna ar ó Caoim, flait oúitce ealla, 1. Donnall mac Airt
 (+1582) mic Airt, 7 ar ó oálaig (1. donsus mac amlaib) (donsus
 pionn?) oó bí n-a ollam oó. fuair an beirt aca bás san am gcéatona
 (oir na bl. 1601-1610). Mátair o’ ó Caoim oó b’eao éilionóir (v. 39),
 ingean Concobair (mic Donncair mac Tairis Ruair) í Ceallaacán.

4c. táraio, “táimig uirre.”

5c. “tá fraoc as pás ar a

- βοίτην. 6c. "αν πάτ βρόμιν ις λυζα οεν τὰ πάτ βρόμιν." 7c. α-οειρ ειλιονόιρ Knotτ liom surab í an éiall atá leis an líne seo: "nuair ba écart do éioτ τεάετ σο mall τισ sé σο ro-luat"; luat ar, **φέαδ** Ir. Texte ii 90, §30. 9ο. ainmsile, **φέαδ** 77 12. 11ο. easrán, "σζαιρεατ," "easraontas," 7c. (?) 13c. as, 1. "οε éionn a báis"; ní léir, "ní féaotear tuan molta do éumao" nó leg. ní éir? 16ο. porraoin, "sluaδ mór uoime as brúδaó isteac." 19ο. Doimnall, 1. "bás Doimnall." 20ο. easrán, "σζαιρεατ," "milleaó" 7c. (?); ní féaotear an don focaí amáin "easrán" (v. 11) 7 "easráin" annso; **φέαδ** Acad. Dict. col. 203. 22abc. "is doibinn leo bás o'páδáil san am ζεάσνα." 23c. oíobhóúτ, "σζρίος," **φέαδ** KM (dibdud), LCAB xxi 76. 25ab. leg. oíb: pairbriδ? 27. "οο beaó ó Caoimh sásta le bás o'páδáil i n-aon lá amáin le n-a ollamh muna mbeaó an brón do éuirpeaó bás í úálaiz ar a cómpánaib." 30. "is iomóa aóbar pileaó o'iméiz, 7 brón mór air, σο οτί sgoil eile tar éis báis donshuis" (?) 32. "oá σζρίoδaó donshuis marbna ar Doimnall ní leompaó donuime loct o'páδáil ar an marbna sain." 36ο. bráδa, ">" ceann, "ταοiseac." 37a. túr oeaóeta, "λαoó ar mian leis beit as troio." 38c. o'iomarcaio ζac fíir, "tar ζac fear."

74

- οο Doimnall ós, mac Cormaic mic Doimnall, máz Caréaiz +1391. aibílin, mžean Seáám (+1348) mic Muiris, τισεαρνα ciarraioe, ba mátair oó (v. 67) (?). οο hoirtoneaó Doimnall (v. 69) máz Caréaiz Cairbreac (**φέαδ** 64 31) sa bl. 1366. Spreažann an file Doimnall ós éun imirce οο úéanaim σο οτί Caiseal, sean-oúéaiz a sinnsear. 6ο. "cóim ciunne 7 οο bí . . ." 7b. "is oic leo oúéaiz." 11b. "turas nar éuimniδ sib bur noóéain roim ré air." ο. oar="7 οο." 18. "roim iméaet ouit caiepio tú capail, 7c. o'ullamhζaó." 27a. beirte, "uálaiz," "poir-nire" (?). 37cο. "nac bpuarais roinnt cométrom oen mhuamain mar σο raib na soill as cur poirniort ort" (?). 39ο. leg. u. as ál. 48c. soct, "oíomaoimeas," "zan beit i n-úsáio," **φέαδ** YBL col. 186 v. 21, col. 177 v. 16 col. 188 v. 3. 52b. **φέαδ** Man. Cust. iii 259. 54c. "is oíreac an bótar σο . . ." 57b. "bairpó tú oíob a mbrón." 64c. "is péioir leat beit io ríδ ní hamáin ar an n'oeasimhamain aet ar Caiseal cóim maiet." 68. "is í οο éartaunnaet οο éuir an clú ort." 69. **φέαδ** 64 30. 72ο. cuireann tú t'péile i noimbríδ 1. "bronnann tú οο saíobúreas σο fial."

75

- ο'aoó, mac Con Connaet, máz uioir, +1600. 2b. ioménúeac "oúilnear san nglóir." c. oé, ">" lasair, ">" slao, **φέαδ** LCAB xxiv 115, xxvii 37. 3ο. "uaimoéaet pairaeacáim." 9a. ní hé amáin, "ná don oíoe" (?) c. bas nac oúis oanair (ταοib. uae.). "λαoó nac leompaó don oanair troio leis." 10. "abraió leis zan beit as σζríos na héireann." 11c. ar, "i otaob le." 12ο. an e-aigneaó, 1. "an oúil sin i oτroio." 13b. "beit i otaob le haon siolla amáin mar sluaδ." c. "mar tá an éuir eile oá sluaδ tar éis báis o'páδáil i oτroio." 14b. zun, "ón"? 15a. cean, "oieiz-ñioim," 7c. 17ο. "mar beaó oτoóδ as troio leis an nglac σο léir." 18a. "measpairo surab amaoán é." ο. re (=le), "οε éionn"; "tá slao cóim neamh-éuizsionac sain."

- 20o. "o'iarraio fáistome do déanam ar séan (i. successfully?)."
 21a. dá úruim sain, "i n-a úiaio sin" (?). c. "tuile
 súarac dar leis na daoimib" (?). 22a. tarpás, "do tais-
 beánad" p. 16, S. xxix 15, 16; "sar ar
 éainis an ciot, do cuir na peallsamain i gcéill do na daoimib, 'pé
 tuine aca ar a mbéarad an ciot (i. nac raíad ar fosgaó ón gciot),
 sur tuine san céill é." 25a. sroct (=sract), "srath," annso >
 "bruaic" ? 30co. "do buaioir sé iad—sin a raib dá
 barr" (?). 32. "maioir le fearaib an doimain, a-tuibaic
 na peallsamain leo nar tuis siad (i. fir an doimain) iad péin (i. na
 peallsamain) mar go raib siad (i. fir an doimain) 'n-a n-amadanaib."
 33o. neim-érionna, "gníomh oícheílliré." 33(a)c.
 "a n-eolas péin do cur 'n-a luise ar na daoimib." 34c.
 "is anbeas ar fad an cuir do ar n-eolas oireas don pobal."
 35o. i gc. "unhesitatingly" (?). 36c. "déanad
 sé aicris orra." 37. "bíod sé síotéanac go tici go
 bpuigiró sé tuine eile com cominneac leis péin (7 ní bpuigiró
 sé a leitéro go deo)." 38a. ní hiongnad, "ní haonruo ós
 cuimse, > do b'puiriste" ? 40o. ar cóir coisla, i. "san
 oiróce," "am ba ceart do tuine beic 'n-a coisla." 42o.
 "as obair go saotrac ar son na nílao." 43. "ní hé mo
 éiall nar ceart do na soill do oibire as an oir." 46c.
 "ní féioir donuine do éosaint air."

76

Do ghráinne inshin (maoilseacluim?) i ceallais. Tuine a tucstas
 "ua an érobuim" air ba fear céile ói. Labrann an file léi
 i tsaob báis a mic, i. Ruairí. Inniseann sé cionnus mar tuig mac
 Coise an comairle céadna do dearbail, inshin tairis an eic i
 conchoir (+1009) nuair fuair a mac, i. mac doia (+1004) mic
 doimain i néill, bás. Tá na sgéalta i tsaob eocad a tairne le
 fagail san Rev. Celt. viii 48, xv 64.

- 1a. "cia do-ghéadainn mar taeatire cuice." 2o. soðang
 "póna" i. "seimeal," "trioblóir." 5o. "ní féioir
 le haon beiré doine fanact i gcuideacta a céile san taeatire." 6c.
 6c. "ba ceart don smuaineam sain tui i bpeiom uirre." 8o.
 "as go mo sgéal 'n-a tsaob." 13o. "nac raib aice aet iasact
 dá mac"; leg. "a fagail" ? 15o. "nac sealb a mic do
 b'ail le dia do taeatire ói." 17a. "iarr ar dia a grás do
 taeatire do ghráinne i ttreo nac mbeaó sí as sol a tuilleaó; ba ceart
 ói aicris do déanam ar dearbail." 18a. an crobuim, Brian
 búruia b'féioir? 20o. i. óim aicris ar. . . 25c. cao 'n-a
 tsaob a mbeaó gráó as doinneac ói (i. don tsaotubreas).

77

Marbna ar ghráinne (+1440) inshin maoilseacluim i ceallais
 (+1401) 7 ar a fear céile, tairis (na nglao móra), mac matganna,
 ó Brian (+1444). Do haoliceaó i n-aon uais i nniis iad. Más
 i n-aet cliaé fuair ghráinne bás, b'féioir go nteacairó sí ann as
 iarraio ar an riagaltas tairis do sgaileao amac ó priosún. Aet
 b'féioir gurab é Duiblinn i sco. an cláir Duiblinn an roinn a 17. sláine
 (v. 18), inshin loclainn Meic Connara, ba máear do tairis ó Brian.

- 5b. "as nteact tom ón bpáire (a raib an uais)" (?) 9b.
 "oileamain, > "do leiseas" "do maeluao" (?) c. "sar
 ar imtuis an céad-bás (?); leg. bí an é. ?" o. i t'fulang "an
 smuaineam sain t'fulang." 10o. "nir b'féioir liom an

tinneas sain do ñur tóim de ló ná 'o'oróce." (?) 12o. "do b'iao mo 'óeara an céato-rur do éaimis as (na sgealaib)"; ainnsile ó "handsel" (?) **féac 73 9**, IGT. l. 1413, SIBP. xvii 15.

13c. bráige fill, "an té do b'ainnsa liom," **féac AOD lii 29**, LCAB xlii 89.

16-18. "níor fill sí riain éugaimn (so h'í maine); sió surb uasal an éuis do bí aice le n-a turas so h'ad cliaé [nó Duibhinn i sCo. an Cl. ?] do b'ail linn í—nó a corpán—do éeacé ear n-ais éugaimn, acé to b'é coil tairós so n-aólaicé i n'nis í."

19c. tásas riom "do bí doaine as tabairt roga púm." o. rásas mise, "do sroiseadur mé," "o'éirig leo mé do millead," 7c.

20. "sió sur éaitéas an éuro is mó den aimsir i sguiréacé tairós, 7c. do bí sgráó asam oá doainib éom maié"; Colla, sinnsear sleacé Ceallais.

21c. cuir ronna, "mo roga" "mo éara"; **féac YBL Col. 164 v. 37**. o. "do b'ionann tam í o'iméacé 7 mé péim o'iméacé."

26a. **féac 19**. co. "as glacáó airio, 7c. is ead do bíos an fáio is do bí sgráinne 'n-a beataio, acé ó sin amac táim as tabairt airio uaim (as soláear bíó, 7c.).

28c. "ní haon éadair beicé as searán."

78

Do táos ós, mac tairós mic tairós, ó baioisill, **féac FM 1588**, &c.

ní pios cóir oib a máteair (v. 20) máire. 2a. 1. "cúrsa na saigoe sgaioleas Cúipro ó n-a boza"; réim, > "urcar," "saigeano."

3ab. "ní beiró a hurcar polam." o. cinnead cogair, "pógra cogair" 1. "ní le hinntinn náimrois caitecar í." 4ab. "sió surab uatbásac torann na haoiblé ní nuinneac í."

5a. "7 comaracá sgráó uirre." co. "congubaim i otaisio i 7 lám-siim í 7 caiteim do réir mar is maic liom í" (?) 6a. bean do b'ead Cúipro dar leis an bpiro!

7a. "le lám Cúipro do snoigead cos na saigoe." bc. "ó n-a stóir oirneacáis o-geibéar na pringisí atá ar eicib, 7c."

8. casais, "oúécáis"? cogas <con-gus? **féac Keat. i 168**; leg. casais an colb?

9a. is cóir roinn, "is oíreac urcar"? **féac rannas le . . . (v. 11)**. o. re oiooa, "i n-aóaró brollac" (?); céatona, "a bfuilim as tairair oib."

10a. "tá a sa mar arm oíon oom éaraio (i. do Cúipro)" (?). co. "bionn sí i scomnuirde i nglac Cúipro; pé pát atá le n-a sgaioleac ní cásuigeanm sí an pát sam" 1. "is fuiriste í do sgaioleac le 'pé uime a mbead Cúipro sá caiteam leis" (?); nó leg. 's é gnás?

11o. "mar sgaioleas sí le táos í" (?) 12c. "ba éeart do éac beicé as faire ar sac saigio den trí saigeanoib."

13ab. "oioigear as cur bioúsaró ar uime acé san é do losgaró." o. "oírigéar í ar feoil . . ."

14. "seo mar gluaiseann an céato-saigeano: téio a lasair isteac so oí an croirde, sé sin, so oí gort i n-a b'rasann an sgráó."

15. "féac an céato-saigeano so as gluaiseacé ar nós lasrac 7 as cur bioúsaró ar éac 7 í as oéanam ar táos acé ní goipio sí é murab ionann is an oá saigio eile" (?); do coisgaracó "which would aim at" (?) **féac YBL col. 187 v. 2** ("uail an tan do coisgaracó").

16o. "croirde ba mian liom do éreasgaire" (?); **féac 73 11, 20**.

17a. "fear ar mian léi beicé pósta leis."

18c. "croirde nac b'rasann don loct ar an suirge," 7c. o. "oírele dar scoisile-ne, i. lasair sá hatonac ón ngríosaic atá asam" (?), **féac 117 21**.

19c. oearbrádeair do oálad do b'ead buatásán. 20b. as oíol an máirg, "ar éeart oíinn beicé sá éaoineac" (?); leg. a máirg? o. "laoc do éuir eclips ar laocáib na héireann."

21. sinnsir o'ua baioisill do b'ead Conn (céatoéacac) 7 Cormac (mac airc).

22a. doó (+1595) mac doóa mne oomnaill óis (?). 23a. **ianmbéantla**

is ead "inſean"; bean do t-aos mairſréas (?). c. "is mian liom saigead . . . (?). 23. banua ruairc, i. mairſréas? 25ab. téacs loctac?

79

Do t-aos (an fíona), mac Briain na Múrta mic Briain Ballais, ó Ruairc, +1605. Do hoirtnead 'n-a ríſ é sa bl. 1604 tar éis báis a dearbhrátar, Briain óis. Máire (v. 27), inſean iarla Cloinne Ríocairt (i. uilleas na ſceann?), ba mátar do. Dearbhráireada do Briain na Múrta do b'eod an doo-clann (v. 4), i. doo buirde +1566 7 doo ſallta, +1564.

1b. antrát, > "tubaisoe," 7c.; tols, > "mí-áó," 7c. o. loige, i. "tinneas." 2b. "an té a millfead a bás sinn."

4b. "so oí an uaine veireannaé." 5o. "is cosmail tinneas tairſ 7 deas ſá sátaó i ſcréac nua." 6.

"táinſ ó tinneas tairſ oúblaó cráíó i utreo naó ſcuimniſmíó ar don tubaisoe eile; an tubaisoe do bí oraimn so oí seo, ní raib ann acé súgráó i ſcompráio leis an tubaisoe seo." 7c.

"is beas naó bfuilmíó com cráíóte le tairſ féin." 9a. ar léis i. ar slaibráó, > "peata laoiſ" **féac 80 26.** c. sead

1. "aire," "an té leiſiseas ar utrioblóio." 10c. ar n-aon o. fine "príom-uaine oar b'pine." o. uile ar ngráíó, "ſráó oar ngráíó," "ar bpríom-ſráó"; ar siansa síó "an té tſugas sólas oúinn le n-a foclaiſ." 11c. "láma gearrta ó beir ſá mbualao

i n-aſaíó a céile le neart bróin." o. oá ſcrúó, "ſá b'pollmhaó," "as síleao deor." 12. 'n-a los-san (oe éionn tinnis tairſ)

is iomóa flait a-tá 'n-a loige (le neart bróin) ſan cur ſcrú (i. ſan beir as cur sluaſ i n-easgar) . . . 13c. "flucaó fead

(i. eye-lashes?) le tóaraib." 15b. "láma (na noaine as ſuirde) tóſta i n-aíro." co. "táimíó le paſa ſan beir as ſuirde acé anois bímíó as síor-ſuirde." 17o. "tá i n-a ſcroiſtíſ easla roimſ ſac mí-áó t'féarſaó teacé orra." 19o. comarſa cóir, i. ſgéala átais, 7c.

20. "caoinimíó roimré scrios na tóaraó, 7c. síó so bfuil síul asainn naó scriospar íao." 21ab. "ba ceart do a meanna do músſlaó 7 éirſe slán as a leabaíó." 22b. nó

leg. ſcosmail (sic ll.)? c. "ba ceart do tóicealtair (i. ſné) na heasláinte do cur uairó"; **féac KM, LCAB xlví 35.** 24b.

"foirne do tóanaí i n-éasmaí na b'pileao." 25c. > "laoc cróta do b'riseao éirao iarainn a námao." 26o. bann

(nó < "bonn"), "laoc tſugas ruatar tré ſreataib a námao." 27a. cos, curó éirſin oe éuins? i. "a laoc ceanglas í b'ruin le céile."

28b. "ſeimeal naó raib ort so oí so," i. "tinneas." o. "ba minicſe doo tóirſ beir i mbróis do bead riſin leis an síoc." 29c. clár tilte i. "soimíó." 30c. ar doí, "so beacé" (?), **féac KM.**

80

Do mactſamam maonmáſe, mac Muirceartaſ, ó Briain, Rí Tuad-mínan 1365-1369. Sgéal i otaob muraíó meic Briain bóroime.

1a. "is ual do ríſ urraim do tabairt oá ollam." co. "is ual do sluaſ beir umal oá ríſ 7 is ual do ríſ beir umal o'ollam."

2. "má do-ſeib ollam, nuair bíos fearſ orra, urraim 7 comarſa umlaſta ó n-a ríſ cuireann sin a b'fearſ, 7c. i leat-taoib." 4a. don breic, "don méin-sin an ríóſ." 6o. "o'ollam-naib eile." 7b. o'pior a., i. "mar cāraio." 8c.

"is é éiréacé an oá fíon (i. fíon 7 fearſ) ſníom . . . 9a. cionntac pa, "freasartac i n-." c. ſníom, "coir." 10o.

"raſt anuſair do b'eao é beas naó." 11a. níor cōiſleas

tusa, "ní úearna mé trócaire ort." 12ab. "is goirteise
(1. measa, 7c.) teinntreac ná néall duib." co. (ba) loisgneise . . .
"do bí m'fearg—7 fearg mear do b'eadó í—an-uian ar fad aet do
cuireadó t'fóirne maoluasó uirre." 13b. áisead, "umal,"
7c. 14o. "maoluiseann é sin sac coitinn." 17.
"ó n'eadó an cúis . . . ar aitreacás do, . . . , "óá mbeadó an
cúis . . . 'n-a haóbar aitreacás uuit." 18. "óá mba ruo é
nac mbeadó gráo asat dom, ba mór an cairde dom raet feirge do teadót
ort, mar ba gearr go gcúiteodá an fearg sain liom." 19b.
t'adó urrama (féac 100 22) "an urraim do beir ar fásáil asat,"
> "do slóir," (?). 20abc. "na daoine bíos i gcuireadó
leat, do-beir siad urraim uuit, 7 brúigir siad a n-ainisíodáit púta
féin—sin mar is cuibíó uuit-se 7 uóib-sean." 22co. "óá
mbeimn-se tar éis é do bualaó ní imteodáinn-se ó n-a cúirt, tá eolas
com cruinn sin asam ar a maiteacás." 23c. 1. "ní fuil
easla ort roim donuine eile." 24c. "a raib fásigeadó 7c. 1
n-a seilb." 25c. gearla, <gearla, "lúthar," féac
King and Hermit, edit. K. Meyer. 26o. ar haónad as, "ar
éamais as." 29. "do b'fearr liom é o'fásáil uait-se anois
aet, pé sgeal é, beir sé asam fá deireadó." 30c. teann, 1.
"mór," 7c. (?). 32o. "gníom as a uáinís trioblóio." 36a.
33o. iris > "comairle," "beartuasó" 7c. 36a.
"ó nac b'fuil bac orm imtead." b. mo lúct tuarastail 1. "lúct
atá pam smáct de cíonn tuarastail do glacadó uaim." 38co.
"nac b'panfad sí i néirinn óá n-imteodó an té do tug an laosó ói."
39c. "i utreo gur postadó . . ." 42o. "tar éis
pósla, 7c. do éur fa éois."

81

Do thámistir dúim na nGall 7 í 'n-a potrac polaim. Sa bl. 1600 do
loisgeadó í.
1b. deá-torann, 1. "teinntreac. 2b. innisge, "as baint
uioisaltais," 7c. ; féac PB, 35 (inneadó). o. "do éosnuis"
9o. téacs? 13b. "cráibteadót 7 umla na beadót do bí
gá caiteadh aca san mámistir—do bí an cráibteadót, 7c. cosmáil le
haite-beadót (1. le beadót ar neam), 7 sin mar ba mó do moituisgeadór
uataí." 15co. "do bí pion le fásáil i n-aisigir as doisgeadóib"
tonna, nó leg. tunna (féac IGT l. 50). 16a. "ní éun onóra
o'fásáil uóib féin ó na héireannaaduib." 17c. "'n-a óá
mbuioin as cantain na salm. 21o. "an comhíonól (1. na manais)
féaduas fearg dé o'iompót." 22o. fa trí . . go uian."
23o. "slisge atá furasta do fásáil go uáiradót"; féac
54 l. 25o. "nó gur éirig leat an boctadót (1. spiorad na
boctadót) o'fásáil." 26b. éadac veargóir 1. "éiread
aifrimn." 36a. Conallais 1. Clann Conaill; Glais, b'féoir
Glais Cannca? féac Onom. 37b. "ó am go ham"?
39. téacs?

82

Do úrian, mac Domnaill, ó Concoibair, Tigearna Cairbre, +1440.
Ingean í úriam (v. 41) ba bean uó (?). Tug sé roinnt talhán ar maí
iníne an sgáil do maoliseaclaimn, aet tar éis trí mbliadán o'fairs
eatorra 7 do cuireadó maoliseaclaimn amaí as an talam. Annsom do
éum sé uan molta do úrian (féac 88). Do éadain an uan com mór so in
le úrian gur tug sé an talam tar n-ais uon pílió. Raígnailt (v. 10),
ingean Toirdealaí 7 Domnaill (+1423), ba mátar uó.
4b. dom iomarcadó, 1. "ruad nac b'fuil asam-sa." 6c.
Toirdealaí mór +1186. co. "ní fuil don breis aise orm-sa"

naé bfuil a coinnéirí de breis agam-sa de éionn mo dána." 9.

"ní coisillte (i. ní ceilpinn, ní séanpáinn) ar brian go raib tuine oem muinntir ar tí cuio t'eallac na scairbreac do sóir, 7 sur sóir sé tosa dá n-eacáib; **péac** KM airchend, airchind; nó oirceann, "clóca" "súsa," **péac** LCAB xxix 9 (leabha sróil dá seachna ar o.), YBL col. 164 v. 5 (do folcáit o'o. uaine teasóis . . .).

10c. "nar coisgeas an fear sain ar na heacáib, 7c. do sóir."

13b. "súir go bfuil de ceirto aise beirn . . ." 17c. cur > "iarracét."

18c. teiltim éan, 7c. **péac** YBL. col. 160 v. 4.

20b. umpa, i. "i staob na n-éan." 24a. "do

éuir sí i scéill do . . ." c. sér dáinnh do, "aet táinnh mí-ao

do dá barr." b. sgeal, "leit-sgeal." 28a. "ní péoir

buaóacaint ar an bhilíbeac." d. "ní leompáinn a cáitrim

t'innhine; do éarraingeoac sí mórán ríog sa nullac orm, i. ó héill

(?), ó Doimnaill, mac Diarmuda, 7c. (vv. 30-36). 35b. "ná

a tóicpáit as na breacáib . . ." 36c. "de éionn congnam

t'páshail uairt nó congnam do éabairt do." 38c. "naé bfuil

cuio dá bfuil i mbrian." 39a. foluib "snaómais

saóil." 42ab. "cara dom is cao toirdealbac (an fionn)

ó Doimnaill (+1423); sin mar is mó an éiredeahaint dom beir

as tabairt poša (leis an n-uain seo) pá brian." 43c. m'araó,

> "mo éreoir," "stair m'anman."

83

Do Ruóiríde, mac Aoúa mic Mašnusa, ó Doimnaill, iarla tíre Conaill, +1608.

1. "bíonn sluaiseac an tairngearaig an-éruair ar utús; caitéirí an laoc deacraéta do coimeáto uairt féin le neart saisgto; an pían bias air sul a sroicpírt sé doibneas na hiarlaéta—dá noéanao sé macétnam roim ré ar éuis na péine sin níor mian leis cuinacéta na hiarlaéta do shabáil air féin."

2b. "do-geobair ealaóta coisáit ó na stoirmib . . ." c. "le linn do beir as péacaint leis an rígeacét do shabáil, beir a lán deacraét as shabáil do 7 a lán toirdeéta i ttreo naé mbeir muinighin aise as an iarracét atá dá véanaim aise."

3b. oil-iomó, cf. cin-iomó AOD xxxiv 10.

4a. "sul a bfeátoairt prionnsa iomláine na rígeacéta do baint amac millpear sluas mór daoine sna cruao-éacáib." c. "is iomótu tuine fuair dogruim . . . 7 Ruóiríde coim maire leo";

d. doimnighé, cf. LCAB xxiv 83. f. tairngire, "tuair." 7ab.

"de shubal coise, aet le láncoil, do éomais sé (i. do shuais sé trí) deacraéta a éurais go utí an iarlaét."

c. "tar éis a bfuair an prionnsa dá uas . . . ba éuibírt go bfuigeadó a shíomraó ríogóta toiraó an uairt sin."

8b. i. trota i n-a bfuil sleasga an dá sluas dá shíom le céile." c. tar a súile, "taob amuis de réim a súl"?

f. fúinne, i. "ar ar son." 9b. go Teahraig, i. "as

véanaim ar an airo-rígeacét." d. péit-iomgaoct, "stoirm láirir"

(?), péit. "muscle"?

péac IGT I. 258. 10a. re roctain . . .

"sul a raib sé 'n-a iarla." c. "méara snoigte go doimh" (?)

11c. "an doimnighé do bí aise an fáir is tugtaoi Ruóiríde air (i. sul a raib sé 'n-a iarla) do bí sí mar bols fíis (i. tuar) na

slóire, 7c. do bí i noán do." 12b. san fácin . . .

"slan ó bagoal anois." c. forbais, i. "ionnsuiré," "iarracét"

(ar an iarlaét t'páshail). d. doimhais, **taoir**. ó "doimnas,"

"doimneas"; subaige doimhais, "doibneas doimhin" (?).

13c. "bíos aise anois mar luac an uisge fuair . . ."

14b. "as an tír geal-élaóis . . ."

15a. "cuireann sé ar a uaislib eallac do éogbáil." c. "i scómar na troc-amsire."

16ab. "cis clúim nua ar an easóis (?) 7 cuireann sí a niinneacét uairte"

- (?) o. "as borrao 7 as eirge sleamam." 17. "na braoin síleas leis na crannaib síos sna haibnib—táir síao cosmáil le hórnaíroib lonnrao (?); bíonn céir as teacé amac ó na crannaib peoište; tá an céir sin cosmáil le gráinní seala cruithneácta 7 braoin meala istig ionnta" (?); amáille, "loinnir" ? **péac** LCAB xxiv 123 (mur snas A. ar ór, S xxv 30 (amáille)). 18b. "bíonn bóire zá noeamh éirio na coilltib, róro atá cosmáil le snáta síosa 7 órnaíroí óir orra." c. ní tuizim. 19a. i. "breiteam is mó colas," 7c. o. "plait cosmáil leis an tollánac is eao é." 20b. síotlaó, "sluaiseacé" (?), **péac** IGT l. 860. o. "laoc as cosmáil le stoirm cloic-sneacé as treasgairt fear scroáa." 21c. éiríao, i. "óion."

84

- o. doo, mac eoşam, ó Concoðair, 1293-1309. "laioí an duirn" tuştar so minic ar an nouam seo sna **tl**. 1a. "buille ior beir 'n-a feirş 7 'n-a buile filiríneácta oo b'eaó é." bc. "ní fuil puim foirne as filirí nuair cuirtear masla, 7c. air" (?). 2o. leg. ronnoó ? 4b. "buille oo tarrang ort." co. "mura mbeao şur buaileas-sa tú oo beao fearş níos mó orm." 5c. bualaó neirí oe, "bualaó cooa oe," "cuimilt oe." o. "şan oo bualaó-sa o'aireamh." 6co. "oá şcairpí mé an toras amac . . ." ; a rí cuilt, "a airtoí"; tá colt i n-aice le team-air, **péac** TD 9 40. 18o. leg. "meao" ? ; şioó="şio." 20co. "a laoió na mbonn mbán, "ní fuil uairne . . . le paşáil acé doinnall 7 doinn 7 tusa"; cé hiao doinnall 7 doinn ? 27c. "nar ştao ón troio nó şur . . ." 29a. "i n-aşairí éilim." 30o. "şur şrois sí albam şan mí-seolaó." 33o., 34abc., 36c. oar="7 oo." 35o. a şceann, "píosa oe şac . . ." 36c. oar leam, i. mar ainm. 38co. "nuair oo bí sé ic aois-se oo bí leambairíneacé aignirí ann coim maic le croóacé"; leg. árreacéas ? 40a. 'n-a acáir, "i n-ionao a acáir." o. ic acáir, "i n-ionao t'acáir." 41a. laş = "loş," "luacé." 42c. "tá t'polt-sa mar beao şort cruithneácta abairí." 46c. "moðarn," **taoiðr. iolr** ? nó "(is) leat moðarn." 47co. "ní mire cun trooa an mtoðarn ná tusa nó şo mbuaileann t'pile tú (7 annsoin bíonn tú şo ciuin)," nó "nó şo tuşann t'pile roinnt tuam tuic" ?

85

- oo muraó, mac eoşam mic muraó, ó maaoşám, riş síl amháao, +1371. 2b. séan, > "tuar." 11b. > "as breir şreama orm." 12c. "as braé ar úrian." 14c. "oo-beirtear mionn . . ." 15c. "oo roinn sé a sleaşa, 7c. ar a luét leanaína" (?) 17o. şriolla, "bualaó," "troio," 7c. **péac** MD. 33. "ní ruş muraó mac úrian an barr ar muraó mac eoşam acé san méro seo—úrian oo beir i n-a airo-ríş." 34. "tá muraó mac eoşam i n-a riş aois; mar sin oá mbeao eoşan i n-a airo-ríş ní beao don veiprişacé ior an mbeir muraó." 38c. treíoe, "şléasanna," 7c. (?) 43a. as preaşra a peaóma, i. "as caiteam na pleíoe" nó b'féioir şo b'fuil an pile as tagairt oon luét preaşoil ? 44a. fear diomóa, "fear şruamóa; diomóa, **taoiðr.** o. luao cionao, > "imreasan" (?) 48b. "ní fuil aóðar tromairíneácta ar oia aise." o. "an méro ba mian le n-a éroíoe tá sé aois aise." 49. "oá

gcuirteá na gaoiúil i gcomparáir le céile, is asmuinntir murcháir
 "do beaó an éraob"; tiao dá bhuirín, "gélleir do." 52c.
 "do cuirteá cur mór de muinntir na héireann."

86

marbha ar toirdealbhaic ós, mac dotha meic toirdealbhaic, ó
 conchoibair. Sa bl. 1406 do-chaio Caéal Dub (+1433) mac i conchoibair
 Ruairt i Seadán mac hOibeirt mic éamoinn búrc i scozar le céile i
 n-asáir toirdealbhaic. Tugadair foza faoi i gcrean (i n-aice áta
 luain) i toirdealbhaic é, áit do cuir Seadán búrc san troir (FM.).

1c. "sé a-dubráas é." 4c. "nóir tuisgeamar cao ba
 cumá ann."

7a. 1. "sul ar hoirneáir 'n-a airo-ris é." 8c.
 "gélleáir na mbúrcac do i e tar éis báis"; do bí
 lorc 'n-a sinneair do cloinn brian i mar sin do na búrcacáib.

9. "do bí sé ar tí na laigean do cur fá a smaect." 10.
 "i 'n-a óiair sin arís (i. i noiair na laigean do cur fá a smaect)
 do-géanaó sé cunnraó le hÓ Néill as Caoluisce (mar do-rinne do
 Ó Conchoibair i taos ó brian é sa bl. 1258)." 11ab. "nar
 éar dáma an fáir is do bí sé 'n-a beaóir." co. "ní raib
 toirdealbhaic i bpríosún riám áit san uais"; tugadair "ó brian
 bóroime" air mar do bí a lán dá sinneairáib pósta le mnáib de
 shloict brian.

12. "do bí sluas toirdealbhaic tar éis
 imteácta toinnuair ar tráig baile [ní dóis liom gurab é Dún
 Dealgan an tráig baile seo, áit baile eigin eile i n-aice áta luain];
 ba dána an gnóim é sin (an baile sin do sháil) áit ní raib i noán
 do é go sháil." 13a. ní fiaóac far, "ó éir i n-imigceán
 atá an éosaílaict so gá tarrang asam" (?). b. "nac náireac an
 sgéal dóib é!" (?). 14b. 1. Caéal Dub, 7c. c. Caóac, áit eigin
 i n-aice áta luain, féac FM, 1406, i féac Onom. Cathach. 15.
 "nuair do tuis a fáolta (Caéal Dub, 7c.)—ba dóis leat gur dáome
 coimigteaó iao—gurb féoir faill o'fáil ar toirdealbhaic do-
 chaio as triall ar an mbúrcac."

16a. leg. dá gcur? "gá ngriosaó cun an gnóima." o. "ní leomairis taóair faoi
 dá mbeaó a sluas i n-éimpeac leis." 17a. 1. Seadán búrc.
 c. 1. toirdealbhaic. 20b. "gíó nar díogaltaas a dóctam
 do é sin." c. "sinne taob le taob." o. 1. Seadán búrc.
 21a. 1. Seadán búrc. b. fearóia. o. "gíó go
 raib sé marb aca." 22a. a loit, 1. "loit tíre cáis." b. ar
 "tar éis." co. "puair tír a námao tamall cogair nuair do
 cuiread toirdealbhaic san uais." 23c. "nóir féao sé maóiream
 as a dóicégnóim ná nóir féao sé an lann o'fáil . . ." 24c.
 "i ttreo nac raib de misneac as donuine teact i raon a shleige."

26a. gur "nó gur." o. "ní tángadair . . ." 27o. "geall le beir marb," "as good as dead." 29c. gíó
 bé do brait, > "ós comair súl na dáome" (?). 31bco. "do
 meall sin (i. meab) sluas ó leat moza cun oíl fa oéim an cloiríim."

32b. gan leat-láma, "gan easbaio," líon a sluas" (?).
 c. do-chaio don (>den) laócaio gan buain . . .
 "do teip orra baint . . ."; ón lann, 1. "de éionn na lannne" ? nó
 "do-chaio ón loinn dóib," do chaill a loinn (i. a misneac) orra" ?

33o. mana, "tuar"; "do cuirteá t'puil-se treasgairt
 orra." 34c. "do seachadair é; mar sin ba luáir do a gclú."

o. "dá o'cuairis iarraict ar é o'fáil." 38. "do-
 chaio uaimn (i. o'faois) iot (i. cruicneact, 7c.) na talman i n-éiric
 an laoió do cuir ar an oclam; nuair do síis sé (i. an talam) fuil
 an laoió—an talam, doeirim, fuil (i. a-tá) anois mar talam fiaóam."

39ab. "ba éairt don cumair beir mar atá a daimn" (i.
 com mór leis an díogbáil fa noeara an cumá). c. "is mian le

cácl a éaoimead. " 40a. " ní fuil faill (i. staó, maoluasáó)
ar mo bhrón. " b. " tá a cúis (cúis mo bhrón) san staó. "
41c. dá éoét, i. " san laðairt air. " 42c. nar éruaill, " nar
cúir mácaill ar, " nac nocaarna nóioááil to. "

87

Do Óaibíó, mac Séamuis mic Riocairt, barra, víocont barrac
+1617. Orléan, iníean Óaibíó róiste víocont fearnuige ba bean
tó (vv. 23,25)

2c. slisneac (Cnuasaimm ó slisne) > " slióct, " " cinéal. "
8o. " ionnus so raib sac don ouine (nó " sac don tír ") buíóeac
úe " (?) 10b. so lór, " le móran. " 13o. " so oí
a bás. " 14o. cúirte, i. " caisleáin. " 15c. to-éuaró
sé ar a éoimead " i. san éiríse-amaó to-rinne iarla Deasíníhan
sa bl. 1579. 17-18. do gíeill sé do lort Grey, 7 to-éuaró sé
so lonoon as triall ar eilís bainríóáin. 20o. " i n-ááat ná
noaoime do bí áá éiontuááó. "

88

Do Brian Ó Concóbaír Cairbreac +1440; féac 82.

4c. tarla rinn, " o'iméig orainn. " 5co. " an lasair feirga
comh rian sain nac ngeilleann sí o' donouine uá mbeaó áá cáinead. "
7ab. i. " níor féacais so víreac orm " ; ouine uá sinn-
searaib to b'eaó Brian luigheac Ó Concóbaír, +1181. 8co.
" ní cúisse do las t'fearg ná mar do éuiniis sí arís. " 11c.
uá o'cu, " 7 cu. " 13b. inntleacé i. " seipt. " 16o.
" do éain an oabac sain de an tara cuio den teas do bí i n-a éorp. "
18o. " las-fuar ar nós cliaéáin cnuic tar éis uul faoi
uon gíeín " (?) 20co. " do éumas trí laoiúe 7 tá muiniisín
asam as a n-oibriuááó. " 21. " tá t'eaéa, 7c. mar oíol as
mo laoiúib; fááann sain so bfuil an fearann i n-aisgíó ááam. "
22a. " uoó éiontuááó. " 23o. " do bí tú foirneacé liom " (?) ;
uóeac, uoió, > " ááat gíruaúóá, " " frown, " féac YBL col. 170
v. 25, MSS. Mat. 564. 26b. " ouine éisín ó uúeais Cairbre (to
bí uoó gíriosacé éuige . . .) " o. " más féioir liom don áit com-
nuíóe u'fáááil. " 27b. " o'feair nac épanann ann. " co.
" do-ním mo uíeall éun beir im éaraio as sac donouine a uééigim i n-a
éir " ; 'n-a uéuilleam buíóe, " as cuimilt baise uíob, " 7c. ; féac TD
14 23, MD 72 l. 9, YBL col. 159 v. 4. 28. " nuair do bíos ar
uóeairéacé to éir-se do éuáais príbléioí uom; 'n-a uoiúó sin ba
éaart uoó muinntir éruaige do áááil uom 7 a éuimneam so mbíonn sacé
uóeairó i gíruaúéas " (?) 29a. " an fearann to éuáais uom. "
c. " is saíóuuir do míc curéa ááat im áit-se. " 33o.
" ó élar . . . " 34-37. Do bí an pile i gíruaéain; san am
sain do bí Brian Ó Concóbaír ar tí gíuaiseacéa so cruacáin éun
cabra do éaáairt o' Ó Concóbaír Donn i n-ááat Ó Concóbaír Ruairó;
is é a-uoir an pile, uá mbeaó sé éíos i Slisig so épanfaó sé ann, áct
surb fearr leis anois panamaint i gíruaéain so oíó so oíocfaó
Brian aníos.

89

Do Raígnall, mac Soháirle Buíóe mic Alasdair éarraig, mac
Doimnaill, +1636. Máire (v. 14) iníean Cuinn Uacais í néill, ba
máéair uó. Do rinneacé iarla (v. 13) dontroma ué sa bl. 1620.
Molann an pile áoióil na hálban, 7 cuireann sé páilte roim
an gímeaó do síolruig ó éom mac Doimnaill. Timéall na bl. 1411
éáinís an t-éoin seo go héirinn tar éis éleann dontroma o'fáááil
mar spré le n-a innaoi.

10. nar éadob, " nar fan i n-." 3b. " as coimlinc le céile ar éad-eadar, 7c." 4c. útais i nábain is ead monad. 6c. péit-, " ciuin," **péac** MD 251. 7a. -tuinigte, " oaingean," **péac** TD 94. b. " sgaratí fearcon as slao na tíre." c. anpaó-aítebe " coisgeas stoirm " (?) d. -coimhigte, loctac do réir IGT 1. 834. 9o. " sríos (i. fear) do bí coisillte i n-a sroiróitib dca." 11c. leg. san áair san áairbfeitead. co. leg. sár: sáo? 14b. " plúirse bíó, 7c. mar éaca óóib " (?) d. laoc éanglas slabraó óir oraimn (?) 16o. clannaó, ó " clannaó " nó ó " clanna " (cf. planna) ? = " clann " ? 17b. lit., " no measurement-comparison applies to him," i.e., he is beyond all comparison (?) 18a. " do sgaroil (i. do míniş, o'fuasgail) sé snairm (i. oiaimair, oiréact) tairnşiread o'páó (" for a sage ") (?) nó leg. sgaroil fáó? d. fear, i. " doimfear." 19 " bíóó an rí as cur a éairte ós ar sgoimair, as taisbeaint uíinn cé hiao ranna (i. uúitche) do şeall an tairnşire oó, mar atá gleann . . ." tingeall, " páistime," TD 13 40, LCAB xxiv, 174. 20c. " caisleán naé brisfear le oiairóeact." 21c. " do sgarip sé sruamóact a óaoime 7 do éuir sé éad-éoil i n-a sroiróitib." 22o. " do éuir sé a şeán-sáigóiuirí as cur síl " nó " as tóşbáil capall " ? 23b. " as rit istead san buais " ? " tá an oiread sain toraio ar na craobáib so sgoisşio şluaisead an uisce sna haibnib." co. " le linn an şeimrió nuair bíos teime ar lasaó i nşac tış bíonn na héisş ar taoi (i. ciuin) sna losánáib i n-ar cuiread iao " (?) nó leg. " caoi," i. otreo so bfeáopaó oume iao do éur i oteannta 7 iao do şabáil so fuiriste " (?) 24a. sompláiríte, " pioşraça loimnead " ? d. compar-éairte, " a bfuil a n-uéta coim cruair le cloic " (?), **péac** LCAB xlii 55, xiv 9, 23 L 17, p. 103, v. 47.

90

- Do flaitrí, mac píeil mic muirşeasa mic paioin, ó maolconaire, airtéasbos tuama 1609-1639. i labáin do scriobáó an tuan. 4a. (is) pás slíos, " şan şuaillíóe." 6. t'onóir, " Your Grace "; paicéill (= paicéill IGT § 150 ?), " cosnaim " (?). 16 bc. " challenged all comers." d. do tarrains sé puat na bpilead air péim." 17. " do éuir sé é péim pa éomairşe mo éimíó." 18-19. " pé uair do éuş sinn cuairt éimil (ciall?) ar éruacain do éuşamar muirşeas linn 7 do labramar ar a şon."

91

- Do óiarmuio, mac Cormaic mic Doimnáill óis, mās caréaiş, + 1368. Cuirtear óiarmuio i şcomparáio le óiarmuio eile, i. óiarmuio (+1185), mac Cormaic mhoir (+1138) mic muireadóaiş, mās caréaiş. 6ab. " pé ouine a bfuil a blaó (i. şlóir a şníóm) oá brac (i. le peicsint ann), is fear saor (i. uasal) é şio naé bfuil şnúis áluinn aise oá éar (i. éun é do éur ós éionn óaoime eile)." 7o. " ní ceart do ouine beit sásta leis sin; ba écart oó beit şá éur i méro." 10c. tar ceann, " o'aimróem." d. ruş şeall inme, " tá sé níos saróbre ná doimneac eile "; munar ob, = " ó nar ob sé é," nó " munar " < " um nar " ? nó leg. mar nar ob? 13o. ní éall " ní éall (ní baimeann) sí şeall oá şníómaib " i. " ní fuil sí níos mó ná a şníóma " (?); tallaim, " baimim " **péac** Eriu iii 148 §1.

14. "cuireann do glóir-se breis ar glóir do sinnsear; sió
 50 bfuil do glóir-se an-mór ar fad, ní hólac leat sinnsear í do beir
 mar breis ar a glóir péin; méadócar a glóir péin nuair cuirfead
 do glóir-se mar breis uirre." 18. do cuir Cormac mór
 (mac Muireadúis) i Muir Tamnác sa bl. 1138, 7 'n-a úiaró
 sin do bí Diarmuid (a mac) 'n-a rí. Do cuiread as an ríogáct
 é sa bl. 1172, 7 do cuiread a mac, Cormac Liaánac, 'n-a ionao. Tar
 éis báis Cormaic Liaánac sa bl. 1177 do cuiread Diarmuid tar ais
 san ríogáct. 20bco. "tar éis Cormaic (i. Liaánac)—ní
 raib sé 'n-a rí aet ar fead tamail sirr—do hoirnead Diarmuid
 'n-a rí." 21. "cun ríogaltas i'mir ar slíoct Briain
 de barr báis Cormaic mhóir do éreagair glac (i. mac) Cormaic móir
 (i. Diarmuid) sluas i Briain." 22a. i. ó Briain.
 23a. "do mair sé a bfuirmór." 25ab. "do bí sluas mór
 aise 7 do fad sé an ríogáct." v. "do b'eagal le fad aonume
 féillead do na Galluib." 30a. ar a bfuil slíoct, "ór síol-
 ruis sé." c. laonóad "soille," "breagáct," **féad** 23 L 17,
 p. 131, v. 9 (eac laonóad). 30-34. sinnsear Diarmuid (de
 taob na bpear 7 de taob na mban). 31a. ní fuil aon tráct ar
 Artúr Rí i ngeimleac méis Carraig. 33b. taro, **féad**
 Ped. ii. 471. 34c. sóto, > "céim," "iméadta." 35c.
 "é" san pochlóir. v. "fuair sé ó n-a méin péin clú
 com mór le clú a sinnsear." 38b. "ní brúigeann
 aonume as a bealac é" (?) c. do cin 'mun ngeis, "do bí i n-a
 sinnsearib don laoc. 39a. casnaio báire, "roinnt gráda"
 nó cosnaio, "cosantóir," cf. "ciste saisgí, 7c." (?) 41o.
 fa, "as síolruis ó." 42c. "do b'uaad (i. tearc, éas-
 samail, 7c.) a glóir (7) a fuil (i. a feabhas) o'fior" (?) 43a.
 "is an Diarmuid so aiaib" nó leg. oiaib "com mair do a fíleadúib"
 (?) c. "is suarac páirc beas i gcomparáio le móin" (?) 44c.
 "is fearn a ére (i. a corp) ná cruic (i. corp) aonume" (?)
 48ab. "d'fáillead sé cuio mór d'fáillead do beaó buirbe
 air, aet 'n-a amróem sin ní éirígead sé síotcáin feallta d'fá
 náimtib" (?) v. "brúigeann sé a fearg fad le linn comairle."
 49b. a gníomh, i. feilm do brisead . . . 51o. "as
 gluaisead go cáma i n-afáio námao . . ." (?) 52c. feartais,
 "fearsaio," > "cuan caol" ? 7c. **féad** Onom. v. leg. le báio?
 "is an boob (i. baim-dia caeta) i n-éinfead leis" (?) 54o. leg.
 le a?; "nuair éarraingas sé a fuil (i. fuil a aicte) as an b'fion"
 55b. "féadúio síad air 7 iongantao orra." 56co. "ní hó teisto
 bréagais aet ó n-a gníomh ba cóir é do meas."

92

Do conóbar, mac Tairis meic Eogain, mac Diarmuid (féad 68).
 1c. taot "cuirí," Ped. ii. 656. 2c. oil úir "leact."
 7a. "d'fá eagra ar na Galluib roim cróadac na n-afáioeal."
 c. "san cosg do beir ar na Galluib i n-aon áit." 9a.
 "d'fá fad as na Danarib do na fadóealib de éionn cean (glóire,
 feabais, 7c.) na tíre . . ." 16. "beir an tír n-a fásac
 aise; ba mór an náire don laoc mór é." 17c. "beir broio,
 an-afáio, air 7 é as cógáil nua-éisteán." 18a. "san
 poiréigim na n-Gall o'áiream." 19. "beir cuinne as éirinn
 ar a ro-úil i o'roaib; ní cuimígeann sé péin air sin." 20.
 "ar an o'raob eile don sgéal ní ceart dom a éarimao ná ionann
 mian éireann 7 mian na mban eile; is é m'fearg-so fa noeara dom
 a ráto sin (nác mairíro éire do conóbar)." 21. "beir

AITREACAS AIR 7 MAITPIÓ ÉIRE DÓ." 22. "BA CEART D'ÉIRINN! A
 PEARS DO CUR DÍ NUAIR CÚIMNIGÉAS SÍ AR AN ANNRÓ, 7C. D'FULUING
 CONCOBAR AR A SON." 24b. léibeann, "sreat," "líne"
 (saisioir, 7c.); **féac** YBL col. 179 v. 20. 32c. "an breis
 nire do bí aca, do músail sí clisteacat Con Culunn." 35b.
 "so utí sur imtíis seo orm," "so utí anois." 38a. "tá
 súil asam nac mbeir an sgeal asat-sa mar do bí as Coin Colunn;
 séad samail, **féac** YBL col. 177 v. 32, col. 182 v. 24. 39ab.
 "is uóis leat so bfuil croíde iarraim . . ." 41c. leg.
 5. 5. ? 43b. "a laoié fínn fuaráim, a laoié atá com seasmac
 leis an utalam (nó ngréin?) "(?) 44c. re utéis tol, "adnas
 grát." 5. "a laoié nac bfuil aise don éadai ar a fíoc do mholuagó
 áct an fíoc do sásam "(?)

93

D'ADÓ (mac Ruóraiúe) Ó Domhnaill, Iarla tíre Conaill. Briúio
 (v. 51), iníean Enrí Mic Seairle, Iarla Cille Dara, ba mátair dó.
 Do réir 23 N 26 is é "Eoghan Ruad Mac an Bairo mac Uilliam Óis"
 uúgar na tuaine seo.

6b. "urcár san aimsiugadó aireac." 10. "beir na Trí
 Tonna, mar bóchna . . . , as sairm an srianá . . ."; srianá 1. doó
 (**féac** 19 infra); is aisteac "anonn"; leg. anall? nó "as cur a
 nsoeta anonn as glaoúac ar doó." 11a. "as claonad fa
 érom-éoraó 1 n-onóir dá mac (1. doó). 14. "an méir aimsire
 do bí dia as coimeadó doó 1 bpaó ó éirinn, sá éosaint ar sallaib
 na héireann, suiróim so scaitpíó sé (tar éis teacat ádaile arís dó)
 an méir sin aimsire 'n-a rís orainn 1 utreo nac mbia . . ."
 15c. an éomíre "ar scosantóirí." 16b. siúin luac
 "páilte ó croíde" (?) 17abc. "is lór an tóigbáil do-rinne
 an formao dúinn, do bí sé as teacat rer utréan (1. as baint dar
 scumacat), do sgrios sé sinn, do mairb sé toga ar noaoine . . ."
 18. "do bíomar as dul 1 laise ar fead 1 bpaó 7 mar barr
 ar sac donas do bainead doó úinn." 19a. 1. doó 7 Colum.
 20. "ní leompaíó an t-éad teagbáil leis." 20c. "tioc-
 paíó anuas air." 21b. "beir a cúmaac as éirge uainsean, 7c."
 22a. "leisipíó sé creácta na héireann" (?) 25c.
 "b'éisín (don éirinn) anamiam so bpáspao sé suas." 26. 'n-a
 éamán, "n-a fear ós." 27b. "1 n-a óise, an cuir do b'fearr
 dá beataíó" (?). 27c. "do sáib sé an ríogacat 7 é 'n-a fear ós 7 dá
 bríis sin do éosam sé éire" 29. "do bí nac 7 sonas
 ar éirinn fa na ríogáib ósa soim fao ó soim; suiróim so mbeir an rac
 céadna uirre anois." 33a. "tá brón na traói 'n-a sómpla
 dúinn." 34c. "do cuiread trí n-a céile í." 38.
 "pillead an laoié tar lear le grát dúinn cun caisleán na héireann
 do tógbáil—sin é atá 1 nán dúinn." 39b. fáó, ciall? téacs?
 40. "an téa-mas go n-a éuinn (le n-a mácaire?), 7 na neoil
 rlaeta re a linn (1. aislingí na noraó 1 utaoó ríogacata doó), 7 na
 heoin (ó mbíó na traóite as pasáil feasa), tug siad go léir cuiread
 d'adó (1. 'rinn cafa ó scuin) sá bréasgá anall go héirinn (1. brúis
 fíoinn) (?) " 41b. "go cuin acat le linn glaoúais bí ar doó."
 44ab. "cairt as tabairt uúgaráis dó teacat go héirinn—tug
 11. 7 C. dó í." c. "beir ruo eile (1. a éairt) aise 1 n-éasmuís
 a neirt slóis"; cúirt-treab crann, 1. "sluas," 7c. cf. "cró crann,"
 7c. (?). 46b. "sábla mar éaca fa na craobáib." 47b.
 "beir sé 'n-a breiteam." 48b. a soair . . . , "tráct ar
 fíor pláta . . ." 50c. fa, "do síolruis ó." 52b.
 "is pado leis go mbeir sé . . ." c. "do bí doó com mairt
 le Ruóraiúe."

‘Do niall garb, mac toirdealbais, ó Doimnaill, +1439 7 é imbraiḡ-
veanas as na sagḡanaib.

2o. “taisbeáin dom do coimáct.” 5c. “fearḡ Dó do
tarrang orainn ar-don (de éionn an iarratais dána sam).”
9ac. “do-beirim taoḡ ríot do éabair re hó C., “tá a fíos asam so
bfeátoíatú tú cabruḡatú leis.” 11. “mura mbeaḡ niall—sin
é an fear a tḡas Dia mar obair do éire do tátuḡatú—mura mbeaḡ
sé i bpríosún anois, ní beaḡ na ḡaoiḡil i n-acrann le n-a céile.”
12c. “ní tualaḡs (i. ní féadann) ní . . . tócas coim láirir do
éabairt o’éirinn 7 mar tḡs sé.”

‘Do tḡs doḡ Ruadó ó Doimnaill (7 Tiobóirto mac uilliam búrc i
n-éinfeáct leis) ruadtar isteac fa tuatmúinain sa bl. 1599. leis
an bfríó do b’eáḡ cur do en eallaḡ o’fhuatuiḡeatar leo.

1a. fóiríó, > “neartuiḡiḡ,” “méatuiḡiḡ.” o. anacḡlaim
“neam-ponnmar.” 4. “nó so tḡtḡtar mo máoine tar
n-ais dom.” 5c. “basar áct molaḡ, 7c. meascuiḡte éirí.” (?)
o. “más ruo é sur cuir siaḡ (i. an éairte 7 an molaḡ) malairt
aḡiríó ort.” 7b. “má cuirtear cuise mé,” f’éac
7 4, 11 23, 52 39. c. “pé moille oéanraḡo-sa.” 9o
anacḡmne “ruo imḡiḡeas a cuimne.” 20o. ví, “leri
aoir”; oíomáoin, “san éiréacḡ.” 23. “raḡaíó
uaisleacḡ a breiteamḡais i bfeiríom” (?). 24c. bean fa,
“oéan iarracḡ ar.” 25. “coisḡ mé ar aiseas níos airte
(ná mar éliḡim anois) o’éileam ort má do-ḡeibim ceao óm flait
féin.” o. “is cóir m’éileam ort.” 26o. fíor, “is
cinnḡe.” 27a. “a n-abraim i tḡaoḡ mo leisḡe.” o.
“puilḡiḡiḡ m’aoir, 7c. nó fóiríó mo leisḡe.”

‘O’doḡ, mac airḡ, mág donḡusa 7 +1497. ‘De slíocḡ ó néill
do bí cairir fíona, a mátar (21, 22, 37).

1b. “ní . . . o’doḡ ná do na hultaiḡ.” 2co. “do b’easḡal
leo tḡl do coḡlao de briḡ naḡ raiḡ don tsealoiḡeacḡ (i. uainiḡeacḡ,
aḡsir oíomáoin, 7c.) ḡá raḡáil as doḡ.” 3abc. “a-tá
oras na nulaḡ fa éuram féine toraiḡe (i. slíocḡ néill);
is é slíocḡ néill an cineao is ḡoire do na ḡallaiḡ, áct tá
an f’oraire do b’íó ḡá oéanam annsoin (i. as luḡt néill) bearnḡa
anois” (?); do bí slíocḡ néill an-las an uair sin. 4. “tá
puirḡ f’oraire (i. caisleam, 7c.) doḡa as basairḡ ar muinnḡir muḡan 7
ar muinnḡir Connaḡt, áct ní féirir le muinnḡir muḡan 7 muinnḡir
Connaḡt f’oraire doḡa do b’riseao” (?) 11b. tairḡf’ríó
oruo . . . “beir sé tḡlteanaḡ éun . . .” 12c. cian uaoḡa
“i b’raḡa amaḡ ó cúḡeao ulaḡ.” 14o. “ar a coimeao ar
éreaḡaiḡ,” “i ḡconḡabairḡ a basḡta ó éreaḡaiḡ.” (?) 19o.
“cé an tír as coimḡaraḡe do náimḡoib ná an tír sin?” 20.
“de briḡ so raiḡ baḡḡal as basairḡ ar an eirr sin do en
cúḡeao, do ruḡ doḡ ḡreim uirre (i. do ḡab sé í, o’fan sé innḡe).”
21a. síl eoḡam “slíocḡ néill.” 22a. “Cúḡeao
Concobaḡir meic neasa,” “Cúḡeao ulaḡ.” c. ḡá leiré-
cineao, “as slíocḡ donḡusa”; do tḡaoḡ a mátar do bí ḡaol as
mág donḡusa le slíocḡ néill. o. “ḡan tḡl tar a éoraḡin.”

24o. "is cosmáil le céile iao (aoó 7 cú cúlaimh) i tsaobh a ngeinealaigh 7 i tsaobh a ngníomh." 25ab. "do shíolruigh Deicéime (máthair C. C.) ó shíocht Concéobair meic Neasa i. Concéobair meic Fáctna Fátaigh.

27. "ní hamáin ar tír aet ar muir do cósaim cú cúlaimh cúigeaó uiaó de bhrí a ghráda cōmbráitigh von cúigeaó som."

28o. "i n-íol a n-oileaimh." 29ab. "ní uéacáir sé isteaó san gcúigeaó, 7 'pé lón bíó 7c. do bí uiaó 'do sholátruió sé é ó áiteannaió eile."

31. "ní uéacáir náimtoe isteaó i gcúigeaó uiaó, ba ro-baozal doib doó."

32. "an fáio is bíos í náill as fánaet sa mbaile (mar táio an-las anois) bíonn shíocht Conaill Cearnaigh (i. mág donghusa, 7c.) gá gcosaint de éionn an gáoil atá eatorra."

33a. "n a éionn, "i gionn cúisrío uiaó." c. "laó a raib cúl a ghruidge cōm fáda, 7c. gur éaie sé a éanraile?"

34b. "nó naoise atá cosmáil leis (i. le haó)."

co. "an laó a bfuil ceart aige airtorioáet o'fásáil ó na h-éireannaíab"; Druim Caoim, i. Teahair; fir cōmluinn mac Míothácaim, i. clann Tuircann (i. éireannaigh) do marbhúigeaóar meic Míothácaim (i. loclannaió); cf. Atlantis iv. 190.

36a. abartaé, ní tuat dé Danann. 37o. roé gaisisrío, péac TD

34 14.

97

"Do táos "mamistreaó," mac Doimnaill, mág Caréaigh, +1413, 7 é 'n-a fear ós.

7a. so réio, "uiaíó i uiaíó" (?) 9o. "is maie an sgéal tusa do beir luairte leis" (?) péac 40 25.

10b. "lá sonais éisim"; doibeall, **taoióir. iolr.**; cf. mí doibill ("lá, mí, 7c. sona"), LCAB ii 47 (mí doibill ráite), vi 95, TS (voc.), IGT

l. 489 (mí doibill a feirge). 17o. a éionn, i. "a laó (cf. posto gaisisrío, 7c.) a-tá as iarrairí eolais orm" (?)

20o. "ní poláir do éliais tuine éisim a mbeaó muinígh aice as."

25c. "ní péioir leat don loet o'fásáil ar mo éairngire."

27co. san aoáireacé uait, "ní beirí tusa ió ríó ar éirinn."

30. romh... "tuine éuireas lanna i n-easgar i gcoimair troda" (?)

31. "munab é Doimnaill an tuine ar a bfuil an éairngire as camte, is é táos (a mac) é"

35o. tá píe-linn, "do) tá súil ar lasaó?"

36a. "leis an mbeannaet, 7c. atá le fáisáil anois" (?)

37a. "do-cōnnacaas." 39a. "tosnuigh ar do éios, 7c. do éobaó."

98

"Do mágus, mac Concéobair Ruairí, ó Concéobair, +1293.

2co. péac IGT ll. 1779, 1781.

4b. mór "aroán" nó "feamainn" (?)

5c. "ní holt leo beir ar mácaire."

9c. noá toóda, "ní héagcosmáil é," "a fair specimen."

10b. "ní teirpeaó sé ó don gáil" (?); gias, i. "7 éroeaó iarraim air."

c. "as léim tar palla túim" o. "is cosmáil é le luó 7 le laócaib eile."

11. "tuótar buaóac mar ainm air de éionn gac cáile míleata."

o. "bus donac," "as ionann le sluaó" (?); péac 110 34.

c. "is cosmáil é le sleis as briseaó tre sgéit" (?)

o. leg. "fásla" 15a "do mím sé o'péin doóar o'fulang."

o. "a túil sna sluaócaib."

17o. imeall "sreaé éosaigh na námao."

18a. éasóir, > "náró don gáó oó" ? nó leg. easair?

bc. "beir i measg a sluaigh (7 beir as troio), go oí go ngeillfear oó."

20b. cotúin, **taoióir.**; craoóac, > "leatán."

co. "7 caolac (i. órnáiof) as a barr, 7 craoóba (i. ribíní, 7c.) líneaóas as poluamhain le gaoie" (?)

21. "το μὴν σέ τὰ βαῖς ἀ ἐλῖατ, γ. το ἡρεμυζαὸ σο βοῡς ἀελυτὸε." ο. leg. re τοοιρνεαῖν? "sul a mbaimpeaὸ tuisleaὸ tὸ" νό > "le linn ruaτair το εἰβαῖρε" (?). 26b. νό "nuair ετοροεανν σέ" (?). ο. "ἄροννας ἀ θεαν ἀρ ὁδοιμὶν βοττα." 29o. ισαο, ὁ "is"; cuibṑc, **ioltn**. 30c. εἰτορὸ, "ἡράνοα," "ἡαοῖλας" νό (**ταοῖρα**. ὁ "εἰτοεαὸ") "γ εἰτοεαὸ ιαραῖνν οῖτα" ? 31b. leg. το-εἰτο ταρ? 33b. νί, "i n-aoncor." c. > "as tṑon." 36o. re ταοῖβ ταῖαιρ "i tṑroito"; **πέαδ** i ταοῖβ ταῖαιρ YBL col. 170. v. 11. 37o. "naḉ mbíonn don ἡαοῖλας as ἡαοῖαιρ air" (?); tomam, **πέαδ** Ped. ii. 575. 38a. síota mac con mara; **πέαδ** Keat. iii. 227. c. leaḉ le, > "cosmáil le." 40b. i. na fomṑraῖs. c. i. "iarracṑ ar tṑiceam." p. Donn, i. caḉ luṡa? tṑacs?

99

το ἡαιτὸβ νί ἡαῖταις, +1399. inṡean το ἡεαὸ í το ὁomnall ὅs mac Cormaic mās carṑaῖs +1391. Onṑra (inṡean muiris mīc ṡearailt iarla cille ὁara) ἡa mṑtaῖr tṑí (v. 7). Siobán (inṡean Rioc-airt Ruairt iarla ulat) ἡa mṑtaῖr don muiris sin (v. 10). De ḡlioḉt briaṑn (v. 26) το ḡí a fear (?).

1b. ainne, i. aḡbe. 3o. το-νί náire, "ní hiomarcaeḉ tṑí neam tṑ'iarraṑt," i. "tṑ ccart aice το na plaitṑeasaiḉ."

4co. "neam-suim i saṑṑbreas is caὸ leasuiṡeas a ḡáilneacṑ." 5c. tṑ'éis pṑleaὸ, i. "ar aṑtris pṑleaὸ."

7co. "is é is mṑ cuireas imniṑe uirre a cineat το beṑt saor ὁ ἡαοῖλας." 8co. "raṡairt sí mar ríṡṡain so teamair nó tiocpaṑt teamair (i. an aṑto-ríṡṡacṑ) so muṑain."

9a. cian ὁ ἑalluim, "i ḡpaṑ níos mó ná cuṑo te" (? **πέαδ** ID 1 11).

c. leg. ὁ α? 10co. "ἡa cṑir tṑí comṑlinc le mṑaṑṑ ulat i n-aḡlneacṑ; bíṑt sí ṡṡá tṑeanaṑ sain γ as méaṑuṡaὸ mar sin ṡlóire na mḉan muṑmneacṑ" (?).

11co. "coṑuiṡeann sí pṑlṑt, as taḉairt sompla tṑ'pṑm ὁor le súl so ṡcoṑṡaὸ pṑan ὁor iat ar a ḡaṑtris." 12. "ní ḡamáin το-beṑr sí saṑṑbreas uaiṑe acṑ bíonn tuirre uirre ὁ beṑt as taḉairt cuaiṑte ar na ὁaṑimṑṑ acṑ ar lóistín i n-a tṑr."

13. "το ṑealḡuiṡ sí (le snáṑaṑ ar éaṑac) mṑraṑn bó γ a n-aṑarca i n-aṑmṑreṑo le cṑile; tṑ an t-éaṑac sain cṑm pṑirrsṑng sin so tṑuilleann an tṑm so léir ar cṑumais uaḉṑaraῖs te ḡrollacṑ a ṡṡna." 14bco. "beṑt alba lán tṑo ṡlóir, γ ní tṑeangḡḑaṑ na connacṑaῖs leat."

21a. "ar ṡṡac cromaṑ," nó "n-ar suṑe γ ar noṑoma le palla an tseomra" (?).

c. "bíonn an pṑleaὸ ar siubal ὁ mṑaṑm so hoṑṑce." 22. "is áluim tṑar barr an tṑr γ luḉṑ na tṑro, γ tṑ meanna a ὁaṑine as braḉ ar (i. as teacṑ ὁ) ṡaṑṑb" (?).

28c. "sí le céaṑ . . ." 30a. leg. ṡcuirre-se? ο. pṑleaὸ anṑub, "aṑrse tṑub," nó "pṑleaὸ annaṑ" (i. pṑeacann sí ort so tṑíreacṑ)?

32. "tṑ súl mṑr saṑṑbe i n-a luṡe pa aḉra, γ is cosmáil an t-aḉra le pṑl tṑeanta te élmṑ mṑn; tṑ ribí olúta tṑíreacṑ ὁs cionn comṑlaṑ (eye-lids) a súl γ pa n-a mbun" (?).

33. "ní fuil loḉṑ le pṑṡaṑl ar cṑuimne a cuṑp (γ i as iomḉar cloimne); tṑa ḡrṑs sin ní pṑláir tṑí crios το cṑur uirre pṑm, crios το beaὸ paṑa a tṑṑam cṑun beṑt ὁaṑine (i pṑm γ an toṑrṑeas) το tṑmṑeallatṑ."

34co. "tṑa sṑeac na tṑeac cosmáil le líne ṡil caolaiṡ" (?); snáite, "sṑeac," γc. **πέαδ** snáite long, pṑaṑ, γc. YBL col. 175 v. 21, col. 179 v. 20.

35co. "na heṑte cuireas easṡa uirre-tṑeṑto síat (le heagṡa) ὁn ḡpáire nuair tṑis sí i n-a ṡṡar." 36. "líonann a ḡaṑaṑ le pṑirṡ níos luaiṑe ná aṑimneacṑ; ní mar sin tṑí; 'pṑ uair labras tṑime so borb léi is aṑlaṑt éabruṡeas sí leis i tṑreco so n-abrópṑa ṡurḡ é a fear pṑm an tṑime sin." (?).

38b. "as cuṑuṡaὸ léi i n-aṡaṑt an tṑaṡṡail." c. "ṡiṑ naḉ ḡpail

cleaé glaoi (i. saóib) i mbaosál ó éatuiséib an tsaozáil, oo-ní sí crábaó tuine i mbaosál (i. bíonn sí as suíde óé comhian 7 oá mbeaó sí i mbaosál). 39b. i. as aibbe 41b. uaoaraió, "sáruis-eann sí" (?) 42. téacs loctac. 43c. "a-veirim so bfuil sé mar éaós Sionna ós éionn sac donouine; ní fuil i n-donouine acé moós (uaoar-óuine) i scomparáio leis" (?)

100

Ó'art, mac airt mic muirceartais, mac murcáda caománac, +1418.

3o. "nac leigeann o'aoimneac labairt so oána leo. 8. "ta bróto mór as na sailianaiú as a oír, an cuio is fearr de éúiseaó laigean." 10c. Saóib, a mátair?; no-saoi no-só, "tis?" Ped. ii. 637. 12a. "ar an ocalam íseal timceall enuic"? p'eaó am bonaiú beann YBL col. 166 v. 26; leg. "bonaiú" annso 13co. "bíonn tosa sac doimní i laigib." 14c. "sac sac is fiaónaise," p'eaó S xxv. 2, LCAB xlv. 26 19co. "is iomóda bruitean (i. lasair) óir oo bruiteaó (i. oo bí ar lasaó?) ó bróin (i. cuio mór) cupán" (?) 21co. "ní faóaro siaó urraim oá réir." 22b. áó urrama, p'eaó 80 19. c. báin-eitreaó "lán o'iasgair bána" nó "bán-éaoúac, p'eaó Acad. Dict. "eithreach." 24c. p'eaó uoras báis TD 13 16, "bearna baosáil," 7c. 25c. "nó so uoeagáar a éleas." 27-29. feargus mac Rossa, i. feargus mac Róis; Róac ba mátair oó. 28b. "níorb áil le haonouine tasra (i. labairt) leis." 30b. cearto, i. filróeacé.

101

Óo gearóio mac gearailt, iarla Deasmúman, +1399. Eilionór (v. 57) +1392 ingean séamuís buictléir iarla urimúman ba bean oó.

2o. "sio sur uoóar oam t'eascairtoeas oo múscailt." 4. "cúsat-sa acáim; ní bacaim oo luét-sa; rógraim an caé ort mar is ceart." 6a. "is likely to result" (?) ; cf. Ped. ii 675. c. leg. leag-sar? o. "ní cóir aon agáio o'." (?) 8co. "tusa oo-rinne an oioic-ghioim sain; tiocpario oioéobair as; sin mar is truime luigheas an oioic-ghioim ar oo coinsias." 12o. "sio nar marbuiséaó mé." 16o. i. otuioíde, "i otreise," 7c. p'eaó TD 9 4. 17c. "ní hi n-agáio uaoagarsluais (?) beaó-sa as pléio mo éúise; an oioic-ghioim oo-rinne sé—is io leit-se éuirim é"; cleit uola, p'eaó 110 34; ar a óruim, "ar a lorg," "as iarraio oíogaltais mar seall air" (?) 21. "sio so bfuilim as iarraio mo éirt ort 7 sio so bfuil tusa ollam éun é oo éabairt oom, is lem lán-toil a-táim as cur an oisioí ort; 7 ba céart uuit a éuimneam nac mian le haonouine beit i gcúis oisioí le tigearna" (?) 22ab. "oo b'fearr oom éirge as an gcúis mar nac bfuil t'aitgim (i. oo leitéio-se, flait mar tusa) as tózáil mo páirte." o. "ní hionann céim oúimn mar uaoine i n-acrann le céile i gcúis oisioí" i. "táim-se im fear boét, tá tusa it flait"; 23c. "tulóir," "cóir iomlán." 24co. "ní beio de cóstas ort acé tuarasóal breitím." (?) 26. "cuirimis an cúis ar acá so oí so mbeio flait éigim as gabáil páirte liom" (?) 27b. "sio greannmar an sgeal é." co. "fearg oo beit ort 7 cúis na feirge oo beit agam." 28o. "ní haon iongnaó é sin." 29b. "urcár oo sgaioleá le uaoimib 7 iao as teit-eam." co. "má glacann tú mar masla an éainnt a-veirim oom éosaint féim ort." 41o. "sio surab onóir o'aoimne beit as cainnt liom." 42o. bar scáóas, "Your Honour."

- 44o. "pé aḡainn is mó ḡuilleann é sin air." 47a.
 "ní hé an ruo ḡabaim orm féin anois aḡmúsán do ḡabairt dom
 náimhio." o. iomlat teangadó, i. "cabaireadót." 48a. leg.
 fáé, nó "raoi" = "aoi" "causa" ? cf. KM ai (5). 49a.
 do-sní, > "do coisḡ," "do mill." 53o. "sin é brostuigéas
 orm cun beir aḡ éaghnac ort." 58c. "ḡiḡo ḡo n-abrócá ruo do
 cuirpeadó fearḡ orm."

102

Do Ruairí Óḡ, mac Ruairí mic Maolmóroa (+1581) mic
 Maolmúire (+1542), mac Suibne. Do ḡliocḡ Concóbair do bí a
 máḡair máire, ḡ (do réir cosámláḡa) a bean maigḡeas inḡean
 féilim (vv. 44, 47); **féac** Leabhar Chlainne Suibhne, p. 33.

- 5o. urlám, "fuirisce le fáḡáil," "soiléir." 6c.
 "músḡlas ḡraḡ ḡac doḡuime." 7. "tá eangnam, ḡc. ar
 araḡam (i. i seilb) aḡ na slataib (i. laocáib) naḡ . . ." 9c.
 oitóre, "cosmáil le." 10o. o'acmuis, "do beir ar a
 ḡcumas." 11a. arsaio, "sean-laoc" nó leg. áirsio?
 o. saoiléactam, "oócás." 13c. "meastar ḡo
 bfuil croitḡ beo aḡe ḡ is fíor sin." 14b. tá an líne so
 ro-ḡearr. 15c. ní treoir ḡearr, "is obair fáḡa."
 16c. "ḡḡéal taitneamác é." 17b. ar aḡsaine, "aḡ oéanam
 sluaḡaio. o. "mí-áḡo do b'eadó oó teangbáil leo." 18o.
 o'urmóir, "beas naḡ", **féac** Essays to Ridgway, p. 328 v. 60.
 19a. meadur loḡacá: leg. don treib fúil o'ionnmus . . . (?)
 22o. "ní féitoir linn ḡan . . .," "caitḡimio . . ."
 26a. "oá mba ruo é ḡo raib sé ar do cúmas . . ."
 27c. ḡḡéal, > "náire." 29c. "iarraimio ar an ollmáicne
 sin ar ḡcoir do máiteam úimn." 30c. treic-féatona,
 "visionary hosts" (?) 33c. "níorḡ doibinn leo é sin
 o'feicsint" (?) 35o. "i o'treo ḡo marann . . ."
 36c. "ḡḡrios oá éineadó is eadó filio aḡ teacḡ cuise 'pé
 áit 'n-a mbíonn sé." 39c. "o'iarratḡ uḡoaráis o'fáḡáil
 oá réim ḡlórmáir." 42a. ar a ḡceiltar fála, "ḡan fuat
 aḡ doimneac oó." 44c. "coill an-arsaio." 46o.
 seas, "columán," "taca"; cf. s. meadóin mroḡ YBL col. 170,
 v. 13.

103

Do Róis (+1566), inḡin Con Connacḡ (+1537) méis Uiróir. inḡean
 í Raḡallais (v. 15) ba máḡair oí. Do b'é doó Ó Doimnáil (+1536)
 a fear céile.

3. "ní raib don tseomra oíl com páirsing ḡo mbeadó sligḡe oóib
 ann; oá bḡis sin do léis sí isteaḡ trío an ḡcaisleán iao; do bí an
 oireao san aca nar fáḡa a mná fear na faiteḡe o'feicsint." (?)
 4c. fuair, i. "amuis san bḡuacḡ" (?) ; do haḡnaḡo í, i. "le heaḡla
 naḡ bḡeapao sí fḡeasḡal orra." o. "eaḡla ḡan cúis do b'eadó
 é." 5b. ḡan oéimnḡ nóis, i. "ḡá n-iomḡar féin ḡo hiomarcaḡ,
 ḡc." c. cóir oéime "curo cuibḡo de veitneas" ? i. ḡluais-
 eann sí ḡo veitneasac; doire cnuais, i. "stóras" (?) 6abc.
 "do brostuigḡ sí ar a seirbísig; níor céil sí éimní ar na fíleadóib,
 do bí a teacḡ oíl trí n-a céile aca." o. "do b'ois aḡ brúḡao isteaḡ
 ar na mnáib," nó "do bí fonn ḡuill ar na mnáib" (?) ; ḡḡol, i. "fuaim
 ḡuill nó ceoil," ḡc. **féac** infra 17, ISP voc. 7. "aḡbair
 ionḡantais oá mnáib do b'eadó péile Róise ḡ í aḡ ḡabairt bíḡ, ḡc.
 uaitḡ ḡan cuimne ar a teagḡlac féin; tar éis na bḡileadó do ḡríosaḡ
 cun oíl do tḡis sí na copáin féin doib san veireao" (?) c. leg.
 don éléir ? 8. téigim cor, **féac** IGT 1. 1269, DD xxxi 21;
 "do b'ioar aḡ ḡráḡḡar timḡeall na oaitḡe le heaḡla naḡ mbeadó a

noótain píona innte; easla san céill an easla sain; 'do bí an sgléip as cur sganrair ar na mnáib.' 9c. "do bí i meas na

bpilead píle éigin ábalta ar clú Róise 'o'arusaó" (?) 12c.

"do coisg sí clabaireaé na bpilead; is ar éigin do bí focal uata, do bfuotar com caoc sain ar meisge." 13b. "is é ruto nac

noearnaoat, barr o'pasáil . . ." 14 co. "do-éuair t'féile i nois, do bí an méio sin cruir (sairubris, 7c.) gá tabairt as do

mnáib do na pileaduib." 15b. "ní beiró tuine uasal uot fuil com clútaimail leat" (?) 16. "bíonn t'fear céile com

mór sain as a meabair le gráó tuir nac leiseann sé tuir cotlaó sám do déanaim; o. as buain, "enjoying" (?) 17. "tar éis do

sairubris do baint uot mnáib ar maite leis na pileaduib, do-éuair sgoil (i. do bris goil?) ort-sa—ní raib cúis asat leis (?)—7 do bí do

mná 'n-a otost 7 iao as obair ar a noirneacás" (?); mioct, **péac** Duanaire Finn xxiii. 61, IGT 1. 1670; <Lat. "amictus," "amic" >

"coif." 18b. "bean do ragaó i scomparáio leat." co. "nuair éusais croó uair éun clú o'pasáil do éogais tuir féin

an ruto do b'fearr den dá ruto sain (croó 7 clú)." 19o. "croó do éuir náire ort." 20. "le heasla na bpilead

cuireann do mná san oirce cuir uot sairubreas i bpolaé ort, 7 gléasann siat capail (éun an tsairubris do tabairt amac as an

geaisleán); bíonn fearg ort dá barr sain (?) 21. "'n-a óiairó sin (i. nuair do bí cuir mór dá sairubreas i bpolaé uirre) do

lasaó a haigair le náire—gró narb don easla go mbeaó béim ar a féile—7 nuair do bí na pírló as uil abailé do bionnaó sí uasa

orra ionnus nac mbeaó náire orra i n-a otír féin" (?) 22ab. "do bí plúirse bíó aca mar nar beas léi oíib a sairubreas."

23. "do gabaó sí uirre féin—amail is dá mba cuir o'obair ríogha é—coinne ríog do éur i gcéill (i. ríog do éumnuagó 7 do tabairt le

céile); obair baogalac é sin." 24. "bíonn sí 'n-a seasam taob leis an noabais; nuair bíos a cuir píona mtiúste beas nac, bíonn

sí coisigteac (?) faoi, aet ní staonann sí ó beiré gá tabairt maite go huile go otí fiu píona na naipreann" (?), nó leg. gomac

aitégearr? 26b. aet do muin nois, i. "aet méio measaró," "aet méio gnátaé." co. "an boctanas atá uirre anois (oe éionn

a féile), is ionann é 7 nulleán ar éumangrac gac bain-ríogha eile." 27. "do bí an oireao san daoine san éaisleán narb féitoir

le n-a fear céile teacé i n-a gar; do bí sluas com mór as ól as boro a pírl narb féitoir leis éisteacé leis an sgeol." 28. "do

óultacó doó na teacéat nuair a-deireao Róis leis é do déanaim; b'éigin uon teacéat uil abailé 7 a éuras i n-aigsió aise" (?)

29c. crann cnuais, i. "stóras" ? 30ab. "gealac a mbeaó a haigair ar réalé—is ionann sin 7 Róis as baint a nglóire de mnáib

an toimain." 31a. fiu . . . "is fiu traléc ar ar óail sé uon dáim . . ." (?); art mac briam mág maéamha (FM 1577, 7c.).

32c. "sur éirig grian (i. buaó?) ar páire an éata" (?) 33abc. "do éosain art na hulaíó ar gac ole (?); mar sin

do bí a clú níos airoe ná clú donuime aca, aet 'n-a óiairó sin do éuir sé náire orra de brios go raib sé níos píalmaire do na pileaduib

ná iao" (?).

"Do bí Sofrairó Píonn Ó Dálais (+1387) tar éis masta éigin do tabairt do mhaolmuire Mac Craic. Preagra Maolmuire is eaó an tuan so. Do bí an beirt aca 'n-a scomscoláirib san sgoil do bí as muinntir Maolmuire.

1b. más píor, "mar veirtear." o. "ruto is eaó é sin toir-measgas orm labairt go lom oireac" (?) 2. "tá a éuro pírló-

eaácta so maié aét is oraimh atá a bhuídeacás san; dá bhrí sin níor écart dó aitéis do éabhairt dúinn" (?) 3a. rinn, 1. "dom muinntir." co. "dá bhrí sin cuireadh an áilleacét sain t'fíacaib ar a cómhgóláirib beir dá cáineas." 4a. peróm veacraé, 1. "míotaitheanaic liom." co. "níor écart dom éompánac, 7c. cion (1. aitéis) do éabhairt dom, 7 níor écart dom-sa é aét com beas." 5. téacs truaillighe. 6c. "iompócaíó an troit amac mar is dóig liom so n-iompócaíó." 8c. "do bain sé peróm as an aiténe atá aige oraimh éun sinn do lot" (?). 9a. do géal, "do basair sé." o. tul dá géalat, "san freasra do éabhairt dá fógra cafa" o. "san torat do éabhairt ar éaimnt. . . ." 10a. sgéal a los sofraíó, 1. "sgéal bíos im aigneas nuair éuinnigim ar sofraíó." b. "má leanann sé dá éaimnt." 11a. "bíonn sib, a filió, as síor-laabhairt ar a cogas" (?); leg. hága? 13a. "fir do éur measú amac." o. "i briaónaise sluais éireann." 15a. sgéal, > "aitéis." 16c. "sio gurb ole uaité a leitéio sin de gnióm t'iarratú air." 18b. "mar barr ar gac bronntanas eile." o. "so utí gur géal sí do pionnabair mar innaoi éile." 19c. ar, "i noíol." 20c. "éun troda le . . ." o. "gníomh an-veacair do gab sé air péim." 22b. "tré éat 7 fuat." c. "feill-gníomh clútaimail is ead é." 24b. "níor ionann an sgéal dóib; do bí a éairdeas as tul i bpeíom ar com éulunn aét níor mar sin t'fear díat." 26b. iomarcaíó, "buntáiste," "breis neirt." o. cisce, 1. "an cleas maié sin." 28a. a úruim, 1. "a úruim do éabhairt le . . ."

105

Do úomhall, mac úomhall, mág caréais riabac, +1414. 3c. annála, 1. "glóire." 6a. 1. Conn. 9a. "ní aitéim i n-aon-cór éú." 10b. "tusa do beir im mearuasú," "san aiténe do beir asat orm." 11a. leg. R. as R.? 17c. "do éat sé a éamán i leatpaoib." 18bc. "do luig sé siar leis an mballa." 19a. caroc, ciall? 22c. cor "tuitim," 7c. 26c. neamh-uis < "neamh-fois," "san fop, san stao," 1. "beoú," 7c. (?) 32b. "ba neamh le tuine an t-ár . . . nó gur éuit caéaoir." 36a. réir, "maéaire."

106

Do éormac (óg, ballac) ó maoilseaclunn, Rí míre 1344-1361 Dubhóblaig (v. 36), mgean í éarabail (?) ba mátair dó. Ó íb néill na míre (1. Clann Colmáin) do síolruig slíocht maoilseaclunn. 4. 1. "tar éis na hairt-ríogácta t'fáaíl ní beir sé as síor-troit" (?); cleat Cua, 1. de slíocht í úriam (do éaoib a mátair); o. "gac maiom 7 tráénóna." 5c. "dá méro a sairúbreas is ead is luza na scéill 7 na sluasatú cuirpear ar a muinntir; ba écart dó é sin do éur i scéill uóib." 6c. cur, 1. "easar" uilleannac, 1. "veilgneac"; 1. "sreac a saigtoíur 7 sleasa 'n-a lámhaib aca." 7c. "san treas sluasatú do-rinne sé ní raib fiaú aige," "ní raib aon taoiseac i n-a foair éun comhairle do éabhairt dó" (?); do b'é an treas sluasatú dá noéanaú plait ós an sluasatú ba mó táúbaet; féac YBL col. 179, v. 28. 8. "gac tráénóna nuair bíos sé sasta le himteacetaib an lae cleacéann sé éacé éigim dá éacetaib t'innsint le mallgutaib mná 1. do bí a gúe com cuim gur dóig leat gur bean do bí as lafair" (?). 9b.

- "nuair gáilleas tuine óó caiteiré an tuine sin gíall 'do éabhairt óó." 10a. "bíonn
co. "tugann sé poísa fa éaoiseac a námao." b. "ar tí éabóala, slóire, 7c.
bruit a saítoir lán o'fuil." 11c. "cá sé láioir
o'fáíail" (?) co. "sleasá sá mbeartuagó 7 eic as rit
so héasgairé timéall air." 12bco. "briseann
a dóéain anois cún sleas reamar do lámiseáil; nuair do bí
sé ós ní bíot sé sásta le sleis bíz." 13c. ní coisgeann
tú brúigne 7 sluaí, 7 'n-a óiáir sin sluaiseann tú so mín cheasta
so o'í caisleán (do námao) 7 ní sáó óuit don éaisleán o'ionnsuiré
(i. géillio luét an éaisleáin uirt) (?) 13c. ní coisgeann
siubal fada 7 troc-aimsear do sluaí-sa ar beit as troit . . ."
16a. "bristeair orra." b. sruí>" fearz." co.
"ní loiteann—acé a málairt ar fad—do sluaíair, 7c. t'ubair, 7c."
17co. "cupla creac sác ré lá—ní fuil ann acé fuaraó o'ot
eacáib." 18. "cuireann tú litreacá as triall ar sác flait;
'pé tuine acá náit leis síotéáin do éangal leat, is gearr so
scaiteiré sé comártaí (i. iarratas síotéána) do cur eugat ó n-a éais-
leán." 20co. "is aró sác crann ós." o. coill (meaó
o'áanta de coll) le n-a sguirfeair céaraóa ar meisge" (?)
21co. "bíonn an cruineacé, 7c. níos airde ná croinn." 22b.
cleata, i. "oéasa arba" (?). 23bco. "labrann an lia
(i. lia fáil) so dian ar a son; is oéine ná soim labras an lia as
bréasnuagó 'pé coir do cuirfí i n-a leit" (?) 24co. "is
gearr so mbairfiré sé an éraoí de sác don tuine." 25a. clann
cátaoir, i. laigín. o. muiris iarla Cille Dara. 26co.
"do cuirfeao a éacá, 7c. oraioéacé ar mnaib." 27o.
slat, "brooch," "buckle," etc, féac slat róe YBL col. 172, v. 9,
slat fáinne YBL, col. 156, v. 25. 28c. é, i. "a blao." o.
ní, i. "a ríogacé," 7c. 29b. ollma "le n-a n-uíam" nó
"fásta" ? féac TD 3 9. o. aicé, "so minic" ? 30a. tuir
cua i. de slíoté bríam de éaoí a mátar. c. slíoté uisni, cia
hiao ? 31a. "com hálunn le . . ." co. "a laoié a-tá
com caiteheamác linn nac moeuiqmíó art uainn anois, mar do-éimio
ort-sa anois an t-éioeao cáta do bíot ar an t-aoiseac san (i. art)"
(?); do bí art mór ó maolseacéluinn 'n-a rí, mío roim Cormaic.
Do marbuis Cormac é sa bl. 1344. 32co. "táim aosta 7
ní eugann do muinncear puinn onóra óam, acé íocparó tú liom é
sin." 33a. oéinne bríot, féac LL 27 b. 40, 290 b. 42.
33o. "corn do bí ioir lámáib 'oailb, Rí Tuat oé
o'annann." 34b. leg. ó a seilb i. "ó na tapracáib" ?
o. "beoir as cur áilneacá ar 'pé tuine ólas í" (?) 35co.
"tugann a fuil uasal o'fíacáib air ouasa do éabhairt do o'eoaróáib."
37co. "is neamní leo a saioéreas," 7c.

107

Ar imirce na n-larlao. Cú Connacé ós mág uiréir (+1608) do éuir
an long fa n-a noéin.

- 1a. luét arérai, "last" 7c. féac Eriu ii, p. 20 §1, c. "an
tír éonnbán, 7c." 8. "nóir bailis éire riam a leicéiró sin de
luét arérai 7 i n-aon áit." 16c. "so o'í Cú Connacé";
sreang, féac TD 2 16. 17o. buinne **taoirb tola**. ? 24o.
mar comárta lútgáire. 26. "sio ionnuin (liom) sác
ar fan i n-éirinn, is measa liom luét na luimge sin; do saor an long
sam míle . . ." 27c. "obair buan do b'eoí í." 36o.
"nóir iméiz tar . . ." 38c. don éuir-sin, "san scás-sain
(a o'oté . . . nó a n-anaíam . . .)."

‘Ο’uilleos (mac uilleois +1601, treas iarla cloinne Riocairo, meic Riocairo sasanaig +1582) Δ ΒÚRC. MAIRGRÉAS NÍ ÚRIAIN, INGEAN CÉITO-iarla Tuathmuman, ba bean do Riocairo Sasanaic. ‘Οο réir an tseanécáis do bÍ Seairlas mór (v. 17) RÍ na bFramncaic, ‘n-a sinnsear as na búrcacáib.

1a. “ ní loct orm fearg.” v. “ is ruo é éiuinigeas mé.”
3o. “ tá ar gcointinn tar éis iompóó ‘n-a cáirdeas,” “ táimis cáirdeas as.” 6c. ronaómuir, téacs? 7a. fear gráio “ cara.”

9a. fear gráda, “ cara,” b. “ ouine nar baogal liom teagmáil leis.” v. “ le n-a raibas as troir.” 10a. “ gró go n-abrócaó na daoine narb don náma láiror mé.” 11c. “ gró suarac an saigtoiuir mé.” 12ab. anaim éall, 1. “ má sheasann mo náma an póo ní éusaim pođa paol.” 13a. mo dóig gráio, “ ouine nac mbeaó ro-láiror dom.” 14o. “ o’easla go mbeaó náire ar a fuil.” 15b. “ mo sgoláirí,” “ na filiró.”

v. 1. “ as bualaó cloinne . . .” 17a. seac, “ neaín-éomáil le ”; “ más oic leis mise do beir grá cáineac ba éeac óá muinntir (1. clann Seairlais, na búrcacáig) aitrís do óéanaím ar éloinn eođain 7 ar éloinn conaill (a-tá cáirdeac liom).” 18. “ óá mbeaó easaontas ior mé 7 é (uilleos), 7 óá n-iairpaó sé ar donouine do na gaoiréalaib nó do na gallaib réirteac do óéanaím eatoruinn, do cáirpeaó uilleos oíol as an síotécáin sin go daor.” 19. “ tá aicme úriain ‘n-a sinnsearaib aise (oe éaoó a mácar), 7 tá clann ír ‘n-a sinnsearaib as aicme úriain; sin éis mo óánaireacáta ar uilleos.” 20. “ mo beannaic ar m’feirg le huilleos—acé ní beiró sí orm arís go brát.” b. 1. “ uia Riocairo sasanaig.”

co. “ músgrócaio sí (1. m’fearg) mo gráio óó 7 a gráio óam-sa.”

‘Ο’aoó Ruat Ó Doimnall. ‘Οο cumat an tuan so ‘n-a onóir nuair do hoironeat ‘n-a ríig é sa bl. 1592. Simnsir óó do b’eaó Muireadóc tíreac (v. 6), luđairó mac feargus (v. 4), fearadóc fionn (v. 20).

5b. clúim-oil, 1. leac macsaire, lia fáil. 6o. “ is iao í Muireadóc aig na daoine a bfuil éios na gcúig gcóigeat i n-áirite dóib ” (?)

7a. nac óaig . . , > “ nac bfuil a sárugac le pađáil.” v. “ beiró an muña as caoineat an ríog ba óual ví, 1. slíoct úriain ” (?)

11c. leg. Siur. v. na buirleáraig. 12. “ doimúig-eann na conaécáta a éirioil éuca 7 molaio siaó a pođa ríog.”

15co. 1. “ nuair beiró sé tamall n-a ríig ar éeamáir do-éiprú gac don-ouine a feabhas o’oirpeat sé mar ríig éireann go brát ” (?) 17c. folta riobúbaire 1. “ trota bíos as méirleacáib le n-a éeile ” (?)

18b. “ tá hól ar sláinte n-a n-aoigeat ”; féac YBL, col. 167, v 4.

20co. “ a-oeir gac seandás nac bfuil a leiréio le pađáil le sean-éampaill do óeisiugac ” (?) a gcahra 1. “ cabra na gceall ”, ceall gac seinuabair= “ gac sein-éeall ” (?) 23a. úriain na múra Ó Ruairc (+1591) 7 a óeairbrátair, Conn (+1577). 24.

1. aoó (+1595), mac aoóa mic Doimnail óig, mág dongusa.

‘Ο’aoó Óg, mac aoóa ‘Ouib mic aoóa Ruairó, Ó Doimnail (FM. 1564, 7c.).

5c. “ na sleas leonas náimhe.” 8a. cur, “ easar ”; cađairó, “ saigtoiuir ” nó leg. gcaéac? bc. “ ón méio o’fuluig sé ‘n-a éroiró ar son síl éanna do éuill sé muinúig do beir áca as,”

- 10c. coimgeall geroiúe, "síotéáin ó éroiré, uáirírib, 7c." nó "ceangal croiréte le n-a éite" (?) 14o. róim doirgead, i. reilís (?), nó "tír fáilteamail roim doirgeaduib" (?) 16c. "ní hé aiháin o'airbeorúis sé í aet do mheorúis sé í." 19b. réalta doim, > "srian pa éiclipis" ? c. "as tabairt poša pa n-a éite." 28c. tóttas, **féac** éasóttas: **zéasórtas** S xix 10. o. Siuir, ains. 30. "is é an t-aon ní-áó o'iméis air nar tošaó mar rís é; do b'ole an éall oóib é sin; do b'feirre do 1aó é do beir 'n-a rís orra." 31c. clann Craoiúe, i. "saoiréil," o. "do éoisg a bás na uaime ar beir as tnué linn." 32. "ní raib de éoraó aca ar a ngeisgead . . . so léir aet tnué." 33o. "ní hé a sluas ruz an buairé aet é péin." 34o. cleat tola > "daorzar-sluas" (?) 35o. "nuair o'iméis ar róim fúluing (i. ar tcearmonn) uaim." 39b. "a mbíonn sleasgá sá láimscáil, 7c. ar a son" (?) 40c. neim, i. "paobar" (?); srian áis, "páirc an caáa," **féac** LCAB xxxviii 24. 41b. uime ar ar éarás, "uime ar las sé u'feirs leis" (?). 45a. díogilaim é, "I make up for its loss." b. "fuisle (puaim, 7c.) do bí balb de éiomh an oisriú . . ." c. a tuac, "a comhéto," "a corresponding amount." 48c. som, "an méro sin." 52a. ní peas céir díob máire, mátar doóa. 53. mág donghusa +1595. 54b. Conn ó Ruairc +1577. c. i. "oúil i tceoro," 7c.

111

Do beir mac Riocairt sasanais a búrc, dara hiarla Clomne Riocairt +1582, 's é sin, uilleos an treas iarla, 7 Seadán na Seamróis, Tigearna Liautoroma. Mairegréas, mgean murcáir í Urian, iarla Tuadúmhán, ba mátar oóib.

2ab. "tá laoc éisim tar éis coisg do éur le cošaó ar puo na tíre"; tá comhéteán, "le n-a éumáet" ? c. clann Craoiúe i. "éireannais" annseo ? "síol éonóbaire" so coitceannra. 6c. "taiteigeanh sé liom beir sá rannad." sh. leg. measra, "ní fu é do molaó muna bpuil oúil i tceoro aise." 7. "tairgim dooib cranncúir do ééanah; ní puil (i. troir) aet cranncúir éaitheigeanh liom."

10o. mun=munab ? 11e. "san éileam do éur uirre." 12c. "a laigean atá an talam léisim . . ." 13c. "ní molaim an rí . . ." "beir an sgeat so holc as an rís . . ." 16c. ní tuisim. 17. "tá bpuigead uime leat na h'éireann de éiomh poša do éabairt púta ba suarac an cúiteam é." p. "n-a easar réir mín" (?) 20o. beann, "cunvad iaramh ar éann" (?) 21o. treabrad, "órnáio" (?) 22a. "nac oóisg trova." c. leg. sginge ? 23c. "ullaín éun ruadair do ééanah" (?) ep. "éuireas sganrao ar sáigtoir ós." sh. púoar **taoiré** toln. 25. ní feicim an éeangal toir éeateamhail an raimh seo. a. leg. meile ? "is péirir le mhaoi na brón a roša éahime o'pááil oí péin" (?) sh. "pé uime nac mbroinnann uasa tá ainn na cníopaireadéa air."

26c. cuma, "cunrao" (?) 27a. cor síte, "urrao síotéána." 28a. ní máiréar Seadán, "ní poláir liom Seadán o'pááil éom maíe le h'uilleos." o. o'carraro, "mar urrao." 29o. leg. Mairegréas (IGT. 156) ? 30a. "san sganrao sgeatona." c. car, "urraoas." 31ep. "do síolruis ó suaire éun beir 'n-a tceobar péile."

32a. clann uadac, i. í pallamh; aicme hoibeao (búrc) i n'oiseart Ceallais. 34o. "ní tabairt o'roé-rua é," "is maíe an éabair dom é." 36c. "uasal 7 íseall" (?) ; sáca hamise, "sac amsaine," "sac turas"; **féac** KM amsa, YBL col. 167, v. 8 (oúil ar amsa); amsé, **taoiré**. amséanra. 37o. "do

slíocht Searlais." 38o. souic. **Áins.** ó srooc?; ronna, cf. "cuio ronna"; réir "cruinn" (?) nó "pairsins," "fial" **péacé** 117 28. 39o. lom, "caol," "shrill" ? nó leg. lonn ? e. i. "ní luét siopa iao" (?) ; cúntar, "conntar" nó "counter" ? 40c. "a ndaoine uaisle 7 a ndaoine ísle" (?) 42b. "as maoróla cóim." 43c. "san toul i n-óisg." o. "san clampar tré meisse" (?) ef. "feis-teas (seomra lánamh) i seilb a mban. . . ." ; slistiug 1. "as ioméar cloinne."

112

Do Coin Connaéct mág uirir +1608. Oiléan, ingean Éamoinn (búrc) (v. 21) ba máthair dó (?). Moltar ábartaé, cú Con Connaéct. 3a. 1. "na bfiacal." o. "i n-gac áit i n-a rabais 7 an cú leat." 5. "san a háilleaéct o'áireamh tá barr aice ó sáé coin." 7bc. 1. "tá gráó as sáoióeal 7 as sáil oí" 8. " . . . na scon sgalma neartmair do bí . . . as fionn . . . " 13b. "ní éuireann sí náire ar ábartaí," 1; "ní fearr í ná á." ; cosgar "cur i scompráio" (?) 14. "ní fuil tusa aice anois; do beiréa mar réaltaim do cur comhlann (i. as stiuruádo na troda), 's é sin dian-troda do con le oam." 16c. líonmair, "lán oe líontaib" nó "lán oe óaoimib" ? 19c. fros mílealba, "oam," 7c. as tuirim so tuig" (?) 22b. an cú ós 1. "mág uirir." 24. "coin na héireann 7 coin (i. muinn-tear) an cóonais—tá ábartaé 7 cú Connaéct ós a sionn."

113

Do Doimnall Ós, mac Doimnail Móir, Ó'Doimnail, +1281. Lasair-fíona (v. 19), ingean Caéail Croibóeirs í Concóbaire, ba máthair dó.

1c. "an leabair siuil i n-a rugao sinn (cinéal eošaim) rug sí Connall noime sin"; do slíocht eošaim do síolruig an file mar veireann sé i n-ouain eile. 2-9. ní péirir liom an sgeal so o'pásáil i n-aon áit, 7 ní tuigim so soiléir é. 2ab. "táimis eošam 7 laošaire cur troda le Connall ó tēamair so o'í an eirneac (abann i o'tir Connall)." co. "do sin Connall sreang a boša (i. do éroio sé) i n-ašair a óearbbráitreaé (ar son aitoriošacta na héireann) (?)

3. "toštar Connall mar riš tar eis báis néill naoš-iailais" ; b. "ní gníomh i n-aissir." o. ar tošar, "i n-ar tošar" (?) 4. "do sáib laošaire (do bí 'na riš i o'tēamair) éao le Connall" (?) c. "laoc com mór sain surl anbaoslaé an ruo é beir as tnué leis." 5. "(cun síotcána o'pásáil) do táirs an t-aošaire (i. Connall) socrušar, 's é sin, laošaire do beir 'n-a riš ar peao don lae amam—do bí sé 'n-a riš so o'í sin —7 'n-a óiaró sin Connall do beir 'n-a riš" (?) a. téacs? b. "ba maíe an cómaire" (?) 6a. teasgar "do-beirtear." co. "ba gránna an ceals o'imir laošaire ar Connall" 1. "do bris sé a foca, níon maíe leis an ríogaéct do éabairt suas" (?) 7co. "aéct bíod an ríogaéct asat ar peao lae 'arsa Connall" (?)

8b. uao, 1. "oe síol Connall." c. "laois do bronn ouasa orm." 9co. "do bí laošaire ar tí fill o'imire ar Connall aét o'fulumg a síol 'n-a óiaró iarsma peirge Connall" (?)

10-15. riš oe slíocht Connall súlban. 10b. nóo, "réim," 7c. 12. **péacé** Keat. ii. 124. 13a. "ba óian ruatar" (?) b. san éramnac, "san éramnacéct," "láioir" (?) , nó "do leas a lán coillte" ? 14b. leg. tar na ?

15a. plaiúbeartaé Keat. ii 146; nar sguádo, "nar treas-sgráó" 7c. **péacé** Ped. ii 617, LCAB iv 138, GIM p. 30, v. 10, TD 37 4. b. "laoc atá cosmair le. . ." 17b. "a-tá san uais."

- 20b. ní fúirí, "ní fúilngeann sé." v. "mar teor-
ainn . . ." 22b. "má tigeann tiormac tigeann báisteac
'n-a d'iair" (?) 25b. "Dia do cuir cuise é." 26v.
míonglain, > "loé ciuin" (?) 27b. "sleas 7 brat leasda
anuas air—b'sin é an leabair do bí as gac saigiuir."; nó "do
bí s. 7 b. le peicsint ar éad an tsluaidh" 28ab. "do
cuirimis (i. cinéal eoḡain) géill as triall ar é. Conaill, 7 do
cuirtois géill eusainn gac lé n-uair." 29. "as so seactar
de ríogaid de slíocht eoḡain; ní fásaim doinní níos fearr ná ias;
de brí na seact ríog so ní fásaim don barr as síol Conaill ar síol
eoḡain." 30. ní luaitéar act seisear ríog annso; do réir
mar is eol dom ní raib don brian ná don Conaill Cime ar slíocht eoḡain.
c. ceann coinne, "príom-coinneirleac" 7c. 31-40.
caitréim Doimnail Óis. San FM toir 1258-1261 bíonn tráct go minic
ar Doimnail act ní fuil tráct ar na háiteannaib, 7c. atá san scaitréim
seo. 31c. éan Coruinn, i. Doimnail Óis; tá Corann i 3Co.
Sligis; tugtar "fear Sligis"; 7 "tor Sligis" air (vv. 36, 38);
saor, > "tígearna" (?), nó leg. éoin Coraínn: saoir sábhail (?)
33v. "anois tráct dá molaó" (?) 34. do marb-
uigeat Concobar le hÓ Duibhóirma 7 a mac i gac Droma Dearg
(FF 1260), act ní abartar gurab é Doimnail do marbuis ias.
36a. i. Doimnail Óis. b. doó (+1274), mac péilim nic Caatáil
Croibúeirs, ó Concobair (?) 37b. "do lean muinnítear méis
uioir a tsaioiseac i mbraíḡveanas" (?) 40v. i. san oirde.
42c. "is oé liom ár a náimao go léir o'innisint." 43b.
nochar oḡarí, "níor oḡarí (i. níor éall a húire, 7c.) a fuil."
co. "do bí sé 'n-a éarao as an airo-rí, brian ó néill" i.
o'aoimuis sé brian mar airo-rí éireann as caoluisge sa bl.
1258 (?).

114

- o'fionngualaínn (+1310), inḡin māgnuis (+1293) i Concobair.
árlaíó (v. 31) ba bean do māgnus act ní peas céir oíob í.
1co. "is oíḡ liom go mbainfró an folc péin pléisiur as an gciaró
sam." 2v. fíapraíḡr, > "fíapraíḡeact," "interest."
4co. "go raib bail ó Dia ar an gciaró." 6v.
folc, "tuile," > "nigeadán," féac Din., Ped. i 34. 8b.
clao-faicsin, ciall? leg. col-faicsin? 13c. cleatráim,
"unsymmetrical thing", "lop-sided thing," > "ual gnuaise," (?)
féac O'Con. Don's Bk., p. 57, v. 29, 23 L. 17. p. 149. v. 20, Essays
to Ridgway, p. 344.
18. "lasann t'asairó má féacann uime ar do bráḡair—
tá sí com bán sam." 20v. "i gcoill atá lán de éream" nó
"i gcream-coill" (Co. na ḡaill.) (?). 15c. leg. nḡr.?
25, 26 féac IGT l. 2109; nuatá fionn páil, rí éireann, uime de
sinnsearib sairbe. 27c. i. Conn Céao-éatá (?). 34b.
"tre oúil san nḡlóir" (?). c. beirt, "ualac" v. cf. IGT 15.
v. téacs? 36c. "gníom cuireas croíde as bualaó
le hácas." 38b. as toirbeart, "as sárugao," "as beir
níos fearr ná . . ." (?); féac toirbeart TD 6 7. 39v. i. "le
tabairt do pé uime is maí liom."

115

Caomead ar bás na fíliḡeacta.

4b. i. ó heoḡusa.

6b. do bí a lán fíleat de síol eoḡatá.

116

Do éaisleán (i. tḡuait Concobair, Connrae Tiobrat áran) do
éos Concobar, mac toirbealbaiḡ, ó b'iaínn (+1328). Sḡéal i tsaot
meic ḡiolla éoin.

- 5c. "táim ós pós aet 'n-a ainneoin sin ní fíeicfead-sa . . ."
 180. "an inime atá iméighe ón tuis." 190. "ba
 mian liom é aet ní téanaim é." 20c. "creim cuirse is ead
 a-táim as cuimneam air." 23. Eošan, mac Donnail óis,
 mág cartais. 24. Buadac, mac meic Dunlaing, ó Súilleabáin.
 25. Tadg, mac Amhlaoib, ó Donnacáda.

117

- "ó féilim, mac fíadair (+1596) mic dotha, ó broin. úna ingean
 (fíadair) í cuadair ba bean uó (vv. 48-51).
 1c. "nac fagtar san a duad o'fagail." 20. ionnsa,
 "cruid," "dian" (?) 50. "o b'fíu an tír sin fag
 ruo dar fíuileadair ar a son." 60. "san méim féile."
 7c. crom, "truime"; céad-aslaic, "aslaic do-rinnead go
 minic." 8b. "an éraob do eus átairene uon tír sin."
 14. "nuair o'iméig féilim ó na laigib tar éis síotéana
 do éangal leo, o'fíll sé arís ar cuiread eua 7 do éat sé bliadain
 i n-a meas." 18c. "na laoié a tuisad an éraob uóib."
 23b. "téir sé go tuis buaic a fíóire" (?) 24. féadaim
 uo, "I aim at, look to." 30. "nóir meas sé gur cuibí
 uó . . ." 37c. uo móu, "i n-a béasair," 7c. 410.
 1. "le fíad." 430. o'fíllead, 1. "o'fíllead." 44c. bun,
 "dóbar fíuime." 45c. trois le teannta, "laoc
 seasmaic i uroir." 47a. féad 79 4. 49c. sníom,
 "sreac," 7c., féad IGT., l. 885, PB 24 18, YBL col. 175 v. 22,
 23 F 16, p. 29 v. 13. 500. "fíuileas le lán-toil fíad a
 fíe céile."

118

- Ar bás ábartaic (féad 112). Le linn na duaine seo uo sgríobad
 uo bí Cú Connac (+1608) mág uíoir tar éis báis.
 4bc. "tiofaió muca allta istead ar fag fíeic, 7 ní beirí don fáil
 nac mbead síad innte." 7c. uá ní, 1. bás na con 7 bás méis
 uíoir. 16b. "do cuir sé eulair bróin air fíeim." 17b.
 na con do-éluiní, 1. "na con sain." 18a. "mar mairbair
 ó éaraio" (?) 20. "an duas do eusad uo fíoraio (de éionn
 a duaine), uo-féadainn a comhéirí ó mág uíoir (uá mbead sé 'n-a
 beadair inoiu), mar uo-béarainn duan níos fearr uó as molaó a
 éon." 23b. ní feadair cé hé an Cormac so. 28. do
 mág donusa +1590. 29. Conn ó Ruairc +1577 (féad 110
 53, 54).

119

- "Oo éisleán Cluana fíoraic. 1s é doth, mac Eošan, ó Concothair
 (+1309) uo éis é. Oo kéir don lán-sgríbhinn amáin 1s é donusa
 mac Tairg mic Cearbaill uíre, ó Dálaic uo cum an duain.
 4b. no=ono; úin, 1. "múir Caisil"; go n-a fíeic, "7 buair
 uraiothadair air, fíad Eriu vii, p. 237. 5ab. 1. uo éis sé
 na sean-éisleán sin mar somplaí nuair uo bí sé as téanam a éis-
 leán fíeic; seallbair é (7 seallbair air) "tá sé im seilb"; féad
 LCAB xxxvi 75 (an éiall uo seallb urraim o'fíor), 23 F 16, p. 53,
 v. 15 (port ar ar seallbair cairt cuinn), YBL col. 154 v. 1 (uo seallbair
 ar seimbreasmaic). 6b. "beirí a ead tosaic go solusmar."
 co. "ní beannan an eadac (comarta fleirde, 7c.) a éisleac ón
 éisleán; ba móir a éisleac é sin" (?) 9a. le uól, 1. "uo bí
 sé téanta com uólú sain." c. cá sead, "ba cuma le," "nóirí

- eaḡal é." 10b. "nar treasḡaró riám é." co. i. ní raib don éadai teitím aḡ na ḡiallaib. 12a. ḡreabán, **péac** Gad., pp. 189, 303. b. meabál, "pál meabóim," nó "meaból"
- co. "is eaḡal le náimrib foḡa do éabair pa na tḡitib feirme timceall an éaisleáin" (?) 13b. "damḡniḡte le criaib" (?)
14. "nuair éitēas náma ór til a élar (i. ó éosantóirib an éaisleáin) caitear sleaḡ leis; téro an tsleaḡ tré n-a óruim, ḡ leaḡann sí é; pollpar a ḡuala ḡ beró nuabarr (i. fuil) aḡ sileabó anuas leis an sleiḡ" (?) 16b. "suaḡa (bulwarks?) atá aḡaib mar ófon ar na ḡallaib." 17b. "ceannraḡ ar ceann capail." 18o. i. "mín," "sleamam." 19co.
- "óios lán le huisḡe ḡ pál ar a barr." 23. "de éionn na ḡlais-linne móire solusmaire tá taob an éaisleáin an-láir 1 ḡcomair troa; aḡ níor ḡábaó é sin ḡo léir—tá a liaḡt sain flaiteabó i ḡcuroeabta doḡa" (?) 24. "i n-a ḡairve (i. mar ḡairve, "turret"); **péac** do beannab do ḡarabó 23 L 17, p. 88. a-tá slinnḡeab sóinn (i. teab véanta de slinnḡib ḡ pál timceall air) ann—teab is eabó é com haro le teab fíoinn" (?). c. níor léiḡ, i. "níor éréiḡ sé" "níor tḡs sé paillḡe i n—" (?) ; eabal i. "teine faire." o. "bíonn an veataḡ aḡ éirḡe ḡo víreab i n-aíre ón teme." 25c. "a éabó álumh anuas ón tsíleáil—tá sé com solusmar le nam fíona i ḡcupán óir." 26a. "ar nós órnáirí ar éabó" (?) 27b. "ní éisleanh an veataḡ áilneabḡ a veitbe" (?) c. "bíonn cumḡab praotḡ ar na claitmḡib" (?)
- o. balb, i. "nac féirib do éloisint, beaḡ nac." 29c. "cupán ḡ cloa uaisle air"; srian ḡ builḡ (ornáirí óir, ḡc.) air"; **péac** LCAB. viii 14. o. tuaraim, i. "tuar" > "ruo preasḡarab do," "thing in keeping with" (?) 30a. "títe (i. pál) lán-treabó (ḡaib. iolr.; >órnáveab) ós lionn (ós éionn na claise)." b. "atá véanta o'píte, ḡc." (?) 31
- "do cuireabó flúirse abóair isteab san ḡḡiāḡ (defence-work?), ḡ do bí saor ḡá treabó (i. ḡá cur i n-eaḡar, ḡc.) ḡ ḡá éab, ḡ aḡ veababó . . . ." (?) 32b. "cumḡab com sleamam le lic." 33a. cúpla "coupling" (?) b. búcla "clamp" (?) 34b. "damḡean ḡan beir ḡarb." c. "taob tosaḡ de éabiméab" (?) o. "tar éis a buailte le horo." 36c.
- "tá a vealb cosmáil le méis éruim." o. "caisleán ḡeal ḡ 'ile (i. paobar, >barr) le spéic ḡoirn air" (?) 37bco. q'ḡac doinne aḡ paḡail a éuaraḡail ḡac lá; nuair bíos troio ar siubal bíonn tuaraḡal níos aírve aḡ uil do ón éurabó (i. ó doḡ) " (?) 38co. "níor áirim (i. ní fuair) muimniḡ, ḡc. don éniopaire mar flaite san ḡcaisleán" (?) ; comaim, **péac** Ped. ii 575.

120

Do comaltab an éimḡ, mac doḡa mic Conḡobair, mac Diarmuḡa, +1458. ní heol dúinn cia do cumh an uain. do réir 23 L 17 is é "doḡa Ollbar ó Carrtoir" do cumh í, aḡt san uara haois véaḡ do bí an pite sain n-a beabó (KM. Primer of Irish Metric).

1a. féile, "hospitality." o. "a bfuil fairḡsinḡe (generosity) ann" 2a. "ní éis de," "ní éréiḡeann"; tosaḡ paóálta, "tosaḡ féile"; fo-abáim, "roinnim," "scapaim," ḡc. **péac** TD 16 7. co. "veimniḡabó air sin is eabó focal tosaḡ de éaḡasḡ píteil"; ollam do éormac mac airt do beabó píteal. 6c. ḡa seabó, "is cuma leis." 14a. masḡlac, **péac** Eriu iv, p. 55, §28.

16. "lá éigin do-éurabó sé suas an cnoc ḡ ḡḡaí oá muimnir n-a éimceall ḡ iro aḡ brúḡabó ḡo olút isteabó air." 24o. i. "bean do haólaiceabó," "bean marb" (?) **péac** KM. cluche. 26a. níor ḡlacabó, "níor háirimniḡeabó." 34c. comniḡeas = "comaró-eabḡ" ? > "oiḡeal." (?) 39a. téacs ?

Do Ruðraíde, mac dotha mic Maḡnuis, ó Doimnaill, Iarla tíre Conaill, +1608. Ar theoraidéac̃t i gcuiscead̃ muḡan do bí an pile le linn na tuaine seo do cumad̃.

1. "nuair éaillead̃ pile cairdeas a flacta caillead̃n sé ḡac doéas; ní féidir cairdeas o'ḡaḡáil ó flait̃ an fáir̃ is tá fearḡ air; má tá doéas aḡ pilr̃ó ní beir̃ uab̃ar ná ead̃la i n-a c̃roir̃de istis̃" (?)

2a. "ní raib̃ sealḡ, ḡc. mar̃ cúis maor̃t̃im aice." 3o. ní saoir̃r̃óir̃, i. "cuir̃pear ionḡant̃as ar t̃uine." 5b. "ní molt̃ar í o'ib̃e."

9o. síon (ḡac̃t) im aḡair̃, i. "o'roc̃-áó," ḡc.

15o. oé, **féac̃ 75 2.** 17a. "ba ḡearr ḡur or̃uig̃ im̃teac̃t na haim̃sire uim̃lac̃t oó."

18o. ar ḡcroir̃de, "ar nḡráó oá ééile"; an caom̃t̃ac̃, "an tsíot̃c̃áim t̃óeañraim̃t̃ le n-a ééile."

19c. do aontuig̃ mé, "ba m̃ait̃ liom," nó "do leis̃ead̃ar oom̃ beir̃ . . ." (?) 21b. aontuig̃im beir̃, "ní fol̃áir̃ oom̃ beir̃ sásta le beir̃ . . ." (?) 26a. "taca le pilr̃ó."

27c. "na pilr̃ó móra anall̃ó." 28a. cé an ḡḡeal̃ é seo?

b. **féac̃ Rev. Celt. viii 48, xv 64; Aiñre laig̃ean, féac̃ MSS. Mat., p. 268.** c. "ní éir̃o sé oom̃ c̃osaint̃." o. "tá sásam̃ ḡá b̃aint̃ aig̃e asam̃ san éad̃c̃óir̃ oo-rinne na pilr̃ó sin."

29a. ḡḡeal̃ éig̃in i o'caob̃ Con Culunn; Ceare b̃oir̃ce, **féac̃ Rev. Celt. xv. 462.**

b. **féac̃ 76 21.** c. "is m̃ian leis̃ a noiol̃," "is m̃ian leis̃ o'foḡalt̃as o'im̃irt mar̃ ḡeall̃ orra." o. "an té cúireas an t-im̃sh̃íom̃ so orm." (?) 30a. "ar m̃br̃ó a Cloinn Conaill."

c. i. Ruðraíde. 31. "aóbar mo t̃uan i o'caob̃ ḡort-oir̃ir . . . is é m̃éir̃ a nḡread̃ . . ." c. "is beaḡ an buir̃ead̃as at̃á aḡam̃ oá éiom̃n."

32. aḡ íoc, > "i n-ioñao" (?) 33c. a c̃osar, "a ráó."

34. "is é an poñn-sa (i. mo cúir̃ tal̃m̃an) at̃á aḡ teast̃áil uaim̃; tá oá ruo eile na c̃ b̃ruil̃ aḡ teast̃áil uaim̃, sair̃óbreas anm̃ór ḡ theoraidéac̃t."

34. Séamus, mac Alastair, mac Doimnaill. Dearb̃ráit̃ar do ḡom̃air̃le buir̃de do b'eac̃ó é ḡ at̃air̃ na h̃inḡine Duib̃e.

Do m̃ainistir̃ Sléib̃e Forannáin (muilte forannáin). Do lois̃cead̃ í sa bl. 1601.

2c. oot̃ ioñnraim̃, "aḡ priot̃áil, ḡc. ort̃," **féac̃ O'Con. Don's Bk., p. 124, v. 10 (t'ioñnraim̃ o'inner̃it̃).** 17a. no'ruig̃, **Ains. i no'iair̃ó**

Céast̃., féac̃ 68 4. 18c. tab̃air̃t an cúire r̃óim̃ (i. rom̃aim̃n), "aḡ tab̃air̃t na buir̃de a b̃ruil̃im̃ aḡ tr̃áct uir̃re . . ." 19a.

nó leg̃. p̃rom̃is̃ais̃?

il-léašma:

níor cuireadú annso éios aet na hil-léašma a bfuil a beas nó a mór de éadóadé ionnta. Bíodú a fíos as an léaštóir go bfuil móran focal ar b'féidir—do réir ríadál na filioeáda—níos mó ná don litriuadú ceart do cur ortá. (a-tá cuio mór acu-so le fašáil san b'oclóir.) Níto eile ée, do bí móran sgríbeoir ná raib eolas cruinn ada ar na ríadládaib seo. Mar sin, taob amuig de na hil-litrišéib cearta, tá a lán litrišé mí-čeara le fašáil sna láimsgríbeannaib. Níor b'féid liom na droic-litrišé seo do cur síos. 'Pé focal a raib aihras ašam faoi do cuireas ioir lúibínib cearnóša san téacs.

- [23 B 35, 19 (B); 23 I 40, 58 (I); 24 L 5, 21 (L); A iv 2, 96; F vi 1, 135; F ii 3, 225; 12 F 18, 13; 12 E 22, 25; 23 I 20, 157; 23 G 23, 254; 23 G 27, 260; 23 N 35, 195; 24 L 6, 27; H 5 1 12; H 6 7, 17]. 'Donné. mór 23 I 20, 23 N 35; Ó Cuaidéir A iv 2; Šan ainn BI; Ó 'Dálaiš fionn cet.
 1b. bfuile a n-u. IB. c. as dáil B. 5c. cuinne B, féadaiú L. o. m. ar noul ar hé. B, m. ar do tsuibál sar é. L. 8b. s. uot fíor coimaoise I. 9c. do BLI. 11a. adá do é. B, taomadú ašad é. L. 15a. ionghadú naé LB. o. is cr. B.
- [23 G 27, 242 (G); F vi 1, 95 (F); 23 N 14, 85; F ii 3, 152].
 1b. sir FG. 4b. beaupa a bhuio FG. 5c. beir san F, biaú san G. 8b. tuš a F, tuš (?) a G. 9a. do éroé G. 11c. dá šco. GF. 13c. a hašaiú F, eadú hašaiú G. 14c. -fainn: -črainn FG.
- [H 3 19, 3 (H)] Šan ainn ušodair. 1o. caoi H. 2a. dáil illeg. H. ; ouin H. b. iontnút H. 3c. a H. 5a. ón illeg. H. b. ar a cr. H. 7a. cartar H. b. bfuil H. 8b. šin go c. H. 12a. a méad H. 14a. fionnadú a co. H. o. bí buime H. 17a. ní b. illeg. H. 18a. mo illeg. H. 20b. labradú H. 24c. šan hé H. 25c. nraomadú H. 27c. creuēt H. o. vtreabonn (?) H. 29c. aš cor a H. 31a. caoin-tead H. c. šile do šlac H. 32a. aš illeg. H; couladú H. 35a. cr. illeg H. 36a. cr. illeg H. b. cneadú ch. (?) H. 38a. a illeg. H.
- [23 D 4, 219 (D); 23 M 16, 80 (M)]; Šan ainn D. 2c. tu MD; an blaos ar bealac D. 3c. ná oe. D. 5b. bfuilngim at e. DM. 8c. 'Dia daimsa níir D. o. nar meallac DM.
- [H 3 19, 23 (H); Eg. III 37; Advoc. Lib. XLIV 9].
 5b. 'anbuain H. 10o. na ca. H "p" ("féad") in margine. 13a. san ušar H. b. ar a šc. H. 14a. ní b. H. 17b. óairište H. 18b. veacmadú H. 28b. mé H. 29o. rišéis H. 30c. an bfuioe H.

6. [H 3 19, 11 (T); C ii 2, 17 (C)]; $\zeta\alpha\eta$ $\alpha\iota\eta\mu$ $\nu\zeta\omicron\alpha\iota\tau$. 1a.
 $\alpha\tau\alpha\iota\mu$ CT. 3o. $\nu\omicron\iota\mu\delta\iota\eta\eta$ T. 6a. $\alpha\varsigma$ so C.
 7b. $\nu\alpha$ o. T. 10a. $\alpha\omicron\eta\tau\alpha\iota\omicron$ T. 11c.
 $\alpha\tau$ $\alpha\tau$ C. 13o. $\alpha\tau$ $\eta\zeta\epsilon\iota\eta$. C. 14b. $\nu\alpha$ $\eta\alpha$. C.
 ν . $\sigma\pi\alpha\iota\varsigma$ T. 17a. $\eta\iota\tau$ CT; $\nu\omicron\iota\eta\epsilon\alpha\omicron$ C. b. $\sigma\eta\iota$
 C; $\iota\alpha\tau\alpha$ CT. o. $\eta\alpha\tau$ C. 20b. $\alpha\omicron\eta\tau\alpha$ C.
 21a. $\iota\mu\zeta\iota\omicron$ C. c. $\nu\iota\beta$ CT. o. $\beta\iota\omicron$ C. 22a.
 $\mu\beta\iota\tau\iota\sigma\tau\iota\omicron$ T. b. $\zeta\epsilon\alpha\eta\alpha\omicron$ T. c. s. $\zeta\omicron$ sl. T, s. re
 sl. C. 25c. $\zeta\omicron$ b. CT. 26a. $\nu\omicron$ $\epsilon\iota\tau\alpha$ CT.
 28b. $\tau\iota\omicron\iota$. C. c. $\alpha\varsigma$ mo C. 29b. $\sigma\alpha\eta$ α T.
 31b. τ α τ . C. 33o. $\tau\iota\epsilon\tau\epsilon$ C.
 36o. o. $\alpha\eta$ o. CT. 37c. $\alpha\epsilon\tau$ $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ T. o. $\alpha\eta$ ρ . T.
 39b. $\eta\iota\iota\iota\iota\tau\alpha\omicron$ T. 41a. $\alpha\varsigma$ $\beta\alpha\tau$ son T.
7. [H 3 19, 10 (H)]; $\zeta\alpha\eta$ $\alpha\iota\eta\mu$ $\nu\zeta\omicron\alpha\iota\tau$. 1b. $\eta\alpha$ $\nu\iota\iota\iota\iota\tau\iota\omicron\epsilon$
 H. 2o. $\zeta\alpha\tau\alpha$ H. 5o. $\tau\alpha\zeta\beta\alpha\iota\iota$ H. 8a.
 $\beta\epsilon\iota\tau$ H. 13o. $\eta\sigma\epsilon\iota\iota\beta$ H. 15a. $\mu\alpha\omicron$ ϵ . H.
 18o. $\nu\alpha\epsilon\alpha\tau\alpha\iota\eta$ H. 23b. $\tau\alpha\zeta\beta\alpha\iota\eta$ H.
 26o. $\nu\tau\tau\alpha\sigma\tau\alpha\omicron$ H. 28a. α n- H. o. $\eta\epsilon\iota\iota\epsilon\iota\zeta\epsilon\tau\alpha\epsilon$
 H. 13o. $\epsilon\alpha\sigma\iota\alpha\eta$ H. 35b. $\sigma\eta\alpha\omicron\mu\alpha$ H.
 38a. $\mu\omicron\tau\iota\iota\beta$ H. o. $\alpha\varsigma$ $\tau\omicron\iota\tau$ H.
8. [23 D 16, 185 (D)]. 3a. $\nu\omicron$ $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$. 6c. α ϵ . $\eta\alpha\epsilon$
 τ . cl. D. 10c. $\beta\tau\iota\eta\eta\eta\epsilon\alpha\iota$ D.
9. [23 D 14, 11 (D); 23 N 33, 525 (N); 23 E 14, 146; 23 K 36,
 160; 23 L 9, 230]. $\nu\omicron\eta\eta\epsilon$. $\mu\omicron\tau$ omn. MSS. 1c. $\alpha\eta$
 $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ DN. 3o. $\alpha\beta\alpha\iota\omicron$ DN. 6c. α $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ DN
 9a. $\eta\alpha\alpha\iota\tau\alpha\iota\beta$ D.
10. [H 3 19, 51 (H)]; $\zeta\alpha\eta$ $\alpha\iota\eta\mu$ $\nu\zeta\omicron\alpha\iota\tau$. 1a. $\epsilon\omicron\iota\iota\iota$ H. o.
 $\nu\alpha\iota\beta$ H. 2a. $\tau\epsilon\alpha\epsilon$ -H. 3o. $\eta\iota$ $\eta\alpha\tau$ $\zeta\epsilon\iota$. H.
 7o. $\alpha\iota\alpha\omicron$ H. 9a. $\alpha\epsilon\tau$ $\alpha\omicron\beta\alpha\tau$ $\beta\alpha\omicron\zeta\alpha\iota\iota$ H. 10b. $\alpha\tau$ H.
 12b. $\tau\epsilon\alpha\epsilon\alpha\iota\omicron$ H. o. $\beta\iota\omicron\mu$: $\nu\iota\omicron\mu$ $\eta\iota$ on $\nu\tau\alpha\omicron$ H.
 15c. $\eta\alpha\tau$ H. 16b. $\tau\alpha\tau\epsilon\alpha\iota\tau$ H. 19o.
 $\zeta\iota\alpha\eta$ $\nu\omicron\tau$ H. 21ab. $\kappa\omicron\mu\iota\eta\eta$: $\beta\tau\iota\eta\eta\eta\eta$ H.
 23b. $\iota\epsilon$ $\epsilon\alpha\epsilon$ H. 25a. τ . $\eta\epsilon\iota\tau$ H. o. $\zeta\iota$ $\nu\iota\eta\eta$ H.
 26co. $\beta\iota$: $\tau\iota$ H. 27a. $\epsilon\iota\eta\eta\iota$ H. 30a.
 α $\beta\tau$. H. b. $\alpha\tau$ $\epsilon\tau\epsilon\iota\epsilon$ H. o. $\tau\alpha\iota\tau$ H. 31c. $\nu\omicron$
 H. 32b. $\epsilon\iota\alpha\tau$ H. 36b. $\alpha\eta\zeta\alpha\omicron\beta\alpha\omicron$ H.
 38o. $\omicron\iota\zeta$ H. 41b. $\iota\omicron\mu\tau\alpha$ $\nu\alpha\iota\tau\iota$ H.
11. [H 3 19, 39 (T); C ii 2, 19 (C)]; $\zeta\alpha\eta$ $\alpha\iota\eta\mu$ $\nu\zeta\omicron\alpha\iota\tau$. 1c.
 $\zeta\alpha\tau$ τ . C. 3c. $\eta\omicron\epsilon\omicron$ $\eta\omicron$. C. 4o. $\alpha\tau$ $\nu\tau\alpha\tau\tau$. C.
 5b. $\alpha\iota\tau\zeta\epsilon$ T. 6. $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ C. 9a. α
 $\epsilon\omicron\iota\iota$ C. 10b. α $\epsilon\iota\zeta$ T. 11a. $\alpha\iota\tau\epsilon\omicron\zeta\iota\eta\eta$ T.
 14-36 $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ C. 17o. $\eta\alpha$ $\sigma\iota\tau$ T.
 18c. $\alpha\epsilon\alpha\epsilon$ T. 20b. $\iota\alpha\eta$ $\tau\omicron\tau\tau$ $\tau\alpha\tau$ $\nu\tau\tau$. T.
 23b. $\tau\alpha\tau\tau\alpha\epsilon\tau\iota\eta$ T. 28a. $\mu\alpha\iota\tau\epsilon\alpha\eta\eta$ T.
 ν . $\nu\iota\omicron\eta\zeta\iota\tau$ T. 31 co. $\zeta\epsilon\upsilon\beta\alpha\omicron$: $\mu\epsilon\upsilon\tau\alpha\omicron$ T.
12. [24 L 6, 43 (L); F vi 1, 74 (F); 23 G 23, 287; 23 N 12, 6];
 $\zeta\alpha\eta$ $\alpha\iota\eta\mu$ F, " $\alpha\eta$ τ - $\alpha\epsilon\alpha\iota\tau$ $\epsilon\omicron\zeta\alpha\eta$ $\omicron$ $\epsilon\alpha\omicron\iota\eta$ (?) 23 G 23;
 $\omicron$ $\nu\alpha\iota\tau\iota\zeta$ $\tau\iota\eta\eta$, cet. 1a. $\epsilon\epsilon\alpha\tau\alpha\tau$ F. b. μ' LF.
 ν . $\epsilon\tau\tau\alpha\zeta$ ι α . α . L, mo $\epsilon\tau\tau\alpha\zeta$ F. 2b. $\epsilon\alpha\epsilon\alpha\iota\tau$
 $\beta\tau\epsilon\iota\tau\iota\mu$ sl. $\sigma\iota\omicron\iota\eta$ L. o. $\zeta\epsilon\upsilon\tau\iota$ LF. 4-9 $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ L.
 4a. $\alpha\eta\eta$ $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ F. 8c. $\tau\alpha\zeta\alpha\iota\eta$ F. 10c.
 $\iota\alpha\iota\beta\epsilon\omicron\tau\alpha$ $\sigma\alpha\eta$ l. $\alpha\tau$ α τ . LF. 12a. $\alpha\tau$ $\eta\iota\epsilon$ L.
 13c. $\alpha\varsigma$ L, α F. 14c. $\nu\omicron\mu$ ϵ . $\nu\omicron\eta$ ϵ . L.
13. [F vi 1, 29 (F); F ii 2, 84; 23 N 34, 136; 23 G 23, 289]; $\nu\omicron\eta\eta\epsilon$.
 $\mu\omicron\tau$ F, F ii 2; $\omicron$ $\nu\alpha\iota\tau\iota\zeta$ $\tau\iota\eta\eta$ cet. 2b. $\nu\iota\omicron\zeta\tau\alpha\varsigma$
 F. c. $\alpha\tau$ $\alpha\beta\epsilon\sigma\tau$ F. 4c. $\tau\iota\alpha\epsilon\tau\tau$ F. 10a.
 $\alpha\eta\tau\alpha\omicron$ F. 13o. τ $\alpha\eta$ $\epsilon\iota\zeta\epsilon$ F.

14. [23 D 4, 31 (D), Stoneyhurst MS (S); F vi 1, 10 (F); 23 G 23, 235; 23 L 13, 16]; ἤσαν αἰνν D, 23 L 13; ὀοννέ. μόνρ 23 G 23; ὁ Ὀάλαϊς ῥιονν F. 2c. cr. ἤσαν ὀόνρ F. 3c. ιτ ῥιονν abest D, c. ιτ ῥιονν οὐιτ sat Δ F. ο. τὺ το ὀρ. 1s c. DF. 6a. urra D. c. ciallmar F, ciallreiß D. 8b. naé aínceill F, na hamaéceill D. c. bíorú naé veim cr. 50 c. F, naé veana an cr. 50 c. D, bíorú naé oionghann cr. co. S. 9a. Δ bríß D, τὰ bríß F. b. van tocun na ha. D. o. 's abest D, cas vo (?) o. vo (?) o. F. 11c. taréais D. 12a. lias D, lias F. c. 50 bríos vo FD. 14b. turas 5. F, re cruas D. 16c. br. Δ óiß D. o. τὰ cr. D.
15. [H 3 19, 16 (T); C ii 2, 3 (C)]; ἤσαν αἰνν υῡτοαίρ. 2c. Δ τὰ C. 3c. hí T. 4a. ἤσαν an doimoiá CT; trínéto C. 6o. na 5c. T. 7c. 5a mbí CT. 8a. pearsa T. 10a. poimn píloir C. 13c. nḡabtar ar nḡ. T. 14c. mill C, moill T. 15a. catóitḡe C, cathóitḡeac (?) T. 16a. na anaiñ ιτ (?) C, na noim-eúre (?) T. o. cuir na maíe C.
16. [F vi 1 44 (F); F ii 2 259; 23 G 23, 276; 23 N 34, 114]. 2o. ceapás F. 5b. oon óß F. 6b. an abest. F. • 8b. le céile F.
17. [23 I 40, 16 (I); 24 L 13, 1 (L); 23 A 8, 177; 23 G 27, 59; F ii 2, 4; F vi 1, 5 (F)]. 1a. véanaró I, véiniró F, véiniré L; Δ síol FL. 2b. an ríós ó I. c. 50 m. m. LF. 6c. óß vo bí re n-ióona FL. o. iomróa FL. 8a. ar m. o FL. c. bí na hu. I. 9a. trát FL, abest I. c. ó abest I, cuairt lúß pa tairéib an t. FL. 11. abest LF. 11o. τὰ τucsat céim I. 12b. vo-císiön cúa I, vo cíösion cúa FL. c. mannead ar an uair FL. o. as clumsm c. I. 13b. n. s. Δ ḡné ná Δ ḡnóim FL. 15o. labra tarba FL. 16o. lámsit IFL. 17o. vo br. I. 18a. tósḡuio FL. 19a. sna voigñib L, sna voimñib F. o. altoigé I. 21a. ruḡsoin L, ruḡsin F. 22. abest I. 23a. tarannair LF (et sic 24, 25, 26). o. an riß I. 24b. beirte 1s b. FL. 25a. san uññ nar p. FL. 26. abest FL. Δ. ve ar or. oirbeirt I. 27b. s. áóaim FL. 28. abest FL. c. pás I. 33a. cruetsa Δ ccruet m. I, ccruíte cás m. FL.
18. [23 A 20, 96 (A); 23 G 20, 94 (G); 24 B 31, 113 (B)]; 5 b. ὁ hēoḡusa G; ἤσαν αἰνν cet. 1a. beata GB. 2a. tarsa G.
- 18a. [23 B 24, 426 (B)]. 1a. beata Δ B. c. pfoir Δ mbromm B. 2b. tusa Δ riß na ríós B. 3o. vo B. 4b. bámair B. o. mbromm B. 5a. vo B; vo B.
19. [H 3 19, 16 (T); 23 B 35, 18 (B); 24 B 31, 52 (X); F vi 1, 45; 23 G 23, 230; F ii 2, 261]; ἤσαν αἰνν BXT; ὁ Ὀάλαϊς ῥιονν cet. 1o. cr. eata T. 3o. ḡnát abest BTX. 4b. luad as m. BT. o. e. calma BX; cáro B. 6a. malla T. b. beartar B. 7b. ní cneasta ós T. o. -úr abest BXT. 8a. bruinne T. o. naombean BX. 9a. p. liom T. b. ren cosmuit T, rearsaímaí B, re nar saímaí X. c. ruaimniß T, ruaine B, ruinne X; éiaróuib BX. o. pa 55. XT; buailiró T; óiaruuió B, o'aróuib X. 10b. no. br. mñ XB. c. nḡ. cr. cr. BXT. o. ḡcruiñ sirosocair

- s. T. 11c. ης. ὑρ. ὑρ. BTX. ο. ῥορρῶρρῶρρῶρρῶρρ
 BX, ῥορρῶρρῶρρῶρρῶρρ T. 12b. ῥορρῶρρῶρρῶρρῶρρ T. c.
 τρῶρρῶρρ BX, τρῶρρῶρρῶρρῶρρ T. 15. abest X; α. ας τῶρρῶρρῶρρ B.
 ο. ρῶρρῶρρ T. 16a. τῶρρῶρρῶρρῶρρῶρρ n. T. b.
 -11a5 BX. c. re α BX, rer T. ο. ῥορρῶρρῶρρ T.
- 20. [O Con. Don's Bk 81 (O)]. 24c. u. re hu. O. 25c.
 τῶρρῶρρ O. 27a. ῥορρῶρρῶρρῶρρ O. 35b. τῶρρῶρρ O.
 37a. ας abest O. 39o. 1ar ῥῶρρῶρρ O; ῥῶρρῶρρ O.
21. [H 3 19, 5 (T)]; ῥῶρρῶρρῶρρῶρρῶρρ. 2a. ῥῶρρῶρρ T.
 3a., 4a., 5a. nī ῥῶρρῶρρ an l. ῥορρῶρρῶρρ.
 4b. ῥορρῶρρῶρρ T. 5c. mīnīc T. ο. ῥῶρρῶρρ T.
 6c. bean abest T. 7a. αἰl T. b. cūmīnī T.
 c. ῥῶρρῶρρῶρρῶρρ T. 8c. ῥορρῶρρῶρρ an b. ῥορρῶρρ(?)
 ῥορρῶρρ vel coir T. ο. ar ῥῶρρῶρρ T. 9a. on ῥῶρρῶρρῶρρ T.
 12ab. ῥῶρρῶρρῶρρ: mīnīcῶρρῶρρ T. c. ῥῶρρῶρρ T.
 13c. τ. neac T. 14b. α T. 15a. mīc T.
 c. ῥῶρρῶρρῶρρ an T. 16b. mīnīc T. 19b. α
 abest T. 20b. ῥῶρρ c. α cor T. ο. son T.
 21a. cūmīnī: ῥῶρρῶρρ T. 25o. ῥῶρρ c. T. 27c.
 ῥῶρρῶρρ T. 28a. -ῶρρ T. 29a. τῶρρῶρρῶρρ; "ῥῶρρῶρρ"
 in margine. T.
- 21a. [H 3 19, 3 (H)]; ῥῶρρῶρρῶρρῶρρῶρρ. 1o. ῥῶρρῶρρῶρρ H.
 2c. ῥῶρρῶρρ ῥῶρρῶρρ H. 5c. mīnīcῶρρῶρρ H. ο.
 mīnīcῶρρῶρρ H. 8o. ῥῶρρῶρρῶρρ H. 12c. oīre H.
 13b. cūmīnīcῶρρῶρρ H. 16c. α cl. H.
 19o. ῥῶρρῶρρῶρρ H. 22a. ας cāra ῥῶρρῶρρ H. b. ας
 H. 23o. τῶρρῶρρ?
22. [23 M 23, 42 (M); 23 D 4, 42 (D); 23 M 16, 72 (=D)]; ῥῶρρῶρρῶρρ
 M, ῥῶρρῶρρ. mōr, cet. 1b. ῥῶρρῶρρ D. 2a. 1s.
 abest M. b. nīr ῥῶρρ D. 3a. α ῶρρ D. 5o.
 ῥῶρρῶρρ DM. 7a. an τῶρρῶρρ ῥῶρρ D. b. bīos ῶρρ,
 bīos M. c. nā an s. D. 8a. mīnīc M. b.
 ῶρρῶρρ M. 9o. osnānīcῶρρ M, osnānīcῶρρ D. 12a.
 bearas D; blac DM. 13o. snī ῥῶρρ D, snī leat M.
 15o. nā an D. 16b. na ῥῶρρ D. 17b.
 ῥῶρρ ῥῶρρ D. c. brac DM. 18c. α leīgan D.
- 23 [H 3 19, 53 (T)]; ῥῶρρῶρρῶρρῶρρῶρρ. 2c. ῥῶρρῶρρ T. 7c.
 se na ῥῶρρῶρρ ῥῶρρ ῥῶρρῶρρ T. 8a. ῥῶρρ c. T. 12cl.
 hē ῥῶρρ. s. s. T. 14a. cīr τῶρρ T. co. sin; ῥῶρρῶρρ T
 T. 18a. nabarar T. 22o. αoncloc T.
 23b. ῥῶρρῶρρ T. co. sīl: mīnī T. 25a. mar T.
 26a. α abest T. 27c. ῥῶρρῶρρ ῶρρ T. 30o. α T.
 32co. cūmī: ῥῶρρῶρρ T.
24. [H 3 19, 52 (T)]; ῥῶρρῶρρῶρρῶρρῶρρ. 3b. 1oair T.
 7c. se T. ο. hūῶρρῶρρ T. 8a. ῥῶρρ T.
 9c. -ῥῶρρ T. 11a. ῥῶρρῶρρῶρρ an brac se
 T. 13c. os α te α leanām T. 15c. ῥῶρρῶρρ
 T. 16c. αonām T. 20b. ῥῶρρῶρρ T.
 21a. ῥῶρρ e T. ο. an ῥῶρρῶρρ T. 25a. ῥῶρρ se ῶρρῶρρ T.
 27c. ῥῶρρῶρρῶρρ T. 28c. α cāῶρρῶρρ T.
- 29c. se T.
25. [23 F 16, 123 (F)]. 5a. τῶρρῶρρῶρρῶρρ. c. creīom
 F. ο. ῥῶρρῶρρῶρρ F. 7c. ῥῶρρῶρρῶρρῶρρ so F; τῶρρῶρρ
 ῶρρῶρρ. 9c. ῥῶρρῶρρῶρρ F. ο. αonām F.
- 25a. [O Con Don's Bk 70 (O); 24 L 6, 39 (L); 23 N 33, 504 (N);
 23 K 36, 168 (K); 23 G 23, 233; 23 N 34, 80; F. vi 1, 109];
 ῥῶρρῶρρῶρρ OL, ῥῶρρῶρρ. mōr, cet. τῶρρῶρρῶρρῶρρῶρρ.
 1b. αῶρρῶρρῶρρ L; sic leg. ῥῶρρ. linn L. 6a. ῥῶρρῶρρῶρρ

- neamhó 1s L. 8b. luaidh-O, luig-LK. 10a. doimte L.
 13c. do mo doimhion K. 16a. easbolóir L.
 17a. donim deis mo LNK; éionnta KOL. b. co.
 riadha O, 1s fá L. 17c. -33 absunt NK. 18o. an
 uile L. 23-33 non nisi O. 33. oirreolair O.
26. [H 3 19, 30 (H)]; san ainm uisair. 2b. peaca H.
 4c. deain in sé fá H. o. caoir H. 8o.
 ní fá H. 10o. ní b. H. 11b. ní b. H.
 12o. uionmha H. 13a. leas an H. b.
 tapra H. o. teasair H. 14b. o. mar o. H.
 15b. mbis H. 18c. cé bdoi H. 20c. toir 1s
 H. 24a. nar H. 25c. leasair H. 28a.
 tar H. 32c. tréise H. 34o. uine : cise H.
 35a. as n-1, H.
27. [23 B 35, 6 (B); 23 L 34, 158 (L)]; san ainm BL. 1o.
 nae fto s. BL. 5b. so n-1 BL. 7ab. caoir
 BL. 10b. leg. ní fóir easgal a. ? 11c. uionghaó
- 27a. [H 3 19, 9 (H)]; san ainm uisair. 4b. don réim
 H. co. inean: imgead H. 7b. cluicad gur
 cuir H. 8b. bpuaslozad H. co. labra: dar snadma
 H. 10o. a tr. H. 13a. noctala (?) H. o.
 héinreim H. 16c. a corp H. 20c. uoair
 puit sa bpoal H. " vel -uoru (?) in margine H.
 23a. nocta H. o. an uair H. 24a. uoairuie
 uime H. c. ó hegypt H. 25c. ar soir (o super s)
 H. 27o. miodar H.
28. [F vi 1, 15 (F), F v 5, 280 (X), 23 M 34, 575 (M); 23 N 13, 159.
 23 E 14, 176; 23 A 8, 205; 24 M 11]. 5o. uais FXM
29. [D iv 2, 90 (D); F vi 1, 103 (F); 23 D 3, 35 (X); 24 L 5, 1;
 F ii 3, 293; 23 B 31, 333; 23 E 14, 174; 23 M 30, 439;
 23 N 34, 44]; ní hionann easar na rann i nscá L. 1a.
 éirir X; iúna FX. b. noan a. D.
 2b. a é. F; abrahuis D. c. an abest D. 3a. do
 sgríob C do cás X. b. res an X. 4a. san (?) sl.
 D. b. nar F. c. do sgríob C. do c. X. o. seanair
 FD. 5c. do-ní an f. X. o. aitreistear F.
 6b. iolbóanac X. 7b. i abest F; mar tiocpas mairion
 m. X. c. so ria an X. 8a. biasa an mra X.
 b. sa ce. D. c. ní uir X. o. mbr. an r. X. 9a.
 buso (?) lán X. b. sac cuan 's F. o. lasair na sc. (?)
 D. 10b. éinir F. o. da f. F. 11a. lá
 len uailioó (?) X, lá len haile (?) D. b. 1s an ló sin leis-
 puidir X. 12a. lá an uet sac fuinn X, lá luét sac
 fuinn(?) D. c. cairde 7 creit X, cairde 7 croit F; do ní
 cairde . . . (?) sac (?) creit D. 13a. an triar
 F. 14a. no clos D, do clos F. c. san bioé X.
 15c. san cr. X. o. san abest XFD; uile XF.
 16o. ó á. 7 ó hu. X. 17a. c. an uile X. c.
 ón ngr. X. o. cn. co. F. cn. co X. 19c. mbia X.
 19a. non nisi X. 20a. an ceastramó lá
 uéas uáir X. c. noa X; noa bia D. 21a.
 cás an treas lá X. b. c. an arto X. o. tar b. s. c.
 doclunro X; ionar cuirir F. 22 c. sia X; bráé
 CFXD. o. ciunlanaé F. 24c. rinn X. o. a
 abest X. 25b. paphocum tre X. c. oo-b. ar mbú s.
 X. 26c. san m. 1s s. o. X. 27a. bí na hoct(?)
 D; uir 27 7 28 ta rann uoiléite D. 28a. a orem.

- rom féic X. b. teacúir X. 29b. san l. teolec (?)
 as diaibul D. o. uail D. 30a. m. cneas do cuiread
 F. c. cumuing X. o. bpuiling X. 31b. tuilleas
 D. 32b. leanaio mé a meic na mb. D. c. an
 or. o. 33o. toig D. 34a. oisleoigao D,
 poisgeolaó X. o. seac n. X. 35 b. atáio tuas
 mun F. c. -treabhaib F. 36c. sc. muire F;
 ante 37 tá rann nac oisigim D. 37a. sairto FX;
 sreama (?) D. c. tulc (?) D. o. nar leasgar F.
 38 non nisi X. o. mar X.
30. [H 3 19, 39 (T); C ii 2, 18 (C)]; san ainm uigaoir T, Cormac
 ó huiiginn (altera manu) C. 2a. measrao .C. b.
 m. fein a puair C, m. sain a bpuair T. 6o. a baia C.
 7c. uob iomroa T. o. uoiomroa T. 11, 12
 absunt T. 11b. anaiici C. 13a. peacaib CT.
 c. uoelgini T. 14o. an brae C. 16c. a
 abest T. 17a. do luit uoiime as uioi ar naipiaic C.
 b. c. sur e. C. 22b. ar cl. C. 24b. a
 ós C. 29a. leic abest C. c. a tal. C. o. f.
 ní f. ní u. C. 31b. creact C. o. ma do C.
 34o. arioleasg C.
31. [O Con. Don's Bk. 87 (O)]. 5o. do eiz O. 15a.
 far tuillsioim O. o. oá bpuil O. 16c. se puair
 O. 17c. sa tsic O. 23b. ba abest O. o.
 cumna O.
32. [H 3 19, 47 (H)]; san ainm uigaoir. 3b. coetrom, raóann
 H. co. uulca H. 6o. an H. 8c. a
 neamponn H. 10o. do H. 12a. mo abest.
 13b. caiteas H. 14a. aorum H. 16a. beao H.
 b. e. a c. H. 17a. uon H. 21c. bio H. o.
 a abest H. 27c. bi a mb. H. o. ur hobao H.
 29co. uph-: lh-H. 30c. ler H. 30a. 31a., 32a., illeg.
 H. 32c. tuic a beal creacta a H. 34a., 35a.,
 37a. illeg H. 38a. suibe H. 40a. illeg.
33. [Stoneyhurst MS. (S)]. 3a. baia a cairtoisg S. o.
 caic S.
34. [H 3 19, 50 (H)]; san ainm uigaoir. 1a. illeg. H.
 2b. a cairtoas H. 4a. ma sc. cr. H.
 o. neamtuur H. 7c. nac c. c. H. 8c. 's
 abest H. 9b. cuam H. 12a. mbeata H.
 13b. anuam H. c. an H. 15co. cumair: puoir
 H. 19a. teime H. 20a. nio a. H.
 22a. cuirio H. 23a. turas H. 24a. -cill
 H. 27o. as eol H. 31a. uile (?) H.
 35a. suipisgel H.
35. [O'Con. Don's Bk. 86 (O)]. 6c. nar tuas O. o.
 anasal O. 10c. tren to. O.
36. [23 Q 2, 86 (Q); F vi 1, 135 (F); F ii 3, 263; 23 N 34, 6; 23 N
 14, 134; 23 G 27, 196; H 4 4, 140; H 6 14, 174; H 4 20,
 228; O'Con. Don's Bk. 224]; atairn mac ceoguin O Con.
 Don's Bk.; uonnacó mór H 6 14; an tairn Brian mac
 Siolla pátrais H 4 20; san ainm QFH 4 4; ó ualais
 fionn cet. 1c. e. sna c. sar cc. Q. 2a
 is abest F. b. cumann m. F. 3b. nioir cuir u. F
 4 abest Q. 5c. an uile ní teime Q, an uile nio tme
 san F. 6a. beart ciuntair F, breic cuntair Q.
 c. an c. rehaatir na huair Q, an c. re haatir na F.
 o. an feacam F. 7a. as Q. 8b. bio QF.

37. [23 D 13, 176 (D); 23 I 40, 150 (I); 23 F 16, 125 (F); 23 H 8, 56 (H); 24 L 6, 28 (L); 23 D 14, 40; 23 G 27, 243; 23 B 31, 344; 23 G 23, 256; 24 P 11, 160; H 3 19, 19+36; H 3 6, 628; H 1 6, 126; H 4 5, 164; H 4 10, 5]; ʒAN AINM D, H 3 19, H 3 6, H 1 6, H 4 10; ʒOPPATÓ PIONN CET. 1b. AN M. F. 4b. m. BUR M. H. 6a. T. PA T. H. 7b. POCHACÁN I, POCHACÁN H, POCHACÁN F, POCHACÁN L. 8c. R. MAR 'OO FL, R. AÉT CIA 'OO D. 10a. N-ORÉRAO F. C. NŠIL HF. 12a. EISEAN LFD. b. ISE L. 14a. 'OO-NINN HF. 16. abest D. 17a. n-ABRAE H, n-ABRAOI D. b. PAOI ʒEIBE HIL. c. NÍOR AÉOŠAIS H. 18b. TREIB Ó. H. c. 'OO P. HL. 19c. OIRN FIH; IONN- LIFH. 20a. -se abest H. b. IS Í. T. F. 21a. 'OEACRAČA FDI. 22b. IeANB 'OO F. 23. abest F. 25a. -člao FH. b. TTAH- H. 26a. NÍ BÍ AN TS. SO AN H, NÍ BÍ A S. DIL. c. 'OO. AÉT abest D. 27a. P. Í MA AN L. H, P. N L. F, P. Í NÁ L. LT. 29a. IS LDHF. 30c. ʒʒAN OŠ. 'OO OÚN OÉ O. F. c. AS ME PA (?) CÚL A C. F. 32a. MBINN F. c. Ó P. P. H, AR P. P. FL. 35. abest HIL. 35a. ʒCLUIMTOAOIS F. 37c. bAÍRPE: TADÍʒPE H. 38a. TRUAŠ AN T. F. c. EAO A R. F, PEAO A R. L. c. [ʒCON DIGHL. 39c. ʒÉ CUM HFLID. c. O. NA FUIL F. 41c. AN L. L, L. NAČ L. D. 42b. A AÓARČA IH, AÓARČA FL. 44. abest HIL. 44a. m. MÉ TAR M. D. c. AN ÓŠ F. 45-46 absunt IL. BA ČEART NA POCAIL seo tíos Ó 23 D 14 'OO ČUR ISTEAČ. 4b. RIS NAČ. 5c. PIONNČÚR. c. -TÚR. 6b. bPRI. 7b. POCHACÁN. 8c. OÁ KÉIR AÉT ʒÉ. 9c. OTAR. 11a. 'OO OIL. 14c. NAR ČLEAČT. 16. abest. 17a. n-ABRAE. c. PAOI ʒEIBE. 19c. OIRN. 20b. AS É TÁRČAS. 21a. 'OEACRAČA. 22b. AN IeANB. 23b. AS PL. 25b. OTAR. 27a. Í abest. b. NAČ ION. 29c. IS É OŠ. 30c. ASAS (?) MÉ. 32c. SÁSAS AR P. P. 33c. NUALLA. 35c. OÁ ČL. 36a. LE ʒAČ. 37a. SMÓL ŮL. 38a. UIRRESI AÉT 'OO Č. c. A CONČ. 41c. L. NAČ LÓR. 42b. A abest. 43c. ʒAN AIRTO. 44a. MÉ TAR M. 45c. MA A ČR. 46a. IARCCOMARC. c. OÁ Č.
38. [O Con. Don's Bk. 88 (O)]. 1b. IS abest O. 9b. ʒO O. 10b. PEACŠANŠRÁRÓ O. 11b. ČRUARÓ O. c. MBUARÓ O. c. O. BPUAIR O. 13c. NA HO. O. 26b. BŠ. UAM O. 28a. CCAOTR- O. 31b. A O.
39. [O Con. Don's Bk. 91 (O)]. 12c. AN PÍRÉAN O. 15c. ʒOMA O. 17c. ʒOMA O; AR NT O. 18a. 'OOŠÉABAČO O. 19b. BAŠ (?) Ie O. c. SAN ČLI Ó. O. 20c. TAČB BRAON VEL ʒAOL O. 34b. ISE AR O.
40. [H 3 19, 26, (H)]. 5a. LINN abest H. 6a. AŠAIR H. 7c. A H; BPAIRE H. c. AÓ- H. 8a. ČOMAIN H. 9c. BOČTA H. 13c. AŠ (?) H. 14c. A BŠ. H. 15b. -ROIŠNE H. c. RIŠ H. 17c. SIN H. c. OÉ IS C. H. 18c. AN ʒUM H. 21c. PAČO SIČ H. 22c. ANPAČO H. 23b. SLÁN H. 24a. A ČÉIL. 26a. PLOIČEAM H. 29b. AN AIRTOŠ H. 30b. NÍOŠBAN H.

41. [O Con. Don's Bk. 64 (O); 23 D 14, 15 (D); 23 K 36, 162; 23 N 35, 116; 23 N 33, 516; 23 E 14, 147; 23 G 27, 236; 24 L 6, 44; F vi 1, 96; F ii 3, 204]; ʒan ainn 24 L 6, 23 G 27, F vi 1; ó dálaiz ʒionn F ii 3; ʒonnē. mór, cet.
 2c. ʒiontaē D; ʒo ceanglaē D. 4a. ʒiarratō DO.
 ʒ. ʒot O. 6a. n-a n- abest D. b. aingle
 ʒo nñh O; a ʒc. O; c. IGT l. 445. ʒ. ʒa cainʒion ʒlan
 O. 7. abest D. b. ʒóib abest O. 8b.
 ʒál ʒo ʒcr. D. 9c. s. a luir D. 10c. a ninn-
 readō D. 11ʒ. na ʒo. r. á. ó D. 12a. bea-
 air D; an ʒiolla D. b. ʒruatō m. ʒeinrō ʒroiz m. ʒ.
 D. 13c. m. ʒc. ʒc. O. ʒ. mb. nō. nōē O.
 14a. ʒo ʒpásatō ʒa ábail l. D. c. is ʒréan ʒo
 D. 16a. ʒuirtio ʒrí D; ʒo ʒéiz O. b. s. ʒar
 ʒeacōm m. D. ʒ. ʒun ʒl. D. 17a. ʒabais D. ʒ.
 ʒ' abest DO. 18a. innisrō D. b. ʒort O.
 19b. leis nír D. ʒo. ʒararō: ʒamain O. 20b.
 nírē é uair O. 21. abest O. ʒ. ʒa ē. ʒ. ʒl.
 D. 22c. nōeasóiz D, nōeasóir O, nōeasóil IGT
 l. 104. ʒ. s. éas D (ʒéac IGT l. 104). 23b.
 áom O. 24ʒ. seac DO. 25a. ʒásaro D.
 26c. báuar ʒao ē. ar ʒt. O. 26ʒ. nō. nō
 O. 27a. bearrar D. 28a. macám O.
 29b. nōa. ʒiaē an ʒioc D. 30b. a. a. ʒ. ós ʒr. br.
 D. c. naom-D. 31. abest D. a. riʒteac O.
 33c. nō. an D; a óion crann O. 35a. san ʒior-
 muiʒ O; easar na rann i nD: 36, 38, 37, 39, 41, 47, 42-44,
 46, 40, 49. 37abc. is abest O. ʒ. aʒ c. c. O.
 39a. ʒusa O, is tú D; ʒáit O, ʒáite D.
 40a. ʒillim O. 41b. nIp. D. c. áa. áa. D.
 42b. ʒirō lór O. 43a. ʒoēur l. O. c. mbē O.
 44ʒ. ʒrom D. 45a. abest D. 46c. ʒarra
 aʒus D. ʒ. ʒill ʒo O. 47b. ʒp. p. na n. D.
 48. abest D. 49a. céao slán bioēslán a ʒ.
 éumēa D. c. an beacā O. ʒ. a mbarr D.
42. [H 3 19, 1 (H)]; ʒan ainn uʒuair. 1c. ʒan ro. H.
 2ab. prim: riʒ H. 7a. ca H. 11aʒ
 amain (?) H. 12b. col H. c. ʒpuiōe H. ʒ.
 oʒ H. 14c. bruimōtar (?) H. 15a.
 a ci. H. 17-26. illeg. partim. 17b.
 a ʒalmain H. 19b. luas H. 21ʒ.
 om. H. 23c. ruatō H. ʒ. ʒan uar H.
 25b. ar a la. H. 27a. eao nac (?) H. c. ʒeiseao,
 ʒliʒpeao, ʒleisrō IGT l. 773. 28a. ʒuileʒro H.
 b. is c. nar cáir IGT ll. 1721-2. 29ʒ. ʒo H.
 30ʒ. ʒcn. H. 31ʒ. ʒear a ʒpál H.
 32a. ʒreim H; mboit ʒar mo ʒait H. b. na roit ʒo
 neit H. 35a. hsuiri H. b. ina suirō ʒi H.
 ʒ. ʒabus H. 38ʒ. amar H. 39ʒ. is
 H; is H. 42a. ʒamsa abus c.b. bl. H. ʒ.
 ʒon (?) ʒart H. 43a. ʒc a laotō H. 45b.
 ʒan colʒ H. 46a. ʒreas barr H.
43. [24 B 29, 166 (B); 24 L 6, 34 (L); 23 G 23, 295; 23 G 27,
 253, 23 N 35, 174; F ii 3, 246; F vi 1, 140; H 6 14, 171;
 O'Con. Don's Bk., p. 264]; ʒonnē. mór B, H 6 14;
 Colmán (!) F ii 3; ʒop. ʒionn O'Con. Don's Bk.; donʒus
 ʒionn, cet. 1a. ʒeim B ʒéan L. c. an ʒuamuro
 B, an namuro L. 3a. ʒacair L, ʒacuir B. 4c.
 mbeirē L. ʒ. sé na o. L, ʒoēan ʒ. B. 7a. mo

- énuad B, mé an truaig L. 9a. tr. 5aé lá dá L.
 c. éuit a éiois BL. 10c. n5. 5. B. o. is abest L.
 12c. éeann banae uio5- B.
44. [F vi 1, 133 (F); F ii 3, 188; 23 N 34, 157; 23 G 23, 253];
 5an ainm F; Donncaó mór, cet. 4a. gloine F.
 b. uo sin air a toil F. 5a. is 5iorra 5uais F.
 6a. air noigean a rí5 ar huét F. b. 5ruarais. 7a.
 seachna F. 9a. luac F. b. mbearta foil5 F.
 10c. séite F. 11a. seachna F. b. naoim-
 mic F. 12b. dáil uíol a luas F. 14b. tci
 F. 15a. coireti F. o. m'a. ná tréig F.
 16a. uíoélaó F. b. roctam F. c. 5o noig5bo5 F.
 o. as síoónón F; acám F.
45. [O'Con. Don's Bk. 89 (O)]. 1b. ní linn O. 2o.
 cáro O. 10b. coimróig O.
46. [O'Con. Don's Bk. 83 (O)]. 2o. is abest O. 3c.
 uo é. uamraio O. 5a. ar i. O. 8o. as um.
 O. 19b. ainma O. 28b. cloinne O.
 42a. iao uile O. 43c. lá folá O. 45a. éaois-
 eao O. 51a. téio O. 52c. téacs? 53c.
 mbreic O. 58b. boimn uo úiultao mc O. co.
 flaic tóib artoilil ní háil ní maic altuigim monóir O.
 59c. san tige O.
47. [O'Con. Don's Bk. 90 (O)]. 4c. uo cí sní O.
48. [H 3 19, 27 (H); O'Con Don's Bk. 80 (O)] 2b. a 5cuirio
 H. o. éuir- O. 11a. cíce a O, a éig H. b. uo
 hsin a H, uar síne O. 15o. na uime HO.
 16c. 5a se. H. o. astig HO. 18b. slána O.
 19b. 5ur ho. uon f. HO, sic leg. 21b. sa
 tsl. H. 26b. cuirni H. 31b. maioite as m.
 HO.
49. [23 D 13, 162 (D); 23 F 16, 51 (F); 23 M 16, 225 (M); 23 K 25,
 35; 23 B 37, 2; 23 G 23, 275; 23 L 37, 210; 23 D 32, 115;
 23 N 34, 111; 24 L 6, 4; 3 C 18, 263; F ii 2, 267; F v 5,
 297; F vi 1, 50]; Donnca. mór F, M, 23 K 25, 23 B 37,
 23 G 23, 23 N 34, F ii 2; 5an ainm cet. 1c. 5corca
 DFM. 2o. 5ceméit M. 7b. 5naoi D.
 9b. fíoróroá M. 13c. le scríob uíreac F. o.
 meambruim F. 14c. 5ruig5car F, 5ra5car M. o. r.
 maione 5an mítreoir M, naé aréuig aiceo F.
50. [O'Con. Don's Bk. 117 (O); 23 K 36, 190 (K); 24 P 4, 250;
 H 3 19, 21 (T)]; 5an ainm T, Donncaó mór cet.; eadgar
 na rann a5 K: 1-3, 5, 4, 9, 6-8, 10-19. 2a. uo bal
 liom c. O. c. sulcar K. uo uom éol. K. 3b.
 uoríose K. c. trua5 an ruaig más K, ué mo é. O.
 4a. ruaig uom nise K. b. ruaig san s. K. c. léinn
 san KT. 5c. beap trác ní K. 6b. uo bur n-e K.
 7a. tuislig5te K. b. ort a fí. K. c. 5p. acar a é. K.
 8c. ní so an c. uea5sói5 T. 9b. ná cuir haitepar
 oramsa K. 11a. mar uearaio KO. o. an5ruic O.
 12a. uo. uait K. b. fuil uo fíomais an éaouair K.
 c. tomuis uib a K. 13b. corcraó K. 14c.
 ceann fat O. 15a. meallais K. o. na feoil K.
 18b. uou éal5aib is uou O. 19a. uo bí an
 uile níor K. 20a. an br. T. 21o. mar sin O.
51. [F vi 1, 123 (F); 23 M 16, 220; 23 N 34, 11; 24 L 13, 13;
 23 G 23, 292; 23 B 35, 9; F ii 3, 303]; F, 23 G 23, 23

N 34, Donnchad mór, 23 M 16, 23 B 35 τὰς μαρ τῶν αἰρε;
cet. gan ainm. 1a. beata F. b. vā ē. T. c. u.
tall ní F. 2b. más ioc F. 3a. uain fínn f.
b. uait F; gráasab taim F. c. asab 5. br. acú o.
F. 4c. cuim sochar F. 5a. 5. ná 5. F.
6a. oib F. c. ríogbr. F. 7a. luad-
uif. F. 8b. bhróirir F. o. ss. mo nó láin uaim F.
10, 11 absunt 23 M 16. 9c. nac cinn F. 10b.
ctí F; cuim F et cet.

52. [H 3 19, 7 (T); C ii 2, 11 (C)] gan ainm uisda; 1c. vo
br. T. 3a. o. nar ol. C. 4c. ó toil C.
5b. ceantuisce C. 7a. fado C, o b. T.
9 abest C. o. eirecead T. 10c. ar CT.
14a. nar TC. c. o. a o. T. 16b. na cúis c. c. T.
c. nocho t. C. 18 b. rem. u. C. c. adas C,
adais T. o. sadail T. 20c. sé o'a. as a uet C.
23c. ció í C. o. is hí C. 26b. bí T.
30a. é T. c. hé C. 33c. buire CT.
35 b. veineasla do tr. T. 37c. bia T;
réis T. o. mo ráda f. C. 38a. mo abest C.
b. ofosglad C; 28 post 25 C.

53. [3 C 18, 249 (C); 23 M 16, 226 (M)]; gan ainm C, Donnchad
mór M; 1o. a fír sa. a saogail C.
2c. vo bo. C. 4a. miter du. M. c. luad an saogail
M. o. baogail M. 5b. cr. a cu. C. 6o. f.
vo b. C. 7a. cuir an ts. vo C. 8c. -bad C.
9. abest M. 10b. re ha. M. 12c. von
croc MC. 13c. se ta. C. 15c. voo n. CM.
16a. adá r. M. b, vo bí an C. 18c. sa l. C. 19a. t-ól
ná N. c. an é hins (?) M. 20o. so lá s. is an
s. M. 22c. vo láib C, voo láim M. 23a.
illeg. C. 24 b. ó taol C. c. soim M. 25o.
accarta C, acra (?) M. 26c. banccair C, meangair
M. Post 27 críoc bur scumann a saogail mór an
mana miosgladair; et deinde 21co. M. 28o. is an t-é.
C.

54. [O'Con. Don's BK. 66 (O); F vi 1, 93 (F); 23 N 35, 124; 23 G
27, 237; 23 G 23, 48; F ii 3, 21; 23 H 24, 83]; gan ainm O;
Donnchad mór cet. 1b. cr. soille F.
2c. eiorglan O. 3a. sleadta F. 7c. suaisbta
(r supra) FO. 9a. rian F. o. nainceasa F.
15a. vtuissin FO. 16b. cr. f. F. c. sl. nac F.
17co, 18 ab. absunt O. 18a. is abest F. 19a.
ris an ccr. F. 20c. as a f. air F. 21c. -rinn
O, reannair F. o. o'fairrsing O, ofairrsingir F.
22co. slige: críoc F. 24a. vtu f. o. F. c.
so abest O. o. a cuim OF. 25o. canaithe
O. 26b. cloice F. 28a. cáir O. 29c.
ceatocair F. o. oile na nanman O.

55. [H 3 19, 31 (T)]; gan ainm uisda. 4c. luad T.
6a. ceatuma T. 7b. renaburad T. 9c. vo
abest. 10 co. siolpautair: fiorcubair T.
11a. an umlaot T. c. oar T. 12a. vo T.
15a. scaedairir T. 17a. cha T. c. a abest.
19a. scaoga T. o. so air. T.

56. [23 M 34, 575 (M); 24 L 13, 61 (L); 23 G 1, 307; 23 G 23, 246;
23 G 27, 251; 23 N 35, 167; 23 E 14, 177; 24 B 30, 20;

- F v 5, 278; F vi 1, 139]. 2Δ. 5C. ML. 6Δ.
 s. AR b.; ve ML. 9b. AS SO ML. 12c. τυγασό
 ML.
57. [23 D 14, 21 (D); 3 C 18, 251 (C)]; ó heoγusa C, 'omnecáo mór
 D; 2b. vo éion CD. c. ccr. C. v. uile v'í. C.
 3b. AR p. C. 5Δ. ó úia C. 6c.
 bamar D. 7 abest C. 11c. γαρύτα C.
 13v. von v. C. 14c. τ. páε pax v. C. v. an
 τράε pax b. C; τά b. AR é. D. 15c. na v. D.
 16, 17 absunt D. 16c. ní b. C. 18Δ.
 ιουλαίτε cr. C. b. heic C. c. -team CD. v.
 ccaitpion C. 19Δ. limgro C. 22Δ. eao le
 ττις D. 23Δ. σγαραό a comróes D. 22c. na nra
 éuro D. naé tá scuro C. 24b. sooní a C. v. mar
 abest C, an abest D. 25Δ. vo-ním mar vo peacuiš p. D.
 26b. ní iarrann C. v. éairéios C. 27v. ó v.
 a v. C. 29Δ. ní ólišeao D, ní r óliš- C. c. ná bí AS C.
 30Δ. -amar D. v. hé a v. vo v. éarmat D.
 31-34 absunt C. 33Δ. is abest D. 35v. nó an
 m. C; a bpašaim D. 36-38 absunt C.
58. [23 D 4, 178 (D); 23 N 34, 146 (N); 23 G 23, 303 (G); 12 F 8,
 87; F ii 3, 26; Advoc. Lib. LXIV 18 (A)]; τας ός A,
 "eolumm naom ccr" NG, "p'ilip boet" D. 4c. vume
 DNG. v. searš G. 5v. se óiom NG. 7c. is é
 AR mian D. v. toirneastar NG, turnpatosao D.
 8Δ. AS- DNG. b. tiocpašair NG. 9Δ. mar bi- DNG.
 10 c. mar šac NG. 12b. teiš- D. v. é.
 nar é. D. 14v. mar ur. NG. 17v. éomšanas
 NG. 18v. re cros D. 19Δ. ris D, pris NG.
 c. an éioiš NG. 20Δ. éan sisi DNG. 22c.
 te par v. NG. v. vo m. AS é NG, abair šurb é D.
 26b. éaišé na τ. G, τaióšé na τ. N. v. a abest in NG.
 27b. šiočlaó D. v. pošlaio NG. 28Δ.
 vtyssan a é. NG. 29 v. nó no ní D, nó ní NG; véara
 NG. 30b. nannaim G, nanta N. 31b.
 an éléiriš D. 33c. corp ris an ccr. NG.
 36Δ. donaité NG. 37c. vo GN;
 -luisne GN. v. uirmisne NG. 38v. AS ce. D.
 39Δ. an té voní na p. D; peartaišé NG.
59. [H 3 19, 5 (T)]; šan aimm ušoar. 1b. va roibe T.
 v. illeg. 4d. illeg. 9b. re šclog on T.
 10b. šur v. T. c. čur T. 11v. bém a
 peac- T. 14Δ. teio a T. b. an T. 15Δ.
 iompaó T. b. vo "vel šur" T. 19Δ. tuirsis T.
 21Δ. an načar T. 24Δ. hí a. r. T. v. vo
 čoil T. 28b. beic T. 31Δ. pičeat T.
 32Δ. na (?) dearrna; a heucca T. v. nir T. 36 Δ.
 iompoó T.
60. [24 L 13, 5 (L); 23 N 34, 18 (N); 23 N 13, 153; F vi 1, 8];
 'omnec. mór L, 23 N 13, šan aimm Advoc. Lib. LXIV 24,
 H 3 19, 20. colum cille cet. 1v. an NL. 2c.
 veídeantac NL. 5Δ. a úia NL. 6v. vana šl.
 N. 11b. maíse a. ioncr. NL. 12c. an NL.
 13c. šac abest NL. 14b. tr. noč pás L, tr.
 noč v'pás N. 16c. šleo NL. 17Δ. ní a p. NL.
 17-42 absunt L. 20v. donair N. 22v. šo abest
 N. 25c. coir NL. 30v. šur abest N; v'furtoč
 N. 31b. -raó N. 33Δ. -aar abest N.

o. an t-**deair** N. 38c. **ga**c abest N. 40o
 ar n- abest N. 41a. 's abest N. 42a. **tar** N.
 o. **ca**air N; oili**tri**s N, oiri**tri**s 23 N 13.

61. [23 G 23, 232 (G); F vi 1, 8 (F); F ii 2, 29 (X); O Con. Don's Bk. 336 (O)]; G=F=X; f. **on** **ca**inte O, **Donn**c. **mor** cet. is olc na **u** **ia**o. 1o. **io**sa G. 2b. an **bla**itsi is **tea**ct na G. 3b. **oul** is G. 8a. **a** **u**ine G. co. **o**sa: **co**ra G. 9a. **tea**cta G. b. **bi** G. 10a. an **tsli**se G. b. **cionu**ir G. 12a. **ler** ha. G. 14b. **alun**n G. 17a. **o**ise G. 19a. **ro**slan G. b. **tri**is G. c. **br**. **ne**m **o**e G. o. **u**inne G.

62. [F vi 1, 29 (F); F ii 2, 198; 23 G 25, 79]. 2c. **ri**s F. 4c. **nior** **cu**s **no** **de** F. 8c. **nea**c **uo** **re**c **ri**o**ga**ct F. o. **s**ia**ct** **fo**ir**te** F. 9a. **a** abest F; an uile **u**ine F. b. **se** **mac** F. c. **cum**a**o** F. 11b. **de**ara**o** F. c. **u**iom**ba**ir F. o. **fo**ir**ir**o F. 12c. **uo** **o**ise F. 13c. **ccannu**b F.

63. [3 C 12, 290 (C); 24 P 27, 75 (P); 23 N 26, 52; 23 C 33, 256]. 1a. **lonn**oan C. b. **ua** c. P. 2b. **uom**. P. c. is **sinn** C, is **inn** P. 4a. **fuil** **tu** **ar** **tol** C. o. **san** s. P. 8c. **as** **a** l. C. o. **le** abest C. 9a. **-cra**ir C. 10b. **e** abest C. c. **a** abest P. 11o. **el**ia**ebui**o**n**is C. o. **f**. **fi**on**nu**in C. 13b. **ne**is. C. 15a. **pa**tria**re** **fi**al C; **io**se**p** CP. 16b. **uo** **e**. **tr**. C. o. **uo** **la**. C. 17a. **fu**. **fi**os PC. b. **na**r **cu**ire**ao** C. 18b. **e**is**ir**te P. 19a. **nea**m**co**ir PC. 20a. **ccom**ne**o**a C. 21b. **ccrom**a**o** C. o. 's abest C. 22o. 's abest C. 23, 24 absunt PN. 23b. **-uom** C. 25b. **oul** CP. 26-30 absunt PN. 29o. **comu**ir C. 30a. **na** **ta**ire C.

64. [A iv 3, 657 (A)]. 7a. **tu**rb**ao** A. 14b. **sa**ir**tu**a**ir**o A. 24b. **re** p2 **br**. A. c. **com**te**inn** "no **so**ir**tr**inn," A. 26c. o. **rer** s. A. o. **-sl**an A. 27a. **tu**ir**ion**n A.

65. [A iv 3, 678 (A)]. 1ab. **tol**a**is**: **-com**a**ir**o A. 4a. **com**a**o** A. 6d. **cu**ro**ma** A. 10a. **os** c. A. 18b. **ar** **co**. A. 28o. **rin**g**ene** A. 38c. **ar** **ar** A.

66. [23 L 17, 88 (L); 24 P 27, 145 (P); 23 C 33, 181; 3 C 10, 99]. 1c. **tre** s. P. 3a. **ur** e. L. 3co. 4ab. absunt L. 4c. **tt**. **te** L, **tr**. **te**. P. 5o. **m**. **m**. L. 6 abest P. 10o. **uonim**se an o. **ni** o. L. 11a. **uou**b P. c. **bi** L. 12c. **a** **a**. L. 13 abest L. 14-15 absunt P. 15o. **i** abest L.

67. [23 D 14, 121 (D), 23 D 4, 325 (X)]. 4o. **im**o**ea**ll D 5b. **no** **i**. **air**m **f**. X. 6b. **ta**ir**r** X. o. **mo** **com**a**ir**le X. 7o. **l**. **na** **l**. D. 8a. **ta**rla **la** X. c. **no**is **no**a**ic**il D. 10o. **o**'a. **a** **e**. X. 12a. **a** **re**ime D. c. **ngil** DX. 13a. **uo** **ra**ir**o** **be**an D. b. **tu** **at**am **ao** **m**. X. 14a. **si**b**e** **me** D; **a** **b**. **uo** **be**ir **o**aoir X. c. **cn**. **ar** **cn**. X. 15a. **ois** **uo**t **a**. D. c. **ca**ol X. 17 a. **ao**nt**o**b X. 18a. **Suo** **br**. X. c. **o** abest X; **no**an **e**. X. 22a. **Re**a**o**a D, **Ro**s**s** s. X. 26o. **ni** **bu**o **a**. X. 27o. **as** **t**. X. 28c. **sr**. **sr**. X. 29 abest D.

- 31a. TAIRR X. 32a. ΔΣ m. D. 34a. TAIR le oo
D. b. TAITHIOMPOO AR n- X. 35 abest X.
36c. Δ nΔi. D. 38b. m. FLATA F. X. c. TUICTEAR D.
39o. AR AR X. 42c. FOŠAR binn D. o. na
r. c. is c. D. 44c. sic X, Δ R. MÓR MIAIT (?) níor D.
47-46 D. 46a. ΔΣ MOLAV Ʒall X.
48a. fl. X. c. T'A. ΔS OÍON DÁM D. o. DANTUIRSI X.
49a. OÉIRC CUIRR X. c. loš D. 50a.
TOB UAIŠLE X. c. UÁ F. DX. o. LÚICIFEAR D.
51a. AN T. D. b. RIOM X; TOMAIS X. o. BR. OO Š.
OO Š. X. 52b. BURÓ MÓR T'A. D. c. SAN m. X.
68. [23 L 17, 62 (L)]. 3a. Oe. L. 9o. OPOIRNEAO L.
10a. BPU. L. c. OO RÉIM L. 14o. hegnac
L. 20o. niamonn L. 26c. srms L.
27a. OÍOŠBUIRÓ L. o. UÁ BPU. L. 28o. eirše ic
eirrao L. 29o. OÍLEAS L. 32a. AMLUIS L.
b. TSL. L. 33a. CAISMEARTA ΔS L. 34c.
CÓLŠAIRTE L. 37b. IOCT is o. L.
69. [23 I 40, 144 (I); O Con. Don's Bk. 370 (O)]; eΔŠAR NA RANN ΔS I :
1-2, 8, 3, 5, 9, 6, 10-14, 19, 15-18, 21-23, 25, 27-33.
1o. TCUS I. 3o. Δ AÓLOCAO I. 4 abest I.
5a. UÁRUS O. o. UÁ Δ. I. 6a. SAN SELB Š.
BÍAS I. o. le ac. I. 7 abest I. o. UÁ LEIŠINN O.
8o. NOČAR CUBUIRÓ O. 9c. Δ abest IO. o. MAR
abest I. 10a. NŲEACA I. 11o. OO AIŠIM O.
14 abest O. Δ. L. NAR LEASŠ I. c. PROICEAPT
I. o. AOCOROICEACT (?) I. 16o. AR AN O. 17a.
ON CL. O. c. TRUAŠ NAC O. É ANOS O. 19a. FÉAC Δ RÍ
O. b. ORAM FA PORTACT I c. ŠIÓŠUR I. 20 abest I.
c. MÁŠ EAO MAIŠ O. 21o. UÁMSA Δ O. O. 22o.
AR TO. I. 23c. UOIŠIÓ O; ÓR MÓ O. o. UÓ AR
OÉIREAO I. 24 abest I. 25o. ŠO O, ŠAN (?) I;
AR CU. I. 26 abest I. 29a. m. ČR. ČAOŠ ŠO
CC. NŠL. I, AR Č. NŠL. O. b. ŠO CCOSŠ NO, I, AR C. NO. O.
30a. Δ mbeola bláit OI. c. Ʒ m'anna I. o.
31b. mo o. OPUKLONG I. o. FOČNACAN O. 33a.
mo OO. I. 34 abest O.
70. [23 F 16, 149 (F); 23 D 3, 30 (D); A v 2, 34 (A); C iv 1, 135];
ní CUIRTEAR ANNŠO ACT NA HILLÉAŠHNA is mó le RÁO. ní hé an
T-AON eΔŠAR ACT AR NA RANNAIŠ I NŠAC LÁIM-ŠGRÍBEANN.
1a. ACTÁIM ADF. o. -aišle F. 2a. Š. RE o. NO. F;
NŠOIŠH. D. c. ŠO F A; NŠ. NŠ. FA. o. ŠO AR FA;
NŠ. FA. 3a. le meARBAI A, le meannmain F;
AR abest A; AR m. RE m. D. b. Ó IAC F; -mao FA.
4a. TUIŠIM UÁ A. b. ŠAC abest A. o. NAC c F.
5a. c. sunna AR A. b. S. Δ n. A. 6c. AR abest D.
e. ΔŠ TR. FA; Δ OTU. DAF. 7b. Δ lu. FA.
c. o. AR NO. AF. 8c. UÁ ROICEAR CL. D. o. OO
NEAM. F. 9b. ČU. ČALLŠLAIN ČLAONŠOIRIÓ A; mb. mb.
F. 11o. AOINFEASA DA; ŠON IAC F. 12a.
MOR Δ S. D; S. ŠAN ŠIOS DAF. b. TAR SL. F. 13b.
NIMEIL- FA. o. Ó ČOIM- D, Ó ČEIM- A. 14a. ON e.
D; EISŠIŠIL A, EISŠIŠIL F. b. EISŠEŠILRÓ F; le RIAN A.
le RIAN D. o. ŠAN R. F, ƷA ŠO R. A. 15b. nuab-
ALLAIŠ DAF. 16c. OO abest F. 17a. Δ abest A.
c. 'S Δ abest F. c. TRUIME ŠAC AOINŠ. D. o. CCŠ. F.
19c. Δ abest FD. 20b. BEINNIOMEAR F. 22a. mo

ċ. ɔf. A; na noread A; noruitoeadta FAD. c. soon
ċl. n. F. ɔ. is mo ċ. F; c. pionnpuar m'a. A.

71. [23 F 16, 110 (F)]. 2c. ɔruit F. ɔ. ɔruit F.
5a. nī F et sic saepe. ɔ. mac morba m. F. 8b.
rīoɣ abest F. ɔ. ó pán Δ F. 11c. nī ar p F.
15a. arto F. ɔ. ɔia ċ. F. 19a. ɔo abest
F; turó F. ɔ. Δ abest F. 24c. ɔá ċroó F.
ɔ. as loɣ re atta atason F.

72. [23 N 13 (N); Stoneyh. MS(S); O'Con. Don's Bk. 17 (O)];
ɣan ainm O, ɣiolla briɣoe mac Connmūiɣe (sic) N.
1a. ċiɣiú N. ɔ. ná ɣ. NO; ɣɣéal N, ɣɣéala O. 2c.
ɔ ɔoibte N. 3a. iar ɔo rapad N. b. ɔo N.
4b. ɔiočair N. 5a. ór ɣɣ. N. ɔ. ɣɣéala N. 7a.
ɣac ɔán O. ɔo. ɣeib: sin N. 8c. ráó N, ɣan
ráió OS. ɔ. saora ċác N. 10a. ɔám NS.
11b. na p. N, snac ptoir O. 14c. Δ ɔealb N. ɔ.
óir NO, ar S. 15a. tabrad N. c. ɔo-ɣéab N.
Post 15 "dos cumta do-člum (ɔo-člum?) ɣac neac: ɔear-
bad oile air (ar?) an (dele?) oineac: ɔo rapad riám ɔoib-
se Δ ɔearb: saoirse ɣun rial ar 1preann" N. 17a.
ɣac rúin OS; rún ɣac meanma N. 18a. ɔo beit N.
19b. as an ɔ. má ɔ. N. 21a. ɔo tráisɣiúe
N. 22a. ɔo ba an-i. N. b. mear-ɔosa N.
23a. ɣleic čliačda ɣ N. 25a. is beo N. 26a.
luisɣ- N. 27a. nɔearnasao ɔeab- N. c. le Δ
paó N. 28 abest N. 29b. Δ ccr. t. ná tɔ.
N. ɔ. nó oimú nó e. N. 30c. seo N. ɔ. nó nī
st. N. 31a. ann bad c. Δ cc. N. 32a. í Δ
tɔoil N. c. bad ɣall N.

73. [23 F 16, 202 (F); 23 L 17, 30 (L); 23 G 24, 53; 23 N 15.
178]. 1a. čuma F. 3a. hairiɣ FL.
5b. nī abest FL; peoir FL; -tolčair FL. 7a.
neallaim LF. c. luac ar an ccioč FL. 8c. an
Δ. f. FL. 9b. asarča FL. 16a. ɣolaiɣe
L et sic semper. 17c. ionmúir L. 18a.
an abest FL. 19a. baissad FL. 20b.
ɔioɣboir FL. 22b. loiɣe F. c. béinne L.
23c. nioɣbúó FL. 25a. nɔuine FL. 26a.
nī ɔf. L. 29b. ɔreacda FL. 30a. ɣc. ɣc.
FL. 32b. ma ad. F. 33c. ɣall ɣac F.
34a. sa ɔán L. 37a. čuir ɔ. FL. c. nɔocrac F.
ɔ. čéarac FL. 38b. hé ar i. F. 40c.
rīoɣ; pionn- LF. 43a. breacnoiɣte F; nɣr. L.

74. [A iv 3, 660 (A); 23 D 4, 241 (D)]. 2a. na leis S. A.
ɔ. sairtuair A, siortuair D. 3c. co. cu. D, ɣco.
ɣcu. A. 4c. ɣusin ɔc. D. ɔ. soir isin s. sinnsir D;
5a. Teagđois, ɣríosco D. b. publi A.
6 abest A. 7a. cioó n. A; leannoiɣte a lorg D.
b. Δ ɔú A. c. ɔo abest D. ɔ. port abest D.
10, 9, 8 A. 8b. čl. n-Δ. D. c. ɔa ɔr. D. 9c.
ɔo bunad A. 10b. tiocpuiɣte an t. D.
12b. na tolča timčioill D; c. nī ɔior A. 13a. Δ ɔolc
las A. ɔ. ɔuirsl. A. 15a. ɣceatona A. c.
brad AD. 16b. mun ɣcuissin Δ ɣc. b. D. 17a.
čoiriɣte D. b. l. tiocpaó timčioill D. c. Δ ɔó ɔéas
D. 19b. ɔo DA. c. n-é. Δ ha. D. 22b.
émrian D. ɔ. ceao A. 23c. mó ɔo f. A. ɔ. ɔo
as an D. 26a. ɔ' abest IGT I. 1026. 31a. an rian r. D.

- 34ο. ο'αίμε D. 35α. ΔΡ ΔΡ λυρὸ céim
(2a manu) A, ΔΡ ΔΝ ΔΙΤΕΣ D. b. cl. Is. A. c. ΑΤΑΟΙΣΕ
ΔΒΡ. Ο. 36α. ΡΕΔΑΙΝ Α, ΡΕΔΟΡΟ D. b. ΝΑ ΔΡ Ρ. D.
36ο., 37αb. absunt A. 37ο. comarò D,
ΣCUMΪΔΙΒ Α. 38c. -ΕΙΡCE D. 39c. CORC NO.
Α. ο. port nu. ΣΥΡΟ Α. Α, port u. ΣΥΡΟ Α. D. 40c.
ΑΡΑ n. D. ο. imbuat D. 41αb. ngeal: hoileasò
Α. 43α. ΣΑ ΟΥΤΕΔΑΣ D, ΟΟ ΟΥΤΑΙΣ Α. b. leiς Α.
Α. 44α. ΔΝ ΟΡ. ΣΑΡ Ο. D. 45b. ΝΟΔΟΙΝΙΒ
D. c. Δ abest DA. 47 abest D. 48α.
is abest A. b. cuimniςtar D. ο. san ούν nar
ταίρ Α. 49α. CARON (?) A; mbeipce D. 52c.
ruais Α. ο. ΟΟ ΙΝΑΙΣ Α. 53b. οζαμαίλ Α. c.
οραιςτε ΔΝ ΙΝ. D. 54α. ΙΟΒΑΙΡ Α. 56α. βυρò
PEAR D. 57α. ΔΡ È. D. b. cuirò . . . bur n-1.
D. 59α. ΟΑ CCO. D, ΟΟ ÈO. Α. b. -φλεαυαίς D.
60α. ΡΙΟΤ is D. b. is tú is uaisle οφνίλ ΣΑΟΙΘΕΑΙ
D c. CRÓΘΑ ΒΑΡ ΤΤΡ. ΣΣΑÇ ΤΕ. Α, ΤΥ is CRÓΘ Α ΤΤΡΟΙΟ ΣΑ
ΤΤΕΑΙΔΙΣ D. 61 abest A. 62b. νόςCRAOΘ D.
c. nó sm. D. 63α. CACAOIR AD. 64α.
Τ. ΔΟ Δ È. D; COTHÁR Α. 65ο. ΟΑ Β. D. 67-73
absunt A. 72 ΟΑ ΤΑΟΙΒ ΤΟΙΡΘΙΡΕ D.
75. [23 L 17, 94 (L); ZCP ii 360 (Z)]. 1α. Ollt- et sic
semper LZ. 3b. uibir, et sic semper L. 5c.
SA BR. L. 8b. luiςeac L. 10b. ΔΟΙΣ L.
ο. Ρ. Ρ. L, Ρ. ΡΙΟΝΤΑΙΝ Ζ. ο. βρεαρ LZ. 13b.
na bioò L. ο. ΣCO. L. 14ο. ΔΕΤ L. 18ο.
βρε. né. L. 19b. τριόθα L. 20α. τριόθΑΟ
LX. 21α. ΟΟ CUNECUS ΟΟΙΒ Ζ. c. CÍC ΔΕΤ Ζ.
25ο. na c. Z. 25(α). abest L. ο. na calmum Z.
28b. ο'φα. Z. 30b. on è. Σ. Σ. L. ο.
ΣUR BU. L. 31α. ΜΑΡ ΤΑΙΡΝΙΣ ΔΝ CÍC ΟΟ Ζ. b.
τριόθα L. 32α. βρεαρ L. 33b. υςΟΑΙΡ L
(sic leg?). 33α. abest L. 34α. οειμρò ne
Z. b. οinn Z. 35α. PEAR LZ. c. ΜΑΡ ΟΟ ΒΑΡΟ
L, ΣUR CUIR Ζ. ο. -ΑΙΡ L, CEΘA CUNTΟΙR Ζ.
36c. Δς cuir Z. 39α. sleirò L. 45b. οοileac
Z. 46 abest L. c. is Z. ο. ΔΟΘΣΙΡΕ Ζ.
76. YBL c. 155 (Y); O'Con. Don's Bk. 23 (A), 367 (B)].
Ιο. moraisle Y. 2b. oosculao Y. 7b. nócar
AB. c. is é ruς AB. ο. ΔΝ ΤΕ CUS AB. 9ο.
le YAB. 12c. ΟΑς ABY. 14α. ΝΙ ΡΑΙΘΕ
Δς AB. c. i n- abest AB. 20b. ΟΑ Ο. Y
22α. ΔΡ ΤΑΙΡΕ ΑΙΤΡΙΣ AB. 23c. Δς ΟΟ È. AB.
24c. muna Y, murab A.
77. [YBL c. 185 (Y); RIA 23 L 17, 24 (L); 24 L 13, 33; 24 C 21,
29; 23 G 24, 443]. 2b. re Δ βρε. L, re Ρ. Y; ΡUAS-
ΣΛΥΘΑΘ L. 3b. Δ n1. L. 6α. uc ΔΝ BR. L.
ο. Δ abest L. 7α. ΑΤΑΙΝ L. 8ο. mo èr. L.
10b. élise Δ ΣC. L. c. i. ΔΝ ΔΡ L. ο. -ΔΒΑΙΝ Y.
12b. Δ È. Y. c. trem èr. L. 13α. -CARI L. 14b.
hanróò L. c. 's abest L. 15α. Δς ΟΟ L. 16α.
οοο ΘΡ. L. b. μιόCOR Y. ο. ΔΡ CCÉIL. L. 17b.
ό ènarò (leg. èararò?) Y. ο. ΔΡ OEO. L. 18b.
Δ abest Y. 21α. s. ΣCOLLA ΟΟ-cl. L. b. annam L.
ο. Δ s. ΣC. L. 22b. ler ο. ΔΡ NO. L. 23α.
mór laiçe Δς laiçe ΔΝ ΤΙςE L. 24α. ΝΙ βυρò L. b.
oon aos L. ο. ΟΑ neol. L. 25α. ΔΝ abest L.

- c. naic. L.   o. mé a. níorb anaičnir L.   26a. o'éis
L.   26c. clú vo-b. L.   27b. a bfuil acu
pa L.   o. fanair L.   28c. tuimha L.
78. [Stoneyhurst MS. (S)].   2o. oirne S.   4a. s. a ha.
S.   5c. dá c. da c. S.   6o. vo abest S.
7b. oan corrairsí S.   10c. sé i nS. S.   o. čearnuiš
S.   12b. aš l. S.   17a. žcuimšgeac S.
18a. pan žom S.   19a. oisrios S.   20b. an S.
21. porrešlunn S.   25a. oer S.   b. poične
S.
79. [23 L 17, 109 (L); 23 F 16, 4 (F); 24 P 12, 144; 23 H 8, 110].
2b. teasšair L.   4a. lér L.   c. oamraio
LF.   o. mbarr- LF.   5a. vo leanpaó F.
7b. níř teasšair ačt teiróm L.   8b. a abest L.
9a. -neao L; -laioir F.   9b. bpaís L.   10a.
mbacán F.   o. sia. ar sío L.   12c. a losam an l. L.
13o. -čonnac L; otaob F.   14c. žan žal L.
o. mban F.   15c. řúinn LF.   o. žlúim LF; žo
lar L.   16b. -řair L.   17b. a. žér ř. L.   c.
nar crair L.   o. ž. an neic F.   18b. řirneim L.
19c. a sompla L.   20b. žo iao L.
21b. hačonao L, hačmao F; očrais- L.   o. n-aiš L.
22a. žcaiš L.   b. žcosamail LF.   c. oičč. LF.
23b. ttr. L.   c. žcua F.   o. vo čra L, roo
cná F.   24a. oataib F.   c. iomrač LF.   o. ion-
žnat L.   25c. oisčte F.   o. tčarča F.   26a.
ašair L, ašuir F; rann F.   b. a tčam L.   o. žc. žc.
LF.   27c. člisoe L.   28 abest L.
28a. -eaimair F.   c. žé t. nglas F.   o. a heas F.
29o. žuing L.   30 abest L.   c. mimsníom F.
80. [23 L 17, 40 (L); 23 H 8, 67 (H); 23 G 24, 40; 24 L 13,
39; 24 C 21, 47; E v 2, 341].   3 abest H.
4b. ar mion- H.   c. a nvearc L.   6a. ccom. H.   9a.
ní ci H.   o. is abest H.   10b. a vo. H.   11c. mo č.
ooo žr. žl. H.   12a. luait, muire L.   b. žortuiš L;
no H.   c. loisgnioč řp. L.   15c. ó abest H.
o. veačorain H ní buo u. LH.   16b. ort uman H.
18o. oámao H, žémao L.   19b. háš LH.
20 abest H.   21 abest L.   22c.
řúispe L.   23o. i. řumio H.   24a. a ř. ř. H.
b. éir. LH.   c. oiaall L.   26o. načnao L.
27a. vo láč. H.   29a. řp. uaitse ar L.   b. vo só
H, soiróřo L.   30a. oá LH.   32a. le H.
34o. žan o. L.   36ab. aistoir: tuaraistoir L.
c. br. ř. H.   o. re riara žac L.   37a. leisearsa
L.   39a. a imimn L.   41ab. řa l. tcom:
iomřormair oionnom H.   42o. čleirč L.
81. [O Con. Don's Bk. 209 (O)].   1b. ve čorunn O.
7c. teimriče O.   8c. ionšamail O.   o. -ačbair.
11a. hč. O.   15o. ža mór očumna O.   22a.
nar muró abest O.   30c. řaoi O.   31o. čoišil O.
33a. vo lingioo O.   39a. pór O. b. šliač O.
82. [23 L 17, 51 (L); 23 H 8, 69 (H); Stoneyhurst MS. (S)].
1o. řeačna H.   5o. mbi HL.   6c. no. no. HL.
11a. nar i. H.   b. móršam meic H.   16c.
řp. řp. HL.   22a. tizio L.   o. n-oir H.

- 23a. cc. HL. 26a. κέ βλ. H. 30a. ὁ δ' αὐτοῦ L.
 c. na č. L. 31 abest H. 35c. mbr. H;
 as a L, ὁ δ' H. 38c. σίολ ῥC. ὁ ὁ. na ὁεισιολ H.
 39o. ὁδῶν H. 40a. sa ἡν. H.
 41-43 absunt HL.

83. [Stoneyhurst MS (S)]. 4b. τιμωρία S. 5o.
 τιμωρίαν S. 6ab. ταιρρί: ἀμῖς S. 7b.
 ποίρις S. ο. παῖσι L. 8c. ὅρτο κοιτῆς κύ-
 κρόβου S. 9c. νό ἀρ sl. S. 10o. ὁ νέαννα
 S. 13b. ναύμας S. 14b. ηῖς S. ο. ναιμ-
 πεανῆς ὁ δ' ὁ. S; τορῶναις S. 15a. τοῖρ S. b.
 τορῶν S. ο. κλῶν S. 15a. τρεῖς ὁ οὐρε ὁ δ'
 οὐρετ R. S. 17a. σνῶ S. c. -coll S. ο.
 γελλυαῖο S. 18b. na ὁρῶναις κοιτῶννα (?) S.
 20b. σιότῶν S. 21b. ποτῶν S. c. εἰοῖο
 S.

84. [23 D 14, 35 (D); 23 L 17, 59 (L); 23 F 16, 1 (F)].

- 1b. as bu. D. ο. ris an FL. 2b. ἀρ abest D.
 3a. as οἱ. D. b. a ὁδῶν DF. 4a. ὁδῶν δ' ὁ
 F. c. ὁρ οἱ F. ο. an ὁδῶν F, ὁ ὁδῶν δ' L.
 5b. ριότ DF. ο. cl. ὁ δ' F, cl. ῥC. D.
 6b. ὁ δ' ὁδῶν F. ο. ὁ δ' F. 7b. ὁ ὁδῶν δ' ὁ
 L. c. ὁδῶν ὁδῶν F. c. μά ὁ δ' D. ο. ὁδῶν no. D.
 9a. as leat D. b. ὁδῶν D. c. ὁδῶν ὁδῶν L.
 10b. γελλυαῖο οὐτ FD. c. νό cos DF.
 11b. τιμωρία ὁδῶν L. 13a. ὁδῶν δ' D. 14a.
 κοῦν F. 15c. ρί ὁδῶν F, ματῶν δ' ρί D.
 16c. ὁ abest L. 18b. ὁδῶν δ' D. ο. -lann:
 -ball D. 19b. pa abest LF, μέ ἀνοῖς τ' f. LF.
 20b. name L. c. ὁ δ' LD. 22a. ὁδῶν δ' F; ὁδῶν L.
 b. ὁδῶν L. 24a. ὁδῶν D. c. -lann δ' D.
 -lann δ' L. ο. -lann δ' L, -lann δ' D. 25a. ὁδῶν δ' F.
 26a. ὁδῶν δ' F. 27a. ὁδῶν δ' F, ὁδῶν δ' L.
 c. ὁδῶν h1. DF. 27a. ὁδῶν δ' F, ὁδῶν δ' L.
 L. c. ὁδῶν et sic postea LF; an οἱ D. 28b. as
 ὁδῶν F. 29b. ὁδῶν δ' F, ὁδῶν δ' F.
 c. ὁδῶν δ' F, ὁδῶν δ' F. 30a. ὁδῶν δ' F.
 32a. ὁδῶν δ' F. c. ὁδῶν D. 33a. as leis ὁ
 c. c. L. b. ris ὁ δ' D. c. ὁ δ' D. 35b. ρί
 L. 36a. ὁδῶν δ' F. c. ὁδῶν δ' L.
 ο. ὁ δ' F. 37c. ὁδῶν δ' F, ὁδῶν δ' F.
 ὁδῶν δ' D. ο. ὁ δ' D, ὁ δ' F.
 38 abest L. 39a. ὁ δ' ὁδῶν δ' D, ὁδῶν δ' D.
 ματῶν δ' F. b. ὁδῶν δ' na ὁδῶν δ' D.
 41a. ὁδῶν F. ο. is ὁδῶν δ' F. 43b. ὁδῶν δ' F.
 abest D. c. 's abest DF. 44a. ὁδῶν δ' F,
 ὁδῶν δ' F. b. m. ὁδῶν δ' F. c. ὁδῶν δ' F, ὁδῶν δ' F.
 ο. -lann D. 45a. ὁ δ' ὁ δ' D. b. ὁδῶν δ' F.
 c. ὁδῶν δ' F. ο. ὁδῶν δ' F. 46, 47 absunt LF.

85. [23 D 14, 44 (D); 23 L 17, 70 (L); 23 F 16, 116 (F); 23 H 8, 8, 38; 3 C 10, 96].

- 1b. os cionn οἱ δ' ὁδῶν F. 2a. ὁδῶν δ' L; ὁδῶν δ' D.
 ο. an ἡ. F. 3o. ἀρ imē. D. 4c. le c. D;
 b. cr. an č. L. 3o. ἀρ imē. D. 6. abest FD.
 cr. L. ο. -lann δ' L, -lann δ' F. 7o. ὁδῶν δ' L, ὁδῶν δ' D, ὁδῶν δ' F.
 8a. ὁδῶν δ' F. b. nē. D. ο. ὁδῶν δ' L.
 9c. pa δ' f. L, le δ' f. F. ο. ὁδῶν δ' F.
 10a. an m. D. ο. ὁδῶν δ' L. 11b. ἀρ sn. L, as sn D.
 c. ὁδῶν F. ο. -lann δ' F. 12a. im ἡ. D. b.

- 15m D. c. 1 lām D. 13a. τῆς τε λām t. F.
c. nḡ. nḡ. D. 14a. os pu. D. 15a. ón lá D;
cāt F. 17c. na ḡaoróil bār an ḡ. D.
18b. a in- L. 19c. s. fear oile L.
20a. -aim LF. b. na me. D. 21a. ar lár FD; tuēt FL.
22b. le mac D. 23c. os bóinn D.
24a. rian an DL. o. nar cl. LD. 25c. a abest
D. 26a. mbloir L. c. f. l. na donar L.
o. ar ccl. D. 30 post 48 L. 30a. fa me. D.
31b. flait L. 32c. cáma F. 33c.
ccur DF. o. 's naḡar LF, aēt nar D. 34 abest L.
b. ḡconacáir D, conacáir F. 35c. ná. L; a
nāḡ DL. o. m ríḡ D; ntomóán DL. 36a. doibinn
oo F; oo eige L. c. a mbuḡ D. o. t. is l. l. DF.
37 post 40 FD. 38co., 39ab. absunt DF.
38 b. -beirtib L. 39 abest L.
39c. bír díḡleanna F; a. ḡo narm nḡl. D. 40a. na
l. D. 41 suḡirótiar s. a. F. 42-52 absunt F.
42a. líonur oo L. o. c. clairóeigḡ D.
43c. sum D. o. br. mb. D, broimḡ is b. L. 44c.
luac L. 45c. foireann t. focuil L. 46 abest
L. 48a. mac mureáda mór an ḡeall L. b. nol.
L. 49a. anaḡarta is meic míleac L. c.
siao oo br. L, soḡir br. D. o. a naḡarta L,
le anaḡart- (?) D. 50 c. re ór. D. 51, 52
absunt L. 52c. tris sl. tḡ. D.
86. [23 L 17, 125 (L); 23 H 8, 71 (H)]. 1b. se arís L.
5co. cuḡad: -mao L. 7a. a tḡr. LH.
14c. ádaig LH. 19c. ḡ. sa ḡ. LH. 21b.
samáin LH. 22a. ar oic as H, ar loic as L.
b. ar ó cc. LH. o. ḡan anb. LH. 25co. traic:
-sḡait HL. 27o. nḡadob LH. 28a. cleis H.
33 abest H. o. muna otoiḡne L. 34b.
aiceis L. 37b. ḡrian L. 38b. an é. L.
39c. ḡoil H; ádoine LH. o. oá uoiḡaoine LH.
40o. muḡtar H. 42a. ccuinn LH.
87. [23 D 4, 362 (D)]. 1a. -mīsneac D. 2o. -mīsneac
D. 8a. f. f. D. 9c. fuair D. o. stuaiḡ
b. an barrac D. 11a. aicce D. c. soḡaoimce
D. 12b. oo D. c. nḡloin D. 18a. uinḡeann
(?) D. 24a. cuir sí a nuḡail D. b. ḡo mbí a cás D.
88. [23 L 17, 58 (L); 23 H 8, 68 (H)]. 1c. comáir LH.
2o. fao. LH. 4a. faḡail L. o. ar
co. H. 8co. liḡse; -nroḡe L. 9c. a ḡo.
ḡl. L. 11o. ar f. LH. 16o. tuḡ is an LH.
17b. coirinn H. 19c. oise H. 21c.
ḡil L. 23o. -muir L. 26b. comáirliḡ H.
29a. bp. é. L. c. óḡ ḡo huain ann L.
33a. úpaḡaio L. b. na nimmbea L. 35o.
is abest H. 37o. otreige L.
89. [23 L 17, 45 (L); Stoneyhurst MS. (S)]. 2o. noi. S.
3o. re S. 4a. ccom. L. 5b. teoḡ.
SL. o. uaiḡ S. 7c. tar céib nan. S. 8o.
táitreaḡtana L. 9b. oo abest SL; uuim oá naḡaró
éa. L. 11c. tsair S, táir L; taoid- SL. 14b.
róisliḡimne SL. 15b. naonaḡmáuar S, naonaḡmáuar
L (sic leg?). 16c. ḡceir abest S. 17b. -com- SL.
c. só tar s. L. 18o. neac is S. 19a. tuḡ

- ar p. m. m. L. 20b. bráðairbinnleað S. 22a ann
 5aé L; ioðlannbailiú L. 25a. s. uaðas a. S.
 b. re saior na S. 28a. Siðne L. b.
 mainéireannaið SL. c. oiðe SL.
90. [O'Con. Don's Bk. 405 (O)]. 1b. ar túis O. 4a. p. síos
 O. v. -callaé O. 7a. na maié O. 9c. pás O.
 15v. báir abest O. 18a. ann O. c. éuin O. v.
 é. 5co. O. 24b. ar óa n-a LO.
91. [23 L 17, 7 (L); 23 F 16, 157 (F)]. 1a. meassor L.
 2c. réim LF. 3a. na cló m. L. b. neit LF.
 c. moðá FL. 4b. noéa a. F. 10v. 5. a 1. L.
 15a. r. an m. F. 17c. bpiom F. 18c.
 mac m. F. 20a. 5. to v. FL. 23v. sur laið
 FL. 27v. a abest F. 28ab. ainn: 5airm F.
 30c. doiróacé F. 31a. fáitúir p. F, áitúir
 p. F. 31b. 5oiré L. 32v. réit vel réir L.
 33b. na v. LF. 36b. fá LF. v. av abest
 LF. 39a. cosnuis L, casnois F. 40b. noéa
 an b. F; a abest F. 41c. 5an p. c. F, 5an p. c. L.
 42a. Riðteaslaé LF; ar mbiaú F. 45c.
 v. 5 F, nois L. 51c. sa é. L. v. a abest LF.
 52c. feartais LF. 53b. 5. 7 5r. FL.
 54c. buó abest LF; vealú 5r. L.
92. [O'Con. Don's Bk. 393 (C); 23 L 17, 64 (L)]. 3b.
 5naié L. c. 5oir L. v. bloir L. 8c. acuir
 CL. 9a. 5cean LC. 13c. v. naé v. LC.
 14v. m. m. O. 16v. leacacé LC. 19v.
 m. mb. mb. L. 25v. leg. síov-? 26a. nouinn
 LC. b. 5cul. LC. v. néisim LC. 28c. re b. L.
 29v. annroé L, anérué O. 30a. olltaé L.
 32c. ccaéa L. 41b. úir LC. c. 5. 5. L.
 47v. no. no. L. 48a. nouinn. L.
93. [O'Con. Don's Bk. 197 (O); 3 C 12, 277 (=O); 24 P 27, 80
 (P); 23 N 26, 57]. fearðal ós mac an báiro O, eoðan
 Ruao mac uiliam óis mac an báiro, cet. 1a.
 pasus p. von taoib O; sic leg. 2v. 5. 5. OP.
 6c. v' abest P; terr. PO. 11v. re tuinn P.
 13a. fá teo OP. c. san cr. P. 14b. caill PO.
 v. ní bia O. 15c. coimúe OP. 18c. 5o fánaio
 P. v. íb v. OP. 19a. foitne P. v. naé vóis
 P. 21c. re 5r. P. 26c. var toðáú P.
 30c. cuan PO. v. mo é. v. v. om P. 33c. v. a
 véar P. 34a. v'póir O. 38a. bóinn conáis
 O. b. toðbaú O. 39b. foitne P. 40a. mb. r.
 br. fl. OP. b. tuis O. 41b. acé a 5l. O, ó
 na 5l. P. 42c. ciail OP. 45a. tre b P. c.
 von taoib P. 47a. ccro. P. c. fáat O. v. na
 teuaé P. 48c. bpuair PO. 49v. créú P;
 acé abest O.
94. [YBL. col. 153 (Y); Rawl. B. 514, 12]. 1c. cása
 Y; na heire Y. 4a. rí Y. c. ma ataei Y.
 6c. 5uma Y. 10a. rí Y. 11b. tsí. Y.
 12b. mbuð Y. 13v. hí vo. Y. 15a. a tonh Y.
95. [23 D 5, 276 (D); 23 N 12, 180]. 2v. doruir D.
 7b. noeacair D. 8a. 55aóir D.
 9v. ar bpo. D. 10a. a é. D. 12v. naiú
 fl. D. 13a. 55ille D. v. sum bu. D. 14b.

- teimniḡe D. 16b. ḡcu. ʔo clann D. c. -nḡaḡb-D.
 D. 17o. biaḡo na aicḡeile na hanar D. 20a.
 naḡo ra. D. ʔ. ʔo D. 23c. ʔa bp. D. 24a.
 cī D. 25c. orm a t. D. 27 abest N.
96. [23 L 17, 124 (L); 23 H 8, 54 (H); 23 N 12, 13; F iv 4, 118;
 F vi 2, 319]. 2c. fuaḡ L. 4a. bearn LH.
 7c. ṡiḡne L. 8a. leaḡaḡ LH. 9c.
 so ʔort L. 11c. ʔuḡo LH. 15c. hanuam
 H. 20a. -ṡeaḡac H (leg -ṡeaḡac?) b. ṡaḡas
 LH. 23o. ʔonn- L. 25a. f. f. LH.
 26a. ʔeicḡe LH. 32c. ʔo abest L. 34a.
 luiḡ L. 36a. aḡ. LH. 38b. aḡa maḡ a.
 meic L. aḡo maḡ aicḡeic H. c. seaḡ L.
97. O'Con. Don's Bk. 355 (O); 3 C 13, 808 (=O)]. 1b.
 ʔuḡiḡ O. 3b. mbeart O. 8a. r. a ṡ. O.
 10b. raḡ O. 11b. ʔo cl. O. c. ṡile an
 cl. O. 14c. annam O. ʔ. -mar. 16a.
 vel. siḡḡeaḡ O. 17o. ʔsa mbiaḡ raḡa O.
 19b. -ḡaḡa O. 21c. -ḡlaḡa O. 22a. cuḡeaḡ
 O. 24o. a ʔuḡaḡe O. 26c. riḡ ḡrian ri O.
 33o. cu. ḡaḡ- O. 34o. ʔaḡḡḡaḡ ʔeicḡiḡ
 O. 35b. luḡniḡ O. ʔ. ʔriḡiḡ O. 36c.
 ʔroḡa: -ḡora O. 38c. ʔaḡm ʔoaḡ. O. ʔ. cuḡ ʔo
 40o. ʔo ḡaḡuḡ ḡni. O. 42b. ʔreac-
 ʔiḡ O. 43c. ḡac caḡ O. 45b. 1ʔ f. O.
98. [23 N 28, 34 (N); B iv 2, 94 (B)]. 1b. 's abest NB.
 2c. clā NB. 3o. oḡḡe N. 7a.
 cl. B. 12o. ʔear ʔaḡa BN. 13a. f. f. ʔasaḡ
 B. 14o. ó cumm N. 21o. tr. NB. 24o.
 a co. N. 25c. aḡus buḡaḡo NB. ʔ. leaḡar
 NB. 26b. ʔaḡlas N. 29b. a abest B. ʔ.
 is ac N. 31b. -ḡo N, -ḡe B. 33a. nar c.
 NB. 36c. eision N. 37c. seision B, et
 sic saepe. 38a. aḡar N. b. ʔan ha. B. ʔ.
 ʔaḡo. N. 40f. ḡorma BN.
99. [C 1 3, 1 (C); 23 L 17, 137 (L); 3 C 10, 99 (X)]. 2b.
 ʔon m. C; o. aḡne X. 3c. ceanoḡaḡo n. a ní is
 C. 4-44 absunt X. 4c. aḡ cr. C. 5a
 ó aḡar C. c. ʔilaḡ C. 6a. eisḡeaḡ C.
 b. rer mḡin C. c. eisḡeaḡ C. 7a.
 aḡaḡ C. c. baḡaḡ C. 8a. carrḡaiḡ, et sic
 semper C. c. ṡia CL, sic leg. ʔ. carrḡa C.
 9c. muna ceirḡ CL; comainḡ C. 11 abest C.
 12a. ʔurr- L, ʔarraḡ C. c. ar ʔear (?) cumm (?)
 L. 13 abest L, b. laḡo a C. 14b. ʔo seiḡ
 C. c. oḡc ma na. C. 15b. a ḡl. ʔ. LC. ʔ. ʔo
 ʔi. C. b. héanar L. 19 abest L. c. ʔanḡuḡo-
 ḡrian r. r. C. 22c. loḡt ar beic ʔa buam ʔ. L.
 24o. sí abest L. 26a. mb. a húire C. 27b.
 minglan C. 28a. riḡḡansan L. 29ab ʔaḡi: ʔlaḡi
 C. 30b. clám L. c. r. corr S. C. ʔ. aḡam
 C, annuḡ L. 31b. b. tre bime C. 32c.
 a ʔa c. C, na ʔa c. L. 33 abest L. 34a.
 treaḡ LC. ʔ. ʔeaḡa C, ʔeaḡnaiḡ L. 36b.
 baḡraḡiḡ C. 37b. or is í C. 38. abest
 L. ʔ. i leiḡ ris C. c. nḡlai nḡaḡaiḡ C. ʔ. bí C.
 40-44 absunt L. 42b. isa ʔonḡ. C. c.
 ʔore (?) C. ʔ. ḡraḡo (?) anurraiḡ (?) C. 44a. eireirc
 ʔoa C. b. ʔa nea C.

100. [23 L 17, 110 (L); 23 F 16, 172 (F); 23 H 8, 70].
 1c. ní hé L. 3a. br. F. b. ceire F. v. nar F.
 6c. a nge. L. 10c. saúba na L.
 samla nó F. v. slat doí me amna F. 12b. sa
 tcoruib F. 13c. gill a ní F, ngill oo ní L.
 16b. is abest LF; cugta F; na sc. LF. c. a
 tol. F. 17a. cláraiú br. F. b. ceartúca na cca.
 F. 17c. órtar s. gl. sr. F. 18c. p. pa ól
 noán íb F. 19c. bruiúean L, bruitin F, bruitead H.
 v. bruiúead L, bruitib F, bouitead H; a bróin F.
 21b. dar a c. L, darab c. F. 22, 23 absunt
 F. 22b. áš L. c. -itriú L. 24b. tre a.
 sc. F. 25o. sé a n-alc F. 26o. l. a laú.
 L. 27 post 30 F. v. na heaglosa F.
 28a. tagra FL. 29a. a ráč F. b. pa FL.
 v. dāna F. 31a. ngóiréir F. v. oo láim F.
 101. [A iv 3, 665 (A)]. 6b. áille A. 11c. fīnn:
 inn A. 12a. sé A. 14o. más A. 15b.
 t'feit- A. 17a. coma A. 21a. táim A.
 22o. v'feit- A. 36o. vel "ronuairé" A.
 39c. nac fpu. A. 46a. cor. A. 49o.
 oo-ní A. 57c. ngl. A.
 102. [Stoneyhurst MS. (S); 23 G 24, 218 (G)]. 3a. -clao G,
 -cló S. 5o. ar é. G. 10b. san sr. ar ngl. G.
 c. asgair G. v. sa ns. G. 11b. pa haimm G.
 12b. -fine G. 13a. -tair G. c. mar m.
 G. 16a. -naiúe G. 17a. ua m. m. m. m. G.
 19c. ní cuibe óib é. v. G. 22c. mbáin GS.
 23o. cum uin G; nó ccomglann G. 25b. lám
 G. 27b. na cl. G. c. nac bí GS. 28co.
 foirtir: -tiú GS. 29c. a com. GS. 30a. baó GS.
 c. ngl G. 33b. seisean san t. G. 34a. ts. G.
 38c. si fail G. 40o. a nsr. GS.
 44b. riozan (?) G, rozan S. 47c. uoiúear G.
 103. [O Con. Don's Bk., 229 (O)]. 1b. coméas O.
 2c. aniar O. 5b. uéanam O. 7a. oo. mn. O.
 10a. luao O. v. otr. O. 11a. zan abest
 O. b. cionn O. 12a. aniar O. 14b. cor O.
 16a. toil O. 19c. saš O. 23a. ceart
 O. 24b. as cl O. 27a. sin oo comga O.
 v. níú óis O. 29c. an abest O. 30c.
 raib O. 32a. béarair O. b. uocra O. 33b.
 é O.
 104. [23 L 17, 41 (L), A v 2, 69 (A), 23 H 8, 48]. 1b. -sgacta
 L. 2a. soct. A. 3a. riom LA. v. glanta
 L. 5a. má tá ar uéara ar no L, má tá as uultao dar
 noaltas H. b. da cor tar ar scoimaltas H. c. fior
 abest L. 8c. oo abest A; ionar nuet A; ionar uet L.
 9a. sa tr. L. 9o. te. tu. L. 11a. -óilis A.
 b. ceire L. c. a ttiúib L. 12a. úpear LA.
 13o. na asair O. 15b. ar sr. A.
 16a. diaš L et sic saepe. 17a. le lór oo s. A.
 b. ar an oeo. L, ar na oeo. A. 18o. le abest L.
 19a. éire L; oo s. éirinn A. b. nac ba A.
 c. éliacú LA. v. asā m. A. 20a. muise A.
 c. sé léim A. 22b. n-íom. A. c. meabla LA.
 26a. butš L. 27c. oo fu. L. 28b.
 ccul. L.
 105. [23 F 16, 177 (F); A iv 3, 674 (A); 23 D 14, 38 (D); Sof. fion

Ó ÚÁΛΙΣ FD; εοῖσαν mac Σορ. ῥινν A. 1ο. ός 5. D.
 5ο. ττρ. F. 6c. πωρ. A. 15b. 5ο
 ηρ. A. c. bró úonn m. F. 16b. τροτ- AF.
 23a. léim τ. D. c. é. marrel. F. 24a. ύιοτ
 cosnañ F. 26c. νεαμίταις D, νεαμίuis (?) A, νεαμίuis
 F. 27a. τιονόιιυ F. c. ττρυ m. F. 27ο.
 Δ ι. FAD. 28a. ττιον. A. υ. sum é. D.
 29b. αν τso DA. υ. 5ο ρυ5 αρ έόιρ έ. F, 5ο ρυ5 Conn
 αρ C. A. 33c. υ'ῖ. is í 1 mb. D. υ. υο ῥuas D.
 36cυ. sin: υρεψ D. 37c. bró FA.

106. [23 L 17, 81 (L); 23 F 16, 173 (F)]. 30. -seácl. L.
4b. suma F. 6a. Δ múr L. 7a. Col.
F, Col. L. 10b. bá c. FL. 100. seang F.
120. san bris FL. 170. Δ abest LF.
19a. ceácl LF. b. san b. F. 20a. maírean FL.
v. scuimeabao cinn F, ccuimeabao cinn L.
24c. fear L. v. s. na sear F. 31c. b'iarraig FL.
v. fiaoin L, fiauin F. 33b. bu lae F.
37c. brannab FL; bró F.
107. [O Con. Don's Bk. 140 (O)]. 7a. baíl O. b. anono O.
10b. hoisg. 11a. an cr. O. 15a. tr. pa t. O.
23c. cé O. 25c. p. u. O. 260. ohtar O.
O. 28a. sin vo p. O. 290. aistead O.
330. oile O. 38b. Δ n- abest O.
108. [23 L 17, 77 (L); UCD, Zimmer MSS. 18, 144].
10. naítreíge L 3b. b'ir L. 50. doblas
L. 6c. rónaómuir L. v. ubuill L. 7a. p.
p. sr. L. 8c. slán L. c. compán L. 9a. p.
an p. L. b. ceangb- L. 15a. annsrut L.
160. nsa. L. 17b. na haómaró an L. 18c.
ar síe L. 19a. pa Δ L. v. b'air. L.
20a. b'earg L.
- 109 [23 O 25, 10 (O); 23 N 3, 147 (=O); 23 O 27, 156 (=O); 23 O 28,
11 (=O); 24 C 11, 9 (=O)]. 10. mbr. O.
2b. brogaíre O. 3a. cr. O. 4a. -acáir O.
c. éinleisíon O. v. tres an mb. O. 5b. da tur O;
cuarta O. 6b. s. Δ l. O. v. oiread hí m. O.
8b. dá cláir sc. O. 9a. br. br. O. c.
coillb. O. v. bambárouile O. 10b. an v. O.
v. dá múr O. 11b. p. faíaró.
120. callacáir O. 13 easar na líne, c, b, Δ, v.
O. b. anturn O. 14a. páit O. c. rióne.
15c. toiríomair O. 16b. dobearar Δ s. O.
17c. ácl as fo. O. 18e. slóigce caoma O.
20p. ní ba air p. O. 21b. ar fear O. 24as
einfíle O. v. rigbile O; 's abest. 25c. -ste O..
110. [23 C 33, 222 (C)]. 100. -nair- -rair C.
4a. bpu. C. 6a. cuir C, lúigeac C. 8a. scrú
so C. 11b. so bpuair C. 15c. mírabest C.
16b. na b'ionn C. c. amáin C. v. éráir C; ionn C.
17c. noata C. 18c. sa l. C. 22c.
is abest. 240. sr. C. 28c. cáill C.
v. siur C. 30c. oib sc. C.
32a. oisg C. 34c. ácl A. v. Δ abest
350. oo rig ar roim fuilíng uaim C.
360. cáil C. 37c. mall-oil- C. 38c. oisle C.
40c. an srían C. 42c. Δ. anle na C. 43c.
naoinoin. 45a. glóir C. 47c. Δ abest.
50b. acme (?) cr. caclac ce C. 51a. óisg C.
53c. dearbao C.

111. [O'Con. Don's Bk., 29 (O); H i 6, 128 (T)]. 10. bpocta
 T. 4b. mis ceanna O. 5e. breaš b. T.
 f. sa c. TO. 70. r. no r. T. 80.
 ccnoba T. 9a. leit O. c. tir ar a l. T.
 10c. cloo T. o. muna O. c. ac nir T; 1aē
 OT. 11a. dar lām T; dar tucta O, dar
 tucta T. c. abest T. f. na diao T. 12c. a
 tuctam diaē cūinn cíos san fuireac T. o. abest T.
 13b. neammboš T. o. šus ar ni. O.
 14a. m. mar a T. c. sa náiream O. 15a. a luait-
 éreac O. 17a. da p. T. c. caile sa cca. O.
 5. sa slóis O. 18c. šac cl. OT. 19a. comóluite caēa
 na mb. mb. O, ašaccat na mb. b. T. 20a. leo oo l. T.
 e. cean T. 21a. cuiléir O. b. no. O.
 22c. sš. ainceas T. e. sšine O. 23c. r. da r. T.
 f. sš. ša sš. T. h. ašpléasšau pušair T. 240.
 is fear O. 25a. na abest OT. h. 'na abest T.
 26c. cuma OT. 27c. br. 5. T. 28
 abest O. 29a. ríosa T; sluaišac O. 31e.
 5ab. T. 32a. ušas O, ušac T. 33a. bíoó O.
 b. 1aē O. c. caomóa T. 34a. macaoim T.
 36c. šaca a hinnse O. o. tarraša T. 37c.
 bronnt- T. o. ón fr. fr. O. 39a. críosluas
 T; c. špa ēac romra T. e. conrar T.
 42b. bpaltaib O, bplait- T. 43a. maiē l. a bfr. T,
 o (?) maiē a luē luēt a bfr. O. c. ver T, veir O, noeasš-
 OT. o. as cc. (?) T, san m. meisge O. e. i l. r. seang
 O, lam a r. sein T. p. bpeisziug T, bpeistoac O.

CAINNT ŠAOLTE.

- (. . .)=abest O, [. . .]=abest T.
 1. aša O. 2. or da O. 3. bpeašnaoib T.
 4. or O, uair T. 5. acē cumāēta an širōia
 šororōa uilecūmaētaš O. 6. -tošbail O.
 7. critimbēal cānte bel O. 8. oā ēise sin aš T.
 9. -beoil T. 10. šaošrac O. 11.
 searcan O. 12. is acēta a. an uair T. 13.
 mingreama T. 14. is easb-šris O, 7 aitis šris T.
 15. m'a. šaoneisim von O. 16. an c. cum-
 oaišē O. 17. lišoarēa O. 18. na hoireacē
 T. 19. sšribe T. 20. 7 šurab i as T.
 21. meoileoša O, mbeirleoša T. 22. šcreasannaib
 O. 23. -croma T, -cruinne O. 24. tuas
 connaiō OT. 25. šcreasannaib O. 26.
 bpiōšbaōa T. 27. is ní hí. von o. T, is an o. O.
 28. šaošrac O. 29. niomšosnaš T. 30.
 siē- O. 31. ná abest TO. 32. iar suirē O.
 33. na ríšbriuišniš T. 34. -nearrtmar T.
 35. ŋšarš T. 36. ŋšab. is eiršēas ruiē.
 T. 37. ŋreacēta 7 re ŋuanlaoirēac T.
 38. s. oā ša solus reic T. 39. ma meanna ašus
 O. 40. 7 šabair aš ol ar T. 41. blaēaiōc
 T. 42. maolcl. T. 43. meirš T. 44.
 brišoarŋaišē O. 45. 7 eisoiē O. 46. neis-
 ciall-e O. 47. šo hu. ar ašallam šac T. 48.
 eiršēas OT. 49. ris an bpraššēim sin T. 50.
 laōaiš muinnre T. 51. siēcāin cuir T, siēcān cuir
 O. 52. ŋeannra 7 treabaire O, occušeannra trean-

ταθαίρε T. 53. κρίσε O. 54. διέταρραίσε O.
55. ιομνέουμαρ T. 56. mail- na O, ne
na T.

112. [3 C 12, 394 (C); O'Con. Don's Bk. 227 (=C)]. 1a.
αβ- et sic passim C. ο. cú as C. 2c. οιομο-
C. ο. nē. C. 3ο. α βρυ. C. 4c. ccom
C. 5c. ccom C. 10ο. cosγair C.
11b. α. an cub. C. 16a. βéal C. 18c. oeimhe
C. 19c. míleamla C. 20ο. naé cc. C.
113. [O'Con. Don's Bk. 159 (O); 3 C 12, 158 (C=O); B iv 2 65
(B); 23 F 16, 212 (F); Irish Texts ii 16 i.e. Rawl. 67 (R)].
2a. leis C, veas RF; 5ο τ. RFC. b. 5ο heas ne RCF.
ο. noa. B. 3ο. ar τε. C, α έ. F. 4c. αρβ F.
ο. -θαοτ FCR. 5a. co réir BR, το réir C, ar na
réir F; c. lá FC. ο. βραγáil F. 6a. TICCTEAR
B, τογέταρ C, TICTEAR R, TEASAR F. b. το α α. F.
8b. ar é. F. c. l. το l. F. ο. έ. pa έ. F. 10a.
rí B. b. is α tír ττιρόφuinn F. ο. é. min mionó. CF,
έ. p. p. B. 11a. α. re l. F. c. re n-é. F. ο.
ríg na F. 12a. ro ba . . . -geal F. b. coimraimn
R. 13a. fuilead F. ο. 5claoim C. 15a.
sguécáó RF. ο. mioéair C. 16b. finmhar F.
c. von tr. BR, an tr. C, na utr. τε. F. 20b. fuigib,
F, fuigió C. ο. pr. p. p. B. 21ο. ar abest C,
an F. 22c. ban BFR, ban C. 23b. τοιλ-
gníom C, coimhgníom F. ο. maγar CF. 24c.
-éloimn F. 25b. oaro C. 26a. noá. C. b.
5ο vomn- no. C. c. p. co. cl. R. ο. -γlan C.
27b. coimra na bpear F; slóig sluas C; slóγ seanna F,
slóγ sleanna R. 28a. α nriób C. c. uaimn BFC,
uaim R. 29ο. s. C. C. 30b. cloimne CBFR.
ο. ar c. RB, ar é. F, ar 5c. C. 33a. α. líb 5ac
laóó C. b. na creacpa B, noá creacpa FB, crecpa R.
34b. 5ο r. r. C. ο. oiongnat BC. 36a. saor
abest B. b. as α F. c. fuair aéair s. F. ο. cu. casáig
F. 37. abest BCR. 39b. baó á. B, nírb á.
F. c. von éo. R. ο. ar b. CF, α mb. R; p. p. R,
p. p. F. 40. abest F. 42. abest CRB.
43b. áóradó C. ο. r. το r. C.
114. [A iv 3, 648 (A)]. 1a. paó p. A. 2a. paó p.
A. ο. is abest. 3c. na τε. τε. A. 4ο.
comairó A. 6c. 5r. 5a. A. 8a. το A.
9ο. is abest. 10b. soo érilis leabap as longclannat
A (et sic leg?). ο. as ca. A; av-conncamair A (leg.
-mar?). 15c. 5easruimn A. ο. το réatolaimn A.
(?) A. 18ο. α mb. bl. von br. A. 20ο. 5creacóill
21a. bruimne A. 22b. tá co. A. 26b.
ríog IGT l. 2109. 27b. mu tearla A. 29a. as
A; riγeapó (?) A. 31ο. το A; arl- A. 32b.
33b. cruacáan (?) A. 34ο. seire A; 5radúsat (?) A.
35c. noám A. 41ο. paó.
115. [23 L 17, 151 (L); 23 D 4, 115 (D); 23 M 16, 213; 12 F 8, 48;
O'Con. Don's Bk. 315]; donγus ó válaiγ, O'C. Don's
Bk.; pear plaéa ó 5nín cet. 2a. ταμης D. c.
-aró L. 4a. vaill L. b. seacéloimn D.
5b. válaiγ L; nuigimn D. c. l. 5sol D. 6b.
-ónac D. ο. το éotar D. 7a. vaγraíois D.
9a mac D, meic L. b. ná D. c. α cceó c. D.
10b. is 5sol το 55ar o'e. D. 11a. 55aóiltoó L.

116. [23 D 14, 126 (D); 23 L 17, 145 (L); 23 N 12, 126; 24 B 9, 234]; ΕΟΞΑΝ ΜΑC CΡΑΙΤ D, ΤΑΘΣ ΜΑC ΤΑΙΡΕ 24 B 9; ΣΟΦΡΑΙΟ ΠΙΟΝΝ CΕΤ. 3Δ. C. ΜΑC ΘΥΡΙΑΙΝ ΒΟΡΑΜΑ L. 5C. ΣΙΟΝ ΣΟ D. 7Δ. ΗΕ D. 8b. ΡΑ U. L. 9-10 absunt L. 10C. ΟΥΤΟC- D. 12Δ. ΟΟ R. D. C. ΜΙC L. 13Δ. Τ. ΕΑCΤ ΕΙΤΕ L. 14C. ΑΡ ΜΒΕΙΤ S. L. ΜΑ Δ Ρ. D. 15Δ. Δ ΤΕΑCΤ L. b. ΔΙCΕΑC ΔΙΡΞCΕΑC D. 16. abest L. 17Δ. ΕΙΞCΙ L. b. ΜΥΝ ΣC. L. 18Δ. ΟΙΛΙΤΕΡΕ b. L. b. ΕΟΙΡ L. c. ΟΟ R. D. 19. abest D. c. ΟΙΟΝ L. 20C. ΟΟΝ Ε. L. 21Δ. Ο. ΟΥΜΝ ΟΟ Θ. L. 22b. ΝΑΡ ΔC Ε L. b. ΣΑC ΤΑΝ L. c. ΙΟCΑΘ L. 23-26 absunt L.
117. [23 L 17, 139 (L), 23 D 5, 358 (D); H 1 14, 123]. 1C. Ν-ΔΙCΞΕΑΘ LD. 2b. ΘΙC L. c. ΝΥΑΘΑ LD. 3b. Ο ΤΑΙΟ D. 4b. b. ΑΡ ΙΑΙΞΙΝ Δ CΕCΑΘΟΙΡ D. 5. abest L. 6b. Δ CCO. LD. c. ΜΟR L; ΣΕΑΝ ΥΙΡ (q. seis in margine) L. 8C. CΑC. L. 10Δ. ΝΑΡ CCU. D. 12C. ΑΝ ΑΤΥΑΙΡ D. 14C. CΥΙΡΙΞ; ΘΥΡΟΙΝ L. 15Δ. Θ. ΘΥR. L. c. ΟΥΕΙΜ D. 16C. ΟC M. L. 17C. -ΡΑΙC: -ΔΙC D. 21C. Δ. ΝΟ Ε. L. 22b. ΣΑΝ I. L. 23Δ. ΘΥΕΑΡ LD. 25b. ΤΑΙΝΦΙΑCΥΙΟ D, ΤΑΙΝΦΙΑCΑΙC L. 26Δ. ΦΥΙΞΕ D. 27Δ. ΕΑCΤ ΕΙΤΕ D. b. ΘΕΙΤCΙΜΕ LD. 29C. ΝΟΑΙ L. 31Δ. ΣΗΑΙC L. c. -CΘΙΝΝΑΜ D, -CΥΞΗΝΑΜ L. 32C. Ο CΙΛΑΡ D. 33C. ΝΓΙ. Σ. L. 34. abest D. 35b. ΘΥΡΑΙCΙΝ L. c. ΦΟΙΞΕΔC CΙΜ L. 37C. ΝΑ ΜΟΘ D. 38Δ. -ΠΤΑ L. 39Δ. ΗΡΟΝΝΑ L, ΗΟΝΝΑ D. 40C. ΟΟ CΙ. L. 41Δ. ΒΥ. ΣΙΟΝΝΑ ΝΑ ΣΥΕΑΘ L. 43C. CΥ. CΥ L. 44b. ΘΕΟΡ-CΑCΑΟΙΡ (?) D. 45C. ΝΟΙC- L. 47b. Μ'ΑΟC CΥΜΔ L. 48-51. absunt D. 48b. ΟΙΝΘΕΑC L. 49C. CΟCΥ- CC. CC. L. 51C. ΘΥΡΙΑCΑΡΡΑΟΙ L.
118. [3 C 12, 423 (C); 23 D 4, 107 (D); 12 F 8, 43]. 1Δ. ΕΑCΤΑΡΑ C. 2b. ΑΒΑΡCΑC CD et sic saepe. 7C. ΝΙ ΡΑΡ Θ. D. 8C. ΟΙΝΕ C. 11Δ. ΣΟΤΦΡΑΙΟ D, et sic infra. 13C. CΕ. CΥ. C. 16b. ΘΕΑΡ-ΣΝΑΙΞΤΕ CD. c. ΣΑΝ ΝΕΑCΤ- D. 19b. ΣΥΡΙΑΝΑΙΞ C. 20Δ. ΜΑΡΘΥΝΑ D. 22Δ. ΑΝ ΣΕΑΡC CD. 25C. ΣΑΝ ΟΥ D; ΔCΤ ΑΒΕCΤ C. 27Δ. ΤΑΙΘ ΙC D, ΤΑΙΝCΑ ΙC C. 30C. ΡΕΑC. CD.
119. [A v 2, 49 (A); 23 L 17, 48 (L); 23 F 16, 92 (F); 3 C 13, 677 (C); A iii 2 (X); C i 1, 103]; ΝΙ ΗΙΟΝΑΝΝ ΟΥΟΥΞΑΘ ΝΑ ΡΑΝΝ ΣΝΑ U. 1b. ΜΥΙC C, ΜΑΟΙ F, ΜΥΑΙC A. 2Δ. Ο Ι. CΑF, Δ Ι. L. b. CΕΑΡΜΝΑ AF. c. CΑCΑΙΡ AF. 3b. Δ ΠΡΟΙΞΙΟ C. 4b. ΝΑ ΟΥΙΝ ΑΝ ΣΥΑΙCΙΝ CΑ, ΝΟ ΟΥΙΝ ΝΑ ΝΓΛΑΙCΙΝ F, ΟΟ ΟΥΝ ΣΥΑΙCΙΝ L; ΣΟΝΑ Δ Σ. L, ΣΑΝ Σ. AF, ΡΟ Σ. C. c. ΑΡ Ρ. Ρ. AF, ΡΕ Ρ. Ρ. C. 5b. ΑΡ ΝΑΡ Σ. AFCL; ΘΥΕΑΝΝ Α. 7Δ. CΙΛΑΡΑC Μ. ΝΟ. ΝΟ. L, CΙΛΑΡΑC Μ. ΝΟ. ΝΟ. C, CΙΛΑΡΑC F. c. ΡΙΟΝΝΥΙΞ UΝ ΑΝ L, ΡΙΟΝΝΥΙΞ ΑΡ ΑΝ C, ΡΙΟΝΝΥΙΞ ΜΥΝ F, ΡΙΟΝΝΥΙΞ ΜΥΝ Α. 8Δ. ΜΑΡ Μ. Δ ΣΙΟΞΘΑ ΤΑ ΣΝ. L, ΜΑΡ ΒΑΘ Μ. ΣΙΟΞΘΑ Δ ΣΝ. AF, ΜΑΡ Μ. ΣΙΟΞΘΑ ΤΑ ΣΝ. C. b. ΘΙΟΙCΤΑ ΔC L, ΘΙΟΙCΤΑ ΙC C, ΘΙΟΙCΤΑ ΙC F, ΘΙΟΙCΤΑ ΔC Α c. CΕΑΡΑΜ C. 9Δ. Α ΗΑ. ΣΕΑC C; ΡΕ ΟΙ. LC.

p. nač žab CA, nač bean F; vo luas C. c. tti C.
o. mun oti L, muna ti C. 10c. ni bi s. l. c. cl. L,
nač é bar l. č. čl C, is é bar l. c. cl. F, ni bpuil san l. č. čl.
A. o. l. is ž. bar nž. CF. 11a. va tteitšionn C.
b. noča novearžat C. o. na uet C. 12a.
nžr. L, žr. C, žr. F, žriobām A. b. ni l. L; miođai A.
13a. ni br. L. 14b. ar til a cl. A, tar til
na žcl. L, vo šil a cl. C, vo šil a cranō F. 15c. an
taiβlirō mun buō L, ar taiβlirō mun baō C, an taiβlig munab
A. 16a. cačair AL; ceatra L. b. žeiβte AFC
žeabta L. 17c. i. mun tead CA; atpaō FL.
18a. s. žo nuaim noro A. b. ins an v. F. c. var pu. F.
18c. cearcūill čl. L. 19a. cačair AL.
b. žairtoe L, žairge FA, airtoe C. 20o. utruim A.
21a. vorneclāo L, vorncła A, vorclairo F, vor-
cruiinn C. b. nar FX; vorclaro CFX, vorcla A, vorclao L.
c. tre tr. L, le tr. AC, as tr. F. o. von teag A,
as teag F. 23b. um nač FL. c. -rinn CF.
24b. ó na CLPXA. c. var l. C, vo l. FX. o. níor
čl. L, nar čl. CFX. 25b. iom nač X. c. a pīot C,
a olai ōfona IGT l. 1767. o. nač žl. AF. 26a.
treabruiš A. 27a. luaišin LAC, luadoam F.
28o. cr. AXF, cr. LC. 29b. lonncorois L; mar cr F.
c. žo žcloic mb. LA, žan cloic mb. CX, žan cloic mb. F;
žo mbuilš LXa, žan builš CF. o. t. n. a. čuilš čloim C,
c. va n. čuilš čloil F. 30a. lanntreabac L, lain-
treabrato AX, laintreabaca C; is lom C, is lonn AXFL.
b. žo vtračtnoealbac žp. žp. L, vo tražišealbato žp.
ř. A, žo tračičtvealbato X, vo tračtvealbato ř. ř. F, von
tračičtvealbato ř. ř. C. o. žcl. AFCL. 31b.
oiŋgin C. 31-32 absunt LF. 32a. bruigeanm as
cruinne C. b. ní lume FA. c. na cur C.
33a. cúpla LA; žcorra LA, ccorr F, corr X. b. ar
votoča bucla řa a b. L, ar votoč a mbúclato řa a mb. C,
ar tpeact a mbúclaiš řa b. F, ar votoč a bucla má a b. A.
34a. čomla L. c. cúit ó č. LC, cupa ó č. AFX. o. an
learg C; oluit CL, olúta FAX. 35. abest LAF
36a. m. č. b. asbr. CX, m. č. mb. mbr. a F. b. breac
n. breac taoib an t. L, n. br. žac taoib an t. C, n. br. žac
taoib von t. AF, n. br. žac taoib mun t. X. c. říoe
coirbeise a c. L, říse na coirbéise ar a c. CF, říse na
coirpeise a c. X, říse na coirrhéise a c. A. o. -óeise
LF, -eise C, -žeise A, -čeise X. 37b. neac va luao
X. c. vá ř. A, řa ř. C, řan ř. L, řo ř. X; čum FAX,
čút L, cuir C; adciu C. o. vo vluro AX, vo vluiž F,
žo vlurit L, vo vlurit C. 38a. laišin ularo L.
o. čom CFX, čož LA.
3 L 17, 136 (A); A iv 3, 764 (A); žan ainm A, Ollam̃ na
Cruadan, i. dođa Ollbar Ó Carrtoir L; 2c. var mbar.
A. 4c. dá bražato ř. L. 7a. riogmaicne A.
o. maioim žo L. 8a. is abest L. 9b.
mbeti A; žá porteadt A. 11c. nočan ř. a č. L.
o. trájš L. 12a. nač baō L, na buō A.
14c. m. ž. L; čonacair A. 15b. le na A. c. ar é βeit v.
L. o. vl vo laoioe nž. L. 16c. oireactas ingāc A,
oireact žac L. o. mbi L. 17a. i vt. L.
b. -čio A; řan ttráietsin L. 18a. ionairōsin L.
19c. viaðlaroe L. 20a. -cán L; éagsam̃uil
L. c. -aiō-sin (?) L. 21o. řpu. L. 22b.
čairroae L. o. 's abest L. 24b. o. a tis a rē

120. [23 L 17, 136 (L); A iv 3, 764 (A); ἄν αἰνμ A, Οὐλᾶν na
 Cpuάcαν, i. Δοῦα Οὐλῶα Ὁ Cαρρτοῦ L; 2c. τὰρ mbar.
 A. 4c. τὰ ὄφραξάτ p. L. 7a. ριόζημαίγε A.
 τ. μαρτῖν 50 L. 8a. is abest L. 9b.
 mbeit A; ᾗ ὀρεαέτ A. 11c. νοῦαν p. Δ ῥ. L.
 τ. τράις L. 12a. ναῖ βαῶ L, na buῶ A.
 14c. m. ῤ. L; ῥοπαῖαι A. 15b. le na A. c. αἱ ἐβείτ τ.
 L. τ. τὸ το λαοῖτε ης. L. 16c. οἱρεαῖται ἰνῆα A,
 οἱρεαῖ τῶ L. τ. mbi L. 17a. 1 στ. L.
 b. -είτ A; ῥαν ττραίεσιν L. 18a. ἰοναῖοσιν L.
 19c. τιαῖλαίτε L. 20a. -cάν L; εἰςαμῖν L.
 L. c. -αῖο-σιν (?) L. 21a. ὄφρ. L. 22b.
 εἰαρρσε L. τ. 's abest L, 24b. τ. Δ τῖς Δ κ

- ταιῖς L. c. πόσῃ L. 26a. -sin A. b. ἤαν
 βεῖτ L. c. is abest L. τ. ἀρ abest L. 27a.
 -sin L. b. Cé L. τ. uile abest A. 29 abest L.
 30b. ní παῖτοιῖε παῖτ L. c. -παῖτοςιν L.
 31c. θεάρεῃ L. τ. u ἀρ ἀν ἐμεῶ L. 32b. ὁ τάμιν A.
 τ. ἤνρ σίολ A; τό L. 33a. vel πυασταῖσεαὶ A.
 τ. ní τὸ ἀτάμιν L. 34c. κομῖνῖς A, κομῖνῖσεας
 L. 35b. ἀ κομῖντ ἑ. L. 36b. κεῖντ L; τε
 ἤα c. A. τ. τε ἤα ἑ. A. 37c. -ρε L. 38
 abest L. 39a. ἀς abest LA; ἕαρ ποῶξῖνολτα A.
 121. [O'Con. Don's Bk. 194 (O)]. 1a. τὸτέδαις O. τ.
 υἷαν O. 5b. ní ho. O. 7b. παῖταρ ταιῖνραὶ O.
 8c. ἡνιολαὶ O. 12c. παῖτ O. 15a.
 ἑορ O, b. ταιῖν O. 28a. κυρῖν ἐνῖνρῖντο O.
 122. [23 I 40, 139 (I)]. 8τ. ἑλαῖτορ I. 9a. ἀ ἑρῖαδαί.
 I. b. ὀιολαῖ I. 10a. ἀρῖν I. 14a
 βοῖετ I. 12c. ἀς ταὶ. I. 15b. -αὐῖροτ I.
 17a. ὄρῖν I. 21c. κομῖνῖς I.

πολιόιρ.

Δ, Δ φίρ βίς, γ. 4 1; Δ φεαρ βεας γ. 2 1.
 Δ (φονα. εοιβ.) + ρεάμφ. Σ Δ ε ουινε ισ τίρ Δ οτέίξιμ, "Δ οτέίξιμ ι η-Δ τίρ" 88 27; ΔR ιμναοι ράιμις "τεας" "Δ οτάμις sé ι η-Δ τεας" 69 9; μέιν na φεάθνα ΔR Δ βροιλ σλιοέτ, "Δ βροιλ sé ΔR Δ σλιοέτ" 91 30; **φέας** Δ h-, ΔR, ι η-, οο, γ. 7.
 Δ (Διο. **σεαβ.**) Δε, Δ h-, Δ η-; ισ Δ λοίξε Δ-τάμιρ 3 16; Δ όοκραέτ φυαιρ tú é 32 13; cluineam Δ έρεισε Δ-ταοι 94 2; le Δ luaða éus (sé) Δ έοραό 7 18; **οά** (<οο Δ) **φέας** οο.
 Δ h- (ρεάμφ.) + **cuilln.** 5 16, 29 16; + **φονα.** ΔS 73 13; Δισοε, εισοε, 14 12, 32 25; ΔSαμν 82 11; εισοιβ 8 4; + **Δετ.** ΔS αν 52 17; ΔS na 88 18; + **Διο.** **σεαβ.** ΔS mo 3 24; ΔS οο 4 9; ΔS Δ h- 57 24. + **οοιβ.** ΔS ΔR 6 11.
 ΔβΔ, ΔR Δ. "marǵeall ΔR" 42 12, 60 5, 67 43.
 ΔβΔέτ [25], "sult" 57 10, 67 15.
 ΔβΔιό, -ς, 7 1; φεαό Δ 48 24; cuan Δ. 89 3; ceol Δ. 81 31; breiteam Δ. 83 19; níos aibǵe, -ce, Δip- 83 19.
 ΔβΔΛ [192], 2 6, 5 18.
 ΔβΔμν [183], 41 38, 49 12.
 Δβǵuigim, Δp-, Διβ-, Δip-, 11 15, 105 24, 114 17.
 ΔβΔε, τίρ, γ. Δ. 120 25.
 ΔβΔαν, (b.) 14 1, 3, 20 3, 31.
 ΔβRΔ, γ. **φέας** pabna.
 ΔβσΔλ, Δεβ-, Δσβ-, εΔ- [11], 3 10, 52 8.
 Δβσολόρ, (b.) 25Δ 16.
 Δ-βυς, ι-βυς, -βος, 7 6, 37 43; -αιν 66 8.
 Δ-έας, (s) Δ-έας 1 15, 5 1, 57 1, 87 21.

ΔέΔ, "πάιρε, γ." 37 9, 25, 71 2.
 ΔέμΔιμς, -ιμ, pam Δ. 101 33; ο'Δ. 102 10; Δ. súl 77 4.
 ΔέμυςΔν, (p.) 29 24, 101 31.
 ΔεRΔ, 46 37.
 ΔεRΔε, τίρ, γ. βάν- 118 3.
 ΔέRΔιμ, **φέας** Δέ-έιμim.
 Δέτ, -ο, (τά . . . , ní . . . , Δέτ) 6 12, 32 22, 64 9, 93 49; ní bás, γ. Δ. 20 39, 79 7; Δ. **ζε**, **ζιό**, **ζιν** **ζο**, γ. 3 29, 20 17, 51 1; Δ. **ζο** 6 22, 32 31, 93 6; Δ. μαό 50 17, 60 37; Δ. muna 7 16; Δ. ΔήΔιν naé= "Δέτ ní . . ." 68 25; níR . . . Δ. βειτ, "níR . . . Δ. οο bí . . ." 58 33; **ζά** **οτύ**, γ. Δ. **φέας** **ζά**. Δό, "bail, γ." 76 12; Δ. urrama 80 19, 100 22.
 ΔόΔις [93], 2 13, 15 9; **φέας** οιόε.
 ΔόΔεRΔS [38].
 ΔόΔμΔR, **φέας** εΔοΔμΔR.
 ΔόΔRε [12].
 ΔόΔRε, ceann ΔόΔRε 88 32 90 14.
 ΔόβΔ [4], "τεας" γ. 17 10, 35 13; lionn- 81 8.
 ΔόβΔλ, "mór" γ. 110 7; (níos) Διόβλε 70 1; coim- 70 1; neart- 60 20.
 ΔόβΔR [11], ("cúis," γ.) 2 9, 36 8, 44 5, 58 19, 87 2; Δ. **νιό**, **ολλ**ΔμΔν, **νιό**gna, γ. 3 8, 11, 46 3; **οε**Δ-Δ. **ουαό** ("οοβRΔν," γ.) 3 6; Δ. "maoin," 95 4; Δ. οο ("ράτ") 30 12, 108 19; Δ. **széil** 97 32; Δ. ΔονΔις 4 9; le ha. 103 4; **ζαν** Δ. 103 17.
 Δο-βΔε, ("ο'έας") 93 41.
 Δο-έίμ, Δο-έλμim, **φέας** οο-έίμ, οο-έλμim.
 Δ-οέιRim, **τά**sc. **λά**ε. **υα**é. 1. Δ-ο(e)im 5 16, Δ-οεΔRim 113 29, Δ-ΔRim 57 10; 2. Δ-ΔR 37 17; 3. Δ-ο(e)ir 15 4, (mar)

Δ-ΟΕΙΡ 67 43, -ΑΒΑΙΡ 22 11; **ΙΟΙΝ.**
Δ-ΟΕΑΡΑΜ 42 30, ΔΟΥΙΡΕΑΜ 70 1;
CEAST. Δ-ΟΕΑΡΑΡ, -ΑΙΡ 25 8, 62
11, (MAR) ΟΕΑΡΑΙΡ 48 10, Δ-
ΟΥΙΡΤΕΑΡ 78 12, -ΑΒΑΡ 23 18;
NEIMF. **ΥΑΕ.** 3. Δ-ΟΕΙΡΕΑΘ
52 17;
FOIRB. **ΥΑΕ.** 1. Δ-ΟΥΒΑΡΤ 39
14; 3. Δ-ΟΥΒΑΙΡΤ 23 32; -ΕΑΒΑΙΡΤ
97 24; **ΙΟΙΝ.** -ΟΥΒΡΑΜΑΙΡ, -ΟΥΒΡ-
101 25; **CEAST.** Δ-ΟΥΒΡΑΘ 21 7,
-ΟΥΒΡΑΘ 105 4, -ΟΕΑΒΡΑΘ 108 3;
PAIST. **ΥΑΕ.** 1. Δ-ΟΕΑΡ 67 7;
3. Δ-ΟΕΑΡΑ 29 24; **ΙΟΙΝ.** (MAR)
Δ-ΟΕΑΡΑΜ 67 35, -ΑΙΒΕΑΡΑΜ
95 18;
COINſ. **ΥΑΕ.** 1. Δ-ΟΕΑΡΑΙΝΝ 59
26; 3. Δ-ΟΕΑΡΑΘ 94 13; **ΙΟΙΝ.**
1. Δ-ΟΕΑΡΜΑΙΣ 99 43; **CEAST.**
Δ-ΟΕΑΡΤΑΘΙ 21 22, Δ-ΟΕΑΡΤΑ 11 33;
ONO. **ΥΑΕ.** 2 ΑΒΑΙΡ 76 13;
P. ΡΑΘ **PEAC** ΡΑΙΘΙΜ;
Δ-ΟΕΙΡΙΜ, **ΓC.** ΟΛΛΑΙΜ, Ε, ΡΙΣ,
"ΤΥΣΑΙΜ ΔΙΝΝ ΟΛΛΑΙΜ, **ΓC.** ΑΙΡ"
3 13, 26 6; Δ-Ο. Ε ΟΟ ΟΕΑΝΑΗ
"ΟΚΟΥΙΣΙΜ Ε" 91 45.
ΔΟ-ΡΕΑΘ, 23 32.
ΔΟ-ΡΕΑΡ, "ΑΝ-ΡΕΑΡ" 20 10,
39 30.
ΔΟΛΑCΑΙΜ, **P** ΔΟΛΑΙCΕΑΘ 86 22.
ΔΟΛΑCΑΘ 77 18.
ΔΟΜΑΘ, (**P.**), > "ΟΥΑΝ" 120
37, 39; > "CINEΑΘ" 108 17.
ΔΟΜΑΙΜ, 11 27, 30 32; ΝΑC
ΔΟΜΑΘ Δ ΡΕΑΡ 7 35; **P.** ΔΟΜΑΙΛ
21Α 7, 46 2.
ΔΟΜΟΛΑΙΜ, 73 13, 92 46.
ΔΟΝΑΙΜ, Δ. ΤΕΙΝΕ, ΞΥΑΘ, **ΓC.**
80 18; Δ. CLEAS 91 44; ΔΘΝΑΡ
("ΤΑΙΤΗΙΞΕΑΝΝ") ΚΕ ΞΕΛΑΙΞ 83
13; ΟΟ ΗΑΘΝΑΘ ("Ο'ΕΙΡΙΞ")
ΔS 31 12, 80 26; **P.** ΔΘΝΑΘ
[106], 31 1, 83 13; ΔΘΔΙΝC
[42], 31 1, 73 11.
ΔΘΡΑΙΜ, Δ. ΟΙΑ 17 10; **P.**
ΔΘΡΑΘ, 13 7; ΔΡ SON Δ ΔΘΑΡΤΑ,
37 42.
ΔΘΡΑΙΜ ("ΔΞΡΑΙΜ" ΣΟ ΜΙΝΙC
SNA LL.), "CΛΑΘΙΘΙΜ ΛΕ"; Δ.
Ε 41 23, 50 5; Δ. ΟΕ 3 6, 15 5,
58 29, 69 18, 90 23, 98 5;
NEAM- 3 6.
ΔΘΡΟΙΞ, Δ-ΘΡΟΙΞ, 29 16, 60
31, 67 28; ΔΘ-ΡΟΙΞ 89 2;
PEAC Ped. ii 594.
ΔΞ (NÉAMN.) + ΤΥΙΛΛΑ.; + ΦΟΡΑ.
ΔΞΑΜ 34 35; ΔΞΑΘ 1 1; ΑΙΞΕ,
ΔΞΑ 6 27, 40 5; ΑΙCΕ 9 7;
ΔΞΑΙΝΝ 101 27; ΔΞΑΙΒ 43 8;
ΔCΑ 120 8; + ΑΙC. ΔΞ ΑΝC,

ΣΥΝC 83 14, 122 14; (ΔΞ ΑΝ
n- SAN I 92 19); + ΑΙΟ. ΞΕΑΙΒ;
(Δ)ΣΥΟC 65 5, 101 27; (Δ)ΞΑC
ΞΑC 3 20; (Δ) ΞΑ, ΞΑ, n- 3 2;
+ CΟΙΒ. (Δ)ΞΑ n- 10 37, 88 3;
(Δ)Ξ ΑΡC 77 21; ΔΞ ΣΟ, ΣΙΝ,
ΣΥΟ (+ ΔΙΝS. ΝΟ ΔΙΝΝ.) 14 15,
34 26, 35, 43 8, 90 24.
ΔΞ [38, 96], 85 35; ΡΙΝΝ ΑΙΞ
79 21.
ΔΞΑ, "ΑΜ," "ΤΕΑΡΜΑ" (?)
42 12, 60 5.
ΔΞΑΘ, ΑΙΞ-, ΔΞΑΙΘ [4], 19 12,
70 20; Δ. ΒΟΙCΕ 65 5; Δ. ΑΡ 37
38, 40 7, 85 1, 91 22; Δ. ΡΕ 15
9; 1 n-Δ. 10 28; 1 n-Δ. "ΜΑΡ
ΛΥΑC" 96 28; CΥΡ, ΤΡΙΑΛΛ, **ΓC.**
1 n-Δ. 3 19, 11 32; ΔΡ Δ. 6 2, 24,
36 8; ΡΕ ΗΑ. 67 24; ΙS Δ. ΟΘ
ΜΕ, "ΤΑ ΤΟCΑC ΔΞΑΜ ΑΙΡ"
42 6; ΟΔΞ- 83 15; -ΝΑΡ 102 40;
ΣΑΘΡ- 70 20.
ΔΞΑΙΛ, ΔΞΑΙΡ, **ΓC.** **PEAC** ΟΟ-
ΞΑΒΑΙΜ
ΔΞΑΛΛΑΙΜ, ΑΙΞΙΛΛ-, ΔΞΑΙΛΛ-
"ΛΑΒΡΑΙΜ ΛΕ" 25 14, 74 16;
P. ΔΞΑΛΛΑΙΝ [37] 6 8, 20 19,
60 19.
ΔΞΑΡ, **ΓC.** **PEAC** ΟΟ-ΞΑΒΑΙΜ.
ΔΞΑΡΤΟΙΡ, (**P.**) 101 23.
ΔΞΡΑΙΜ, (**PAIST.** ΔΙΞΕΟΡΑΙΘ, **ΓC.**
95 22); Δ. ΤΥ (1 bPEACΑΘ, **ΓC.**)
7 35, 21 9, 24 24, 40 6, 95 22,
101 21, 23, Δ. CΟΙΡ 1 ΣCΟΙΝΝΕ
25 4; Δ. ΡΕΑCΑΘ, **ΓC.** ΟΡC
22 9, 82 24; Δ. ΟΡC ΣΟ ΘΡΥΙΛ
21 19; Δ. CΥΜΑΛ ΟΡC "ΕΙΛΙΞΙΜ
ΟΑΜΑΙCΤΙ ΟΡC" 101 5; Δ. ΛΕ
CΕΙΛΕ ΙΑΘ, "CΥΙΡΙΜ 1 n-ΔΞΑΙΘ
Δ CΕΙΛΕ ΙΑΘ" 85 49; **P.** ΔΞΡΑ
[3] 21 19, 22 9, 25Α 10, 26 17,
21, 30 1, 59 1, 61 7, 101 21; ΜΟ
Ο'Α. (CΙΑΛΛ?) 106 23.
ΔΞΥS, ΙS, = "ΜΑΡ ΞΕΑΛΛ ΑΡ"
ΝΟ "1 n-ΔΙΜΘΕΟΙΝ" 73, 11 4, 24,
67 37, 80 6; ΙS ΘΕΙC, **ΓC.**
("ΞΥΘ ΣΟ ΜΒΕΑΘ," **ΓC.**) 87
28, 30; ΙS ΣΟ . . . 6 5, 37 21.
ΜΟ ΤΡΟΙΘ ΙS ΤΥ (= "ΛΕΑΤ")
80 15; **PEAC** CΕΙΛΕ, CΟΜΑΙΛ, **ΓC.**
ΑΙΒΞΕ, -CΕ, (**B.**) 79 9.
ΑΙΒΞΙΞΙΜ, **PEAC** ΑΒΞΥΙΞΙΜ.
ΑΙΒΝΕΑC, CΙΡ, **ΓC.** Δ. 99 18.
ΑΙΒΞΕ (?) 58 23.
ΑΙΒΞΕΑC (leg. ΑΙΘΒΞΕΑC) 7 27,
25Α 1.
ΑΙCΕ, 1 n-Δ. 30 11.
ΑΙCΕΑCΤ, 65 35.
ΑΙCΙΜΕ [1], 60 4, 74 34.

aibéirseoir (p.) 53 3.
 aibéile, féad dobal.
 aibéile, "an-mór" 86 8.
 aibéisiúim, fíor- 99 28.
 aibéam, (b) "ois", "léas",
 7c. 83 13.
 aibéileam, fái- [12] 85 39.
 aibéile, > "uabásac," 7c.
 54 6.
 aibéar, aibéar [35], 17 10,
 75 23.
 aibéam [11], 61 12.
 aibé, aibé [2], "at" 42 16.
 aibéam [35], 24 28, 46 48.
 aibéam, oí-, -n, [12, 53].
 aibé, 7c. féad oibé, aibé.
 aibéile, "uabásac," 7c. 64
 34, 68 30; cf. TD 3 27.
 aibéile, (b.) 23 29, 85 16,
 95 13.
 aibé, "féar oibé" 7c. 11
 33, 57 21; "aibé" 24 16.
 aibéle [49, 159], 66 3, 68
 5.
 aibéleas [38], 10 31, 57 21;
 a. a. 52 5.
 aibé, féad aibé.
 aibéleas, féad oibéleas.
 aibéleam, "ceamsa," 37 40.
 aibé, 10 10.
 aibé (b.) 67 9; aibéar re ha. 93 6.
 aibé, -l-, (b.) 32 21; féad
 aibé.
 aibéisiúim, 114 25.
 aibé, féad aibé.
 aibéleam, féad aibéleam.
 aibéleas [38], 27a 9, 31 2;
 m'a. "mo gniom miteanac"?
 84 18; m'a. ar 4 3; is a. do
 6 33; a. ar 34 5, 101 48.
 aibéleas, "fomhár," 7c.
 30 34.
 aibéleisge leg. "aibéleisge"
 "leisge mór" (?) 95 1.
 aibéleí (b.), "calam fíor-
 áim," 7c. 98 5.
 aibéleí, "neam-éaireac" 7c.
 22 5.
 aibéleí (b.) 92 3.
 aibéleí 6 3, 53 16, 101 30;
 é o'a. 39 1; féad aibéleí.
 aibéleí, "neam-éaireac," 73
 7.
 aibéleí, i n-a. do 68 17.
 aibé (b.) 111 36;
 aibéleí (b.) 6 35, 90 2;
 Séasar, 7c. t'aibéleí 67 29; na
 cúis aibéleí 6 9, 20 12.
 aibéisiúim, 5 7.
 -aibé, féad aibé, siar, aibé, 7c.

aibéleí, 7c. a.
 71 13.
 aibéleí (b. 7 p.) 109 8, 13.
 aibéleí, -eas [38], 15 3, 54 9.
 aibéleí, "breat éasceoir"
 7c. 107 13, 117 50.
 aibéleí, "stoirneac"
 83 14.
 aibéleí, "doubt" 63 14,
 122 16.
 aibéleí, aibéleí, aibéleí,
 aibéleí, aibéleí, a. é ar
 8 2, 25a 32, 74 28; p. aibéleí,
 -aibéleí [17] 1 14, 7 25, 27a 20.
 aibéleí, "peacac mór" 17
 27, 83 14; féad aibéleí.
 aibéleí, aibéleí- [149], o'a.
 27 4; ar a. 102 20.
 aibéleí, aibéleí, 7c. neam-
 89 21.
 aibéleí, aibéleí [féad aibéleí],
 "gníom éasceoir," 7c. 80 42,
 101 1.
 aibéleí [54], -n [34, 150]
 14 4, 29 11, 35 7.
 aibéleí 63 7, 64 6, 73 42, 81 24.
 aibéleí, 32 18.
 aibéleí [53], 41 5, 6; a. aibéleí
 uabair 20 13.
 aibéleí, aibéleí 7c. a. 22 21;
 75 44.
 aibéleí, 74 29, 73, 99 18.
 aibéleí, aibéleí, 7c. a. 1 13, 66 3.
 aibéleí, 84 28, 95 22, 101 13.
 aibéleí, 110 21; i n-a. 60 9.
 aibéleí [41], 107 28, 109 2;
 "clú" 7c. 68 35; aibéleí
 aibéleí, 24 1.
 aibéleí, (b.) "foisge" 120
 21.
 aibéleí, 107 27.
 aibéleí [54], 53 13.
 aibéleí [11], "pásac,"
 "páir" 41 6.
 aibéleí, (b.) 17 12, 99 1.
 aibéleí, "seasac" (ó aibéleí)
 nó "tosac"? 73 9, 77 12.
 aibéleí, féad aibéleí, aibéleí.
 aibéleí [14], 29 24.
 aibéleí [14], a. aibéleí, 7c. 31 11,
 107 23, 24.
 aibéleí, "cuaisge" 55
 19.
 aibéleí, aibéleí, féad aibéleí, aibéleí.
 aibéleí, (b.), "sum," a. ar 95
 25; ar a. 56 5;
 aibéleí, (b.) "páir," 7c. 5a a.
 38 32, 102 36, 107 37; san a.
 éasceoir 76 9; na ceisre aibéleí
 34 22; ós a. 6 18, 36 9;

AIRΘΕ, (b.), 29 5, 7, 91 35;
 i n-a. 48 5; cuirim a. ar,
 "méaduiḡim" 95 25.
 AIRE, aḡa m'a. ar 8 5, 10 27,
 75 1, 120 28; ar m'a. 6 37;
 ar m'a. "as faire orm" 10 8;
 do-beirim, ḡc. doim a. 11 20,
 27a 5; téio m'a. i n- 60 24;
 téio m'a. do(=de) 27a 10, 65 3.
 AIRE, féac éire.
 AIREASAL, (p.), 71 16.
 AIREAM, féac oiream.
 AIREAM, féac airmim.
 AIRḡE [3], "eallac" ḡc. 42 29,
 57 18, 74 64.
 AIRḡEAO, ARḡAO [11], 13 3.
 AIRḡIM, 6 18, 15 11; p. ARḡAIM
 [150] 84 30, 90 5.
 AIRḡCEAC, "cliste" ḡc. 116
 15.
 AIRIḡE, -ite [3], uime, ḡc. o'a.
 5 17, 23 11, 58 10; in-am o'a. 81
 37; o'a. "so cinnce" (?) 52 15;
 o'a. ar "i n'án do" 69 5,
 109 22; is a. 57 28.
 AIRIḡE (b.), 83 12.
 AIRIḡIM, 10 28, 12 11.
 AIRIM, féac aiam.
 AIR-LÉASAIM, 54 3.
 AIRM, "ait" 112 3.
 AIRMEAC, "slóirnar" 100 10
 AIRIMIM, (féac. airméao, ḡc.)
 11 6, 11, 31 14; p. airméam
 [101], -im [150]; téio a. ar
 31 14; "slóir" ḡc. 59 32, 80
 16, 99 14.
 AIRNE, 41 33.
 AIRRΘE, -oiana [180], "com-
 arḡai, "cáilireacḡa" ḡc.
 6 26, 7 37, 56 8.
 AIRRE,=ARRA [2]? 99 12.
 AIRSIΘ [52], "saiḡoiuir" 110
 33, 121 12
 AIRTEASAL (a. an báis) 7 5.
 AIS, "toil" o'a. 20 39, 27a 19,
 75 43; ar a. 102 20; ḡan a. 44 8
 AIS, re ha., "i n-aice" 1 6;
 ḡabaim, ḡc. reim a. 21a
 19, 59 26; re a. a. (ciall?)
 113 2; pillim ar m'a. 108 12;
 é o'páḡail ar a. 102 33; tar a.
 14 11, 67 34, 74 57, 101 62,
 121 1; a. re ha. "le céile"
 38 10, 90 14.
 AISΘEAR, ASΘAR [17, 23],
 107 29; luac-ir 62 3; éasḡaiθ
 n-asoair 80 36; -bras 102 19.
 AISΘEAC [137], 86 15; "neam-
 choitcianta," "as an slighe", 65
 32.

AISΘAC, uime a. 80 13; peiθm
 a. 100 28.
 AISΘAS [11, 104], "ruo do
 éabairt éar n-aís do," "ruo
 do cúiteam le" 6 36, 7 17,
 87 19, 95 3, 25.
 AISḡIΘ, ASḡAIΘ [149] "bronn-
 tanas" 41 35, 58 14; i n-a.
 "mar bronnatanas," "ḡan air-
 ḡeao, ḡc. o'páḡail ar" 30 20,
 86 21, 117 1, 118 14; i n-a. "ḡan
 éireacḡ" 60 32, 88 21.
 AISḡE (b.) "soḡar," ḡc. 69 29.
 AIS-léine 27 6; féac eisléine.
 AISLINḡ, -im (b.), 3 32, 22 11,
 AIT, "imian" ḡc. a. le, re
 4 4, 78 16.
 AIT, (b.) 54 9.
 AIT, "ḡEAR," 67 13, 70 14,
 91 41; -neart-muir 89 8;
 -eam-ólúit 83 9.
 AIT-, féac aḡ.
 AITBE [3], a. o'a hanpaθ 92 44;
 anpaθ- 89 7.
 AITBEAR, AITF-, -oir, re a. ha.
 24 25; tuar a. pōla o'a. 27a 29;
 a n-a. 5 30; a. ar 108 1;
 a. iomaicθir 5 21; trom- do
 95 16.
 AIT-θEOΘAIM, -oiuḡim 102 35,
 107 16.
 AITΘIRIM, a. é, "imrim oioḡ-
 aḡas mar ḡeall air" 84 39.
 AITCEACḡ, (?) 60 5
 AIT-CEOΘ, 65 21; naḡ aḡruḡ
 o'a. ? 49 14.
 AITCEAC [11], "piaso," ḡc. 50 10.
 AITCEAC [55], "oaoḡ-ouime" 71
 14, 72 32, 117 16.
 AITCEANTa, ḡc. féac aicnim.
 AITCEANTAS, (p.) 67 32.
 AITCEARRAC, ḡc., féac aḡarrac,
 ḡc.
 AITCEAS, "buaiθ" ḡc. 88 11,
 97 45.
 AITCEAS [38].
 AITCEAS [12, 18, 28, 38], 12 1,
 17 15, 80 39; o'a. ém-pir 75
 26.
 AIT-ḡEALLAIM, 106 29.
 AIT-ḡEARR, 31 6, 43 4; a. pa,
 "ḡann pa" (?) 103 24.
 AIT-ḡIM [13], "samail" ḡc.
 20 3, 37 36, 48 12, 64 10.
 AITIΘ,=aḡaiθ 76 15.
 AITIḡIM, "téiḡim ar éuairt
 do" 117 9.
 AITIM, "oiolaím" 60 36, 95
 4; p. AITE [3] 121 27.
 AITinne [2].

αιτῖρ, **φέα** **ναιτῖρ**.

αιτῖς [13, 14], **27α** 15, 17.

αιτῖ, τ'α. "ἰνοῖατὸ" **27α** 26, **58** 31; α. ἡα. "ἰνοῖατὸ" **76** 7, **114** 6.

αιτ-λεαῖα, **73** 37, **92** 39, **100** 19.

αιτῖνέαλα, -ῖνέιτε [3], **68** 26, **79** 21, **95** 17.

αιτῖνε, **φέα** **αιτῖνιμ**.

αιτῖνεαδ, τῖνε α. "τῖνε" α. ὅρῖν αιτῖνε αἰγε αἰ α. λάν τῖνε " (?) **101** 38.

αιτῖνὸ [170], α. το **26** 14, **69** 12, **91** 40; **φέα** α. ἡαῖντε **101** 43.

αιτῖνῖσιμ, **101** 38.

αιτῖνιμ, α. τῖνε, σῖγε, γ. **25α** 24, **68** 6; α. τῖνε, γ. τῖ, **29** 34, **85** 19; **τ**. αιτῖνε, "εὐλας" **10** 39, **25** 6, **101** 38, 39; τῖ α. **120** 1; **τ**. αἰν α. ἡα. **10** 4, **31** 7; α. αἰ **101** 43; τῖ το **101** 43; α. α. ἰ α. α. **104** 8.

αιτῖνιμ, (το) **26** 4, **76** 13; **τ**. αιτῖνε **6** 8, α. ἡαῖντε **23** 2, **25α** 6; α. ἡαῖντε **30** 6; α. ἡαῖντε **20** 4.

αιτῖρεαδ [ῖρεαδ τῖρεαδ], **34** 17, **37** 34, **81** 35.

αιτῖρεαδ, "ἰς α. τῖνε, τῖνε, ἔ," γ. **8** 10, **27** 6, **57** 6, 12.

αιτῖρεαδς, **80** 17, **110** 1.

αιτῖρεαδῖν, **23** 2, **82** 2; **τ**. αἰν **89** 15.

αιτῖρεῖο, νῖος -ε, **108** 1.

αιτῖρεῖ, (b), **81** 30; **ρε** α. α. **64** 9.

αιτῖρεῖσιμ, **φέα** **αἰτῖρεῖσιμ**.

αιτῖρεῖσιμ, "ἡαῖντε ῖσιμ-αἰτῖρε" **72** 5.

αιτῖρεῖσιμ, (coiṅ). **αἰτῖρεῖσιμ** **58** 35; "innisim" **58** 35, **82** 14;

τ. αιτῖρεῖσιμ [13], "innisim" **27α** 2; "leiteiro," "οἰνισμ" **86** 21, **34**, **116** 19; α. α. **63** 19.

αἰ, αἰ, "mian" **2** 12, **3** 16, 39; ἰς αἰ α. α. **102** 38.

αἰαδ [11, 104], "αἰαδ" **26** 23, **24**, **40** 21; -οἰαδ "αἰαδ οἰαδ" **89** 27.

αἰαδς, -ῖ, "οἰαδ," "αἰαδ" **7** 36.

αἰ [96] αἰα [2], **29** 16.

αἰαδ, **μ**, γ. α. **80** 29, **112** 19.

αἰαδς [17, 18], **46** 28, **74** 19.

αἰαδς, **119** 33.

αἰαδς, **μ**, α. **118** 4.

αἰαδς, "αἰ αἰαδς," "αἰ αἰαδς" **96** 29.

αἰαδς (p.). α. **116** 16.

αἰαδς [2, 8], **10** 35, **42** 41, **100** 16.

αἰ [96], **74** 65, **78** 13, **114** 6; α. **αἰαδς** **91** 30; τῖ α. **21α** 22; **αἰ** α. α. αἰαδς

"αἰαδς αἰαδς αἰαδς" **100** 25; -αἰαδς **114** 6; α. α. **74** 65

αἰαδς, αἰαδς-αἰαδς **112** 1.

αἰαδς [42], **122** 11.

αἰαδς [145], **73** 43.

αἰαδς, (p.), **66** 9, 10, 11

αἰαδς (p.), **2** 4, **3** 10, **9** 2, **105** 5.

αἰαδς, α. ἔ γ. **46** 1, **114** 17; α. **αἰαδς** **46** 6.

αἰαδς, **13** 2 13; **αἰαδς** > "αἰαδς" **11** 31; (νῖος, γ.).

αἰαδς, αἰαδς **7** 19, **32** 22.

αἰαδς, "αἰαδς" (?) **3** 22; αἰαδς **11** 21, **48** 24; α. α. **3** 17, **93** 27.

αἰαδς, αἰαδς, "αἰαδς", -αἰαδς **67** 14; -αἰαδς **36** 5, **75** 34;

αἰαδς αἰαδς, γ.

α-αἰαδς, ὁ α. **6** 6; ὁ αἰαδς **7** 6.

αἰαδς, α. ἔ **116** 5; α. α. αἰαδς **68** 5; "αἰαδς" **75** 34.

αἰαδς [13], "αἰαδς," γ. **31** 10, **33** 1; **αἰαδς** **GIM** p. **32**, v. **24**.

αἰαδς, **83** 17.

-αἰαδς, **αἰαδς** αἰαδς, α-αἰαδς, γ. α-αἰαδς, -αἰαδς, α-αἰαδς, -αἰαδς

7 16, **8** 11; αἰαδς α. **3** 10; αἰαδς α. **30** **68** 25; αἰαδς (αἰαδς) α. **30** **63** 18, 19; αἰαδς α. **75** 9.

αἰαδς (αἰαδς) α. **5** 28, **55** 11.

αἰαδς, "αἰαδς" **82** 25.

α-αἰαδς, **αἰαδς** αἰαδς.

αἰαδς, -αἰαδς [53], α. α. **57** 20.

αἰαδς [11], **6** 1, **75** 3.

αἰαδς [53], **78** 6, 11.

αἰαδς (p.), **1** 4.

αἰαδς (b.), **83** 4, **114** 7.

αἰαδς, αἰαδς, "αἰαδς" γ. **68** 15, **119** 34; **αἰαδς** **117** 49,

αἰαδς [11], "αἰαδς" **68** 32.

αἰαδς, **107** 29, **33**, **109** 4, **110** 42; αἰαδς **21α** 8, **75** 6, **99** 23.

αἰαδς, "αἰαδς," γ. **87** 24, **117** 21.

αἰαδς, "αἰαδς" **59** 30. (αἰαδς?)

amhara, "uasaí" 7c. 13 5;
beann- 107 35.
amhara [3] "amsaine" 11 29.
amsaine [3], 102 17, 107 31;
amuis, ní fuil sé a.
"ní fuil sé le pasáil" 114 19.
amhús [17].
am-, amh-, "ró-", -ás 98 27;
-ción 17 27; -aslaí 117 8;
-aélaí 95 1; -péarsaí 71 13;
-forráin 122 4; -mhéar 32 4;
-orára 117 44; -toil 70 2;
-uabair 72 14.
am-, amh-, "neamh-", -aibí 86 7;
-aibí 20 3, 67 8;
-aob 121 23; -cúinne 95 9;
-bpann 87 17; -ioct 84 28;
-mín 50 20; -socráct 52 1;
-tuise 67 48, 68 14.
am-, amh-, "oroí-", -mian 1 12;
-rian 74 22; -toil 44 1.
amh- (ceist.), 37 15.
amh-, "sairíbreas" 7c. 41 20,
9) 25, 93 46, 107 7.
amharaí (<am-foaraí), 75 13.
amharaí, -sáil, féad aineim.
amharaí, a. as "panaim i
n-émpaíct le" 26 4, 60 18,
73 44; a. oe "leamaim oe" 109 13;
a. oe "staomaim ó" 24 12, 53 24, 84 27; a. ó
panaim amharaí ó" 22 8, 77 1;
a. ar "táim sásta le," "ní
beas liom" 3 19, 26 9 (?), 30 18,
58 30, 94 6, 105 25; a. le, re,
"panaim le" 5 21, 11 32;
níor amharaí, "níor staomais"
(?) 25a 2; amharaí ó úin oo úin,
"táim ar seacrán ó, 7c." 42 24;
p. amharaí, amharaí [10] 26 3, 9, 27 7;
amharaí 30 18.
amharaí [149], 67 25, 30, 90 5.
amharaí, -amh-, -amh-, -amh-, -amharaí
6 29, 17 9, 35 18, 63 12, 27,
64 30, 83 6, 92 4, 112 8.
amharaí [8, 11, 17, 19], 55 6;
a. a. "a éara," 7c. 37 18,
67 37, 105 20.
amharaí, "amharaí" 7c. 31 5, 9,
17.
amharaí, "uabáir" 7c. 9 3,
39 4.
amharaí [13], 12 11, 82 37,
98 5, 99 7.
amharaí, amharaí 7 a. 41 42; a. amharaí
53 19; ó a. amharaí 106 24;
a. "san amharaí caíte" 40 18,
45 5.
amharaí (p), "staomaim" 13 10,
27 9, 83 2, 92 44; -aibí 89 7.

amharaí, com- 111 18.
amharaí (p), "foir-éisean" 7c. 64 13, 74 8, 16.
amharaí, pa a. 103 2, 12.
amharaí, amharaí, amharaí, amharaí,
7c. 19 16, 43 2, 76 14, 106 24,
109 22.
amharaí, 7c. féad amharaí, amharaí.
amharaí, (p.), 20 3.
amharaí 35], amharaí, 93 50; amharaí
amharaí 105 3.
amharaí, sgeal, 7c. a. 97 14;
(is) a. bíos, 7c. 34 13.
amharaí [108].
amharaí, is a. (leac) mé (ná . . .)
13 4, 42 37, 81 14, 116 24.
amharaí, "sraí," saíseoir na
ha. 78 6; pa a. 44 3; m'a. (oo)
20 17, 46 2, 65 37; oo-beirim
a. oo 52 6.
amharaí, amharaí a. (téacs?) 11 29.
amharaí [26], "sraí" a. mo
éolla 36 2; a. oo éadair oo
32 6; a. ar 7 8; a. a. (craí?)
7 8.
amharaí, 18a 1; = "amharaí" 67
19.
amharaí, 17 11, 99 8.
amharaí, on-, -amharaí [42], "onóir"
> "soéar" 32 38, 59 4; t'a.
"tusa a úine uasaí," 7c.
90 6; i n-a. 11 22, 25 2, 59 5
amharaí, ar n-a. 86 10.
amharaí, -e, amharaí, -a, 7 6,
83 6.
amharaí, cás a. 1pim 7 23.
amharaí, -aí [11], 50 11, 12.
amharaí, "míleata" 102 45.
amharaí, -s, 53 12, 62 15.
amharaí, 3 15.
amharaí, 79 1, 95 17.
amharaí [13], ("amharaí" sna
ll.) 5 5.
amharaí, 7 11.
amharaí, 10 12.
amharaí [38, 39], amharaí [14], 10 10,
67 40, 74 72, 83 7, 91 16, 93 29,
99 12, 42; -oocra 83 7; -sleac
102 12.
amharaí, 9 2, 41 34, 78 6, 99 25;
so ha. 7 25.
amharaí [26], 7 37, 91 30.
amharaí, amharaí, 9 10, 109 22.
amharaí, amharaí, amharaí, 97 27.
amharaí, ar a. "mar sgeall ar"
20 12, 31 3, 39 13, 25, 46 15, 16,
81 27; ar a. "so beaíct,
cliste" 7c. (?) 79 30.
amharaí [180], 23 28; féad amharaí.

ΔΟΙΨΕΑΛΛ, -Λ [11, 54], 95 14, 110 47; *ráite* Δ. 97 10; -*tuir* 102 11.

ΔΟΙΨΙΝΝ, (níos, γc.) ΔΟΙΨΙΝΕ, 37 21. ΔΟΙΨΙΝΕΑΣ [38], 37 24; *céato-* 68 24.

ΔΟΙΨΙΝΙΣΙΜ, 85 45.

ΔΟΙΨΕ, -Ψ- [21] 10 30, 17 29; Δ. *sgeoil* " *sgeál comhuídeac*," γc. 97 14; Δ. *riós*, γc. " *ó éir eile*," γc. 40 13.

ΔΟΙΨΕΔΕΤ, 68 37.

ΔΟΙΨΕΔΨΔC, *tuime* Δ. 114 30.

ΔΟΙΝ-, *péac*. ΔΟΝ-.

ΔΟΙΝΕ, 20 4, 55 6; *na haoinneatōa* 60 21; *doine re* *ΨΔ* 99 37; *an* Δ. " *Δ. an céasta* " 27A 29.

ΔΟΙS, *péac* ΔΟΣ.

ΔΟΙ, *clóc* ΔΟΙΛ 119 12; -*clóc* 92 5; -*bláit* 68 13; -*caḡar* 89 27; -*lios* 70 11; -*ḡreanao* 68 3.

ΔΟΙΤΔ, *teac* Δ. 100 12; *cneas-* 87 12.

ΔΟΜΔΙΜ, *péac* *paomaim*.

ΔΟΝ [60] *ní*, γc. . . . Δ. " *doimneac* " 20 26, 68 38, 107 12; *ḡac* Δ. " *ḡac donuime* " 10 11, 17 5; Δ. *uo laitib* " *lá éisim* " 58 27; Δ. *uo céato* 23 32; *atú im* Δ. *i n-aḡaió* . . . 75 16; *ar n-a. o'fine* 79 10; *ar-don*, *a-raon* (re) 11 10, 25 12; *mar-don*, *ma-raon* 25 12, 38 10.

ΔΟΝ-, ΔΟΜ-, ΕΔΝ, ΕΜ-, " *mór-* " " *príom-* " 3 19, 40 10, 60 15, 68 29, 87 18, 89 15, 96 37, 109 14; ΔΟΝ- . . . (agus . . .) 1 8, 20 8, 80 7, 96 34; *ní* . . . ΔΟΝ- 96 31; *ní* . . . ΔΟΝ .i. " *móran* " 6 17, 29 1, 32 40, 46 41, 73 3; *rioc* -*fir* 24 7; *re-uair* 72 4; *cara* γc. *na haon-uaire* 88 27; *o'don-toil*, γc. 75 36, 103 23; *o'don-ruatar* 84 33, *so haon-erann* γc. " *so tci an crann deireanaic* " 52 9, 70 17, 79 4; *ar don-mrian*, *araon-raon*, *o'don-taob*, *o'don-lámh*, *re haon-uair* γc. " *le céite* " γc. 29 20, 69 15, 73 13, 88 9, 96 9, 102 24; *o'don-taob* " *to either party* " 96 1; *beirim* *o'don-leit* " *chirim ar leat-taob* " 18A 5.

ΔΟΝΔC [55], 37 24, 99 42, 109 1, 18;> " *cat* " (?) 98 38; " *lá an bráta* " 20 3, 8, 26 9, 53 9; *ainm* -*aiḡ* 24 1; *buatō*

-*aiḡ* 37 1, 98 12; *doḡar* -*ais* 4 9; *úr* -*aiḡ* 99 42; *buḡ* *doḡac* 98 11; *mór-* 37 1.

ΔΟΝΔΡ, *éa-*, *sé*, γc. *i n-a.* 6 41, 32 36; *sé* Δ. 60 20, 98 10; Δ. *anās* 53 19; *perom* Δ. Δ. *air* 85 26; *ní* . . . Δ. " *doimneac* " 48 6.

ΔΟΝΤΔ, *ΨΔ* Δ. 61 14,

ΔΟΝΤΔ [7], -*atō* [12], -*aió* [13], 5 11, 6 20; *o'éan-* 6 9; -*cosmáil* 89 25.

ΔΟΝΤΔΜΔ, -*uimh*, " *ḡan beit pósta* " 97 5; *i n-a.* *ó* 68 16.

ΔΟΝΤΨΙΣΙΜ, " *ḡlacaim* " 67 17; Δ. *peacatō*, γc. 20 11, 67 37; Δ. " *is mian liom* " (?) 121 19.

ΔΟΡ [42, 96], ΔΟΙΡ [115], 73 19, 95 2, 23.

ΔΟΡΔΙΜ, 72 8, 95 4, 99 16.

ΔΟΣ [38], " *luet* " 54 21, 116 9.

ΔΟΣ, ΔΟΙS [14], 37 42; ΔΟΝ-1 8,

ΔΟΣΤΔ, 22 21, 24 15.

ΔΟΣΜΔΡ, 105 23.

ΔΡ, ΔΡ^c (*péamr.*) + *Tuill.* *nó* *taob*. 34 25, 64 22, 27, 85 13; + *pona.* *or(a)m*, 6 3, 25A 10; *or(a)o*, -*τ* 1 12; *air* 623; *uirte* 10 39, *uirre* 32 12; *orainn* 6 16, *oirn*, (p) *oirn* 6 5, 37 19; *oraiḡ* 7 4; *orra* 5 20, *orta* 118 8, *ortaib* 55 11, 87 12; + *aitc.* ΔΡ *an n-* 3 5, 64 7, ΔΡ *an* 81 26; ΔΡ *na* 24 4; + *aió.* *sealtb.* ΔΡ *mo*^c 6 3, ΔΡ *uo*^c 6 35, ΔΡ *é* 6 20, ΔΡ *a h-* 6 2, ΔΡ *bar n-* 3 9, + *coib.* ΔΡ *a mbuailim*, γc. 78 17; ΔΡ *ar buail*, γc. 86 38, ΔΡ *naic* 3 38, ΔΡ *nar*^c 91 11; ΔΡ *steasairb* " *taob leis na pallairb* " (?) 85 41; " *de brisḡ* " 92 11, 96 20; " *mar inlaire* ΔΡ " 11 21, 37 2; " *uo réir* 93 20.

ΔΡ n-, *iar n-* (*péamr.*) + *Tuill.* 24 15, 38 3, 93 36, 107 26; + *aió.* *sealtb.* ΔΡ *n-am* *crátō* 64 3; ΔΡ *n-a* *ḡoin* 26 24; ΔΡ, *iar*, *sin* 46 17, 50 21, 90 18; ΔΡ *n-uair* *péac* *uair*.

ΔΡ n- (*aió.* *sealtb.*) 3 1.

ΔΡ, " *a-ouhairc* " 17 15, 42 6, 58 15, 67 13, 86 27; *is iar-mbéanta é*, *péac* 58 28, 85 17. ΔΡ [68], " *creadao*," " *sort* " 42 16, 34, 48 27, 50 6, 83 14, 15, 89 22; *blát-* 122 8; Δ. *ḡan fáil* 81 33.

ΔΡ (p.), 64 8, 79 10; *cuirim* ΔΡ *an fir* 21A 13; *cuirim i n-aḡ* 3 39; ΔΡ ΔΡ 97 22;

ARA [21, 193], "peaōmannac
laoié" 110 34; don- 75 13.
ARA, ar m'araim 77 10.
ARAC [11, 104], "snaíom"
"cróchar," "bás" 59 10, 100
24, 64 25.
ARAO [11, 104], 42 8.
ARAOA [9], "srian" 7c. 53 2;
isligim a. "táim uinal" 7c.
52 25; a. neamhlas 82 43;
ar -aim dgam, "fám smaect"
102 7; m'á. ó "cosg vo cur
liom féin ó" 70 2.
ARAIM, AIRIM, "treabaim"
42 17; p. ar [68], 83 15, 89 22.
ARAOH, féac don.
ARBAR [177], 25a 7, 89 22,
101 5.
ARC, féac orc.
ARCAINGEAL [53], 11 14, 27.
ARO [96] "cnoc" 31 22, 119 18.
ARO, cnoc, 7c. a. 6 32; (níos)
airve 119 19; -céim 108 2;
-easbois 90 6; -long 113 35;
-maš, > "sliað an bráda" 24
16.
ARO, féac oro.
AROUIGIM, 37 41, 80 8, 100 28.
A-REIR, 17 1.
ARŠAM, féac airšim.
A-RIS(e), AR-IS(e), 13 5, 15 18,
46 10, 50 3.
ARM [96, 204], "cloirdeam," 7c.
82 6; (cnuasaim) 78 5, 119
27; an t-arm (nó "an tarm"?)
26 27; -beart 83 1; -cur
85 7; -šlas 98 41; -šonac
108 19; -šonta 92 46; -ruad
117 21; -šluas 118 10;
ARMAC, oream a. 91 19.
ARNAIÓ, "calma" 91 8, 98 17.
AROILE, féac oile.
ARRA [2], céao- 74 48;
ARRACETA, ARR-, "ionšantaé,"
"comacetaé" 67 15.
ARRACETAS, "šaisgeat" 84 38.
ARRANN [12], "pian" 7c.
ARSAIÓ, 27a 10, 51 8, 61 14,
92 6; a. cróda 102 11.
ARSUIGIM, 67 8, 88 7.
ARTRAC [55], "long" 107 1,
29.
ARUS [11], 69 5, 81 3; á. eas-
ailse 65 15.
AS, "brós" 79 28.
AS, féac is, pos, a h-.
ASAO, féac is
ASAIM, féac pásaim.
ASAL [11, 12], 17 7.
ASBAL, féac absoal.

ASŠAL, ASČ-, OS- [12],
ASLAC, "foša", an- 117 8;
céao- 117 7.
ASNA [2].
ASNAC (cnuasa.) "asnaí", 119
AČ-, AIČ-, "arís," "oara," 9.
7c.; -álao 79 1, -čeo 5 12;
-čeo 20 16; -čion 5 30; -člúh
90 8; -čneao 79 5; -eacra
20 4; -čiršim 85 29; -čoir-
eaim 107 34; -imisce 89 13;
-lá 24 27; -leacaim 80 17;
-léim 6 18; -long 107 29;
-máoin 95 10; -meacair 89
15; -nuaióšim 67 32; -šlige
55 7; -šluas 20 27; -šuir 87 29.
AČ-, AIČ-, "no-," -šarb 29 23;
-šearr 68 6; -oirbearnaó 89
20.
AT, "cačbarr" 98 20.
AČ [95], á. an báis, čomraiz, 7c.
30 31, 104 14; AČ an oča
31 27; á. ionoula 100 30; á.
o'pašail ar oume, 7c. 11 28.
AČAO [11], "éalóó," ar a.
64 15.
AČAIŠ, OČ- [13], -IÓ (AIČIÓ, 7c.
šo minic sna il.) "am" 9 4,
10 15, 76 15.
AČAIR [32], 31 7, 40 2; "ia
AČAR, "Oia AČair" 26 30;
A-ČAM, 7c. féac a-tú.
AČAR, féac očar.
AČARÓA (b.) tír óútčais, 7c.
71 9, 74 21, 46, 92 1.
AČARRAC, AIČ- [55], a. a. "a
malaire" 11 19, 33; féac
AČruigim.
AČCUMIŠIÓ [42], 25 2, 62 7,
72 14.
AČ-ČUIRIM, 24 18, 90 5; cf. i
som AČčar ar a huan, 23 G 23,
p. 239, v 8.
AČ-ČUMA. [féac cuma] 116 2.
AČLAIM, "éasšaró," 7c. 91 38;
an- 95 1.
AČLAIMHE (b.) "clisteacé"
luet a. 17 19.
AČMAR, "AČa" 80 41.
AČRUIGIM, AIČR- (AČR- 7
neama.) 16 4, 17 33, 49 14,
67 22, 34, 96 32, 100 25, 103 4;
p. AČrušao 74 13; AČARRAC,
AIČ- [55] 67 34.
AČ-TUIRSE, (b.) 37 16, 65 6.
A-TÚ, ČAŠŠ. LAIČ [čá trī puir-
meača ann, a (a-tú, 7c.), b
(tú, 7c.), c (puilim, 7c.);
bíomh a i šcaimne neaim-
spleačaiš; bíomh a nó b nó

С (υαέ. 3) i **ζαίνντ** **coib.**; **βίονν** Δ **no** **β** i **noiaio** **μά**, **ó** **ζέ**, **mar**; **βίονν** **β** **nó** **С** i **noiaio** **ρέαβн** + **pona**. **Coib.**; **βίονн** **С** i **noiaio** **ní**, **naç**, **ζο** **muna**, **noçan**]; **υαέ.** 1 Δ-τύ 11 9, **ó** (Δ)-τύ 12 8, **ζέ** (Δ)-τύ 77 7, **mar** **τύ** 65 3, **ζά** **ου** (>ού) 17 28, **πα** **ου** 65 2, **ζέ** (Δ)-τάμ (Δ-τάμ?) 36 5, 101 21, **υαó** . . . Δ-τάμ (ceart?) 51 3, **ní** **fuilim**, 77 7; 2. Δ-ταοι 74 34, **ζέ** **ταοι** 37 16, **mar** **ταοι** 1 8, **an** **τί** (Δ)-ταοι **ο'iarraió** 58 16, 97 5, **πα** **βpuile** 63 21; 3. Δ-τά 77 7, **ó** **τά** 1 7, **mar** Δ-τά 73 14, 116 3, **mar** **τά** 79 5, **μά** **τά** 97 22, **ζέ** **τά** 101 24, **ρυο**, **γc.** (Δ)-τά 1 11, 15 20, **οά** **ουά** 21 30, **ζο** **βpuil**, **βpuil** 1 1, **ní** **fuil**, **ní** **uil**, 21 25, Δ **βpuil** **ann** 59 28, **οά** **βpuil** 3 32, **ζα** **βpuil** 7 32, **ρυο**, **γc.** **fuil** . . . 9 8, 101 16; **toln.** 1. Δ-τάμ 6 1, 70 1, **mar** **τάμ** 7 8, **οά** **ουάμ** 3 12, **ζά** **ουάμ** 97 22, **ζά** **ουάμair** 20 24, **ζά** **ουάμair** 52 29, **is** **ann**, **γc.** (Δ)-τάμ 20 30, Δ **laiçe** (Δ)-τάμair 3 16, **muna** **τί** Δ **ουάμair** i **ngioll** 5 14; 2. **mar** **τάίτε** 79 28, i **βpuil** 22 16; 3. Δ-τάμ 5 1, **ζέ** (Δ)-τάο 3 32, **mar** **τάμ** 73 10, **ó** **βpuileao** 72 22; **Céast.** Δ-τάтар 73 23, **ζιό** **bé** Δ-τάтар **ο'iarraió** **ort** 94 7, **ζά** **οάς** 65 26; **λάιτρ.** **ζηάε.** **υαέ.** 2. -bí 22 16; 3. **βιό** 7 25, -bí 3 15; 3. **βιό**, **βιό** 3 29, 21A 5; **Coib.** **βiós** 20 2; **neamp.** **υαέ.** 1. **oo** **bínn** 29 26, i **mbínn** 67 32; 3. **oo** **βiós**, **oo** **βiós** 6 14, 10 26; **toln.** i **mbímís** 82 12; 3. **oo** **βióis** 73 17; **Céast.** **oo** **bíci** 7 18; **caíte.** **υαέ.** 3. **cia** **baoi** 26 18; **poimbē.** **υαέ.** 1. **oo** **bá** 77 2, **oo** **bádas** 120 27; -**raða** 101 40; 3. **oo** **baoi** 6 9, **oo** **bí** 7 20, -**raiðe**, -**roiðe**, -**raða**, -**roða**, 3 38, 5 18, 71 16; **tol.** **oo** **báma(i)r** 18A 4; 2. **oo** **báða(i)r** 56 5; 3. **oo** **báoa(i)r** 34 12, 77 23, -**raðaoda(i)r** 27A 13; **Céast.** **oo** **bás** 57 31; **paist.** **υαέ.** 1. **biao** 67 40, **ní** **bui** 57 29; 3. **biao** 8 8, -**bia** 24 8, **toln.** 3. **beio** 15 2, -**biao** 8 4 -**beio** 59 28; **Coib.** **bias**

2 5; **Céast.** **beitear**, **beiteir** 40 1;

Coimç. **υαέ.** 1. **oo** **beim** 7 16; 3. **oo** **biao**, -**ç** 3 5, 32 4; **toln.** 3. -**berois** 94 11;

pon. **λάιτ.** **υαέ.** 1. -**bear** 82 30; 3. -**bé** 25 1, -**ra(i)b**, -**ro(i)b** 20 33, 21A 3, **rað(?)** 113 33; **toln.** 1. -**beam** 58 28; **Coib.** **beas** 24 19;

pon. **neamp.** **υαέ.** 1. -**beim** 2 14; 2. -**beiteá** 53 18, -**raðta** 91 15; 3. -**beite**, -**beaé** 11 8, -**beaó** 32 16; **toln.** 1. -**beimís** 67 32;

onduis. **υαέ.** 2. **bí** 3 26; 3. **βiós**, **βiós** 40 19, 73 27; **toln.** 1. **bíom** 6 21; 2. **bíó** 74 66;

Céast. **bítear** 40 30;

nanç. **έιçn.** **beite** 77 3; Δ-τύ **oo** " **labraim ar** " 7 16, 20, 20 30; Δ-τύ **re**, " **labraim ar** " 27A 4, 77 3; Δ-τύ **air** 'n-a **úiaio** 3 26; Δ-τά **sé** **ó**, 26 23; **is** **beite** **bríos** **ann** 3 35; **pan** **buan** **beitear** 40 1; **péac** **ζά** (**ζά** **ου**, **γc.**).

б

baçaim, **b.** **é** 40 9, 14, 48 23; **ná** **bac** **οά** **oteasoa** **teasoaíl** 53 22; **b.** **é** **oe** 3 31, 27A 21, 59 34, 76 1; **p.** **bac** [95] 61 6; **bacaó** 40 9, 99 7; **τά** **bacaó** **ar** 95 3.

baçall [192], **b.** **çruaiçe**, **γc.** 31 28, -**fiar** 66 13.

baçlaç, **cúl** **b.** 84 42.

baçlaninas, **ciað** **na** **mb.** 66 10.

baó [96], 120 12.

báó [38, 96], **báio** [42], " **çráo** " **γc.** **breat** **báio** 31 20; **breat** **le** **báio** 109 20; **oo**-**ním** **b.** **re** 90 6; **baint** **re** (**leg.** **le?**) **b.** 48 1; **b.** **tiom** 17 24, 65 1, 91 14; **tréao** **γc.** **báio** 81 18; **ro**- 81 40.

báóac, **çlór**, **γc.** **b.** 66 13.

báç [38], **báis** [42], " **imreas-** **ain** " **γc.** (**is** **minic** **naç** **péaoçar** **báç**, **γc.** **açus** **báo**, **γc.** **ο'ioir** **óealuçáo**) 91 29; **lá** **báça** 25A 31, 30 16; -**fean** 89 11.

báçac, **oume**, **γc.** 98 42.

baçar, **boç**- [17], 11 17, 95 5. **báioim**, **báóaim**, -**ç**, (**aiçn.** i **neama.**) 3 39, 29 9, 105 12.

baíl, **boíl** [14], " **áo** " **οia** **oo** **b.** 94 6; **cuirim** **b.** **ar** 59 15. **baílce**, " **bríç** ", **γc.** 111 17.

bailc [2], 106 39, 120 18;
 Δ β. 1 n- " an áit 1 n- " 82 12,
 107 7.

bailn-, féac bean.

báine, (b), 114 18.

bain-treabhtac [12], 68 5.

báire, (f.) pillim, cuirim,
 beirim, b. ar " buairim ar "
 32 5, 48 29, 52 1, 7, 27, 105 5;
 as breit an b. 10 30; b. baiose
 88 31; réim ar mb. 70 4;
 an b. do bí rompa 52 27.

baisúe [IGT. 1 1989], 32 11,
 59 16.

baisúim, b. ve 84 37; p.
 -eas 107 29.

baitéas [38], baitéis, bačdas
 [150] 71 8, 81 1.

balac, féac bolac.

balb [96], 93 10, 110 23,
 119 27; -ealac 117 36;
 -šlan 70 9.

balbaim, b. é, 80 19, 106 19,
 110 45.

balc [96].

ball [73], 74 65, 119 28; boill
 com-otair 63 5; so breit šac
 boill do 87 8; -oail 83 11.

balla, (f.), 119 5.

bán [96], -acrač 118 3; -eitreac
 100 22; -leabair 109 4.

bail-, féac bean.

bánaim, 27 4.

banais [150], 48 3, 111 36.

banaltra [145], 9 1.

banamail, 55 13.

banra, " banamail " 66 13,
 80 28.

banraál, -nn- [35], -áil [149],
 99 42, 116 9.

banš [39], " cnó " 53 26 (?)
 bán-šoile, sašas ainmíre?

" casós " ? 83 16.

baim [73, 96]. " šníomh,"
 " céim," 7c. 63 2, 79 26;

> " laoc " 83 20; cian- 79 27.

baimca " fleac " ? nó ó
 " banš " ? 53 26.

banššál (b), " bean " 29 27.

banšročt (f), " slušš, buiréan,
 ban " 65 5, 111 34.

baos [14], baos [38], 8 1,
 22 19, 42 9, 53 26, 99 39;

" leantairéacčt aigiró " 84
 38; vo-ním b. as 8 3.

baošal, (f.) 4 1, 79 9; vo-
 šeibim b. ar 86 16; baošail,
 " baošlac " 53 4, 26.

baošlac, 4 9, 96 4, 110 3.

baoč, 8 12; lán- 37 14; -bean 89

27; -oiamair 27a 7; -laoc 80 29;
 -réim 70 4.

bar, bur, n- (aio. šealb.)
 56 10, 101 33.

baramail [10], " macsamla "
 7c. 26 3, 37 22; vo-beirim
 b. vo 52 25; b. aigne, 1. " aigne
 laš, 7c. " 101 45.

baránta, -ánra, -ánra [2],
 " urrač, " 7c. 9 5, 120 2.

bárc [38], 50 19, 107 4; -cuir-
 eacčta 89 9.

baro [96], 46 29, 119 18.

bároa [2], " slušš cosanta
 caisleáin " 26 8, 86 12.

barr [96]. " ceann," " polt "
 19 1; b. tise 71 16; b.

bróige, 7c. 91 51, 106 10;
 b. šaisiró, péile, 7c. " flait "

7c. 42 46, 85 31; " flúirse "
 7c. 3 11, 68 25; 1 mb. 98 20;

b. ar " tuilleac, 7c. ar "
 3 5, 20 41; vo b. " mar b. " 44 7;

vo b. ar 6 8; úr- 19 1; -buróe
 114 7; -člaon 105 23; -óonn

99 1; -šiar 105 27; -šlan
 97 11; -šém-šeans 105 24;

-čais 37 11.

barraim (le tairnge) 44 11.

barrčair, féac borraim.

bás [96], 64 18.

baššaró, baš-, 64 6, 73 19,
 106 13.

bášuišim, 63 17, 117 41.

bačais, féac baitéas

beac [39, 171], 7 8, 81 34.

béac [95], 41 22, 43 7, 110 39;
 b. šruairóe 95 15.

beacššaim, bioč-, 36 8, 78 13.

beas [65], ní b. (liom, oam) é,
 8 1, 37 4, 67 50; (is) b. é

acčt . . . " b. é tacob le . . . "
 37 37; (is) b. vo-ním acčt . . .

13 13; (is) b. nac . . . 21a 25;
 (is) b. má . . . 79 7, 101 42;

b. ve " cuir beas ve " 82 13;
 b. šorairó, 7c., " cuir beas

ve čorac, 7c. " 97 27, 101 23;
 ní . . . Δ β. 101 46; šá b.

(voim) é 3 9, 36 8, 76 24, 106
 28; šá b. ar . . . ve . . . 32 9

beasšán [35], b. ve 20 26;
 b. (" le beasšán ") sočruiróe

86 16; re b. " le tamall " (?)
 24 28.

béac [61], 71 18; b. na tuinne
 10 40; b. créacčta 32 32; 1

mb. " 1 n-ššaró " 26 9, 30 10;

re b. "roim" 3 35, 12 9; ar b. 104 15; b. ar 103 30; -luige 70 17; -rún 14 12.

bealač [55].

béalmač, -báč (f), 88 3, 111 20.

bean [27, 36, 41], 10 3, 4; b(e)an-čuire 73 11, -teorač 85 7, -fáir 97 10; -naom 25a 31; -taša 68 41; -ua 78 24.

beanaim, b. bláč 48 1; b. a h- 82 30; b. a h- "saoraim ar" 7c. 40 21, 59 11; b. peacač, imirce, 7c. a h- 82 11; b. oe "bainim oe" 21a 8, 59 16; b. oe "cuimlim oe," "sroisim"

7c. 32 34, 75 22, 26, 99 31;

beanaio oe "féadtar a ráo i ttaobh," 7 21; beanaim sreim

oe 89 10; beanaio tuit "beao-sa ašat," 67 14; beanaim

teac, 7c. air, "oíbrim as mo teac, 7c. é (?) 25a 5, 84 6;

beanaim pa "oo-beirim iar-račt ar," 95 24; beanaim re,

le "cuimlim oe," "sroisim" 7c. 26 24, 69 28; beanaio le,

re "tá baint aise le . . ." 48 8, 61 6, 63 8; p. béim,

béim, buain. féac iao.

beaňšán [35], 9 8; šéiř- 97 4; šeimliřim 89 23.

beann (b.) "uač," "aire," ařus a b. beo (?) 42 41.

beann (b.), b. cnuic, 7c. 20 5; b. tíre 111 11; b. (cuim)ac cinn?

eič 111 20; cnoic- 64 24; -amra 107 35; -bíačac 119 1;

-corr 107 3; -čraobač 106 33; -poirbče 121 29; -foltač 109

12; -řarb 74 39; -řlas 92 19.

beannač, cros, 7c. b. 41 31; sič- "7 cnuic arda ann" (?)

117 4.

beannač [11, 104], beannačt [25], beannačta [8], 120 31.

beannuiřim, b. ču 67 33; b. oo 67 12, 120 22.

béarła "teanřa" 34 19.

bearn [39], bearna [4], 29 30, 30 6.

bearnaaim, 11 30, 68 19.

bearraim, 50 22.

beart [39], beirt [14], "éaoč" 46 32, 79 19, 83 16,

97 6; ceimn- 85 38; 34; očraic- 79 21; úir- 97 34.

beart [39] "řniom," 7c. 13 13, 33 2, 48 17.

beart [15+39] "uačac" 114 34;

oo řriř na beirte 74 27; řan beirt 114 34.

béas [95], 69 25, 120 29; "náouir," 7c. 7 3.

béas, "břéioir" 82 34, 112 9.

beača [7] "beača," "biač," 37 2, 22, 43, 42 45; bráoan

beačao 79 10; oia oo b., oia b. mic, 7c. 18a 1, 2, 3, 4, 5; aič-

81 13; céio-81 13;

beača. féac bioč

beačaoč [11], 120 32.

beačuiřim, "cočuiřim" 38 23, 121 5; "oo-nim beo é"

71 18.

béiceac (b.), 111 24.

béicim, 46 44.

béilřeabao, "brišann sé řo oíreac tre?" 91 52.

béim [45], 74 29, 79 16; b. súl 114 8; tá sé 'n-a b. oim 103

33; b. ar 77 24, 103 21; buiř beime pa 111 15.

béimeannac, laoč, 7c. b. 50 10.

béim [14], "buille" 73 22,

ař b. řéař, 7c. oe 30 8, 85 46;

ař b. řeacač as 59 11; b. re "lařouřao" 111 37; oar

mb. a 18a 1.

béimne. méimne [2, "buršean" 70 12, 103 6, 14; -meař 70 10.

beirim, táař. láit. uač. 1. beirim 46 12; 3 beirič 74 67,

-beir 42 15; ioltn. 2. -beirče 32 26; 3. beirič 31 16; Coib.

beireas 35 1; Céařt. beař(č)a(i)r 19 6, 59 16, 71 16,

beirčear 41 27;

řáist. uač. 2. béara 43 5;

3 béaraio 24 4, -béara 106 9;

Coiňř. uač. 3. -béarač 112 5; Céařt. -béařčaoi 72 21;

řon. láit. uač. 3. -beire 113 20; Céařta. beirčir,

-beař(č)a(i)r 24 25, 71 1, 91 6;

řoič. 7 Caičte. uač. 2. ruřais 41 49; 3. beiris 41 28, 67

11, ruř 15 9, 40 8, ruřařoa(i)r 58 10; ioltn. 1. ruřama(i)r 35

18; Céařt. ruřao 17 16;

p. breič 3 18, lá a beirče 17 4, 20;

řaiňř. éiřn. beirče 17 17, beařta 108 3;

Oruiř. uač. 2. beir 74 1;

Céařt. beařar 101 25.

b. é "tořaim, řačaim, é "35

1, 42 20; b. mac (oo)

76 10; b. (liom) é 1 13, 25 14,

43 5, 67 11, 116 12; b. é ó

- 42 15, 20, 62 3, 69 2; b. AR
24 25, 27 10, 103 20; b. é AR
"oo-šeibim, ceannuisim é
AR..." (?) 408; beirim toil 318;
b. céim, seall, buair, 7c.
féac céim, seall, 7c.
beirt, **féac** beart.
beirtir, leg. beačair 42 45.
beirtir [163], >laoc, 7c. 73 14,
75 44; suais- 54 7.
beo [139, 205] 13 12, 25A 7;
"romnt so-šonta, 7c. o'péoil,
7c." 81 1; beo ("beata")
AR n-aigir 79 9; rem b.
46 32; -šleacac 89 11.
beoúA, coim- 74 64.
beoúAcht, 108 11.
bí, **féac** beo.
biaú [76], 42 43; beata san b.
"beata AR neamh" 19 8.
biačaim, 85 39, 122 14.
bile (f.) "crann" 7c., >
"laoc" 2 11, 31 7; -čais 106
38; -iošan 74 11; plait- 64 9;
bil(e), "paobar" 119 36.
bille, bille na mbocht 28 2.
bine [1], "oiošbáil", 7c. 99 31,
101 28.
binn 67 42; -čeołac 96 8;
-pial-buga 91 29; -šcal 99 1;
-šlan 122 2.
biocont, 87 22.
bioúúA [21], 21 12, 31 26.
bioúšaim, **féac** beaúšaim.
bior [71], 3 38, 54 14; -črann
111 23.
bioč [71], 2 14, 21 7, 26 16.
bioč-, bič-, "sior-" -beannačt
120 31; -buan 29 32.
biseac [55], b. síne 83 14;
beirim b. 37 10; AR b. 53 6.
bíte, "baineann" 80 28; šlóir-
67 11.
blaú [40, 95], "šlóir" 41 27,
91 6; mór- 49 7.
blaúAc, beann- 119 1.
bláit, [136], blát [137],
"álumh" 7c. 2 10, 69 30,
74 48; -AR 122 8; -bunn 114 22;
-eang-bruac 83 9; -réir 109
14; -šleamaim 122 2.
bláite, (b.), 41 42.
bláiteac [54], 111 24.
blár, "liac" ? 98 39.
blas [38], 3 2, 113 18.
blát [38], -ó 93 28; mlát (?)
22 12; "áitneac" 7c. 1 15, 3 21.
blátmar, 65 7.
bleacč, -io- [99], bo b. 42 42;
smuail -a 37 37; coill- 68 17;
-čraoúac 118 26.
bleirde, (b.), "cupán" 7c.
41 22, 48 30, 70 16, 77 23;
óir- 83 16.
bleiró-míol, 46 44.
bleit, **féac** meilim.
bliadain [10], 120 20.
bliocht [71], "bainne" 110 48,
bloš, blaš [39] "píosa" 5 5,
42 9, 39, 90 22.
blošaim, blaš-, blaiš-
(Aistn. 7 neamh.), 3 36, 38 6,
70 17, 91 24.
bó [86], 42 39.
bóčna (b.) 107 19; sean- 70 12.
bočt [38, 39], 43 2; na boičt
63 6.
bočta, boičte (b.) 21 27,
46 22, 52 34.
bočtačt [26] 52 1.
boúú, ba- (b.), 64 35, 73 38.
boúúúA, ba- "cróda" 83 8,
98 40.
boš, (níos) buga, 3 34.
bošA, buige (b.) 110 49;
cuirim ceist i mb. 59 23.
bošaim, b. pa 98 21; pocat óA
bošac 32 27.
bóir, **féac** móir.
boirde (b.), 56 6.
boirre, <bairr-če ? nó ó
"borraim", "atA" ? 70 13.
boimš, 7c., **féac** buimš.
bolau, balau [11], 42 43;
peaš- 7 2.
bolš, ba- [158], "ac," 7c.
b. fis 83 11.
bolš, ba- [39], (AR uisge) 92 45;
-šreab 68 12.
bolš, ba- [39], (órnáit AR sréim)
119 29
bolš, ba- [69], (an cuirp, i
šcearóčaim, 7c.)
bonn [67], (na coise) 3 38,
49 11; b. cnuc 100 12;
b. craoibe 99 18; b. AR b.
"taob le céite" 86 20;
-bras 89 9, -šlan 95 21,
-pleasac (?) 75 12; -šeang
80 16.
bonnsac, (b.), "slac" 7c.
105 3.
borb, tuine b. (re) 21A 11,
79 1, 91 48; áč b. 3 36; éacč,
smacč, 7c. b. 58 22, 110 49;
slíos b. 119 34; -šasra 87 9.
boro [67], "taob" 119 7;
-bláit 98 38.
bóromA, -oimē, (b.), 105 14,
15

BORRAIM, BARRÉAIR ORM "líon-
aim o'fheirg" (?) 99 36.

BOS, BAS [39], 49 11; síoú-
92 47; -leabhar 75 42; -seang
70 10.

BÓS, Féac fós.

BOC [39], 110 9, 115 5.

BÓCAR, bá- [53].

BOCÓG, 111 24.

BRÁ lín [174], 22 17.

BRAD, Féac broo, brovo.

BRADÁN, > "laoc" 117 41;
b. beatao 79 10.

BRÁŠA, BRÁŠE [131], b. an
chuir 19 11; b. maicne míleao,
jc. > "laoc" 73 36; "príos-
únao" 7 10, 12, 63 1, 12, 77 1;
i mbrašio, "i bpríosún" 86
11; b. šil 77 13, 79 29; -šolus
89 27.

BRÁŠA, jc., Féac bruš.

BRAIC [149], 113 18.

BRAIŠOEANAS (f.), i mb. 7 21.

BRaine "ciuinais," jc. 85 43,
114 21.

BRaim-éan (f), 110 23.

BRÁITREAMAIL, 122 2.

BRÁITREAS [38], 94 3.

BRANÁN (f.), "b. ritcille,"
> "laoc" jc. 9 2, 90 13,
93 50, 97 15.

BRANAR [11], "calam bán" 48
12, 23;

BRANNAMH -HO- [11], "clár
ritcille" 74 48, 100 17.

BRADON 34 12, 39 16; BRADON-
"tais" "le mórán adann"
-DARAC 70 9, 109 1; -DOUATÓ
107 20; -DUIBE 109 23; -EALAC
109 3, 18, -šLAN 91 47; -šLAS
73 26; -šORT 78 20; -INIS
67 45; -LEARG 85 2; -TANA
68 27, 97 5; -CIUŠ 92 19.

BRADONAC, tír, jc. b. 109 9;
nua- 87 26.

BRAS, "meas" jc. 50 12. 13.
70 9; bonn- 89 9, lúo- 90 12;
no- 63 6.

BRAT [75] 26 31; céio, jc. b. ar
15 9, 59 8. 72 27; -TÉASAR
46 26.

BRÁT [38], 2 5, 12 14, 26 16.

BRAT, Féac BRÉAIM.

BRATAC [12], 6 22, 85 6.

BRATAC, "lín ve brataib" 119 16.

BRÉAIM, BRAITIM, b. é, "do-
nám feall, spiaóóireacé, jc.
air." 5 9, 14 7, 50 15, 58 9,

119 12, 13; b. é "AIRIŠIM,
jc. é" 21 16, 24 29, 32 21,
42 32, 67 38, 86 29, 87 19,
91 6, 10, 97 36; b. AR, "táim
as páire ar (le heagla nó le
tócás nó le fuat)" 10 15, 64
16, 78 12; b. ("taisbeánaim,
jc."?) raon 47 2; p. BRAT
[96], (BRAIT 42 32); 5 9, 14 7;
beirim b. AIR 32 21; éacé-
110 27; -AIRM-míleao, "poša
fealltao" 89 20.

BRATÉAIR [32], b. boct 34 29,
59 17.

BREAC [65], "IASŠ" 46 49,
57 13.

BREAC, CROS, jc. b. 41 30;
-clocaó 105 30; -carr 85 5;
-lača 71 12; -lonšac 92 12.

BREACAIM, 95 5.

BRÉAS, (b.) 72 18; bréise
"falsa" jc. 37 43, 69 16.

BRÉASAIM, 67 18, 88 33;
vo BRÉAS sé i šo noeacáio sí
6 41.

BRÉASAIRE, (f.) 50 20.

BRÉASNUIŠIM, 74 8.

BREAT [179], BREIT [14], "breit-
eámmas" lá na breite 12 11;
b. báro 31 20; b. cumaim
80 20; b. na haiteirige 62 8; >
"iomcar," "beartušao" jc.
80 4, beirim b. (an fír)
"measaim" 14 15, 15 13,
77 25; beirim b. vo
"measaim" 12 3, 91 9;
beirim b. roir 57 29; beirim
b. le "vo-beirim b. i bpaóar,"
"aontuišim le" 52 15, 59 26;
90 19; beirim b. re, "measaim
vo réir" 59 16; céio an b.
leis, "saortar é" 15 13;
rušas a b. tó, "vo-rinneas an
ruo to'iaru sé orm" 74 68;
mo b. "mo élu" jc. 72 32;
ar mo b., ar b. toim, pa b. toim
10 6, 21 8, 26 19, 80 42, 114
37; vo b. tóé 42 3; céio
b. uaim ar 10 17.

BREATAC, CAIRT- 120 39.

BREATNAIŠIM, P. -nušao, 7 18,
53 23.

BRÉIO [45], "eaoac" "seol"
91 53.

BREISLEAC, (b.) 92 31.

BREIT, Féac BREAT, beirim.

BREITEAMH [51], 12 2; -maicne
89 13.

BREITEAMHAS [38], 101 15.

- breo, (p.) "lasair" 110 51.
 briad̃ar [56], 27a 2, 46 56;
 -nár 75 29; -ḗaoi "laḗras
 so ciun" 117 51.
 brioc̃t [71, 95], b. oruad̃, 7c.
 75 44, 78 1, 9, 119 11.
 briog̃ [38, 39], briḡ [14], 17
 26; b. sḡeil, 7c. 67 51; oe b.
 6 7, 74 27; cuirim, oo-beirim,
 1 mb. 25a 13, 26 7, 60 19
 74 16, 108 2.
 briog̃m̃ar, pailis b. 119 38.
 brionnac̃, "bréasac̃" 4 6.
 briosún, 7c., féac̃ priosún.
 brisse, (b.) 42 40.
 brisim, (Aisic̃. 7 neamã.) 21 1,
 43 8; súil as -eod̃ 27 4, 43 8.
 bró [84], "iomad̃" 91 51, 92 24,
 100 19.
 bró [84], cun meilte.
 broo, bruo [95], bruo [38],
 "sríosaod̃", 7c. 26 33, 74 15.
 broola, "aro-meannnac̃" 98
 42.
 brós, (b.) 72 14; b. capail
 106 10.
 broio [14], braio, 12 6, 18a 1,
 27a 22, 25, 37 6, 8; síoc̃
 broioe 3 9.
 broineac̃, an b. > "an ríog̃an"
 7c. 99 16; féac̃ braine.
 brón [96], 37 23, 81 3.
 brónac̃, ouine, 7c. b. 37 16.
 bronnam, b. é oo 111 27;
 p. bronnaõ 80 30, 31, 37, 40,
 99 11, 103 21, 120 9; bronnta
 (téacs?) 42 14.
 brosoaim, 101 53, 106 22.
 brú, "bruaḡ" ar b. 10 9,
 64 5; pa b. 118 22.
 brú [97], b. mná, 7c. 9 11; 1
 mbrú (?) 18a 4; bronnta-ol̃ta
 96 23, 104 5.
 bruaḡ [75], 31 27, 75 5.
 brúctac̃, (b.), "sḡeil," 7c.
 as -aḡ 111 22.
 brúḡ [29], 25 14, 37 28, 85 41,
 98 25.
 brúḡaiõ [21], 63 6, 73 10.
 bruiḡean [54], -ḡ- "cais-
 leán," 7c. 25 14, 31 3; oul̃ oá
 b. = "ḡeilleaõ oó" 85 49.
 bruiḡean [54], "croio," 7c.
 bruiḡearnac̃, meaõḡ b. 111
 24.
 bruinne [2], "brollac̃" 2 4,
 15, 8 7, 18 2; ar b. stuaiḡ
 110 34; "boḡs" 20 22.
 bruinneall [12], 8 10, 19 8.
 bruinnim, féac̃. bruiḡnim.
 bruiḡean [54], 100 19; teas-
 42 29.
 bruiḡim, 100 19.
 bruiḡneac̃, cruiḡ b. 78 1.
 bruiḡ [72], "teas" 103 7
 = bruiḡ [14]?
 buaḡall, "aḡarc," "cupán"
 70 15, 77 23, 85 43, 119 29, 36.
 buaḡallac̃, "ḡ a lán earḡ allta
 ann," 70 15.
 buaḡall, -ḗail [111, 112],
 109 9.
 buaḡ [38, 39], buaiõ [42]
 "oeaḡ-ḗail," "feabas" 7c.,
 b. buaiõac̃ 98 11; tá b. ar
 74 28; oo b. "oo sáruḡaḡõ"
 19 4; b. donaiḡ, 7c., "feabas
 cun comairle," 7c. 19 11, 37 1,
 99 11; pa b. "pá bláḡ" 7c.
 46 31; beirim b. (an p̃ir, ar an
 b̃pear) 19 6, 32 12, 81 25;
 beirim b. teag̃mála 108 16;
 cloḡ, 7c. buaiõa 74 28, 91 36,
 114 11; -ḗloḡ 70 16.
 buaiõac̃, ouine, 7c. b. 41 31,
 98 11.
 buaiõim 75 35.
 buaiõreaõ [102] 68 25, 73 11.
 buaiõrim, 75 30.
 buaile, "áit 7 pál, 7c. 'n-a
 timḡeall" 19 9; > "pál"
 (?) 99 32.
 buailim, bualaím (Aisic̃. 7
 neamã.) 21a 17, 74 40; b. 1
 scló p̃ir, 7c. "oealbaim 1
 b̃poim p̃ir," 7c. 48 7; p.
 bualaiõ [48] 80 10.
 buain [149], "bualaiõ" 77
 28, 79 16; b. croomn 6 8,
 10 3, 21 3, 4; b. toraiõ,
 bláḡ, 7c. 7 6, 42 3; b. ("paḡ-
 áil") ḡráiõ 103 16; b. a h-
 "baint as" 21a 22, 59 11,
 65 33; iasac̃t oo b. ar ouine
 69 7; b. pa, re, "cuimilt
 oe," "iarrac̃t ar" 10 1,
 15 4, 8, 32 13, 103 23; b. oe,
 "baint oe," 14 13, 27a 22,
 74 23, 24, 107 20, 121 33; b.
 ("cosnuḡaḡõ") oar n-iomc̃ar
 40 22; féac̃ beanam, buingim,
 béim, 7c.
 buan, 67 26, 69 27; -fás-ol̃c
 "buaḡairt buan" 84 1.
 buanuḡim, 72 19.
 buar [96], 43 5; -sbré 118 29.
 búcla [2], (1 otiḡ) 119 33.
 buḡ-easḡa, féac̃ feasḡa.
 buḡa (b.), binn-fial-91 29; féac̃
 boḡ.

búirí (=báirí) "muirneac" 7c.
17 9, 20 21, 31 19, 28, 38 29;
-ioúan 122 3.

buiríoe, cnú b. 57 13; polt com-
49 9.

buiríoe, beirim a b. (leat, ríot),
17 17, 31 16, 34 22, 48 15,
110 33; a b. ort 18a 5.

buiríoeac, a-tú b. 'oe "atáim
b. mar gheall ar" 52 4, 69 7;
bean oar b. oia, "bean a raib
gráto as oia oí" 7 30; b. 'oo
"caitneadhac le" 57 16.

buiríoeacás, beirim b. an aigíro,
7c. ríot 81 6; 'oo b. 114 36.

buiríoean [54], 46 29; ar mo b.
> "dam cosaint." 40 24.

buiríneac, tríd- 63 11.

buisse, féac bog.

buisse, bo- [1, 3], 'uime b. 16
3; ciot b. 75 26.

builtí, "caom," 7c. 69 20.

builtle [1] 21a 17; fuigseall b.
an anaim 6 27; b. ("corruiqe")
dbra 49 12; b. sguir, 40 29.

buisse, muime [3], 9 1, 12,
55 16.

buinisim, bo-, b. é "millim."
7c. 81 3; b. é 'oe "beanaim é
'oe" 7 13, 21 19, 64 29,
103 19, 110 31; b. é a h-
"beanaim é a h-" 74 35;
'oo buins 3a 1 n- 104 25;
p. boins, bu-; b. béme 111 15;
crann 'oo b. 34 11; san b.
"san oioqbail," 7c. 79 28;
as b. bróim orm "as baime
bróim oíom" 63 22; as b. le
blat "as iarratí, 7c. glóire"
67 45; ar mb. re cuirí oá
scúisib 24 5.

buinne, (p.), "srut" 30 25, 66 6,
80 12, 107 19; glór-buinne
(caobn. ioll.?) 107 17.

buinne, (p.), "3as" 41 25.

búirim, 29 8, 50 18.

buirre, "at" 52 33.

bun [72], b. ("béal") abann
71 11; b. ("bríog") sgeil
58 17; b. ("barr") méime
79 11; b. "dóbar" 117 44;
b. (cúl tacas, 7c.) buiríoe 111
30; b. 's cionn 13 13; ar b.
"buan" 21 14, 86 6; 1 mb.
"as gabáil 'oo," "as tabáirt
aire 'oo" 3 37, 5 7, 6 30;
oe b. "oe bríq" 58 12;
polt, 7c. -éant 84 42; fíor-
117 44.

bunad, (p.) "buan-áit com-
nuiríoe" 74 9; "source,
7c." 91 46; 'oo b. "3o buan,"
66 7, 74 44; bunad, "buan,"
"3a3a" 7c. 25a 19, 55 2,
69 6, 7, 34.

bunad, [38].

bunann, féac punann.

burba, (b.) 89 21; féac borb.

-bus, 1-bus, féac a-bus.

C

cá, cáir, féac 3á, 7c.

ca3án, (p.) 14 4, 29 9.

ca3lac, féac co-

các [64] (+ioln. nó uac.

bnéitne) 3 9; "3ac doinní"

(?) 41 32; > "scraimséar," 7c.

73 39; c. uair 10 2; cáis (>

cáis 3o mimic sna li) 73 39.

ca3ac, clann ca3ais 55 17;

cá3as, (p.) "urraim" 7c.

41 2, 45 1, 65 15; 'oo c. 101 42.

ca3o3, "lasa3" (?) 24 28.

ca3o3, "crua3u3a3," "téac-

tu3a3" (?) 98 3.

ca3as (?) 78 8.

cá3, "ioúan" 7c. 20 25,

54 5.

ca3oe, ciail c. (ciail?) 105 19.

ca3oe, "cia" c. an. . . 10 27,

53 19, 72 5; c. acé . . . 22 11;

c. a 3acáim, 7c. 60 33, 105 20,

117 6; c. lasa3 a leitéio

58 2.

ca3oea3, -eaiñ [28], 101 42.

cáil, "ná3uir," 7c. 24 19, 98 7.

caile [14] 36 7, 49 9.

cailecaimail, 114 13.

caile [14], c. an 3a 39 34;

c. co3aró 73 18; c. ("loc, 7c.")

31 7, 102 36; ní ba c. 78 15.

caillim, féac co-

cailleac, (b.), ruad- 120 33.

cáin [201], c. an cionn, 7c.

2 8, 10 1, 3, 15 10, 24 24, 40

4, 8, 48 18, 62 13;

caim3ean [53, 54].

cáimim, p. -eao 113 42.

caimnt [14].

cairíoe [1], "moil" 7c. 97 3;

c. ar 11 5, 24 17; 3an c.

29 12, 34 22; fuaras c. 43 3;

tu3as c. 95 5; téro sé ar c.

48 5; cuirim ar c. 24 17,

48 5.

cairíoeac, 'uime c. 61 12.

cairíoeaimail, 'uime c. 37 42

cairíoeas, (p.) 34 2.

CAIRT [186], "charta" 110 10; c. peacá, 7c. 44 11, 59 4, 15c. 66 14, 120 7; c. ar 3 20, 90 22, 102 47; ná glac a é. 53 25; fearann cairte 88 29.

CAISE, (b.), c. sruaíse, 49 10. CÁIS, [97], caoi. cás 14 14, cás 38 6; creac cás 7c. 14 14, 38 6.

CAISLEÁN [35].

CAISMEART [12] 68 33.

CÁIT (páipn.) c. a bpuil, c. ar 5a, 7c. 27 3, 88 26, 120 18.

CÁIT-, péac cáit.

CÁITM, c. aimsir, 7c. 26 33, 73 9; "foisim," 7c. 32 24, 53 22, 117 23; c. raobarc, raobarc, 7c. 6 1, 53 1; c. ("crádam") mo corp 10 15; c. ("panaim i") caiteir 29 28; c. críoc a sraib, 53 5; c. ("cleachtam") creiteam 14 2; c. sol, 7c. 26 28, 27a 27; c. olús re 21a 24; c. ("to-nim") uhlac 58 28; c. ("cuirim") cré le 119 13; c. airgeat, beata, re tuine 7c. "caiteim airgeat, 7c. 1 seirbís, 7c. tuine" 6 14, 10 37, 59 29; caiteiread, 7c. caiteirinn, "ní poláir dom" 6 1, 13 13, 25a 28, 27 7, 92 16, 101 46; 7c. caiteiríde bláit ar "ní poláir 7c. beir fa bláit" 11 9; 7c. caiteiríde a rinn reimpé "ba éart ví sínead, 7c." 11 36; 7c. caiteirinn congnam lion "ní poláir dom congnam o'páidil" 26 32; p. caiteam [101], caiteim [150], caitead (?) 78 10; téio c. 1 n- "téio as" 6 35, 11 13, 87 7; teac caiteime "ait-reab" (?) 103 3; c. "féile" 102 4; c. a céile "as millead a céile" 110 19; cuirim seall caiteime air, "caiteim é níos plúinsige ná" (?) 27a 26; cás a caite "cúis a ssaolite" 78 10.

CÁITM, [120], (caitair 93 42); 58 26, 66 7.

CÁIT-RÉIM, (b.), 6 14, 18, 14 8, 59 35.

CÁIT-RÉIMEAC, tuine c. 107 10.

CALA, (b.) "calat", re calat 58 15; péac KM.

CALAT, (p.) 70 6, 74 39, 109 19.

CALL, péac callim.

CALMA, "cróda" 7c. 41 41, 85 32.

CALMACT, (b.) 67 19.

CAM [73], 30 14; ón c. craob... 98 20; noa c. 70 74 54.

CAMÁIR [42], 103 20.

CAMÁLL, (p.) 31 10, 41 11.

CAMÁN [35], 105 3, 17.

CAMRA, (b.) 1 6; poll c. 42 20.

CAN, "sochar" créat a é. 42 40.

CANAC, (p.) 114 20.

CANAIM "canaim," "a-veirim" 17 14, 18, 29 25; c. ó "soirim de" 74 7; c. de "soirim de" 2 7; p. canaim [10].

CANÓM, CÁN- [42], 20 31, 57 1.

CÁNUŠAD, "cáin 7c. ar" ? 54 25 (téacs?)

CAOC, bean leat. 120 17; -ruat 120 22.

CAOŠA [8], 55 19, 64 17.

CAOI [97], "cuac" 89 26.

CAOI, (b.) "slise" c. oireadais 3 1; ar c. caireasa 97 16.

CAOI [99] "sol" 23 28, 65 24; a é. "sol 'n-a diat" 45 5, 110 49.

CAOILE, (b.) 49 13.

CAOIME, (b.) 64 33.

CAOIM [14], "taob," 7c. 7 16, 42 19, 119 36; c. aighe "clár tosais" 119 34.

CAOIM, tuine, 7c. c. 13 4, 17 15; (níos, 7c.) caoine 69 29.

CAOIMM, c. tuine marb, 7c. 26 7, 64 27; c. mo créad, 7c. 46 15; p. caoine [3] 64 18, 110 18; caoinead 6 33, 110 14; caoimh 86 39.

CAOL, róto, mala, peann, crann, 7c. c. 3 8, 6 5, 10 23, 49 13, 106 11; teact c. teactise 93 22; tuigse, easna, 7c. c. "séar" 52 15, 59 29; -brós 84 43; -earr coaill 6 5; -fioth 119 35; -foša 83 13; -šá 96 13; -lann 111 17; -šleas 110 9.

CAOL, (p.) c. cuam 96 9.

CAOLAČ [55], 74 63, 106 33, 119 26, 28; c. glac="méara" 106 33; órnar 1 bpoirm caolais (?) 98 20.

CAOM [96], "cara" c. ná cara 115 6.

CAOMH, duine, ruid, 7c. c. 19
8, 49 11, 64 11, 86 4, 113 31,
119 5; -bean 104 14; -corac
89 26; -crotae 105 13; -chrú
118 15; -earr 96 20; -sinn
122 15; -leac 95 25; -oite
105 19; -rún 104 4; -tíuail
97 34; -uingeac 114 21.

CAOMHNAIM, c. ("cosnam")
é ar 7 25, 37 1, 40 8; p.
CAOMHA [3] 7 25; CAOMHATÓ (?);
CAOMHANTA (CAOIBH.) 68 39,
81 18.

CAOMHTAC, -TAC [22], "com-
pánac" 7c. 41 31, 70 21, 98
18; c. sginge (sginge?) 111
22; duine, ruid, 7c. CAOMHTAIS
117 41; "cumann" 7c. (?)
121 18.

CAOR (b.) c. ar éarrann, 7c. 2 5,
106 39; "meall" 49 2, 97
9; "buidéan" 7c. 34 1,
89 12, 107 30; c. buair
"laoc" 7c. 38 30, 93 48.

CAORA [202].

CAORTAINN, CÁIR-, CAOIR-,
CÁIR- [11], -DAIR 89 16.

CAPALL [173].

CAR, CARA. féac cor, cuirim.

CARA [6], 108 12; is c. a-tá . . .
"is maíe liom atá . . ." 21 9;
caom ná c. 115 6.

CARA [193], "leis," > "taobh"
21a 22.

CARAIM, "sraóuigim" 3 7, 10
10, 112 14; p. CARTAM 24 18,
52 7.

CARÁNTA, féac corónta.

CARÚ [39], "long" 99 29.

CARCAIR [185], 31 19.

CARŞAS [11], 2 11.

CARMOSHAL, (f.) 119 2.

CARN [96].

CARRAC, duine c. 101 10.

CARRAS [54], 68 1, 40,

CARTANNAAC, duine c. 67 18.

CAS, sruais, 7c. c. 49 3, 119 4;

duine c. "polt c. air" 71 3;

prois c. 119 3; barr- 74 15;

neamh- 95 14; -ceann 113 14;

-braio 51 8.

CÁS [38], "cúis," "causa"

17 33, 19 13, 48 24, 78 10; "cúis

oligro" 3 35; cuirim i gc.

25a 4, 86 4; "trioblóir,"

"deacract," "brón" 1 1,

10, 31 1, 23, 30, 10 38, 11 25, 16

1, 20 35, 21 13, 24 18, 30 28,

52 1, 58 37, 59 9; "daibta"

48 9, 70 1; c. i-prinn 7 23.

CASADAITO, (b.), dá c. re 90 5.

CASNAÓ [11], -NAÍÓ [13], boing

c. do éroiré "croiré do

snoisge" 110 1; beanaim a

c. de "leisigim a éreácta"

(?) 93 23; c. báiré 91 39.

CÁSUIGIM, "accuso" c. duine

87 20.

CAC [95], 85 19, 25; cuirim c.

(re) 85 18, 97 22, 43; brisim c.

(ar) 91 26; -bearna 82 2,

-céile 68 26, -éirne 90 7,

-sleo 117 39; -snióin 102 8;

-mille 89 13; -leoman 107

16; -mílir 97 33.

CATAC, duine c. 110 50; neart-

105 30.

CATAIÓ (?) "mílir" ? cur na

scatao 110 8;

CATAIŞE (f.) "laoc," 98 41.

CATAIR (KM cather), "ribí

sruaisge" 74 63.

CATADH, (b.) (iolr. -eaca 55 15;

-e 85 42); c. céille, "sedes

sapientiae" 55 15.

CATARÓ, "míleata" 74 51,

75 4, 85 19, 38, 87 10, 91 49,

97 37, 121 15; féac TD 2 24.

CAT-ÚARR [11] 100 17.

CATUŞAÓ, c. na colna 53 10.

CATOILSCAC, 15 15.

CÉ, toman c. 17 33, 31 4.

CÉACÉ [95], 3 27; -mín 92 10;

-maş 92 39.

CEAO [95], c. o'páşáil 95 25;

c. foréigne 5 11; c. mo cuirp,

"c. seimeaimna" 5 12; do c.

Dé 6 11, 37 6; is c. liom,

liom, é 95 3, 26; is c. (tom) é

21 21, 76 24; şan c. do

"o'aimteoin" 14 12; cuirim

ro ceao é 108 18. do c.

o'páşáil "slán o'páşáil şat"

6 20; féac TD 11 35:

CÉAO [95] (uim.), an c. cat 84

33; pa c. 23 22; don to c.

23 32; c. de, "hundred-fold of"

57 35; sí c. ban "sí 7 c. ban

i n-éimfeact léi" 99 28; şo

liom şc. 74 17; -aslae 117 7;

-catae 105 4; -şuineac 71 3,

98 23; -maoite 98 23.

CÉAO-, CÉIO-, "aonmá" 29

37, 80 17; "mór," "príomh-"

3 19, 54 6, 68 16, 41, 108 4;

-bliatam, "céao bliatam

eile" 72 12; -cion "peacao

an tsinnir" 21 15; -coisim

é 89 9; -oocár 107 34; -pear

"pear céile olisgeac" 67

18; -fear "fear a-veirim" 58 31; don-lá "ar tús" 60 39; -mártha 118 19; -sáim-
-srian 114 12; don-séal "ar
tús" 83 1; -tráigim, 7c.
54 6, 74 8, 80 17.

ceadó, féac ciot.

ceadóair, -óir, -uair, 1 5c.
"so luat" 7c. 46 38, 60 36,
64 7, 75 35; an c. "fao ó soim"
7c. 20 28.

ceadóaim, dia c. 14 7.

ceadóar [12], -air [42], 1 5,
6 2, 34; na cúis -da 67 31;
c. cafa "clisteacht is caft" (?)
92 32.

ceadóar a c., "crionna,"
"cliste" 68 10, 100 21.

ceadólonas, ar c. 80 8.

ceáona, mar an 5c. 18 3,
25a 5; san áit, 7c. c. 7 tú
33 3; a énuic c. "a énuic
a-veirim" 7c. 64 30; na tioda
c. "na tioda a-veirim" (?)
78 9.

ceaduisim, c. é 52 5, 77 18.

cealt [39], 22 20, 27a 18;
"mailis" 7c. 12 4.

cealtaim, 60 25; c. é ó 21 6;
c. é i n- 27a 16.

cealtaire (p.), 53 3.

ceall [165], 65 15, 85 48;
"tearmonn" 102 30, 110 12;
tuat 7c. 7c. ("cliar") 63 5;
c. iobair 109 20; -ainglióe
89 10.

cealmome (b.) "comartha
báis" 7c., > "cinneamam"
121 13.

ceallair, cealt- [185],
"asairpóil" 7c. "cosam-
laet" 7c. 79 22.

cean, féac cion.

ceana, 2 13, 30 14, 110 23, 107
13; ní . . . c. "ní . . . aet
com beas" 81 16, 84 10.

ceanglaím, c. reis, siot, 7c.
40 20; p. ceangal [17], c. re
14 10; c. lóm 20 2; c. é as
an . . . 54 19.

ceann [65], cromaim, claonaim,
c. "so-ferim bás" 3 22;
c. cló 38 1; c. clóim 86 24;
c. aimsire, 7c. 6 9, 86 21;
c. adairt 88 32; "uachtarán"
3 5, 10 22, 25a 15; c. féile,
7c. "duine is mó féile" 7c.
7 28, 11 36, 52 10, 113 30;
ar a c. "cun é o'fagail," 7c.
20 30, 56 1, 69 4, 86 31, 34;

ar c. "i scomair" 17 7,
21a 18, 23 5, 34 3, 4, 53 15,
65 9; ar mo c. "romam,"
"i n'án dom" 7c. 1 12,
42 44; de c. "de bris" 26
6, 30 15, 48 25; ar cuir dá c.
"an méio do cuir sé leis"
91 14; fa c. "de bris," "i
taob" 7c. 25a 1, 55 19,
69 8, 91 24, 96 14; um c.
"i taob" 10 22, 69 27,
84 45, 95 27, 100 18; tar c.
"ar son," "i n-ionao" 2 8,
6 39, 10 19, 20 40, 25 3, 26 24,
48 2, 58 32, 91 10, 120 4;
tar c. "o'aimheoin" 59 5;
ós c. 3 17, 11 5, 103 11; i 5c.
"i scomair" 3 5, 23 29,
25a 12, 62 12; i 5c. "cun
fasála," 7c. 3 17; i 5c. "i
n'iait" 20 22; téigim i 5c.
"sadhaim orm féim," cuirim
cun" 68 39; cuirim i 5c.
"do-beirim so oí" 7c. 1 4,
67 4, 97 38; cuirim i 5c.
"cuirim le" 11 5; i 5c.
"i n-asair" 21 15, 26 18,
85 16; cuirim i 5c. "cuirim
i n-asair" 24 21, 96 33;
cuirim i 5c., "cuirim i scom
paráto le" 60 35; i 5c. a
céile 25a 1; c. i 5c. "i
n'iait a céile" 46 30, 85
28, 91 33, 93 10; -aro 112 10;
-bile 91 34; -deas 118 13;
-glas 99 40.

ceannaisim, ceanncáim,
-s-, c. (ar airsear, 7c.) é
13 9, 14 13; p. ceannac [55]
114 35; "tuarastal" 50 8;
mo c. air "a tucas air"
111 14; "maras" 42 38;
ar c. "mar málair ar air-
sear" 7 6.

ceannas [38], 15 12, 60 4, 97 26,
110 3.

ceann-pórt, (p.) 74 7, 112 2.
ceannrac [55], c. caisleám
119 17.

ceannsa, "cun," 7c. 26 24,
33 3, 111 18.

ceannsaet [25].

ceannsuigim, 75 33a, 111 18.

ceap [65], c. connaró 50 21;
"simsear" 93 24.

cearam [17], "plán" nó "cál"
119 8.

cearc [165], c. boirce 121 29.

cearcail 13, c. covalta 70
22.

cearcail, "arch" (?) 119 18; i scearcail (leg.-cail?) "i n-ablainn" 14 3.

cearo [95], (uime) 13 8, 38 19; > "oia" 27a 16, 76 4.

cearo [39], ceirto [43], "obair," "sniom," "piltbeact," 7c. 3 35, 13 10, 48 21, 51 10, 68 32, 100 30.

cearodact, 106 21.

cearoda [7], 92 31, 95 10; ferom cearoda 78 8; c. soile, > "laoc" 73 20, 100 23; c. sleas, 7c. = "cat" 79 26, 117 28.

cearn, 119 27; cúl cearna 119 2.

cearrbad [22].

ceart, breiteam, focal, 7c. c. 3 28.

ceart [63], c. soillse "méir ceart de" 55 15; do-ním c. de "do-ním c. é" (?) 3 14; téigim tar c. 44 2; c. na colla, 7c. 24 20; -asair 82 34; -breatac 120 39; -leat, -roimn, "exact half" 111 12, 17.

ceartuigim, 101 51, 111 18.

ceas, "brón," 7c. 63 7, 110 44; c. cuimh 76 23; c. naoiðean 104 12, 110 43; 1 5c. 77 5, 79 23, 30; troim- 79 23.

céasaim, 54 5; crann céasda 14 11, 58 35.

ceasnuiġim, ní ceasnuiġ (cearnuiġ san t.) 78 10.

ceataraða, "ceatar-úileac" (?) 75 21. féac KM.

ceatra, ceitre, ceitir, ceatair (ceitre, 7c. so minic sna t.) 5 31, 34 22, 65 6, 91 27, 92 8, 96 33, 103 3, 104 11. ceatrað, "lán d'eallac" 89 10.

ceatramha [9].

ceatramað, an c. cás 16 6.

céir-, féac céir-
céirde, "conair," c. creac 88 37; féac KM.

céile, "uime pósta" 109 14; seall dá é. 91 39; tre é. 11 18; dá é. clám "dá clám coimhail, 7c. le céile" 91 39; caitim m'amsir le é. 26 33; mo éirú re é. 47 6; caiteir le é. iao 5 2; suirġe do éuair 'n-a é. 40 25; le, re. é. (is), "cois le" 21 16, 99 21.

ceileabrað [11], c. do "slán d'fásail as" 58 38, 64 31, 67 19, 77 5, 101 37; sádam c. de 116 17; "cainnt" 7c. 82 19; "clú" 102 46.

céilirde [1], "cuairt," 70 10; ar é. 58 36, 77 16.

ceilim, (fáisc. -céal, 7c. 15 21, 91 55); c. ruo (ar uime) 15 21, 37 19; c. ("sriosaime amac" 7c.) peacat, 7c. 15 3, 48 15, 20, 62 7; ar a sceiltear fala, "nac mbionn fuat as doinneac do" 102 42; p. ceilt [14] 48 9; cleit [14] 17 17, 42 28, 61 8; ceileamain [10] 109 15.

céill-, féac ciall.

céillir, -irde, ciallaíð [136], uime, 7c. c. 17 24, 29 13, 108 13, 109 2.

céim [45], c. dórimire 70 4; c. "aróan i tialam, 7c." 29 15; c. "siubal" "coiscéim" 49 11, 75 43; beirim c. "sluaisim" 25a 24, 30 4; téigim c. tar 51 1; sádam c. so 59 23; c. i scomair "soul as triall ar" 102 17; 1 5c. so "as soul so" 6 41; "turas," "foša," "sniom" 3 30, 7 35, 55 5, 66 3, 17, 75 36, 103 33, 104 13, 20; "slóir" 7c. 81 19; "smaect," "cuim-act," cuirim 1 5c. 20 3, 38 27; cuirim ó é. 38 22; c. ("slán") seimealais 55 6; -riġin 81 19, 109 4.

céinneannac, focl c. 91 31.

ceim, 7c., féac cinim.

ceiméal, -eol [77, 78], (cei-, ci-, sma t.) "sliocht," 7c. 66 7, 113 31; ruo, 7c. ceimil "ruo, 7c. uitéasac" 7c. 31 20, 49 2, 67 41, 74 67, 85 46, 90 18; c. sguinn 113 31.

ceiméalta, 7c. "uitéasac" 73 7
ceimnbeart [12], -beirt [13], 75 39, 85 38.

céir [42], 83 17, 89 16.

ceirbeac, "cliste" 117 22.

ceis, "sleas" 38 26.

ceiso [42], 12 1; is c. orm é "múslann sé m'fíafraige-act" 74 1; "imnirde," "cúis imnirde, bróim," 7c. 32 2, 108 8; ní c. dom é "ní cuirim 'n-a asair," 7c. 91 14; ní cuireab páit ceasda 15ceiso, 25a 33.

ceisim, c. ar "do-ním gearán ar" 37 21.

ceitearn, ceitreann [12], "sluaḡ," 7c. 10 1, 102 30.

ceitearnac, "a bfuil ceitearna aige" 80 25.

ceitire, ceitir, féac ceitira.

ceo [97, 108] 21 30, 48 35, 70 13;

so sceo nime "le ceo báis"?

97 39; c. "neamní" 45 10;

tuísigim c. ar "noctaim," 7c.

24 5; san é. "slan" 42 39;

dall ciac "doille tré neart

suil" 115 9; lán de ciadḡ

"brónac" 77 8; fa é. "i

bpolac" 103 13; teac̃t mar

ciadḡ tré éilí 45 10; -óiamair

118 1.

ceol [75], 35 1, 69 29; c.

cosalta 67 42; -oireac̃t 70 7.

ceolac̃, uime, traidḡ, 7c. c.

96 8, 122 15.

ceolc̃ar, uime, 7c. c., 114 1.

ceolm̃ar, uime, 7c. c. 122 11.

cia, cé (pona. čestc.), cia tá,

nac̃, 7c. 21a 5, 26 18; cia an

cara, 7c. 21a 9; cia hoile . . .

21a 18.

cia, féac̃ 35.

ciab̃, (b.) "ḡruaḡ" 19 10;

-corac̃ 79 13; -f̃ada 120 22;

-f̃ionn 113 8.

ciac̃, ciadḡ, féac̃ ceo.

ciall [39], tarla c. i n- "tá

múineac̃, 7c. i n-" 93 33;

teigim ó é. 56 3; cuirim

uime ar é. 59 11; cuirim i 3c.

uit é 3 37, 19 15; oia do é.

"is móra an t-ionḡnac̃ é" 7c.

54 15; is maic̃ an é. é 20 2;

ní c. é 14 13; a é. "a cara"

67 6; na cúig cialla 60 24;

cráó céille 110 16; caḡoir

céille 55 15.

ciallat̃, féac̃ céillit̃.

ciallam̃ail, uime c. 55 1.

ciallta, cialla, uime, 7c. c.

122 3.

ciann, ní c. a beata 91 20; so c.

"i bpaḡ" 45 1; ne heac̃

ḡcian 74 22; is c. 30m̃, 7c.

110 29; is c. do-čumair 3 17;

c. ó do-čos, 7c. 29 14, 110

27; níor é, čuise ó urc̃ito

"do bí urc̃ito i ḡsar do"

58 11; ne treimse im-čém

63 17; -foḡail "sluaḡac̃ i

bpaḡó baile" 83 8; -bann 79 27.

ciann, (b.), i 3cém (ó) 37 39,

65 9; an 3cém maras, 7c.

57 20; an 3cém bus . . . 85

23; 3cém beas 24 19; an

3cém méaras 95 9; an 3cém

maireas 85 10; ó čianat̃

52 36, 57 36; i n-imḡein 66 9.

ciar [96].

cit̃, 7c., féac̃ 30.

cineat̃, (f.), "slioc̃t" 3 15,

20.

cineat̃ac̃, "cineat̃" (čuasa.)

67 48, 114 38.

cinéal, féac̃ cinéal.

cinḡ, "rí" 63 21; saoir- 87 21.

cinim, ceinim, c. (ó) 41 45,

52 27; do é. sí uime "uime

oá sinneasaraib̃ do b'eac̃ i"

60 7, 91 38; p. cineam̃ain

[10].

cinim, c. ar ḡníom̃ 86 27; c.

čú do, "cuirim i noán uic̃é"

41 29, 69 10, 119 13;

is cinnte é (do), "tá sé i

noán (do)" 13 12, 54 3; c.

("teigim le") cráac̃ 42 8;

p. cinneac̃ 48 17, 110 30;

c. coḡat̃ 78 3; i 3c. "i

noán" 10 4, 75 24; cinneam̃-

ain [10], 37 20, 64 5.

cinnt-litear [54] 117 43.

cioc̃, -ḡ [39, 46], 7 9, 9 5, 17 1;

c. tiḡe 68 34.

ciocraac̃, éan, 7c. c. 122 10.

cioḡ, ceac̃, c. čú ac̃t . . .

53 21, 75 21, 102 39; c. fa,

c. ma, "cac̃ 'n-a taob̃ a n-"

40 10, 101 19, 20; c. nac̃

"cac̃ 'n-a taob̃ nac̃" 52 36,

58 35, 65 32, 80 30, 94 15;

106 26; c. um nar . . . 72 10

cioḡm̃as [37], -te 107 2.

cion [4, 71], "coir," "accusa-

tion" (taoir̃a. ceana 6 33,

cionac̃ 12 4; ioll. ceana, 7c.

7 32, 17 21, 26 14, cionta,

7c. 29 37; 36 1), 3 7, 6 33,

39, 10 34, 12 11, 21a 25,

25a 25, 26 23, 30 11; cuirim

i 3ciontaib̃ čú, "ciontuigim

čú" 88 22; m'fear cionac̃,

"mo náma," 7c. 101 52; san

luac̃ cionac̃ 85 44; cionn-

taḡ (so mimic sna ll.) 122 12;

féac̃ cionta.

cion, cean [71], "éac̃t,"

"ḡlóir," "baac̃," 7c. 17 23,

32 17, 68 42, 75 15, 86 10,

92 7, 9, 14, 106 10, 17;

"onóir," "meas" 7c. 36 4,

54 4, 56 12, 69 23, 75 28, 102 6, 16; cuirim i gc. 12 8, 115 10; mo c. (tuine, gc.) tá, "beannuigim do," "well for him who" 1 16, 12 9, 64 35, 89 11, 111 13, 20; uul do c. tuigsióna 57 2; c. tuine ar teoraidéad "oroč-staio tuine ar o." 121 34.
cionnus, 13 1; c. leat, gc. (é, gc.), "cao é do tuairim air," "cuimníú air sin!" gc. 26 6, 23, 25, 40 25.
cionta, "ciontaíse" (?) 26 26, 101 8; a c. "deartha, gc. 'n-a éadú" 97 25; neim- 104 6.
ciontaó, -innt- 1 6, 41 2, 88 22; c. re tuine, gc. 60 28, 80 9; c. re cumann 32 3; (níos) -aíse 88 22.
ciontuigim, -innt-, c. (re), "peacuígim (i n-aíad)" 10 2, 101 30; c. é "do-ním gearán air, 61 10; c. (accuso) mé féim do dia, gc. 25a 15.
clóir, (b.) -óub 19 9, 79 11; -séar 111 18.
clóiraim, 114 4.
clóirbáim, p. créicé-clóirbáó 92 32; =cúirbáó [11].
clóis [38, 95], pao c. 2 4; c. ar 58 26; -cáin 100 16.
clóit [71], 75 21, 25; duabó ceata 27a 11; an c. do cur 75 22, 31.
clóitmar, 113 15.
clipe, toll. -eado 111 18.
clíoe, (p.) 42 40, 53 4, 102 5, 104 26; c. gaisiú, gc. 82 1.
clíeal, (p.) "smut adomaro, cloice," gc. 23 8, 11, 17.
clíim, -labra 49 11.
clíolánac, (leg. ceolánac, "vól-ásac," gc.?) 29 22.
clá [98], "leac oigriú," "clóe sneadtaó," (?) 98 2.
cláó, gc. féac clóó.
cláóac, (p.) 113 36.
cláóac, cláóeac, féac clóóac.
cláirseac [12].
clais [186], 29 21.
clann [40] "sliocht," gc. 93 11, 113 1; "mac" 41 18; fearr beagán cloinne ná clann 27a 1; do b'fíu cloinn 27a 4; "plannoa" 2 8; "uual gnuaise" 49 3,

114 5; doó- "an dá doó as dearbháireada dá éile" 79 4; -maicne 60 4; saor- 41 18,
clannac, polt c. 85 46, 113 13; tír lons- 114 10.
claoclóim, -cluígim, (aist. 7 neama.), ní claoclóir (sé) 102 3, ní claoclá (sé) 89 27; do claoclá (sé) 116 3, do claoclóir (sé) 68 3; níor claocláó (é) 68 15; p. claoclóó, -áó, -úó, 1 5, 6 36, 36 6, 58 18, 87 13, 98 6.
claoim, clóim, claoiróim, "treasgram"; do claoiróis é 32 14, do claoi sé é 3 15, 82 34; claoiróirdear é 60 14; do clóó, claoirdear, é 38 8, 59 22, 68 14; p. clóó, cláó [96] 30 22, 48 21, 63 29, 85 20, 103 24, 33, 110 36; c. ar gcúl 42 24; í do clóó, > "a ghráó o'páááil do féim" 32 25.
claoir [96], "mian" 48 28.
claoir, polt, gc. c. 49 2; c. ar cur, gc. "cugta do cur," (?) 96 33; barr- 64 35; -buióe 114 25; -daireac 109 18; -te 121 32.
claoiraim, (aist. 7 neama.) 85 24, 26, 27, 91 26, 121 19; c. ceann > "o-geibim bás" 31 23, 39 26, 54 23; ní claoir fé "éiríseann sé i n-airíoe so díreac" 119 24; c. ó 21a 16; c. ar, do, re "uimluigim, géillim, do" 20 26, 93 11, 102 7.
clár [96], "adomaro," gc. 119 8, 10; c. (i gcaisleán) 119 14; teitgim c. de "osglaim" 23 24; c. brannaim 106 37; c. ("rolla, gc.") tiomna 21a 12; 'n-a dá c. "briste" 91 49; -snoirde 83 16; -éiug 122 13.
clárac [55], "obair, gc. óanta de clár" 119 7.
clás, féac cluimim.
clás [39] =clais?
clé [139], taoó c. 77 10; easar c. ("tuatlaac, gc.") 93 34; beart c. ("ole") 34 24, 41 13.
cleadta, físte 114 5.
cleadtaim (aist. 7 neama.) 66 10, 68 20, 73 25; c. as 67 32, 77 21; c. i n- 55 3; p. cleadtaó 98 1.
cleaimnas (p.) 66 9.

cleas [95+?], 53 20, 88 19.
 cleasac, uime c. 4 5.
 cleasrao, -rao (p.) 61 2;
 cú an -rao, -rao 82 19, 88
 10, 13, 16.
 cleat [39], "cuaille" 7c. 119
 28; "deas arba" 106 22;
 "lann" 64 14, 31, 98 21,
 102 34, 117 24; > "laoc"
 60 11, 85 34, 99 22, 116 9;
 c. uala, uola 101 17, 110 34;
 c. anforlann 74 8; -corr 64 31.
 cleatrám, > "ual sruaige"
 (?) 114 3;
 cleireac [23], 72 4.
 cleit, péac ceitim, cleat.
 cleit, péac cliat.
 cleitin (p.) "javelin" 92 34,
 117 32.
 cli [99], > "corp" 45 10, 55
 3; i sc. > "ar an saogal"
 2 2, 18a 3, 25a 19, 40 15, 91
 36, 114 29; i sc. uime 29 36.
 cliab (p.), c. an cuirp 42 18.
 cliamhain [34].
 cliar (b.), "buidéan, 7c. pí-
 ead" 70 12, 72 12.
 cliaraithe (p.), "pile" 102
 27.
 cliat [39], "hurdle," > "oíon,"
 7c. 33 3; "phalanx," "battle"
 82 37, 105 23; i sc. re 91 50;
 "crois" 47 2; -píois 68 38.
 cliatác [37], "scrimis" (?)
 72 23, 98 18, 104 19, 122 6.
 clisoc, uime, 7c. c. 79 27.
 cló [108], "clairse," "sleas"
 7c. 3 27, 20 17, 21 30; "dealb"
 89 16, 17; i sc. cló "cosmáil
 le" 48 7, 97 18, 111 10.
 cloc, clac [39, 40], 55 14, 68
 28; > "caisleán" 119 12;
 -cúil 110 1; -píonn-treab 68
 28; -píonn 97 38; -órda 97
 38; -sneacta 113 15.
 clocá, ráit saor- 105 13.
 clocláim, "caitim cloca fa"
 23 9.
 cloú, clao [69], c. caisleán,
 7c. 119 3; c. sruaige 105 24;
 -acá 75 13; -eang 83 15;
 -faicim 114 8; -píonn 91 21;
 -réit 74 58, 119 3; -uét 83 21.
 cloúac, cla-, cloi-, tír, carr-
 aig, 7c. c. 83 14, 92 44; slios
 c. 114 20; póit, 7c. c. 49 13,
 84 46; seail- 83 14.
 clois, clais [69], 122 11.
 cloithe [2].
 cloitheam [53], 98 21, 105 3.

cloitíim, "coelaim," claitis
 uais 41 23.
 cloisim, péac cluim.
 clú [98, 108], 3 13, 91 3; cuirim
 a c. "molaim é" 13 7, 19 16,
 102 48, 106 8; cur do c.
 103 15; cuirim c. ar 68 41;
 cuirim i sc. é 103 9.
 cluam [201], c. tarb, 7c. 97 15.
 cluam, "soit" 82 9, 10.
 cluas, (b.) 32 9.
 cluasac, mór- 111 24.
 clúdam, 111 23.
 cluice (p.), 14 15; breit c.
 52 26; cuirim c. ar "aúlac-
 aim" (?) 120 24.
 cluiteao (?) 27a 7.
 clúh [39, 45, 46], c. éim, 7c.
 49 10; c. ar sruaio 8 6;
 "uilleabair" 41 34, 66 1,
 106 22; "fabra" 99 30;
 -píot 74 67; -oil 109 5; -raon
 114 21.
 cnáim, to ená (sé) 79 23; to
 enaoi (sé) 79 30.
 cnámh [95], cnáimh [41], 3 33,
 36 7; c. coire (?) 111 25.
 cnámhca, ó "cnámam" .1.
 "cnám" (?) 79 25.
 cneao [39], 108 18.
 cneao [39], 6 24, 13 5.
 cneas [63], 64 30, 74 4; re c.
 "lámh le" 67 14, 112 9;
 cú cnis "oil" 7c. 118 21;
 -céile 39 29, 118 25; -aolta
 87 12; -bán 13 6; -seal 92 31;
 -som 6 38; -seang 66 12;
 -séim-séang 105 12.
 cneasra, "cuibit," 7c. 3 36,
 53 27, 91 15.
 cnioct [95], "rioire" 79 25.
 cnó, péac cnú.
 cnoc [67], 3 31, 64 1.
 cnú [83, 98, 203], 9 6, 7, 26 20;
 c. croithe 12 15; c. folam 1 12;
 cnó-úonn 111 8.
 cnuas [96], 17 2, 41 15; crann
 cnuais 103 29; uoire cnuais 103
 5; -leigeas 91 5; -tiois 75 38.
 cnuasac [55], 32 19, 41 16.
 cobraim, ca-, c. uime 2 6,
 99 36; c. brón, 7c. 67 31;
 c. é ó 48 35; c. ar érói-lige
 83 10; p. cobair, ca- [10], c.
 píar "c. le fear" 13 5, 40 5,
 58 27; c. oéair to leigeas 54
 10; is i an coill an c. sar 60
 12; áit, 7c. sar to c. 74 53;
 uime, 7c. cobarta cáis, 7c.
 7 33, 19 15.

- COBΛAC, CA- [55], 93 7.
 COBΣAITŪ, "seasmāc,"
 "lāituir," 7c. 54 8, 89 25.
 COBUIŪ, CU-, **péac** cuibíó.
 COCÁIL [17], c. (manais) 6 5.
 COCŁAC, "pearsac," 7c. 80 14.
 CO'DAL, 7c. **péac** coolam.
 CO'DCA, **péac** cuiris.
 CO'DARENA, "stucac," "coin-
 tinneac," 7c. 92 1.
 CO'DLAIM, 21a 1; **páist**.
 CO'DEOLAIŪ 75 8; **p**. CO'DAL,
 CA- [17, 37] 3 32, 108 8; CO-
 LAŪ, CA- [106], 3 14, 23 26,
 103 16; c. oíóce 75 41; c. AR
 éneró 108 8; ceol, cóir,
 CO'DALTA 67 42, 75 40.
 CO'DONAC [11, 104], 58 31, 113
 40.
 CO'DROM, CLÁR, 7c. c. 65 6.
 CŌFRA [2].
 CO'ZAIŪ, CA- [17], 48 20; 1 5c.
 re 6 4; m'fear -aró "mo
 náma" 32 14, 36, 43 8, 101 19.
 CO'ZAL [17] 42 44; "tares", >
 "mácaill," **péac** laóc, 7c. 5an
 é. LCAB xlv. 52.
 CO'ZAR, CA- [17], "monabar"
 7c. 42 2, 121 33; c. ("ollam-
 ušac ós iseall) creac, 7c.
 42 19, 101 16; ro é. "as
 laóairt leac" 48 37; c. (Dé
 le mhuire), .i. "teacaireacé
 an aingil" 40 6, 48 8, 24.
 CO'ZHAIM, CA-, críóc-cozanta
 89 9; **p**. -naim [47], -naó 111
 18.
 CO'ZTAC, tuine c. 75 45, 83 9,
 92 5.
 CO'ZUAS, -ZÚS [35], 20 9, 35,
 14.
 COIŪŌE, -te, CA- [3], COIŪŌE
 "bride-price," > "tuarasol
 méirorise" ? 10 37.
 COIŪŌEAN, CA- [12], "fuirreann
 meirleac," 7c. 101 10, 50, 55;
 sean— 89 22.
 COIŪÉIS, "coim-méio" 42 1, 5.
 COIŪNEAS, CRAOB -A 68 23.
 COIŪŌCE, 5o brát 56 6, 53 28,
 65 37.
 COIŪŌM (?) "cupán" 111 24.
 COI'ZCÉILE, "compánac" 46 46.
 COI'ZCRÍŌC [mar 39] 68 22.
 COI'ZLE [2], tre é. cáis 38 13.
 COI'ZLIM, CA-, c. "ceilim" (AR)
 48 24; c. "coimeadaim 1
 o'taisiró" 57 35; c. DÉARA
 "coisgim ar mo téaraib" 81
 31; c. cleas, 7c. "anaim ó
 éleas" 53 20; c. mo náma,
 "ní téanam mo óiceall i n-a
 dšaró" 80 11, 104 24; ní
 coisgillte air "ní ceart dom
 5an a ráó 5o" 82 9; **p**.
 CO'ZAIL, COI'ZIL, CA- [10, 150]
 48 24, 81 31; 5ríos san é.
 117 21; CO'ZAILT, -ailt, CA-,
 COI'ZILT, -ill, CA- [42] 57 35,
 78 18; céao-. 89 9; coisgleaó
 104 24; pác coisgilté AR
 ciontaib 104 2; DAR 5c. 78
 18.
 COILCEAC, COICAC [12], 56 9.
 COILEAC [23].
 COILÉAN, CUI- [35], 92 45.
 COILÉAR [35], 111 21.
 COILL [191], 10 1, 79 16; tuine
 pa coill(e) "ceacéarnaic coill-
 eac," "meirleac," 7c. 30
 4, 67 3; fíar-šobal 89 23.
 COILLÉAC, coll 5eal- 114 20.
 COILLŪŌE (P.), "meirleac" 7c.
 67 5, 101 56.
 COILLIM, COLL-, CA-, c. é
 "caillim" é 20 11; c.
 ("brisim," "cuirim ar neim-
 ní") cáim, tligéac, 7c. 6
 8, 10, 1, 4, 11 9, 21 20, 31 9;
 c. ar "feallaim ar" 31 9,
 22, 110 1, 28; **p**. coill,
 caill [14], coll, call [95], 55
 5, 63 2.
 COIMH, **péac** com-.
 COIM [14], (c. an cuirp) 64 6;
 -šliom 119 19; **péac** com.
 COIM [14], "oion" 46 36.
 COIMŪŌE [21], "tišearna" 10
 5, 14 6.
 COIMŪŌE, -še, COIMŪŌA [3],
 "coimeáo" 10 38, 12 14,
 26 18, 30 3.
 COIMHÉADAC, tuine c. 75 45.
 COIMHÉADAIŪ [52], 96 38.
 COIMHÉADAIM, **p**. coiméao [38],
 5 19; c. AR 16 7; lučt -a 17
 12, 27a 19; AR mo é. 1 2,
 6 35.
 COIMHEASŠAR, (P.), "troio"
 108 12.
 COIMHŪŌEAS, > "oiiceall" (?)
 120 34.
 COIMHŠCE, neam-, **péac** coim-
 aiteac.
 COIMHŠIM [42], "coimlint"
 46 54, 74 56.
 COIMH-LION, seacé 5c. is . . .
 42 15.
 COIMMEAS, COIMEAS [38], 103
 1, 13; RANN -A 100 8.

COIMSE, c. níme 26 20.
 COIMSE, CU- "measardá" 73 6; "cuibíó" 105 10.
 COIMSE, (b.) "cuio cuibíó" a c. ve éluim 99 30.
 COIMSEAC, "measardá" 66 13; "cuibíó," 7c. 55 11.
 COIMSEAC, "neartmar" 87 1; c. ar 113 14.
 COIM-ÉIONÓL, (p.) 81 21.
 COIMGEALL, (p.), c. i sconnraó, 7c. 6 30; c. croíbe 110 10.
 COINGLEIC [42], -gleac [12], "coiminn" 108 10.
 COINNE [3], c. ("coisoe," 7c.) ríog 103 23; lá c. "lá an bráta" 12 2, 24 1; lá c. "lá comhairle," 7c. 91 48; "cat" 113 39; c. síbe "síotéáin" 40 22; ceann c. "uáctarán," 7c. 113 30; críoch-bun c. "tódas veireannac" 7c. 83 20; i sc. "i n-ádaí" 12 2, 3, 25a 23; i sc., "i scómhair" 26 28; i sc. "pa coinne" 40 22.
 COINNEAL, -eall [54], "las-air," 7c. 73 8, 113 40; "laoc," 7c. 42 33, 71 22.
 COINNEAM [54], "coigny" 99 12, 120 10.
 COINNIHIM, "I billet" 47 2; p. coinnmeaó [28] 24 9, 74 65.
 COINTINN, -nnt- (b.), 64 24, 104 7; -meadair, "pleisiur i ueroio" 89 18.
 COIR [14], 31 27, 44 15; oét scoire 25a 4, 60 27.
 CÓIR [42], mo é. "an ruo a bfuil ceart dšam tó" 7 14, 21 25, 47 3, 48 6, 54 4, 61 9; "a scuillim" 11 13; c. an taoib, na croise, san taoib, san scois, "sásam mar šeall ar šonaib, 7c. críost" 24 3, 40 2, 7, 24, 25, 48 16, 18; an cóir (pean-sannušte) 3 28, 48 37; cóir dá bfuil orm "pian ar son mo péacáó" 3 15; c. ve "cuio cuibíó óe" 21 23; c. véine . . . 103 5; ar c. ("i trát, n-easar, 7c. cóir") covalta, trova, 7c. 75 40, 73 21, 102 38; c. ("šlaodac," "claim") ar 34 35, 109 22; cuirim c. ioir "breátnušim ioir" 96 17; cuirim dá é. é "bacaim é ar a ceart u'pášáil" 27 11; ní trát

córa "ní trát deas-áda" (?) 24 6; céao- 54 4.
 CÓIR, ruo, tume c. 3 10, 27; comharta c. 79 19; ní c. tó šo uiošra . . . 26 12; (níos) córa, cóire 93 20; lán- 29 8; -cuibreann 20 24.
 COIRE, CU- [3], "corcán mór" 42 42; cnám c. 111 25.
 CÓIRIŠIM, CÓR-, CÁ-, 41 24, 85 14, 120 19; p. cóiršeoó [102] 93 37; córušao "oealb" 65 4; cóiriušao "sluaš" 74 17, 51.
 COIRM, CU- [14], COIRM [39], 39 33, 46 7; -bos-abair 89 3; -lios 70 16; -milis 71 21; -muitim 106 20; -teac 109 7.
 COIRMEAC, teac, 7c. c. 122 20.
 COIRTE, (c. cloiche) compair- "a bfuil a n-oéta mar cloca" (?) 89 24.
 COISCÉIM, 17 4.
 COISEARŠAÓ, 7c. péac coisr-.
 COISŠIÓ, CÁ-, (p.), 96 36.
 COISŠIM, CAISŠIM (Aisr. 7 neama.); c. (oe) 7 9, 11 23, 44 12, 56 2, 58 11; p. cošš, casš [96], 21a 18, 27 4, 69 29; tá c. ón éas ort 56 2; coisš (?), cás coisge 71 13.
 COISRIŠIM, -REASAIM, CÁ- 20 25, 23 12.
 COITCEANN, CÁ- [137], 23 1, 31, 32; i scoitcinn 68 41
 COL [67], "peacáó" 42 10, 12; c. u'pášáil "beir coisšište" 115 10; corp 7c. cuil 25 1, 25a 17, 55 6.
 COLAC, tume, 7c. c. 41 3.
 COLAM [11, 12], -AIM [113], 42 17.
 COLAMAM, (b.) 23 16, 107 35.
 COLANN, CÁ- [37], 9 3, 32 32.
 COLB, CÁ- [67], "cos saišoe," 7c. 78 7.
 COLBÁ, CÁ- "taob," 7c. 36 6, 99 32; c. sluaš, 113 27.
 COLBČA, (c. coise), =colpa, CÁ- [2] 114 22.
 COLŠ, CÁ- [69], > "arm," "cloitšeam," 7c. 79 24, 85 15; c. steiše 119 11; paobar šo šc. (téacs ?) 42 45; -šairte 68 34; -špasoa 87 9;
 COLL, CALL, péac collim.
 COLL, CALL [69], "crann cuil" > "lann" 2 9, 57 24, 64 21; -bos 120 35; -buitš 109 9;

- DARTAC 109 12; -FIOUBAIO 106 21; -MHOE 109 8; -ROS 114 28.
- colluioe, colnaitoe, peacao c. 9 4.
- com (p), 56 7; **péac** com.
- comh-, COIH-, -aonta 35 2; -bais 19 7; -braireac 96 27; -buaireac 121 14; -caom 114 15; -coir 14 8; -cosmail 120 11; -cuanna 114 9; -cuubar 109 7; -deas 21a 14, 98 41; -dloglum 89 19; -diomda 101 48; -dion 80 1; -dlut 111 19; -eisean 82 8; -einge 82 37; -eirim 104 4; -péadaim 117 25, 32; -feicim 117 29; -fagail 109 6; -lan 113 23; -lasaim 108 5; -leabac 104 4; -rige 109 13; -roga 37 33; -suaibua 114 29; -sinim 85 49; -snáim 113 23; -te 11 29, 34 16, 97 7, 113 23; -teas 94 18; -toil 55 11; -trean 97 18; -uaim 117 46; comh-... le, re, comh-... is "as... as" 49 8, 9; a com-uasail, **gc.** 114 26, 29.
- comha [2, 4], "comgeall síot-éana," **gc.** 34 31, 68 22, 100 3, 102 7, 111 8; "breab," "cíos," **gc.** 67 37, 93 30, 100 21; na cúis comhada, > "na cúis cúis?" 109 6; "táille" ? 23 32; éan- 105 25.
- comhadc, **péac** cumhadc.
- comaido, cu- [189], fear comda "cara," **gc.** 37 20, 73 45, 77 24; i gcomaido "i gcomparaido" 117 10.
- comaido [10], "comhde."
- comhuideac, -teac, comh- [23], "scainséarua" **gc.** 21a 1, 13, 57 16, 70 21, 86 15; -comhigte 89 7.
- comhuideac, -uio- [24, 26] 69 14, 73 21.
- comh-ainm, "leas-ainm" 12 13; "uime ar don ainm le" 91 41.
- comhair, ar é., i gc., vo é., pa é., "coram" 12 11, 16 5, 36 1, 58 31, 79 22, 102 17; pa é. "i gcomhair," "le haíad" 80 28.
- comairce, -sc, -ce, com-, cum- [3], "uion" a é., c. an fíor "uion air" 39 28, 67 3, 6, 116 24; a é., c. an fíor "uion vo-beir sé" 5 22, 26 27, 55 18; as so ar gc.
- 102 29; crann na c. 6 8; ceann c. 11 36.
- comhairle, (b.) 55 16, 97 45; glacaim, vo-nim, **gc.** c. 37 45; 97 45; ar mo é. "as géillead uom" 76 1; ioir da é. 70 1; "rún," "ceapad," **gc.** 6 11, 70 5; tá sé uom é. go... "as ráo liom go..." 21a 20; "coiste" 23 5, 88 26; "comhairleac" 55 16; -meas 89 4.
- comhairleac. [22, 104], 69 28, 88 26.
- comhallaim, -uillim, c. ("comhionaim") tiomna 31 7; c. gaol "vo-nim na gníoma cuireas mo gaol o'fhaicib orm" 96 32; ní nar comuill da éroirde 20 34; comail ("fag") tuais daí 41 49; p. comall [11] 68 36, 72 12, 113 6; neam- 53 15, 96 32; mío- 101 11.
- comh-altá, 104 5, 20.
- comh-altas [38], 25a 19, 96 28, 104 28.
- comaoim, (b.), "sochar" 25 24; "seirbís" 27a 6, 30 1; san é. "i n-aisiú" 86 17.
- comh-ar [17], as c. grás, "as beir i bpairt le uime cun grás o'fagail" 48 23.
- comarba, (p.) 54 29, 72 2.
- comarbad, c. re, "comór-tas le" 84 31.
- comars [11], "rann uaine" 37 46; **péac** iargcomars.
- comartha, -da, (p.) 60 13, 83 3; c. coir "deas-" 79 19; "comhairle" **gc.** 55 3.
- com-bais, "comparaido" 19 7.
- comhda, **péac** comhde.
- comh-dál [149], 20 9, 42 8, 64 17.
- comh-fao, a é. von crann 41 43; an c. sain 120 30.
- comh-gar, i gc. vo 102 29.
- comla [7], 37 26, 30, 119 18, 34; c. súile 99 32; c. ("oras" > "uion") daor-eal 117 20.
- comlac, cúirt é. 119 22.
- comluim, cuim-, com-, c. ruo ve ruo 42 22; p. comailt, coimeilt [42].
- com-lann [11], "troio" 64 31, 85 32.
- com-máimaim, "cuirim pa don-cúis" 65 7.
- com-maoiúim, 85 10, 98 14.

comnuirde, -oirde (p.), "áit é." 73 22; im é. "cium" 75 37; cuirim i gc. é "ceann-suígim é" 109 21; compánac c. 73 18; sgiós c. 79 25.

comnuirdeac, "cium" 7c. 75 15.

comoirdeact, "dul i n-éimpeact le" 69 14.

com-ól, 25a 10, 80 6.

compán (p), 7 33, 46 35.

compánac [17], 36 1.

compar, "claid", -éoirte, "a bfuil a n-ueta mar cloca" (?) 89 24.

comra [7] 86 8, 37.

com-rád, -ráct [11], 26 22; cuirim i gc. é "labraim air" 32 13.

comras [11], 44 9, 65 28.

comraisiim, 89 3.

comraítehe [3], "comórtas" 7c. 65 18.

comramhac, "buaðac," 7c. 120 13.

com-roinn, 29 12, 82 20, 103 2.

com-snoirum, 20 44.

com-sonas, (p.) 58 17.

comtca, féac comair.

comtca, cu- [22], -mó-, "compánac" 5, 9, 58 9, 13, 73 25, 45, 118 18.

comtca, cu- [22] (= caomtca [22] ?), "cuirdeacta" 4 8 (cuimhac).

comtctrom, tuine, brea, 7c. c. 21a 14, 26 28; troir é. 80 11; is c. scuimhac iad "is ionann cuimhac dóib" 65 24; sion é. "deag-á" 3 4.

comtctrom, c. o'faigil ó 32 3; i gc. (re) 21a 25, 82 6; cuirim ro é. 52 5.

comurs [121], 60 25, 89 17.

conac [64] "sairdbreas," 7c. 26 10, 41 34; pa. é. 7 2; tuine conaig 38 9.

conair [13], 23 32, 30 31; -réirigim 89 21.

con-car, "cionamail ar conaib" 105 17.

conclann, -gl-, [11, 12], "cúpla" 65 24, 85 32.

conclanna, "comparáit" 76 8.

con Daois, (b.) 101 58.

compac [11], -faió [13], "fíoc"; ar c. 82 25; Daoibh. = aic 75 43, 107 30.

con-šair, "gleo," "sleip" nó "ualltarac saor," 68 4. con-šairac, 86 9.

conšairam, (conš-, conšim-, conšim- sra 11.) (páist. conš- coib 74 64); 36 2, 58 15, 68 40; c. so cóir é 42 35; p. conšair [148] 42 7.

conšna, (p.) "adarc" 99 13.

conšnam, (Orduig. conšain 2 2, 7); p. conšnam, cu- [47], c. le 26 32, 95 21, 96 23; c. ar "c. i n-ašair" 95 21; as sin c. uaim uon uile, "sin c. atá uaim i n-ašair cáig" ? 26 31; fear conšanta 104 5.

con-maor, 72 31.

conn, "ciall" 69 31, 106 20.

connac, (p.), crion- 50 21.

connail, féac cu-.

connailbe [3], "šrá" 7c. 39 28, 74 69.

connarac, "ar don aigne le céile" 58 28.

connac, (p.), 119 22.

connrac, cu- [49], 6 30; ruo o'faigil ar é. "ar coingcail" 26 31; tá sé im é. leis 92 46; c. cuaim (ciall ?) 48 14; tuas c. saor de ruo uuit "tuas so saor uuit é" 6 21; c. de cionn 59 2.

connrac, 89 24; -éairim "mar-suirdeact," ? 89 24; cf. Gad, p. 69.

connrac, -ous, cu- (p.) 34 3, 5, 53 15.

conacairt, "baogal" 37 38, 96 14; "oabt" ní fuil c. ar an brocal 97 29; ní fuilim 'n-a é. "ní fuil oabta asam 'n-a éab" 6 23; cuirim i gc. so . . . 52 18.

conntac [25], "connrac" 1 12.

COR, car [67, 69], (A) "cás," "cuma," 4 9, 5 15, 26 30, 35 9, 56 1, 82 17; oia ro é. "cao é mar eubaisc, šniom" 7c. 52 8, 77 13; c. tá pa 26 2; (B) "ócáit," uon é. so 92 32; (C) "gluaiseact" ní cuirim c. oíom 102 25; bíot a é. re šcéimeannair 75 36; (D) "nóta ceoil" 17 19; lon- 119 29; (E) "connrac" "comšcail" 21 1, 14, 20, 42 7, 10, 111 5, 30, 31; c. síte 111 27; ní . . . ar éan- 38 27; c.

(“urraóas”) tar ceann 111 30; (F) “coimeasgar” 7c. c. re tuine im ruo 85 52; do-éadar c. 103 8; (G) “ordu-šao” “cóiriušao,” “carn” 7c. 92 35, 106 6, 119 32, 36; cuaille cuir 50 11, cloé cuir 75 31, 82 31; teac cuir 119 3; crann cuir “crann pásta ar n-a éur i utalaín” (?) 57 8, 64 21, 91 45, 121 4; (H) “tuisleao” 7c.; 6 26; tarla c. do 105 22; c. do tabairt do 64 12.

COR, CORA, péac cuirim.

CORA, CA- [4], (c. an éis) 29 10, 99 18.

CORA [7], (c. cléireac).

CÓRA, péac cóir.

CORAC, “ceolmar” caom- 89 26.

CORAC, = corrac? ciab- 79 13 (KM corach).

CÓRAIO, CA- [13], “cúpla” 5 8, 57 38, 82 23, 112 23.

CORAISEACHT, (péac KM) “breit-eammas” (?) 95 23; c. ioir 95 22.

CORANN [54], “coróin.”

CORCAIR [185], 111 42.

CORCRA, 2 7, 67 42; bos é. 92 47; ias c. 20 23.

CORCRAE, 2 5.

CORCRAIM, 50 13; p. -craó [11].

CORM, péac coirm.

CORN [39, 67], “cupán” 7c. 25a 10; -bláit 74 3;

CORÓIN, CA-, CARÁIN [42], 51 4.

CORÓNTA, -ánta, 9 5.

CORP [67], 65 34; c. cóir “fíor-leasán (Scriptúir)” (?) 42 13; -seang 39 34.

CORPORTA, 52 16, 60 24.

CORR “sleamain,” “cruinn” 7c. lám, 7c. é. 19 10, 71 2; peann, sleas, 7c. c. 49 13, 74 59; cnoc, caitir, lios, teac, doire, 7c. c. 66 6, 7, 68 12, 85 6, 116 18, 119 32; suil c. 52 14, 68 13, 99 30; (níos, 7c.) cuirre 66 6; -amlac 117 49; -óruim 96 34; -páin-tiuš 19 11; -ša 98 18; -šéal 98 21; -šlas 97 35; -mias 119 36; -šlat 91 52.

CORRAE, síon é. 73 2; suan c. 110 9; tuine c. 80 13.

CORRAISE, (b.), 50 18.

CORRÁN (p.) 111 18.

CORREAR [11], -CAIR [13], “cruimas,” 7c. 78 7, 85 40.

CORREARAÉ, éadaé. c. 114 24.

CÓRUÍŠ, péac cóiriušim.

COS, CAS [39, 40], re cois, “lám le” 6 19, 20 25; re a cois “oá aimbeoin” (?) 21 7; pa é. “níos luša ná” 119 4.

COSAIR [185], c. cró 30 20, 79 12.

CÓTOA (p.), “tráis” 24 15.

COSŠ, péac coisšim

COSŠAR [17], 54 22, 112 10, 13; cur, breit, COSŠAIR 110 50, 54.

COSŠRAIM, “šoinim,” “tras-šraim” 7c. 6 17; c. a čiall “ššrúuigim, 7c. é” 42 13, 72 7; p. COSŠAIR [42].

COSMÁIL, CA- [13], c. is, “c. le” 85 30; “likely” 6 5, 58 5, 88 13; “oireamnac” 1 1, 11 2, 51 10; (níos, 7c.) cosmaile 58 4.

COSMÁILE, (b.) i šc. a čroča péim 79 22.

COSNAIM, (páist. coiseonao, 7c. 12 1; poib. 2 do čosnaš 74 68); 12 1, 82 39, 85 20; p. cosnaš [47] 2 11, 120 9; cosaint 107 34.

COTUIŠIM, 17 21, 32 24.

COTÚN [35], 98 20, 111 21.

CRÁBATO [11], “cráibteac,” 3 5, 42 8, 55 16, 99 38.

CRÁÓAIM, CRÁIÓIM (AISTR. 7 neama.) 7 21, 38 11; p. cráo 46 12, 55 6, 64 3, 109 23, 110 16.

CRÁIBTEAC, tuine, 7c. c. 72 13, 81 19.

CRAŠ, CREAS [39], “carras”

CRANN [74], c. ós fíor 91 40; “dómas” 119 5; “cros” 3 22; c. na haicne, na cána, na comairce, 7c. 6 8, 10 4; “sleas” 91 51; c. siuil 19 6, 79 4; c. ceoil “cruit” 103 27; c. cnuais “stóras” ? 103 29; c. do čora, “crannčur” (?) 111 7; -šéar 108 17; -ruao 92 30.

CRANNAE [37 + mar 55 ?] 113 13.

CRANNODA, fuil é. > “oroc-fuil” 7c. 115 10.

CRANNŠAL [12], 23 10, 113 12.

CRAOB, (b.), > “crann” 26 6, 42 30; c. ceoil 68 21; c. šruais 109 8; “plume” ? 75 40, 98 20; c. eolais “maioe eoluis” 31 21; > “flait,” 7c. 80 28, 82 21; c. šemealais 68 23, 70 17,

72 21; c. (craill?) 42 31;
-fádra 114 14; -ioðan 109 3;
-lios 74 50; Cú na -ruaíðe 96
26, 97 36, 109 16.

CRAOBAĆ, tír, gc. c. 41 13, 98
11, 20.

CRAOUBRAĆ, (b.) 78 7.

CRAOISEAC, CRÓI-, CRÚI- [12],
"sleas" 111 17.

CRAOS, (p.), 17 32, 22 19.

CRÉ (na n-aspaí) (b.) 15 1, 3.

CRÉ [97+] (Cuir. cré, críat
8 7, 9); 43 3, 119 13; colann
críat 69 15.

CREAC, (b.) c. na CÁSS, CRÓine,
gc. 10 30, 14 14, 38 6; 8, 11;
cuirim c. ar 21 16; -bánda
107 11; -rác 92 23; -ruacáir
92 19.

CREACAIM, 95 3.

CRÉACÉT [95], 3 27, 23 30;
-cáir "cóir as tú do créac-
taib" 54 29; -ciorraðat 92 33;
-oimáin 92 21; -fuil 117 43;
-sóm 93 39; -crú-nim 46 13.

CRÉACÉTAC, corp, gc. c. 39 27.

CRÉACÉTHUISIM, 92 27.

CRÉACÉTÓIR [50], 38 13, 87 4.

CRÉAC (papr.), c. as ... 25 11;
c. an éis, gc. 2 7; c. éanam,
gc. 56 8; c. mar ... "cáo 'n-a
éaob" 105 20; c. pa "cáo
'n-a éaob" 26 11; c. nac ...
"cáo 'n-a éaob nac ..." 11 8,
69 12.

CRÉACÚA [3], "cré na n-aspaí."

CREAM, -coilleac 114 20.

CREAPAIM, "crapaim" (?) 113
33.

CREAT, 111 24.

CREIOM, CROIOM, "c. é,
ann, ob," "creiomi go bfuil
sé ann" 14 1; c. (uait) é 58
30; c. go 14 6, 15 22; c. oot
focal, gc. 1 7, 25 5; c.
uit, "tá muinisin asam asat
56 30, 106 1; p. creioeam,
croio- [101], creioim [150],
-veamain [10] 25 5.

CRÍOE, féac croíoe.

CRÍNE, (b.), 25a 14, 42 10.

CRÍOC (b.) "ceireac" 10
34; c. an éluice 14 15;
c. ("barr") bróin, gc. 79 8;
"plean" "cusbóir" 40 6,
18, 75 35; c. ("teac istead")
taimhine, 109 21; c. ("iom-
lán") cumainn 36 4, 53 5;
c. o'fásbáil as, a c. o'fásbáil;
"cuigsint as" 7 23, 21a 8;

"tír" 45 7, 74 14; -bun 70 1;
-coznaim 89 9; -fionn-fhionac
89 6; -ruac 111 39; -rún
121 15.

CRÍOCHUISIM, 53 20; cuirim
críochuac ar 70 3.

CRÍON, seanóir, gc. c. 67 19.

CRÍON (p)=críne? 42 12.

CRÍONAC [55].

CRÍONAIM, 1 15, 24 25, 41 20.

CRÍONNA, uime c. 35 2.

CRÍONNA (b.), neim- 75 33.

CRÍOS [71], 99 33, 119 19; c.
uorais 119 34; 'n-a c. 67 11.

CRÍOSTAL [11], 49 8.

CRÍOSTUIOE, (p.), 58 32, 74 32.

CRÍOT [71], 24 7; ar c. 3 34,
114 36.

CRÍOTÁNAĆ, cuirteacta c. 111 18.

CRÍTEAR, -tír [162, 163], 24 18,
30 28; "beoac cuip" 24
25; sompla- 89 24; -ce 74 62.

CRÍTREAC, uime c. 80 13.

CRÓ [87], CRÚ [98], c. capail,
gc. bás cró "uime bíos as
sior-marcaiseac" 102 42.

CRÓ [87+?] c. eallais, gc. 42 38,
39; c. sleas .i. "croio," gc.
117 24, 43; cur (na s)crú
(leg. scro?) "oioeac caia"
(?) 79 12, 110 8; fear cró
"laoc" 106 17; > "tír" 74
60, 81 14, 95 19, 110 7;
> "maoine," "saiobreas"
(?) 2 15; -croíobá 83 8.

CRÓ, féac crú.

CROB, (p.) 70 13, 102 25; -oearg
118 22; -fearó 112 5; -lot
78 21.

CROBAINZ [13, 113], 9 3, 6, 9;
-éirsim 89 21.

CROC [39], 2 1.

CRÓC [64], -sluac 73 41.

CROCAIM, 3 16, 60 33.

CROO, CRAO [69], "eallac,"
"saiobreas" 4 1, 10 19;
croo (taoibn. ioln.) 42 40;
léisim c. ar, "ceannuisim"
72 11.

CRÓÚA, uime, cae, gc. c. 85 18,
105 28.

CRÓÚACÉT [26], 100 29.

CROIO, 29 12.

CROIOE, CRÍOE [2], 40 7;
> "sólás," gc. 80 29; laos mo
c. 69 28; uime, gc. c. "uime
oil" 21 27, 73 30; na cúis c.
"creacta críost" 6 16, 23
26, 27a 21, 39 24, 61 7;
-iorálae 89 4; "scro" 121 18

CROÍDEAMAIL, 92 5.

CROÍOM, 7c. **féac** creioim.

CROÍ-**féac** crú.

CROM, 56 7; -ceanna 90 4.

CROMAIM, (Aiste. 7 neama.),
c. fa 80 1; c. ar "do-beirim
aire ar," "sgrútuigim," 7c.
63 16, 21; c. ceann > do-**seibim**
bás 3 22.

CRÓN (b.), > "fneann" 10 30
(**féac** ACL iii 216; IGT l. 81;
SIBP xxix 37); -báta 18a 3.

CRÓNÁN (p.), 111 24.

CRONUIGIM, c. é "sádam
fearg, 7c. fa" 21a 22, 47 3, 48
21, 25.

CROS (b.), 12 4, 40 3; clorúeam
-slan 98 28.

CROS (b), "cos" "prohibition"
72 2.

CROSÁC, fearann c. "na c fuir-
iste eolas o'fásáil ann (?) 41
13; cruinne c. "lán de triob-
lóirib" (?) 41 25.

CROSAIM, "bacaim" 21 22.

CROT [39].

CROT, **féac** cruít.

CROTAÓ CROITEAÓ, 110 46,
111 24.

CROTÁLL (p.) "críne" 41 14.

CRÚ [108], CRÓ, "fuit, "clann"
7c. 3 27, 12 6, 24 21, 38 1,
47 6, 67 41, 91 3; COSAIR
CRÓ 30 20, 79 12; CRÓIDEARG
85 42; -l(u)ige 83 10, 86
24; CRÉACT-CRÚ-NUÍ 46 13;
pionn- 67 3.

CRÚ **féac** CRÓ.

CRUAÓ [39], CRUAÍÓ [41, 42],
c. clorúim, CROÍOE, 7c. 20 44,
21a 19.

CRUAÍÓ, uime, ruo, 7c. c. fa
rún 117 40; sá CRUAÍOE CEISO
12 1, 70 5; -bán-aitac 112 1.

CRUAS [38], 14 14, 79 9; c.
CROÍOE "cníopaireact," 7c.
103 26, 111 25.

CRÚÓ [96], sílte, 7c. oá 5c.
"oá bpolmuasó" 79 11;
"út" 98 6; don- 98 6.

CRUÍ [39], CRUÍÍ [14], 15 21,
22 9.

CRUINN, neam- 70 22; CRUINN-
faiigeac 119 4.

CRUINNE [1], 2 4, 9 2; ní an c.
3 14; ní na c. 3 22.

CRUINNIIGIM, 27a 24, 81 14.

CRUIT, CROIT [14], 68 33, 69 29.

CRUITNEACT [26], 71 21, 84 42.

CRUÍ [72], 19 12, 68 14; 1 5c.
báis, 7c. 16 5, 17 12; 1 SCROE-
aib "cráirte," 7c. 48 25,
103 16; 1 SCROEaib FALLSA 26 29;
san CRUÍ-SA "amharó" 17 33;
san CRUÍ CEATONA 92 9; -seal
74 62, 109 21.

CRUÍAC, 41 6, 65 4.

CRUÍOE (p.) "cruíuigheoir"
57 19.

CRUÍUIGIM, 13 8, 67 21.

CÚ [21], (b.+p.) 112 1.

CUAC [75] (1 SCOMAIR PIONA, 7c.)
13 3, 31 24.

CUAC, c. SRAIGE 112 10.

CUAC, **féac** CAOÍ.

CUACAC, ór- 105 33.

CUAILLE (b.), 50 11, 57 8.

CUAINE (p.) "c. con" 76 10,
99 41, 100 28; **féac** CUAN.

CUAIRT, -o [42], 26 3; téigim c.
67 49; c. cíníl 90 18; c.
timéill 26 5; ar c. 2 11,
23 5, 67 31; nár, TRUAIG, 7c.
an c. 41 6, 22; c. ar aic 99 12;
cuirim c. áite 109 5; c. uime
7c. 41 10; fear CUARTA,
"doiige" 110 21.

CUAN [39, 96], c. (con, 7c.) 93
17, 52, 107 2; -fearcóm 89 15;

PEAR-. 92 35; **féac** CUAME.

CUAN [96], c. mara, 7c. 75 7,
99 18; timceall CUAN 40 22;
cunnaó CUAN 48 14; c.
piona 103 19, 24, 114 31;
-ealac 70 9; -seal 92 8.

CUANNA, "áluinn" 24 29, 41
47; ór- 54 2.

CUANORT, CON- [12], -AIRT [13].

CUARTUIGIM, 75 7.

CUAS [75].

CUAÍÓ, 7c. **féac** CUIBÍÓ.

CUIBÁR [17], 49 8, 74 62.

CUIBAT, (p.) 29 5.

CUIBÁ, **féac** CUIBÁ.

CUSAM, 7c. **féac** 50.

CUIBÓEAS (p.) 75 22.

CUIBÍÓ, CUIB-, CUIB-, 20 31, 40
17, 114 4; cláir, 7c. CUIBÓE 65
6; ISAO CUIBÓE 98 29; (níos,
7c.) CUIBÓE 32 36, 74 60; IS OÁ
CUIBÓE, "IS OÁ UAIR NÍOS C."
40 10.

CUIBREAC, (p.), 111 18; SIAL-
63 11.

CUIBREANN (p.), > "páirc" 77
5; cóir- "roinnt cóir" 20
24; **féac** TS

CUIÓ, "cia" SÍO c. mé 67 14.

CUIO [42], is í oo é. 32 15; mo é. croíde 69 32; c. ronna 52 6, 77 21; c. ("cion," "páirt") mátar, 7c. 30 22; c. na veise 36 9; c. veirce 46 14. CUIOEAČTA [8], "buióean" 7c. 74 32; ar é. "le céile"; c. oo éabairt oo 70 22.

CUIOIŠ [187], "cuio" 3 29. CUIOIŠIM, c. obair, 7c. "cuio-ism le daoine as óeanaí oibre" 3 29, 40 6.

CÚIS, CÚIS, c. méara, 21a 23; c. céarfa 67 31; c. óine, 7c. 50 11; c. sula 93 26.

CÚISEAO, CÚI- [11], 75 46.

CÚISEAR, CÚI- (p.), 34 8.

CÚIL [42], féac cúl.

CUILE [7] "stóras" 7c. 42 39; ioélan- 89 22.

CUILT, CUILT [14] "éiríde" 7c. 38 14, 83 8.

CUIMLIM, féac comlainm.

CUIMHNE [3], (cuimna 21 7), c. ar 26 14, 31 13; a é. "cuimneadh air" 21 7; ar é. "i sc." 93 3, 95 9, 102 9, 111 35; c. cuirp, 7c. "aire ar corp, 7c." 32 2; c. saoil "sráó, 7c. de brí saoil" 40 2; oo é. cumainn "mar cuimneadhán," "as keepsake" 32 37; uil san é. uaim, "iméadé as mo é." 58 12; san é. "naé péiríor, ceart, oo éadmaó" 16 2, 102 44; cian- 102 1; slan- 102 9.

CUIMNEAC, is c. mé ("is cuimh liom") so . . . 122 7; "slórmar" 7c. 112 17.

CUIMNIŠE, (b.), 26 14.

CUIMNIŠIM, c. ruo (oo) 7 11, 8 12, 11 8; c. ar ruo 27 4; p. -niúsaó, -neacaó 7 11.

CUIMSE, 7c. féac coimse, 7c.

CUIM, "caéain" c. oo bí . . . 29 25, c. óioipa 101 14; sró cuim "pé uair" 25a 23, 119 37; cá c. 37 39.

CUIMŠ, CO- [14], 6 30, 7 30, 32 36; cos cuimse caéa 79 27; c. oo šabáil 59 5.

CUIMŠIÓ [52], "taoiseac" 73 36, 82 6.

CUIMŠIM, "iarraim" c. ort é 25a 16, 60 21, 42, 78 17; p. cuimšió [42].

CUIP, (b.) "cuáar" 19 13, 64 30.

CUIR, féac cor, cuirim.

CUIRE (p.), "buióean" 20 24, 33 10; (KM caire); ban- 55 13.

CUIRE, féac coire.

CUIREAO [49] "iarratú éun fleirde," 7c. 48 2; as c. fir, 7c. 30 30, 40 11; ar c. 117 14; as c. (?) 99 10; pion- 75 11.

CUIRIM, c. "cuirim i scás" 100 7; c. síol 24 27; c. caé, treas, cró 73 29, 103 32, 110 33, 54; c. a mínaó, 7c. "ooním a mínaó, 7c." (?) 11 25; c. a h- "óifrim a h-" 41 6; c. anaé 3 25; c. ar "céisim i bpeiríor ar," 21 14; c. ar "molaim oo" 90 12; c. oíom é "c. i leaétoir, ar aéla, 7c." 15 16, 17, 30 35; c. oia oá cóir "coimeádam oia ón scóir oo óeanaí" (?) 27 11; c. oá éomíde 12 14; c. i n- 10 12, 27 5, 108 1; c. i n- ašaió 3 19; c. i scionn "c. i n- ašaió" 24 21; c. oá, 'n-a, éionn "cuirim le," 11 5, 91 14; c. i méao, n-óise, 7c. 3 29, 67 28; c. le céile 27 6; c. le "cuiošim le" 11 28, 32 39, 75 37, 82 38, 99 17; c. re "cosnušim" 10 7, 20, 23, 25a 28, 82 17; c. re "c. i n- ašaió," 60 38, 82 42, 85 52, 110 7; cuir mé éar, "cosain mé ar" 25 1; c. cros (piošair na croise) éarm 41 38; p. cuir [70], cara, cora [2], cor, car, féac cor.

CUIRIM-MEAOBAIÓ, i sc. cuimh 106 20 (féac muióim, coirm).

CUIRR, (b.), "cioimas" 7c. 99 13, 29.

CUIRRE, féac corr.

CÚIRT, (b.), 31 16, 20; lá cúirte 23 29; "caisleán" 87 14; -treab crann 93 44.

CÚIRTÍŠIM, c. cion, 7c. 11 35.

CÚIS, (b.), c. a óeapca, 7c. 31 1, 68 6, 10; mo é. 24 5; c. pa bpuilim 69 11.

CUIŠLE [145+] (so scuistib 17 12); c. cuirp 62 5; mo é. croíde 69 28; c. ("sreab") poia 3 30, 40 9; c. ("šéas") croim 60 27; c. ("feadóan," 7c.) ceoil 17 12, 85 46.

CUISNE [2], "sioc," 7c. 79 28.

CÚITÍŠIM, (páisc. cúitéaštar 34 13); c. oo šráó, 7c. leat 15 12, 27a 6, 34 13; cú "šió muiro mo fíacaó 7 32; it-

igró Críost cáim an éromn 15
10; cúitigíóir Críost a éannas
15 12; p. cúiteadao, c. i
scneadaib Críost 6 37.

cúl [39], cúil [42], "cúinne"
119 2; féac iarsc.

cúl, (p.), c. ar ašaió 36 8; c.
(šrudaiše) 49 10, 98 11; cuirim
mo é. re 7 8; téigim, cuirim é,
ar šc., ar a. é. 40 24, 79 11,
103 28, 105 19, 116 20; lám
ar šcúl 26 10; c. óiona, "c.
taca" 26 34; cloč cúil "taca"
110 1; ar c., ar cúlaib, "taob
éiar de" 37 30, 46 13, 63 13,
65 14, 106 34; -cam 105 35.

cúlao [11], 97 33; c. bróm 93
31; ór- 70 3.

cúm, (<oo cum) sna ll. 51 4, 10,
ačt ločtač to réir IGT p. 29.

cuma [3], "oealb" 84 41, 99
33; "óeanaim" 70 5; c.
coma "óeanaim síotčána"
34 31; ceanglaím c. "oo-ním
síotčáin" (?) 111 26; mo cóir
reó é. 62 15; c. to óeanaim re
Dia "obair i n-ašaió Ué" ?
24 20; aš c. pa čeart 23 1.

cuma "mar a čéile" 7c. 11 19,
30 11, 62 9, 101 17; c. ("nóir
mítoe") a luó 119 23.

cuiha [4], 68 28; a. é. "c. 'n-a
óiaió" 65 21; c. um 65 25;
cuirim i šcuihaió é "oo-ním
foiréigim air" 7c. 74 37;
nóir cuim sinn cuimhaió i šcás
"nóir measas šo mbeao a
leitéro sin to cuimhaió le
pulung," 7c. 86 4.

cuimáčt [25], cuimáčta [8], 14
2, 74 23.

cuimáčtač [104], 73 37.

cumaió, féac comaió.

cuihain, -ihain, "cuimim," is
c. liom é 32 4, 77 12, 97
39.

cuihal [12], "cailm amsire," 7c.

cuihal [12], (sasas éirce) a. é.
101 4.

cumaim, co-, 8 6, 25a 20, 31 4;
cumta "oeaš-cumta" 67 7,
112 5; p. cuma, féac cuma.

cuihanš, -ihāš [17, 141], rian,
róto, 7c. c. 3 8, 37 14; "šann"
7c. c. šcaura 34 7; cretoeaim c.
14 2; šrāó c. 3 16; róro cuihša
89 21.

cuihanš, ní c. ("fétoir") é,
7c. 29 30; a. é. "an méro is
fétoir leis" 42 36 (féac Ped.
ii 554).

cumainn, co- [11], 32 37, 101
44; c. an tsionnaiš 4 6; to é.
"šrāó óuit" 4 9; toil to é.
25a 22; fear cumainn, "cara,"
7c. 25a 9, 50 7, 69 29.

cumas, (p.) ar é. toom "im
lám," 7c. 37 29; ar é. mo méar
21a 23; c. m'anma o'ionšuire
21a 4.

cuihóac, féac comhac.

cuihóuigim, cačaoir cuim-
toigšte 85 42; c. é "cosnaím
é" 104 3, 117 1, 121 4; c. é ar
"coimeáoaim é ó" 103 6; p.
cuihóac 34 9, 104 3; cuihóaiš
"cosanac" 7c. 75 25a, 97
35.

cuihša, cuihša (b.) "cuihan-
šrac" 54 23, 103 27, 120 16;
> "crioblóio" 7c. 90 10, 98
33.

cuihša, féac cuihanš.

cuihšac, cuihšac (p.), "cuih-
anšrac," 7c. 54 21.

cuihna, féac cuihne.

cuihra, cuhra, cuihraióe,
blát, vume, 7c. c. 2 6, 52 23,
93 52, 109 8, 25.

cuihšgušao, "cročao" 55
14.

cunnail, cunnail [118],
"ciallmair," 7c. 89 1.

cunhtae, -taoi [99].

cúntar, lučt cúntar, "siopa-
tóirí" (?) 111 39;

cúp, "coop"; caom aišče
cúpa "taob tosaš caibinéto"
119 34.

cupa, don- 84 17.

cúpla, c. tiše, 7c. "arch" ?
119 33.

cúpla, [mar 2?] 34 12, 37 22,
111 22.

cúplač, caisléan, 7c. c. 116 4.

cur, cura, 7c. féac cor,
cuirim.

cur [21], "laoc" 63 9, 64 22,
85 32, 89 13; saor- 70 3.

curaota, -ta, "laočta" 78
21, 120 38.

curaió, 7c. féac cur ("laoc").

cusbóir, (p.), 64 8, 78 16.

cúčail, "suarac," "šann" 46
26, 111 11.

ὈΔΟΜΕΔ, "α ἔφυλ Ἀ λᾶν λυέτ
λεανάμμα ἀίσε" 46 59, 85 47,
97 44.

ὈΔΟΝΙΜ, "οο-νίμ σνασῶα"
119 35; **φέαδ** KM δάιν.

ὈΔΟΙΡΕ, (b.) 42 27, 61 15.

ὈΔΟΙΡΣΕ, (b.) 14 9, 63 30.

ὈΔΟΙΡΣΙΝΕ [3], 63 4, 74 24.

ὈΔΟΙΤΙΝ, ὈΔΟΤΑΙΝ [13],
ὈΔΟΤΑΝ [11], 20 26.

ὈΔΟΛ [96], 56 9; -ἔρουαῖο 97 34.

ὈΔΟΛΑΨΑΙΛ, 114 14.

ὈΔΟΛΑΔ, 50 6.

ὈΔΟΝΑΔ, =ὈΔΟΜΕΔ (?) 99 42.

ὈΔΟΝΗΔ, **κρέ** ὀ. 26 32.

ὈΔΟΝΗΔ, (p.) "οῦιμε" 113
25, 119 20.

ὈΔΟΝΗΔΚΤ [26], "νάοῦιρ
οῦιμε" 14 1; "κατέαυακτ"
7 36, 74 65, 81 18.

ὈΔΟΡ [96], ο. οο ἔραϊε, γ. (sé)
47 2, 61 9; "ὈΔΟΡΤΑ" 30 6;
-ἔρεαῖ 95 25; -ἔουις 108 17.

ὈΔΟΡΑΙΜ, 78 18; ὈΔΟΡΑΙΟ,
"σάρυιγῖο" (?) 99 41.

ὈΔΡ, (ρέαμν.) ο. **μ'έις**-σε 121
20.

ὈΔΡ, "οο **ρέιρ** τῡαίριμε" γ. ο.
ο. **λιον**, γ. (σο . . .) 1 4, 6 25,
24 8, 27α 25, 30 22.

ὈΔΡ, (<οο ἀρ?) ὈΔΡ **ἔαλλ**, γ. ο.
"γ οο **ἔαλλ**, γ. ο." 80 33, 39,
84 33, 34, 116 12; **φέαδ** ις, οο,
οε.

ὈΔΡ Ν- **φέαδ** ἀρ η-, οο, οε.

ὈΔΡΑ (υῖμ.) 21α 17, 70 6;
αῖμν ἀν ὈΔΡΑ **ἡνῖμε** 55 4; ις
ιανμβέαῖα "ὈΔΡΑ,"; **φέαδ**
21α 17, 81 9, YBL col. 156 v. 39.

ὈΔΡΑΔ, **φέαδ** ὈΔΡ.

ὈΔΡΑΔ, ὈΔΙΡΕΔ, **βραον**- 109
1; **cam**- 46 28; **clauon**- 109 18;
míon- 70 6.

ὈΔΡΒ ὈΔΟΛ [134], 119 26.

ὈΔΡ-ὈΔΟΙΝ, (οἰα) ο. 14 8, 39 17.
(ο)ΔΡ-ῖΡΙΒ, (οά)-ῖΡΙΒ 24 4, 81
24, 120 10.

ὈΔΡΤΑΔ, **call**- 109 12.

ὈΔΣΑΚΤ [25], 84 1.

ὈΔΤ [95], 91 3; ἀρ ὀ. **όιρ**, γ. ο.
43 8, 74 63; **οέαρ** ὀάτα 110 17;
-ἔαλ 101 26; -όμρα 97 38.

ὈΔΤΑΔ, **σουαῖ** ὀ. 41 23.

ὈΔΤΑΙΜ, 79 24, 97 17, 101 40.

ὈΕ [97], "οεαταῖ" 119 6;

"λασαιρ" 121 15; >"λοσῶαῖ,"

"σλαο" γ. ο. 75 2; "κύις" 122

8; **οοιρε** οἰαῖς 119 25; ι **νοοἰαῖς**

("νοοιρέαδτ") ἀμμα 59 23;

-ἔοραῖν 81 1.

ὈΕ (ρέαμν.), +**τῡιλλ**.; **κοιή**
αῖμν>οο 100 10; οά (<οε) **ῶαδ**
51 11; +**αλτ**. **οον** (<οε ἀν)
43 6, 95 14; οο **να** 5 5; +**πον**.
οίον 59; **οίον**, -ο 329, 11 26; **οε**
84 27; **οί**, **οι** 5 8, 7 26.
οίν(η), **οίον**(η) 17 23, 26; **οίβ**
21 8, **οίοβ** (?) 43 9; **οί**(ο)β 3 3,
9 9, 26 7, 91 43; +**αἰο**.
ἔαλτ. **οομ** 41 6; **οοο** 53 24;
οά 3 3, οά **h**- 21α 22, οαρ **n**- 19
15; οά **burn**-51 10; οά **n**-40 11;
+**κοιβ**. οά **n**-, οαρ 7 10;
οά **ναδ**, **ναρ** 10 16, 99 31;

"ι **οταοβ**" 35 13; ις **μῑο**-οε,
πειρ-οε, γ. ο. ἀν **οβαιρ**, γ. ο. ἀν
πειρ, γ. ο. (οο **βεῖτ** . . .) 9 5, 11
3, 30 16; ις **μῑο**-οε, **πειρ**-οε,
γ. ο. ἀν **οβαιρ**, γ. ο. **σο** ἔφυλ, γ. ο.
. . . 53 16; ις **μῑο**-οε, **πειρ**-
οε, γ. ο. ἀν **οβαιρ**, γ. ο. **τά** ἀν
πειρ . . . 23 16, 80 23; ις
μῑοοε, **πειρ**-οε, ἀν **οβαιρ**, γ. ο.
φα, γ. ο. 81 13; οο **ῑοιμ**, **ῑηάτ**,
γ. ο. **φέαδ** **εαμν**, **ῑηάτ**, γ. ο.; οο-
νίμ, **λεαῖμ**, **τῑγῑμ**, γ. ο. οε,
φέαδ οο-**νίμ**, **λεαῖμ**, γ. ο.

ὈΕΔΒΑΙΟ [189], "εαλαοντας,"
"τροιο" 73 37; ο **ό**, "absence
from" (?) 74 15; ἀρ ο. 67 49.

ὈΕΑΔ, ὈΕΑΔΑ, γ. ο. **φέαδ** **τέγῑμ**.

ὈΕΑΔΑΙΜ, ὈΕΑΔΑΙΜ, ὈΕΑΔ-

ΑΙΜ=φέαδαίμ, 47 6, 85 23;

p. ὈΕΑΔΑΙΜ 34 28, 74 57;

φέαδαίμ 24 10; **οέις** **οῖν** 102

31; **φέαδ** **φέαδαίμ**.

ὈΕΑΔΑΡ, -ΑΙΡ, ὈΟ- [161], 14 9,
20 10, 34 32; **ceit** οά **νοεα**-
ραῖβ **αῖα** 80 20; **αοβ**- 83 7; **neam**-
83 1.

ὈΕΑΔΑΡ, -ΑΙΡ, ὈΟ-, **ρυο**, γ. ο. ο.
1 14, 83 1; (**νίος**) **οεα**ρα, **οο**ρα
13 10; **ῶα** ο., **ῶαρ** ὀ., **ουλ**, γ. ο. 20
1, 30 22.

ὈΕΑΔΜΑΔ, ἀν ο. **cuio** οε 120
37; ἀν ο. **cnú**, γ. ο. 5 18, 25α 7.

ὈΕΑΔΜΑΔ [12], "decima pars",
25α 7, 115 2.

ὈΕΑΔΡΑΔ, ὈΟ- **ρυο**, γ. ο. ο.
21α 10, 25α 3.

ὈΕΑΔΡΑΔΚΤ, ὈΟ-, 25α 2, 32 13,
37 21.

ὈΕΑΔΤ(Δ), **bu**-, **bu**ο-, "φεασῶα"
42 15.

ὈΕΑΤ [95], 13 6, 36 7; (Ἐαοῖβη.
ιολ. **μαρ** **αἰο**.) 86 23, 96 18;
-ἔλαῖτ 87 15.

ὈΕΑΤΟΛΑ, "calma" 49 14, 61
14; **ῑνύις**- 102 31.

ΘΕΑΣ-, ΘΕΙΣ-, ΘΑΣ-, ΘΑΙΣ-,
 "μαιτ" "σο mait," -αὐθαρ
 θυαὸ 3 6; -αοραῖμ 95 7;
 -καὸμναιμ 69 1; -congnam
 117 31; -cuirim 34 32; -θεαρ-
 γαιμ 95 10; -φείδσαιμ 95 2;
 -φείσ 62 12; -φύιλ 70 21;
 -μῖν 111 5; -μοτῆιζιμ 106 8;
 -οἰρεάετ 96 2; -σάθαι 114 28;
 -σάμῃλ 112 12; -σγασαὸ 104 1;
 -σῆναθῶ 114 9; -τεαὲ 91 12;
 -urra 103 15.

ΘΕΑΣ, ΘΑ... ὁ. 34 28, 29, 120 26.

ΘΕΑΣΑΙΘ, ι no. 10 22, 36, 48 31.

ΘΕΑΣΑΙΜ, -Σ-, φέαὲ φέαῖαιμ.

ΘΕΑΣΛΑΙΜ, ΘΕΙΣΛΙΜ, p. θεας-
 αἴλ [10], θεῖσιλ [150], θεαςαίλτ,
 θεῖς- [42], 10 34, 12 5, 29 29,
 30 6, 31 3, 19.

ΘΕΑΛΑ, "οἰόθου," γ. 3 33;
 φέαὲ KM dela 3; PB; LCAB
 xviii 143.

ΘΕΑΛΑ, θυαλ, γ. (?) 74 59;

"γῶλ" (?) 25a 20; (KM dela 4).

ΘΕΑΛΘ [38, 39, 192], ΘΕΙΛΘ
 [42], 10 29, 49 7, 60 37; αρ ὁ.
 65 13; =θεαλθαὸ 7 7, 31 4;
 -θαρά 119 1; -λασαιρ 70 16;
 -ὀρεῖα 70 12.

ΘΕΑΛΘΑ, σουαὸ ὁ. 119 17.

ΘΕΑΛΘΑΙΜ, 42 31, 69 4; ο. σῖοτ

re 3 21; p. θεαλθαὸ 63 14;

θεαλθῶα, 78 17, 99 1; σοι-112 7.

ΘΕΑΤΣ [44], > "ταῖρρηγε" 3
 30, 31 13, 79 1, 2.

ΘΕΑΤΣΑ [8].

ΘΕΑΤΛ, φέαὲ θιαλλ.

ΘΕΑΤΛΑΘ, ΘΕΑΤΛΑΘ, -αῖμ,
 17 13, 49 1, 58 38.

ΘΕΑΤΛΙΣΙΜ, ο. (re) 29 29, 58
 22, 60 14, 67 16.

ΘΕΑΜΗΑ [17], 37 34, 82 43.

ΘΕΑΝ, "φίοθμαρ" (?), 91 46,
 106 6; φέαὲ KM.

ΘΕΑΡ, ΘΕΟΡ [39], 11 21; ο.
 ποτα 32 32; -έσῃ 46 40; -έσῃ
 73 3; -έσῃ 65 1; -ὀυθα 73 14.

ΘΕΑΡΑ, 29 19a.

ΘΕΑΡΑΙΜ, γ. φέαὲ α-θεῖριμ.

ΘΕΑΡΑΘ [49] "οὐλταὸ," >
 "milleaθ," γ. 11 8, 31, 24
 12, 13, 26 14, 40 27, 48 10, 107
 27;

ΘΕΑΡΘ, ις ο. σο... 43 2; σο ο.
 72 14; = "θεαρθαὸ" 37 19;
 -πάτ 102 41; -σῶλ 102 14.

ΘΕΑΡΘΑΙΛ, -ῖν, 76 1; φέαὲ
 KM dermaile, Eriu v 176
 l. 238.

ΘΕΑΡΘΑΙΜ, "ταῖςβῆναιμ σο
 huθαρῶαδ" γ. 15 6, 51 6, 79
 40, 109 8, 12; "I experience"
 35 17, 83 4, 91 13; "τασ-
 τῆιμ" 35 17, 51 6; "α-θεῖριμ
 σο λάιθιρ" 14 3, 97 10; p.
 -θαὸ 6 16, 37 5; το ο. αρ 39
 2; θεαρθα 110 53; ρανηθ,
 θεαρθεῖα "οἴλτε" "εἰστε",
 110 50; "υθθαριῖστε" 34 20;
 σο ο. "σο cinnle" 109 16.

ΘΕΑΡΘΙΣΙΜ, 71 4.

ΘΕΑΡC [39], "σῆλ" 13 6, 43
 8; -corr 67 1; -γῆας 91 52.

ΘΕΑΡC, ΘΕΙΡC [39], 20 4, 46 13,
 14, 55 9.

ΘΕΑΡCΑ [6], 98 7.

ΘΕΑΡCΑC, ΘΕΙΡCΕΑC, θυine ο.
 41 11.

ΘΕΑΡCΑΙΜ, "φέαῖαιμ" 89 16.

ΘΕΑΡΣ [15], βῆαν ο. 99 9;
 ρέαλτα ὁ. 110 19; ρῖον ο. 91
 45, 54; cloῖθεαῖ, γ. ο. 91
 48; γῆνῖς ο. 91 54, 101 57;
 teine ο. 31 3; έαςγῶ ο. 38 19;
 θεαρ ὁ. (ι. ὁ φύιλ) 30 8; -φύιλ
 101 18; -ὀρ 100 21; -ρῶο 97 8.

ΘΕΑΡΣΑΘ [102], > "λεαθαὸ" 120 20.

ΘΕΑΡΣΑΙΜ, (Aistr. γ neama.)
 ο. le φύιλ, νῆιρε, φείρς, γ. 38
 26, 40 17; ο. ("γεαρραιμ" γ.)
 ταλαῖ 68 4; ο. αἰρ "τά φείρς,
 γ. οrm leis" (?) 110 41.

ΘΕΑΡΛΑΣΑΙΜ, -λαῖσιμ, "bronn-
 aῖm" 35 9, 57 30, 67 52.

ΘΕΑΡΜΑΙΘΙΜ, (φῆιστ. θεῖρ-
 μέαο, γ. 117 48); ο. έ 3 9,
 82 20; p. θεαρμαθ [11]
 6 7, 25a 28; τυλ αρ ο. 82 43;
 θυine θεαρμαθ "θεαρμῶαθ"
 29 20, 85 44; θεοθ θεαρμαθ
 "θεοθ suam" 74 11; -ὀθαῖρ
 "γῆνῖν ba θεααῖρ το θεαρ-
 μαθ" 89 3.

ΘΕΑΡΜῆΑΙΡΕΑC, "αν-ῖνῶρ," γ.
 82 23.

ΘΕΑΡΝΑ [145], 16 5, 26 23.

ΘΕΑΡΘΙΛ, θυine ο. 67 16.

ΘΕΑΡΣΑΙΣΤΕ, -σῆνῆιστε,
 "έαρ barr", γ. 25 6, 118 16.

ΘΕΑΣ, φεαρ, γ. ο. 84 15, 91 33;
 μεαθαῖρ ὁ. 41 35; ις ο. liom έ
 67 14; θεαθαῖρ, γ. ο. 105 31;
 -βῆαν 19 8.

ΘΕΑΣ, λάμ ὁ. 3 27, 119 4.

ΘΕΑΣ, (b.) "λάμ θεας" αρ
 ὀεις 6 20, 14 14.

ΘΕΑΣ, ba ὁ. 74 2, 76 9; α noas
 64 6.

ὄϊϛεαλ, -λλ [53], 35 15; ὄαν
 ὄϊϛελλ 38 16.
 ὄϊϛεαλταῖρ, "ῥιοῦτ βρέιζε" 79
 22.
 ὄϊϛελεῖτ, ι νο., "ῥα ἔειλε" 63
 14.
 ὄϊονιμ, 67 2, 96 22; π.
 ὄϊϛεαν [53] 48 19, 52 39, 75 4.
 ὄϊς, ῥέαδ ὄϊς.
 ὄϊϛεανν [11, 12] "ὄύν" γϛ.
 75 25Δ.
 ὄϊϛεαρ, γϛ. ῥέαδ τέγιμ.
 ὄϊλ, "μυῖρνεαδ" γϛ. 20 38, 78
 19, 87 23, 92 47, 107 5; (νῑς,
 γϛ.) ὄϊλε 61 17; ροι- 117 4.
 ὄϊλε, (b.) "ῥαδ" γϛ. 79 10.
 ὄϊλε [145], 3 39, 55 4; ὄαν
 ὄϊλεανν 112 11; ὄραοι ὄν
 ὄϊλινν 78 8.
 ὄϊλεανντα, 117 45.
 ὄϊλεας, μαϛ, ῥλαῖτ, γϛ. ο.
 (οο) 2 3, 6 15, 110 38; λυῖθ ὄ.
 110 41; sealῶ ὄ. 64 35; ῥαῖθ
 ας ο. ρύν 93 3; ις ο. οομ é
 "ις λιμ-σα é" 10 20.
 ὄϊλεας "private property" 52
 12, 30.
 ὄϊλλεαδτα [2], -ταῖθ [52].
 ὄϊλσε, ὄϊσλε [3], οὐλ αρ οο ὄ.
 13 13; ὄά ὄ. οοῖν 21Δ. 9.
 ὄϊμβρῑος, μο ὄ. 46 51; ο. οο
 64 3, 73 6, 74 14; ο. ι ν- 92 40;
 οο-νίμ ο. οε 68 9; ceas
 ὄϊμβρῑοῖα 79 30.
 ὄϊ-ῡεας, ο. αρ 52 30; ῥα ὄ.
 101 32.
 ὄϊ-ῡῑαδῶ [95], "easonóir" 3
 24, 82 1, 101 34.
 ὄϊνε, "banalra," γϛ. 118 8.
 ὄϊνε [2], 3 39; να κύις ὄ. 50 11;
 ὄϊννέαρ [35].
 ὄϊοῦδῶ, "milleaῶ" 61 13,
 62 11, 73 20.
 ὄϊοῦδῶθῶ, "milleaῶ" 73 23.
 ὄϊοῦδραῖμ, -αιῖμ 64 8, 9.
 ὄϊο-ῶῑς, "aimriagalta" 75
 1; (níos) -e 101 49.
 ὄϊοῦρα, "óútracac" 6 18, 41
 11.
 ὄϊο-ῶιριμ, "óíbrim" 72 4, 10.
 ὄϊοῦ, (b.) "ballán" 78 9.
 ὄϊος, 41 39; -ῥεαλ 99 15.
 ὄϊοςα [2, 6], 35 2; beirim ο.
 35 1; ὄεαῖλ re ὄϊοςαιν
 > "ipreann oó seacáint" (?)
 40 4; ní ὄαῖλ ὄϊοςῑνα, "ις μαῖτ
 αν ρυο é" 111 34; ις ὄϊοςαῶ
 οε ιαῶ "ις ιαῶ αν ταῶδ ας
 ῡεασα ὄον ὄά ἔαῶδ" 37 31;
 ῥέαδ IGT ll. 260, 261.

ὄϊοςαῖλ, -αῖλτ, γϛ. ῥέαδ ὄϊος-
 laim.
 ὄϊοςαῖλταδ, οῡνε, γϛ. ο. 75 45.
 ὄϊοςαῖλτας [38].
 ὄϊοςῶδῶ [102], 44 16 (?), 68 27,
 117 44.
 ὄϊοςῶαῖλ [149] 81 12.
 ὄϊοςῶῶθῶ (= ὄϊοῦῶῶθῶ?) 23 11.
 ὄϊοςῥαδ, "millecanac" 112
 18.
 ὄϊοςῥαιμ, ὄϊς- (ῥάιςτ. ὄϊς-
 ἔαλα, γϛ. 101 14); ο. οῡνε,
 ῥεααῶ, γϛ. 1 12, 46 24, 84 6;
 "make up for" 110 32, 45;
 π. ὄϊοςαῖλ, -ῥαλ [10, 37] 24 24,
 40 14; ὄϊοςαῖτ 1 12, 25Δ 11,
 86 20.
 ὄϊοςῥαιμ, ὄϊ- [42], "baill-
 iusac" γϛ. 57 17; coimh- 89 19.
 ὄϊοςῥῑα, γϛ. ῥέαδ ὄϊοςῑ.
 ὄϊοςῥαῖς, (b.), "óútracac" 31
 21, 38 15, ο. molta 13 2, 92 48.
 ὄϊοςῥιινν, "láirir" 75 25Δ.
 ὄϊοῖ [95], "óótain", "sáit"
 γϛ.; ο. teimeacῶ ὄαν 70 16; ο.
 oaise 99 33; ο. aipreann 103
 24; μο ὄ. bíῶ, mná, mo ὄ. οε
 ὄιαῶ, ῡῡῡαοι, γϛ. "ὄιαῶ, bean,
 γϛ. móra, maῖt, γϛ. so leor
 oom" 6 40, 21 17, 34 23, 37 16,
 48 7, 52 14, 59 8, 60 41, 86 20,
 88 10, 119 31; ο. αρ ὄῡaῖgne
 "óion maῖt ὄῡiinn" 111 33;
 beas ο. na cruinne oar ῥcáill
 "ις an-beas an curo oar
 n-eolas móra oó sásócaῶ ὄaῖne
 an oóῡῡain" 75 34; ο. (worthv
 of) ῥαῶδ, γϛ. 13 6, 22 5, 31 11,
 36 4, 38 2, 45 1, 115 1; "ῥαδ"
 23 30, 26 12, 30 16, 40 13; ní
 ο. (ῥαῶδ) uirre "ις olc an mar-
 ῥaῶ, γϛ. ῥαῶ οο ἔαῦαῖτ ὄῑ"
 36 3; ας ο. Δ ῡῡaῖς 78 20; ι
 νο. (leg Δ ὄ.?) 24 27.
 ὄϊοῖλαιμ, ο. aῖrgeac, γϛ. 13 1;
 25Δ 7; ο. c'obair, γϛ.
 "cúitigim leat é" 30 1, 40
 13; ο. ("cuillim" γϛ.) neaῡ,
 γϛ. 44 7; ο. fíon γϛ. "íocaim
 as" 48 30, 99 5; ο. ("ceann-
 uigim" "I redeem") oῡne 40
 12; ο. oῡne, "cuῡaim luac
 ruoac" 114 35, 116 6; ο.
 pearῥ ὄé, ο. ι bpeirῥ ὄé
 "sásuigim", "maoluiῡim"
 10 13, 11 10; ο. ῥεααῶ,
 ο. ι bpeacacῶ 11 33, 20 14, 25Δ 9,
 51 2, 11; ο. é re "ceann-
 uigim é ó" (?) 21 23; π. ὄϊοῖ
 [95] 83 12.

TOIOΛAIIH, "TOCAPH," "TOIO-
 BAIL" (?), 54 16; **PEAC** TD 31,
 8, AOD xlix 16.
 TOIOΛAT, -AO [12], -AIT, -AITO
 [13] "TOIAΛAIT"
 TOIOΛOA [3], "TOIAΛAIT" 119 8.
 TOIOMAOIH, "i n-AISTIO" TC.
 95 8, 20.
 TOIOMAS [17] 1 6, 31 29.
 TOIOMBAS, CUIS TOIOMBAS 68 10.
 TOIOMBAS, [42], TOIOMBATO,
 "BTON" TC. 70 8, 81 7, 121 20.
 TOIOMBALTAO, "CAITECAO" 122
 9.
 TOIOMBOS, "CRUATO" 111 13.
 TOIOMBORAS, "MALL" "MAOROA"
 (?) 102 38.
 TOIOMBUAIO [42], -BUATO [36,
 39], PA O. 46 31; IS O. AN OAIL
 37 2; IS SAR O. OO 35 12.
 TOIOMBUAN, 17 33, 37 2, 68 20.
 TOIOMOA [2, 7] "PEARS" TC.
 20 43, 26 12, 31 1, 85 44; O.
 NA CROISE "PEARS OE CIONN NA
 CROISE" 31 13.
 TOIOMOAO, O. OE 21A 5.
 TOIOMOAO [12], "TOIOMOA."
 TOIOMMOΛAIM, "CAINIM" 109
 12, 112 2.
 TOIO-IHOP, "AN-MOP" 29 38.
 TOIOMSAC, OIUNE O. 6 6, 43 2.
 TOION [95], O. AN FIR, TC., A O.
 (AR), "A COSAINT (AR)" 1 14,
 10 20, 11 3, 12 1, 14, 40 16,
 48 7, 52 14, 85 51; TEIGIM AR
 O. "AR MO COIMEAO" 87 15;
 TEIGIM PAO TION "IARRAIM
 ORC ME OO COSAINT" 85 51;
 O. MO PEINE, "MO PIAN OO
 COSGBAIL AMAO UAIM" 13 1;
 EIOEAO, TC. OIONA 26 34, 48 28,
 110 49; -CRIOS 70 11; -LIG-
 SEAL 75 29.
 TOIONGBAIM, IONNHUS OIONGBAS
 MOP OE, "SAIOTREAS COIM-
 EAVAS MOP AMAO UAITO" .I.
 SAIOTREAS SGAIPEAS A BEAN OA
 AINOEOM 98 26; CIA AN OIUNE OO
 OIONGBUIOE OE 75 46; OIONGB-
 BAIM CIAONNA CORA "COIMEAOAIM
 PEARS NA CORA AMAO UAIM" (?)
 48 28; **P.** OIONGBAIL [148],
 OIONGBAIL, "CUIOT" TC. 52
 39, 55 9.
 TOIONGBA [2] "OUN" TC. 17 19,
 92 13.
 TOIONGBA, "NEAM-GBACAO,"
 "MIO-NAOTORA" 39 1, 46 46,
 99 22, 110 18.
 TOIONN, "OUN," -NAOTOE 70 7.

TOIOR, "CUIOT," 38 4, 14, 74 12.
 TOIORGBAIM, **PEAC** OIRGIM.
 TOIORMA [2], 85 1, 99 7; **PEAC**
 OIRIM.
 TOIOS [199, 203], COBAR, CROIOE,
 TC. O. 21A 6, 25A 12, 26 28;
 PEIOM O. 32 36; OUL I NO. 32 19.
 TOIOT [95], "EASBATO," "TOIO-
 BAIL," "BAS," TC. 6 2, 21 12,
 26 7, 68 34, 73 10; OO-NIM O.
 OE, "LOIOM" 27A 5; OO-NIM
 O. "PEACUIGIM," TC. 32 7;
 CUIRIM O. AR 91 22; CERO OO O.
 "SGRIOSAR" 21 1; -AINMNE
 121 1; -CIAII 1 15, 121 27.
 TOIOTRAII, **PEAC** OITREAO.
 OITREAO [142], 74 73; OAN O.
 73 41; BREAO. "B. SAN MOILL"
 11 8; (NIOS, TC.) OIRGE 101 23.
 OIRGIM, TOIOR-, 114 3; **P.**
 OIRGEAO, OIORGAO [102], 78 6,
 114 3.
 OIRIM, TOIOR- [10], 74 27, 82 19,
 86 31; -OREAM 89 12; **PEAC**
 TOIRMA.
 OIS, **PEAC** OIAS.
 OISLE, **PEAC** OILIS.
 OISLIGIM, O. OO "GEILLIM OO"
 84 22.
 OISLIOET ("divisio" ?) SGRAIGE
 114 3.
 OIT-CEANNAIM, 84 35.
 OITGIM, "SGRIOSAIM" 91 23.
 OITREAO, OIOTROB, -M [28],
 41 35.
 OITREAOAO, OIO- [104].
 OIULAIM, O. CIOO 30 34; **P.**
 OIUL, OEOI [96], 30 34, 42 43.
 OIULTAIM, O. E "NIGLACAIM E"
 7 1, 23 19; O. CAE 110 51; O.
 OIUT E, "NI CIUBRAO OIUT E"
 59 10; O. EU, "CUGAIM OUIIM
 LAIME LEAT" 6 24, 20 36;
 O. OIUT, "CUGAIM OUIIM LAIME
 LEAT" 20 36, 24 13; O. E OO
 OEANAIM 6 39, 32 3; O. OM CIG E
 120 29; **P.** OIULTAO 20 36, 24
 13.
 OIΛOI [98, 99], "CUIOTAO" TC.
 45 5, 59 14, 110 49, 119 22.
 OLEAO, "OIGTEAO" 25A 24,
 37 14, 68 8.
 OLEASOA, 91 2; **PEAC** OIGIM.
 OLEISINN, TC. **PEAC** OIGIM.
 OIGEOB, (P.) 12 3.
 OIGIM, (LAI. CEASA, OIG-
 TEAR, OLEAGAR, -AIR 3 12, 26 14,
 30 11; COING. OO OLEISINN,
 OLEASAIM 42 27, 66 12, 101 10;

2. -(p)οις(β)τε, -(p)υις(β)τε 17 1, 24 27; **CEAST.** -(p)οις(β)τιν, -τεαρ, -(p)υις- 59 30, 93 49; **COINZ.** **υαε.** 1. το-ξέδβαιν 76 1, -pυις(β)ιnn 40 18; 3. -pυις(β)εαθ 73 26; **τολλν.** 3. -pυις(β)οις, -οίς 72 30, 86 16; **CEAST.** το-ξέδβτα, -εαοι 40 3, 117 21, 118 4, -pοις(β)τε 25 9, 48 35.
pon. **λάρν υαε.** 1. -(p)αξ(β)αρ, -(p)οξ- 7 14; 2. -pαξα 10 34; 3. -pαξα 61 19; **τολλν.** -pαξam 59 19; **CEAST.** -pαξα(ι)ρ 6 31.
poimb. **υαε.** 1. pυαas, το (p)υαas 1020, 51 11; 2. pυαais 20 23, -υαais 44 6; 3. (p)υair, το (p)υair, 6 12, 7 17, 9 4, 10 30, 26 11, 41 20, pυar 10 30, pυarasοair 117 1; **τολλν.** 1. pυaramar 46 50; 2. pυaroβair 22 14, 29 19Δ; 3. pυarαοar 25 9, pυairsear, 34 13; **CEAST.** pρίot 6 40, 21a 8.
Onouiz. **υαε.** 1; (p)αξ(β)αρ 12 8; 2. pαξ 8 6; 3. pαξ(β)αθ 31 28, 59 4; **τολλν.** 2. pαξair 113 7; **CEAST.** (p)αξ(ε)αρ 79 21, 99 5.
p. (p)αξ(β)άιλ, pοξ- [148] 7 5, 83 7.
το-ξειβim é ar . . . "mar málairt ar . . ." 42 36; το-ξειβim í "pósaim í" 32 1; το-ξειβim το 41 17; το-ξειβim ξο 76 1; ní pαξaim tóim é "ní péadaim é το éur tóim" 20 16; ní pαξaim mo éoil ó, "ní péadaim mo éroitε το éaοaró ó" 36 7; pυair sé a ráθ, péácam, γc. "a-oubraó, το-connacatas, γc. é" 83 1, 97 37.
τοξailseac, 73 3.
τοξoilse, -ailse, "brón" 87 6.
τοξra, "brón" 73 11.
τοξruingz, [13], -ainn, "brón" "mí-áθ" γc. 17 3, 25 8, 73 30.
τοίceall [53, 54], 29 24.
τοίcleac, uaine o. 72 19.
τοότο [14], -šlac-šaor 67 13; -leabair 67 1.
τοίξ [191], "cinneas" 42 21, 52 36,
τοίξ, oá-, -ic [14], "ruo éuitpeas amac oar leac," "likelihood" 23 26, 40 25, 42

13, 75 19, 103 1, 105 12, 109 13; "τόčas" 7 11, 59 31, 90 17; r no. ("τόčas") saíóbris, γc. 5 22, 24, 75 23, 117 29; i no. ("τόčas") ξο . . . 116 26; o. ("τόčas," "muinigin") a h- 5 16, 27a 14, 51 3, 82 18, 110 26; (is) o. treibe an teasξ "teac oireamnac" 37 17; o. oimix, aoixeaó, γc. "uaine flaitceamail" 40 30, 73 35; oom o. "o réir mo éuairime" 93 1; oóix "ruo puiriste," ruo, γc. nac baosal," γc.; ní o. é o o bualaó, γc. 41 22, 89 12; ní o. oom beic . . . 7 14; ní o. asra é, "ba leasξ liom beic as arzóint leis" 11 27; ní óéimim o. oé "is easal liom troio leis" γc. 27 11; ní o. o'éao iao "ní péarao uaine éao- mhar loct o'pαξáil orra" 93 19; o. ξliac óam, mo o. ξliac "náma nac easal liom troio, γc. leis" 103 13, 110 40; o-ním o. teasξála oé "ní heasal liom teasξáil leis" 108 9; is o. éu "ní pail easla oram romac" 108 20; uaine nac o. oanair "uaine oó éurpeao easla ar oanaair" 75 9; ní o. é as a éuirm-éixéib "ní pail a leicéio ann éun fleaoa oó éabairt" 109 7; ní o. antóbaix í "ba oéacair í (i. an éoir) oó éobac" 3 15; olixéir an o. 24 3.
τοίξeamail, "cinn" 82 3.
τοίξear [54], -ir [150], 58 35, 73 35.
τοίλβτε, τοίλβτα, oá- "ceal- ξac," γc. ceo o. 70 13; bréas. o. 42 21.
τοίλξε, ou- [3], 42 31, 83 18; a o. oó bí sé 16 2; péac oólix. τοίλξeas, ou- [38], 13 6, 51 6; i no. re 69 33.
τοίlix, ou-, τολαίξ, "oéac- air" 42 36. 101 15; (níos, γc.) τοίλξε 11 6, 27 3.
τοίlle, (b.) 1 5, 6 16; péac oall. τοίmm, oómuin, (toair. τοίll. -man 40 7, -man 92 25); muir, γc. o. 30 31, 48 27; uaima, γc. τοίmmne 75 27; créac- 92 21;
τοίmmne, o. na fairrge, γc. 48 25.
τοimeann [12].

doineannó, 73 36.
 doimniú, -óal-, "deacracht,"
 7c. 83 4, 11.
 doirb "sruamó" 7c. 29 20,
 35 3, 85 30.
 doirce, -óoró [2], 17 1; tult
 i n. 34 16; teac, sleann, 7c.
 o. 10 37, 20 5.
 doire (p.) "coill d'arac" 98 4;
 o. sleas "cat" 85 6, 110 24;
 o. cnuais, "stóras" (?) 103
 5; o. uias "sileáil" (?) 11 925.
 doireac, féac d'arac.
 doirr, (b.), "fear" 7c. 29 12,
 48 9; do-ním o. im 101 10.
 doirseoir, -rrs- [50], 43 12,
 58 14; o. súile> "fabra"
 27a 22, 52 14.
 doirtim, 23 22, 87 3.
 dool, dool, 7c. féac téigim,
 dala.
 doolais, féac doilís.
 doolas, (p.), 35 9.
 doimán, -uin, féac doimín.
 doimán, (p.), 71 20; "ait" 113
 22.
 do-maom, "oiofóil" 7c. 86
 39.
 doombas, (doibn. -ais 39 25,
 -asa 83 5); o. do 23 28.
 doombasó, dooc, 7c. o. 120
 15.
 doimnán [55], o. páise 23 9.
 doimnán, (p.) 53 27, 90 1.
 doimnas, subais doimnas "s.
 doimín" (?) 83 12.
 doinas [11].
 do-ním, -óac. láit. uat. 1. oo-
 ní 12 7, -óéim 46 22; 2. oo-
 ní 4 6; 3. oo-ní 13 2, -óéanann
 32 8; tolln. 1. oo-niam 84 13;
 3. oo-ní 97 13, oo-nias 3 8;
 céast. óeanta(i)r 15 21, 24 3;
 neamp. uat. 1. oo-ninn 5 30;
 3. oo-ní 46 15, -óéanó 59 8;
 fáist. uat. 1. oo-óéan
 23 13, -óingéan 95 20; 3. oo-
 óéana 48 11, -óingne 21 23,
 -óionga 3 14; tolln. 1.
 -óingneam 14 8; 3. oo-óéanait
 75 18; céast. oo-óéantar
 107 33, -óingneantar 120 31;
 coing. uat. 1. -óingninn 92
 37, -óiongninn 20 40; 2. oo-
 óéanta 2 12; 3. -óiongnó 21
 12, -óingneó 24 20;
 foimb. uat. 1. oo-rinneas
 108 2, oo-ríneas 10 20, -óearnas
 41 40; 2. oo-rónais 20 21,
 -óearnais 26 18; 3. oo-rinne 21

3, oo-ríne 39 26, oo-ríne 46 46,
 109 14, oo-roinne 15 10, oo-
 roigne 11 10, oo-rígne 40 15,
 -óearna 10 13; tolln. 1. oo-
 rónsam 31 25, -óearnsam 101
 32; 2. oo rónabair 88 23;
 3. -óearnadóar, -air 27a 5, 86
 14, -óearnasó 72 27; céast.
 oo-rinneó 27a 7, oo-roinn-
 eó 111 3, oo-roigneó 110 36,
 -óearnó 32 7;
 fon. láit. uat. 1. oo-near
 65 37, 95 7, -óearnar 4 3, 39 14;
 2. -óearna 67 1, 71 20; 3. ro-né
 91 8, -óearna 11 3; tolln. 1.
 -óearnam 38 22;
 fon. neamp. uat. 1. oo-neinn
 37 14, 42 7, -óearnainn 30 13; 3.
 -óearnó 40 3; céast. -óearnata
 99 11, 16;
 oduis. uat. 2. óéim
 12 9, óéine 47 5, óéana 43 1;
 3. óéanó 17 1; tolln. 1.
 óéanam 75 34; 2. óéanó 26 1;
 céast. óéantar 101 25;
 p. óéanam [100], óéanam [10]
 óéneam [101], óéinim [150],
 doibn. óéanta 7 30.
 oo-ním doib, 7c. é 95 20;
 oo-ním doimán beas de doimán
 móir 6 36; oo-ním (a-táim,
 7c.) (so) subac, 7c. 17 1, 3,
 75 34; oo-ním ("efficio ut")
 so . . . 39 5, 57 4; oo-ním '
 n-éagmáis, seac, tar . . .
 "cáim sásta, 7c. beic éan".
 30 21, 32 17; oo-ním seac,
 "seachnam" 10 41; oo-ním
 ar, "téigim so," "I make
 for" 11 19, 30 9, 84 18; oo-
 ní 19 ar cóir n'ó 48 6; oo-ním
 oíom é "cuirim i meas mo
 luic leanamna é" 7 30; oo-
 ní 19 amóan, 7c. é, "measam
 gurab amóan é" 75 18;
 oo-ní, oo-níteir, píon, 7c.
 o'uise 10 13, 18a 5, 27 3; oo-
 ní sé maic "cá sé 'n-a maic
 . . ." 21 28; óéana [a n'ois] oo
 cóir 48 16.
 doinn [67], bean, sruaio, 7c. o.
 19 7, 10; an o. "laoc" 7c. 98
 40, 102 13, 105 34, 117 44;
 -órac 106 27; -óruim 113 31;
 -óio 102 47; -óioúar 106 21;
 -óionn 98 30; -óuil 3 30;
 -óasó 85 37; -ólan 102 38;
 -órian 103 32; -óoise 53 37;
 -óear 113 12; -óuil 98 24;
 -ólat 111 23; óéa- 95 18.

DOMNAIN (AISTEN. 7 NEAMHA.) 80°
 4, 103 19, 21, 106 29, 35.
 DORCA, FÉAC DOIRCE.
 DORCACT, 54 5, 93 32.
 DORCLA [2], "DORAS" 122 1.
 DORCHUIGIM 119 21.
 DORLAC (P.), "LÁN GLAICE" 73
 11, 12.
 DORN [67], 21A 12, 78 7; O. CORT
 84 4; "LÁN DUINN" 84 46, 47.
 DORNÉAR [11] (O. CLORÓIN) 110
 24, 119 21.
 DORNÉLA [2] (O. CLORÓIN) 86 25.
 DORRÓA, "FÍOCHMAR" 111 24.
 DORRSAC, SEAL- 105 5.
 DORUS [53], 55 15; O. BÁIS,
 ÁSA, SÁIR 100 24, 117 36, 42;
 O. ULÁO 96 3; O. > "CRÉACT"
 23 25, 27A 21, 54 22, 92 25;
 -BÉAL 85 47.
 DOS [67], 91 34; -SLAN 2 11,
 108 19.
 DOSAC, ÁIT O. 41 13.
 DO-SHÍ, FÉAC SNÍM.
 DRAIS, (b.) 102 42, 46, FÉAC
 DREASAN.
 DRAOI [85], 78 8, 86 29; SAOR-
 115 1.
 DRAOIDÉACT [26], 112 6; O.
 DÉ 34 24.
 DREAC, (b.) 37 10, 13, 56 5;
 NEIM- 83 23; -BOIS-SEAL 75 28;
 -CORR 111 12; -FAOILÓ 117 40;
 -FÉADAM 102 30; -LASAIM 95
 14; -MAORÓA 92 26; -NAOI 102
 13; -NÁRAO 64 22.
 DRÉACT, (P.) "DUAN" 7C. 68 21,
 73 29, 41.
 DREASAN, (P.) 70 18, 113 38.
 DREAM, (b.), 37 22, 42 5.
 DREAS, FÉAC DRIS.
 DRÉIM [45], "COMING," 7C.
 DUINE DO O. "POSA DO ÉADAIK
 PA DUINE" 91 32, 106 25, 119 15;
 O. RE DUINE 79 4, 89 12, 104
 1, 106 14; O. RE OUL 93 52.
 DRÉIMIRE, (P.) 56 10, 70 4.
 DRIOO, FÉAC DREAC, NEIMÓRIOO.
 DRIS, DREIS [42], 61 4.
 DRITTE [121], 78 18, 95 10, 12.
 DRITTEANNTA, 78 15.
 DROIBÉAL [35], "CÍR FIAOÁIN"
 7C. 75 7, 27, 29, 44.
 DROICEAO, DROEAO [11], 23 1.
 DROIGEAN [53], FÁL -IN 113 20.
 DROLAC, CIAO O. 80 9.
 DROLANN [11, 12], MO DÁLTA O.
 69 31.
 DROMANNAC, ADRA O. 80 19.

ROMÉLA, DRU- [2], "FEAR-
 ANN," 7C. 37 25, 74 45, 75 31,
 83 15.
 DRONZ, (b.), 70 7, 75 25; O.
 SRAUIGE, 7C. 80 11; O. RANN 118
 18; O. DON FÍTE 119 26.
 DRONZAC, POIT O. 41 27, 80 23.
 DRONZLANAC, BARR O. (=DRON-
 ZAC?) 114 9.
 DRÚCT [95], 24 2; -BRAON 95 15;
 -FUIL 111 22.
 DRUITO-FEACTA, 70 22.
 DRUITOIN, O. ("DÚNAM")
 BOSGA, 7C. 59 27; O. É "TEANN-
 AIM LE" 98 15; O. RE, "TEANN-
 AIM LE" 56 12, 72 2, 83 8,
 105 29; O. I NOAIL, I NGIOIR
 "CÉIGIM I NGAR DO" 45 8, 96
 11; O. É RE "CUIRIM 'N-A SCASAM
 É GO ULÁCT LE" 10 21; O.
 ("DÚNAM") GLAS AR 40 6; P.
 DRUTO, DRUTO [95] 32 30; O. RIS
 "OUL 'N-A SAR" 72 2; AS O.
 RE CAITEAM A CÉILE, > "AS
 TROIT LE CÉILE GO FÍOCHMAR" 110
 19; IS O. RE HANUABAR "IS
 ANUABAR É BEAS NAC" 80 10;
 DO BÍ AS O. I SCOINNE AN BÁIS
 "BA BEAS NAR BÁIS É" 30 12.
 DRUIM [41, 149], O. PÁIRCE, 7C.
 37 9; O. RÓTO 91 38, 101 41;
 (DO-BEIRIM) O. RE 15 9, 85 43,
 101 18, 104 28; O. RE FÍOÓ 99
 21; CUIRIM DOM O. "CARRAING-
 IM ORM FÉIN" 82 35; AR O.
 A SCÉAN 92 9; AR O. SAC SOAIR
 104 18; AR O. "I N-ASAIR"
 "I LEIT" 3 38; O. AR O. "I
 NOAIR A CÉILE" 3 20, 68 32,
 90 19; O. TAR AIS "BUN ÓS
 CIONN" 20 11, 95 12; TAR O.
 "TAR CEANN" 111 28; OE O.
 "OE CIONN," "TRÉ," 7C. 7 9,
 13, 17 26, 63 11; AS CLEIT TOLA
 AR A O. (CIAIL?) 101 17;
 -LEADAIR 106 20; RO- 91 38.
 DRUIMNE, "DRUIM," 7C. 65 6,
 98 29, 117 45.
 DRUINE, MÍON-, "ÓRNÁIRO," 7C.
 83 16.
 DRUINEACAS, "DÉANAM ÉADAIK
 ÓRNÁIROIS" (?) 114 36.
 DRÚIS [14], 22 19, 44 8.
 DÚ, O. DO 2 3, 3 7, 10 9.
 DÚ, SÁ DÚ, 7C. FÉAC ADÚ, SÁ.
 DUAD, FÉAC DAOI.
 DUAD, "TRIOBLÓTO" 106 13.
 DUADUSEAC, "SRAUMÓA"; SLÓR,
 SOM, 7C. O. 64 9, 110 45.

ΘΥΛΗC, "συαμύα", θυμε, γc.
 ο. 111 24.
 ΘΥΛΗCΑΝΤΑ, 110 38; **πέαc**
 ατήνιμ.
 ΘΥΛ, ο. το 3 6, 13, 53 11; ο.
 αρ (?) 53 10.
 ΘΥΛ [96], ο. συαίσε, γc. 96 31.
 ΘΥΛΑC, ποτε, γc. ο. 41 31, 119
 7.
 ΘΥΛΙCΑC, ΘΥΛΑC [38].
 ΘΥΔΗ, (b.) 21α 15, 38 4, 68 21;
 -CΑCΑ 115 4.
 ΘΥΔΗC, CΑC- 64 33.
 ΘΥΔC [39], ΘΥΔΙC [14], 12 8,
 13 11; ι νο. (=mar ο. ?) 38 30.
 ΘΥΔ (nός, γc.) θυβε 35 10;
 -μαίCεαC 119 4; -νέαC 90 9;
 -ρέ 35 10; μίον- 99 27.
 ΘΥΒΑ, ΘΥΒΕ (b.) 32 23, 56 8,
 73 42, 99 31; CΘΟC- 122 11.
 ΘΥΒΑC, ic ο. θυτ 97 3.
 ΘΥΒΑC, 30 5, 36 7, 48 35; ο.
 CΑCΑ 27α 11.
 ΘΥΒΛΑCΤ, "CεμήρεαC" 80 2.
 ΘΥΒΛΑΙΜ, ΘΥΒΛΑC CΑC 79 6.
 ΘΥΙΛ [43], "πρίοιμ-αύβαC"
 "elementum" 13 8, 93 10;
 na ceitre θυίλε 5 31; ο.
 ("creatura") θαομα, θαυ-
 αCα, γc. 14 11, 120 19; ο.
 CεμεαC, θυμε, γc. (CΑCΙC-
 ion.) 34 19, 74 61; ο. ("μια-
 C") ομίC 117 6; ΘΥΛΑ
 "CύCΑCΑC" 74 36.
 ΘΥΙΛ (b.) "μιαC," ο. ι n- 44 9;
 ο. το 51 4.
 ΘΥΙΛΙC, θυμε ο. 111 21.
 ΘΥΙΛΕΑC, ΘΥΑ ο. 21α 2, 57 17.
 ΘΥΙΛΕΑΙΜ [51], "CρυCήCτεοιC"
 2 11, 9 11.
 ΘΥΙΛΕ, (p.) (na θυίλεαCα 109
 10); ο. (CΘOIM, γc.) 14, 43 6; ο.
 (πάπCεμ) 72 2; ο. (> "Cυα-
 CΑC," γc.) αν CΘOIM, CΘOIM-
 nΑIM, γc. 22 12, 24 28.
 ΘΥΙΛΕΑΒΑC, ΘΥΙΛΕΑ-, [36],
 ο. αν CΘOIM 76 6.
 ΘΥΙΛΕCΑC, CΑC. γc. ο.
 "CΑC, γc. CΥCεαCαC, γc." 119 16
 θυμε [79], 7 30, 48 29; nί ο.
 αν CΑC . . . 23 9.
 ΘΥΙΝΕΑC, γc. **πέαC** θυnΑIM.
 ΘΥΙΝΝΕ (b.) 52 33; **πέαC** CΘOIM.
 ΘΥΙΝΤΕ, **πέαC** CΘOIM, CΘOIM.
 ΘΥΙΝΕ, (b.) 83 16.
 ΘΥΙCΙCΙM, 23 26; ο. (> "CΑC-
 AIM") CΘO AR 24 5; p. CΥCΑC
 73 42, 110 22, 51; CΥCΑCΤ [25],
 21α 9, 31 29.
 ΘΥΙ, ΘΥΛΑ, γc. **πέαC** CέCΙM.

ΘΥΙΛΑ, **πέαC** ΘΥΙΛ.
 ΘΥΙΛΑΙΜ [11, 12], -ΑΙΜΗ [13]
 "ΑΙΜΕ," "CΘMÚCΑN", ο. ne 79
 24; ο. CΘO CΑC [C] "ba miau
 leis Δ CΑC CΘMÚCΑN . . ."
 113 9; Eriu v 70; SIBP xxx
 23.
 ΘΥΙC (<Θ'υC), CΑ ο. "CΑC C
 an CΘCΑC" 21 15, 70 6.
 ΘΥΙΝΑ [2], "CΥΛΑC," γc. 64 33,
 118 13.
 ΘΥΙΝΑC [190], "CΥΛΑC" γc. 106
 2.
 ΘΥΙΝ [46], 9 11, 46 3, 51, 62 14.
 ΘΥΙΝΑC [53], "CΘOIM," 37 23, 30,
 58 16, 85 47.
 ΘΥΙΝΑC [11], "CΘOIM CΘOIM CΘOIM"
 nό "CΘOIM" (?) 98 10.
 ΘΥΙΝΑΙΜ, ΘΥΙΝΑΙΜ, (ΑΙCΤΑ. γ
 nΑCΑC.) 6 9, 55 15; "CΘOIM"
 (?) 119 27; ο. p. a, um, "CΘOIM-
 CΘOIM" 86 23, 106 38; ο.
 AR ("CΘOIM CΘOIM AR") CΑC
 6 17; ο. CΘOIM AR 30 8, 40 14;
 p. CΘOIM [48] 85 47.
 ΘΥΙC, "CΘOIM," "CΘOIM"
 79 22.
 ΘΥΙCΑΙΜ, "CΘOIM, γc." 64 21,
 70 8, 73 44.
 ΘΥΙCΑCΤ, CΥCΑCΤ, γc. **πέαC**
 CΥCΙCΙM.
 ΘΥΙCΑΙC [150], mo ο., 25α 21,
 26 1.
 ΘΥΙCΑΙC [154], CΙC ο., 21 19, 25α
 21.
 ΘΥΙCΑC [38], 7 36, 25α 21.
 ΘΥΙCΑCΤ [25], 7 9; CΘOIM mo
 ο. το, 81 22, 90 23; -CΘOIM
 89 8.

e

έ, 1, 1αC; CΥCΙM, γc., έ, γc. 1
 14, 8 4; CΥCΙCΑC, γc. έ, γc.
 36 4; ic, γc. έ, γc., 2 9, 9 12, 17
 6; CΥC έ, γc., 17 6, 98 33;
 CΑC, γc. έ, γc., 3 24, 79 20;
 CΑCΑIM "έ, γc." CΘOIM i
 n-IONC "Cέ," γc. (CΘOIM CΘOIM
 CΘOIM CΘOIM CΘOIM) nΑ CΑ CΘOIM
 CΘOIM CΘOIM CΘOIM CΘOIM CΘOIM
 53 5, 91 35.
 CΑCΑ, **πέαC** CΘOIM.
 CΑCΑΙCΤ, γc., **πέαC** CΘOIM.
 CΑC [39, 171], 56 10, 88 1; CΥC
 CΙC 114 11; CΥC AR CΑC CΘOIM
 40 7.
 CΑCΑC [12], -ΑΙC [13].
 CΑCΑC [12], -ΑC [13] 82 10;
 -CΘOIM 89 22.

εαδτ, **φέαδ** **φεαδτ**.
εαδτ [95], " **κοινηεαλλ**,"
 " **σεαρε**," " **οιβλογαυ** " 11
 35, 21 13.
εαδτ [95], 92 2, 106 8; **νεαλλ**
εαδτα, " **νεαλλ** **υαϊβαις**, **γc**.
 73 1; **ε**. **ριοξ**, 49 19; -**αδαδ**
 93 25; -**αινεαδ** 89 9; -**βραδ**
 110 27; -**εορ** 122 9; -**εϋ** 118 16;
 -**εϋρ** 92 27; -**ιονεαδ** 92 33.
εαδταδ, **ουινε**, **γleo**, **γc**., **ε**. 64
 19, 85 7.
εαδττα [μαρ 3?], 10 33, 40 9, 107
 39, 109 4; **αρ** **ε**., 74 71;
 " **σεαλ**," **γc**. 103 28; **παυο** -
 70 22.
εαδτρονναδ (p), 92 12.
εαδτρονν-ηαορ, 107 13.
εαο [95], **σαδαιμ** **ε**, 71 13, 80 33;
ε. **re** **ουινε**, 57 22; **m' ε**. **re**
ελϋ, **γc**. **φικ**, 65 20, 99 26; **ε** **πα**,
 6 12; -**νυαδαρ**, 92 18.
εαο [95], " **ταμαλλ**," **re** **he**,
 46 44, 67 11, 74 22; **re** **he**.
n-οιλ, 85 44; **e**. **καυαικε**, **e**.
τοτ **αζαυ**, " **αρ** **λεαζαυ** **να**
συλ," 2 13, 37 38.
εαο, **is** **εαο** **τουεγim**, **γc**., **σο** . . .
 7 16, **is** **εαο** (" **is** **ε** **αν** **νι** **sm**,
γc.) **α-τα**, **γc**., . . . 10 32, 25a
 6 (leg. **ιαο** ?), 25, 37 20; **is** **εαο**
 (1. **λεατ**, **ann**, **αλμιν**, **αξ** **βειτ**,
γc.) **α-τα**, **γc**., . . . **σε**, **γc**, 22
 13, 42 27, 84 41.
εαοα, **οα** **n-εαοα** " **μας** **φευοιρ**
leis " 99 44; **εαοαιρ**, " **οο** -
σευβτεαρ " 110 16; -**εαοπα**,
 " **φεαοπαυ** **τυ** " 57 14;
φεαδ **φεαοaim**.
εαοαδ [55], 81 26, 93 26.
εαοαιλ [149], 7 28, 117 42;
οειξ-, 103 28.
εαοαμνεαν, 27a 14, 81 20.
εαοαμαρ, >**αοαμαρ**, 46 24,
 25, 73 22, 92 18; Acad.. Dict.
 E. col. 63; TD 2 17.
εαοαν [17], -**ρειυ**, 114 12.
εαοαηα, 98 4.
εαοαρβυαδ, " **i** **n-αιρτε**," 65 8.
εαοαμαρ, **οιρ**-, 97 12.
εαοοϋαδ, **i** **n-ε**. **αρ**, 22 4.
εαοαδιν [42], **τροιρ**, **γc**., **ο'ε**.
 " **τροιρ**, **γc**. **οο** **εοξ** " 80 13;
οαοιμ **ο'ε**. " **οαοιμ** **αξ** **τροιρ**,
γc. **οο** **θεαζαυτε** **αμαδ** **ο** **εειτε** "
 80 15, 101 11; **ουινε** **ο'ε**. (**αρ**)
 " **ουλ** **i** **βπαικε** **ουινε** (**i** **n-αζαυ**)
 . . ." 24 22, 101 12; **e**. **φειρξε**
οε, **γc**. " **φεαρξ** **οε**, **γc**., **οο**
κοιμειο **αμαδ**." 33 2, 34 7.

εαοταρβυα, 65 33.
εαοταρβυαδ. 29 19a.
εαοτλαιτ, 87 15.
εαοτροετ, " **soillsead** " **γc**.,
 92 38.
εαοτρομ, 67 13; **ε**. **εκοιμϋαλα**,
 42 8.
εαξ [95], 99 44; **αξ** **ε**. 8 12, 25a
 29; **ουλ** **ο'ε**., 26 7; **οαρ** **m'ε**.,
 121 20; -**δαταδ** 108 4.
εαξαλ, (**is**) **e**. **ε** 40 1; **bus**,
γc. **e**. 26 13, 48 8; (**is**) **e**. **οοim**,
 12 2, 109 25.
εαξαρ [17], **e**. **ελε** 93 34; **αρ**
n-e., 48 24; **εαξαιρ** " **cuneta**
i **n-εαξαιρ**," 29 11, 89 3, 113
 38; **αοιλ**-, 89 27; **φομαυο**-,
 89 3.
εαξεαοιμ, (**b**.) " **εαοιμειο** "
γc., 27a 29, 64 18, 95 2.
εαξεαοιμim, 98 23.
εαξεαοιμτεαδ, **ουινε** **ε**., 116
 22.
εαξεοιρ, **εαξοιρ**, -**αιρ** [42], 80
 33; " **ναδ** **ριαεταναδ** " (?) 98
 18; **neim**-, 106 28.
εαξεοιμλann, " **φοιρνεαρτ**,"
γc., 63 24.
εαξεοξ, (**p**.) " **ενε** " **γc**., 68
 2, 82 22, 117 51.
εαξεοιμαιλ, **εαξεαμαιλ**,
 27a 10, 68 31, 70 14.
εαξερυτ, 68 7, 79 11.
εαξευιμne, " **οεαρματ** " 76 3.
εαξλα, (**b**.) **am**, **γc**. **na** **he**., 31
 22, 96 1; **ο'**, **αρ**, **e**. 3 10, 30
 30, 75 8, 27; **e**. **αν** **φικ**, **γc**.
 " **e**. **κοιμis**," 57 5, 59 22;
is **ε** **m'ε**. " **αν** **τε** **α** **βρυιλ**
imnyte **οim** **n-a** **εαοβ** " 79 2.
εαξλαδ, (**nios**, **γc**.), -**λαιξε**, 6 37.
εαξλαις [127], -**λας** [130], 14
 2, 15 15.
εαξηαις, **i** **n-ε**. **αν** **φικ**, **γc**., **i**
n-a **ε**., 6 40, 21a 9, 74 21; **i**
n-a **ε**. > " **in** **addition** **to** "
 102 18; **οο-nim** **n-a** **ε**. " **I** **do**
without **it** " 30 21.
εαξηα, (**b**.) 3 10, 34 20, 59 1,
 75 27.
εαξηαδ, (**p**), 101 4; **ε**. **αρ** 68 7,
 101 53; **ε**. **ο'ε**., 68 14.
εαξηαιρτε, **ουινε** **e**., 13 3.
εαξραιμ, **e**. **τιρ**, **γc**., 105 8.
εαλα [4], " **εεις** " 49 4, 10;
 99 23; > " **ριοξαν** " 77 18,
αιρ-, 74 67; -**ερυτ**, 122 15.
εαλαδ, " **λαν** **ο'εαλαιβ**," 74 47,
 99 18; **βαιμ**-, 74 51; **βραοim**-,
 109 3.

ealaŭa, -ĉa [9], 72 5, 32, 76 16, 22.

ealaŭnac, ŭume e., 122 15.

ealŭa [4], 27a 24, 40 26; mĭl-

ealŭa, prim-ealŭa, 112 19.

ealcuinŝ, alĉ-, (i ŝcomair na n-arm), 75 38.

eallac [55], 42 38, 90 7.

éaló, ŭo é. ó, 39 4; p. -úó, -úó; ar é. 14 12, 64 15.

ealĉa [7, 8], 70 14, 78 23, 82 20.

ealĉac, bailŭ-, 117 36; ŝorm-, 93 2.

eam, eab [39], "cos ŝime, ĵc." áit-eam-ólúit, 83 9.

éan [61], 82 23; é. colum "éan, i. colum," 42 17.

éan-, éim-, péac don.

éanac. éanac [55], 79 30, 109 18, 118 6.

éanámáil, 85 5.

eanŝ, (b.) "cúinne" ĵc.; e. éadaiŝ, talíman, ĵc., 89 10,

96 20, 99 13, 119 26; e. an einŝ "taob le taob" 102 43;

-ólém-, 89 28; óir-, 70 15; -óláit, 85 40; -foirbĉe, 122 8.

eanŝnamĭ [28], "ŝaiŝeac." ĵc 72 20 83 20

éanlaic [13] 6 35; é. nime "é. an ai-ér" 21a 15, 37 31.

éan-máŭ, péac don-, moŭ.

éarac, péac éiric.

éaraim, é. é "ní maic liom é ŭo ŝlacac" ĵc. 21a 24, 48 11,

76 20, 109 20, 110 51: é. (pa) "ní maic liom á

toil ŭo óéanamĭ (i ŭtaob...)" 11 6, 33, 85 24, 109 23; p.

éara [3], 11 6, 21a 24; é. ŭo tábairt ar 67 35; é. re "ŝan

páilciugacŭ rom" 68 37; é. dá ilreacŭtáir 83 1; acáio ŭom é.

uáio 33 27.

earla, péac urla.

éarlaim [28], nam-patrún 25a 33, 52 19.

éarlámac, 64 11.

éarima, péac éirim.

earnac, péac iarn-

earr [39], "ŭeireac" 42 4, 53 6; "cúinne," ĵc. 74 36;

breic-85 5; caoil-6 5; caomĭ-96 20; sróil-70 15.

earrac [17, 55], ŝoil-83 15.

earracŭ, ĵc. péac eirreacŭ, urracŭ, ĵc.

eaŝ [95], (uisge) 49 8, 73 4; e. ruaró 42 23; -bán 118 21;

ŝorm-68 24; síĉ-68 29.

eaŝ [39], "easós" 71 17, 18.

eaŝair [185].

eaŝ-donĉa 21a 14.

eaŝbac, "óioŝbálac," ĵc. 72 23, 113 4.

eaŝbáio [149], 21a 16, 52 6; i n-e. bíŭ, uil, ĵc. 3 10, 120 25;

ŝan e. 55 10; m'e. "á bŭuil áŝ teasŭáil uaim" 52 4; a-ĉá

e. ar 85 47; ruair sé ruo, ĵc. ŭ'e. orm 31 15; ruaras ŭ'e.

ŝan... 65 16; teac na heasŭ-áŭa 6 25; ém-52 8; is e.

orm é, "is óioŝbáil ŭom é" 92 14.

eaŝbal, ĵc. péac asbal.

eaŝboŝ, eaŝŝab [11], 58 12, 15; airo-90 6.

eaŝŝa, éisŝe [2], "ŝealac" 2 12, 38 3.

eaŝŝáio, éisŝíŭ [136], é. n-aiŝoir 80 36; nemĭ-95 2;

croiŝ-117 32; ŝníĭ-46 25.

eaŝŝar, > "cuicim," ĵc. 52 9, 79 7, 86 8; > "corac" (?) 34 23.

eaŝŝcara, -ŝc-, 6 25, 21a 5.

eaŝŝraim, ní eaŝŝar ioĉ 73 7.

eaŝŝraim, "treasŝraim," ĵc. 79 4.

eaŝ-lac, -loĉ, 80 25.

eaŝlān [96], 13 6, 46 31.

eaŝnac, cúirt e. 199 22.

eaŝnamĭ [28].

eaŝonóir [42].

eaŝráim [42], croiŭe ŭ'e. re n-78 16; e. oimŝ "lot oimŝ" 73 20.

eaŝráim [35], "ŝŝaipeac" ? 73 11.

eaŝ-ŝáŭáil, "anŝocar" 111 9.

eaŝ-urra [mar 7, 11], "ŭume comarŭeac" 101 10.

eaŝ-urraim, 80 10.

eaĉ, péac ioĉ.

eaĉal [11, 12], ŝa ŝréime, ĵc. 41 48, 119 24; e. peirŝe 88 5;

-ŝlan 117 31.

eaĉar [17], "báŭ" 30 10, 107 20; -roŭ "le báŭáitŭ

luacŭ" (?) 68 1.

eiĉ-réio, "maĉaire" 74 49, 77 15.

éioeacŭ [11], 39 31, 58 18, 19; eac éioio "ĵ éioeacŭ cruarŭe

air" (?) 98 30.

éioean=éioŭnéan [35], -ŝlan 116 17.

éioio [136], "ŝráŭa" 72 4.

éioir, -ear, péac péoir.

eíðre, -ḡr-, ḡc. **ḡeác** oíðre.
 eíðtreabúac, "oíðirte" 54 11.
 eíðtreáan [96], 107 38.
 eíðtreise, (b.), 77 19.
 eíðreacét, 102 9.
 eíðceacét, 92 18.
 eíðceállú, dúine, ḡc. é. 75 26, 33a.
 eíðscríonna, dúine, é. 80 7, 97 40.
 eíðeam [101].
 eíðean [53, 54], 11 36, 16 7, 27 10; i n-é. 53 23; cara éigin "cara i n-am annró" 12 12; fear m'éigne "mo náma," ḡc. 11 13; do-ním eíðean ar 7 29; is é. do 1 9, 34 9; is é. so . . . 21a 2; ar éigin "i n-ainmdeoin" 25 10, 83 24; o'áis nó o'é. 75 43.
 eíðeantas, (p.), 62 14, 63 24, 92 41.
 eíðeas [23], "file" 72 9, 74 72.
 eíðin, lá, ḡc. é. 26 16.
 eíðne, (p.) (na -eáð 100 4); "braoán" > "laoc" 92 44, 100 22.
 eíðneac, "oian" 77 10.
 eíðneac, "lón o'iasḡ" 68 1.
 eíðrú, -reáúta, **ḡeác** ois-
 eíðrinn, "neim-ḡrinn" 82 14.
 eíðse, (b.) "ḡilíðeacét" 72 6; -ḡeal 79 14; éisḡ-file 70 14.
 eíðseac, 73 38.
 eile, **ḡeác** oile.
 eilit (b.) 27a 24 (téacs?), 69 25, 80 27.
 éin-, **ḡeác** don-.
 eimeac, oin- [55], "aḡarú," > "onóir" 7 7, 21a 13, 48 32; ar eimeac, ar ioncáib "i látair," ḡc. 21 18, 25 1, 44 14, 63 38, 94 9; ar a hioncáib > "a bpuil sí aḡ tóeanam air," "a cusbóir" 78 13.
 eimeaclann [11, 12], 100 20; tugas ruo o'é. i n- 52 35.
 -éir **ḡeác** éirḡim.
 eire, oire [2] (aire 21a 12, 73 23), "ualac" ḡc. 10 8, 26 30, 31 18, 32 14.
 eirḡ, **ḡeác** téirḡim.
 éirḡim, (poinb. do éirḡ 85 29, do éirḡiosodair 120 16; **pón. láit.** -éir 66 3; **Coirḡ.** do éiréaḡú 52 9; **Onduirḡ.** ná héirḡeacó 67 36; **p.** éirḡe [3], 20 1, 66 3.

éiric, éaruiac [10], é. **ḡáise** críost, ḡc., 10 36, 23 30; é. i n- 12 10; o'é, i n-é. **ḡáise.** ḡc. 27a 15, 59 11, 82 21, 86 38.
 éirim [10, 13], éaraim [10], éarima [2], "ḡluasacét" ḡc. 78 14; com-, 104 4.
 eirreacó, éarraó [11], "éaḡac," ḡc. 43 5, 46 36, 98 32, 105 6, 122 11.
 éis, éise ("oiaíó"), ar é., 52 19; o'é, 5 25, 7 20; oá é. "ruo eile o'e" 32 9; o'é. fileacó "ar aiteris fileacó," 99 5.
 eistöe, **ḡeác** a h-.
 eistöim, é. tú, 6 39; é. ne pocal, ḡc., 25 1, 25a 33; é. pocal, ḡc., 17 31, 25a 27, 100 3; **p.** éistöeacét [24], 1 5, 6 39.
 eistöir, "oruim talmañ," 29 5.
 eis-íóúan, "cionntac," 60 22.
 eisiomláir [148], 54 17, 95 23.
 eis-ionhraid, "cionntac," 78 2.
 eisléine, 39 29.
 éisleis [13], "faillise," ḡc., 73 12.
 eis-síóú, 39 23, 25, 73 39; "buaíóirte aigne" 39 10; m'fear eissíóú "mo náma," 101 51.
 eite, 73 7; e. láit > "laoc," ḡc., 21a 9, 45 12, 107 3, 110 31.
 eiteac, **ḡeác** eirḡim.
 éiteac, "bréasḡ" 51 7.
 eiteac, -ll [12], 85 5, 117 47.
 eirḡim, "oíultaim," ḡc. 52 35; **p.** eiteac [55] do-ním t'e. "obaim tú," 94 5; e. o'fáḡail fa, 80 28; tui fa e., 120 8; fear a h-eirḡis, 120 4.
 eitne (p.), 57 12; na heitnóe, 55 17; (Acad. Dict. E. etne.)
 eitre [2], **ḡeác** eirḡise
 eitreac, lios e. "ḡar o'iasḡ"? 117 35; bóinn báin- (?-íeris sna ll.) 100 22.
 eitreac, óir-, 60 42.
 eirḡise (=eitre), "iomaire" an oá e. o'áóráó, 50 5; ar t'e., 50 6; (Acad. Dict. etarche).
 eo [108], "crann," 2 5.
 eo [108+l. 651], "braoán," > "laoc" 73 35, 117 36; e. tobair na trócaire, 23 6; -mairḡe, 74 2; -míóúarn 89 14.

eočair, ea- [185], 9 10, 55 12;
e. meanma, 78 17; e. uoō čosz,
76 21; e. m'aitriže, 52 38;
e. na riže 71 23.

eoin, pēac éan.

eol, iul [96], "eolas" 34 27;
"eolas na slize," 7c. 17 1,
24 26, 25a 24; e. banba 74 1;
beir e. uo "treoruiž so uči"
74 4; ní he. uoim é "ní
féaduaim é" 32 10, 60 16; mar
buō e. "mar o'féaduaim"
11 16; > "béas" "náduir"
7c. 24 21; e. ar. . . so 74 70.
eolac [17], "treoruiže" 1 13;
"pile," 7c. 24 26, 30 14,
77 24.

eolas [38], beir e. uoim 74 1;
e. áite "slize so háit" 74
72; lučt eolais "uoaine
požluma" 75 10; teačt im
e. "teačt an treo-sa 12 12.
eolcuire, (b.) "brón" 7c.
20 41, 27 5, 63 22.

f

fa^e (neáinn.) + tuilln. nó áins.
91 41, 114 39; +pona. púm 53
24, púo, pút, púo, 3 32, 84 43;
paoi 38 21; púite 30 27;
púm(n), pún(n) 44 4, 9; púib,
póib, paoib 1 3, 43 5, 45 2;
pútaib, púta 10 21, 74 4; +aitc.
pan^e 114 8, pan n- 5 13; +aiō.
šealb^e paō 2 4, 114 1; paⁱ
(<pa a^e) 85 24; pa h- (<pa a h-)
15 15; par n- 40 24; pa n-
(<pa a n-) 10 6; +coib. pa
n- 2 7, par^e 5 23, crann, 7c.
pa čoraō, 7c. 98 25; pa
čloroēam, "i raon čloroim"
86 24; pa čonn "oe síol Cumn"
91 44 93 50; "i otaōb" 7c.
31 28, 52 13, 117 40; žuin
pa žuin 78 18, 86 19; pa črí,
7c. 23 22, 39 7, 81 22; "roim"
65 20, 25.

fáball, (f.), pto -ail 45 7.

(f)ábra, (p.) "ribí ar comlaio
na sílte" 19 2, 21a 2, 99 30,
114 14; "comla na sílte"
27a 26, 32 12, 52 14, 75 8;
craoū- 114 14; -ouū 119 2;
-mall 54 24.

(f)ábrač, monz- 106 5.

fačain, pēac počain.

faō, foō [38], "faiwe" 59 35,
74 15; a f. uo bí . . . 101 34;
an p. uo bí . . . 34 12, 86 19;

a f. žur iompuiž sé 59 15; ar
puō áite, 7c. 25 5, 41 15, 73
40, 77 8; teačt, uol, 7c. 1
ūpaō 1 3, 6 7, 58 15; ar paō
"so hiomlān" 26 33.

fāō, pēac pāt, ráto.

faōa, p. nač puarais 97 3; p.
uam ann 34 31; (is) p. tū
uam "is ro-paōa an aimsir
atá tū i ūpaō uam" 40 21;
(níos, 7c.) faiwe, foīwe 3 13,
60 17, 65 38; faio-eačtra 70
22; faio-fēar 24 28.

faōáitca, pēac po-óáitum

faōū, fu-, -ōū [39, 96],
"saiūbreas uime mairb"
7c. 42 41.

fa-ōeara, pēac po-o.

faouižim (aižta. 7 neáinn)
"aōnaim", "lasaim" 58 1;
faouižeann an teime púm 30
27; faouižim pa čeinro 58 1;
p. paōō, -āō, -āž 30 27, 58 1, 7
88 2; p. ceāta "cioč teimeāō"
24 28.

fašail, fašūail, 7c., pēac uo-
šeibim.

fāšbaim (fāisc. púisf- 15 17,
paoicf- 6 33); críoč fāšbaim ar
sžéal 7 23, 21a 8; p. fāšbáil.

fašlus (leg. iāō-lus "bind-
weed" (?) 93 26.

faičil [150], "seāčaint," 7c.
78 1.

faičsin, faičte, 7c. pēac uo-
čim.

faičte, -žt- (b.) 7 6, 66 5.

fāto, -č [112], fāto, -č [38], 3
19; an p. "Críočt" 9 7, 13 3,
21 12; žac pāto (ciail?) 93
39; oāš- 93 2; ban- 97 10;
-breāč 81 6; -čiall 109 14;
-pile 109 22; -šopraio 118 18;
-leābar 109 4.

faišrim, 7c. pēac po-.

fail [193], "braisléao" 7c. 49
4, 114 12.

fail [193], "cro muice," 7c.
118 4.

fail [14], "osnaō,"

fail, "foisze" im, 7c. f. 21 10,
30 18, 59 22, 67 21.

faiłce, pēac połc.

faiłžeac, "le braisléaoaib,"
7c. 117 44; crunn- 119 4;
snāč- 96 31.

fāilro, faoi-, 17 30, 41 16,
92 4; pēars f. "lučt" ? 40 4
(pēac brón p. LCAB iv. 96).

paill [14], p. (ar), 6 5, 21a 8, 86 15; ouine, páirc, gc. ar p. "san éosnam" 213, 75 1, 93 6, 14; "paillige" p. oo éabairc, o'páigáil, i n- 40 9, 79 21; ní éirí p. ar mo tuirrise, > "bim as síor-éoinéad" ? 86 40; preasra paill 14 15.
 pailligim, p. é (oo téanam, gc.) 6 39, 52 31; p. pa 75 40; p. pailléad 52 31.
 paillm, péac paillm.
 páilte, páoilte, 30 21; buairt, bann, gc. p. 19 11, 110 4; pior- 107 23; p. oo 19 9; p. re 19 13.
 páilteac, páoil-, 19 10, 116 22; porbp- 19 11.
 páinne, (p.) 89 11, 14.
 páinneac, earla, gc. p. 101 25.
 páirbríog, gc. péac poirbríog.
 páirce, (b.) 10 37, 70 2, 109 21; sluas- 117 19 (páoirn. tolln.?)
 páire, (b.) fear p. 10 8, 21a 1; m'p 21a 10; é o'p. 75 4; as comh. cruir 96 1.
 páirsing, -seang, cír, gc. p. 105 1; saim p. 3 32; puinneos p. 85 40; poraire p. 96 38; (is) p. an sóo troda 119 23; (níos, gc.) -e 129 3.
 pársingse, -seangsa, (b.) 54 21, 120 1.
 páisóine, (b) "cairngire," gc. 75 20, 28, 97 21, 26; p. átar, "p. i o'aoib átar" 97 32.
 páisnéis [13], "innisín" 7 20, 120 37.
 páitceas [38], 11 34, 34 5.
 páitceall [54], -ill, 90 6 (=paicill IGT 150?).
 pál [96], p. oo 70 9; p. le 109 23; p. a scraic 110 13; p. troisín 113 20; p. náim, gc. 46 28; le a bpean i bp. (?) 42 31; gnát- 49 5.
 pála, péac pail, pola, gc.
 pálaig, péac pail.
 pálaic, péac polaic.
 pállsa, ouine, ruo, gc. p. 12 13, 26 29; neam- 74 73.
 pállsaic, oo-ním p. 43 11.
 pán, péac is, pa.
 pán [96], "pánaró," "cuir íseall i o'talam" 29 15, 52 24, 119 18; coir-páin-tuig (?) 19 11; -poirbte 118 2.
 pándaró [4], teac re p. 15 22; beirim re p. é 40 14; síos re p. "as meacá" 93 18.
 pándaim, péac anaim.

pándaimo (p.) 53 24, 57 9.
 pánn, ouine, gc. p. 87 3, 102 41; polt, sróil, gc. p. 8 12, 85 4, 91 17; crann p. "pa mór-toraó" 87 32; -álaim 83 17; -éam 113 4; -poirbte 56 6; -slan 99 25; -tulaic 73 5.
 páobdar [17], san p. 48 4; p. so scolis 42 45; -te 67 5; céao- "neart na hóige" 53 1; toll- 50 1.
 páobrac, colis, caic, gc. p. 85 15; suic p. 24 3; pite p. 80 14.
 páoi, ní p. le "níos pós, gc." 68 11.
 páoi, =aoi ? 101 48.
 páoiú, "sáir," "puaim" 81 30, 85 46, 110 20, 21, 22.
 páoile [145], -eann [12], -eannán [35], 49 10.
 páoilir, -lte, gc. péac pái-
 páoiseam, -im [28], páosam, "maoluic" "sólás" gc. 39 23, 24, 29, 30.
 páoisíoe [143], -oim [144], 25a 1, 55 5.
 páol-cú [21], 73 5.
 (p)áomáim, "aontuigim," gc.; p. t'impríoe 102 20; p. umla 31 23; p. an érois 38 10; p. peacá, gc. 20 10, 55 11; p. gníom oo téanam 3 25, 10 13, 62 3; p. leat é 110 42; p. uic é 2 15, 109 13; p. (p)áomáicim [148]; páomá, oo-ním neam- 95 7.
 páon, -luig 73 20.
 páosam, péac páoiseam.
 párraó, ic p. 64 30.
 párraio, 27a 22.
 pás, "polam," gc. oias p. 110 46; poirgneac p. 68 12; stios p. "aoib san éosnam" 90 4; -polam 122 18.
 pásac [55], 20 18, 19, 41 35; pásaic (>ao.) "páoiam," "polam," gc. 68 13, 85 13.
 pásaró, =posac, nó leg. pásaró? 7 36.
 (p)ásaim, 17 28, 19 15, 90 9; p. pás [38], 17 26, 21a 9; -páirce 117 41.
 pásuigim, "creaicim," gc. 75 44.
 páic, páú [38, 95], "aóbar" 17 25, 83 3, 8, 109 14; an p. 'ma bpuil 65 18; an p. pa bpuil . . . 54 15, 100 26.
 páca, péac poica.

ῥάτᾰδ, " pártocamail " 75 33a, 118 11.

ῥεῶσ, (ῥ.) 101 39; ὀ.ῥ. ᾠ δ αἰετῖς 57 37.

ῥεῶσαιμ, ῥ. lām, glūn, toil uime, ῥc. 30 22, 88 5, 95 5, 106 33, 108 9; crann ῥεῶτᾰ 82 15; ὀruro-ῥεῶτᾰ 70 22; ῥ. ῥεῶτᾰ 30 22; ῥ. ὀο bainc ᾠ h- 59 11.

ῥεῶσαιμ, -ῥ-, -ῥ-, ὀεᾠ-; ῥ. (uaim) é " ὀo-cím é " 21a 19, 36 5; ῥ. é " meῶσαιμ " " ὀsrúuúisim " 21a 19, 27 1, 2, 46 24, 25, 111 11; ῥ. é " look forward to," " expect " 48 19; ῥ. é " tuḡaim iarraḡt ar " 46 25, 69 17, 87 22; ῥ. é " ὀo-beirim aire ὀo " 13 2, 40 21; ῥ. ᾠ n-imhe reampa " ὀllmuḡisim ḡḡḡḡ ὀomní n-ḡḡḡḡ " 89 14; ῥ. cía . . . 26 21; ῥ. mar ᾠτᾰ . . . 27 2; ῥ. ar " cuimnḡisim ar " " have regard for " 11 1, 27 8, 56 2; ῥ. ὀo " cuimnḡisim ar " " cuirim san áiream " ῥc. 5 12, 93 34, 95 2, 103 22; ῥ. p. " ὀsrúuúisim " ῥc. 21 22, 94 2; ῥ. ῥεῶσαιμ [148] 24 10; ῥεῶτᾰ, -ῥ-, -ῥ-, -aim 10 9, 32 23; ῥεῶσαιμ, -ῥ- 46 25; 95 2; ᾠ ῥ. " i ḡcompar-áro le " 37 23, 25; ar ῥ. " ὀo réir cosamlaḡta," ῥc. 10 9; tuḡas ῥ. ar 32 23; ὀeḡ- 95 2.

ῥεῶτ, εᾠτ, ῥ. oile, " uair, la, eile " 39 12, 58 10, 72 12; ῥ. n-aon 20 18; ar e. 3 14.

ῥεῶ, ῥεᾠ ῥιῶ.

ῥεῶ [95], ῥ. ná poirḡeann 29 33; ar ῥ. bliḡóna, ῥc. 27a 11; ῥ. (" ar ῥεῶ ") ᾠra ὀ'osḡolᾠ 21a 2; re ῥ., " ar ῥεῶ " 10 8; ar ῥ. " ar ῥεῶ tamail " (?) 93 18; an ῥ. nac ὀruil . . . 63 4; (ar) ῥ. éireann, ῥc. 6 40, 20 25, 75 21.

ῥεῶτᾰ, (ῥ.) " caolᾠ " 99 34 (ῥeῶtᾠ ḡḡ ᾠl.).

ῥεῶσαιμ, " is rétoir liom " 10 13; ῥεῶtᾠ ḡḡn teᾠt, " ní ḡḡḡḡ teᾠt " 74 71; ní ῥεῶσαιμ é " ní ῥεῶσαιμ é ὀ'ḡḡḡḡ, ῥc. " 86 23; ní ῥ. ὀiom é " ní ῥ. é ὀo ὀḡḡḡt " 58 23; ῥ. ῥεῶtᾠtᾠ, éᾠo- [148].

ῥεῶtᾠ [37], -aim [10], 89 1, 91 30, 48; -róir (?) 38 10.

-ῥεῶtᾠr, lᾠt. 1. ὀo-ῥ. 66 5, 80 22, ní ῥ. 50 21; 3. ὀo-ῥiῶir 111 8, ní ῥiῶir 29 8; 1. ní ῥeᾠsamar 92 35; pon. neamḡ 2. -ῥeᾠsᾠ 105 12; tol. 3. -ῥeᾠsᾠis 37 35; p.ḡḡḡ. ḡeᾠsᾠ. ní ῥeas 1 8, 64 9, ḡḡn ḡḡr ῥeas 91 8, ro-ῥeas 91 34; ḡo minic mar eᾠḡḡḡḡt, 66 5; ῥeᾠ eᾠsamar.

ῥεῶtᾠ [39], " baincreᾠtᾠ " 29 35, 55 13.

ῥεῶtᾠnnᾠḡ [22] 46 2.

ῥeᾠmannas, (ῥ), 1 16.

ῥeᾠsaim, ῥc. ῥeᾠ ῥeᾠsaim.

ῥeall [39, 65], 84 26, 28; p.ḡḡḡ, ῥc. fill 63 14; ῥ. ar 101 10; ῥ. tᾠoḡḡ ὀo 55 6; -ḡḡḡḡ 44 12.

ῥeallaim, ῥ. ar 45 9, 50 15, 91 19.

ῥeallᾠm [51], 60 16, 75 19.

ῥeallᾠtᾠ, uime, ῥc. ῥ. 14 7.

ῥeᾠr [61], 10 39; barr p.ḡḡr 79 27; -ḡort 107 3.

ῥeᾠr [65], ῥ. c.ḡḡḡḡ " náma " 43 8; ῥ. ḡḡḡḡ, ῥeᾠ ḡḡḡḡ; -ḡuam 92 35.

ῥeᾠrᾠ [55] 29 19a.

ῥeᾠrᾠ, tᾠr, ῥc. ῥ. 72 12.

ῥeᾠrᾠt [26], p.ḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡ ῥeᾠrᾠtᾠ an ḡollánḡis 83 19.

ῥeᾠrᾠm, " ὀoirḡim " 30 4, 39 5, 21, 40 29; ῥeᾠr-ḡᾠtᾠḡar ḡḡas 75 25; " tuitim," ῥc. 26 16, 48 22; ῥeᾠrᾠḡ ḡlḡir ḡᾠḡ 93 20; ῥ. ῥeᾠrᾠm [149], brᾠon, cḡḡḡ, ῥc. ὀ.ῥ. 39 21, 75 21; ῥ. i neas ruḡḡḡ 42 23; ῥ. (" ruil ") tḡḡḡḡḡis 48 32; ῥeᾠrᾠ 48 36.

ῥeᾠrann [11], 3 27; ῥ. tḡḡḡḡis 25a 21; -ḡᾠḡḡḡ 89 21.

ῥeᾠrannᾠ [17], " ῥeᾠmeoir " ῥc. 83 15.

ῥeᾠrb [39], ῥ. (" cuᾠḡeᾠ " ?) ḡᾠḡḡe 119 22.

ῥeᾠr-ḡḡ, 112 6; cuam- 89 15; ῥeᾠrḡḡḡḡ-ḡᾠrᾠ 89 7.

ῥeᾠrᾠ, cḡḡḡ- 112 5.

ῥeᾠrᾠ, ḡᾠro- 83 18.

ῥeᾠrḡ [39], ᾠ-ḡᾠ ῥ. orm re 25a 26; ῥ. tḡḡḡir 10 17.

ῥeᾠrḡisim, ῥ. uime, 100 26.

ῥeᾠrr, is ῥ. (1. " luḡᾠ ") ὀḡ ḡᾠḡḡ 32 2; ὀo b'ḡeḡḡḡ-ḡe an cḡḡ, " ní beᾠ ḡᾠ ḡḡḡ tinn " 30 13; ḡᾠ ῥ. 53 6; ḡᾠr ῥ. 52 10.

peart [90, 95], "uaig" 30 29, 48 19.

peart, riort [95], "míorbail" 25 7, 10, 26 22; "cuimáct" 7c. 51 11, 122 19.

peartaim, péac pearaim.

peartaís, p. mara 91 52.

peas, peasda, 7c., péac -peasda.

peasda (p.) 17 30, 23 18, 122 13.

peasda, 6 6, 81 28; buú-easda 108 20.

péata, "oána," 7c. 105 8, 117 49.

peiceamh [51], > "litigant" 101 22.

peiceamnas, (p.) > "preasgar-
táct 1 otaobh piac, 7c." (?) 101 15.

(p)éioir, -ear, 27 10, 44 4; ní hé. 50 . . . 44 8.

peiomh [41], "gníomh" "obair" 10 3, 31 4, 34 14, 48 22;

120 14; > "gníomh oecair" 10 29, 29 34, 57 1, 114 37;

cuirim o'p. ort é 111 23; a-tá o'p. orm 121 34; p. (oo)

"seirbís, 7c. (oo)" 55 9, 85 43; m'p. "seirbís oom"

11 12; "troio," "saisgeat" 31 22, 82 1, 28, 85 26, 110 35;

cur peatma (péac cur caí, 7c.) 73 39.

peise "barr" 25a 11.

peil [14] 18a 1.

peile(b.), 68 35, 120 1; péac piál.

peill-, péac peall.

peilm, (b.) "caí-barr," 75 40, 91 49.

peim, péine, bu(ó)-oéim(e).

2 12, 22 14, 39 6, 42 35, 121 21; éireannac p. "é. coim maí"

89 1; áct các p. "áct các coim maí" 79 17.

peinrò, -nn- [52], 68 42, 85 29; piat- 82 10.

peinnroeaáct, 89 5.

peire "riast ó pui" (?) 114 34.

peis, (b.) "pósat" 7c. 40 20, 48 9, 17, 64 15; p. le 104 18;

peis- 48 3; -teas 111 43.

peit "sineu" (?), -iomáat 83 9, peit, "cium" -innbeacac 89 6.

peitim, p. é "oo-beirim aire oo," "cosnam," 7c. 3 29, 7 34,

9 10, 12 13, 21 8, 54 10, 58 8, 39, 59 36, 67 50, 71 16, 73 32, 34,

75 41, 44, 82 12, 85 18, 96 5, 22; luét rom peit 29 28; p. air

"panaim leis" 88 36; p. 50

"panaim 50 . . ." 97 6; p. peiteamh [51, 101], peitim [150],

as p. ar các, "as cosaint cáig" 26 35; p. ort "oom

cosaint péim ort" (?) 3 28; o'p. ar peirg "mar cosaint 1

n-asatú peirge" 14 16; fear an peitine 85 18; am an peitine

"am éirge ó coisatú" 27 2; ar tí a peitim 21a 1; coim-

"poraire" 117 28; in- 85 18. peitle, peatla [145], peit-

leann, péat- [11, 12]. peitiméac, "aireac" 92 43;

117 35. peitiméoir (p.), "fear faire" 96 17.

peochar-briaáct, "searú," 7c. 111 18.

peoige, "peoigte" 56 6, 59 19; slim- 83 17.

peoil [149], 78 13; -foáil 79 1.

piabras [38], 117 50.

piac [64], (éan) 8 7; loimn- 117 25.

piac [60], "luac" 20 43, 39 2, 66 12, 67 52, 107 20; m'piaca

"airgeat atá asam ar ouine" 3 9; "airgeat atá as ouine

orm" 7 22; o'piacáil "o'uib-
liogáir" 59 23, 95 6.

piacáil [10], 1 7.

piatú [95], "tír" 7c. 70 3, 89 5; p. ar piatú 93 6; mín- 101 34.

piatú [95] 112 17; -gleann 74 12.

piatú [6], "pinné" a-táim im piatúam ar 10 9; is oá piatúnaib

oom é "is léir oom é" 37 7. piatú [6] "taoiseac" (?) ar

piatúam 106 31; 5an p. 106 7.

piatúac [55] 68 20; fear, 7c. piatúais 32 1, 59 6; ní p. 5an

86 13. piatúaróe, (p.) 83 10.

piatúail [13], 52 29; fearaimn- 86 21.

piatúamail, 83 8.

piatúnais [3], p. ar 21a 21.

piatúuigim, 65 9, 102 16.

piatúrac, "piatúil" (?) mar piatúrac 86 38.

piatúraigim, piatú-, p. oe 66 14; p. é "táim piatúraigead

'n-a taob" 60 17, 68 38, 77 25, 120 26; p. -aige 120 26; -aigir [150] 68 38; m'p.

"m'piatúraigead" 114 2; oo-
nim p. 76 24.

PIAL, uime, gníom, 7c. f. 19 8; (níos, 7c.) péile 120 3; -mna 70 19; -ruire 73 28; -gníom 97 45.

PIALCAR, "PIAL", 13 4.

PIALLAC (P.), "ORONG" 29 29, 35 1.

PIAN, PIANN, (b.) 82 16; rí- 70 19.

PIAR [96], -BARR 79 27; -éloréac 114 2; baçail- 66 13; bairr- 49 9, polt- 64 32; coill-PIAR- 306 28 93.

PICE [131], 29 5.

PICEAC, 7c. PÉAC PÍOÇAIM.

PIC-LINN (téacs?) 97 35.

-PÍOIR, PÉAC -PEADAR.

PÍŠIM, P. PÍŠE [3], 114 2, 119 36; snóill- 33 10; PÍŠEAC 114 11.

PÍTE [21], 116 9, 19.

PÍLLIN, (AISTE. 7 NEAMA.), P. ŠILIN, 7c. 41 40, 98 17; P. (oe) "coisim (oe)" 40 9, 48 18, 67 34, 109 19; P. AN BÁIRE AR 52 27; P. PA "ŠÉILLIN OO" 110 30; "CÉŠIM, 7c. AR AIS" 89 7, 108 12; O'PÍLL SÉ 'N-A PUAČ "OO ČOSNUIG SÉ BEIT 'N-A PUAČ" 36 3; P. PÍLLAC 48 18, 98 17, 110 30; P. MONŠ 99 30;

PINE [1], 17 23, 35 4; PEAR P. 47 1.

PINEACAS, (P.), 106 38.

PINEAMAIN [10] 25 7; > "PÍON" 83 13, 92 16, 109 18.

PÍIRO, "DEIREAC" 48 13.

PÍINÉ (P.), "PÍONNAISE," 7c. 46 8, 58 1; LÁ AN P. 9 1, 11 28.

PÍOC [95], 3 9; P. AN UBAILL "P. OE ČIONN AN UBAILL" 40 18; -ÓANA 87 17; -RÚN 121 15.

PÍOÇAIM, PÍUÇAIM, 42 23; PÍOÇTAR PROS 83 5; P, PÍOÇAC, PÍČ, PÍUČ 23 24, 40 1, 88 11.

PÍOÇÓA 92 30.

PÍOÇMAR 70 21.

PÍOČ [71], "COILL" 2 8, 73 34; "AOMAO" 42 40, 78 8, 119 35, 36; "CRANN" 41 49;

> "POLT" 70 22 (?), 79 13; OAIM RE P. 99 21; CRANN, ŠEAS ÓS P. 17 25, 35 16; ŠEIS- 39 33.

PÍOČAC, PEACAC [55], "CAOLAC," "AOMAO" 7c. 60 1, 99 34.

PÍOČBAC (P.) "BOŠA" 78 2, 111 18.

PÍOČBAC [12], -AIČ [13], 38 19; POLTA PÍOČBAC 109 17.

PÍOČRAC, -AIČ, (b.) "COILL" OOMN- 106 21; AOM- 85 4.

PÍOŠAIR, PÍAS- [185], "SAM-AIČ" 6 13, 78 25.

PÍON [95], 42 44, 80 8; -OEOČ 100 2; -OONN 113 10 -PÍUL 40 14, 48 1; -ŠORT 42 2.

PÍONŠAL, (b.) 79 18, 109 17.

PÍONN [166] 63 11; -BUAC 114 11; -BURÓE 114 7; -ČORR 122 7;

-ČRÚ 67 3; -ČARLA 101 30; -PÍAR 102 23; -ŠEAL 99 39;

-MÍIR 100 12; -RÉTO 117 13; -ŠOLUS 122 12; -TE 99 35;

-TEAC 114 39; -UČT 82 23, 112 2.

PÍONNAIM, "PIAPRAŠIM," "OO-ŠEIBIM PÍOS," 7c. 3 14,

5 5, 33 3, 67 21, 29 31, 72 11, 85 20; "CUAROUŠIM" 34 11;

P. PÍONNOČTAIM [148] 37 19.

PÍOR, (IS) P. ŠO . . . 95 26; ŠLIOČT P. 17 5; PÍOSP. 38 7; MÁŠ P. (OUIR) 62 11, 107 33; MÁŠ P. ČÚ 29 4; -ARÓBSIŠIM 99 28;

-BUN 117 44; -PEARR 3 5; -PEAR POŠLA 40 26; -LÁIN-OÍOČ 87 1; -LEABAIR 122 16; -RINN 92 46; -ČÓIR 109 14.

PÍOR (P.), "PÍIRINE" IS É A P 87 12; OO-NÍM P. OE, "PÍORAIM É" 97 26; P. PLÁČA "CEART AR AN RÍOŠAC" 93 48; "CÓIR,"

"CÚTEAM" (?) 95 26.

PÍORAIM, 62 11, 93 3, 7.

PÍORTAC, CROS, 7c. P. 41 2; PÉAC PEART.

PÍOS [70], PÁTO PIS 21 12; TOBAN PIS 72 21; IUL ŠO BPÍOS "ŠEAL AS EOL OO ČAC" 90 19;

ŠAN P. "ŠA ČEIT" 6 18; CUIRIM P. UAIM AR "SEND FOR" 104 16; AR P. OOMNAILL OAM "AN MÉRO IS EOL OAM AIGNE OOMNAILL" 91 49; ŠÁ PÍOS NAČ, "b'PÉTOIR ŠO . . ." 46 23,

90 9; PA PÍOS "ŠO OČI" 107 16; O'P. "ŠO OČI" 20 3, 20, 31 21, 69 14, 70 12, 82 40, 99 29; AR BP. A PRÉIME 67 12.

PÍOSRUIŠIM, P. É, OO-BEIRIM CUART AIR 58 19.

PÍRE, (b.) RÍ, EOL 7c. P. (ČAOIR. MAR AIČ.) "PÍOR" 15 2, 7, 17 4, 31 6, 42 10, 61 16.

PÍRČAN, PÍORACON [35] 20 3 37 5.

PÍRČANAC, (P.) 120 29.

PÍRČANOA, -ČANNA, -ČANTČ, OUME, 7c. P. 46 57, 81 6

ῥῖρῖννε, (b.) 20 32.
 ῥῖς, (b.), "αἰσῖνς" 59 34.
 ῥῖσῖρ, "ῥῖρῖ" 115 9.
 ῥῖτῖεαῖλ [12], 68 33.
 ῥῖτε, ῥῖεαῖ, ῥ. ῥ, 81 39, 99 34.
 ῥῖτε, "οἰαῖρ, ῥ., ῥῖτε" 119 26, 30.
 ῥῖυ, ῖς ῥ. μέ ε, ῥ. 12 7, 20 32, 69 19, 110 8; (ῖς) ῥ. ε . . . "νῖ λυῖα εῖ νά . . . 16 2; ῖς ῥ. ε ἄν . . . "cúis ṡnait̃ uon . . . ῖς ε ὀ ε 68 24; (ῖς) mór̃bus ῥ. ε 25a 31; ἄ ῥ. ὀ'ῖορ "ἄ ῥεῖδῖς" 91 42; m'ῥ. ὀε "ἄν μέρῖο ὀε ἄς ὀύ ὀαμ" 100 21; ὀο ὀ'ῥ. ῖοῖνν (ῥῖυ + ἄῖνς.) 27a 4; níορ ὀ'ῥ. leis "níορ ῖεαρτ leis" 117 30; ῖς ῥ. μέ ῖο ὀ'ῥῖλ sé . . . "tuillim é ὀο ὀεῖτ . . . 46 55; ῖαν ῥ. ("without even") ἄν ῥεαῖρῖ, ná ὀρεαῖρῖ, ῥ. 20 9, 46 9, 75 39; ná ὀéιν ῥ. ἄν éιν-ῥεαῖρῖ 20 9; ní maῖt̃ leis ῥ. éinreῖce ὀο ὀῖλ ῖαῖῖς 117 30; ῥ. ἄρ ὀáῖl sé "ῖς ῥ. τῖαῖτ ἄρ ἄρ ὀáῖl sé" 103 31.
 ῥῖυῖαῖμ, ῥ. ῥεῖῖ ῥῖοῖαῖμ.
 ῥῖαῖτ, [91+], (ῖαῖῖρ. tolln. ῥῖαῖτ 73 11), 15 16, ῖῖ- 85 21; -ῖéinnῖρ 82 10; -ῖῖn 107 19; -ῖοῖῖ 111 42.
 ῥῖαῖτεαῖνῖας [38], 37 2.
 ῥῖαῖτεas [38], 109 7.
 ῥῖεαῖ [39], 68 20; > "neam̃" "slánuῖῖ" ῥ. 3 21, 12 7, 48 6, 20, 24; ῥear ná ῥῖeῖῖe "ῖoῖῖe" 48 30; -ἄrsaῖρῖ 105 36, -ῖóῖ 106 15; -ῖuaῖρ 105 17.
 ῥῖεαῖῖῖ, ῖεαῖ, ῥ. ῥ., 67 48, 74 47.
 ῥῖεasῖ, (b.) > "ῥῖαῖτ" ῥ. 93 45, 76 19.
 ῥῖeasῖῖῖ, ῖoῖt, ῥ. ῥ. 8 12, 113 4; boinn-ῥῖeasῖῖῖ 75 12.
 ῥῖuῖc, ῥῖῖc-beann 95 12.
 ῥῖuῖcἄim, ῥῖuῖc-, coim-ῥῖuῖcἄo 75 25.
 ῥῖῖaῖrῖῖῖ, "enterprising," ῥ. 92 30.
 ῥῖῖraim, óbraim, "cuῖaim iarraῖt ἄρ" 57 25, 80 37; ῥ. ῥῖῖaῖrῖ [42] 60 22.
 ῥῖoῖann, ῥῖ-, -ἄῖn [150] "ἄῖῖaῖr" 10 6, 26 15, 31 2, 64 20, 86 1, 4, 91 18, 95 1, 110 20, 116 12; ῖαν ῥ. "ó neam̃ní" 20 35; ῥῖeἄim, 25 12.
 ῥῖoῖaῖr, ῖ ὀ'ῥ. 10 6, 18 1, 30 33.

ῥῖoῖal, ῥῖ- [17], 120 1; -ḃinn 117 48; -ῖam̃ 117 34.
 ῥῖoῖan, -ἄnn [11], "ῖaῖrc," ῥ. 46 48, 78 25, 110 46.
 ῥῖoῖaῖrῖῖ, 118 22.
 ῥῖoῖῖῖ, ḃionn- 75 5.
 ῥῖoῖῖῖῖῖ (ῥ.), "ῖoῖῖaῖrῖe óῖ" 37 7, 69 31.
 ῥῖoῖraῖῖ [13], "ῖuaῖt saῖoῖaῖr" ῥ. 20 35, 99 23.
 ῥῖoῖuῖl, ὀο ῥ. ("ὀ'οῖoῖuῖῖ," "ὀo mól"?) oineῖῖ 85 45; ῥ. ῥoῖal, ῥῖ-, -ῖl [IGT. §17].
 ῥῖóῖ, ῥῖo [88], 42 8; ῥ. ἄν ḃaῖs 24 25; ῖaῖc ῥ. "ἄρ ῥῖo" 67 22; -ḃos 72 10; -ῖlan 99 35; -ῖeῖḃaῖr 97 2; -ῖm̃n 105 1; -ῖean 100 5.
 ῥῖóῖῖlῖm, 111 9; ῖoῖaῖc ῥῖoῖῖῖῖῖ 120 2.
 ῥῖoῖeara, ῥῖ-, 107 22; . . . ῥ. μέ ὀá ὀéanaῖm, ῥ. 23 3, 65 19.
 ῥῖoῖoῖo (ῥ.) "coῖῖar" ῥ. 77 27.
 ῥῖῖa (< ῥῖḃa?) "ruῖῖar" "buille" ῥ. 113 13.
 ῥῖoῖῖa, ῥῖ- [2], "ῖann ḃeas" 97 36; caol- 70 20, 83 13.
 ῥῖῖaḃaῖr, ῥ. ῖeῖῖ ῥῖῖm̃ar.
 ῥῖῖal, ῥῖ- [10], -ἄῖl [37], 82 32, 106 4; ῥ. ḃaῖte, saῖoῖḃaῖs, ῥ. 31 8, 73 39, 75 45, 101 9; ῥeol- 79 1.
 ῥῖῖar [17], 72 17, 93 11.
 ῥῖῖaῖrῖῖῖ, "ὀuine ῥῖῖaῖrῖῖ" 58 27.
 ῥῖoῖeῖḃim, ῥ., ῖeῖῖ ὀoῖ-ῖaḃaim.
 ῥῖῖaῖrῖ, ῥῖ- [52], 36 2, 66 9; ῥ. ὀé, "ὀiaḃal" 58 23.
 ῥῖῖuim, ῥῖ- [42], 34 19, 52 6.
 ῥῖῖumῖῖa, 108 15, 115 3.
 ῥῖῖm̃ar, ῥῖ- [11], ῥῖῖaῖm̃ar [36], ῥῖῖaḃaῖr, óῖ-, ῥῖῖ-, ḃῖ- [10] 50 9, 99 19, 109 10.
 ῥῖῖῖaῖm (ῖaῖrῖ. 3. ῥῖῖaῖrῖ 10 33, -ῥῖῖaῖm 40 5, -ῥῖῖaῖnn 7 24; Coῖῖῖ 3. ὀo ῖoῖῖeonaῖ 58 24; ῥ. (ὀo), "ὀo-nim seir-ḃis, ῥ. (ὀo), "ῖaῖm taῖrḃeῖῖ (ὀo)" 7 24, 10 11, 33, 40 5, 58 24, 99 21, 113 16; ῥῖῖaῖrῖ ὀo, "ῖaῖséoῖream̃naῖc ὀo" 90 3, 120 39; ῥ. (ῥ)ῖῖaῖm [47], m'ῥ. "ἄn tseirḃis ὀo-nim" 11 31, 21a 25.
 ῥῖῖraim, 72 5; ῥ. ῥῖῖra, ῥῖaῖra [3] 97 23; ῥ. ῖioῖῖῖaῖna 87 17; m'ῥ. (ó) "mo ὀῖḃaῖrῖ (ó)" 115 10, 120 24.

PO5US, PA- [127], P. (VO) 43 1,
93 1; níos POISSE 3 33.
PO5US, 1 BP. VO 65 9.
POICNE [2] (-é-, -é-, sna UL.)
"OIAS PEOR" 48 12, 78 25,
93 9, 19, 39.
POIOE, PEACÉ PAIOE.
POISÖE, PA- [3] "IARRAIÖ,"
7C. 59 3.
POI-GEAS, 30 8; P. Pinn "sÍol,
sÍioÉr, Pinn" (?) 117 35;
-GLAN 97 12.
POISGEASAC, 117 25.
POISGEONAO, PEACÉ POISNAM.
POISIOE [143], -OIN [144], 55 3,
80 13.
POISIOEAC, 120 34.
POISIM, PA-, P. -REAO 61 4;
-RIM (?) 78 8.
POISSE, 1 BP. 37 39.
POICEAS, -GEAS, PA-, [12, 28,
38], "RÚN," 7C. 25 9, 63 14.
POILEIM, OUL O'P. 1 n- 6 12.
POILSIM, PEACÉ POLCEIM.
PÓIL, PÓIL, 50 P. 51 9, 59 35.
POILSISIM, PAI-, 17 8, 21A 6.
POILME (b.) 110 45.
PÓIR, PÁIR [14], P. CRUAICÉ. 7C.
PÓIR, TÓIR, TÁIR [42], "POIR-
EAMN," 7C. 63 3, 75 42, 78 25.
POIRBRIOS, -B- [13, 38, 39], 31
6, 83 6, 108 19.
POIRÖTE, "SAN EASNAIM" 7 31,
25 9; "ARSARÖ" ? 20 5;
"PÁSTA" 97 1; PANN-
"CRION" 7C. 56 6.
POIRCEAOAL, (P.) "TEASAS" 29
11.
POIRCEANN, "DEIREAO" 3 21,
29 33.
POIR-ÖEARGAIM, 78 13.
POIREANN [54], 35 1; P. UBALL
99 20; M'FEAR POIRNE "OIME
DOM PINE" 40 23.
POIRSHENAIM, -EAO, (P.) 68 12,
33; ONÓIR AN -A 81 16.
PÓIRIM, P. CÚ "SÁBÁLAIM CÚ,"
"CUIOISIM LEAT" 2 3, 6, 10
26, 13 1, 21A 13; P. CRÉACÉ,
TRIOBLÓIO, 7C. 2, 7 31, 10 29,
17 3, 52 33, 58 23; P. BAOŠAL
12 5; PÓIRIO (1. "MÉASUIS")
MO LEISGE 95 1; PÓIRIM CÚ Ó
OLE, 7C. 12A 3, 51 9; P. CÚ AR
BAOŠAL, 7C. 20 18, 38 5, 83 13;
P. PÓIRIÖIM, -CIN [18*], 21A 13,
83 13; P. O'PAŠAIL Ó TUIME
27A 14; "A P. OE," "A
ŠASAIM OE" 83 11; PEIS
PÓIRTE CÁIS 48 17.

POIRICNEAC, (P.) 68 25.
POI-RÍOR, POIR-IOR, 20 16, 39
15.
POIRLEACAN 75 25.
POIRM, POIRB [14, 69].
POIRN, PEACÉ AR (NÉAMN.).
POIRNEART, (P.) 68 17, 87 14.
POIRNIACIA, LAÖ P. 108 11.
POIRTEL, PEACÉ PORTAIL.
POISTOINE, "SEASMAÉC," 7C. 80
12.
POITIN, (b.) 78 10, 25; 'n-A
BPOICNIÖ (NÓ LEG. POICNIÖ ?) 24 2.
POITIR (b.) "COIL" 7C. 20 18,
19, 83 8.
POL-, POLA, 7C. PEACÉ FUIL.
POLA, PA- [4] "PEARS," "PUAC
(VO)" 31 12, 40 28, 48
23, 58 27, 70 16; M'P. RE 13 13;
AR A ŠCEILTEAR P. "NÁ FUIL
PUAC AS DON-OIME OÖ" 102
42; "CÚIS PEIRGE" TÁ SÉ 'n-A
POLARÖ ORN 82 32; FEAR POLARÖ
"NÁIMA," "PEACAC" 40 7, 11,
101 54; P. AN TAOIB ŠONTA,
NA CROISE "PUAC OE ČIONN AN
TAOIB, 7C." 3 30, 20 36, 40 31;
"OROIC-ŠNIOH" "PEACAO"
7C. 14 5, 39 8, 48 9, 86 43, 101
17; POLTA PIRÖBARIÖE "POŠLA
VO-NÍTEAR AS MEIRLEACAIÖ" (?)
109 17; TRÉAN- 3 30.
POLAC, PA- [55+] (1 BPOICAIÖ
83 9); 1 BP. 82 33, 83 9;
PEACAO, 7C. POLAIŠ "PA ČEILT"
7 35, 27A 18, 31 21, 44 9, 68
42, 59 28; PEACÉ POLUISIM.
POLACÉTA [2], POLACÉ, PA-,
"BEIRBUIŠAO" > "ITE" 83
21; CF. MÉ AR POLACÉ Ó EIS VO
EIS "YBL col. 162 v. 7,
Wind. Wört. (Fulocht).
POLARÖ, PEACÉ POLA.
POLARÖEACÉ, "UAISLEACÉ" (?)
95 23.
POLAIR, PU-, PA-, PORÁIL, PU-
PA-, [149]; NÍ P. LE, RE, OIME É
97 20; NÍ P. (DOM) É 5 14,
23 28, 26 10, 31 20, 59 3; NÍ P.
(UAIM) ŠO . . . 26 11, 82 26.
POLAIR, PEACÉ PORÁILIM.
POLAIM, 1 11, 7 5, 17 10.
POLC, PÁLC (b), "TUILE,"
"NÍGEACÁN" 114 6.
POLCEAIM, POILCEIM, PA-,
"NÍŠIM," P. É (A HUISGE, 7C.)
3 20, 39 22, 99 25, 114 6; P.
POLCAÖ 79 13, 114 1; É. O'P.
"É VO ŠLANAO AMAČ," "É VO
ČUR AR NEAMNÍ" 34 13.

POLCÁR, 7c. **féac** poluigim.
 POLLÁN, -áin, **poll**-, **barr** p. 19
 7; **gníom** p. 34 3; **cnú** p. 50 9;
 slán p. an tóman 41 39.
 POLMUIGIM, 55 13, 113 40.
 POLT, **pá**- [67, 68], 27 4; -**fiar**
 64 32; -**úr** 91 31.
 POLTA, **féac** pola.
 POLTAC, **beann**- 109 12.
 POLTANAS, **pá**- [38], (=pola) 82
 3, 101 17.
 POLUIGIM, **poll**igim, **polc**-
 aim, **pá**-, "ceilim" p. (ort)
 é 6 16, 58 37, 91 54; p. **romat** é
 103 20; p. **ort** é > "cosnam
 tú air" 48 27; p. **pola**c [55],
 29 10, 67 18, 69 24.
 PONN [67], "sráó" "mian"
 is é m'p. 44 7; p. o'fádhail 1
 n- 8 6; **veas**- 17 15.
 PONN [67], "cín" 66 5, 74 14;
 -**éala**ó 109 19; -**slán** 113 12;
 -**gháib**éac 96 27; -**leas** 118
 22; -**ma**š 109 21; **form**- 109 10.
 PONN [67], "ceol" 17 18.
 PONNMÁR, p. na **ponn**, 7c. 105 4.
 PONSÁ, **pú**- [2], 43 28.
 POR, 113 8; **féac** ar (**neamh**.)
 PORÁILIM, **poláirim**, p. **por**-
 áil, **poláir**; é o'p. **orm**, "é oo
 molaó, 7c. **oom**" 41 40, 54
 20; o'p. **com**áó ó **rís**, "comš-
 eallacá síotéána oo **éabairt** ó
rís" 68 22; **poláram**, **pá**-, **pú**-,
porálam, **pá**-, **pú**- [37, 100],
poráileam, **pá**-, **pú**-, -**lim** [101,
 150].
 POR-AIMM 23 18.
 PORÁIRE, **poráire**, (b.) 30
 27, 96 1.
 PORAOIS [13], "áit **fiatáim** a
bpuil **fiatá**c **imte**"; **don**- 112 15.
 PORAS [38], "seasmáct"; (?) 83
 7; **féac** MD 253.
 PORAS [38], "eolas" 7c. **ceann**
porais 65 23; **leanaim** t'poras
 2 7; **féac** S xxxii 2, TD 25 40;
grían- 92 43.
 PORBA [2+§ 10 p. 5] 111 18.
 PORBÁO, (p.), "pás" 98 24.
 PORBÁIS, "léisear," a p.
 "poša paoi" (?) 82 12.
 PORBPÁILIO 80 16.
 PORBPÁILTEAC, 19 11.
 PORBPUIGEALL, **féac** urašail.
 PORLANN, (p.), "poineart,"
 7c. 78 21; **treas**- 121 35.
 PORMAO [11], 57 22; **as** p. **re**
 65 20; **san** p. **pá** ór 49 11;
 -**easair** 89 3.

FORMÁIL (b.) < "postóó,"
 "maršao" 7c. 42 7, 8.
 FORMNA, "suata" 75 39.
 FORRAOIN, -án, -áin [13], 73
 16, 34; **an**- 122 4.
 PORTACT, **féac** pu-
 PORTAIL, -áill, **pá**-, **poirt**il,
 -**ill**, **pá**- [132], 2 5, 102 28,
 112 23; **pea**óm- 83 1.
 PORTÚN (p.), 46 6, 34.
 RÓS, **bós**, "(a-tá, 7c. . . ., ní
 púil, 7c. . . .) so o'ci so" 26 2,
 8, 34 26, 68 38; "ruo eile
 óe" 31 11, 39 12, 46 21;
 "leis," "preisim" 41 4.
 ROS, **as**, "stao" 7c., ní has
 ("síotéáim," 7c.) oo 92 7;
cuir **ros** **orm** 95 25.
 ROSÁO, (p.), "stao troya," 7c.
 21 22.
 ROSÁO, **pá**- [141, 142], **rosáio**,
 "seasmáct" 7 36, 17 7, 92 9.
 ROSOAIM, **rois**oim, "cos-
 šaim," 7c; p. ó 17 25, 110 24,
 41; p. é **san** **oul** **ann** 80 39; **míon**-
 101 50; p. **roso**áó, -**oó** 74 30.
 ROSŠAO, (p.) "sšac" 11 9.
 ROSŠLAIM, **osš**-, (**páisc**. **ois**-
seolaió 65 14); p. **voras**, 7c.
 17 25, 27a 21; p. oo ("p.
voras oo") (?) 65 14; p.
rosšlaó, **os**- [106] 1 9; **bean**-
 aim o. **as** 52 38; **osšala**ó,
abra o'o. 21a 2, 75 8;
 (p)oslašao, -**ais**šao, 96 3; **féac**
 IGT 1. 456.
 POTÁ, **pá**- [2], "aóbar" 29 11,
 93 48.
 POTRAIGIM, -**raš**aim, "niš-
 im" 88 16.
 PRAOC [96], p. **ar** a **arm** 119 27;
 -**ma**š 63 21.
 PRAOC [95], "peas mór" 67
 38; -**abais** 117 24; -**lán** 14 12;
 -**lann** 70 12; -**neim** 79 18.
 PRAOCŪA, 122 21; **neam**- 49 6.
 PRAOCMÁR, **iul** p. 73 5.
 PRAŠARTAC, "imreasac" 7c.
 80 12.
 PRAŠRAIM, p. **tú** 59 3, 67 12;
 p. so **bpuil** . . . 57 16; p.
sluašao "šéillim oo **šairm**
sluašao" 64 37; p. **cuan**,
 "téigim **isteac** i **šcuan**" 24
 25; p. é "priočáilim air,"
 "oo-**beirim** **aire** oó" 11 34,
 13 3, 61 8, 85 43; p. **preasra**
 13 3, 59 3; **uime** **as** **caoin** p.
 34 12; p. **paille**, 14 15; p.
cóire 61 8; **oot** p. 101 26.

FRÉAMH, PR- [39], 89 1, 91 35;
 p. súile 79 11; AR brios A
 préime 67 12; LAOIC- 109 14;
 -óin 102 12; -FÁDAMH 25 12.
 FREASOAL [17], p. 103 3;
 ní FUAIR A DEARC A P. "níor
 féao A súil poígnam ói" 27A
 23; ORONG NAC DÓIS DO F.
 "ORONG AR DEACAIR TROIR
 leo" 7c. 111 22.
 FREITEAC, "juramentum";
 SAOIB- 89 11.
 FRIOCHAMH, "FREASOAL" 27A
 27.
 FRIOTAL [17], "FOCAL" 24 11;
 A F. "A RÁO" 24 11, 86 2.
 FRIOTÁLAMH, -TÓIL-, -TÓIL-, -IM
 [37, 100, 101, 150], CÁIN DO F.
 5 19.
 FRICIR, FAOIR P. 61 11; BRIACAR
 F. 95 15.
 FROIS, FRAIS [191], "BALLA,"
 71 17, 85 43; CIAIC- 68 38.
 FROMAIM, "BLAISIM" 40 43,
 50 12, 78 2; > "millim" 7c.
 113 38; PROMÉTA "DEARBÉTA,"
 7c. 108 15; P. FROMAÓ 42 43.
 FROS, FRAS [38. 39], FRAIS [14],
 44 7. > "tuicim" 112 19;
 -MÁIS 96 29; FOL- "CIOIC FOLA"
 23 5; mion- 113 19.
 FUAIC, UACIC [95], 22 20, 32 33.
 FUAICÉAMH, I N-AIMSIR FUAICÉANA
 ("FOIRÉISIN" 7c.) 111 18.
 FUAO [IGT. I. 1086], "COMRA,"
 CAOL- 50 23.
 FUAOAC [55], 98 30.
 FUAIGIM, FUAIGIM, 7c. FÉAC
 UAGAIM.
 FUAIRE (b.), 61 1.
 (F)UAR, 37 21; IPREANN P. 35 12;
 P. ("NEAMH-AIREAC," 7c.) IM,
 FA, I N- 16 1, 31 16, 36 4, 92
 18; ní P. LIOM DO DÚEACIC 38
 11; (níos, 7c.) FUAIRE 39 16;
 -BOIC 110 9.
 (F)UARAIM, P. FUAIC 27 6,
 56 13.
 FUAISLAMH, FUAISLAIGIM, P.
 UOIME, 7c. 77 2, 105 33; P.
 SEASA 120 33; A REIC OIRNE
 DO FUAISAIL 39 30; P. FUAIS-
 LAO [106] 77 6; FUAISOLAÓ 23
 14, 77 2; FUAISULAÓ 7 17.
 FUAIC [95], P. DO 64 1; P. FIR,
 "P. O'FEAR" 36 2, 3, 74 41,
 75 11, 96 2; IS P. LIOM UOIME,
 7c. 36 1; IS É P. NA DREIME É
 70 19.

FUAICIGIM, P. FUAICÉACÓ,
 "FUAIC" 6 25.
 FUAO, FÉAC FUAO.
 FUAIGÉALL, -EAL [53], "FOCAL,"
 1 5, 17 32; FOR- 76 1, 95 9;
 FÉAC URAIGÉALL.
 FUAIGÉALL, -EAL [53], -O-, "FUAIG-
 LEAC"; FÁGBAIM P. 23 29; SAN
 F. "AR FUAO" 54 23; P. AIR
 "AN MÉIO NAR MARBUIGEACÓ 1
 SEAC," 7c. 40 11, 45 2, 58 3,
 63 30, 79 3, 93 15; P. BUILE 6
 27; A F. "A SLIOIC" 37 13;
 P. IARAIMH AICLEACIC "CRUAIC"
 73 37.
 FUAIGÉAC, 7c. FÉAC FÁGBAIM.
 FUAIGÉAC (P.), "AN MÉIO NAC
 CAITEAC" 7c. 20 26, 32 32,
 112 17; P. DOIGÉACÓ "AN MÉIO
 NAR ITCÉACAR" 102 4; AR SAN
 F. 115 2; P. AIR 79 3.
 FUAIC, 7c. FÉAC A-TÁ.
 FUAIC [42, 181], 27A 29; A FOLA,
 "A FUAIC" 113 43; "CEINEAL"
 7c. 115 6, 8, 121 22; FOLA
 SAOLTA 82 39; FION- 40 14;
 UOINN- 330; DEAC-FOLA "FLAITE"
 70 21; FOL-FRAS 83 5.
 FUAILEAC, "UASAL" NÓ "CRODÁ"
 71 3.
 FUAILIGIM, P. FUAILEACÓ
 "CREACÉACÓ" 92 38.
 FUAILIGIO, FUAILIN-, FULIN-,
 FULAN- [52] "UOINE FUAILIN-
 SEAS" 122 4.
 FUAILIGIM, FUAILIGIM, (FÁISIC.
 FUAILEONGAC, 7c. 68 14, 96 13);
 P. PIAN, 7c. 4 5, 42 28; P.
 ("CEADUIGIM") (É DO BEIC,
 7c.) 12 12, 21A 14, 59 20, 74 36;
 P. A OSNAIC ORM 11 2; P. (MO)
 BEIC . . . 10 6, 68 14; P. N-A
 BUN, 7c. "TÁIM FOIRNEAC
 FA . . ." 6 30, 96 15; ní F.
 SAN . . . "ní FÉOIR LIOM
 SAN . . ." 10 3; P. IM FÁIL TÁ
 "LEIGIM UOIC BEIC IM AICE"
 21 9; P. FULANS [17], 37 11,
 14, 40 18; UO-NIM P. 65 67;
 TUIC FULANS "CÚL TACA" 7c.
 121 22; P. NAOIH 3 8; ROIMH
 FULANS 110 35; AN P. LEAC É
 "AN FUAILINGEANN TÁ SO FOIR-
 NEAC É" 76 24.
 FUAITEAC, "7 FUAIC AR" 110 12,
 24.
 FUAINEAC, (P.), "IARÉAR" 85
 49.
 FUAINEACÓ, (P.) 70 21, 71 3,
 91 18, 20.

fuinim, "beirbim" 42 17.
fuinim, par fuin uaisleac 78
20.

fuinneam, (f.), 11 4.

fuinneos, (b.), 85 40.

fuinneosac, teac f. 119 16.

fuireacair, "aireac" 7c. 92
38.

fuirigim, f. (re), "fánaim
(le)" 43 33, 69 20, 21; ar
fuirig uataib, "ar fan 'n-a
noiaro" 107 6; "ceaduisim"
(?) 113 20; p. fuireac [55]
"moill," 7c. 71, 86 15, 101 26.

fuirnaioe, féac urnaioe.

furtaac [25], for-, f. fir,
bróin, 7c. 12 12, 55 7, 74 24;
f. ar 1 11, 56 13, 69 9.

ῥ

ῥá, cá, "cia," ῥá caro, 7c. 11
19, 50 12; ῥá tír úit 105 9;
ῥá rios an, nac, 7c. . . 46 23,
53 25; ῥá fáo bia . . . 94 4;
ῥá otú, otám, otús, 7c., ῥá otú,
otám, otás, 7c. (otám, otó, otí, 7c.)
(ac), "fá 'oieac," "i
n-aon focal amáin," 5 23, 7 20,
26 22, 64 18, 65 26, 86 35, 97 22,
107 15, 112 12, 117 30; (ouine
7c.) ῥá otám, 7c. tairis
52 20; ῥá otás, "cao n-a
taob," 67 26, 76 25; ῥá
cruaioe, oacra, fearr,
meisoe, 7c., féac cruaió,
oacra, 7c.

ῥa [81] "ῥa gréme"; ῥaio
foile 13 11; ῥiann- 93 12.

ῥa [81] "lann," 16 8, 79 12,
83 10, 15; ῥa bulῥa 104 25;
aon- 40 10; corr- 91 50; ῥall-
100 25; ῥorm- 110 12; féac
ro-ῥa.

ῥabá, féac ῥoba.

ῥabá [11, 104] "baosá" 7c.
3 5, 21 9; a ῥ. "ῥ. uaió" 37
37; i nῥ. ó 10 36; bearn -aió
52 32; creac -aió 54 27; fíor-
54 27.

ῥabáil (i ῥomair beora, 7c.)
121 5.

ῥabáim, táisῥ, láir. uac. 1.
ῥabáim 9 26; 3. -ῥabáim 1 7,
-ῥab, -ῥeab 48 2, 52 28; iolln.
3. ῥabáio 21a 15, -ῥabáio 34 1;
Coib. ῥabás 98 17; Céast.
ῥab(é)ai 15 13, 52 10, 91 38,
93 42;

ῥáist. uac. 1. ῥéabao

111 27; 3. ῥéabáio 93 43,
-ῥéabá 11 31; iolln. 1.
-ῥéabáim 102 22; Coib. ῥéabás
97 20.

Coimῥ. uac. 2. oó ῥéabéa
101 41; 3. -ῥéabáio 48 4; iolln.

3. -ῥéabáiois 102 18;

ῥoib. uac. 3. ῥabáis 58 18,
oó ῥab, 71 6, oó ῥeab 93 27, 51;
iolln. 3. oó ῥabáioar 87 15;
Céast. oó ῥabáio 40 27;

Onduis. ῥab 11 22; ῥeib 41
46, 48 11, 72 1; Céast. ῥabán
48 23;

p. ῥabáil [148] 12 8, 103 20.
Rannῥ. éign, ῥabéa 82 1;
"capio" 12 8, 48 11, 57 32;

ῥ. éirinn, 7c. "éirigim im riῥ
ar é." 71 6, 97 20; ῥ. éuῥam
é 111 27; ῥ. gréim (oe) 91 25,
93 42; ῥ. m'éiréao 58 18;
"ῥlacaim le," 7c. 1 7, 12, 40
27, 48 23, 106 9; ῥ. mar
másla, 7c. é. 82 1; ῥ. ῥaol,
féac ῥaol; ῥ. ("ceapaim")
ouain, 7c. 21a 15, 85 15; ῥ.
fearῥ, toirceas, 7c. 5 21,
27a 10, 48 2, 27, 80 33, 110
3; ῥ. t'umlaic 87 15; ῥ.
ainbeas, "oó-ním ῥníom baot,"
21 5; ῥ. treise ar,
"a-táim tána ar" 11 22; ῥ.
slige, 7c. 3 6, 59 26, 96 18;
ῥ. cumῥ 59 5; ῥ. oíol 40 13;
ῥ. ῥlaná, 7c. "ῥlanῥar mé"
10 14, 11 22, 30 19, 52 21; ῥ.
ouim róio re, "sáitím as mo
bealaic" 91 38; ῥ. aῥ "a-táim
i ῥabáio oó" 11 31, 34 1; ῥ.
ar, "cosῥaim" 57 11, 67 36,
86 41, 88 3; ῥ. ῥan "do with-
out" 102 18, 22; ῥ. le "curoi-
ῥim le" 15 13; ῥ. le "ῥéillim,
maicim, 7c. oó" 30 22, 48 4,
52 28, 59 5, 82 36; ῥ. le, re,
"pósaim" 107 26; ῥ. le
"a-táim pa aon-cumῥ le"
48 23; ῥ. re, "ῥáitigim
roim" 17 30; ῥ. re "cuiraim
i n-aῥáio" 98 42; ῥ. beirn re
98 17; ῥ. seac "ní maic liom
aicne ar," "I cut" 101 41;
ῥ. tar "ῥáilligim" 59 18; ῥ.
séala 72 1; ῥ. ῥor oá ῥabáil
"oá n-uῥmῥaio" (?) 103 20;
is ῥabéa ar 57 11, 101 47.

ῥabáil, ῥabáilaim, 7c. féac ῥo-
ῥabáilac, oeoic ῥ. 111 24.
ῥabáim, féac ῥobáim.

Ἰαβλινισμὸς ὁ “cinim ó” (?) 111 31.

Ἰαβ, (Ἰαβλιν. Ἰαβ, Ἰαβ 74 58, 99 29); Ἰαβ coir, Ἰαβ. díob (ven dá coir) 21 10; Ἰαβ Δ n-, Ἰαβ ἀρ, Ἰαβ nαρ, Ἰαβ. 64 7, 84 11, 93 43; Ἰαβ ré n- 11 12, 60 15; Ἰ. n-oróce 98 3; leis, dá, Ἰαβ. Ἰαβ, Ἰαβ le, tre, vo, ve, Ἰαβ.

Ἰαβ [38], “easbair” Ἰαβ. i ns 106 29; uoras Ἰαβ “weak point in defences,” Ἰαβ. 100 24; -fear 98 31.

Ἰαβ [73].

Ἰαβaim, 46 24; Ἰ. ve 5 4, 67 43; Ἰ. ó 93 17; Ἰ. σοιτο [42] 27a 25.

Ἰαβair [17].

Ἰαβneab “obair Ἰαβann” 61 4.

Ἰαβtεac, “contabartac” Ἰαβ. 75 30; ponn- 96 27.

Ἰαβtεige (b.) 96 20.

Ἰαβneam [53].

Ἰαβ [14] (na ḡrta 68 33, Ἰαβ ḡrte TD 22a 39); 29 29, 70 13, 85 16, 17; bionn- 70 15.

Ἰαβbe (b.) 41 5, 111 30.

Ἰαβce, “túr faire” (?) 119 24.

Ἰαβce, Ἰαβ ḡrto.

Ἰαβe (b.) 67 36, 77 13.

Ἰαβto [142], 29 37, 37 2; Ἰ. o'aimsir 121 16; Ἰ. ó 96 19; (níos, Ἰαβ.) Ἰαβce 89 26.

Ἰαβim, (b.) “ḡrtoac,” Ἰ. sluagair 24 1; Ἰ. síosa 61 1; této, cuirim Ἰ. ar 3 32, 34 25, 99 10; této Ἰ. ó 34 25; uom Ἰ. anonn, Ἰαβ. 93 10, 109 2; fear ḡarma “callaire” 64 37; teacé pa ḡ. “ḡéillim uon ḡ.” 21 13; “aimm,” “tíodai” 3 13, 83 5, 89 15; Ἰ. an ḡráda “céim” Ἰαβ. 24 29; flait, Ἰαβ. vo ḡ. vo “o'aimnuiagá” 91 55, 110 6; “clú” 91 28.

Ἰαβce, Ἰαβ ḡrte.

Ἰαβce [2], i ns. 32 11; i ns. ḡabála 57 32; buain i ns. ḡráto 103 16; i ns. an éasa 52 10.

Ἰαβḡceab [11], 82 4, 85 10.

Ἰαβḡrtoac, (p.), 98 28; Ἰ. ása 96 35.

Ἰαβ [73], σοιτ [14], “ceas ḡréine,” Ἰαβ. 48 36, 49 7, 66 6, 83 15, 89 2, 109 8; “ceas troda, péite,” Ἰαβ. 80 24, 103 14, 20; ceasroca σοιτ 73 20; p'ait,

treas, Ἰαβ. σοιτ 73 11, 85 58, 96 12; com- 88 4; ro- 48 36; tonn- 88 4; -earrac 83 15; -te 89 2.

Ἰαβ, Ἰαβ ḡol.

Ἰαβair [17], 32 31.

Ἰαβl-, ḡa 100 25; -ḡobal 119 33; -ihuileann 120 5; -saileac 85 45.

Ἰαβaim, “galleon” 91 53.

Ἰαβlta, uaine, Ἰαβ. Ἰ. 72 6, 114 30.

Ἰαβ, Ἰαβ ḡom.

Ἰαβaim [34].

Ἰαβ (Ἰαβim.), (is minic nac séimigeann sé sna tl. 84 17, Ἰαβ.); + áins. 34 20, 42 2, 51 2, 7, 70 16; 77 3, 18, 91 48.

Ἰαβim, “neamplúirseac”; ḡrásta, iul, slige, uáil, ḡnóm, breaé, Ἰαβ. Ἰ. 24 20, 34 4, 6, 23, 33, 72 32; “ḡortac,” “nem-fial” 34 2, 119 38; neam- 45 13.

Ἰαβtεal, [12], mín ḡaotóige, “mín i ḡaint” 71 24.

Ἰαβis [14, 115] 87 4; ro- 99 1.

Ἰαβ [60+], (na ḡaolta 6 9, 93 2), “σοιτ ar ḡaol” 94 3; is beas mo ḡ. le 45 4; Ἰ. uon cóirle 335; “uaine ḡaol” 6 9, 10 36, 93 2; ní Ἰ. ábaéta inn 67 15; “ḡráto as ual vo ḡaomib ḡaol” 23 24, 40 2; ḡlacaim, ḡabaim vo ḡ. “vo-beirim uuit an ḡráto as ual vo uaine ḡaol” 21a 19, 44 10, 13, 93 43; taob- 39 20; -mait 45 8; -aitreaimail 89 15.

Ἰαβimair, slige ḡ vo 25a 22.

Ἰαβ (b.) 110 22; -reot 83 20; -huir 96 18.

Ἰαβ, “crionna” 67 38.

Ἰαβ, Ἰ. vo uaine 116 7; Ἰ. vo coḡair 74 53; Ἰ. vo ouabó 68 31; is Ἰ. an tairngire vo 97 42; Ἰ. vo óis, Ἰαβ. 100 2; ní Ἰ. “is beacair” 121 2; ní p'atác Ἰ. 86 13; (níos, Ἰαβ.) σοιτ 9 8, 26 29, 45 6; ḡa σοιτ uom ual 60 40.

Ἰαβ, (p.), i ns. vo 49 7; -im, Ἰαβ. ḡ. 81 40, 112 15.

Ἰαβ, 71 17, 24; -ḡlúmeac 97 34; -leacac 92 16.

Ἰαβ, cat Ἰ. 79 5; p'ion Ἰ. 113 25; ḡrian ḡ. 119 19; mór- 71 4, 15.

Ἰαβrta. (p.), 7 2.

ἸΑΡΤ, "πέιτε," -φοιρεάνν 46 1;
-Ἰλάν 70 2; πέαις LCAB xli 99.

ἸΑΡΤ, πέαις ἸΑΡΤ.

ἸΑΣ [96].

ἸΑΣΘΑ, κυρὰς Ἰ. 14 14; κυρὰς Ἰ.
41 3; κορν νονν- 85 37; σλυας
borb- 87 9.

ἸΑΣΡΑΘ [12], -ΡΑΙΘ [13], 85
19, 107 30.

Ἰέ (cé, Ἰέ, cia, Ἰ. sna 11; 10
32, Ἰ. c.); Ἰέ (Δ-) veirim,
(Δ-)τά, Ἰ. c. 3 32, 5 16, 10 2, 20
17 (ἀέτ Ἰέ); Ἰέ το πάς, Ἰ. c.
17 8, 67 51; Ἰέ εὔς, κυρ, Ἰ. c.
113 41; +ρον. Ἰάιτ.
3 28, 11 27, 29 18, 65 37;
+ρον νεαμπ. Ἰέ βεῖτ 5 16,
νεμῖονησθᾶς Ἰέ το-νεμν 37
14, ροβ' ἰονησθᾶς Ἰέ μαῶ 42 34;
Ἰέ το βεᾶς (?) 32 16.

ἸΕΑΘ, πέαις ἸΕΑΘ.

ἸΕΑΣ [39], "Ἰ. c. croinn" Ἰ. c.
43 2; Ἰ. ὅς ῥιού 35 16, 109 22;
"cruit" 85 45; -ἀβᾶλ 117
20; -ἀρσᾶι 117 7; -βᾶν 86 33;
-θεανῶν 97 4; -κραῶ 79 9;
-cruinn 114 15; -ῥιᾶρ-θῶς 91
37; -ῥιού 39 33; -Ἰεᾶ-ταῖς
92 41; -λιος 68 36; -lom 42
6; -νιᾶνθᾶ 101 1; -σῶαρά 70
14; -Ἰᾶτ 105 2; -εὔλας 68
10.

ἸΕΑΣΔΑ, πορτ Ἰ. "πορτ παρ-
sing" ? 41 10.

ἸΕΑΣΘΑ, βαῖς- 74 15.

ἸΕΑΛ, 69 11, 99 31; (νίος, Ἰ. c.)
Ἰῆ, παρ Ἰῆ Ἰῆ 38 8;
-Ἰᾶοῦ 106 33; -Ἰᾶοῦ 114
20; -Ἰᾶ 97 24; -Ἰᾶοῦ 105 5;
-Ἰᾶν 113 31; -Ἰᾶρ 118 13;
-Ἰᾶοῦ 83 17.

ἸΕΑΛΙΜ, 75 5, 80 2, 93 22.

ἸΕΑΛ [65], Ἰ. re, "urrao",
"security for" 2 8, 7 15, 111
38; ἸΕΑΛΙΜ, ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ. "I
distrain" 7 12, 24, 25;
cunim Ἰ. ("compete") leat
(ῥα . . .) 67 47, 90 16; ní
cóir Ἰ. ("comparáio" Ἰ. c.)
ῥῖρ τᾶ céile 91 39; beirim,
ἸΕΑΛΙΜ, το-ἸΕΑΛΙΜ, το-ἸΕΑΛΙΜ
τοῖν, beanam, τᾶ ἸΕΑΛΙΜ, τᾶ
liom, Ἰ. ὅς, Ἰ. uait, το Ἰ.
"τάιμ νίος ῥεᾶρ, Ἰ. c. ná
tú" 3 11, 73 33, 40, 100 8, 13,
117 10, 34, 36; beirim,
ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ. c. (ut supra) Ἰ.
ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ. ar ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ.
re ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ. i ἸΕΑΛΙΜ,
"τᾶ ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ. c. tar barr

ἸΕΑΛΙΜ" 91 10, 96 17, 111 25;
beirim, ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ. c. (ut
supra) ὅς, uait, Ἰ. c. το
Ἰ., ἸΕΑΛΙΜ, ar ἸΕΑΛΙΜ, re
ἸΕΑΛΙΜ, i ἸΕΑΛΙΜ, "τάιμ
νίος ἸΕΑΛΙΜ ná tú" 52 24,
57 25, 96 17, 99 2, 4; ἸΕΑΛΙΜ
Ἰ. ἸΕΑΛΙΜ "ἸΕΑΛΙΜ ἸΕΑΛΙΜ
tar barr" 117 18; (is) cóir Ἰ. i
ἸΕΑΛΙΜ tom 112 2; i ἸΕΑΛΙΜ.
re "oe cionn," "propter," Ἰ. c.
18a 4, 43 12, 51 3; ἸΕΑΛΙΜ. re ἸΕΑΛΙΜ;
> "beas náς ἸΕΑΛΙΜ" (?) 59
9; i ἸΕΑΛΙΜ. το ἸΕΑΛΙΜ, "mar ἸΕΑΛΙΜ
tú é" 10 19; is mé 'n-Ἰ. (?) 32
37; i ἸΕΑΛΙΜ. τᾶ ἸΕΑΛΙΜ 86 27; ῥεᾶρ
Ἰῆ το ἸΕΑΛΙΜ, "το leit-
éir-se" Ἰ. c. 85 11; Ἰῆ (ἸΕΑΛΙΜ.)
"tar barr," "prize," 73 43,
77 13; ἸΕΑΛΙΜ caithe 27a 26.

ἸΕΑΛΙΜ, 2 14, 48 18; Ἰ. é το
ἸΕΑΛΙΜ > "baḡaim é το
ἸΕΑΛΙΜ" 80 33, 104 9; Ἰ.
"cairnḡaim" 93 11; p.
ἸΕΑΛΙΜ 4 3, 20 2, 104 9, 111
28; mo Ἰ. ἸΕΑΛΙΜ . . . "náς ἸΕΑΛΙΜ
ἸΕΑΛΙΜ ἸΕΑΛΙΜ" Ἰ. c. 20 2;
ἸΕΑΛΙΜ [95], miosoe Ἰ. re. τᾶ
ἸΕΑΛΙΜ sin 86 34.

ἸΕΑΛΙΜΟΙΕΑΔΤ, "ἸΕΑΛΙΜ Ἰῆ"
7 25.

ἸΕΑΛΙΜ [11], 10 14, 52 23.

ἸΕΑΛΙΜ-ΟΙΕΑΔΤ, "οἰεᾶρ" ἸΕΑΛΙΜ
96 14.

ἸΕΑΛΙΜΟΙ, πέαις ἸΕΑΛΙΜΟΙ

ἸΕΑΛΙΜ [95].

ἸΕΑΛΙΜΟΙ, oume, Ἰ. c. 122
20.

ἸΕΑΛΙΜ, -ἸΕΑΛΙΜ 83 8; -ἸΕΑΛΙΜ 91
52; -ἸΕΑΛΙΜ 117 13; -ἸΕΑΛΙΜ
106 24; -ἸΕΑΛΙΜ 70 13.

ἸΕΑΛΙΜ [65], ἸΕΑΛΙΜ, Ἰ. c. 5 4;
Ἰ. ó "comḡar το" 7 28; Ἰ. ó
ῥιού . . . 39 1; Ἰ. ἸΕΑΛΙΜ sé
"ní beir sé i ἸΕΑΛΙΜ . . ." 97
6; Ἰ. sur ἸΕΑΛΙΜ "ἸΕΑΛΙΜ
ἸΕΑΛΙΜ sé ἸΕΑΛΙΜ" 58 17; (níos)
ἸΕΑΛΙΜ; ἸΕΑΛΙΜ Ἰ. c. ἸΕΑΛΙΜ 44 5;
-ἸΕΑΛΙΜ 112 11.

ἸΕΑΛΙΜΟΙ, Ἰ. c. 15 5.

ἸΕΑΣ, πέαις ἸΕΑΣ.

ἸΕΑΣΔΑ, "ἸΕΑΛΙΜ" 80 25.

ἸΕΑΘ, πέαις ἸΕΑΘ.

ἸΕΑΘΕΑΝ [11], 39 16, 94 10.

ἸΕΑΘ (b.), Ἰ. na hoḡe 27a 24.

ἸΕΑΘΕΑΛ [53, 54], 39 15, 63 11;
Ἰ. oiomḡao 30 7; -trom 100
20.

ἸΕΑΘΕΑΔ [22], "ἸΕΑΘΕΑΛ."

seimlisim, 109 11; beangám- 89 23.

seimneac, (b.) 111 24.

seimnead, seimh- [11] ceann- 89 23.

seim, sim, (b.), > "ouine" 38 8; s. buad 60 1, 91 36; s. na ngrás 38 17; s. sócair 17 21; céro- 55 3; suais- 110 2; póir- 83 16.

seimealac, (p.) 60 1, 71 1.

seimim, simim, (Aist. 7 neamha.) s. de 27a 12; s. ó 15 7, 93 51; s. a h- 100 8; seimtear ó 102 6; p. seimeam- 10 [10] 6 13, 70 2.

seis, [14, 115], coibhaim, com- allaim, ruasglaim, gc. s. 68 36, 40, 120 33; is uoú seasaib, is seas uoit, é uo théanamh "cá u'fiasaib ort san é uo théanamh" 68 37, 38; cuirim fa seasaib cú san uol 120 25; uún so n-a seis "7 seis as baint leis" 119 4; san seis dá bearnaó "san brioct u'féadupáó é uo bearnaó" 89 20; céro- 68 36; éim- 68 39.

seis, (b.) > "flait," "bain- ríogán," gc. 70 4, 99 5.

seisim, "sgréacaim" 29 14, 50 22; uma nseisio cuill 110 39; s. re> "fáiltisim roimh" 93 8, 105 34.

seimad, s. í ann "even it" 82 5; péac is, sió.

siail [95, 96], 85 39, 109 6; s. soill "s. ó shail" gc. 85 31, 117 12; ní sháctar mo s., "cáim neamh-spleadac" 82 28; is s. oam é "seilleann sé oam" 80 24, 85 33, 102 11; is uó s. oam, "ba éeart seillead oam" 91 20.

sió (si, sió, sió, ció sna ul), s. ann, gc. atá sé . . . 64 1; s. bé (ouine, ruo, gc.)+Coib. tásc. 26 1, 40 1, 94 7; s. bé (ouine, ruo, gc.)+pon. 60 9, 95 7; s. bé uo brait, > "ós coihair cáis" 86 29; s. bé uo beit, > "oámbead ouine . . ." 60 9; s. cia, créad, an peacac, gc. "sió bé an peacac" 25a 20, 72 18; s. cia le searctair 34 2; s. créad eile "pé sgeal é" 94 7; s. ós s. sean+pon. 42 11; s. cum uo-ciu 119 37; sió cum éis 25a 23; s. ("even") ruo,

ouine, gc. 5 12, 78 14, 80 1, 82 1, 84 18, 90 3; s. é (pém) an ruo, ouine, gc. "even the . . ." 25 11, 30 21, 46 20; an ruo, gc. s. é ann 52 23; mise s. mé ann "even I" 8 9; s. ead, "dá amhóeom sin" 20 15, 21 15, 75 33, 91 4, 12; sióeac=sió (?) 42 30.

siile, (b.) 3 31, 99 31.

siile, péac seail.

siill, péac seall.

siille, péac siolla.

sim, péac seim.

sim (sim, sim, sen, cin, gc. sna ul), s. so . . . "sió nac" 3 29, 11 28, 30 28, 60 33, 84 5, 91 15, 110 11, 116 5.

siolla, siille [80], 35 13, 42 46.

siollanraó, [12], -raio [13], 89 10.

sirre, siorra, péac searr.

slac, (b.), 3 31, 71 5; s. 1 n-a-saio oruóise 75 17; is a. s. 'n-a sar 53 5; -saor 69 25.

slacaim, 79 12, 93 3; s. pears. gc. 87 3, 16; s. saol, seall, gc. péac saol, seall, gc.

slais [14], slaise [7], "sruic."

slaiseac, mall- 74 46.

slám, 111 18.

slan [73] 41 27, 91 5; -cas 95 19; -cuimne 102 10, -éleat 60 11; -leacán 117 33; -lár- eac 97 34; -nuairé 100 17; -ré 97 41; -slíom 117 50; -sluas 70 9; -slisneac 87 2; -tealcac 122 5; -uaironeac 122 21.

slanaim, (Aist. 7 neamha) 24 22, 90 9; "uailisim" 73 43; sháil slanta "beit dá slanaó" 11 22.

slas, criosol s. 49 8; uisge s. 39 18; sall s. "7 éroead cruairé air" 91 26; súl- 70 9; searc- 91 52; arm- 85 32; lann éorr- 97 35; -beann 96 38; -linn "móta uisge slais" (?) 119 23; -muir 29 9; -rinn 54 21.

slas [96], s. uo uúnaó, éur, úruo, iadac, osglac, gc. ar ouine, éisoe, gc. 11 2, 40 6, 14, 103 12; "seibeann" 7 10, 11 1; s. ("cos") orra 92 7, 110 19; s. ("coisgteoir") na bpear, gc. 71 3; "crioblóro" gc. 27a 14, 60 27; 'n-a s. orm "coisgte eorm" 7 3.

51c, -óeas-ór 114 27; -óonn 102 22; -seal 49 10, 98 31; -slac 24 21; -nuaróe 85 13.
 sleacac, beo- 89 11.
 sleann [66], 20 5; s. na n-deor 45 1; -muir 71 10.
 sleannac, folc s. 41 31, 113 13; maor- 114 35; tírim- 89 12.
 sléas [95], 119 33.
 sléasaim, 23 18, 111 23.
 sleic [42], "troir" 7c. 25 3, 91 46; s. re tuine 91 49.
 sdaim re a s. 98 42; ní mire oo s. é ná . . . 84 47.
 sleo [97, 108], 64 19, 74 38; ní oíis sliab óam é 110 40; sort sliab 91 23; sleo-luc 110 32; sliab-éat 79 5; sliab-búrcac 108 16; sleo-sum 109 18; roir- 85 12; móir- 85 33.
 sleoró [96], é oo s. "é o'ead-airóealuasó" 60 16.
 sliab, féac sleo.
 slíc, tuine s. 1 7; sdaoréas s. 95 9.
 slioca, (b.) neim- 75 18.
 sloin [45], ar óat sloine goirme 74 63; mion-sloin "sáctán" > "loé ciun" 113 26.
 sloin [45], =sloine, 44 4.
 sloine [2], "seannairóeac" 7c. 21 26.
 slóir (b.), "clú" 7c. 3 3, 93 20.
 slór, slár [96], 14 7, 109 2; s. teampall, "cainnt i n-eas-lais" 60 26; s. aicsearr é, "i n-aonpocal amáin" 61 12; -buinne 107 17.
 slóróda, rí s. 61 17.
 slórmar, ós s. 37 44.
 sloca [5], "brollac," 7c. 85 45.
 sluaisim (Aisc. 7 neama.) 69 14, 74 2; sluaiscear é ve "baintear é ve" 75 38; p. sluasac [25], s. le slóir "óil i n-aor an easóil" 38 5; as s. "as imteac" 101 37.
 slúineac, sruais s. "sruais fann, solúbta," 7c. 39 32, 98 22; lúineac s. 97 34;
 slúin [44], 98 17; toirnim s. 109 7; s. saor 60 1, 2, 109 15; -maol 114 21.
 snaoi [98, 99], "áitneac," "fada," "slóir," 7c. 21 9, 19, 49 7, 85 29, 91 4, 8, 99 11, 101 39, 103 30, 32.

snas [38], "ruo tuiteas amac so snat" 3 37; i ns. na slaic óá bpuil 78 10.
 snat, "snat" 19 3. 68 19, 85 30; oo s. "so snat" 3 36, 8 12; (níos, 7c.) snáite 79 28; muirear- 85 40; -fál 24 30, 49 5; -allmura 89 6.
 snat, (p.) sean- 117 17.
 snatac, 122 9.
 snatáir, leg. -ais, onnuisceac ó "snatuisim" (?) 17 22.
 snatuisim, s. é 43 16, 81 38; p. -tusó 67 44.
 sné [98, 99], "cosamlae" "snao" 17 13, 42 33; s. an aistoir ar 58 11; oo aetuis sé sné ("oo óeasuis") an sál- 100 25; oo aetuis s. óa hasaí, 7c. 16 4, 58 18, 103 4; mór ns. as a ngairtear sbéac-láir "is iomda cuma" "is iomda cúis" . . . (?) 54 2; i ns. oíogbála óuit 58 20; -óonn 95 18.
 sníom [95], 14 14; "coir" 7c. 80 9, 101 18.
 sníomairac, "fuinneamail," 7c. 85 29; ciab s. (ciall?) 19 10; leg. sníomairac?
 sníomraó [mar 12]; 61 3, 85 11, 91 1, 4, 5.
 snúis [14], 49 6; -óeasla 102 31.
 so (neama.) +ains. "so oí," 7c. so séis n-aistoir 86 15; so pó mbraonac 109 9; +tuill. ioll. so toraib 106 12; +ait, sus an n- 20 6; sus na sraib 34 26; +aio. sealb. so a óail, 7c. 38 9, 79 8, so a neamhocraib 83 1; sus anu, anoct, 7c. 23 21, 25a 25; +pora. cugam 5 14; cugao, -c, 1 1, 2 3; cúise 11 3, 58 11; cúice 17 12; cugaim 21a 17; cuga 6 41, cugta 77 1; so snat, léir, 7c. féac snat, léir, 7c.; ní brón, 7c. so . . . "níl don fíor-brón ac" . . . 79 7; so > "taob amuis ve" 104 18; so cáe ar . . . "nó so mbeir cáe ar . . ." 24 16, so buain . . . "so oí sun bain . . ." 40 22.
 so, (=sur), féac is.
 só, féac sa.
 so n- (neama.), +tuill. 17 2; (ac bionn "so ngné ngnl," "so méin suibir" 7c. so minic sna ll, 17 32, 49 6, 67 12); so

brios 90 19; +aib. sealtb., 50
 n-a 20 8, 25a 26, 27, 74 47;
 +pona. coib. 50 n-a utis de 37
 30.
 50 n- (Coim.), (Δ) a-deirim,
 measaim, 7c. 50 n-, 5ur^o 1 1,
 21a 20; (b) "nó 50 n-"
 +láiē. 48 11, +fáist. 26 8;
 +foinb. 5ur^o 25a 14, 27a 4;
 +fon. áct 50 utí 6 22;
 (c) i utosaē cláasail ainm-
 neamla is éigin, is cóir, ar
 eagla, tarla, 7c. 50 n- 3 20,
 21a 2, 8, 26 12, 61 11; féacé
 eagla, 7c.; (o) i n-abairt
 cusbóna, +fon. láit. 2 7,
 3 26, 37 39; +fon. neamf.
 46 22, (50) nac 74 68; (e) i
 n-abairt ianmáirt 17 13, 5ur^o
 3 39; (f) i n-abairt 5uibéit
 50 n-, +fon. láit. 9 1,
 25 1, 26 30, 61 19; 5ur meala
 25a 25, 60 30.
 50bá, 5a- [131], 43 10, 81 34.
 50bal, 5a- [12, 192] "pillar,
 7c." 9 11, 119 33; "cuaille
 mar táca pa éranh," 7c. 89 23,
 93 46; 5. 5réine 29 17, 42
 35; 5. ("craob") 5einealaig
 71 1; "taca" > "laoc" 7c.
 52 18, 70 20; 5all- 119 33;
 coill-fíar- 89 23; ríó- 70 20.
 50bang, -ann, "póna" 7 31,
 76 2.
 50blaim, "táim mar táca pa"
 42 35; p. 50blá, 5a- [11].
 50blán, (p.) 5. 5aol, 60 7,
 106 30.
 50ibéal [12, 35], "cuan caol"
 -imneac 89 2.
 50ibneac, féacé 5aib-.
 50ibhgeac [11], "cur i
 bpóna," tiomán- 89 23.
 50i, féacé 5aolaim.
 50il, 7c. féacé 5al.
 50illim, 5. ar 86 30.
 50illseac, (b.) "bean eac-
 rannac" 66 13.
 50im, féacé 5om.
 50im, 5uin, féacé 5oinim.
 50imeac, 5onac, beo- 79 1;
 céao- 71 3.
 50imim, 5onaim, 5ointear an
 5rian, 7c. 46 43, 86 17, 90 9;
 p. 50im, 5uin [42] 16 5, 19 14;
 5. cruais 103 26; ro- 38 14, 16,
 90 9.
 50ire, féacé 5ar.
 50ire, (b.) i n5. 75 2, 85 17, 88 9.

50irim, "5laodaim" 24 2, 30
 21; 5. oe "ainmnisim" 7 26,
 89 6.
 50irt, 5uirt, "searó" 7c.
 55éal 5. 31 25, 118 15; malairt
 5. 35 12; 5alar 5. 46 16; ro-
 31 18.
 50irte, 5airte, "loisneac,"
 7c. áit, cúirt, 5nús, 5rian,
 7c. 5. 65 11, 68 4, 22, 92 44,
 114 6; col5- 68 34.
 50irteac, (n5os) 5oirte5e ná
 80 12.
 5ol, 5al, 5ul [69, 70], 5oil
 [14], "uáara," 7c. 26 28, 37
 33, 79 14.
 5oim [38, 39], 5oim [14],
 "pian" 7c. 53 24, 73 9, 95
 11; 5. cnúró 92 2; > "feard"
 20 35; focal- 117 34; ro- 31
 12.
 5ona, 7c. féacé 5oinim.
 5oraim, p. 5oraó, 5a- 30 12,
 32 31, 121 5; féacé 5oirte.
 5orm, muir, loc, 7c. 5. 2 12, 71
 10, 116 25; 5loim 5. 74 63;
 súil 5. 71 5; talaim 5. 50 22;
 cnáim 5. 36 7; -clár 50 22;
 -colom 42 17; -uás 119 36;
 -Dub 109 9; -ealtac 93 2;
 -fonn 99 1; -5a 106 11; -lann
 74 33; -lannac 101 25; -lionn
 119 19; -niamann 97 34; -róo
 111 29; -5reabac 74 50;
 -tulaé 100 5.
 5ort, 5art [67, 68], arbar";
 52 23, 24; -foireann 46 1;
 -ma5 107 26; -oirear 121 31;
 féacé 5art.
 5ortuisim, "5onaim" 45 1.
 5ráó [38], "céim" "oro";
 fear, aos, 7c. 5ráó, 5ráó 7
 34, 54 21, 58 24, 67 40, 84 19;
 na naoi 5ráó 20 43, 27 24;
 -fear 98 31.
 5ráó [38], 5. oo tábairt oo 36
 3; 5. u'fásail oe 69 26; 5. ar
 "5. oo" 27a 15; 5. an fíar, a
 5. "5. uó" 42 16, 48 14,
 57 5, 99 4; 5. an fíar, a 5. "5.
 atá aise" 3 16, 36 3; mo 5. féin
 "5. atá a5am uom féin" 36
 9; mo 5. "an té 5ráóuisim"
 64 4, 70 19; tá 5. saróbris
 orm 99 4; 5lig5e 5ráó (ciall?)
 26 8; fear 5ráó 108 9.
 5ráóac, 25a 3, 82 14; so-
 114 9.
 5ráóaim, (p.), 34 35.

58A01MAR 112 7.
 58A01U15IM, 21 6, 46 8.
 58A01N [54], "rás capall" 7c. 68 20, 85 19.
 58A1PNEAC, ouine 5. 98 35.
 58A1N [14], "58A0A0C" 1 9. 11, 119 12; "féacaimtinnneac" 86 37; 5. an "fuac, 7c. 10" 60 35; 5. re n- "fuac 10" 102 2; 5. fir, 7c. "easla roim fear 79 17; is 5. ("easla, 7c.") (liom) é 42 29.
 58A1NEAMAIL, ciot, 7c. 5. 75 80.
 58A1NNE (P.) (IOLLA. 58A1NNE 41 16, 17, 24); 5. i n-uall, 7c. 2 8, 41 16, 17, 24, 47; 5. 100 58 0 42 16.
 58A1N [96], "58A1NNE" 57 23, 83 17; CNUASAIM 101 7.
 58A1N0A, 58A1NNA, 72 6, 113 6; (nós) 58A1NNE 60 38; no- 120 17.
 58A1N0U15IM, (?) 114 34.
 58A1S, 58A10 [38], 58A1S, 58A10A, 58A10A [2], 16 8, 23 1.
 58A1SAMAIL 122 18.
 58A10NAC, "sleipeac" 7c. 100 6; ro- 91 32.
 58A1S, féac 58A1S.
 58A1NAIM, tite 58A1N 79 11; 101-58A1N 68 3.
 58A1N0AC, 10A, 7c. 5. 70 14.
 58A1S [39], "1010" 7c. 92 14, 120 37.
 58A1S [95], "10A" 38 13, 73 31, 43; "01N0" 83 16, 114 30, 119 33.
 58A1S, 10 5. "i scoinnuioe" 39 16, 45 3.
 58A1S0A, 118 19; min- 65 15.
 58A1S0C [25], "bualao" 7c 52 11.
 58A1M [41] beanaim, 58A1M, 5. 10 7 23, 76 6, 96 20, 119 22; 58A1M 5. an 78 12; cuirim fa 5. é 78 5; beanaio mo 5. 10 89 10; 58A1M 5. "1015im i bperom" 85 3, 93 42, 95 23.
 58A1N [39] 101 58A1N 2 12; 101 58A1N 29 17; 101 58A1N 17; 101 58A1N 70 4; 101 58A1N 108 16; 101 58A1N 12 43; 101 58A1N 10 19, 101 58A1N 17 50.
 58A1N [95] "58A1N" 7c. 5. 101 48 25; 58A1M 10 5. é 38 4; 5. 101 58A1N "101 58A1N"

110 40 -snoige "snoige 50 101 58A1N" (?) 83 10; (?) -101 58A1N 92 43.
 58A1N0A, 101, 7c. 5. 107 17, 122 21.
 58A1N0A, (P.) 71 17.
 58A1N, "1010" 78 6.
 58A1N, 101 58A1N 18; 101 58A1N 41 17; 101 58A1N 69 20.
 58A1N0A, -101 [11], 5. 101 58A1N 93 38; 5. ("1010") 101 58A1N 122 15.
 58A1N0, (b.) > "1010" 7c. 73 35, 75 44.
 58A1N0A, 05 5. 41 27.
 58A1N0A, "bualao" "1010" 85 17.
 58A1N [38, 39], 58A1N [14], 5. 101 58A1N 2, 81 1, 117 21; 5. 101 58A1N "1010" 119 9; 101 58A1N 117 44; -101 58A1N 37.
 58A1N0A, P. -101 "1010" 7c. 74 5, 104 15; 101 58A1N 101 2, 31.
 58A1N, "1010" 7c. 101 58A1N 24 2.
 58A1N0, "1010" 98 40.
 58A1N [45], 58A1N [45, 95], "101 58A1N" 22 15, 91 53, 121 31; "1010" 68 20, 80 6, 98 13; 101 58A1N 89 22; 101 58A1N 74 18; 101 58A1N 97 16; 101 58A1N 109 10.
 58A1N0A, 101, 101 58A1N 66 2, 79 23.
 58A1N [39, 44], 58A1N [14, 45], 27 5, 74 62, 114 15; 101 58A1N 101 2; 101 58A1N 87 7; 101 58A1N 105 34; 101 58A1N 102 40.
 58A1N0A, > "1010" 93 30, 31.
 58A1M [14], 107 38, 111 30.
 58A1N0A, 101 58A1N 29.
 58A1N0A0C, 102 40.
 58A1N, (P.) =58A1N [14] "1010", 7c. 42 6, 106 16; 101 58A1N AOD xxii 10; Sxxvii 15.
 58A1N0 [52], 48 7, 49 5; 58A1N0 [2] 27 3, 58 6.
 58A1N0A0C, 101 58A1N 70 7.
 58A1N [14], (101 58A1N) "101 58A1N" (101 58A1N) é, 101 58A1N 31 27, 36 1, 44 7, 48 6, 70 1, 73 32, 103 21, 110 32; "1010" 1 11, 12 5; 5. an 101 58A1N "101 58A1N" 103 5, 14; 101 58A1N 39 17; 101 58A1N 20 9; 1. 101 58A1N ("101 58A1N") 101 58A1N 12 8, 31 8; 5. "101 58A1N"

40 15; mo §. "ouine a bpuil
imnirde orm 'n-a éab" 79 9;
"seans," "likely thing" (?)
40 4; ΣΥΛΙΣ- "calma," -beart
102 10; -beirtir 54 7, 81 35;
-sealbác (leg. -seabác ?) 96 20;
-neim "easla óian" 110 3.
ΣΥΛ [96], Σ. Σρέine 43 8; Σ.
ceinead 32 33; Σάβann 43 10;
-Σρίos 81 34.
ΣΥΛΑ [131], fear aon-Συλαnn
"cara" 80 7.
ΣΥΛΑΔΕΤ [25], "baosal" 67 6;
"easla" 90 12; Σ. 'n-a ΣΑΡ
103 8; ΡΑΟΝ ΣΥΛΑΟΕΤΑ ("uac-
básac" ?) 7c. Σon 54 9.
ΣΥΙΘΙM, Σ. tú (pa ruo, 7c.)
"IARRAIM ruo, 7c. ort" 80
27; Σ. ort "Σ. ar 'oo son" 65
12; ΣΥΙΘΙ uirre reo (pa?)
múnao 10 7; p. Συiðe (Συiðe
ΣO minic sna li) 24 15; mo §.
"Σ. éusam" 39 13.
ΣΥM, ΣΥMCT, 7c., féac Σon, 7c.
Σunna, 111 23.
ΣΥR, féac is, ΣO.
ΣΥS [95], "toil," "meanma"
7c. 42 2, 87 21, 92 43, 102 42.
ΣΥS an, na, 7c., féac ΣO.
ΣΥC [72], "focal," "slór" 7c.
57 11, 63 24, 88 3; Σon céao-
101 53; "milleán," "náire"
Σ. paobrac 24 3; Σ. ar 64 3; Σ.
oo 73 33; tuillim Σ. 87 8; Σ.
oo éabairt ar 91 6; Σ. o'pááil
58 13; o'easla ΣOCTA 120 12;
is Σ. é 74 12; Δ Σ. "ácmusán,
7c. óó" 3 25, 101 47.

1

ĩ (pora.), féac é.
1 n- (Réamh.) + Tuillir. nó Áms;
1 nγac, ins γac, is γac, 38 32;
+ Alt. insan (> isan, san, sa,
anosa) 8 5, 16 5, 21 21, is na
16 1; + pora. ionnam; ionnat
inneat, -o 2 11, 5 4, 68 38;
ann, inn 1 1, 10 5, 11 14; innce
1 9; ionainn; ionnaib, innib
68 23, 122 12; ionnta 122 17;
+ Aio. Sealb. ime, amc 3 37;
io^e ao^e 2 4, 6 40; (i) n-a^e 6 37;
(i) n-a h-; 1 n-ar n- 85 17; 1
nbar n- 100 5; 1 n-a n- 6 26;
+ Coib 1 n-, a n- 2 15,
29 21, 88 26, 1 n-a n- 24 27, 103
13, 1 n-ar^e 3 22, 7 2, 72 5, nac
puil . . 71 2.
1ΔO (pora.), féac é.

1ΔOΔIM, 1. líon, 7c. im 91 23; 1.
Σlas ar 11 2; 1. uime, paoi
"timceallaim é" 42 18, 85
7, 105 28; p. 1ΔOΔO 32 12,
68 38.
1ΔIR-LIONN 74 12; féac lionn.
1ΔL (b.) > "sreang boza" (?)
113 2.
1ΔR (Réamh.) féac ar n-.
1ΔRann [11], 1ΔRN [11, 95],
1ΔRA [145], 95 10, 97 34, 98
20; 1. capail 68 20; ΣéiΣ-
83 18.
1ΔRSCOMHARΣ "Rann Oeirió"
37 46.
1ΔRSCÚL [42], 1 n-1. 74 38;
áit, 7c. -a 74 36.
1ΔRSHÓ, 1ΔRSHÓ, -nā [108],
"crát" 7c. 65 36, 92 36.
1ΔRLA (p.), 107 6, 37.
1ΔRMΔIRT (b.), (Caoibh. -ARCA)
"sliocet," "result" 7c. 5 12,
72 22, 83 7.
1ΔRMAR (p.), "fuisleac" 6 34.
1ΔRMIOIREACT. "result" (?) 82 35.
1ΔRM-uA, -ó [108], 20 14.
1ΔRN, féac IARann.
1ΔRNAc, eARNAc [55], 63 3, 83 9.
1ΔR-nóM 39 27.
1ΔRNUIΣIM, 63 3, 27.
1ΔRRAIM, 1. ort é 80 23, 99 6;
1. uait é 13 4; p. 1ΔRRAIÓ [149]
(Caoibh. IARRATA, IARRAÓA,
IARRÉA 97 17, 120 4, 6, 122 6);
ar 1. "caillte" 10 1; tar
nar b'i. ar 106 31.
1ΔRSMA, "fuisleac" 79 5,
112 8.
1ΔRTAR, 1ΔCTAR [11] 74 43;
-cró 117 51.
1ΔSΔCT [25], 1. ruoA, oe ruo
69 5, 6; ruo ar 1. 69 2; "ruo atá
ar 1." 45 9, 69 3; 1. bunaió oo
buam ar 69 7; éas 1ΔSΔCTA
"bás oume eile" 27a 28, 68
30; áille 1ΔSΔCTA 52 27; seal
1ΔSΔCTA 68 6.
1ΔSΣ [96] móir- 80 4.
1ΔSΣΔC [55].
1ΔC [95], "cír" 45 5; na cóiΣ
1ΔTA 110 17.
ið, féac sinn.
iðim (poinb. ao ið 39 25,
oo ið 83 5; páist. -éabA 60
27), 62 4; p. iðe [3], 41 7,
121 5.
ið [165], "Σeimeal," "coiléar"
7c. 81 34, 94 10, 106 36, 113
28; cur nan-iðeao 96 33; óir-
67 27, 89 14.

réiríste é ná is gluaiste . . .
 74 18.
 inčinn (b.) 42 18.
 in-óearaíó, "as ceart do
 óultadó" 7c. 83 1, 6; féad
 óearaíó.
 inó-, féad inn-.
 in-óearaíó, i. re 70 18, 104 12.
 inóealó [12], -óealó, -óealó
 [42], 78 14.
 inóean (b.), 77 28, 80 27;
 oibrióean "inóean" ar nós
 ianmbéarla 78 23.
 inóear, as i. rias 99 19.
 in-óill, "lucámar" 7c. 39 26,
 73 33, 43, 90 15; féad óeall.
 inóim-, féad ionóa.
 inóir, "riagáil saoir" 119 31.
 inóreim [41], 92 6.
 inóis [150].
 inóie [1], inóie "saíóbreas"
 7c. 35 13, 37 15, 27, 65 4;
 "doibneas ar neam" 21 23,
 33 3; neim- 70 5; nóim-óeir-
 (?) 89 14.
 inóie, (b.), "óeas-raí" 7c.
 83 4.
 inn, i n-, féad i n-.
 inn, inne, féad innn.
 innóear, (f.), 49 4, 71 12; (as
 óeairt do muire) 6 40, 21 17;
 -óennac 89 1.
 innóearac, péit- 89 6.
 inne [180], "cuio isoir" 110
 48.
 inneac, (f.), (i n-óeac) 119
 31; > óeite óuine (?) 74 67.
 inneal, inneall, (f.),
 "óeairt", "cumad", 7c. 41 18,
 48, 50 21, 54 16; ar i. "cos-
 mair le" 83 16; a i. "óabáil
 óe" 63 14; óeóeac óa h. air,
 "óa hollamóeac 'n-a óeairt"
 78 3; óe-ním i. óe, "óeairt-
 uisim é" 15 14.
 inneam [11], "óeac" 83 16.
 innoóeac, "óeóeac", 7c. 81 2.
 in(n)ill, (ó inneall?) "óeac ó
 óeóeac" 11 8, 24 19, 92 42.
 innóite, féad innóim.
 innóite [180], "eallac" 81 25,
 121 4.
 innóim, i. é 67 23; i. é, "inn-
 sim 'n-a óeac" 71 15; p.
 innóie [143], innóim [144], 67
 23, 82 31.
 innóim, i. líon, óeas, uróac, 7c.
 6 40, 21 17, 32 20, 80 27, 92 31;
 i. óeairt óe 7 4; óeac, 7c.
 innóite, inóeallac 85 7; p

innóeac; óeac-óeac- 89 20;
 óeac- 89 13.
 innóeac, innóeac [28], inn-
 óeac, "óeacóeac" 7c. 37 12,
 63 7; óe-ním m' i. óeacóeac 23
 13; i. ("state," "experience")
 na mna 37 12; óeairt an t-
 ("óeac," "innóeac") 41
 10; óeac óeac i. 122 2; i. a
 n-óeac (leg innóeac?) 92 10.
 innóim, innóeac, "óeac-
 óeac" 7c. p. innóeac, innóeac
 [11, 28] 107 31.
 innóie, (b.) "óeac" 67 42.
 innóeac, innóeac [24], 3 17;
 > "óeac" 88 13.
 innóim, innóeac (b.), 46 3, 67 18.
 inóeac, inóeac, -óeac [11] 21a 22.
 inóeac, 27a 4.
 inóeac, inóeac [17] 78 2; -óeac
 74 47; -óeac 105 36; sein-109 20
 inóeac, -óeac 7 31.
 inóeac, "óeacóeac" 24 3.
 inóeac, i. óeacóeac, 7c. 15 10, 48
 1; i. óeacóeac 7c. "atone for"
 17 21, 20 33, 23 20, 31 35; i.
 óeacóeac f. air, páis óeacóeac, 7c.
 "óeacóeac", "requite" 7c.
 22 7, 23 30, 30 1, 26 30, 40 15,
 41 36; p. inóeac [95] i. +óeacóeac.
 17 21, 23 20, 26 30, 40 15; i.
 n-í. 22 7, 26 5; i. i n- 51 2, 84
 35; as i. na muire 121 32.
 inóeac [71], "óeacóeac" 7c. 80
 22; ar i. f. air, 7c. "i. líon" "ar
 óeacóeac", 7c. 3 28, 25a 17,
 33 2.
 inóeac [11], 74 40, 98 3.
 inóeac (b.), "óeacóeac óeacóeac"
 7c. 29 1; re n-óeacóeac 17 6,
 110 45.
 inóeac, "óeacóeac" "óeac"
 14 16, 37 9, 99 18; óeac h- "óeac
 óeacóeac" 41 24; óeacóeac- 109
 3; -óeac 74 47.
 inóeacóeac [42], 62 6.
 inóeac [11, 12], "óeac,"
 "óeac" 7c. 83 2; féad
 IGT i. 404, YBL col. 184 v. 20
 (re óeacóeac inóeacóeac óeac
 óeacóeac).
 inóeacóeac, 83 2.
 inóeacóeac, -óeacóeac, "óeacóeac-
 óeac" 7c. 69 3, 4.
 inóeac, féad inóeac.
 inóeac [11], "óeacóeac" 7c. 91
 23, 111 22; i. óeacóeac 20 18.
 inóeac, féad inóeac.
 inóeacóeac, -óeac [11, 104], "óeac"
 3 14, 14 5, 17 28.

- 10mατ [49], -ατ [189], "δεα-
δατ," γ. 10 4; τοιρβ- 83 2.
10mδαις [13], 10mδαιςεαν [23],
-δαιςin [143] 54 16.
10mδιν [42], -διν [35], 105 7.
10mδiRE (p.) 83 6.
10m-αιτβεαR, pεαc αιτβεαR.
10mARCAc, ουιne, ρυo, γ. 1.
27a 9, 96 9.
10MARCAIτ, "fluirse" γ. 20
15, 39 15; "buntáiste" 104
26; α βρuiλ τ'ι. αςam "α
βρuiλ αςam ταoβ αμuiς oen
curo ριαcτanaις" 27a 9; τά
sé αςam τ'ι. αν pιr, γ. "τά
nίos mó ue αςam ná mar τά
αιςe" 37 19, 73 38, 82 4, 86
35; ní hι. oam é, "is mian
liom é" 109 12; "oánaiτ-
eacτ" γ. 38 29, 84 13; pεac
TD 3 22, 15 5.
10MAROΔO, "loc" γ. 21 10.
10MČARAIM, 10MČRAIM, 21a
12, 26 17; p. 10mČAR, 10maČAR
[11, 17], 44 14, 52 12.
10MŮA, caitōbreas, γ. 1. 22 15;
oaoime, γ. 1. 58 26, 83 3, 8,
113 41, 122 12; (is) 1. (pεaR,
ρυo, γ.) τά, γ. 19 16, 21a 12,
34 30, 56 9, 58 33, 70 14.
10MŮA, "méio sluaiς" 83 8; 1.
oe ρυo γ. 83 6; 1. oe ρυoαιβ,
oaoimβ, γ. 23 2, 83 2; éin-
83 8.
10mŮΔO [12], -αιτ [13], "leab-
αιτ," γ. 10 41, 17 6, 20 43,
30 7, 19.
10m-ŮORAS, (cloč, γ. ós cionn
oouris) 119 17.
10m-śAOIT, pεitc- 83 9.
10mlān, óiςe, γ. 1. 27a 17.
10mlaoio, -liuro [13], -lat,
1. ("malairc") soime 108 14;
1. ("sluasačτ" γ.) teangao
101 47; arm AR 1. "śā lāin-
siuśao" γ. 5 4; m' 1. "mo
cuiim," γ. 68 25, 29, 69 22.
10mpa [2], "śeas" "tendril"
(?) 34 11; pεac TD 9 5, SIBP
xxxix 16.
10mpóim, 10mpuigim, (Lait.
-iompānn 21a 5; iompáto 52
28; poinb. o- -pó 20 40,
39 6, o- -pá 80 32, 39, céasc.
o- iompóto 59 36; Coing. -iomp-
páśainn 77 10); 1. AR 21a 5,
26 1; 1. ó 21a 5, 59 36, 88 10;
1. RE 50 3, 59 15; p. iompóto,
-áo 20 1, 57 2; Taoibh. iom-
paoitō 88 10.
- 10mRΔIŮim, "a-veirim" 72
4; p. 10mRΔO, -ác [11], é τ'ι.
"labairc air" 22 6; "clú"
58 13, 112 1.
10mRΔll (p.), "seacran" γ.
33 2; určAR iomruill 85 50.
10mRΔin [28], 1. báto, γ. 27 9;
1. (leg iomnraih?) seaiς 79 24;
bann iomraihā > "laoc," γ.
puinneamail" 83 20; neaRc
iomraihā (1. lúo) io ślaic 86 36.
10mčūs, -čOS [35], -čūsa,
-čōsa [2], 17 4, 34 26, 75 32,
78 14, 85 25, 86 32.
10muis-Linn, "linn pεasa" 89 17
10n-, pεac in-.
10nΔO, ΔO [11, 104], 9 6, 44 33,
54 18, 120 16; 1. saor
34 17; 1. toill taracair 37 9;
1 n-1. 11 24, 35, 29 7, 52 37;
mór n-1. śā pεaRcαιβ "τά α
pεaRc le paśail 1 nśac don
ait" (?) 25 7; pεaR-oe α hι.
54 18; an ślór o- śab α 1. "an
pocal a-oubarcas" (?) 27a 1.
10nAM (p.), "am" 5 28, 73 7,
101 22.
10nAMin, is 1. A. γ b. 5 28, 11 31;
ní hι. cuirse γ cuirse 63 28;
ní hι. ooin γ ouic é 21 11;
10mŮA śśeal nac 1. 23 13;
oaoime narb 1. martra 59 31;
1. is altuigcτe oām beic . . .
nó beic . . . 46 31; 1. Ů'aois
iao 25 8; 1. iul oóib 25 8;
ní hι. sinn τ'pεicéaminnaiβ 101
22.
10nAR [11] "brač" 113 16.
10nŮAIτO (b.), 10nīnAIτO, "am,"
73 17, 33, 106 13.
10nČAIŮ, pεac emeac.
10n-ČORA, -čARA, -čuir, 1. le
37 27; 1. ó 26 17; 1. 'n-Δ
aśaiτ 100 7; 1. Ůá Ůéanaih 93
35.
10n-oula, áτ 1. "ác is pεtoir
o- śabail" 100 30.
10nśA [54], inśne eac 68 4;
inśin-oeaś 49 12; śéAR 70 13.
10nśABAIM, 1. (cosnaim) ouine
(AR), 46 1, 101 1; p. 10nśabail
[148] teime τ'ι. "o seacaint"
γ. 58 4; pεac YBL col. 156
v. 16.
10nśANTAc, 27a 9, 53 9.
10nśANTAS [38].
10nśnΔO [49], śśeal, γ. 1. 23
13, 98 24; (is) 1. 10 5, 68 24;
(is) 1. śé . . . 37 14, 42 34;
ní hι. oom é 75 38; neim- 37 14.

10hñhñáç, "neamh-ñhác" 68 31.
 10hñhñirím, "cosnaim" 20 37,
 31 22; p. 10hñuire, -aire, -oire
 21a 1, 10, 73 8.
 10hñhñáð, féac 10hñhñáð.
 10hñhñim, "muirneac" 7c. 26
 24, 31 22, 107, 26.
 10hñhñime [3], 20 37, 78 5.
 10h(n)áilç, in(n)éilç [13],
 "bain-šeimbíseac."
 10hñhñarðaim, 41 6, 67 50; p.
 -ba [3], ar 1. 37 33; -bað 21 10,
 41 7.
 10hñhñarðáç, 80 41.
 10hñhñáç [IGT 1. 775], "foça"
 7c. 5 7, 39 19, 99 36, 101 48.
 10hñhñaim, "niçim" 1. sal,
 7c. ve 11 22; p. -lað, -lað,
 -máð, -máð [11, 104] uisge
 10hñhñáð 30 19; 10hñhñáð m'áig-
 eanta 70 22.
 10hñhñás, (f.), > "féile" (?)
 114 38.
 10hñhñus [38], "saiðbreas"
 22 15, 73 39, 102 4.
 10hñhñáð, féac 10hñhñim.
 10hñhñáç, òime 1. 6 40.
 10hñhñam, féac 10hñhñam.
 10hñhñá, "òeacair" 116 1;
 "crúaró" "searb" 7c. 121
 33; "crúaró" "námòeac"
 90 2, 111 18, 117 2.
 10hñhñáigim, -suiçim, 7 1, 66
 15, 74 5, 104 22, 113 36; p.
 -sáigir [149], 35 7, 76 8;
 10hñhñáighe (leg -sáigir?) 120 22.
 10hñhñámáil, (10hñhñes- go minic
 sna ll.) 1. an fíir, 7c. 53 13,
 55 2, 64 23.
 10hñhñámíla, brón a 1. 81 8.
 10hñhñámíluigim, 10hñhñesá-, 89
 18.
 10hñhñam, féac 10hñhñam.
 10hñhñamimic, uasail- 111 18.
 10hñhñuir, 1s 1. òuit ó 56 13.
 10hñhñáð, -çáð, -çáð, -çáð,
 -çáð, -çáð (10hñhñes- go minic sna
 ll.), "òime" ambeaðó muinighin
 áçat as "104 8, 110 3, 118 26;
 ní h1. cáç ris "1s baòçal é òo
 cáç" 88 10.
 10hñhñáð, 1s 1 é "1s fíir
 é é òo mólað, 7c" 46 49;
 ní h1. ñiom é (ann), > "ní
 féarðáí é òo çur 1 çcomparáir
 liom ('n-a éað)" 34 21, 59 21;
 cia náç 1. res (leis?) an eol
 > "mólaím çáç òoimeac a
 b'fíir an ç-eolas sam áighe"
 3 2.

10hñhñáð, 1s 1 é "òo beaðó òúil
 áçat ann" 37 5.
 10hñhñáil 1 "çroio," 7c. (féac
 çal), 85 4, 104 23, 109 17;
 uaiçne 10hñhñáile 85 37.
 10hñhñólaç, -çáç- 65 30; çrío-
 89 4.
 10hñhñá [2], 19 9, 42 37, 99 25,
 ór 1. 41 27.
 10hñhñáð, eaðóað [11] 68 13,
 92 20.
 10ç [71], 41 49, 61 4, 73 7, 78 25,
 80 3; -máç 83 5; eað-ðarr-
 ðleamhain 89 22.
 10çá (b.), 1 n-10çam 29 26.
 10çá, 10çá [145], 10çlann-
 çuile "stóras" 89 22.
 10çhñáç, çáç, 7c. 1. 96 30.
 10ç [150], "eolas," 7c. 61 17,
 80 33, 116 12; çat 1. "òo
 çoinne" 50 14; an 1., > "an
 çóçluim" (?) 72 10.
 1s, (1s, as, áçus, 7 sna ll.),
 féac áçus.
 1s, çáç. láic. uac 1. am 90 4,
 1sam 42 16, òuile. ñiam 80 9;
 1olr. 3 1sáð (?) 98 29; uac 3.
 1s (=as, 1s, 's sna ll.);
 òuile. ní h-, 65 14, noçá 42 14,
 noçan (roim çuic.) 35 2, noçan
 çearr 120 5; Coib. as (=1s,
 as, 's sna ll.); 1sa "cujus"
 58 39 (?), 65 12; Coib. òuile.
 náç 1 1; fíar. an 1 6; fíar.
 òuile. náç 27 9; 1oç. as (?)
 41 33, çurab, çurb, 52 4, 66
 9, çur (çó, çub, çob, çur,
 sna ll.) 24 30, 98 6; 1oç.
 òuile. náç 1 15; +má, más 17
 32, 112 15, más^c 2 9, más^c 24
 12, 101 14; +muná, munab 76
 24, mun (?) 111 12; +çé,
 çiró (<çé+ron), féac çiró; +ó,
 ós(á) 18a 4, 100 15; +ar+
 Coib. ara(b) 21a 12 16, 38 26,
 ar náç 54 4; +as+Coib.
 asa 30 1, asan (?) 108 1, asao
 (uac. 2?) 67 3; +ve+Coib.
 oan 84 45; +oo+Coib. oan
 h- 20 14, 102 11, oan(a) 74 44,
 91 31, oan(a) 12 13, 26 21;
 +pa+Coib. fan 38 8; +i n-
 +Coib. ma h- 116 24; +im+
 Coib. umun 38 7; +le+Coib.
 len 10 35, leis náç 37 4; +ó+
 Coib., ónab 37 5, ón(á) h- 55
 4, 12, 88 9, 95 1, 102 35, 42;
 +re+Coib. ren 58 4, rer 19 9;
 fáist. buò [annso, san Coimç,
 san b'poinb. 7 san b'ron.

bíonn "buó," "baó," "ba,"
 "b-" sna **UL** buó 74 56, buó
 h- 29 29, 93 23; **Coib.** bus 30
 31, bus: 64 37; **Diult.** ní buó
 h- 29 1, 74 48; **ioét Diult.** naé
 buó 109 13;
Coing. buó, do buó, ro buó
 3 36, 39 33, 60 37, 91 7;
Diult. ní buó 3 6; **Coib.** buó
 21 20, buó: 19 22; **ioét Diult.**
 nabuó 74 42; **Coib.** **Diult.**
 nabuó 21a 7; +go. **gomat** 3
 35; **piapn.** **Diult.** naéaró 69 4;
 +oo+**Coib.** **uar**: 25 5; +i
 n+**Coib.** i **nar**: 112 2; +pa
 +**Coib.** **par** 10 38;
pon. láitea. **rob** 122 21;
Diult. **narab** 5 28, 60 40;
 +má, **maó** 40 5; +go. **surab**
 119 37, **gomat**(ó) 39 15, 93 37,
 go mba h- 20 7; +sé, **zémaó**
 11 34; +muna, **mundaó** 111 3;
pon. neamp. **Diult.** nába(ó)
 65 32 101 49; **Coib.** buó: 69 8;
 +sé, **zémaó** 65 32; +oá,
 oámaó 6 15; +mar, **mar ba**(ó)
 60 25, 119 12; +muna,
munda(ó) 119 15; +ar+**Coib.**
 ar buó 11 19; +oo +**Coib.**
 oábuó 3 25; +im+ **Coib.**
 ma buó 101 19; +pa+ **Coib.**
 pamáó 101 30.
poirb. pa 113 4, oo ba^e 41
 22, oo ba 104 18, (ro) buó 21
 7, 79 2; **rob**: **oob**: 113 13;
Coib. pa h- 30 24, oo ba 52
 11, 15, 59 6, 91 24; **oob** 23
 9 buó 93 15; **Diult.** nírb(ó)-
 63 2, 100 28, **noéar**(ó)^e 5 26,
 69 24; **Coib.** **Diult.** naéar(ó)^e
 3 39, 41 13, **nar**(ó)^e 103 8,
 105 28; **ioét.** **sur**: 9 3,
sur h-(?) 27a 19; **ioét Diult.**
nar(ó)^e 21 11; +sé, **zéar**, **zéar**
 7 27, 20 12, 56 4, **zéarsam**
 (uaé. 1) 53 10, 73 45; +ar
 +**Coib.** ar ar^e 70 17; +as
 +**Coib.** as ar^e 65 38, as nar^e
 99 11; +oo+**Coib.** **uar**: 32
 20; +oo+**Coib.** **uar**(ó)^e 93 49,
 97 16; +i n+**Coib.** (i)nar 23
 4; +le+**Coib.** leis nar^e 59 6;
 +re+**Coib.** ris ar(ó)^e 113 4;
 +tre+**Coib.** ério naró 46 1.
iseall. -eal [53], 27a 11, 77 27;
 ós í 107 16.
isle. (b.), 5 3; **cuirim** i n-í. é
 116 7.
isligim, 23 4; i. m'araóam 52
 25; p. -luáó 46 4.

IS-TEAC, tugas i. aimsir, "do
 éaiéas" 6 19; **tiş** **cairigire**
 i. 97 31; mo breit i. ("ar
 neamh") 31 26.
IS-TIŞ. AS-T., "ar neamh," 24
 23, 39 35, 62 14.
ITCE, **ITŞE,** (b.), "suróe" 12
 9, 42 10, 60 42.
ITIM, p. ite [3].
ITIONNÁÓ, 25a 9, 27a 17.
ITIR, **ITCAR** [185], 24 14, 53 23.
IUBAL, **IUBAR,** péac ío-
 iul, péac col.
IUL-CÓIR, -CÁIR 14 7.

L

LÁ [82], láite [2], 39 14, 53 22;
 L. saoire 99 37; lá oo na láib
 39 4; don oo láiteó 58 27; ní l.
 oo "ní ham oo" 38 22; L. 7
 oróce (cail?) 113 5, 6, 7;
LAOIBN. **Aimsearó** 10 17,
 12 3, 43 7; **luas** ar ló "pás
 lae" (?) 119 37; oo lá 57 15;
 ní luas oo lá 82 41.
LÁ, péac láim.
LABRAIM, (páise. **laibéar** 12
 12, 97 28); L. é "labraim
 'n-a taoó" 12 10 12, 59 30,
 65 29, 99 1, 109 5; L. le
 "labraim ar son" 14 16, 16
 7, 31 29, 58 24, 90 2; L.
 oo "labraim i taoó" (?)
 27a 8; p. **labra** [3], 13 4, 16 7;
labraó [106], 17 15, 104 10;
labairt [42] 117 46.
LÁCA [6], 98 2; > "banplait"
 114 30; **broad** 71 12.
LÁCHAC, abann L. 65 17.
LÁCT [95], "banne" 113 21,
 33; -éroó 114 41.
LÁŞ [40, 73], (níos) **loise** 3 23;
com- 49 11; -leabar 105 24.
LÁŞ, =loş [95], "luas,"
 "peabas" 84 41.
LÁŞ, péac láir.
LAIOTIONÓ, 111 9.
LAIŞOISIM, páise. **laishoóair**
 65 4.
LAIŞEAD, ar a L. 78 23.
LÁIR, **LÁIS,** oo L. "oo cuir"
 "oo leas" 71 19, 99 13;
ORUIS. **LÁŞ** 42 22, 45.
LÁIM, "cuirim" 7c. **LÁIR.** **Coib.**
lár 119 14; **poirb.** oo laoi
 64 16, oo lá 82 41; **Céas.** oo
 láó 89 3, 119 19, 121 12; **péac**
 Ped. ii 499, Wi. (laaim).

LÁIR [201].

LÁITREAC, LÁETRAO [38], "cead, gc. briste, gc." 122 4.

LÁIN [192], ní leasgar l. 79 15; l. fa éraoib naé cromann, "gníomh naé peoir leat" 4 5; l. ar scúl 26 10; a-tá lám ("cuimáct") ašam san tír 45 6; cuirtear as mo l. ("seilb") é 6 23; ar mo l. "ar mo breit" "on my decision" 85 12; i láin "i ngéibean" 7 12, 63 3, 94 15; i láinib "i meas" (?) 92 30; cuirim láin ("caibair") le 10 13, 34 32; láin leis, "é do mbeasú" 91 7; láin, láin, le, "in-áice le" 90 15, 96 13; "sábam obair, gc. do láin" 103 23; (ó) l. do, so, l. "le céile" "uidir i nuidir" gc. 38 20, 46 10, 90 18; dom láin éle, gc. 15 12, 24 9; "lám in éionnsgnain" "cuirtear tem iarrao" gc. (?) 33 1; -deas 100 4.

LÁINAC (p.), "saoilead lamine, sunna, gc." 78 12, 82 14, 18.

LÁINAIM, LÁ-, l. é "tá do misneac ašam é do déanam" 77 27, 82 28, 100 28; ní lámair, lámtear, lámteair é "ní fuil do misneac aš doonine é do déanam" 91 5, 96 31, 100 26; lámtear éart 11 20; naé lámteair meadail a múir 119 12.

LÁINAIN [12] "glove" > "lám" 118 8.

LÁINBA "lampa" 24 17.

LÁINUIGE, LÁINUA. [3], "souaim," > "seirbis" (?) 83 16, 114 31.

LÁINUIGIM, "semim" 97 13.

LÁINUIGIM, "lámsigim" 86 26.

LÁN, anóir, gc. l. 3 18, 32 6; l. 10 3 13, 7 5, 26; luét fraoé-, 14 12; -baot 37 14; -paicsin 114 18; -šorm 116 25; -mear 119 15; -míotaparó 111 18; -mór 14 12; -te 102 40; -treabrad 119 30; an l. ("an t-uallac") do bí n-a brunnne 10 26; l. na talman "an talam so léir" 2 6; l. súl, l. mo súl, gc. 41 7, 88 33; a l. do 57 24, 116 4; l. do (= "sia do," lór do") 87 18; an l. mara 27 9;

LÁINAINA [9], -inain [10], 29 35.

LANN [40, 109, 200], 75 40, 82 5; sean- 86 23; -arimac 110 15; -uame 100 17.

LANNAC, šorm- 101 24.

LAOO, (p.), 71 21; -aime 117 24; -pream 109 14.

LAOORAO [12], -aio [13], 85 13, 86 32.

LAOŠ [96], 69 24, 25; l. do 52 31; l. na hóige 27a 17, 58 25; -dám na naoi n-oišeo 91 47.

LAOI, péac lá, láim.

LAOIO (b.), 88 20; l. 7 leabair, litir, "sac sašas fiaónaise" 100 14.

LAOIOEAS, sašas lunge 100 13.

LAOIOEASAC 70 15.

LAOIOIM, "canaim," gc. 93 50; "gniosaim" 25 8. (TD 10 24).

LAOIOAC 91 30.

LÁR [96], ar l. "i meadon" 41 48, 42 16, 46 34, 77 15, 116 4; so l. "so talam" 65 4, 119 14; dá l. "ón taob istig do" 86 13, 119 13; dá l. "do" 45 3; do l. "ó talam" 79 15; leigim, gc. pa l. "pailigim" gc. 48 37, 78 18, 121 25; béal re l. 29 16.

LÁS, péac lám.

LASAIM, l. pa "lasaim le šrad do" 59 13; l. so "lasaim le puat do" 82 11; l. do 49 1.

LASAIR, -AR [185], 10 41, 58 2; ocalb- 70 16.

LACAC [mar 37] 50 4.

LACAR, LÁITEAR [162, 163, 185], "ait," gc. 74 5; dá l. "i n-a počair" 63 16 (?), 102 18; ar l. "san moil" 80 27; ar, san, l. "anois" 42 25, 53 18.

LACAR, LÁITEAR [162], LACAIR, LÁITIR [185], "bríoš," "neart," ar lomaó dá l. (?) 63 16.

le h- (néamh.), (is minic bíos "re" "ris," gc. i n-ionao "le," "leis" gc., 7 "le" "leis" i n-ionao "re," "ris" sna tl.); +áms. 65 29; +šac, leis šac 100 11; +alc. leis an 78 2; +alc. iolr. leis na cásuib 16 8; +pona. liom, leam 1 4, 3 5; leat, lat 22 16, leis, lais, 11 10, 73 30; lé 5 25, 37 6; linn, leinn 7 12, 38 21; lib 26 3; leo 3 3; +aiob. šealb. lem 6 3; leo 4 2; le ac (>lee), 65 31; le a h- (>le)

69 11; le ar n- 21 19, 42 28; +**coib**. le a n- 3 27, 57 22, le ar² (> le^{re}) 2 6, leis naé 37 4; is liom, 7c. é 22 16; ba le marb 42 41; is a fáob linn mar is leo 42 41; is liom, 7c. é "is ceart dom é" "is péirir liom é" 7 12, 26 3, 38 21, 121 33; **gabaim**, **leisim**, **congnaim**, 7c. le, **féad**. **gabaim**, 7c.
leaba [4], **leabair** [189], 83 9, 120 19; l. míl mui^{se} 75 7; l. luinge 30 25.
leabair [75], 72 6; fáir- 109 4; rí^{se}- 122 16.
leabair, -**bair**, "faoa" 7c. 27, 122 16; lá 7c. l. 98 25, 122 16; -loé 74 40; báim- 109 4; **oraim**- 106 20; fáir- 122 16; lis- 114 10; slair- 114 3; **taoib**- 68 3.
leabruisim, "sínim" 7c. 114 5.
leab^{te}ad [22, 104], **comh**- 104 4.
leab^{te}ad, **folc** l. "sleamaim" (?) 114 5.
leac [158], 10 41, 27a 24; l. **laogaire** ("lia fáil") 109 5.
leaca [6], 41 11, 48, 114 16, 18.
leacta, = **leas^{te}a**; **féad** **leisim**.
leact [95], 92 2, 110 11; -fánuir 107 15.
leact^{te}ad, "tír **šar^b**" (?), **šairb**- 92 16.
leat^{or}aim, "šearraim" 73 35, 102 27.
leas [39], l. **lógmar** 7 33, 49 7.
leasaim, l. seol 15 20, 26 9, 91 53; l. lámh 79 15; l. uille ar > "téisim do chórlao ar" 21a 4; "treasgraim" 60 38; **féad** **leisim**.
leasaim, l. **leabar**, 7c. 73 42, 104 7.
leasaim, (**laista**. 7 **neaima**.), **leasair** sneacta súil tuine 111 9; **leasair** an lá 26 13.
leán [61], "brón" 69 11, 79 8; tuar leom 8 8, 65 10.
leanaim, l. é 40 7, 48 1; l. ort é "cuirim ro leir é" 5 23, 25a 7, 26 21, 40 23, 101 17; l. ar "strive at" 10 33; l. oe "claoirím le" 24 15, 74 25, 80 35, 84 36; **p.** **leanaim** [37], 100 15; **leanaim** 30 15; lu^{ct} **leanaima** 70 18, 90 3.
leamb, -**nb** [15], **leanab**, -**ab** [16], (-m^{so} minic sna **li**) 17 1, 3, 31 36, 37 14, 67 7.

leambair^{oe}, tuine, **šnióm**, 7c. l. 97 41.
leambán (p.), 67 7.
leann, **lionn** (b.), "brac" 113 27; l. **lúda** 70 11.
leannán [35], 9 8, 70 8, 102 1; céir- 97 4.
leannánact, 67 15.
leannim^{ar}, **bean** l. 71 10.
lear, an l. 46 42; **tar** l. 93 43.
lears [39] 24 8; **braom**- 85 2; **šruair^{oe}**- 91 54; **šlas** 121 26; **šort** 106 21.
learsan, "lears" (?) 101 6; **leas**, **leas**-, **féad** **lios**.
leas [39] (l. na coise), 33 1 (?).
leas [95], "so^{car}" 7c. mo l. 33 2; ar mo l. 11 27, 32 4; is é mo l. 77 4; l. a **anna** 122 12; téir l. air, "leasu^{is}tear é" 121 3; lu^{ct} **leasa** 30 9;
léas, "ša" soi- 37 26.
leasac, **tirm**- 74 23.
leasaim, 100 18.
leasbair^e, "ló^{crann}" 42 33.
leas^{is} [15, 96, 116], (is) l. (liom, **oaim**) é 13 7, 74 7, 76 19; céim l. 69 14; -**šear** 111 43; **boinn**- 68 42; -**šeal** 81 9.
leasšac, = **šleasšac**?; **boinn**- 75 12.
leasu^{is}im, (**šáist**. **leiseoir** 42 40); "coimeaoaim beo, úr," 7c. 72 26, 27; **p.** **leasušac**; **šuar** an **talaim** l. 6 31; lu^{ct} mo **leasu^{is}te**, "lu^{ct} mo **leasa**" 104 8; **ššeal** as linn **oo leasušac** 7 12.
leat [31, 39], n-a **oá** l. 3 34; "oú^{ta}is^{is}" 7c. 96 29; l. a, **špuil asam** 120 28; i l. (an) **laoi**, "i meao^{on} lae" 42 3, 9, 106 4; an l. oile, > "na oaoine oamanta" (?) 41 43; má^{ta}ir- 96 31; -**šac** 120 17; -**šinead** 96 22, 23; -**oorn** 84 45.
leat [31, 39], "taob^{oe}," i l. "as brac ar" 12 14; **cuirim** i l. "cuirim le" 27 4; i l. **oroma** "taob^{oe} **šiar** **oe**" 101 53; i l. "i mbun" "cuš^{ta} **oo**," 38 6, 106 4; i l. "i n-ašair" 48 8, 101 17; **oia** **lé** i l. **re** . . . 99 38; **oo** l. **oo lánne** **oie** 24 23; **oon** l. **šuar** 64 36; **oon** l. **eile** 5 15; **oo** l. **šáis^{te}** 85 42; **oo** l. **ušail** a **šacaim** 10 6; **ruš** **šéiml**. é "oo **cuir** i **leat**-

ταοῖς ἐ" 18a 5; οὐλ ὁ'έμ-
 "οὐλ ἰ βράιρε" 52 1; οὐιμε
 αρ λ. "ῥαε οὐιμε πα λεῖτ" 25 6;
 λ. re "cosmaḡ le" 98 38;
 οὐιμε αρ λ. "οὐιμε ἐαρ barr"
 γ. 99 22; λ. αρ λ. "le cōile,"
 ἰ νοιαιρό α ἐσίλε 5 27, 27 6, 64
 25, 81 31; -breat 109 20;
 -sḡéal 21a 23; -cuing "com-
 pánae" 76 22; -boro 96 13;
 -lámh 46 51, 111 18; -taob 82 16.
 leatáim, λ. ("sínim") lámh,
 γ. 31 20, 54 20; leatáro α
 faire αρ 96 8; το λ. ("οο
 leasáto," "οο laḡouḡ") α
 lúo 56 5; aic- 80 17; céro-
 80 17.
 leatán [137] 65 6; -ḡorm-mas
 89 20.
 leat-lámh, 53 17
 leat-lámh, 86 32.
 leatnuḡim, 20 25, 48 32.
 leat-trom, breac, troio, γ. c.
 λ. 5 15, 87 8, 94 14.
 leat-trom, (p.), "cnapánae
 ἰ ocalaḡ," γ. 119 18; "éas-
 cóir" γ. 82 6, 100 11, 11 112;
 "foirneart" 96 31; "bun-
 táiste" (ἰ troio, γ. c.) (?)
 92 32; λ. το "neart ro-
 láioir το" 64 17.
 léiḡeann (p.), λ. ("storey")?
 tḡe, 119 10; caicir 'n-a λ.
 "level city" (?) 41 5; λ. ("line,"
 "rank") sluasḡ 92 24, 111 17;
 péac YBL col 179 v. 20; -long
 "decked ship" (?) 89 12.
 léiḡeann (p.), 59 23; λ. óróa,
 "Legenda Aurea" 59 30.
 leiḡeas, péac leiḡisim.
 léiḡim, péac léasaim.
 léiḡim, leiḡ-, leas-, λ. é
 "ní cuirim 'n-a asáto" 96 28;
 λ. ḡáir, γ. 85 16; λ. as mo
 lámh é 25 3; λ. uaim é 15 2,
 26 18, 37 29; leasar ἰo pleio 48
 20; leiḡ to "ná bac le" 105 24;
 leiḡim ouit é "pásaim pút é,"
 29 37, 93 39; leiḡim oíom
 "staḡaim ó" 75 15; λ. leat é
 "maicim ouit é" 21 15, 34 13,
 43 3, 56 10, 84 10; λ. leat é αρ
 amḡeao, γ. 11 21; λ. éarin é
 "paillḡim é" 15 3, 32 10; λ. ἰo
 leiḡ é "λ. oó beic ἰc asáto"
 48 8; το leiḡ ἰ n-αρ n-uēt α
 aicne 104 8; leasar αρ
 ("is let into") neam 42 14; ná
 leiḡ eatorom is an oiaḡal 32
 14 p. leiḡim 26 18.

leiḡisim, leiḡeasaim, λ.
 ouime, γ. c. 3 26, 48 3, 110 42; p.
 leiḡeas, λ. αρ oic γ. c. 100 8;
 luib, luasḡ γ. c., leiḡis 6 11, 48
 1.

léim [45], λ. tar líne 17 4;
 ool to λ. tar 89 7; "cúrsa"
 λ. so-óáim 113 5; λ. luḡe
 "oul cun luḡe síos" 25a 23,
 27a 24; péac limgim.

léime [4].

léir, (is) λ. (oóm, liom) é 3 37,
 112 12; ní λ. loct, γ. c. (air),
 51 1, 119 32; ní λ. cás... 106 1;
 so λ. "so soléir" 42 13;
 so λ. "αρ παo" 6 28, 82 33,
 97 40; ní λ. tam "ní pēatar
 cionnus..." 51 2; ní λ.
 paḡte ó mnaḡ, 103 3.

léis, laosḡ αρ λ. "αρ slabao"
 (?) 79 9.

leis-, péac, lios, leas.

leisḡe, (b.), 95 1; to-ním λ. re
 94 4; aih- 95 1; péac leasḡ.

leicéio [13, 113], 76 12; λ. α
 lámhais, γ. c. 85 50; caicé lasair
 α λ. 58 2; ouime oom leicéioib
 57 24, 75 37.

leic-sḡéal, ḡaḡaim to λ. >
 "maicim ouit" 21a 23;
 α-tám taob reo λ. 53 9.

leor [96] "niḡe" (?) 39 11.

leoin, péac léan.

leomhan, leosán (p.), 6 22;
 -alta 89 5.

leomhanra, -hta, laoc, γ. c.
 λ. 108 11, 117 38.

leonaím, 73 7, 110 5, 50.

leor, lór, is λ. é 4 3, 26 26; is
 λ. liom, tam, é 3 7, 41, 37 4
 44; is λ. é to... "pēoam sé"
 36 5, 110 1, 22; is λ. to cion
 γ. c. é > "is ionann é ḡ cion"
 60 22; (is) λ. to brón "nac mór
 an brón é, γ. c.!" 6 7, 25, 34 27,
 92 34; so λ. "so plúirseac"
 38 31; so λ. "le móran" 87
 10; λ. α-tám, "paḡa so leor
 α-támro" 42 45; λ. to stuaíó
 eamha α pasáil, 85 48; is λ. to
 seannmóir 72 3.

lí [98], "oac" λ. ḡlan 41 10;
 λ. bróm 68 28; αρ λ. an óir 8
 4; -ḡlan 49 2; líḡ-séal (mar
 "rí-, níḡ-) 48 19, 75 29.

liá, is, γ. c. λ. (ná) 10 39, 99 26;
 as λ. sa λ. 34 9, 20; as λ.
 buaḡa, eol, γ. c. 7 33, 24 8; (is)
 λ. oá síol "méio níos mó oá
 síol" 3 3; roí- 60 5.

lia [98, 108], " cloč " 14 12; an l. " l. páil " 106 23; l. (" caisleán ") ceannraic 91 42; l. luige, liže " tumba críosa " 20 39, 47 1; l. luige > " lpreann " 61 18.
liac, " brón " 85 7, 46 2, 79 29.
liais [41], 31 1; saoi leasá 31 5.
liamhain, péac lím.
liatáim, 56 3.
liže, lišim, 7c., péac lišim 7c.
liš-seal, péac lí.
liam, " luadainm, " lítear ort é " tá sé luaithe leat " (?) 97 9; p. liamain [37], cionnus líb l. óige 40 25; sona an l. oio leitéro 97 9; líotó [95].
líne [2], léim tar l. 17 4; " slíocht, " 7c. 26 5; na sé l. 24 4, 40 13.
lineac, craobh l. 98 20.
lingim, " léimim " 41 16; l. a h- 6 18; l. é " brisim caé air, " " do-beirim pođa paol " 74 55, 84 22, 86 13, 98 36, 104 20, 109 19, 119 13, 15; l. lears, 7c. " do-beirim ruačar ar " 92 24; p. léim [45], l. tar 17 4; l. troda, treasa, 7c. 111 20, 117 38, 39; uá l. 119 15; san l. oí eisoe 119 6; péac léim.
linn, " am " ó l. 113 10; ne l. 68 19, 91 25.
linn, linn-te 7c., péac linn.
liobra [172], " caoile " 99 32.
lios [39], 20 42, 35 16; -seal 92 22.
lio-šlan, péac lí.
liosmair, " solusmair " 32 9.
liomhain, 48 4; lann rinn-liomha 70 12; saiseas liomha 73 19.
lion [96], brat lín 120 17.
lion, (p.), l. ar slóis " sinn go léir, " 64 37; go l. seaso 74 17; l. áis oğbaó 122 7.
lion [96], (i seomair éis, 7c.) 6 40, 21 17; l. timcill 82 29; l. tarraing 57 3; l. táic 74 70; iadain l. um 91 23; l. a seaisge 111 18.
lionainm, (Aistr. 7 neamh.) 29 7; l. le 26 4; l. oe 42 33, 67 48; l. istead i n- 122 7; p. -ao 26 4.
lionmair, bruač l. 112 16.
lionmair, " plúirseac " 85 11, 110 37, 48; l. oe 85 36.

lionn [96], linn [191] " uisge " 42 4; l. grás 48 32; 'n-a l. lán " lán go béal " 7c. 52 2; linn-te céada, 7c. 73 1, 95 12; l. acmair 80 41; l. peirge 88 19; ó l. go l. 107 21; tar l. " tar leat " 46 5, 90 5; l. táic, táitighe " cement " 41 39, 113 41; sorim-, slais- " clais " 119 19, 23; o'iomuis-linn 89 17; -bán 70 15; -puar 68 20; -maš " parrge " 38 19; -tana 117 5; -taoi " an uisge éiuin " 65 17; -te " na loč seassar, " 7c. 46 4.
lionn [71, 101], " beoir " 42 44, 98 25; iair-leannca 74 12; -aóba 81 8.
lionn, péac leann.
lios [70], 29 30; -leabair 114 10; leas-clár 73 11 (?)
liosda, tume l. 111 18.
liot, " péil " > " átas " nar l. lais 73 30; péac YBL. col. 177 v. 10.
litear [54], 106 18.
litear, péac lím.
litreac, " órnáirac " 7c. 97 37.
liu=lia (?); is l. é ná 91 42; l. oon corair oó oúis oó 119 37.
lobar [17].
loč [29], 86 37.
locainm, l. é " seonaim ó " 5 25, 31 2; " oultaim " 69 3, 116 21; > " coisim " 88 6.
lócrann, (p.), 49 3, 65 7.
lócrannamail, 89 16.
ločt [95], 69 34; aon- 20 14.
ločta, 7c., péac luč.
lós, lósmair, 7c., péac luac.
lošainm, " maicim " 67 49.
loisc, (b.), 3 18; péac las.
loisc, -šim, 7c., péac lišim.
loimseas [53, 54], 99 29, 105 21. 30.
loimn, " mian " " meanna " 3 28, 86 32 (?), 100 3, 101 55; -mear 113 40.
loimn, péac lann.
loimnear [54], 42 33; -múr 70 13.
loimnearó, 82 5.
loimneac, 68 20.
loise [1] " lasair, " " soille-se, " 25a 32, 37 20, 27; l. pílróaceta 65 8; oonn- 58 37.
loise, laoise [143] (l. an tsleibe) " srut obann ar sliaó " ?

LOISNEAC, LOISNEAC, 73 2, 80 12.
 LOISIM, 81 2; p. LOSGAD 37 37.
 LOITIM, ; p. LOT [67] 3 30, 10 24; LOIT 10 41, 86 22; -aónaó 117 34.
 LOM, LAM, LABRA L. 111 39; (níos) LUME 119 32.
 LOM, LAM (F.), RA- "casbair" > "peacáó" 7c. 51 8.
 LOMAIM, "noctaim," "foillsiúim" 63 16.
 LOMÁN (F.), "CRANN SAN DUILL-éabhar" 41 39, 56 7; CRANN LOMÁIN 41 14, 15.
 LOMLÁN, LOMHÁN, "LÁN" 85 36 113 23.
 LON [67], 97 41; -COR "ceol lúm" 119 29.
 LÓN [96], LÁN, "bíad" 7c. 19 3, 22 6, 39 17; "maoine," "acmaing" 25a 10; LÁN ARBA 89 22; DO-NÍM L. 20 1; TÁ PLEIRÍ NÍ L. DO-ÓDANA, "ní éairé-píor sé a pleáó" (?) 48 11; TÁ DÚTÉAS SAN DÓANAM LÓIN, "SAN BÍAD DO COIGILT TÁ DÓAINÍB PÉIM" (?) 103 7.
 LONG [192], 40 7; L. AN ANIMA 30 25; L. CÍGE 40 22; ARD- 113 35; ÓG- 113 35; LÉIBHEANN- 89 12; -ÉLAMNAC 114 10; -TEAC "halla" (?) 85 40.
 LONGAC, BREAC- 92 11.
 LONG-PORT [11] 116 13.
 LONN, "DÚTÉACAC" "DÍAN" 7c. 41 31, 73 2, 19, 75 45, 117 39; -FÍAC 117 25; -TORCÁITE 89 24; SAOR- 113 42.
 LÓR, PÉAC LEOR.
 LORS [67, 158], AR L. 1 13; LEANAIM DOO L. 59 10; BEIRIM DO L. "LEANAIM ÉÚ" 59 25; SÁBAM, LEANAIM L. ("slíge") 3 35, 48 5, 79 5.
 LOS, "DÍARÓ" AR A L. 65 4, 13; I N-A L. 79 12; AS A L. 63 8, 64 21; A L. SOPRAIR 104 10.
 LOSSGAD, PÉAC LOSGIM.
 LOT, PÉAC LOITIM.
 LUAC [95], LUAS [44], LÓG [96], LÓG [95], "value" 55 4; L. ("TUARASOAL") OILEAMHA, 7c. 3 4, 13 1, 48 1, 62 2, 69 32; A L. "TUARASOAL DÁ ÉIOIN" 110 11; REACAIM AR L. É 3 21; NÍ BÍOÁ A L. ORRA "PUARAOAR I N-AISGIRÓ É" 81 15; A L. DO... "A COIMÉIRÓ DO," 84 9, 110 45, 46, 47; L. IO ÉRÉACÉ "SÁSAIN

mar gceall AR DO ÉRÉACÉ" 51 7; SAN L. AR "SAN SUM DO ÉUR I N-" 7c. 29 26, 31 13; SÁCNEAC AS A L. AR LÓ 119 37; DO L. NAR LEISÉABAR . . . 88 28; L. ("SARÓBREAS") AN TSAOSÁIL 53 4.
 LUACAIR [10], 98 25; -BILÁÉ 83 9.
 LUACMAR, LÓG-, 35 16, 49 7.
 LUARAIM, LUARÓIM, "DO LUARÉAC Í PA . . ." DO BÍ SÍ GEALLTA I SLEAMMAS DO . . . 32 19; NÁ LUARÓ PEROM, "NÁ OÉIN GNÍOM," 7c. 97 33; p. LUAR [96], A L. "TRÁCT AIR" 2 14, 91 40, 111 36, 119 23; AS L. ("COSAR") MEABLA 42 19; L. GLÓIN "SCEALLAÓ CAINNTE" 60 26; SAN L. CIONAÓ 85 44.
 LUAGAL, -ALL, -AIGÉAL, -EALL [12], -AIL, -AILL, -AIGIL, -AIGILL [42], "GLUAISEACÉ," 7c. 97 41, 104 1, 113 8; L. ÉITÉIS 51 7.
 LUAGIRÓEACÉ, 37 41, 70 7.
 LUAIMNEAC, TROIS, 7c. L. 73 36.
 LUAIMNIGE (b.), 103 7.
 LUAIT [149], LEABTA LUAC (TUAR. IOLLA.) 44 9.
 LUAN [96], 60 35; LÁ AN LUAIN 8 10; L. NA DÍLINNE 55 4; -BRÁÉ 12 3; -ÉAR DOÉ 29 23.
 LUAS [38], 44 12, 119 9.
 LUAC, "LUAS" 73 7.
 LUAC, (NÍOS) LUATE 48 5; -ROCTAM 89 8.
 LUACA, (b.), "LUAS" 7 18.
 LUACUIGIM, LUACUIG ORT 88 36.
 LÚB (b.), 50 1; L. (SUAIGE) 8 4.
 LÚBAC, DUME, 7c. L. 4 8.
 LÚBAM, 111 23, 113 11.
 LÚBÁNAC, CROM- 111 24.
 LÚBÁL (b.) 53 24.
 LÚB-SORT (F.), 22 16, 26 21.
 LUÉT [72], 75 10, 85 21; L. ("LAST," "freight") ARÉ-RAIS, 7c. 107 1, 3; SAOL- 20 14.
 LUÉTMAR, 107 7.
 LÚR, PÉAC LÚT.
 LUŠA, 15 22, 25a 7; L. SA ÉAC 1 15.
 LUIB [14], 32 23, 38 20.
 LUIGE, LUŠA [2] "juramentum," BÉAL- 70 17.
 LUIGIM, LOIGIM, LIŠIM, 26 31, 49 2; L. LE "PÓSAM," 7c. 6 11, 9 8, 19 14; LUIGIRÓ BRÓN ORM 94 15; LUIGIRÓ M'INTIM AIR "BEIRÓ M'INTIM SÁSTA

leis " 88 30; luisim air
" brúgaim isteach air " 96 29,
101 58; luisim pa " géillim
" 109 8; luispró d'glac orm,
" beró sé 'n-a aitheascas
orm " 92 21; p. luisge,
loisge, lise [2, 3] 65 22; l. an
" oill 50 4; " tuicim, " " treas-
sairt, " 7c. 41 9, 73 12, 79 1;
léim l. féac léim; lia l. féac
lia.

luisreac (b.), 37 31, 98 22;
s'iaic- 49 5; slan- 97 34.

luisne [2], " lasair " 88 18.

luisneac, nua- 117 23.

lus [72+], barr an luis 71 19;
" luis " 2 1, 65 35; sub-losa
114 32.

lút, lúró [38], 1 5; > " lút-
sáir " 17 29; l. (" poluam-
ain ") brataige 70 15; lionn
lúró " brat poluaimneac " 70
11; -bras 90 12; croib-mear-
70 13.

lút-sáir (b.) (taobh. -ára,
-aire) 54 11, 82 18.

lúthair, -óin- 46 45, 65 28.

m

má^c (Conn.), +tás. 14 10,
72 2; +fon. 5 10; +is, féac
is.

mac [15], A. (i n-ainm tigearna)
Mac Óomhaill, 7c.; inígean, 7c.
meic Óomhaill, 7c.; B. (i
n-ainm uaine 7 a sloinnir),
Cormac, 7c. Mac Óomhaill;
inígean, 7c. Cormaic, 7c. meic
Óomhaill; C. (i n-ainm uaine
7 a d'ar), Cormac, 7c. Mac
Óomhaill, 7c.; mac Óomhaill;
teac, 7c. Cormaic, 7c. meic
Óomhaill, 7c.; teac, 7c. meic
Óomhaill; aet ní leanar na
somplaí seo i gcoinneirí sna
l. ; féac 63 3, 71 5, 6, 10,
73 19, 74 4, 66, 79 19, 89 14,
91 52, 92 46, 103 31, 110 25,
52, 53, 116 23; féac TD
xevii, ci, IGT 168, 169; i
n-ionad " mac, " " meic, "
7c. bíonn " mág, " " méis, "
máis, 7c. i sloinnirí éigin
(mág Carraig, mág Flannáda,
mág Donghusa, mág Uirí,
7c.); bíonn A, B, 'n-a bpoilrí
7 bíom orra, féac 74 34, 90
21; is mar sin oo C (féac
64 29, 71 10, 74 21, 80 20, 82

11, 84 8, 85 12, 21, 87 9, 88 29,
117 27) aet uaireannra bíonn
sé 'n-a ianmbéarla (féac
68 10, 73 19, 78 19, 117 25);
féac " Taobh-mac Uiríam " 7 a
leictéirí 79 29, 96 34, 97 21.

macaire [1], 7 1.

macáin, -aoim [35], -áim,
-aoim [112], 27a 16, 37 7;
moic- 69 31.

macnas [38], 80 41.

macraó [12], -aio [13], 60 34.

mac samla, 84 21, 117 33.

macnuisim, 101 42.

maoao [11], maora [80].

maoan, féac maioean.

más, méis, máis, féac mac.

más [31+], (tuilín. nuis,
más 85 6, 8, 99 17, 35);
-sliaó 98 5.

mašar, " síol éis " (?) 113 23.

maicne [1], 74 34; clann- 60 4.

maioean [23, 54], maoan [17,
18, 56] 42 3, 48 20, 112 18,
120 7; ar m. 67 52; seail- 49 4.

maioim [41], 85 25, 91 24; as
m. 91 52.

maioean [12], 49 4; muire
maioean [126] 1 17, 24 16.

maioean, (b.), " áit " 106 20;
pionntan- 89 18.

maioistoir [33].

maioire, (p.), " bróan " 48
25, 113 24; eo- 74 2.

maioireac, 70 6, 113 26.

maioireac, uib- 119 4; féac
mala.

maile re, 22 7.

maile [2].

mainéar [35] " manor, "

-reanna 89 28.

mainisoir [185], 81 30, 122 4.

mainnéar [54], stóras i sco-
thair ann (?) 7c. 83 13, 119
10; m. (" áit, " " páirc ")
maoma 119 10.

mainnt-úcalac, 111 18.

mairs, m. (uaine, 7c.) +
briatán coib. 4 7, 36 1, 37 1;
is m. é 39 35; as oíol a m.
78 20; tuigim a m. 36 9; is
mór an m. 38 31.

mairim, maraim, (páisc.
maipeao, mérao 1 8, 58 29,
85 10); p. maréam [148], 3 7,
77 7; m. uirt 41 1; slóir ar m.
" slóir súaim " (?) 38 23.

mairtir, (p.), 25a 28.

mais, (b.), " massa "

" materia " 60 11.

μαῖσε, (b.), 65 6, 77 17;
 τρυαῖς ἀν ἡ. 1 9.
 μαῖτ, τῆμε, ρυτ, m.
 μαῖτ, (b.), m. ("σοῦαρ") τὰ
 ἔφυαιρ 98 27; m. ("σαῖρ-
 ἔρεας") na cruinne 37 29; ἀρ
 ἡ. le 85 50; na maite "na
 flaithe" 116 14, 121 27.
 μαῖτεαῖννας, (p.).
 μαῖτεας [38], 7 27, 20 37.
 μαῖτῖν, m. πεαῖτο, γ. (το)
 11 13, 30 26; m. εἰρε τὸ
 "λεῖγῖν τὸ εἰρε τ'ῶδῶν"
 75 43; m. τῶτε cur liom "nī
 cūirṡm τ'ῶδῶν ὀρτ cūirṡyṡṡṡ
 liom" 11 28; nī ἡ. τῶτε é
 "cūirṡm τ'ῶδῶν ὀρτ é τὸ
 ὀδῶν" "I won't let you
 off doing it" 30 15; mo ὀῶν
 is mó τὸ μαῖτῖν 101 22;
 p. μαῖτεαῖν [101], -ῖν [150]
 5 22, 20 31; μαῖτεαῖ 87 19.
 μαῖτῆεαῖ, τῆμε m. 20 37, 80
 14.
 μαῖτῆῖγε, (b.), 11 9, 36, 39 5.
 μάλα [93], 19 6, 84 42; seang-
 μάλα 49 13; μάλα-ὑῶ 84 42.
 μάλαρτ [42], -αρτ [12], 35
 12, 75 3; ἀν ἡ. is mó 103 18.
 μάλλ [40, 73], στῦτ, γ. m. 42
 44; bean, súil, γ. ἡ.
 "μαῖρῶ" γ. 8 5, 64 17,
 66 14, 77 16, 114 21; bríatar
 ἡ. "solaṡanta" 93 10; aṡn-
 ṡian ἡ. "stuaṡaṡ" γ. 53 10;
 m. τὸ "liosta τὸ" 111 3;
 (nīos) moille 83 20; ἄβρα- 49
 12; com- 49 11; ion- 53 10;
 -ἄβραṡ 105 15; -bean 111 17;
 -ὑῶ 99 30; -ṡeal 49 4;
 -ṡlaiseaṡ 74 46; -ṡlan 122 18;
 -ṡlas 117 49; -ṡubṡaṡ 83 6.
 μάλλα, mánla, sluaṡ, γ. m.
 73 41; bríatar ἡ. 52 17.
 μάλλαṡ [25], μάλλαṡta [8],
 μάλλαṡ [11, 104], 50 7.
 μάλλῖγῖν, p. μάλλṡṡṡ 95 18.
 μάνα, "τῶαρ" 46 12, 64 22,
 85 8, 86 33.
 μάναοῖς [13], "sleaṡ" 82 5.
 μαῖοῖν, m. é, "luṡṡaim é"
 17 29, 78 11; m. é "τὸ-ním
 mórtas as" 41 16, 71 14, 85
 16, 17, 99 27, 101 33; m. ὀρτ
 é, "cūirṡm ṡcūirṡne τῶτε é"
 52 33, 34; nī maῖοῖte as,
 > "nī cóṡa an iomaṡ muṡṡṡne
 τὸ beṡt ṡgam as" 48 31; nī
 maῖοῖte ὀῖτ é, "nī ceart an
 iomaṡ τὸ ráṡ 'n-a ṡaṡṡ 68

25; p. maῖοῖn [150], maῖοῖ-
 eṡn [101], 71 14, 85 16, 17,
 99 27.
 μαῖοῖeṡn [12], 64 27, 66 1.
 μαῖοῖν [14], 13 4, 22 1; ἄṡ-
 95 10; τὸ- 86 39; iol- 101 33.
 μαῖοῖτ, mṡiṡt (b.), "brón," γ.
 2 11, 119 1; τὸ-ním m. 37 14.
 μαῖοῖte (b.), 110 22.
 μαῖοῖ, (p.), m. na ṡualann
 "stinneṡn" 119 14.
 μαῖοῖ, cló, ὀealṡ, γ. m. 3 30;
 ráit ἡ. 68 13; cūṡa ἡ.
 ("laṡ") 30 19; nī m.
 ("leṡn") stṡar 34 35;
 -uṡleṡ 114 21.
 μαῖοῖaim, m. fearṡ, γ. 30 27,
 60 13; m. clóṡeṡn 108 15.
 μαῖοῖṡṡṡm, m. fearṡ, γ. 67
 43.
 μαῖοῖ [96], m. τὸβṡṡṡ 94 9; m.
 na meṡte 10 31; con- 72 21;
 ἄρτ- 1 13.
 μαῖοῖṡa, τῆμε, γ. m. 61 17;
 ὀeac- 92 26.
 μαῖοῖṡaṡt [26], 83 7.
 μαῖοṡ, "bos" 8 3, 85 2, 96 10;
 m. ṡcráṡaṡ 52 13; ciṡb ἡ.
 52 13; -barr, "barr sleṡṡṡṡn"
 2 1; -bas 41 30; -ṡam 84 44;
 -ṡlúṡ 46 33; -ṡroṡte 11 21;
 ṡlóṡ -ṡruaṡ "cāimṡ ṡilṡis ó
 ṡroṡte cruṡaṡ" 14 7; polt
 -ṡleannaṡ 114 35; -reṡṡ 90 11;
 -ṡlṡm 49 13.
 μαῖοṡ (ṡeṡṡṡn.), +ṡms. 17
 16, 68 8, 74 35, 93 10 (ṡcṡt
 "mar ṡócna ṡaṡṡ sna ṡl.); m.
 an ṡcṡaṡṡna 18 3; maraṡon, fearṡ
 aon.
 μαῖοṡ (ṡoṡṡn.) "ṡit a n-" 64 4.
 μαῖοṡ (Coimn.) m. cūireas, τὸ
 cūir, γ. sé 23 10; +fon.
 neaṡp. "quasi" 58 27, 101
 13; +Coimṡ. "quasi" 23 10,
 99 36.
 μαῖοṡaṡ, ἀρ n-a ἡ. 29 6, 86 9.
 μαῖοṡṡe, (p.), "maṡneṡlaṡ"
 96 10.
 μαῖοṡṡ [96], 65 28; súil ἡ.
 "málṡ," "maῖοṡṡa" 8 5; tonn
 -ṡlan 79 20.
 μαῖοṡṡ [96], "ṡuine maṡṡ" 42 41.
 μαῖοṡṡaim, 68 11, 71 14; τὸ
 maṡṡ críoso an cóṡr 21 24.
 μαῖοṡṡna [3], -naṡ, -naṡṡ,
 -naṡt, -naṡt [12], -naṡṡ
 -naṡṡ, -naṡt, -naṡt [13],
 118 17, 18, 21.

marc, -stuaš 98 32.
 marcaó, (p.), 85 14; m. na
 croise 2 5, 58 34; ra- 112
 24.
 marcaígeaó, aš m. ar 50 19.
 marcaíó [13], 73 13, 88 6.
 maršat, m. šnat 24 16.
 marc [96], 42 42.
 mártá, -teasbač 89 25.
 mártáin, péac maraim.
 mártat [11], 60 34; marta
 3 3, 16, 32 17.
 masšlac [l. 730] "puinneam-
 aíl," 7c. ro- 120 14.
 masla (b.), 11 6, 11, 32 29.
 mátaíar [32], -leat 96 31;
 -bunat 89 6.
 meaúat, péac muióim.
 meaúair (b.), cuirim de m.
 60 3; (is) m. liom 104 11.
 meaúair, oíuá. ó "meaú-
 raim" 58 22 (?).
 meaúal [37], (-aíl 102 37
 loatá do réir IGT), 26 23,
 42 19.
 meaúlac, uime, 7c. 4 7, 14 7,
 36 4.
 meaúruíšim, 4 4, 7, 7 19.
 meaúóa "na mbeac" 83 16.
 méat [38], méio [14], 1 9;
 lán do m. meanna 10 13;
 cuirim i m. 3 29; uil i m. 11 4,
 a m. "quantum . . ." 34 13;
 a m. lasaim, 7c. 59 13; port,
 cošat, 7c. uá m. 98 9, 101 56;
 is a m. 15 2; tar m. ("tar an
 scoitiantaó") míló, 7c. 91
 14; síníó šató éú m. as mó
 "io éú-sa šroiseann sé an
 ponc as airoe" 91 14; roí-
 15 2.
 meát [39], "šata," 7c. m.
 (míú) 10 31, 12 5, 21a 25;
 m. "méat" 37 4; ní m. a.
 7 b "ní hionann iat" 91 43;
 m. do "cosmaíl le" "com
 mór le" 89 17, 93 32, 117 16,
 51; m. na n-uile 10 31.
 meát, meátá, péac muió.
 meátáil, 119 12.
 meátáir [161], -ar [17],
 "sult," 7c. 37 4, 23, 79 10;
 rinn šac meátá (?) 72 17;
 "pocal," "camnt," 7c. 41 35;
 don-aít- 89 15; mí- 83 13.
 meátš, (b.) 111 24.
 meátóin, -án, meíúeon [35],
 17 8, 98 22.
 meátónac, -ánac, 60 8.
 meátórac, uime m. 105 18.

meatúram, 106 17.
 meaúuáim, P. -uáó. fuair
 sé a m. uá mím 91 35; lá,
 maor, 7c. an meaúuáite ("an
 bráta") 11 29, 15 21.
 méatúuáim (Aiscn. 7 neama.),
 4 6, 100 14, 110 16.
 meala, péac mil, meilim.
 méala, m. nac . . . , "mairš
 nac . . ." 115 7.
 meall [65, 95], 73 42.
 meallaim, 37 1, 60 42, 86 31.
 meamram, (p.), 49 13; -nulla
 89 19.
 meanšac, "falla" 4 2, 3,
 50 8.
 meanna [2, 8], 15 1, 17 2, 21;
 mo m. ar 99 22.
 méar [61], 21a 23; meil- 70
 13; -cór 71 2; -šeat 84 42;
 -šeanš 75 14.
 meár [65], lán, 7c. m. "ac-
 luíóe" 8 3; fear, 7c. m.
 "cróó," "péaršac" 71 4,
 73 41; eac m. "luat" 91 1;
 -aíte "aíte óóiléir" 67
 13, 101 45; -calma 107 11;
 -cat 97 43; -cuirneac, "obann"
 7c. 74 11.
 méarat, 7c. péac maraim.
 mearam, "mearuíšim," 7c.
 91 20.
 mearúal, -rp-, -al [11, 12],
 -aíl [13], 70 3; šabaim m.
 tar 45 13.
 mearúallac, 83 2.
 mearúá, "meár" 70 19.
 mearuíšim, 25 1, 79 30, 91 35;
 p. mearaó 105 10.
 meas [95], "torató croinn"
 59 25.
 measa; meiste, misoe, 86 41;
 šár m. uó beít 79 19.
 measaim, m. (é) 3 12, 48 26,
 102 13; m. uime pa, ar "m.
 uime do réir . . ." 91 1, 2,
 93 20; m. é re "samluáim
 é le" 7 3, 68 2; m. gníon do
 óéanam "táim ar tí é do
 óéanam" 70 3, 121 10; uó
 buat ní measa do mímú
 19 4; ar measat uó . . . 118
 20; measar mall 73 7; p.
 meas [95] 7 3; téio m. ar,
 "meastar" 7 24; uó m.
 "do réir tuairime" 12 10;
 ar m. uó meic 19 23; lá an
 measa 26 27, 44 8.
 measarúá, uime m. 117 37.
 measarúac, 52 35.

meas [118], 1 m. náimh, 7c. 6 38; 1 m. bréise, 7c. 25a 22.
 measdam, 42 22.
 measruigim, p. -ruigead 67 52;
 lá an measruigthe 11 18, 42 29.
 méad [137], "readhna".
 meadain, m. ("millim," 7c.)
 sóis, 7c. 7 11, 59 31; p.
 mead [38] 110 52; meadad
 111 6.
 meadtdad, 87 16.
 méio, féad méio.
 méirde, "meineál" 96 18;
 m. cinn "cuir uadtair" 84 36.
 meitim, sur meala, so meala,
 tú . . . "so scaitir tú . . ."
 > "bail ort . . ." 25a 25,
 60 30, 74 59, 97 39; p. meilt,
 mleir, bleir 42 32, 111 20.
 meitleos, (b.), 111 18.
 méin [14], ("méinn" so minic
 sna tl.), "ndóir" 7c. 21 11,
 59 17, 24, 91 16, 30, 31, 35, 36,
 93 52, 102 10, 13, 113 18; m.
 caise (i ngruais) 49 10;
 "ponn" "ó éin-" "ar don
 intinn" 75 34; féad mian.
 méinne, féad béinne.
 meirb, gníomh m., 91 24; nemh-
 105 4; roir 97 33.
 meirbe, (b.), 56 3.
 meirbreac, méir-, (b.) 4 2, 63
 15.
 meirs, (b.), 56 5.
 meirse, (b. 7 p. sna tl.)
 "bratac" 48 5, 65 8, 85 1;
 na -eada 85 30.
 meirseac, 111 18, 24.
 meirseac, m. do "fa smaect,
 7c." 60 29; féad MD p 105
 (meirse).
 meirtnise, (b.), "loise," 7c.
 87 16.
 meisde, féad measa.
 meisge, measa [3], 44 7;
 meisgead (caoir. tolla.)
 111 43.
 meisneac, mis- [12, 55], 60
 29; seis, fír- 87 1, 2, 3.
 meiteal [54], mea, 42 1, 14,
 45.
 mí [97, 108, 112], 30 2, 120 26.
 mí-, mío-, "neamh-" -báir 93
 4, 110 14; -ciall 104 19;
 -conall 101 11; -óor 33 1;
 -óis 7 10; -laocda 108 11;
 -meadair 83 13; -meanna 37
 45; -mian 70 19; -riar 7 14;
 "oro-" -béas 120 29; -rún
 46 35; -sgeal 63 15; -taom
 86 23, 117 20.

míad [95], "onóir" 47 4;
 mí- 58 25.
 mian [95], m. súl 49 14; m. oise
 "óil i nois" 59 33; m. i
 n- 93 52; "ruo is mian leat"
 6 26, 21 11, 28 1, 48 25, 58 32;
 to m. "o'ponn," 3 29, 72 9,
 96 16; ó m. "ó éroithe" 38
 2; féad méin.
 mianac [55+ ?] (caor do
 mianais moza 97 9); 5 29,
 49 2.
 mias (b.), 50 15; coirr- 119 36.
 mil [149], 42 44; -béal 65 28;
 -óear 83 17; toinn- 98 24.
 míle (uimh.), cúis míle 20 20,
 32 36; na mílte 20 22, 107 26.
 míle, (i. míle slige) mun mó m.
 (ciall ?) 111 10.
 mílir [52] "saisiour" 72 22;
 cair- 97 33.
 mílis veoc 7c. m. 3 2, 10 10;
 (nós) millse 3 2.
 míllinn 26 21, 41 29, 85 6.
 mílteac, uime, 7c. m. 92 6,
 12.
 mín, cruic, 7c. m. 85 52; -dura
 91 55; -aro 92 12; -bóinn 109
 16; -bun 79 11; -oear 92 14;
 -oieac 70 6; -ou 99 27;
 -pionn 92 46; -foisom 101 50;
 -fros 113 18; -séis-geal 92
 15; -slan 112 16; -sloim 113
 26; -muir 91 5; -rais 92 47;
 -réir 101 4; -ssozac 74 29;
 -cana 92 40.
 mín, (b.), "maaire corrac"
 106 24; 118 24; mín (nó min ?)
 106 12.
 min-, féad mion.
 mine, (b.), 3 31, 110 49.
 mince, is m. é (as . . .), 7 19,
 79 26; turais, 7c. mince,
 mince, mionca, 7 4, 110 49,
 118 22; (nós) mince, mince
 21 5, 79 26.
 mínuigim, 13 10, 100 2.
 míneac, "féarac," 91 43.
 mioct [95], ós m 103 17.
 mioó [71], 42 44, 84 18; m
 cuil 99 21; -ponn 106 38;
 -puar 99 42.
 mioócar, mioócar, -air [116,
 117] 27a 27, 63 13, 77 16, 81
 37, 113 15.
 míol, (p.), 112 15; m. mór 46
 49; m. muige 75 7; -ealba 112
 19; muir- 113 23.
 míolla, -n- 20 34; oreic- 75
 33; toinn- 91 41.

mion, srut m. 89 17; so mór m. 25a 3; ó mór so m. 17 2; "sortac" 42 14, 106 6; neim- 64 20; -aithe "tuigsint soiléir" 102 26; -clú 95 19; -gréasac 65 15; -leanaim "sgrútuigim so hairead" 83 1.

míon-, féac mín.

mionca, (b.), 111 15; féac mimic mionlaet, -ll-, 106 6.

mionnn [60], "coróm" 7c. 97 38; "relic" "scrín" 7c. 2 7, 46 57, 54 2, 73 9; "oath" 102 44; m. súl 45 11, 69 31; +цаоиб. ion. 25a 32, 54 26, 78 2, 85 14, 102 42.

mionuigim, m. bearna ar 82 40.

mionúr, 52 20.

míorbál, -báll [12], -bail, bail [13], -buile, 10 39, 32 9, 69 18.

míorbálta, 81 30.

miosais, (b.), 92 4.

mír [45], "roinnt" 2 14, 29 26, 42 11.

míre, (b.) 56 7, 88 11, 111 13.

míro, -ró, 24 14, 53 23, 106 1.

míac, féac blát.

míeic féac meilim

mó (comp.), ní sa mó "níos mó"

93 4; mó sa cáe 120 6; mó sa mhó 10 11, 100 23; (is) dá mhó é (ná . . .) 20 17; sár mhó broir, 7c. 27a 22; ní mó ná beo do bí sé "do bí sé 'n-a beaíad aet ní raib ann aet sain" 30 26; ní mó do bí sé . . . 20 11, 44 7.

moč, "luat" 21 15; so m. 39 27; -buaó 114 9; -mácaín 69 31; -cráe 29 7; ro-, "ro-luat" 69 24.

mo cean, féac cion.

moč [95], "cuma," "srije" 7c. ar mh. 63 12; i n-éan 59 22; "béas" 7c., "uime as maic m. 87 3; m. fír, 7c. 91 2, 3; fear measaró do mh ("béas") 117 37; sá huaisle m. 32 20; -clann (nó moč-clann?) 122 3.

moš [21], "daor-uime" 7 38, 46 32.

mošall, -al [17], m. na sčnó 83 16; m. sčas 34 7, 59 25; oas- 27a 5.

móio, múio, b- [14], "mian," "mood" 60 24, 89 21; "fearš" 41 11, 16, 46, 67 4, 43, 51, 71 24, 99 5, 101 7, 113 11; oia do mh. 101 37.

móio, múio, b- [14] (< "votum") 81 22, 90 21.

móio-oe, "mó" 6 2; ní m. 6 é 6 28; is m. é pa . . . 69 2; is m. as nár é crocáo an ríof . . . 3 24; is m. é so bpuil . . . 6 3; is m. mar . . . 7 36; is m. nár bean sé . . . 52 24.

mois, 7c. féac maš.

moille, (b.) 1 5; m. do óéanaim re 95 6.

móim [201] 91 43, 98 4.

molaim, ní m. é le . . . 17 32; m. do "comairlišim do" 32 39, 97 40; p. molaó 95 5.

monaó, (p.) m. oic 21 28; m. óir 100 16; don- 52 30.

monš [158], 50 22; -abrac 106 5; -óacra 114 15; -óonn 17 3; -šaoir 74 9; -šúil 19 7, 10.

monšar (p.), "torann" 85 6.

mo-nuar 51 5; mon-uar 25a 17.

mór, 106 35; ní m. ("hiomóu uime") do bí 75 30; m. oar óearb "is iomóu uime oar óearb . . ." 83 4; m. o'uaislió éaoé . . . 92 1; is m. le ráó é, "ciosaí uasal é" 3 12; ní m. dá báránta 120 2; ní buó m. ar cáe dá croó 71 24; m. do bí ar "costasamail" (?) 48 30; nač m. so sčlas í 103 12; ní m. do, "ní poláir do" 117 25; mór n- "ančuro oe" 1 4, 6 31, 7 5, 10, 35, 38, 40, 63 12, 94 13, 117 1; -fear 109 4.

móram, 85 48, 110 10.

móróacé [26].

mór-óáil, 90 19.

mór-óálac, 71 3, 121 22.

močar, (p.), "coill, 7c. óorča" 112 15.

močuišim, "airišim" 25a 14, 87 5; močuišim é "bainim pleisiur as," "is taicneamhac liom é" (?) 106 8, 111 6, 114 1; p. močáo "céaró," 7c." 27a 25; oas- 106 8.

muc (b.), 118 4.

mucáio, muicó [52], 71 12.

múčaim, 65 2.

múioim, "brisim" nar múio móio, 7c. 81 22, 102 44; m. caé 97 43; meabáio (fáisc.) ar mo šut 86 40; i sčuirmeabáio cuim 106 20.

muile, =meile, beile [2]? 111 25.

muileann, moí- [53], šall 42 32.

muime, **féac** buime.
 mun (b.), ar m. 2 5, 20 42, 26 30, 58 34; m. ar m. "i n-oiaró a céile" 42 21, 112 19; "o m. "i n-oiaró," "de brí" 7c. 20 28, 53 3, 65 27; "o m. ceirt, "o réir cirt" 101 15.
 muince "coiléar," 7c. 98 19.
 muime (b.), 2 10; na seáct muine 55 1; don- 9 8.
 muineál [77].
 muiniúim, -óim [184].
 muiniúim, m. a h- 23 16.
 muimtear [12], 7 32, 11 16.
 muimtearas, (p.), 101 34.
 muir, moir [41, 42], 48 25; m. téadct 32 32.
 muirear, moir- [11], -sháct 85 40.
 muirín, moir- [14], 37 1, 2, 27, 64 37.
 muirneac, 25 2, 65 2.
 múit, **féac** maot.
 mullac, (p.), 98 27, 42.
 mun, muna, 7c. **féac** is, im.
 munda (muna n-šo mimic sna tl. 60 32, 97 31), mun n- 44 10 ?, +pon. láit. 5 14, 11 2. 35, 26 15, 60 32, 97 31; +pon. neamp. 11 26, 72 21; +easg. poirb. munar 23 19; munar ob 91 10.
 múnaim, múnaim, m. buime 10 35, 11 23, 93 8; m. teasasg 67 35; m. suit é 3 10, 10 18; p. múnad [48]; buime, oirce, 7c. múnice 30 28, 34 15; rannú. múnice "béasac" 7c. 87 14.
 múir, "caisleán" 9 10; m. tráda 98 4.
 múrad, teac m. 119 3.
 múradaim, múirim, "leasaim" 29 15, 93 33.
 musglaim, mo-, mū- 56 11; p. musglaó, mos-, mús- [106], 110 22; mossolaó 23 26.

n

ná, +Onuig, 11 2, 25a 15, 26, 67 19.
 ná, +pon. (=suiré.) 63 30, 121 35.
 ná, foct. **Óult.** ná paca 101 40.
 ná, **féac** má.
 ná, ní . . . ná 42 11; créao is . . . ná 25 11; náro + iolla. 113 32; ní véantat roirdealuáó roir "nó" 7 "ná" sna tl. 8 2, 41 33, 68 21, 82 10.

nač, **féac** is.
 nač (**pona. čoič. ōult.**) (nač n-šo mimic sna tl.) 1 7, 3 38, 25a 4, 58 1, 97 29; načar^c 10 2, nar^c 4 8.
 nač (**Čoinn.**), (nač n-šo mimic sna tl.); nar^c + **poirb.** 1 15, 4 8.
 načóm [41], **féac** snaitóm.
 načómteahail, 105 31.
 načire, n. o'fašáil 27a 12; tús n. o 32 5; šá n. as neasa 24 23; bean o-ní n. 99 3.
 načireac, **féac** nárac.
 načisim, "ceanglaim" n. é ar 32 12, 59 5.
 načitir [120], (aitir 50 10), 73 8, 75 43.
 náim, <ná+pona.láir 61 6; 67 20.
 náimá [6], 86 17.
 načoi, (uim.) n. nšaróá, 7c. 20 43, 37 24; oam na n. n-oišeo 91 47.
 načoi, načoitóe, **féac** nua.
 načoitóe [19], "leanb" "pear ós" 17 16, 21a 25, 41 21, 42 27; ceas načoitóean 110 43.
 načoitóeanóá, -ta, 74 18, 82 15.
 načoitóeanóáct, 67 25.
 načoitóisim, nūit- 67 22.
 načom, spiorao načom 15 14, 20 37; -atair 20 37; -ioóan 122 19.
 načom "buime ar neam" 7c. 1 13, 3 8, 6 23, 42 43; a načomá "a nimá ar neam" 26 32.
 načomaitóe-[3] -uitóe, 21a 18, 57 11.
 načomaim, 46 8.
 načomóá, -ta 61 17, 18, 63 12.
 načomóáct, -taáct 59 15.
 náro^c +pon. 25a 27, 29 31, 37 39. 59 1, 60 18, 63 30, 93 15.
 nar, **féac** nač.
 nar, **féac** is.
 náir, ní nós n. "ní o-roč-nós 93 28.
 náir, náir, "ruo čuireas náiro ar", (is) n. (oim, liom) é 3 24, 21 a 7, 42 46, 43 4, 51 5, 104 5; iom- 77 24, 92 16; ro- 6 29.
 náir [137], náir [136], oreac, oionš, 7c. n. ("uasal," 7c.) 92 43, 117 11; ós- 19 8, 80 35; briacar- 75 29.
 nárac, načireac [137] 64 20, 66 13, 71 3, 117 23, 121 23; neam- 53 15.
 načaróá, oreac n. 73 24.

-ne (barr+Céid-peansa ioll-naib), (A) +pona. sinn-ne, inn-ne 10 22; (B) +néamh. +pona. aghaim-ne, oraim-ne, 7c. 25 4, 27 11, 31 23; (C) +aid. Séalb. ar leannáin-ne 70 8, dar bpearam-ne 10 21, ar ndoortar-ne 11 21, ar fcomhétone 16 7; (D) +bhuatair, tóg-baím-ne 17 2, muna féadaim-ne 11 2, tuairim-ne 37 27.

neac [171], "tuine" 3 3, 9 12, 17 14, 55 9, 99 36, 38, 101 31; 3ac n. 34 8, 91 3.

neactar, 111 24.

neao [63].

neal, néall [75], "sghmall" 17 13, 110 18; n. sgréine "sghmall ar sgréim" 80 12; n. éadta 73 1; n. bróim 118 16; n. ("aislinn", 7c.) plata 93 40.

neamh-, neimh- -áó 110 26; -adrait 3 6; -aimteonac 89 21 ("ponnmar"); -bair 118 14; -caoimha 92 26; -cas 95 14; -cionta 104 6; -comhallam ("pailligim") 53 15, 96 32; -conac 38 9; -croiteamh 75 28; -cruair ("soft") 92 35; -cruim 70 22; -cruic 68 5; -deas 49 7; -docar 83 1; -éascóir 106 28; -éascair 95 2; -faomair 95 7; -foiglac 74 40; -foirbte 97 7; -folac ("foillsirgao") 117 42; -glioca 75 18; -glóme 109 25; -glóir 81 2; -gnac 68 18; -gráó 75 10; -guc ("cuibir") 109 15; -inne 70 5; -mairb 165 4; -múcaim 74 44; -oréra 35 5; -róim 72 4; -seaimar 67 19; -toil 34 9, 58 21, 70 8; -uag-neac 122 21; -úir 106 32.

neamh [206+]] (Caoite. neamh 27a 29, 40 27); na seac neamh 55 15; an tó neamh 60 21; naomh, 7c. neimh 1 13; laoc ar nimh naomh 42 43; rijs- 60 21. néamhann, niadh- [11, 12], 32 8; soirm- 97 34.

neamh-cór (neamhtur sna ll.) "saoirse ó badoal" (?) 34 4.

neamhóda 15 14, 60 18.

neamhóiróe 109 25.

neamh-šar, "amšar," "trio-blóir," 7c. 63 19.

neamh-luis <neamh-fois (?) 105 26; péac pos.

neart [63], 33 2, 70 1; n. ("leig-eas") ar 69 8; -éacac, 105 30.

neartuigim, 33 2.

neasa, "nós soire" 11 17, 74 2; 3a náire as n. "cairé ba luaithe do chuirfead náire orm" 24 23.

neimh, nimh, (b.), "biad, 7c. víofbála" 20 33; "pian,"

"soire," 7c. 7 31, 40 14.

neimh-óiróe "neamh-šruantó-act" (?) 88 23.

neimheo [11], "ait naomta" 100 14.

neimheac, tuine n. 95 23.

neimh-ní, fa n. ("an-fuiriste") dóib é 110 33; cuirim i n. é "is beas an deann atá agham air" 121 2; cuirim ar n. é "millim, 7c. é" 39 7.

ní, (Caoite. ní 42 12, neit 20 22, 79 17, 84 5; Tuillir. ní 12 7, 26 11; iollir. neit 5 30); ní ("roimne," 7c.) de 3 7, 57 12, 67 25, 84 5; "doimní" 12 7, 42 12; is ní liom é "is mór liom é" 46 9; ní ní doim é "ní sochar doim é" 25a 6; ní . . . ní, "ní . . . i n-doncor" (?) 98 33; ní as a mbeac "ruo as a mbeac," i utreo so mbeac 52 38, 108 1.

niad, "laoc," ní- 117 28.

niadh [39], "áilneac" 29 34; -ponn 68 20; -solas 92 43; -tonac 79 13.

niadh péac is.

niadhann péac néamhann.

niadhóda, -da, 99 10, 102 37; airm- 70 12; fuilc- 67 34.

niadta, "laocda" foir- 108 11.

nišim, n. tuime 20 38; n. peacac 21 14; p. nijs [3] 21 14.

niimh péac neamh, neimh.

nó (Cómh.), "aut" 37 15, 58 29, 72 30, 101 44; péac ná.

no (<ono<oano), 22 17, 58 29, 72 30, 101 44, 119 4.

nó šo n- (Cómh.), +Cász. Láir. 103 33; +pon. Láir. 11 22, 67 36; +pon neamh. 71 22; +Coinš. 69 4.

noča (vult), "ní" roimh b-,

noča 10 9, 29 19, 42 15, 40, 67 21, 82 5, 109 17, acé tá b-

7 mb- i šcuir de na ll.; roimh v-,

noča 52 21, 72 25, 85 48; (acé tá v- i šcuir de na ll.

noča utabrat 52 16); roimh r-,

noča 21 29, 161 40; roimh c-,

noča elumim 41 38, noča šcuata 104 12; roimh šucé nó .

nočan aoin, fuil, 7c. 46 47, 69 3, 74 65; nočan fuair, 32 11; nočan fuighe, 7c. 86 16, 98 5, 101 35; aet noča bpača 91 40; nočar, "nfor" 3 22, 21a 20; **péac** IGT p. 8.
 noča, nočan, nočar, **péac** 15.
 nočt [137], carla, 7c. n. 30 23, 94 7.
 nočtalm, 7 9, 34 6, 39 28, 53 15.
 nóin [201] 42 4; iar n. 38 29; trát nóna 24 6.
 noirtear, **péac** anoirtear.
 nós [38], "béas" 93 28; ar an n. soim 93 28; do n. "mar" 73 34, 92 20, 111 6; "onóir," "clú," 21 26, 32 33, 34 26, 41 4, 25; do mium nóis 103 26; san déinim nóis 103 5.
 nuá, nuair, nuíre, naoir, naoi [204, 206], 5 1, 67 22, 69 2, 97 7, 99 10, 100 10, 110 50, 114 8; péar n. 64 2; gnús ra- 99 10; -barr 119 14, 36; -bile 85 9; -bos 105 9; -ceabair 109 3; -gabail 97 10; -leabair 109 1; -luisneac. 117 23.
 nuácar, (p.), 76 7, 102 12; éao- 92 18; ion- 97 6.
 nuall, (p.), "osna," "sáir," 29 29, 93 8.
 nús [38] > "bainne" 30 34.

o

o^e(néamh.) + tuill. 3 12, 10 12; + alt. ón^e 10 26, 39 12; aet bíonn "ón sclár (mbeas)" 7 a leicéirí go minic sna **ll.** 23 5, 29 31, 42 9, 75 42; ó na 5 2, 10 36; + fona, uaim, uam 3 4, 23 31; uait, -o, uao, 1 2, 51 3; uair(e), uar(a) 1 16, 24 27, 27a 14, 61 1; uaire 48 5; uaim(n), uan(n) 3 13, 23; uairb 1 4; uača, uačairb 21 6, 44 10; + aib sealtb. óm^e 6 28; óto^e 10 21; ó a^e (> ó^e) 10 12, 40 23; ó a h- (> ó h-) 37 45; ó ar n- 6 7; ó a n- (> ó n-) 20 20; + Coib. ó a n- 102 45; ó ar^e (> ór^e) 15 7; ó gníomh, 7c. "i gníomh," 7c. 3 12; a-tá sé ó 26 23, 51 3; as sm congnam uaim, i. "a-tá uaim" 26 31; uaim péin do-rinneas é 27a 18.

ó [163, 169] (ó, ua; í uí; ua, ó, sna **ll.**); A. (ceam o'fine briam, 7c.) ó briam; lám, 7c. í briam; o'ú briam; B. (descendant of briam, 7c.) nó mac meic briam, 7c.) ó briam; lám, 7c. í briam; o'ú briam; C. (member of í briam, 7c.) cormac, 7c. ó briam; lám cormac í briam; a-oirtear surab é sin an liriugao ceart aet is minic bíos a malairt de liriugao sna **ll.**, **péac** 63 28, 77 7, 94 13, 106 7, 118 23; **péac** IGT 168, 169; oibriacann ó, í uí mar iambéarla (66 11, 14, 15, 71 23, 73 15, 27, 28, 85 3, 51, 86 4, 17, 22, 104 28) aet ní mar sin oíib i sconnuioe (92 23, 121 21): bíom "íb" i n-ionao "í" uaireamta, íb eacac 96 19.
 Ó (Coimn.) ó tá, 7c. 1 7, ó maireas 21 20, 72 25; ó nač 24 27.
 obaim, o. éú (im airgead, 7c) 25a 18, 46 14, 48 6, 81 27; o síot 48 37; o. cat 66 8; o. peacaó 56 11; m'obaó óm (leg im ?) oíreacé 121 33; obaim tuic é 46 6; obaim romac "obaim éú" 38 27; ar hobaó air 32 27; p. oba [3] 81 27; obaó 31 8, 48 6, 8; san oba ("staonaó") ó 83 8.
 obair [42], obar [56], 17 24, 103 13; is o. é "is ocaair é" 11 4; an obair > "an eacair," 7c. 93 35.
 obair, **péac** póbraim.
 oclán (p.), 73 4.
 ocras, ocaras, ac- [38], 29 26.
 oēt (uimh.), na ho- scoine, 7c. 25a 5, 60 27.
 oēta, **péac** uēt.
 oētar, 3 39.
 -oō, -eoō, **péac** -úo.
 oōraigim=oōarraigim 113 43.
 ós, as [96], "saioiuir" 110 31; -long 113 35.
 ós, as [96], duine, 7c. ós 71 12; -blac 88 29, -nair 80 35.
 ós [39, 126], "maioean" 2 5; pior- 70 19.
 ós, as [31, 45], "bó" 27a 24; oam na naoi n-oigeao 91 47.
 ós [30], "uō" **péac** uō.
 ósac, "lám o'ósair" 74 73.

OIREAS [38], -IS [13].
 OIRFÍÚEAC [22], "fear ceoil" 37 32, 80 26.
 OIRFÍÚEAC [11] "ceol."
 OIRICÍLL [150] Δ o. 20 2; o. 20 117 29; **féac** oiricíll.
 ÓIR-IÚÍB, **féac** ió, ór.
 OIRIM, "treabhaím" 48 34.
 OIRIM (200), "táim oireadhac do" 93 52; **p.** oireadhain [10], 109 10, 15.
 OIRISEAH, "moill" 7c. 111 38.
 OIRMEACCTA, uaine o. 108 10.
 OIRNIM, 7c. **féac** oirnim.
 OIRRÚEARC, -ÚREIC, ÚEIRC, ORRÚRAIC, -ÚAIRC [170], 17 31, 25 13.
 OIRRÚEARCUGH, OIRÚ- 117 11.
 OIRSLIAB, 96 19.
 OIRTEAR [11].
 OIRTEARAC, 75 6, 100 5.
 OLA [7], 23 19, 34 31.
 ÓLAIM, ó. ort "ó. do sláinte" 109 18; ó. 'n-a éin-ois ("so ponnmar") é 32 40; **p.** ól [38] 103 3; mead-ól (?) 109 12.
 OLANH [37], sníom-olla 83 8.
 OLC [67], monad o. 21 28; Δ o. "crioblóro uair" 30 2; maic 7 oic 111 36; o'ó. ("o'ain-veom"?) an pobuil 32 36; o. "peacac" 36 5; ΔR o. re 92 9, 101 9, 110 31; na huile "cubaisti" 46 58; **gá** o'ulc, **féac** uile.
 OLL-, "mór" -cúigeac 96 33, 104 11; -aisme 102 29.
 OLLAH [51], 65 16, 67 37.
 OLLAH (AIO.), **féac** ullah.
 OM [69], peoil o. 42 17; com-aimle o. 42 38.
 OMHAN, **féac** uahán.
 OMRA, (p.) 49 9; **uac-** 97 38; líos- 83 18.
 ON, OHA, 7c., **féac** is.
 ON (INCA) 4 1, 2, 28 1.
 ONCÚ [21], > "laoc" 109 24.
 ONHA, "cútal", "ceannsa," 7c. 42 4, 105 8, 28, 117 39.
 ONÓIR, **féac** anóir.
 ONÓRAD, **gairm**, 7c. o. 90 15.
 ONÓRÚA, aimm, 7c. o. 102 9.
 OR, **féac** ar ("treabhaí").
 OR [96], 61 12; íbim Δ hór 100 18; -arm 97 15; -armac 108 6; -brat 118 28; -cuaicac 105 33; -cúlat 70 3; -eang 70 15; -iú 67 27, 89 14; -eircac 60 42; -ris 83 10; -slatac 89 11.

ÓRAIM, "maisísim," 7c. 93 28; **p.** órac 83 21; **uealb-** 70 12.

ORC, ARC [96].

ORCAR, **féac** urcar.

ORCAR, URCAR [3] 37 10, 42.

ORCARÚAC, 37 35.

ORT [67], o. **gadhann**, 7c. 119 7, 11, 34.

ORT [67], "moí" "cuma" 42 45, 93 19.

ORT [67], (ARO 79 24); o. cléire, na n-ainseal, 7c. 38 31, 32, 59 24, 25, 63 6, 79 24; na veic n-uir 1 13.

ORTA [5] "píosa" 7c. 78 2.

ÓRÚA, -CÁ, 70 12, 81 26; **uealb-** 70 12.

ORULAC, ORRLAC [55].

ORÚOS (b.), **slac** 1 n-a^garó orúoise 75 17.

ÓRÚUIÚE, "órú" 102 25.

ORUIGHIM, 2 10, 66 9, 121 71; **p.** -u^garó, -a^garó, -a^garó, 65 36, 68 34.

ORGHAN [35], bionn- 70 13.

ORLAH, ORLANN, ORRAÚ, ORSA, 7c. **féac** ur-.

-ORT **point.** **Céasta** ó "orghaim" "oo **gairisac** é" "cá veir-eac leis" (?) 42 42.

ORTA, ARTA [8].

ÓRÚOIR (p.) 73 41.

OS (p.), "carb" 7c. 112 19.

ÓS^o (**neáimh**), (is minic nac séim-igean sé sna **tl.**); + **Tuilln.** 9 10, 29 5, 109 15; (ós **gairisac** mbrioc 41 30, ós féim brian-89 10, 7c. **go** minic sna **tl.**) + **Alt.** ós an^o 66 4; (ós an ngeal-clár **gcaom** 114 13, ós **gac** bp. bp. 83 18, 7c. **go** minic sna **tl.**); ós na pinib, 7c. 35 4; + **Aib.** **Sealb** ós **uo**^o 19 7; ós Δ 10 62

ÓSÚA, > **teac** 24 15.

OSÚOLAU, 7c., **féac** **posglaim**.

OSHÁ [7], -nac [11, 12], 11 2, 39 8.

OSHÁÚAC, (b.), 22 9.

ÓTÁ, = "ó" 111 10.

ÓTAR, ATAR, "créac," "cinneas" 34 17, 46 15, 54 10,

110 7, 8, 11; "uine breoite nó **gontac**" 5 13; **teac** ó^oair 10 6; ó^oair (**taoibh**) "breoite" 7c. 63 5; com- 63 5; -cneac 79 21.

OĈRAS, (p.), "cinneas," 7c. 79 1; -beirc 79 21.

ρ.

ρᾶςα [2], "ρός" 41 1.
 ραιθεαρ [54].
 ραίς, (b.) 119 38.
 ραίμ, ρα-, (b.) 23 17, 18;
 -ῆς 111 29.
 ραίρε [14] 34 13, 58 25; fear,
 γ. παίρε 5 8, 34 13; λον-
 96 34.
 ραίς [14], p. κρίστο 3 23, 6 37.
 ράρα, (p.) 29 38.
 ράρ [96], 89 19.
 ραρρεας, -όας [38], 2 8, 31 7.
 ρατρι-αρεα, (p.), 63 15.
 ρεααθ [17], 3 21, 57 25.
 ρεαατας, ρεααθ [11], 10 12,
 37 32.
 ρεαατίζιμ, 60 23.
 ρεαλλ [65], "súsa", "αύαρε"
 71 11, 85 14, 119 5; ém- 84 17.
 ρεαλότο, "árus" rí- 67 6.
 ρεανν [39, 65], 39 22, 49 13;
 πάραγ na bp. 59 13.
 ρεαννατο, (b.), 37 6, 8, 57 4.
 ρεαρία [2].
 ρεαρσα [121] 25 13; veig-
 25 5; ém- 60 15.
 ριαν, (b.), 3 26, 10 5.
 ριασ, ρειστο, βειστο [43], 25
 14, 29 8, 37 38.
 ριαις, (b.), 29 3.
 ριαννοα, (p.), 78 20, 122 20.
 ριέας, -α ρύαα, 111 23.
 ριúr, (p.), 20 23.
 ροβαλ [17], (i. τοαοιμε γ.ε.) 3 32,
 42 2, 74 5, 28.
 ρός, (b.) 14 7, 41 46.
 ρομνιόε, "ρο-ιόρ" 67 5
 (Eriu V. p. 198).
 ρολλ [67], p. camra 42 20.
 ρór [96] 15 8, 17 28; -cuanna
 54 2; -sin 83 16.
 ρορτ, ραρτ [67, 68], "cuán"
 γ.ε. 27 10; "áit" γ.ε. 6 19,
 10 5, 30, 37 18, 41 17, 18, 44,
 68 2; > "neam" 51 1; p. na
 bpian "ipreann" 38 7;
 πάραγ ραίρε na h'éireann
 55 19; -ῆας 110 38; corr-
 74 40.
 ρόσαιμ, το ρόσαθ í re fear
 27a 16.
 ροστο, (p.) p. caeta, an ḡaisiḡo,
 γ.ε. 92 44, 110 41.
 ρραp, "uaet" 41 13, 98 36.
 ρρεαθ, "meas" -sgor 91 1.
 ρρέανη, ρεαε ρρέανη.
 ρressus, ρεαε sí-p.
 ρρίοη-, ρρίη-, -ealíha 112 19;
 -ῆαλλ 117 4; -ῆορ 64 24.
 ρρίοησα, (p.), 111 18.
 ρρίοσάν, βρί- [35], 37 6, 7, 11,
 21.
 ρρίοσάνε, βρί- (p.), 37 23.
 ρρίοσάντα, βρί-, beata b. 37
 22.
 ρροίσεαετ [24], 69 14.
 ρρομν (b.), 20 23, 42 5.
 ρυβα, (p.), "μαίσιςτιρ" 78 22
 (KM bobba).
 ρυβαλλ, -αλ [56], -αλ, -αλλ
 [150], 41 44, 85 14, 104 16.
 ρύαα, τοαοιμ. τοιμ. ? 111 23.
 ρυαα [17, 37], -αίρ [10],
 "mí-αθ", "cubais", γ.ε. 10
 12; móρ- 64 15.
 ρυναν, bu- [12], 84 42.
 ρυρσαοοίρ, bur- [42].

ρ

ρα-, ρεαε ρο-.
 ραυαθ, ρεαε ροβαθ.
 ραυατα, (p.) srut r. 91 44.
 ραε, γ.ε., ρεαε τείσιμ.
 ραύ, ραύα, γ.ε., ρεαε ραίόιμ.
 ραυαίμ, 85 15.
 ραυαίμ "cuim", "caitím"
 21 2, 36 3, 39 11, 58 9, 86 19,
 102 25, 121 17.
 ραυαρε, ρο- [11], 56 2; r. τιμ
 1 10; síor- 70 7; céao- 6 1.
 ραυαίς [13, 113], "soilise"
 (?) 33 1.
 ραίόιμ, ραυαίμ, το ραίε,
 97 24; "α-veirim" 7 14,
 17 17, 72 8; p. ραό [38], ραόα
 [3]; buime, γ.ε. το r. re,
 "buime, γ.ε. το éur mar ainm
 ar" 3 13, 27a 17, 54 5, 91 15;
 το ραύ Cuim, "mar veir
 Conn" 75 17.
 ραίς, ρεαε ροα.
 ραίη-, ρεαε ραίη.
 ραίης, γ.ε. ρεαε ράνας.
 ραίς, mion- molta 92 47; cf.
 Din. Rois.
 ραίε [41, 42], ραε [38, 39],
 10 23, 68 9, 117 29; maol- 68
 13.
 ραίε, ρεαε ραίόιμ.
 ραίε [b], r. aoibíoll 97 10.
 ραλα, ρεαε ταλα.
 ραλαμ, ρεαε lom.
 ραίη [38, 39], ραίηα, ραίηε
 [2], -eas 110 20.
 ραίηε, eas ραίό r. 66 4.

RÁHAΣ, (1. RÁHAΣ 82 12; 3. RÁHIS, RÁHAIS 19 11, 42 9; CÉAST. RÁHSAΣ 48 25, 77 19, 79 8); "táinis mé, 7c." 42 9, 82 12; "do shrois" 48 13, 25, 77 19, 79 8 (Ped. ii 556).
 RÁHH [73], R. AN DOHAH, 7c. 17 11, 100 8, 121 13; NA TRÍ RANHA 34 21; TIMSEALL- 89 19.
 RÁHH [73], "buróean" "páirt" 7c. 3 3; R. DO ÓEANAHH RE 21 3; DÁ R. DO ÓEANAHH DE 48 4; DUL IO R. 54 24.
 RÁHH [74] (I NHAH) -SLAH 115 7; AOH- 95 8.
 RÁHHAH, PÉAC ROHHH.
 RAON [96] "cúrsa," "slíge," 3 6, 10 23, 17 27; 'n-a R. RÉIO "so héasgair" 19 15; AOH- 75 18; CLÚH- 114 21; -māg 81 5.
 RAON, PÉAC AOH.
 RÁC [38], "dó" 7c. 3 25, 37 4, 42 23, 64 35.
 RÁC, PÉAC RÁIC.
 RÁC [38], "pledge" 7c.
 RÁCAC, TÍR, 7c. R. 70 2.
 RÁCHMAR, 74 73, 107 5.
 RÁCHUISH, R. ("seallam", "I guarantee") TUIT É 67 44.
 RÉ, SAC RÉ, PÉAC SAC.
 RÉ [98, 99, 108], "aimsir" "beata" 7c. 5 2, 8 3, 10 34, 89 5; tuilleadó ré 13 2; áct ré n-aiéirige 64 9; DO RÉ "DO TÉARMA" 26 9; RÉ A DOLAICTE 86 22; RE A RÉ 89 40.
 RÉ [99, 112] "sealac" 89 17, 103 30; slíos ré 90 9; ré lán 19 6; SLAH- 97 41; TUIB- 35 10.
 RE h- (RÉAH.); (is minic cuirtear "re" i n-ionad "le" 7 "le" i n-ionad "re" sna tt.); + ÁINS. 67 16, 70 18, 80 36; RIS SAC N- 95 15, RE SAC N- 111 26; + ÁLT. RIS, RES, AN N- 3 2, 15 9, 29 31; + (ÁLT+) TUILL. IOL. 15 3, 30 11; + FONA. RION, RUM 5 6, 20 30; RIOT, RIUT, RUT, REAT, 19 14, 42 25, 101 30; RIS 21 29; RIA 3 13; RUHH, RUHH 9 9, 21 3; RUIB, RIIB 6 14, 18a 4; RÚ, RIU 17 14, 32 15; + ÁIO. SEALB. REM^o 3 35; REO^o 1 6; RE Δ^o (>re^o) 98 42; RE AR N- (>rer n-) 17 29; + COIB. RE Δ N-, RIS Δ N- 23 18 30, 111 13; RER^o 26 24; RIS AR easbác 113 4; RIS NAC 91 41; RIS NAR^o 84 31; RE CALAIÓ

"ΔS AN TRÁIS" 58 15; BEIT RE, "beit i mbun" 7c. 11 4, 37 28, 38 21; RE DÁ LÁ, > "SAC RÉ LÁ" (?) 106 17; RE TRÍ TRÁTAIB 16 3; RE LINN, RÉ, 7c., PÉAC LINN, RÉ, 7c.; A-DEIRIM, CONGNAM, 7c.; RE, PÉAC A-DEIRIM, CONGNAM, 7c.
 RE N- (RÉAH.), + ÁINS. 98 30, 110 3; + TUILL. IOL. 98 16; RE SAC N- 42 35, RIS SAC N- 17 30, 58 4, RE NSAC 2 2, 15 7; + ÁLT. RIS, RES, RIAS, AN N- 6 1, 29 3, 121 12; + FONA. ROHAM, RÓM, 34 6, 44 11; ROHAT, RÓO 8 1, 74 19; ROHIE REHIE 10 8, 25a 23; ROHIE 11 36; ROHHH, REHHH, RÓH(n), 10 21, 38 27, 65 26; ROHAIB, RÓIB, REHAIB 20 7, 21 27, 31 21; ROMPA, REAMPA 30 5, 52 27; + ÁIO. SEALB. REO^o 48 22; RE BAR N- 71 22; RE N-A N- 29 37; "ante," 7c. RE N-IÓHAIB 17 6; RE N-IÓCHE 7c. 58 28, 35; RE ROCHAM 83 10; RE NSAC TUINE, 7c. 2 2, 15 7; RE N-A SCIONTAIB 29 37; MEAS-AM É RE N- "is fearr liom é ná . . ." 68 2; RE N-ÓSAIB, "AR CEAMH SLAIG" (?) 98 16; ROMPA "MAR SOMPLA TÓIB" 99 11; SLUAISIM ROHAM, "AR AGAIB" 41 17; ROHIE, "ROHH RÉ" 10 33; ROHAM, ROHIE, ROMPA, 7c., "DO BÍ ROHIE SIN," "A-DUBHAMAR TUAS," 7c. 10 8, 15 18, 25a 23, 58 9, 69 9, 97 44; EAGLA, PÁILTE, 7c. RE N-, PÉAC EAGLA, PÁILTE, 7c.
 REABAC, "meiróeac," 7c. 41 11, 71 7.
 REABRAT, (P.), "súghat" 37 12, 105 11, 20.
 REACAH, "óiolam" 3 21, "innisim," "Lábhram AR" 3 25, 19 14.
 REACAIR (P.) "fear tóan DO RÁO ÓS COMAIR CUIRTE," 7c. 111 24.
 REACT [95], "fearg" R. PA 69 8, 82 20.
 REACT [95], "óligeadó," "cuimáct" 7c. 3 6, 35, 37, 10 10, 32, 11 9; IL-REACTA 83 1.
 REACT, "DO RIGEADÓ," "DO SINEADÓ" (?) 52 26.
 REACTMAR "óligteac," 7c. 92 43, 112 8.

REACTIONAR "FEARGAIC" (?) 105 31.
 RÉADÓ [95], "RUO" 32 37; [leg séadto suirge? **féad** LCAB xxxviii 35, xlv 137.]
 RÉALTA, -LOA, LLA [121], 17 7, 110 19; ROI- 112 14; -CÓBSAÍO 89 25.
 REAMHAR [116], 106 33.
 REANNA, **jc. féad** rinn.
 REANNAIC, (p.) NA HAIRIO-REANNAIC 46 45.
 REANNAIC, (AIRIO.) MAINÉIR- 89 28; CAIT- 122 7.
 RÉASÚIN, (p.) 21A 4, 8.
 -REIC, ní r. re "ní tús le" 37 28; SO R. sé liom "so b'péadto fearó mé" 101 52; NAIC R. níse, "naic sroisfíor níse" 62 8; SO R. "so tóí" 116 9; DO R. TAR "RAICARÓ TAR" 42 32; NOIC R. TAR "ní beiró níos fearr ná" 106 28.
 REIC [42], "óíol" 39 30.
 REIC [42] "ráo" "innisint" "suirde DO R. 10 33; RUN DO R. 21 11; SUAN DO R. 68 21; A R. (re) "é do ráo (i oíadao)" 18A 4, 19 13, 61 3, 97 45; A R. RIOM "é do mólaó dom" 90 10, 109 5; TUS OIA A R. OUIE 59 27.
 RÉIRÓ, (b.), "maicaire" **jc.** 105 36; eic- 74 49, 77 15.
 RÉIRÓ, LEACA R. "sleamhain" 41 48; BEARNA, RAON, R. "gan coss," **jc.** 19 15, 21 29; OUIE, **jc.** R. (re) "ceannsa **jc.**" 114, 31 28, 82 33, 91 37; ASRA R. 26 21; SO R. "so neimh-leasg" 103 29; R. UAIT "ciun paó smac" 101 52; R. DO RUASAO 111 23; SUIIC R. RONNA 111 38; ROI- 31 28; -FOMN, "maicaire" 92 14.
 RÉIRÓE, (b.), "ceannsaic" 91 37; R. re 5 16, 25A 1; R. A NOUAS DO OÍOL "féile" 102 8.
 RÉIRÓISIM, R. DOGRUING 74 1; R. COGAD RE 17 24, 101 54; R. RAON RE N-, 59 12; R. AN SÍOIC RE 61 10; R. IOIR 101 52; RÉIRÓIS PÉIN OUIIN 10 18; CONAIR- 89 21.
 RÉIRÓIM (?) "réiróisim" (?) 113 5
 RÉIRÓTEAC, (b.), 62 2, 117 14.
 RÉIL "soiléir," "glóimhar" 91 32.
 REILEAS, ROI- [54], "ceall" 50 23; "scrín" (?) 100 31.

RÉILISIM, > "innisim" **jc.** 120 15.
 RÉIM [45], "gluaiseaict," **jc.** 78 2; "cúrsa caitréimeac" (?) 92 44; R. ("glóir") AN RÍCÍO 37 25; R. ("sgeal," **jc.**) SOISGEIL 17 4; R. ("rae," "stair" **jc.**) AN TIGE 116 18; DO-NÍM A R. "DO-NÍM AIRTRIS AIR" 65 32; PA R. > "i rioct" 6 41; BAOIC-RÉIM BÁIRE 70 4.
 REINNEAS [53, 54], "aimsear" 68 8, 114 33.
 RÉIR, **féad** RIAR.
 REORÓ [75], MAIROCAN REORÓ 99 17; AS REORÓ RIOM 39 16; CUISLE BACCA AN RIUIÓ REAMPA 40 9; SGOIT- 83 20.
 RE-ROILE, **jc.**, **féad** oile.
 RÍ [21], 9 9; RÍ(S)-BEAN 40 30, 48 24, 99 16; -BEITIR 92 43; -ÓAINNA 73 40; -FLEATÓ 48 24; -MIAÓ 58 25; -NIAÓ 117 28; -OIREAC 89 5; -RUIRE 83 10; -TEAC 40 30.
 -RIA (Ped. ii 609) "raicair" 10 27, 42 37, 99 38, 106 24; NOCAN RIA > "ní beiró" 29 20; "sroisfíor," **jc.** 95 11; -RIAIC, > "cáimig" 64 36, 80 25, 84 30; **p.** RIACÉAIN [148].
 RIASAL [10, 37] 59 10; OUL TAR AN R. 32 39.
 RIASLAIM, R. é 6 34.
 RIADH, bíó, DO BÍ, **jc.** R. 38 7, 42 33; NÍOR . . . R. 15 22.
 RIADH [95] "bótar so" 37 34; SABAIM A R. "leannaim é" 74 31; "bótar" 20 7, 37 14; NÍ R. GANN "tír, **jc.** leactan," "ní turas beas" 34 21; "somp-la" 80 36, 91 25; AR DOIN-(agus) "i n-éimpeaict le" 69 15, 90 14, 97 15.
 RIAR [95], RÉIR [14] "poignadh, tabhairt aine, géilleaó, **jc.** DO" 7 14, 9 2, 10 18, 21 8, 25A 19, 26 15, 27A 6, 37 8, 38 22, 42 7, 36, 91 18, 25, 99 11, 103 31; DO R. "mar deir" **jc.** 97 21; AS R. "AS OÍOL AS" 114 40; R. (> "beartuad," **jc.**) SLEAS 106 11; CUIO DÁ R. "CUIO DÁ CÚRAM" 106 38; mí- 7 14.
 RIARAC, "uimh", "riasal" 70 6.
 RIARAIM, R. é "séillim, foignaim, **jc.** DO" 11 10, 98 18; **p.** RIAR, **féad** RIAR.

RIARUIŠIM, R. re 5 29.
 RIASZ [96], 99 19; Rinn- 20 25.
 ribe, ruibe [2], > "séirbeann"
 113 38.
 rícearó [182], "neamh" 54 15.
 RIŠ [191], na hóir-riše 83 10
 (nó leg. hóir-róe?)
 RIŠ-, féadé ri.
 riše, (b.) "rišeacét" 97 29,
 110 26; airo- 71 23; sámh-
 74 45, 109 16.
 RIŠE, -eao, féadé rišim.
 RIŠEAC, "láimh" 41 31.
 RIŠIM, "sinim" 7c. CIA TO
 rišeadó re 114 29; p. riše,
 "pian" "cráo" 118 8;
 R. re "sineadó ar peadó" 3 31,
 41 30; R. re "cur, beir i
 comparáto, 7c. le" 19 14,
 16, 103 9, 109 13, 114 29;
 comh- 109 13.
 RIŠIM, RÍOŠAIM, R. é "do-
 ním 'n-a riš é" 91 20, 110 5,
 27, 113 21.
 RIŠIN, pearš, 7c. R. 40 5;
 céim- 81 19, 109 4; sír- 70 6.
 RÍMIAÓ [95], 58 25.
 RINN [41, 149], "bior," >
 "steas," 7c. 3 38, 29 9; mo
 R. re 11 20; R. caeta, éišim, 7c.
 92 27, 41, 93 40; R. áiš,
 > "laoc" 63 6, 79 21; R.
 ("columnan," 7c.) lasrac, 7c.
 10 41, 119 24; R. doibe, clú,
 cealbá, maicéiše, meadóra,
 moita, 7c. "ceann, an ponc
 as airoe," 7c. doibe, 7c. 67 40,
 101 41, 60 39, 11 36, 80 41,
 13 1, 92 46; R. roimh 72 17;
 R. a n-áiš 104 23; "réalt"
 29 17, 35 8, 89 17, 25; R.
 ("nóta") ceoil 67 42, 82 19;
 R. ("séine," 7c.) raodairc,
 síile 6 6, 34; airm- 85 39;
 aic- "bior nua" 6 1; caic-
 68 6; píir-, 92 46; séir- 64 24;
 glais- 54 21; soirm- 110 10;
 soluis- 89 17; aic 105 3;
 -féasaim "féasaimt so séar"
 83 19; síil rionn-šlan 68 2;
 Rinnche [2], steas 65 28.
 RÍO-, féadé ri.
 RÍOCT [71], "cuma" "šné"
 23 7, 51 9; i R. 11 18, 27a 13,
 33 7; tá R. uatmar ann 110 48.
 RÍOŠAIM, féadé rišim.
 RÍOŠAN [37], 40 12.
 RÍOŠÓA, RÍOÓA, 18 2, 74 2,
 113 34.

RÍOŠNAIÓE, "ríošnamail" 83
 16.
 RÍOŠRAÓ [12], -aió [13], 60 3.
 RÍOMAIM, 93 3; p. ríomh [95]
 2 14; céio R. airm 103 1.
 RÍONNH-, féadé rinn.
 RÍONNÓAIÓE, oio R. "oio éun
 sreanta" 119 7.
 RÍONNHAIMAIL, "nimneac," beac
 R. 83 21; laoc R. 100 27.
 RÍONNH-LÁNH, RUAIŠ 7 A R. áiš
 uirre "7 a lán áiš ó sleasáib
 uirre" 113 39; féadé rinn.
 RÍONHTA, "sreanta," 7c. 111
 21.
 RÍOCT, RÍCT [71], R. eic, ainnte,
 7c. 53 2, 13; 'n-a R. "so luac"
 7c. 34 19, 42 32, 33; tá R.
 as an éas orm 27 8; is R. é "is
 gearr-šaošlac, 7c. é" 57 20.
 RÍCLEARS, "rhetorica" 70 14.
 RIUIÓ, féadé reoó.
 RO-, RA-, "mór-" "deas-"
 (A) + briaetar, -buingim 81 3;
 -caoimhaim 37 1; -óáilim 85 15,
 103 25; -éisim 25 14; -šabaim
 74 7; -molaím 66 1; -sšaraim
 101 5; -taobuingim 53 8; (B)
 + airoaet, -ceolcar 114 1;
 -caom 101 35; -óoilse 70 1;
 -óil 117 4; -šar 106 4; -šlan
 101 27; -šreaoñac 91 32;
 -iomóa 85 44; -masšlac 120 14;
 -meirb 97 33; -móroo 105 1;
 -nóir 6 29; (C) + aimm, -báir
 90 6; -blao 99 28; -comairce
 89 13; -óalta 2 3; -óamh
 91 47; -šamh 31 12; -šal
 48 36; -šlac 91 21; -mhaiš
 96 5; -marcac 112 24; -méao
 96 9; -moille 95 6; -réalta
 112 14; -rinn 6 3; -ceas 99 40;
 -toil 87 5.
 RO (=ro) + roimb. 73 25.
 RÓ [108] "mórán" 48 30, 54 20,
 63 24, 25, 73 30, 103 15, 111 21.
 -RÓ "tiocparó," "sroisfiró,"
 7c. 29 6, 42 25, 57 17, 80 30, 103
 15; ró R. "má eis (sé)" 97 44,
 42 29.
 ROÓAÓ, RA- [53], 1 12, 20 16,
 35 8.
 ROÓTAIM [148], féadé -roic.
 ROD, "luac" (?) , eadar- 63 1;
 ROD=ro + rona. láim. 20 3. 67
 21, 63 30.
 RÓTO, RÁTO [88], 89 21; R. mana

31 12; **ORUIM** RÓIO 91 38, 101 41; **RÓO** (1 SCROIS) 54 1; **RÓO** (1 SCORP), 19 8, 81 23; " **RÉIM** " **TC.** 113 10; -**BÁN** 19 8; -**LEARS** 93 24; -**ÓÉANAM** 83 18.

RÓO, **RÉAC** **RE** n-.

ROŠA, **RAŠA** [2, 5], 97 19; **IS É MO R. É** 113 43; **ROIŠNE** **BÓ**, **TC.** 42 37; **ROIŠNE** **ÉIREANN** 107 17; **BEIRIM R.** 35 18; **BEIRIM DO, MAR, ROŠAM É** 40 16, 58 10, 102 48; **PIOR-** 37 31.

RO-ŠAN, **RÉAC** **ŠOIN**.

-**ROIĆ**, -**RÓIŠ**, **ŖON.** 7 **ČÁSC.** **LÁIEN. UAC.** 3, -**ROIĆ**, 78 24; 91 9; -**RÓIŠ** 29 1, 33, 96 7; **IOLIN.** 1. -**ROIČEAM** 70 18; **CÉAST.** **ROIČEIR** 83 4; **ŖON.** **LÁIEN.** **IOLIN.** 1. -**ROIŠEAM** 44 16, 70 10; **ŖON. NEAMP. UAC.** 3. -**ROIŠEAD** 105 25; " **SROIŠEANN** " " **SROIŠPIŖO**, " " **RÉADANN** " 78 24, 83 4, 96 7, 105 25, " **ČIOCPARŖO** " 91 9, 29 1, 33, 44 16, 70 10, 18; **P.** **ROČTAM** [148] 37 34, 57 14, 60 21, 83 10, 116 19; **RUČETAM** [148] 44 6, 107 2; **Ped.** ii 609, 610.

RÓIO-ÓÉANAM, " **OBAIR BÓČAR DO ÓÉANAM** " 83 18.

ROIČE, **RÉAC** **OILE**.

RÓIIM [42], " **REIČIS** " 68 7, 81 2, 110 26; **R.** **ROIŠEAD** 110 14; " **ČEARMONN** " **TC.** 81 30, 102 1; **SEAN-** 81 2; **RÓIIM-PIERŖO-IMIE** (**ČEACS** ?) 89 14.

ROIIMIM (**RANNAM** 78 11, 111 1, **RONNAM** 111 13), **R.** **É** " **ŖO-NÍM** **ŖÁ ČUIŖO ŖE** " 59 35; **R.** **É** **RE**, **TC.** 6 9, 20 30, 40 20; **R.** **É** **RE** " **ŠČAOILIM É PA** " (?) 78 11; **P.** **ROIIM** [42] **R.** (**RE**, **TC.**) 9 9, 42 1, 5, 59 35; **R.** **ROIIR** 77 20; **R.** **LANN** **AR ŠNÍOMARČAIB**, 97 30; **ŖO-NÍM R.** **AR** 111 3; **R.** **ŠLAICE RE** 78 9; **ČUIŖO RONNA** 77 21; **ŠOUIČ** **RÉIO** **RONNA** 111 38.

ROLLA, **RULLA** [2], 41 11, 122 16; **ŠLAN-** 73 42; **MEAMRAM-** 89 19.

ROM-, **ROM**, =**RO+ŖONA. LÁIN.** 13 1, 20 41, 67 22, 48, 80 11.

RŖONADŖUMIŖO (?) 103 6.

ROS, -**RO+ŖONA. LÁIN** 70 4, 71 8, 17, 18, 92 16.

RÓS [96], 19 5.

ROS, **RAS** [67, 68], **coll-** 114 28.

ROSS [67, 68], " **SÚIL** " 1 7;

-**ŠRUAMŖA** 114 29; -**ŖAME** 101 36.

ROČ [95], 91 53; **R.** **ŠRÉIMO** 2 12;

AOH- **ŠAISČIO** 96 37.

RUČETAM, **TC.** **RÉAC** **ROIĆ**, **TC.**

RUADŖO, **BEAN**, **TC. R.** 120 17; **TONN R.** 105 34; **ŠLAS-IŖUIR R.** 29 9; -**ŠLEAS** 105 3; -**ČAULČEAC** 120 33.

RUAS [39], **RUAIŠ** [42], " **RUČETAR** " **TC.** 50 5, 74 52, 106 10; " **ČÚRSA** " 25A 2; " **ČAČT** " **TC.** 15 1, 41 3; " **ŠLUAS AS ČEICEADŖO** " 64 13, 101 29, 113 39; **R.** **REABŖARŖO**, " **LÉIMNEAC** **TC.** **LE NEART** **ÁČAIS**, " **TC.** 37 12.

RUASADŖO [48], 111 23.

RUAMINE, **RŖOI-** [2], 19 9.

RUAMANNACŖT, " **LUSNE** " 111 24.

RUČETAR, (**P.**) 53 26, 91 23; **CREČAC-** 92 19.

RUŠ, **TC.** **RÉAC** **BEIRIM**.

RUIMM, **TC.** **RÉAC** **RE H-** **RUIRE**, (**P.**) " **PLAČ** " 93 16; **PIAL-** 73 28; **ROIŠ-** 83 10.

RUITČEAN, " **ČASAIR** " 111 24.

RŖIN [46], **REIC RŖIN** 21 11; **ŖO-NÍM R.** **AR** 55 2; **ŠČEAL RŖIN** 17 14, 43 11; -**ČUIRIM**, " **ČUIRIM** **ÓŠ ÍSEALL** " **TC.** 101 9; -**NIIM** 39 6; " **ŠRÁŖO** " **TC.** 6 33, 19 2, 31 11, 109 16; " **ČOIL** " **TC.** 76 20, 106 6; **ŖO R.** **AOIM-PIR** 17 29; -**ŖRAS** 70 9.

RŖIN, " **ŠRÁŖO** " **NÓ** " **RUNE** " ? 72 17 (**RÉAC** **ŠLUAISSEANNA**).

RUČAC, (**P.**), 111 18.

S

'S (<IS, AS), **RÉAC** **ASUS**, **IS.**

SA (<SAN, **TC.**), **RÉAC** 1 n-.

SA, **NÍ SA MÓ**, **LIA SA LIA**, **LUŠA SA** **ČÁČ**, **TC.**, **RÉAC** **MÓ**, **LIA**, **LYŠA**, **TC.**

-**SA**, -**SE** (**ČANN**)+**ČEIO-ŖEANSA** **UAC.** (A)+**ŖONA.** **MEI-SE**, **MI-SE** 24 23; (B)+**RČAMIN.**+**ŖONA.** **ŖAIN-SA** 13 2, **NIOM-SA** 11 20, **ORAM-SA** 6 30, **UAIM-SE** 7 22; (C)+**AIO.** **ŠEATŖO.** **MO** **ČEAS-SA** 11 27, **MO ČOIL-SE** 21A 1, **M'OIČEIS-SE** 11 30, **ŖOM BREIČ-SE** 25 14; (D)+**ČRIATČAN.** -**ČIU-SA** 80 34, -**PAŠAR-SA** 7 14, **ŖO ČARAS-SA** 67 21, **ŖO-NÍM-SE** 34 9, **ŖÁ LÉISIM-SE** 80 37, **ČÚ** **ROM ČOISČIL-SE** 80 11.

-**SA**, -**SE** (**ČANN**.); +**ČANAPČEANSA** **UAC.** (A)+**ŖONA.** **ČU-SA** 24 23; (B)+**RČAMIN.**+**ŖENA.** **ORT-SA** 50 18, **ŖUITO-SE** 3 33; (C)+**AIO.**

SEALB. τ-ιul-sa 24 26, το έιοέ
 veas-sa 11 34, το linn peirgeise
 se 88 19, τοο cuir-se 56 10; (D)
 +briatar ná paş-sa 8 6,
 cuir-se 11 25, sloinn-se 76 14,
 a-taoi-se 74 34.

SACRAMAINT (b.) 20 27.

SAD [39], "sadar buineann"
 50 10.

SADAL [116], -ail [117],
 "caom," 7c. veas- 114 28.

SADUBH, tuine s. 22 4.

SADUBHEAS [38], 22 7.

SADUIM, SADUIM, 23 15, 71 14;

p. SADU 79 2.

SADSEAD, 7c., FEAC SOI.

SADHICAN (p.), "splannc"
 95 11, 110 9, 47.

SAIL [193], 23 12 (sailse).

SAILIAC, "cruit adomair,"
 Gall- 85 45.

SAMHE (b.), 4 2.

SAM, -SAM, FEAC SIM.

SAMIT [14], 53 22.

SADIC, "uotam," 7c. mo s. ve
 75 24; mo s. +taoibh. 119 35.

SADIC, "olc," > "iseall" (?)
 111 40.

SADIC, (b.), (s. beac) 79 4.

SADICAC, ri sadubh s. 22 4.

SAL [96], "salacac" 11 22,
 15 17.

SAL [149], (s. coise) 71 8;
 -cauinn 114 22.

SAL [96], ("uisge") s. in-abaimn
 106 38; "muir" tar s.

67 46, 93 52.

SALAC, 50 6.

SALCAIM, "oo-nim salac" 50 4.

SALM [60], 59 12; gnac- 85 15.

SALTAIR, -TAR [185], 85 14.

SALTAIM, s. AR 77 4.

SAM, "samrao" -glan 122 12;
 ceao-samh-grian 114 12.

SAM, SAMH, SAMH 56 11, 102 21;
 samh 8 11, 79 6; -rige 74 45,

109 16.

SAMHAIL [10], is s. é oo 93 6;
 is s. é re 19 9; ní fuil súil,

7c. a s. 24 10, 48 33; mo s. 41
 45, 58 9; ar s. is siad 42 6;

s. an ceoil, 7c. 17 18; s. sine
 i noiaio tubair 43 35; s. crot

ar caoine 64 33; seao s. 92
 38; mac samla, FEAC mac samla;

s. ("samlaio" 7c.) cAIR 86 33.

SAMLAIM, s. é re "cuirim é i
 scomparáio le" 64 22, 83 24;

is samalta re 74 20, 91 44.

SAMHUIGIM, s. re "táim
 coshail le" 64 26.

SAMPLA, FEAC SOMPLA.

SAMRAO [11], 49 4.

-SAN, -SEAN (barr); +TREAS

PEANSA UAC. FEININNSNE, (A)

+PORA. ei-sean, sei-sean 17

17, 98 33; (B)+REAIMN.+

PORA. oo-san 69 5, 86 12, 98 33,

39, aisei-sean 82 4, leis-sean

13 4, reime-sean 69 23; (C)

+AIO. SEALB. a bARTO-SAN

86 12, 98 28, a OUL-SAN 69 21,

a mACAR-SAN 96 21, a gRÁIN-

sean 108 14, lá a beirteir-sean

17 24, a crut nua-san 114 26,

ó a colis teir-sean 98 35; (D)

+BRIATAR oo an-san 6 20,

a-tá-san 71 24, oo-ní-sean

75 4, téio-sean 117 23, oo

coisil-sean 104 24, fuair-sean

87 8.

-SAIL, -SEAN (barr); +TREAS

PEANSA IOLLA. (A)+PORA. IAO-

san 107 5; (B)+REAIMN.+

PORA. ionnta-san 122 17, oóib-

sean 63 7; (C)+AIO. SEALB.

oá nglór-san 37 32, oá gCREIO-

eam-san 75 23, a n-aimm-sean

100 15; (D)+BRIATAR. oo-

éio-sean 17 12.

SAN (i n-aimm naoin), 15 22,
 32 4, 34 34; FEAC SIMT.

SANAS [38], -AIS [150], >
 "ceacataireacat an ainsil" 48

3.

SANNIAC, 53 1.

SANNHUIGIM 96 29, 120 5.

SADH, "oicéillio," 1 15, 25a
 5; oipis s. 7c. 23 7; -ciall

46 52; -nós 111 26; -sruic
 30 25; -cim 87 21.

SADHAIM, oo sadhac síona
 46 44 (FEAC MD. p 262).

SADHAL [17], 53 1, 2.

SADHALTA, -OA 53 1, 3, 17.

SADHLAC, gearr- 112 11.

SADOL, no-sadol (?) 100 10.

SADOL [85], 29 2; > "mluire"
 45 13; s. fir foíla 111 24;

adbar suao 115 1; s. leaga 13
 5; slios re sadol "taca na

bpileao" 121 26; -ceiso
 "oiaimair" (?) 25 13.

SADOLDEAMAIL, 122 19.

SADOLIM, "measaim, tá súil

agam, go mbeio" "I

think," "I expect"; 5 17,

24 3, 23 9, 40 4, 8, 110 6, 116

10, 121 3; s. pa 110 28; p.

saoleactam [148], 102 11;
s. pa 63 29.
SAOIRE (b), 7230; brisead s. 25a
6.
SAOIRSINE [3], 63 4, 23.
SAOR, "uasal" 7c. 2 1, 8 7,
71 21; "neamh-costasamail"
7 6; connrad s. 6 21; (céisim)
s. (ó baogal, 7c.) 5 17, 69 25;
s. ("neimh-éiontae") ar éion
101 12; (ba) s. ("saoilte")
an snairm 34 18; ionad s.
"creáct leigiste" (?) 34
17; (níos) SAOIRE 71 21;
-ašair 70 20; -binn 122 15;
-clann 108 17; -cuam 117 36;
-úrad 115 1; -fear 102 4;
-lonn 113 42; -uir 113 9.
SAOR [96], "cearvuir" 3 19,
26 6; seahóir SAOR "SAOR
DOSAD" 27a 16; > "DIA"
10 10, 11 14, 13 11, 41 5; s.
("flait"?) Sabail 113 31;
-cloac 105 13.
SAORAIM, s. é (ar) 3 38, 16 6;
s. é ve 32 36; s. é ó 10 40,
61 18; s. peacá, broir, 7c.
14 5, 93 2; p. SAORA (?) 72 21;
SAORAÓ 61 18, 72 8.
SAOR-CLANNAD, laos, 7c. s.
80 28.
SAOR-CLANNAD, (?) 89 16.
SAORÚACT, "ceir" "oéan-
mas" 78 7, 20.
SAOÚ, "truas" 73 19, 85 28.
SAOÚAR [17].
SAOÚAR, oúar, 7c. s. 68 32;
is s. é ar 70 21, 92 17.
SAOÚRUIŠIM, 70 3.
SÁR [96], "aíes" 42 28, 50 7.
SÁRUIŠIM, "buairm ar" 20
15, 48 9, 73 4; "cáim easumal
to," "masluisim," 5 24, 41
9; "brisim," "éisim"
27a 22.
SÁS [38], s. gabála . . . "ruo,
7c. atá abalta ar gabál," 21 17.
SÁSAIM, s. tú 20 28, 37 32; s.
peacá, 7c. 2 8; p. SÁSAD 20
22, 102 19.
SBAIRN [42], "croir" 91 24,
98 42.
SBÉACLA, -CLAIR, > "ceac, 7c.
soluis" 54 1, 8, 9, 28.
SBÉIR [14].
SBÉIS, (b.), tá ašam, cuirim,
to-beirim, 7c. s. 1 n-2 23, 52
16, 54 28.
SBÍN [135 sp-], conóm s. 39 25.

SBIORAD [11, 12], "anam"
56 6; "SBIORAD naomta"
14 5, 15 14,
sblann, (b.), 78 1.
SBOR [67 sp-].
SBORAIM, 88 4.
SBRAIC, (b.), "meanma" 78 21,
86 36, 102 45.
SBRÓ, buair- 118 20.
SBROISEACT [24].
SODAIR, (b.) "séal" 2 9; pa
hiseal s. ("beata") 30 24;
nir clóu a s. ("clú") 91 19;
pa seál s. ("slóir") 78 25.
SODARAC, séas- 70 14.
SODARSA [2], "targe" (?) 98 12.
SODAD [95], 106 10; mac 105 2.
SODIOM [39], -a [2], "sreac," 7c.
117 49.
SODIIRIM, 74 33.
SODIURAD (p.), 83 10.
SODAD, SODAD, -š, (b.),
"áirse i oúis," 7c. 119 1, 7;
"árdán i oúalán" (?) 41 23,
83 9; > "flait" 7c. 41 11,
49 12, 75 14, 85 48, 91 32,
101 34; caol- 114 14; -oiršim
119 30.
SODADAC, 98 12.
SODAIM [14] olc an s. "is
uairbreac an gníom" 46 4; don-
sodaim, orra "don-uairleact
veitbe," 7c. 114 14.
SODAMÚD, com- 114 29, 30.
SODIC, "sod" ? 111 38.
SÉ (uim.), na s. ainmseara,
cniú, óine, líne, sluaš,
sočair, 7c. 22 3, 24 4, 25a 14,
38 5, 40 13, 48 3, 54 26; ré
puiré éiremn 68 7.
SÉ, SÍ, SIAD (pora.) (A) Ainm-
nóe bréitne gníom. 8 3,
17 6; (B) +is, is sí an seisead
55 8; (C) PORA. neamspl.
is sé slán 3 24, is siad ar
sioc 3 31, séu pulans a oisgead
23 3, ní . . . act sé 25a 22; ní
ceart "sé," "sí" vo beir i
noiair "móis," "vo
molasad(i)r"; 7 ní ceart
"siad" vo beir i noiair
"vo molasad," "vo mol(s)-
ad(i)r."
-SE (bann.) +DARA pearsa
iolin., (A) +pora. ib-se 95
26; (B) +neamn. +pora. uair-
se 14 9; (C) +air. seailb. eac
bar n-iomcuir-se 56 10; (D)
+briactan -cítei-se 17 29,
ná veanair-se 101 10.

-SE (**ḡann**); + **ṡneas** **ṡeansa** **ḡaiminnsgne** (A) + **ṡona**.
 si-se 98 38, i-se 9 5;
 (B) + **ṡeaimn** + **ṡona**. **ai**cei-se
 9 5, **léi**-se 5 25, **oi**-se 9 8, 98 33;
 (C) + **ai**ṡ. **ṡealb**. **ḡ** haimm-se
 55 3, 'n-**ḡ** **ṡoḡair**-se 63 28,
 'n-**ḡ** **ḡais**-se 21a 21, **ḡ** hainḡuaim-
 se 7 22, 'ma **ṡúil** **ḡuirr**-se
 99 30, **ḡ** huiḡt-se (?) 9 6; (D),
 + **ḡriat**an **ruis**-se 17 21
 mar **ḡuis**-se 21 5, **ṡuair**-se
 21 3, **ṡo** **ḡaim**-se 58 20, **noḡar**
ṡulung-se 76 10.

-SE, **ṡeác** -sa, -so.

sealbac [17], 70 20.

sealbaire, 84 7.

seac, **seoc** (**ṡeaimn**.) + **ḡins**.
 74 55; + **ai**ṡ. **seac** **an** n-
 65 39; + **ṡona**. **seoc**am 101 41;
seacao, -t, **seo**- 63 25, 65 5;
seaca 37 3, 75 30; **seice** 10 41,
 39 33; **seac**oim 121 8; "ḡṡ
oul **tar** . . . **ṡan** **ḡaim** **le** . . ."
 "ḡṡ **seac**aim" 45 12, 63 25,
 96 29, 101 4, 41; **oul** s. "ṡabáil
tar" 75 30; **oul** s. "ḡaillea-
ḡaimt **ṡc**. 81 13; "ḡaimṡeoim"
 39 33; ní . . . s. "ní . . . **ac**t"
 113 18; **ṡo**-níim s., "ṡo-ním
ṡ'éaṡmas" 10 41; **ṡa** s. "ṡi
ṡoiarṡ **ḡ** **céile**" **ṡc**. 20 12,
 29 38, 59 31.

seacmairṡ, "neim-riacṡanaḡ,"
 "ṡeairmair" 41 21, 58 21, 26.

seacnaim, s. **ṡeac**ao, **ṡc**. 31 27,
 41 16; s. **cur**. . . "ní **ḡuir**im"
 30 10; s. **ṡleab**ṡ, **ṡc**. > "ṡaon-
aim **ó** **ṡleir**ṡ 60 21; s. **lorṡ**, **ṡc**.
 ní **leanaim** **lorṡ** 38 32; s. **ṡrás**
 "ní **iarraim**, **ṡc**. **ṡrás**" 35 9;
 s. **ṡuine** "ṡréisim **ṡuine**"
 67 16; s. **ṡuine** **ar** **ṡair**ṡbreas,
ṡc. "ṡréisim **ṡuine** **ḡun** **ṡair**ṡ-
bris, **ṡc**. **ṡ'ṡaṡáil**" 35 12,
 101 37; s. **ṡuine** **ar** . . .
 "ṡosnaim **ṡuine** **ar** . . ." 22
 19, 48 23; s. **ṡír**, "ḡanaim **am**ac
ó **ṡír**" 74 15; níor **seac**naṡ
uaim **ḡuaim** **ḡ** **eac**raṡ **ṡon**
ṡior 82 10; **ṡc**. **seac**na [3] 35
 12, 38 32, 48 23.

seacnóim, "ar **ṡuo**," 112 17.

seacrán, (ṡ.) 17 27; **ar** s. 16 3.

seacránac, 53 25.

seact (**uim**.), s. **ṡcoim**ṡíon **ṡ**
 "s. n-**uair**e **níos** **mó** **ná**" 42
 15; s. **nime** 55 15; s. **ṡpeac**airṡ
 25a 4, 60 27.

seactṡmair, **an** s. **hinṡean** 55 9.

ṡeacṡ [62], "ruo **luac**mair" 57
 35, 68 41; s. **ṡuirṡe**, **ṡeac**
ṡeac **ṡupra**; -**ḡruac**a 92 18.

ṡeacṡ [95], "ṡliṡe," "ṡuras,"
ar s. **ó** 74 14; s. **ṡamail** 92 38.

seacṡ [95], "ṡbéis," **leisim**,
cuirim, **ṡá** **ṡam**, s. i n-8 5, 15
 11, 57 1, 64 37; **ṡá** s. ("ṡá
ṡriṡ") **é** 120 6; **ṡuine** **as** **mó**
 s. ("ḡlú") 93 26, 121 10; s.
 (>**leis**eas, **ṡc**.) **ar** **ṡcruais** 79 9;
ḡeis- 57 1.

seacṡa, "ṡaṡa," "ṡeacṡ," **ṡc**.
 78 11, 83 9.

seacṡmair, "ṡáṡḡacṡac" **ṡc**.
 neim- 67 19.

ṡeacṡaimn [13], "maorṡa" 65
 12; -**ṡeal** 54 29.

seacṡal 99 13 "ḡuio **uac**ṡair
ṡe **ṡeac**ṡeac **mna**"?; **ṡeac**
BDD **voc**. **sedlach**.

seal [95], "ṡamail" 8 1, 3,
 37 2, 67 26; s. ("uaimṡo-
eact") **ṡe** 10 31; **ṡac** **ré** s. 11
 12; **ṡeis**- 89 5; **an** **ḡeio**-
 67 11, 83 1.

ṡeala, (ṡ) 48 10, 54 1; **is** s. **ṡam**
é 20 14; **ṡa** s. "ṡuan" 31
 17; **ṡuailim** s. **um** **ṡioṡ** 12 15;
cuirim, **ṡeio**, **ṡc**. s. **ar** 58 3,
 67 39.

sealaṡ, -**ṡo**, **seala**ṡal [11, 104],
 70 6, 79 15.

ṡealaim, **ṡeala**ṡ > "ṡeacṡa"
 10 7.

sealaṡeacṡ, "uaimṡeacṡ"
 96 2.

sealb [39], **is** s. **ṡam** **é** 8 2; **mo**
ṡ. "an ruo **is** **liom**" 46 49;
ṡá s. **ṡam** **ar** **ṡeac**, **ṡc**. 43 2;
 s. **ṡail**sa, **ṡliṡ**ṡeac, **ṡc**. 76 13;
ṡear na **ṡeilde** 40 31; s. i n-**ḡ**
ṡeac, **ṡc**. 15 6; s. **an** **ṡiṡe**, **ṡc**.
ḡs. 10 3, 21 14, 32 7, 18, 40 23,
 31, 69 7; **ṡeac**, **ṡc**. i **ṡeilde** **an**
ṡir, **im** **ṡ**. 7 13, 58 10, 99 22;
ṡuine i **ṡeilde** **an** **ṡiṡe**, **ṡc**. i n-**ḡ**
ṡs. 11 12; **ḡ** **ṡeilde** i **ṡeilde**
m'anna 34 14.

sealba [4], 29 25; > "ṡír," **ṡc**.
 71 9.

sealbac, (ṡ.), **ṡuais**- "ṡealb-
ṡoir neim-eaṡlac" 96 20 (nó
leg. **ṡuais**-**sealb**ac?).

sealbaim, s. **é**, "ṡá **ṡe** **im**
ṡeilde" 119 5

sealṡ [39], **ṡeilde** [42], **ṡuina**
sealṡa 113 13; **ṡáir** **ṡs** **ṡeilde**
 70 15; **ṡo** **ṡeilde** **ar**, "ṡiarr-
air **ar**" 39 18.

sealḡaire (p.), 97 41.

séaluiḡim, 38 4.

seam-, péac seim-.

sean [65], cnoc, ḡc. s. 46 4, 68 21; tóḡaiḡ, ḡc. mo sean "mo sinnsear" 54 23, 81 2; -bean 92 19; -cé 46 43; -tóḡaiḡ 74 44; -ponn 100 6; -ḡnát 117 17; -toḡar 109 20; -róim 81 2.

-seán, péac -san.

SÉAN [95], "só," ḡc. 7 12, 68 19, 80 42, 91 28, 107 38, 108 4, 110 12; s. buaḡa 41 28; s. soḡám 102 32; s. uaire 97 36; s. caḡa, ḡc. 85 2, 121 17; tráḡ séana 24 6; ar s. 75 20; -tulaḡ 92 21.

SÉANAIM, s. ("bréasnuḡim") ḡḡeal, ḡc. 5 24, 48 10; s. tḡ "a-veirim, leḡim orm, ná fuil aḡne aḡam ort" 39 8, 40 19; s. é "siultaim é" 6 8, 48 28; s. mo péacaḡ, ḡc. 44 11, 101 14; s. ort é "ní tḡubraḡ tuit é" 48 16, 105 20; an sluasḡ séanta, "na daoine damanta" 24 2; p. séana [3] 5 24, 6 8, 40 19.

SÉANAIM "naomuiḡim," plúr, crann, ḡc. séanta "beannuiḡte" 20 23, 23 16, 54 9, 81 6.

séanamail, 68 26, 85 5.

seanḡaḡ [52] 29 4.

seanḡas, (p.), 50 22, 71 1.

seanḡaḡt, 67 25.

seanḡ [63], "caol," "leaḡair" ḡc. 8 7, 19 9; s. ó tḡosaḡ, ḡc. 42 27, 55 6; méir- 116 22; -bán 102 41; -ḡonn 98 13; -péar 105 6; -ḡeal 98 32; -slat 91 1; -tḡoiḡḡeac 114 22; -uḡt 109 12.

seannmóm, -óir [42], 60 26, 74 25.

seanóir [50], 6 12; an s. 27a 2.

searḡ, 3 21, 32 28; -ḡsot 110 19.

searc, (b.), (aḡt "mór, ḡc. an s." ḡo minic sna tḡ.), 46 52, 78 14, 18, 118, 22.

searcaḡ, síḡ- 79 22.

searcḡa, 122 19.

searḡ, = "searḡaḡ" 10 22, 40 4, 88 8, 13.

searḡaim, (Aistn. ḡ neama.), 43 7, 66 6, 80 12, 100 30.

searraḡ [17], 111 20.

seas [95], > "taḡa," -c. 102 46.

seasḡ, seisḡ [199].

seasḡar [116], -ḡair [117] 29 26.

seasimac 85 22, 23.

seic, ḡo s. 1 n- "raḡaḡ," 79 17, 99 14.

seice [7], (s. bon, tairḡ, ḡc.).

SÉIOM, s. pa "cuirim uisḡe pa talaḡ ar bun 1 n-aḡaḡ" 44 4; ḡé séio ar n-iul a síor-loc 24 21; p. séioeac, s. peirḡe púm "éirḡe, ḡc. peirḡe im aḡaḡ" 44 10.

seisḡleoir [50], "féar coimeacḡa príosúnac" 63 10.

seim [41], "rivet," seam-paḡrac 112 11.

séim, 19 12, 20 26.

séime, (b.) 111 31.

SÉIMHḡE, "séim" 122 14.

-SÉIN (barr.); (A) + pona. ei-séin 80 21, iai-séin 54 15; (B) + neama. + pona. ainm-séin 39 6, tḡb-séin 96 25, tḡoi-séin 82 7, 87 19, tḡoiḡ-séin 20 26, riui-séin 117 2; + Aio. seailḡ. a hainm-séin 55 5.

sein-cé, ḡc., péac sean, cé.

seinnim, p. seinn [149], crasḡ seanma 68 21.

SÉIS, (b.), "harmonia," comh- 111 24.

seise [2], "cara" ḡc., 5 6, 50 7, 10, 77 3, 7, 78 10, 121 28; (ḡaioḡn. > Aio.) 5 6.

seiseaḡt, 50 1.

sei-sean, péac -san.

seisear, 34 5.

SÉITḡE, (b.), "bain-céile" 46 13.

SÉITḡEAC, "láioir" ḡc. 67 16.

seol [75], s. báio 30 25; leasaim s. 15 20, 26 9; crann siuil 79 4; "cúrsa" "siubal" 42 22, 78 15; -crann 34 30.

seolaim (Aistn. ḡ neama.), s. ("óirḡim") sluasḡ, ḡc. 40 12, 82 29; "ḡluaisim" 74 1, 2; s. ("óirḡim" ḡc.) tḡán ḡo 91 11; s. iul ḡo 24 26; s. mo meannaim 15 1; ḡo seolta, "ḡo otioḡpá" 14 14; muna seolpam (téacs?) 34 30; p. seolaḡ, 40 12; ḡa s. "as ḡluaiseaḡ" 6 22; ḡ'éis a seolta 30 25; tḡis tḡar seolaḡ 113 1; "seolaḡ (> "claoḡaḡ") ón fuil aḡaḡ ḡo tḡeoraḡ 106 35.

SSASAIM, > "sgrúuigim," s. leabhar, 7c. 3 5, 34 12; sgrásta, "glanta," "coṡta," 7c. 3 12, 34 24, 73 18; p. sgrasá, veas- 104 1; uan- 115 4.
SSÁILE (b.), 76 6, 119 6.
SSAOI [99], "sara," 7c. 34 8, 89 21.
SSAOILIM, s. m'polt ar 41 31; s. ("sṡaipim") ceo, saröbreas 7c. 62 10, 70 18; s. ("noct-aim") m'uct ar vo sṡát 3 9; s. uait "treigim tú" 31 20; s. ó céile iao "sṡaipim" 46 55; s. tú "puasṡaim tú" 54 19; s. ("innisim") sṡéal, 7c. 59 21, 68 23, 73 29, 103 22, 115 11; s. ("sṡaipim") iao pan cír, 7c. 110 5; "leathuigim" 59 21; s. uait é, "bainim oíot ó" 51 8; s. oíot "bosaim mo sṡeim ort" 7 16; s. ("brisim," cuirim veiread le") an síot 40 3; s. ("o-berim uaim," "bronnaim") eaca, 7c. 74 64; s. tairngire 89 18; sṡaoilead ("veiread") 7c. uon sṡoil 73 15; sṡaoilro "iméigro ó na céile 107 23; pa sṡoil a-tá an trócuire, (ciall?) 7 9; par sṡoil buaile u'fornaió óir 19 9.
SSARAIM, (Aistr. 7 neama.), (fáisc. sṡéarao, sṡarpao 29 19, 57 23, 105 36); s. re, le, 29 19, 42 10, 57 23; p. sṡarain [148], 60 18; sṡarao 24 10, 65 29.
SSARLÓRO, (nó sṡarló?) "veas," 114 24; péac matal sṡarlóro s. xxix 22.
SSAT, péac sṡot.
SSÁT (p.), "easla" 7c. tá s. orm (re n-) 17 15, 27 10; tá s. mo ṡoine ionnam 92 39; s. guíoe a meic ar iñuire 61 7.
SSÁT (p.), "sṡáile," "íomáig," 7c. 24 30, 69 16.
SSÁT, (p.) "uion" ar s. mo cúirp, 7c. ar mo s. "cúin mo cúirp, cúin mé péin, vo "cosaint" 3 9, 11 9, 30 35, 49 5, 92 1, 96 12, 21; téigim, 7c. ar s. an pír, 7c. "ṡo ṡcosnócaíro an peac, 7c. mé" 23 20, 31 27, 48 29, 53 9; ṡabar s. m'ainbis asam 7 15; biaió sé uoo s. ar "uoo cósaint ar" (?) 30 14; s. sṡitéan "sṡát pa sṡiotán" 24 30.

SSÁTÁN, (p.) 49 5; ṡaoibn, uat. sṡátán 1 7, 24 30.
SSÉ, vo sṡé "vo bris amac," 7c. 46 6, 110 7; p. sṡeít [14].
SSÉ [97], "sṡeac."
SSÉAL [61], 17 14; ṡan s. (pocal vo ráó) 'n-a ṡasáíro 82 24; tá s. ("aitis," "eason-óir") 'mun páinne air 102 27; s. (aitis) aice orra 104 15; meisoé a s. > "o'íoc sé as" 74 26; mí- "oroic-" 63 15.
SSÉAM, (b), "seitreac capall" 98 37.
SSÉILE [2] "paoiseam" (?) 41 22.
SSÉIMM, 95 10; p. sṡeimm [149] 37 35.
SSÍAMH [39], "áitneac" 99 9; "ṡné" 79 21.
SSÍAMHAIM, 73 31.
SSÍAN [165].
SSÍAT [39, 96] 30 35; -lúiread 49 5.
SSIM, "puar" "teasbac," (?) 56 11.
SSING, sṡeing, "éiread," "brat" 111 22, 114 24, 119 22.
SSÍOS [38], SSÍS [14], 13 5, 77 1.
SSIRIM, naé sṡirr póto iao 42 8.
SSITÉAN, "sṡiatán" 24 30.
SSIUrsa [2], sṡiuirse 32 31.
SSOILT, sṡailt [14].
SSOILTIM, sṡailtim (Aistr. 7 neama.), 39 23, 86 3; p. sṡoltaó 6 16.
SSOL, (b.), 3 6, 11, 103 12, 20, 25; na chúg sṡola 93 26; ós- 70 14.
SSOL, "puaim ṡuil nó átais" (?) 103 6, 17.
SSOLAIÓ, sṡolaióe, (p.), "sṡoláire" 70 21, 73 14, 16, 105 5.
SSOLAIR [112], sṡoláire [2], 78 17.
SSOR, péac sṡar, sṡuirm.
SSOR [67], s. capall 99 9, 103 20 preab- 91 1.
SSORAC, póto- 70 14.
SSOT, sṡat [39], "blát," > "roṡa" 68 42, 74 49, 53; -ṡeal 73 31; -mín 93 36.
SSOTAC, sṡatác, 105 4, 112 17; mion- 74 29.
SSRÍBEANN [53+] (Tuilln. -binn 49 13); "lúcar," 7c. 3 5, 49 13, 72 5.
SSRÍÓNEOIR [52].

SGRÍOB (b.), > "líne" 49 13.

SGRÍOBÁIM, 29 1, 72 5.

SGRÍOBÚR (f.), 3 2, 27a 3, 37 5.

SGRÍOS [70], 20 20, 72 22.

SGRÚOAIM, 111 23.

SGUAB [39].

SGUÁIM, LAOC NAR SGUÁO, "NAR TREASGRAO," 7c. 113 15;

Ped. ii 617,

SGUIRIM, (AISTR. 7 NEAMA.) s. m'FEARRS, 7c. 67 15, 91 22; s. (tú) OE 25a 13, 56 1, 75 15, 23; s. re 56 11; s. "STAO-AIM" 53 3; "DO SGUIR AN CÍOŠ 32 32; p. SGOR [67], SGUR [70], TRÁÉ RE S. 42 10; TRÁÉ SGUIR 2 5; buille SGUIR 40 29; béal leis NAR mIAN SGUR 59 6; SGOR síl 89 22; is ion-SGUIR TUIT Ó 56 13.

SÍ, FÉAC SÉ.

SÍÁ, "FAIÖE" 34 2, 25, 58 1, 95 11; NOÇA S. ANONN INÁ NÓIN

1. "um nóin nó 1 n-a óiáiró sin" 42 4.

-SÍÁ, "DO SÍÁ "TIOCPARÓ" 7c. 99 8; Ped ii 609.

SÍÁO, FÉAC SÉ.

SÍÁN, FÉAC SÍON. 3 4.

SÍÁNSA (f.), "FUAIM," 7c. 78 4, 110 20; s. síó 79 10.

SÍAR, 41 15, 42 32, 93 39.

SÍB, FÉAC SINN.

SÍO-, -SÍO, FÉAC SÍOÖ.

SÍÖE, "RUÁÖAR" 7c. 23 5.

SÍGEAN [54], SÍGIN [150], SÍGNE (IOILN.) [180], s. TOILE 78 5; s. LUÁÉ 93 16.

SÍGNIM, "OIRONIM" nó "DO-berim," "assigno" 112 21.

SÍLIM, (AISTR. 7 NEAMA.), 12 6, 77 4, 110 48; síleáö pinn 39 22.

SÍLLIM, "FÉACÁIM" 7c., s. é 8 5, 54 13; s. AR 102 31; p. sílleáö 54 1, 10, 99 30, 102 30.

SIM-, FÉAC SEAN.

SIN, SEIN, SOIN, SAIN, (FORA.

ÇAISÖ.), (A) + BRÍÁÖAR, FUARAÖAR SAIN BEIÖ . . . 25 9, DO TUIT SIN MÉ 25a 8, NÍ ŠÁÖ SEIN OÍÖL . . . 40 13, RUŠ SEIN AN BPEIRŠ 40 14, DO-ÖUÁIÖ SIN 16 6, MAR CÁ SIN 27 8, DO BÍ SOIN 16 3, (IS) PEARR SIN NÁ 22 7, OÁN SÉALA SOIN 20 14, (IS) SEIN SIN DO BÍ . . . 17 21, (IS) PIR SIN . . . 34 19, IS SÉ SIN 20 29, IS É SOIN 16 6, IS IAO SAIN 20 8, 107 6, PÁÖ PEIRŠE . . . SOIN 110 29;

(B) + NÉAMN. 7c. AS SIN ÖRIÖ (ÁINS.) 14 15, AS SIN AN TÖLC 20 33, AS SOIN FIAÖ 39 2, Ó SOIN 54 8, Ó SOIN 21 10, Ó SOIN 25a 19, IAR SIN 46 17, MAR SIN 15 20, 79 23, MAR SOIN 20 18; INÁ SIN 24 29; (C) + NÉAMN. + FORA. ANN SIN 23 15, TRÍÖ SIN 107 28, ANN SOIN 39 5, SEÁÖA SIN 25a 15, AMLAÖ SIN 81 10; (D) + AIO. ŠEALÖ. OÁ ÉIS SOIN 27 7, A BPEÁMA SAIN 25 11, RE A SLUAŠ SOIN 74 20, A ŠNÉ SIN 17 13, A BPUINN SIN 17 18.

-SIN, -SOIN (ÖARN.); AIO. ČAISÖ. AN TÖLAIS-SIN 74 55, PAN AIM-SIN 17 8, 80 22, AN BAIÖR-SIN 84 42, SAN BRAIT-SIN 22 17, AN ÖROIS-SIN 65 13, AN PAIÖ-SIN 53 7, AN CIOC AIÖ-SIN 6 32, AN LONG ŠIUBLAIS-SIN 107 25, AN UAIÖ-SIN 17 5, LUÖÖ AN LIS-SIN 29 30, AN LÁ-SOIN 24 5, AN TRIÖR-SOIN, 7c. 9 12, 17 13, ÖN BÄS-SOIN 34 26, AN T-ÄR-SOIN 115 2.

SINIM, "TÉIGIM I N-ÖAIS" 27 4.

SÍNIM, s. SNÁÖ, 7c. 48 11; s. LÁIM RE 41 31; s. ("CUIRM AR ÄÖ-LÁ,"?) É 48 2, 13; s. SOIN, 7c. "TÉIGIM AR ÄŠARIÖ SOIN," 7c. 74 4, 46, 89 12; s. SEÁÖ, "TÉIGIM ČAR" 45 12, 121 8; s. M'ÉIL, 113 2; SÍNIO ŠUÖ ÖLÜ MÉIO AS MÖ 91 14; p. SINEÁÖ, LEIGIM S. I N- 40 26.

SINN, INN, SIONN, IONN, SIB, IB (FORA.); (A) AINNM. BNEÖÖNE ŠNÖM. RAČARIÖ SIN 13 1, OÁ NÖEARNNA SIONN 31 29, DO ŠÖŠAIR INN (É) 72 5; (B) + IS, 7c. IS LÁN INN 10 13, BUÖ PEARR INN-NE 10 22, PA COIL . . . INN 79 16, BUÖ SLÁN SIONN 25a 16, IS SIB AR ŠCARA 23 19, MÁŠ ÖREAM . . . SIB 17 32, MÁŠ IB 68 2; (C) CUSPÖIR BNEÖÖNE DO OIL (SÉ) INN 3 11, ŠAÖR SINN . . . 10 15, NÁ LEIG SINN-NE 25 3, NÁ SÉANÁÖ (SÍ) SIONN 35 15, ŠO ÖTEASŠPA SINN 79 16; (D) FORA. NEIMŠPT. SINN IT ÄŠARIÖ 10 15, SIB IT ÖIŠ 19 13; (E) + NÉAMN. MAR IB 71 22; (F) + ÄÖT, ÄÖT SINN 5 17; (G) + (I)NÁ, (I)NÁ SIB 88 22 (IS LOÖČÄÖ "INÁ IONN, INN, IB"); IS AN-ŠIÖIC BÍÖS "SINN," 7c. "SIB," 7c. I N-IONNÄÖ "MÉ," "ČÜ," SINNSEAR, SEIN-[11], 27a 1.

sínt, 59 25, 33; **féac** san.
 síobal, **gc.**, **féac** síub.
 síoblaó, **uine, gc. s.** 92 45,
 107 25.
 síoc [71], **ar s.** "téactuiḡte"
 3 31.
 síoṁ, síoṁ [38], "síotcáim"
 38 28, 80 3; **teacra** sío 68 22;
beart sío 71 19; **tuar** sío 67
 39; síoṁ **broitoe** "síotcáim
 cruaio" (?) 3 9; **s. coḡaio** 40 6;
s. fir, **s. óe, gc. re** "síotcáim
 toir óia aḡus" 10 22, 24, 12 9,
 52 31; **s. fir** > **pároun** ón **bpear**
 58 5; **s. óe** "síotcáim le
 óia" 59 16; **lám-síot** cáis
 "síotcáim an toimam" 17 16
ḡabaim síoṁ ("pároun") **ar**
son mo péacaió 15 17; **síot** to
 éadairt **dom** **toil** 6 4; **s. an**
éacra 23 30.
 síoṁ, -ṁ [39, 46], "elf-hill"
ṁaoib. > aio. "elfin" "ion-
 ḡantac," ḡlór síte 8 11; **leanb**
s. 67 11; **pairce** **s.** 109 21;
siansa **s.** 79 10; **ceo** **s.** 110 51;
crann **s.** 41 14; **aigheo** **s.** 87
 14; **eac** **s.** 98 32; **laos** **s.** 80
 28; **cuam sreib-** 68 36; **-bean** 66
 6; **-beannaó** 117 4; **-bóim** 109
 14; **-brus** 97 16; **-buan,** **-méar**
 75 16; **-craob** 68 21; **-eas** 68 29;
-ḡlan 92 24; **-lios** 70 11; **-loó**
 112 18; **-níuma** 70 3; **-oiréar**
 70 6; **-searcaó** 79 22; **-slis-**
neac 87 3; **-sochuió** 19 10;
-sluaḡ 111 39. **féac** TD 1 25.
 síoṁa, síoṁ-órua 83 18.
 síoṁaó, **s. re** 67 36.
 síoṁamail, 70 6.
 síoṁuioe, (**p.**) > "flair" **gc.**
 70 9, 85 41, 93 14.
 síoṁuigim (**re**) (**Aiste. 7**
neama.) 24 24, 48 7, 106 19.
 síol (**p.**) > "ceineál" **gc.** 17 1,
 48 7; **is minic** **bíos** **síol** **n-**
síl **n-, gc. sna** **ll.** 85 41, 113 29;
sgor síl 89 22; **s. sligheo** "s.
 aḡ tuirim **ar bótar**" 10 16.
 síolaim é, "ḡeimm é" 55 10;
 "poinleatnuigim é" 58 27, 72 1,
 113 10; **oar** síolaó ("ó
 otámis") **an** **féars** 103 4;
p. síolaó, 23 4, 41 8.
 síon (**b.**) **féars** **na síne** 110 29;
teas i **sín** 99 19; **síona** **soin-**
eanno 97 13; **síona** **puara** 96
 12; **to** **saobá** **síona** 46 44;
ní coméom **síon** 3 4; **síon** **im**
aḡaio 121 9.

síonnaó [17], **cumann** **an tsion-**
naiḡ 4 6.
 síor, **flaitcas, gc. s.** 20 44, 37 2,
 68 38, 90 20; **to** **síor** 10 18, 81
 24, 113 10; **-beannaim** 121 30;
-paicsin 114 4; **-ḡlóir** 109 16;
-riḡim 70 6.
 síorṁaó, **féac** **sirim.**
 síorṁuioe, 20 39.
 síos, 43 5; **ceann** **s.** 50 16; **s.**
 "ó tuaió" 88 35; **oul** **s.**
 21 20.
 síosa, [2], "seissium" 61 1.
 síotcáim, (**b.**), 7 7, 39 6.
 síotcraó [11], **s. mara** 83 20;
craioe **aḡ** **s.** "aḡ ciuimiuḡaó"
 69 26.
 sí-pressus, pressus, 23 14, 16.
 sírim, **s. ar** "iarraim **ar**"
 2 1, 3 15, 5 20, 13 7; **ná** **sir**
a **éaobá** 53 7; **p.** **sireao** [49]
 "píaoá" **gc.** 73 5, 89 9; **na**
siorṁaó (leg. "sírteao"?)
 121 11, **pearcoim-** 89 7.
 síse, **féac** -se, sí.
 síublaim, **p.** síobal [17],
 síubal; **ruaḡ** **síubail** 74 52;
 "sluaḡaó" 98 15; **s. sneacra**
 46 34; **s. oioce** 67 5.
 síur [32] **ar s., i.** "muire" 2 4,
 5 17.
 slaburaó, (**p.**) 82 22; **laos** **ar**
s. 80 26.
 slao [73].
 sláimce, **im** **s.** 101 13; **s.**
 o'paḡail 59 33.
 slán, [96], **s. fa** "beannuigim
 to," **gc.** 114 1; **tuḡ** **sé** **a** **s.**
fa. 6 38; **s. óa** **sgéalaib** 72 30.
 slán [38], "ḡeall," "urra-
 óas" **s. mo** **síoba** 43 11, 16;
fa **slánaib** **riós** 48 18; **slám** i
n-ar **seilb-ne** 40 23.
 slán, "slán ó baóḡal," **gc.**
 3 24, 97 22; **i** "leisice" 40
 23; **s. re,** "s. ó" 68 30;
-éradcraó 65 31.
 slánuigim, 3 22, 30 17, 41 49.
 slac, (**b.**) "slac **riós**" **gc.**
 3 34; **s. braic** 106 27; **s.**
toimais 54 27; > "pear ós,"
 "laóc," **gc.** 41 10, 75 17;
-coill 83 17; **-ḡeal** 92 15;
-leabair, **gc.** 19 12, 105 18;
-saor 85 43.
 slacraó, 85 6, 119 16; **ór-** 89 11.
 sléacraim, "umluḡaó to," **aḡ**
s. cuḡat 41 46, 54 16; **peao**
sléacra 54 15.
 slacḡ [39], 97 36, 119 11.

sleasgac, 71 5; coirre- 74 59.
sleamhan, -aim [116], 112 38,
119 8; blait- 122 2; ead-
bairr- 89 22.

sleasac, mór s. 122 4.

sliab [66], 64 36, 81 39.

sliše [4], "bótar," "cúrsa"
7c. 70 1; téigim s. 21 27; ar
slišir 50 6 19; ar slišer-ne
"eolas uáinn" 29 4; sonn
sliše 29 4; síol slišeab 10 16;
iomròs sliše 50 34 30; san
slišir "50 prap," 7c. 69 16;
sliše síó 10 23; s. gròda 23 8;
s. ceoil "ciuin" 17 18.

sliom, 17 7, 19 10, 49 13; sliom
49 3, 117 4; -buidé 119 7;
-fèoiše 83 17; -géal 114 24;
séis- 82 14; maoid- 49 13;
cruiun- 49 3; comh- 119 19.

slinnteac [22, 104], 119 24.

sliocht [71], "rian" 54 3, 13;
"cinead" 17 5, 27, 71 2.

sliogúda, "sleamhan," 7c. 119
8.

slios [70] "caob" 68 32, 75 6;
ar sleasaib 85 41; s. ré 90 9;
s. pás 90 4; s. re saoir 121 26;
bean slis-tiug 111 43.

slisneac, (p.) glain- 87 2; síó
-87 3.

sloinnead, (p.), ar snaróma
sloinnir "ar muinteas" (?)
40 20.

sloinnim, slonnam, "a-
veirim," "innisim," 50 12,
55 2, 76 14, 97 20; "aimm-
igim" 122 4; s. saoi-éist
25 13; óg lea slonnad síó
38 31.

sluag, slóg [96], 80 1; líon ar
slóig 64 37; ban- 64 36;
-creac 111 15; -fairce 117 19;
-near 121 14.

sluagad, slóig-, sluag-,
slóig- [11] 64 37; fear
sluagair 26 3; s. as ionnsa
o'iméac 117 2; gearm sluag-
air 24 1; mór- 117 5.

smacó [95] s. (ar) 26 6, 84 11.

smacóuigim (é), 8 1.

sméar, s. tub 42 34.

smól, smál, smual [96],
smál [39], "deacac" 7c.
58 2, 38 2, 119 25, 27;
"sméaróir," 7c. smual
bleacda 37 37; s. uá gcuirtear
cuire 74 62; s. oo úirélinn
97 35.

smuamim, s. (é) "maet-
nuigim (air)" 42 24, 85 48;
s. ("táim ar tí") ruo oo
óéanam 46 9, 106 25; s. ar
56 6; p. smuaineam [28],
smuinead [11].

smuamitigim, 31 4.

smual, 7c. péac smól.

smuas [39], "salaçar" 7c. 89 21
snaomaim, "ceanglam" 7c.

40 3; s. coime síó 40 22; s.
gréas 38 13; s. oo saoraó
14 1; s. (re) "pósaim" 7 35,
27a 8, 109 1; p. snaomad,
snarómead, narómead [107],
snaróm, naróm [41] "ceangal"
7c. 21 13, "deacraet,"
"iménoim" 7c. 34 18, 25;
s. tarngsairead 89 18; s. coşair
101 54; s. sloinnir 40 20.

snáite, snáca (p.), 19 9, 117
46; s. ar saogail 79 9; "líne,
sreac" s. géal fearóais 99 34.

snáim [95] s. anfair 83 2; s.
oigir 98 2.

snas (p.), > "gné" s. vearg
110 19; s. corcra 49 1.

snasda, colg- 87 9.

snáca, (p.) 41 44, 119 31; s.
uama 48 11; s. uima "téada
cuire" 100 30; -glanam 118
18; -faircead 96 31; ór- 81 25.

snáca, péac snáite.

sneacda, lá s. 98 2.

snigim, 83 17; p. snighe [3],
41 32, 42 18.

snim, oo sni (téacs?) 101 49.

sníom [95], s. ("beartugad,
7c.") aiam 85 25, 110 10; s.
toirse 79 25; "trioblóir"
73 23; as s. orm "n-a ualac
orm" 85 11; -olann caes 83 8.

snoigim, -ó-, 42 31, 73 31; p.

snoirde, -ghe [3] 32 22, 41 8;
clár- 83 16.

snuaó [95], 8 7, 8, 49 8; -hín-
géal 119 30.

SO (póna. táisb.); (A)+briac-
éar, (is) oirdearc so 98 1,
léigir so 72 30, tug so 112 19,
uá meacair so 22 4, sir so 22
21, go uí so 51 6; (B)+
réamr. as so, 9 7, as so 34
35, ó so 76 3, má so 18 2;
(C)+póna. is í so an seacémar
hinsean 55 9; (D)+réamr.+
póna. uóir so 37 42, aca so 82
36, as so 74 19; (E) aio.
sealb. tar éis a suiréiste so
85 45.

-SO, -SA, -SE (barr.), AID.
 ČAISB., an lā-sa 15 13, 17 2, an
 mšean-so 27A 16, an pīan-so
 58 22, an cora puar-so 13 5,
 as an éisean-sa 11 20, von
 čur-sa 6 26, an pīoinn-se
 20 23, an līos čloičei-se 20 42,
 von oīs-se 27A 12, is na cāsaiḡ-
 se 16 1; +ŠAIRM. A mīuma-so
 77 15, Δ ōream-sa 29 32, Δ čros-
 sa 65 3, Δ čraoḡ pīoinn-sa 80 31,
 Δ pīr-se 53 5, Δ mīuiris-se 67
 51, Δ čruaill-se 53 14.

-SÓ, vo só, ḡc. **péac sós.**
 SO-, SOI-, "veaš-", -vealḡa 87
 6; -vealḡōa 112 7; -šniom 42
 15; "puriste le" -beirte
 45 3; -šrāoḡ 114 9; -šuirte
 30 27; -leašam 27 1; -mōlta
 101 46; -ōil 85 37; -šnaōma
 106 18.

SOBARTAN, "áo" ḡc. 80 35.
 SOČAIRŲE [3], "sluaš" 7 32;
 na sé s. **péac sé.**

SOCAR [161], 24 11; neam-
 83 19.

SOCAR, (p.) 21 23, 110 9; 'n-a
 š. vo 3 24, 51 4; šein, ḡc.,
 šočair 17 21, 30 33.

SOCRACŲ, 26 25, 52 2; an- 52 1,
 32.

SOCRAIŲE [3], "sluaš" ḡc.
 37 3, 66 8.

SOCRAIŲ, "veaš-čumta" 87 6,
 122 14; sioḡ- 19 10.

SOČŲ, SOSŲ [95], 103 17; ní ba
 s. oóib 74 48; **péac točŲ, toso.**

SÓŲ [96], (sós šo minic sna ll.)
 s. peičme "quine péasas
 cosnam . . ." 7 34; s. troḡa
 "lāroir čum troḡa" 119 23;
 s. na leomā 91 34; s. na
 heilte 69 26.

SÓŲ, SÓŠ [38], "pleisiur"
 37 3; vānab s. seačna a uirto,
 38 32; **veaš- 53 3, 67 17.**

SOŲÁN, "veaš-áo," séan so-
 Ųán 102 32; pa léim so-Ųán
 113 5.

SÓŠ, SOIČ, "tiocparŲ,"
 "sroispiŲ," vo sóiš 29 38, 93
 13, 99 20, 118 16; vo soič
 42 32; soišto 29 38; soioḡpiŲ
 80 29; vo só 89 17.

SOIŠŲEOIR [30], 78 6.

SOIŠEAO [54], SA-, 78 2, 82 5.

SOIŠŲ [101], SOIŠim [150], cāč
 Ųá šaišio 29 2; soišim
 ("pašáil") maorŲáčta, ḡc.
 83 7; Ųá šaišio "šo Ųi iao

(i. na beara)" 61 9; vo soišim
 ("ŲiarráŲ") sioḡa 40 19.

SOIŠNEACŲ, SIANSa s. 78 4.

SOIŠNEAN [35], SA-, "sblanne"
 "anpaḡ" 73 2, 92 45, 95 11.

SOILÉAS, "léas" 37 26.

SOILÉIR, "so-feisce" bruš s.
 25 14; iul s. 52 30.

SOILLSE, (b.) 20 5, 37 9, 16;
péac solas.

SOILLSIŠIM (é) 27A 11.

SOIN, **péac sin.**

SOMEAIHAIL, **péasoa s. 122 13.**

SOMEANN [12], 80 3, 99 20.

SOMEANNŲA, sion, ḡc. s. 97 13.

SOIMHISE, (b.) "veaš-áo," ḡc.
 83 4.

SOINN, **péac sonn.**

SOIR, SAIR, 41 15, 67 46.

SOIRŲ, mēim š. 31 15; Ųreac š.
 83 21; ní loc s. 91 46.

SOISŠEAL [35], -ŠEALA [2] 17 4,
 42 13.

SOIČEACŲ, -Ų- [55], 76 12, 83 15.

SOLAM, "éasšaiŲ" 98 37.

SOLAS, "solusmar" 2 7, 82 32;
 (nīos, ḡc.) soillse 17 13, 37 15,
 54 1, 116 8; brašao- 89 27.

SOLAS [53].

SOLACŲAR. (p.), vo-nīm s. 96 29.

SO-MLASŲA, čuim š. 85 37.

SOMPIA [2], 54 11, 14;
 "ornáŲ" 70 15, 83 10; s.

COBARTa 79 19; -čričir, 89 24.

SON, AR MO š. 121 35; AR S.
 ŠAN 5 27; sioḡ AR SON **peacaiŲ**
 15 17; AR SON, "Ųe břiš",
 32 25.

SONA, Ųuime, **teacŲ, počal ḡc. s.**
 66 15, 69 14, 97 9, 113 27.

SONAS [11], 113 24.

SONN, ŠANN (p.), "cuaille,"
 "pál," ḡc.; A š. IARRATA

COLAIS, 97 17; slimnteacŲ
 sonn 119 24; s. slige (?) 29
 4.

SONN, sunn, "annso" 31 4,
 41 43; sonna, sunna 113 24,
 116 2.

SONNAŲ, "tačant", 84 2.

SONNRAŲ, **péac sunnraŲ.**

SORAIŲ, "áoḡmaracŲ" ḡc. RÁŲ
 s. 105 25; s. le 103 20; s. to
 29 37, 114 4.

SORČUAIŲ, (? soir- sna ll.)
 64 14, 74 2.

SOSAŲ [11], "šao," ḡc. 69 5.

SOSO, **péac sočŲ, toso.**

SRAON, AR S. 7 AR **seačrān** 29 15

SRAČ [38], SROČ, 75 25a.

- SREAB [39], SRIOB [71], 40 9, 99 18; binn- 55 2; boilg- 68 12; puair- 83 13; -glas 92 37; -síó 68 36; -uaine 74 29.
- SREABAC, tír, gc. soirm- 74 50.
- SREANG, (b.) 78 1, 111 23.
- SREAC [39], s. clárait 119 7; s. admolair 73 13; ciab na s. 75 8; naoim- 29 35; -glan 70 8; -molao 114 16.
- SRIAN [96], s. re "cosg ar" 7 29, 113 42; bolg sréim 119 29.
- SRIANAC, múr s. 98 42; capall, gc. óir- 68 20.
- SRÓIL, SRÓIL (p.) 19 9, 85 4; caom- 49 11; -bratac 89 11; -earr 70 15; -fíge 83 10.
- SRÓLLAMAIL, 83 8.
- SRÓN [149].
- SRONNÁN, "srann," nó "car-sán," gc. 56 7.
- SROTAIB, féac srae.
- SRUIC [72], 42 44; -linn 93 39; puar- 95 12.
- SUAIL, SUAIL, s. nar ("beag nár") íslig 81 4.
- SUAIMNEAC, 73 25, 88 19, 111 20.
- SUAIRC, -s, 17 3, 41 6, 85 4.
- SUAITEANTA, 81 33.
- SUAITHIÓ [170], 54 1, 71 4.
- SUAN [96], 19 2, 44 1.
- SUAS, mo shol s. 19 5; mo léigim s. 26 32; seol-crann s. 34 30; ó sin s. 35 13, 14; -ain 35 13.
- SUAȚAȚ [48].
- SUB [39], 114 18; snuao s. 8 8, 49 8; -lus 114 32.
- SUBAC, "lútsáineac," gc. 17 1; 109 24; mall- 83 6.
- SUBAIGE, (b.) 83 12.
- SÚO, (pora. taisb.); +briacar oo sháoiuis súo 21 6; saorparó súo 93 2, ní póo súo . . . 27 1, creirim súo 31 10; +néamh., gc. as súo 50 1, aet súo 45 7.
- SÚS (p.), s. ("fuil") buinn 3 38; s. ("banne") cíosa 26 34; s. ("corao") talman 79 20; s. ("fíon") cuain 103 19; "oeoc" 113 18.
- SÚSÁN (p.) 111 18.
- SÚGRAȚ [49], 79 6.
- SUIBISGEAL, 34 35.
- SUIÖE, (p.) s. seilge 118 24; nioš- 70 17.
- SUIÖIGIM, s. (é) 42 35, 36, 101 15; suiöig simm ar . . . 11 14; p. suiöiugao 85 45.
- SUIÖIM, (páisc. -suiöeab 88 26, suiöpeao 93 47) 42 35, 120 19; "suiöigim" 85 41.
- SÚIŠIM, s. (é) 86 38.
- SUIL^c, SUL^c, s. aibigeas 11 15, s. leanas 25 1, s. tuileas 101 2, s. puair 110 27, s. oo úris, gc. 21 12, 31 15, 77 9, 106 27; +pcn. s. öeac 7 24, s. tí 26 13, 51 10, 95 24, s. öeacar 58 19, s. tuga 81 22; s. tí, öeac, gc. so minic sna lí.
- SÚIL [92], s. eoöarö 76 23; lán súla 88 33; im súilrö "im aigneao," gc. 10 18; s. ar, "féacaint ar" 6 24; s. le, re, "öócas" 17 33, 38 3, 109 12; s. ("cúis, gc., öócais") 97 20; a s. re ("a beic as súil le") siöbal ("sluašao") 98 15; s. sgararö re oia 24 10; tar a súile 83 8; -öorn 99 32.
- SUILBIR, 17 32, 122 4; neam- 65 2; -öonnaíl 89 1.
- SUIM, (b.), s. ("iomlán") an šimealait 60 3.
- SUIM (b), cuirim s. ("sbéis") i n- 8 5.
- SUIRGE [3], 32 2, 40 20; fear s. 32 1; mo s. re 32 4; réao (leg. séao?) s. 32 37; s. oo-öörö 'n-a céile 49 25.
- SÚLCAR, "muirneac" (?) 65 25, 101 9.
- SUNNRAC [49].
- SÚR, s. ("cuaroac") caērac, gc. 17 7, 70 6, 73 34, 80 25; "as loig ar," "iarrarö" gc. 44 10, 48 27, 75 12, 93 39.
- SUȚ [72], "corao," 74 13, 99 19.
- SUȚAC, 41 6.
- SUȚAIN, oirre s. 35 5; soillse, gc. s. 35 10.

T

- TABAIRNE, TÁIB- [2], ar t. "san siopa" 11 25.
- TÁBAIL [11, 54], -ail [150].
- TABARTAS [38], clann tabar-tais 52 28.
- TACA, "öairöbreas" "öioš-báil" 79 18, 27, 83 3, 10.
- TACAR, féac tocar.
- TACMÁINŠ, -ais [13], -ang, -as [11], "ceangal," "cim-öeallao" 83 17.
- TÁBAIL, féac taiölim.
- TASAO [17], taišeoao [23], "sairöbreas," "ao," gc. 83 11.

ΤΑΣΡΑΙΜ, τ. re "labraim ar son" 24 24; το ταίσεαράτ αρ τί 78 15; **p.** ΤΑΣΡΑ, ΤΟΣΡΑ [3] "labairt, γc. ar son" "cosnam" 25 4; mo έ. "mo cosnam péim" 21 19, 30 1; uair τ. na gcúis gcúirde 61 7; τ. re ταίσεarna 101 21; τ. leis 100 28; rí το έ. uá n'oeac uó 106 23; lá na τ. 25a 10.

ΤΑΙΪΒΛΕ [2].

ΤΑΙΪΒΛΕΑΪ [11] "battlements" (?) 119 15.

ΤΑΙΪΪΒΣΕ, ΤΑΪΪΪΒΟΙΣΕ [3], "φέαεaint," > "breag'óac̃t," γc.

ΤΑΙΪΪΒΣΕΑΪ, τίρ, γc. τ. 83 14.

ΤΑΙΪΪΪΪΪΡ, "brónac̃," γc. 88 31, 110 21, 122 19.

ΤΑΙΪΪΪΕΑΪ, CUAIRT τ. an τίσε 17 9.

ΤΑΙΪΪΪΪΜ, ΤΑΪΪΪΪΛΑΙΜ, "τέισιμ so," γc., τ. beirn 82 28; taom ταΪΪΪΪεas mo éoróir 10 31; **p.** ταΪΪΪΪll [23], τ. áite, γc. 122 12; τ. fao toil 44 15; maš (an) ταΪΪΪΪll, > "uóimān uóim-buan" 26 10, 57 19.

ΤΑΙΪΪΪΕΑΪ, 35 17.

ΤΑΙΪΪΪΕΑΡΑΪ, **φέαΪ** ΤΑΣΡΑΙΜ.

ΤΑΪΪΛΛΕ [2].

ΤΑΪΪΜ [201], 10 40, 42 37, 104 10.

ΤΑΪΪΪΪΕAS, ΤΑΪΪ-, -sc [12], -plis, -sc [13], 50 7.

ΤΑΪΡ, γc. (fuirneac̃a as teac̃t ó réamfoclaiú γ na préam̃ac̃aiú "icc," "ret," "saig"); "tis," "sroisiõ," "uó-šeib" γc.; **féisc̃. γ fon. láic̃. uac̃** 3. ταΪρ 16 2, 27 2, ταΪρ 13 12, 45 2, 74 48, 104 10, ταρša 99 8, tara 60 18, tora 99 17, táire 63 30, ταραΪΪΪΪ 42 39, 116 5; iolln. 2. τάρta 79 25, τάρtaoi (?) 24 27; **Coib̃.** táireas 83 6, 13, táirpeas 57 26; **Céast̃.** τάρair 10 16, τάρ-ταΪρ 83 2; **Coim̃š** uac̃. 3. τάΪρσεαΪ 108 14; **foiñb̃. γ Cair̃te. uac̃.** 2. τάρrais 122 9; 3. ταΪρreasoair 83 12, τάρraiõ 71 23, 112 13, τάρraiõ 50 19, 78 6, 113 26, 114 19, τάρraiõ 73 4, τάρtaiõ 73 23; iolln. 1. τάΪρteamar 17 22-27; 2. τάΪρ-teaúar 79 28; **Céast̃.** τάρras 50 18, 122 10, τάρr̃eús 108 7, τάρras 80 38; **p.** ταραέctain, tor-, τάρ-, τάρr-, τάΪρεac̃tain, ταΪrr-, τάΪr̃- [148], 11 4, 23, 89 8.

ΤΑΪΡ, γc. **φέαΪ** τίσιμ.

ΤΑΪΡ, 89 11, leg. **śáir.**

ΤΑΪΡΕ, (níos) τ. "níos ísle" 52 3, 57 29.

ΤΑΪΡΪΣΙΜ "I offer" ταΪρς teac̃t uó šan uómaó 40 30; ταΪρςfiõ (sé) uruo 96 11; ταΪρςeam síot̃... 58 3; uo-beirim iarraéct ar," "I try" ταΪρς mo loct̃ uo leĩseas 11 15; ταΪρς uo toúac̃ uo córa 97 39; **p.** ταΪρςsim [148], ταΪρςse [3], ταΪρsim [13, 148], τ. mo loct̃ uo leĩseas 6 32.

ΤΑΪΡΪΣΕ, "seasm̃ac̃," γc. 7 24, 21a 10, 32 5.

ΤΑΪΡΪΣΙΟΪ, ΤΟΪ- [101, 150], "moile" γc. 111 38.

ΤΑΪΡΜ, ΤΟΪΡΜ [14], ΤΑΡΜ [96], τ. ("torann") teimeac̃ 34 18; "šlóir" 74 42, 91 28; "aimm," "tiot̃al" 91 27.

uá έ. 71 9; "focal," γc. 26 27; ταΪρñse, -RRN- (p.), 40 15; na trí τ. 40 10, 48 25, 61 4.

ΤΑΪΡÑSEARTAC̃, ΤΑΡN- [22, 104], -ΤΑΪΪΪ [52] "uime a b̃puil ταΪρÑSIRE 'n-a éac̃ob̃" 83 1, 102 13, 117 36.

ΤΑΪΡÑSΙΜ, **φέαΪ** ΤΑΡRAIÑSΙΜ.

ΤΑΪΡÑSIRE, ΤΑΡN- [3], 16 2, 18a 1; τίς an τ. (isteac̃) (uo) 97 12, 25; ac̃a an τ. uo 97 31; pam έ. 57 34; > "tuar" 83 4; sean- 89 18.

ΤΑΪΡÑSIRIM, ΤΑΡN-, τ. έ 52 28, 93 28, τ. so . . . 64 5; **p.**

ταΪρÑSIRE [3], 109 8, 9, 13.

ΤΑΪΡÑS, "uo cr̃ioénuĩseac̃" 65 39, 115 1.

ΤΑΪΡSEAC̃, -RRS- [11, 12, 55], 37 38; τ. cošaió 75 15; leac̃ ταΪρsĩs na troša 92 45.

ΤΑΪΡTEAC̃CTAIN, γc. **φέαΪ** ταΪρ.

ΤΑΪS, polt̃, γc. τ. ("bos," γc.) 8 6, 19 10; "aoib̃inn,"

"ταΪrneam̃ac̃" 54 2, 63 25; níor έ. uo . . . έ 102 33; (níos)

ταΪse 8 6, 49 10; barr- 37 11.

ΤΑΪSBÉANAIM, **p.**-naó 101 4.

ΤΑΪSBÉANTA, -beonta, -b̃- [2], "taĩsbeaint" 20 23.

ΤΑΪSΘEAL, -eall [11], as τ. an uóimān 65 30.

ΤΑΪSΘEALAC̃, (p.) 96 35.

ΤΑΪSE [180], "corpán," γc. 1 9, 29 21; τ. Caisil 74 70.

ΤΑΪSΪΪΪΪ [149], uá έ. "šá éur i uταΪSΪΪΪΪ" 6 33; τ. (> "cosantóir") anma 96 36; truail taĩsgeac̃a 6 33.

ΤΑΙΣΙΣ, **φέα**ς τοςυίσιμ.
 ΤΑΙΪΒΕΟ **ο**αίμ, 108 8.
 ΤΑΙΤΙΜ, τ. **έ** re 119 35; **ρ.** τάτ
 [38] 3 1, 30 19, 106 18, 109 1,
 110 29; λίμν τάιτ "siment"
 113 41; λίον τάιτ "buitéan
 ταςοιμ **ο**'φέατο **έ** το **τάτ** "
 74 70; -έεαγ^α 79 28.
 ΤΑΙΤΙΕΑΔ, "αίτρίζε," **γ**ς.
 τεάετ **α**ρ **έ**. 5 27; **ο**υλ **ι** n-**α** **έ**.
 57 9; **ο**ο-**νί** τ. τεα^αμήλα
 "ρέι^οτι^αεας **α**η τ^ορο^ο" 80 14.
 ΤΑΙΤΝΕΑΗ (**ρ.**), "soillsiu^ασ^α
γς. 13 9.
 ΤΑΙΤΝΕΑΗΑΔ 19 12, 105 18.
 ΤΑΙΤΝΕΑΗΑΗ 114 3.
 ΤΑΛ, **α**ς τ. "**α**ς sni^αζε" 83 17;
 τ. (>"mússla^ο, "**γ**ς.) mean-
 ma 83 3.
 ΤΑΛ [96], (**έ**um snor^οε, **γ**ς.) 42 31,
 119 8.
 ΤΑΛΑΗ, **το**- [17, 19], 3 8; (**α**ς
 τας^αι^ατ **ο**ο **ι**ν^οι^αρε) 46 57, 49 6.
 ΤΑΛΛ, **φέα**ς toll.
 ΤΑΛΛ, **τά**λλ, > "**α**ρ nea^η" 3 3,
 6 17, 23 14, 24 22, 32 34; >
 "**τα**ρ **έ**is b^αis" 36 1; **α**η
 a^ηmsear **έ**. ("caite^α") 6 34;
τάλλ-**α**ιμ 35 17; **τά**λλ-**ο**ο 75 20.
 ΤΑΛΛ, **νί** **έ**. 91 13.
 ΤΑΛΛΑΗ, **τά**λαηη [12], **cia**η
ο **τά**λλu^ηηη 99 9.
 ΤΑΛΗΑΙΡΕ, 20 30, 74 61.
 ΤΑΗ, (**ρ.**) 71 20.
 ΤΑΜΑΛΛ [11].
 ΤΑΗΑΗ [17], τ. **cro**ηηη, **γ**ς. 31 7,
 78 19, 83 18; **na** τ^αρί τα^ηη^α
 "**α**η τ^αρί^ονό^οτ^ο" 25 9, 30 12;
 > "**φ**ear **ός**" 93 25; **maol**-
 41 19.
 ΤΑΗ, ΤΑΗΗ, **ο**ΑΗΗ, **ο**ΑΗ, **α**η
 τ. "**nu**air" **α**η τ. 10 28 39 7;
αη τ^αη-**sa**ηη 20 24; **α**η **ο**ΑΗ
 106 8; **α**η **ο**ΑΗΗ 10 20.
 ΤΑΗΑ, **clár** τ. 50 7; **carr** τ.
sróill 85 8; **slua**ς τ. 85 52;
sgian τ. 50 1; **béal** τ. 32 23, 52
 12; **long** **έ**. 100 13; **lann** τ. 85
 35; **braon**-68 27; **lionn**-117 5.
 ΤΑΗΟΙΣΘΕ, -**nuise** [2], "**ο**Α^α"
 29 6, 88 16.
 ΤΑΗΥΙΣΗΜ, τ. **α**η **slua**ς 85 22.
 ΤΑΟΪ [38, 39], > "**corp**" 84
 41; τ. **rua**ηηη 19 9; "**α**ι^ατ^ο,"
αρ **ζα**ς τ. 1 3; **ο**οη τ. **έ**εας 74
 50, **ο**οη τ. **is**-**tea**ς 42 19; **ζα**ς τ.
οοη **tea**ς 119 36; τ. (**ι** **ng**eime^αλ^ας)
 7 37, 23 4; **ο**ο **έ**. "**ο**e
éionn," "**ο**e **é**ionn" 12 5, 17
 22, 32 5, 33, 40 29, 43 1, 48 19;

τ. **re** "**mu**in^ας **α**s," **γ**ς. 3 35,
 12 14, 32 15, 91 7; **α**-**τά**ιμ,
γς. τ. **re** 6 21, 93 44; **ο**ο-
βeirim τ. **re** "**τά**ιμ **α**ς **bra**ς
αρ" **γ**ς. 69 27, 94 9; **ο**ο-
βeirim τ. **re** "**lu**ίς **le**" 8 9;
 τ. **re** τ. "**le** **é**ile," "**so**
léir," **γ**ς. 73 40, 106 3; **re**, **le**,
 τ. "**lá**ιη **le**" "**ι** n-**é**mp^αéct
le," "**ι** **sgompará**ι^ο **le**" 64
 1, 99 12, 105 32, 110 32; **re**
 τ. **τα**ς^αι^αρ "**ι** **στ**ρο^οι^ο" 98 36;
ní... **ο**'**α**οη τ. 96 1; **ο**'**α**οη τ.
 "**le** **é**ile" 73 13, 27; **mór**
στ. **α** **η**ς^αβ^ας... 34 1; -**nu**air^ο
 109 16; -**u**aine 105 17.
 ΤΑΟΪΑΗΜ, -**β**uίς **η**μ, τ. **έ**
cuirim **mo** **mu**in^ας **ann** 1 2,
 12 4, 53 7; **nar** **έ**α^οβ **é**am^αη
 89 1; **ná** **τα**ο^ο **re** 11 14; **ro**-53 8.
 ΤΑΟΙ, "**bal**ς," **γ**ς. **α**ρ τ. 89 23;
lionn-65 17; **bria**ς^α-117 51.
 ΤΑΟΙΪΦ^αΡΕΙΤΕΑΔ, **leg.** **sa**οι^β-
 89 11.
 ΤΑΟΙΣΕΑΔ, **τί**ς-**ς**, **τό**ς- [11,
 104], 71 22, 74 16.
 ΤΑΟΗ [38, 39], 10 31, 34 13,
 41 19, 63 16, 73 1, 80 32; τ.
tubais **oe** 86 10.
 ΤΑΟΣΖΑ, **φέα**ς **τί**ςζε.
 ΤΑΟΤ, "**tu**ι^ατ^οι^ο" 92 1.
 ΤΑΡΑΪ, **ο**ο-**ním** τ. 26 13.
 ΤΑΡΑΔΑ, **φέα**ς **tob**ar.
 ΤΑΡ [96], ΤΑΙΡ [14], "**ai**ς **is**"
γς. 26 20, 38 7, 121 24; **tus**as
ι **στ.** **έ** 56 12.
 ΤΑΡ-, "**ro**-" -**no**ct 29 27.
 ΤΑΡ, ΤΑΡ, (**réa**ηη.) (**is** **minic**
tar **ς** **sna** **tl.** 22 1, 91 14); +
áms. τ. **ζα**ς **φ**ear 106 24,
 τ. **φ**ear^αis **ma**ra 91 52;
 (**bí**onη "**τ.** **fé**im **fé**il^ηη," **γ** **α**
leί^αé^αί^ο **sg** **minic** **sna** **tl.** 73 28);
 + **tu**ill^η. **io**ll^η. 107 1, 117 11;
 + **Alc.** τ. **α**η n- 25 4, 27a 12;
 + **pona.** **é**oraηη 6 35; **é**ara^ο,
éart, -**ο**, **é**o- 52 39, 114 7;
éara^αis, **é**airis 10 10; **é**airse
 52 29; **é**ara^ηηη 24 19; **é**aru^β,
éo- 7 4, 53 13; **é**arsa 18 2,
éairsi^β 30 24; + **á**io. **é**ea^βς.
éar **τ**'**á**ς^αι^ο 114 12; **é**ar **α**ρ
sgeann 25 3; + **co**ib. **tar** **α**ρ^ο
 113 17, **tar** **na**ς 99 36, **tar**
naρ^β **oe** 106 31; **ní**... τ., "**ní**...
áct" 22 1; "**ι** n-**á**in^οéoin"
 26 12, 31 28; τ. **ais**, **ceann**,
líne, **le**ar, **γ**ς., **φέα**ς **ais**, **γ**ς.;
oorn, **cuirim**, **é**ίς **η**μ, **τί**ς **η**μ, **γ**ς.
tar, **φέα**ς **o**orn, **cuirim**, **γ**ς.

"muiniḡneac as" 51 5, 30 1; τ. ("oian," "oána") AR 70 17, 93 25, 95 22; bronnao τ. 80 30; (níos, ḡc.) cinne 30 9, 70 17; -leanmáin 102 15; -teac 93 38.
 TEANN [63] "éisean" ḡc. 37 40; troiḡ re τ. 91 51; τ. ("uabár") i n- 8 7; τ. as, "muiniḡm as" 83 20; móir uτ., "a lán námao," ḡc. 85 20.
 TEANNAIL [42], -ail [35, 149], "teine" "connao" 29 22, 117 26; -ḡeimreao 89 23.
 TEANNAIM, "brúḡaim" AR aḡair, ḡc. 74 66; τ. as "tá muiniḡm aḡam as" 99 11.
 TEANNTA [7], i uτ. "so olúte le," ḡc. 96 3; "taca" troiḡ re τ. 117 45.
 TEARC (is) τ. uaine, ruo, uaoine, ruoa, + coib. 17 10, 55 2, 8, 10; (is) τ. uioḡ, uo cáe, ḡc. 3 6, 4 8, 48 20, 58 1; (níos, ḡc.) teirce, tearca, 57 1, 100 4.
 TEARCUIḡM, 23 5.
 TEARMA [2], 56 7.
 TEARMANN [11, 104], 41 37; τ. ó 41 42.
 TEARNA, (tearna 71 20); "o'imtiḡ" 107 36; "puair bás" 110 26; "táinḡ slán arís" 37 36, 71 20, 104 27; uo tuit ḡ uo t. "puair bás ḡ o'éiriḡ" 25a 8; τ. re "imtiḡm ó" 73 18; τ. ó 101 12; p. téarnaim [28] 37 36, τ. i ḡceann cairtois, 108 3; téarnúo [103] 46 40.
 TEAS, (p.), 109 7; τ. ḡráio 3 27; -ḡráio 20 30; -briúcean 42 29.
 TEAS (Doibn.) 74 50, 91 32.
 TEASAIRḡM, "sábailm" 65 34; p. teasairḡm [150], 11 5; teasraḡao 11 17, 52 39.
 TEASBAC [53] 37 37, 61 2, 119 22.
 TEASOA, TEASTA, (-oa 5 31 82 41, -oó 85 18); τ. ó "ní buil aḡ" 6 6, 102 39; "puair bás" ḡc. 5 31, 59 28, 65 25, 82 41, 85 11, 18, 110 40, 48; "o'imtiḡ," ḡc. 53 22, 90 25; ḡe t. ní t. 118 30; τ. uioim "is mian liom é" 116 19; p. teasóail, teasbail [40], 53 22, 86 11.
 TEASḡAIM, "ḡearraim," ḡc. 79 2, 7, 8, 16, 84 36.
 TEASRAḡAO, péac teasairḡm.
 TÉ UCUM, 59 12.

teibe [3], teibeao [107] "obao," ḡc. 48 20, 52 35.
 TEICIM, ḡc., péac teicim.
 TEIOM [41], 1 11, 26 15.
 TEIḡM, "uo-nim te é" 114 24, 117 19; τ. "táim AR lasao" 29 28; τ. re "ḡabaim ḡráio uo" 46 22, 92 44; p. téaḡao 10 41, 36 5, 37 25.
 TEIḡM, LAIE. UAÉ. 1. téiḡm 121 7; 2. téiḡe 66 1; 3. téio 66 1, uo-éio 98 31; ioln. 1. tiaḡmair 91 37; 3. tiaḡair 75 23, éiao 31 5, 45 10; CÉAST. tiaḡair 37 40, tiaḡar 27a 2;
 p. UAÉ. 1. -ueaḡar 58 19, -oiḡear 38 29; 3. -ueaḡa 95 7; -ueaḡ 5 10, 23 27; ioln. 1. -ueaḡam 27a 3;
 p. neaḡp. UAÉ. 3. -ueaḡao 65 3; CÉAST. -ueaḡta 86 34;
 p. UAÉ. 1. -raḡ 88 35; 2. raḡa, raḡa 74 41; 3. raḡair 3 32, raḡair 15 13, -raḡa 6 23, -raḡa 10 34; ioln. 1. -raḡam 77 22; coib. raḡas 101 17; CÉAST. raḡair 48 3;
 Coiḡ. UAÉ. 3. uo raḡao 615;
 p. UAÉ. 1. uo-ḡuaoas 10 20; 2. uo-ḡuaoais 20 19; 3. uo-ḡuao 5 24, uo-ḡuao 27a 10, uo-ḡuao 40 11, -ueaḡair 15 9; ioln. 1. uo-ḡuamar 67 49, uo-ḡamar 3 17; 2. uo-ḡuabair 26 3; 3. uo-ḡuaoar 74 30, uo-ḡuaoar 93 13, uo-ḡuaoar 105 27; CÉAST. uo-ḡuas 52 15, 119 14; ONUIḡ. 2. eirḡ 68 28;
 p. uol, uol, uola, uola 64 32, 104 9; teacḡ, -a, toct, -a 10 10, 26, 105 14;
 téiḡm "imtiḡm," "uo-ḡeibim bás" 25 3, 27a 28, 32 2, 45 10; téiḡm a héirao "cuirim uioim é" 58 19; téio as "tá ueireao leis" 56 4, 77 28, 88 25; téio AR ueorair, ḡc. uam "cuireann sé aḡ sol, ḡc. mé" 6 15, 64 2, 80 4; "uo-ḡuao sanais AR ueiḡ-peis oi" 48 3; téio AR céao-fair caea 92 32; téiḡm AR uoi-meanmair ḡc. "tis uoi-c-meanma, ḡc. orm" 1 15, 13 13, 37 12; uo-éio AR (leg. tar?) 98 31; téiḡm ue "tisim slán ó" 59 6, 82 27, 104 9; téiḡm ue, "páḡaim" 3 29,

53 12, 82 26; τέρο νόιον
 "τειρεανν ορν" 5 10; τέρο
 οε "λαστουίστεαρ, γ. ε" 57
 2, 85 23; οά νρεαδσ μ'αίρε
 οε "οά σταδανν ό βειτ δς
 κυιννεαν αιρ" 65 3; οο-όόιό δ
 η-αίρε οο όλοιν 27α 10;
 τέίγim οά γκυιρεαό 40 11; τέρο
 οαη δ όέανάη "πέδοαιμ δ
 όέανάη" 102 26; τέρο οαη
 "ιητίγεανν sé orm "happens
 to" "turns out for" 93 29,
 104 28, 106 23; οο-όόιό ουιό
 "ρυαροβαιρ" 42 7; ηί τέρο
 ουιτ "ηί πογνann sé ουιτ 53
 4; ουι 1 οταρδα, οοοιρδε,
 η-όίγε, γ. 15 2, 34 16, 67 10;
 ουι η-α όιαό "ιαρραότ οο
 έαδαιρ αιρ" 21 21; τέρο re
 "is cosnail le" 106 31; δ
 ότέρο liom "δ οταίθεανν liom"
 30 6; τέρο re βοιόό 91 52;
 ηί τέρο sé róm "ηί όσnann
 sé mé" (?) 121 28; τέίγim ό
 "τιγim slán ό" 5 7, 10 12,
 52 15, 95 8; τέρο δ sealb ό 21
 14; ουι ό όέιλλ "as δ όέιλλ"
 56 3; τέίγim αιρ "τρέίγim,
 γ. tú 67 49; οο-όόιό όη
 loinn οόίό 86 32; οο έαότ όη
 όόίη 10 26; έαότ re "cur 1
 η-αόιό" 32 16, 93 17, 105 14;
 τέίγim ταρ "τάim ηίός pearr,
 γ. ná" 42 3, 91 14, 113 29;
 ουι ταρ ριαόιλ "briσεαό
 ριαόla" γ. 32 39, 40 1; τέρο
 έαρ "ιητίγεανν sé ό" 69 26;
 οά νρεαδσ όρουηη 95 7; τέρο
 μο όσnann έορτ 11 23, 52 39;
 τέρο τρόцаire έορτ 7 4; οο-
 όуаіό ainsear έαρη 53 6; ηί
 έιαόар έαρ бρέітiη, "ηί πέiтiη
 í το sápuó" 27α 2; έаόт
 ταρ "paillice οο όέανάη 1 η-"
 10 10; τοόт έαρ "briσεαό
 1steaó ar," 96 22; έаόт τairse
 68 8; ουι seacat 101 4; δ
 ηουι seaca 81 13; γεallaó ουι
 síos 21 20; οον ουι-sa
 "anois" 121 29; τέίγim
 cuairt, róto, cor, céim, γ.,
 πέαό cuairt, róto, γ.; ουι
 1 οταόт οο, πέαό тeaó; ουι
 ουι 1 ηοάil, ουι 1 γcionn γ.
 πέαό οάil. ceann γ.
 τεilγim τ. uaim é 31 2; τ. 1
 όтiη é 113 24; τ. clár οе
 "osglaim e" 23 24; τ.
 "οοiηcim" 13 10, 85 22; τ.
 m' peary 1 η-αόιό 101 1; τ.

("sgaoilim uróar pa") έαν,
 γ. 82 18, 25, 119 11; τ. re
 84 22; p. тeaлγaó 119 11.
 τεiηeal [53], 68 34; γαbaim
 τ. 59 14.
 τεiηe [4], 58 1, 3.
 τεiηη, πέαό τiηη.
 τεiηηe, (b.), τiηηeas, γ. 40 15.
 τεiηηтreac [12], 81 7, 95 14.
 τεiηce, (b.), 73 5; πέαό тeaηc.
 τεiηт, (b.), (1 bpoпtús) 42 2.
 τεiσт [42], "teistimeireacτ"
 "clú" 25 13; τ. ar 91 14;
 τάρ тeaσa 102 39; τús тeaσa
 117 43; τεiσт γan tuar 91 56.
 τεiτiηη, -óim, 58 22, 87 8; τ. ó
 98 35; τ. é "τ. uaió" 7 34,
 26 35; p. τεiτeαó 10 17, 26 30,
 35, 98 40; τεiτeαη 60 38;
 τεiτiη 7 34.
 тeo, πέαό тe.
 тeoρa, (uim.), τ. тpaóт "тpi
 тpaóтa" 30 19.
 тeoρa [2], πέαό тoρann.
 тi [99], "line," "teora," γ.
 40 27, 109 19, 119 30; >
 "sgriobad," "searraó," γ.
 79 11; ar тi "set on" "on
 point of," "about to" 5 24,
 20 19, 31 19, 89 8, 101 31; ar
 тi "1η-αόaió," "attacking,"
 γ. 13 12, 21 18; тuиrse ar
 тi, "leisge roim" (?) 21a 1.
 тi, πέαό тé, тiγim.
 тiaη (Doibh.) 46 5.
 тiòreac, "γáireacaó" 68 42
 117 26.
 тicηe [2], "тинneas" (?) 79 29.
 тiγ, πέαό тioγ.
 тiγ, πέαό тiγim, οο-βeиrим.
 тiγeapηa [2], 89 4.
 тiγim, λáitη. uac. 3. тiγ 26 29,
 тiγ (Coib.) 16; iollη. 3. тeaγaиo
 20 20; céast. тeaγa(ι)η 20 25,
 26 13.
 ηeamp. uac. 3. тiγeαó
 86 19; iollη. 3. тiγoίs 68 22;
 páist. uac. 2. тiocpa 74 10;
 3. тiocpa 12 2; iollη. 3. тiocpa
 62 15; Coib. тiocpas
 29 10; céast. тiocpaииη
 58 8;
 Comg. uac. 3. тiocpaó
 86 6;
 poimb. uac. тáηaиγ 11 1,
 тáηaиγ 6 11; iollη. 1. тáη-
 γamar 6 7; 2. тáηγaба(ι)η
 27 2, 74 9; 3. тáηγaбap 26 2;
 céast. тáηγas 7 36, 77 19, 26,
 79 8, 101 9;

pon. uac. 2. tis 25a 23; 3. ti 6 35, 20 34, 26 13, 29; iolla. 3. teasaro 25a 31;
pon. neamh. uac. 3. tiosao 101 7;
Oruiz. uac. 2. tair, toir 11 24, tar 24 22, tairre 61 5, toirce 42 24, 72 2; 3. tigeao 101 47; iolla. 2. tigio 29 32;
p. teact, toct [95], teacta, tocta [2], toigeact [24], 10 10, 26, 20 6, 51 4, 54 22. tizim oo, "tizim so oti" 102 19; na ti a cal ar "na haontuigeao se le" 121 35; tiz oiom "peaoaim e" 26 26, 51 10; tiz uirt 51 6; tiocra pain tairngire (?) 57 34; tansas fúm "oo tugaó foza fúm" (?) 79 8; so oti a zué pan tozairim 63 24; tizim le "aontuizim le" 27a 3, 20; tiz liom "peaoaim" 38 12; tizim ó "siolruizim ó" 91 8; tansas riom "oo tugaó foza fúm" 77 19, 26; teasar re cois 20 25; tair roiminn 67 6(?); tizim tar "labraim ar" 30 24, 72 2; act teact tairse 68 8.
tilim, "oirizim," "stuirizim" 7c. 40 27, 119 14; p. tileao 80 42, 93 16, 97 11, 106 18, 109 15; clár tilte "soiur" 79 29; peac TD. 10 11.
tim, "las" 7c. 91 25; saoirb- 87 21.
timceal, tiomc-, -ll [11, 17], c. na háite, 7c. 64 10; c. an fír 85 26; i oc. an éroinn 58 35; i oc. na háite 74 12; i oc. "ar son," "i otaob," "mar geall ar" 16 6, 35 8, 75 9, 92 2, 96 26, 110 30; im, io, 7c. é. "oir mo, oo, 7c. sinnsearaib" 5 16, 7 36, 102 44, 108 19; c. cuaim 40 22; cuairt timcill 26 5, 117 9.
timcillim, c. é 42 18.
timóide, "leasao," "mill- eao" 83 4; peac Ped. ii 462.
timpró (?) 24 28.
timgeall, "páisoine," -roinn 89 19;
timn, temn, 20 7, 79 29; ní c. so 79 7; (nós, 7c.) timne 73 45, 79 7; roir- 20 2.
timne, peac teann.
timneas, tei- [38].

tiotlacaim, tiotónacaim, tiomh-, -aicim "bronnaim" 7c. 59 29; p. tiotlacao, 7c. 6 28, 29, 102 33, 117 37, 120 9; tiotónacal 114 39; ar mo t. 114 39.
tioz, tiuz, 42 17, 49 4, 68 5, 19, 91 37, 92 46; = "tiužas" 85 22; cnuais- 75 38; corr- fám- 19 11; slios- 111 43.
tiomaim [42], -án [35], -foib- ngeao 89 23.
tiomha, (b.), "uóact" 62 13; "orouzaó" 31 7; lá na c. 11 7; clár c. na trócuire 21a 12.
tiomhaim, c. é oo 74 5; p. tiomna 42 25.
tiompán, (p.) 72 29.
tiomsuizim (Aiscr. 7 neama.) "bailizim" 22 17, 32 19, 34 24; p. -suzaó, 7c. 7 6, 11 18.
tiomhaórao [11], "coolaó" 21a 4.
tiomhlacaim, 7c. peac tiot- lacaim.
tiomhsuizim, "cuirim ar bun," "tosnuizim," 32 18, 116 13; p. -sgnaí [47] 33 1.
tionólaím, -óilim (Aiscr. 7 neama.), 74 42, 104 11, 105. 27; p. tionól [35] 51 4, 85 8.
tiormuizim, (Aiscr. 7 neama.) 39 19, 20, 109 11.
tíir [45], 42 31.
tirim, tírim, tírim [118], -óeao 49 9; -glan 54 2; -gleann- ac 89 12; -ruao 114 41; -solus 119 17; -srué 118 23.
tiuž, peac tiož.
tuim, doin- 17 18.
tlaact, "éireao" 106 31.
tlaíct, "bos," 7c. 41 19, 91 41, 50; neam- 85 3, 92 23.
tlás [38], oo-ním c. re 21 18; uil i oc. 59 29.
tnúct, -ó [39, 46], tnúct, -ó [45], 3 10, 73 42, 110 32; c. riom, "éao liom" 105 1; c. riom "coimlinc liom" 91 41; zaóaim c. ann, "cá uúil asam ann" 41 5; c. le cor ("uúil i seur") cosgar 110 54; oo-ním c. le 76 20.
tnúctac, "ponnhar" c. bpožla 92 10; iom- "uúilnear i nglóir" 75 2.
tobaižim, toibžim, c. cíos, 7c. 58 26 > "oo-geibim" 7c. 7 32, 11 6, 39 5, 68 13, 118 11;

p. tobac, ta- [55], 97 39, 105 14; an t., > "an bráé" 6 22; maor, 7c. tobais 21a 15, 94 9. tobán (p.) 111 24. tobair [17], tapair [17, 185], tapair [185], 106 34; t. fis 72 21; trí tobair na trócaire 9 10; tobair trí gcíoc (> an trionóir?) 42 44; pior- 75 11. tochar, ta- [17], "troir" 34 32, 98 36, 102 15. tochairt, ta- [42]. tocharó, tacc-, toc-, tac- [11], 54 21, 73 4. tocht, tocht, socht [95], "toso" 79 25; cuirim ro é. éú 3 28; a é. "san labhairt air" 86 41; peacé toso. tocht, tocht, peacé céigim, tuisim. tosha, ta- [3], a-tú im é. as... 113 43; bean- 68 41; coim- 99 43; éan- 3 19. toshail [10, 37], ta-, t. na traor 107 32. toshairt, mór- 89 26. toshaim, ta-, toir- 3 19, 25a 29, 94 9; t. é "is fearr liom é" 37 17. toshaim, > "improe" 63 24; na trí toshaim ("sarma") 27 7; =p. 12 13. toshaim, toshaim, (onduis) toshaim 21a 25, toshaim 72 5; fairs. toshaim 93 36; "arduisim" 21a 25, 24 22; "o-nim (teac, 7c.)" 93 35, 36, 38; toshaim séala "bain séala do sgarbinn" 72 5; "beaúisim," 7c. 9 7, 29 27, 74 41; t. gal ("cuirim lasaó") 103 20; t. mo ceann 23 27; t. mo súil re 88 7; p. toshaim 93 38, toshaim 9 7. toshó, 113 27; "éascosimail," "as an slige" (?) 98 9. toshaim, dá toshó, "dám mian leis" 3 14; do toshaim (sí) "do éinn sí ar" 7 12. toshaim, "easonóir," "dóshó" 6 12, 11 30, 73 32, 101 31, 44, 112 13. toshaim, peacé toshaim. toice [3], "sairbneas" 10 41, 27a 5, 46 8. toiceasóal (p.) "sluag" 7c. 111 18.

toishim, peacé toshaim. toir, toir [14], toir [95], tal [96], "rún," "ceasó," 3 18; toir é. "lem saor-toir" 38 27, 52 4; do é. "dóe" "máis maic le dia" 31 26; toir é. "as poignaim, 7c. nom" 11 10, 36 2, 53 9; dá t. (?) 3 7; ar mo é. "mar is maic liom," "pam réir," "pam cuimh," 7c. 18a 3, 38 22, 46 20, 63 4; mo é. ní fuigean ón uabair 36 7; tugas t., mo é., do peasó, 7c. "siontuigheas le" 31 18; "sraó" 68 13, 108 20; t. na mná "sraó don mhaoi" 26 34; t. na hoileaimna "dúil san oileaim" 70 2; do-beirim t. ("sraó") do 21 5, 36 4; doir é. "trí sraó dúit" 103 16; mo é. ("sraó") do dia 46 16; a-tá t. cáis le n-a éadomh 86 39; doon-t., ar don-t. (le) 34 1, 75 36. toir-, peacé toir-. toirleaimail, 112 7. toirle-, peacé toirle-. toirleim, peacé toirleim. toirne, peacé toirne. toirneim, t. síot "ceanglaime síotéim pa bris na mionn" 111 28. toir, peacé toir. toir, toir, an rann é. 17 11; -eaim 109 15. toir [42], "poireann," "sluag" 45 2, 60 5; t. ar "poireann leasas éú cun tú do sháil nó do sháil" 23 27, 30 31, 93 15, 23; t. sgoil ar "ruaéar na úpíleas ar (?) " 103 6; t. tabais ciosa 47 3. toirbeart, tai- [25], -oir [42], "bronnas" 17 26, 28, 46 18; "tabairt" 31 18, 101 21; "sáruagó," (?) 114 38; as t. mná go t. . . 71 15. toirbearta, "fial," nó "saisseaimail," láir, 7c. 21a 10, 68 41, 84 31. toirceas (p.), toirce-, t. 1 mbroinn 9 7, 11. toirleaim, peacé toir. toirleim, toirle- (b.) "cuirim," 7c. 46 5. toirmeasaim, -misim, 86 10; t. é ó 75 12; t. é pa 95 24; p. toirmeas, toir- [25] 30 34, 68 42, 73 29, 95 24, 27.

TOIRNIM, TURNAIM, "leas-
aim," "ísliúim" 10 24, 40 18,
58 7, 83 20, 109 7, 110 47;
"tuítim" "tísim a-nuas"
41 46, 58 6, 12, 82 21; nar
toirne uainn, > "ná fásad sé
bás" 93 15; p. toirneam, tur-
[28] 58 3, 65 1; ne ut. na
utroisgead 98 21.

TOIRRĊIM [13, 113], "trom-
suan," γc. 27 8, 43 7, 57 7;
féac PB 5 47.

TOIRRĊIMEAC, oomān τ. 57 19.
TOIRRNEAC, ται- [12].

TOIRTEAC, crann, γc. τ. 31 7
74 61; seal- 114 22; féac
torrac.

TOISZ, "turas," γc. 41 13, 71 7,
92 42; tísim τ. 74 11, 92 42.
> "széal" "gníom" γc. 64
15, 75 19.

TOLĊA, féac tulac.

TOLZ, "ac," > "mí-áó," γc.
tocta an toils 79 1; an τ. 122
10; τ. (> "leabair?") 113 1.

TOLL (p.), "poll," γc. τ.
taractair 37 9.

TOLL "pollta" "folam" γc.
(cf. cnú toll IGT 1. 203); suala
é. 119 14; toill-čial "smuain-
eam baot"? 113 4; toll-
airbe "pál briste" 12 14;
toll-faoobair "mannac" (?)
50 1.

TOLLAIM, τ. clár, γc. 40 28,
78 2; τ. tre 119 26; p. tollaó
56 9, 92 35.

TOIMAIM, 98 37, 119 38.

TOIMAISIM, TOIMSIM, "τ.
oim cia..." 50 12; "o
toimais uocra 83 7; "o toimais
críoso an crann "o bí sé
'n-a luige air" 54 27.

TOIMAS [53], 54 27, 93 36, 119
1, 2; "ceist" "riddle"
58 16, 17.

TOIMAS-ĊOMAIŮ, 89 17.

TONAĊ, τα- [55], "niçe"
niaim- 79 13.

TONN, (b.), τ. mara 113 24; uul
tar tuinn 60 40; τ. (puil)
cneríoe 40 7; τ. grása 3 20;
cušar tuinne 74 62; τ. meanna
7 30; na trí tonna 93 24, 105
34; τ. oir, "uačtar talhān"
83 14; fan tuinn ("čneas")
60 18; zo n-a tuinn 93 40;
-bān 37 24; -oraim 113 25;
-šeal 109 8; -šoił 88 4.

TONNA, féac tunna, tonn.

TONNAĊ, innbear- 89 1.

TOR [67], "turris" 63 1, 75 25a,
106 12.

TORA, féac tair.

TORAŮ, τα- [53], 42 21; craob
torair 10 36; τ. (> "šráó")
šoił 48 12; torann šan τ.
"torann i n-aiššir" 113 3;
tuš á č. "oo-čuiar i bpeirōm"
7 18; ar τ. mo teanšad, "as
baint mo slige-beatāo as mo
teanšair" 57 10, 101 31.

TORAM [28], TŌROMA, TŌR-
oime [2, 3], 86 11.

TŌRAM, τά- [12], "teora,
γc." 111 8.

TORANN, τα- [12] "toirneac"
50 20; "šluaiseacč, γc. le
počram" 74 30, 105 26;
> "gníom, γc. mór, γc." 64 18,
113 3; oéa- 81 1; mór- 64
18.

TORC [67], 42 42.

TORČAR, tu- [11], TORČAIRČE,
tu- [2], "torao na trāšā"
> "tarba," γc. 50 2, 76 7,
83 14, 110 36; lonn- 89 24.

TORČARAC, tír, γc. τ. 83 14.

TORČUIR, -air, "oo čuirt,"
"oo marbuišead" 64 9, 10,
68 12, 107 30.

TORRAC [141], bean, γc. τ. 37 6,
41 27; féac toirteac.

TŌS, TŪS [38], 11 9, 28 2; ar τ.,
ar č., ar ut. (leg ar utús,
utós i scoinnuirōe?) 21 26,
26 8, 32 21, 43 3, 74 9; á-tá τ.
ašam ó 21a 24.

TOSAC [55+], 13 8, 27a 20;
τ. o'fāšāil ó 69 23; ar (o)tosac
15 9, 32 18; ar (o)tosaiš
7 29, 86 18; [leg. ar utosac,
utosaiš, i scoinnuirōe?]; ó tosaiz
31 9, 37 20, 69 22; i utosaiš
75 20.

TOSOŮ, TASOŮ, SOSOŮ, SASOŮ,
TOČT, SOČT [95] 'n-a č. 30 18;
féac točt.

TOSUIŠIM, TOIS-, TAIS-, 30 32.

TRĀ (Dobra.), "zo vemim," γc.
2 13, 17 9, 20 17.

TRĀČT [38], "trāiš" 50 19,
107 4; -če 107 1.

TRĀČT [95], (τ. na coise).

TRĀŠ [38, 39], TRĀIŠ [41, 42],
109 11, 12; mūr trāšā 98 4;
uul i ut. "uul i noiosz" 22
12; zo utí á č. "zo utí á
veiread" 103 10.

TRÁICTE-DEALBÁIM (CIAIL ?) 119 30.

TRÁIGIM, (AISTE. 7 neama.) 7 22, 37 37, 74 20, 29; p. TRÁIGIÓ 120 11.

TRÁOCHÁIM, (AISTE. 7 neama.) "laiguisim" 7 34, 61 19, 116 25.

TRÁSTO, TRÁSTOA, Δ OT. "anois" 24 15; SO OTT, SO OT- "SO OTÍ SEO" 79 26.

TRASGRAIM, p. TRASGRAÓ 64 6; TRASGAIRT [42].

TRÁCT [38] "uair" t. oile 7 4; mun TRÁCT-SAM 120 17; AN T. OO BÍ... 120 19; AN T. PA N-, 10 2, 82 41; T. SGUIR 2 5; T. "Ó AM SO HAM" 20 15; ní bí sí t... "ní bíonn sí am ar bit..." 26 35; Δ t. "AN UAIR ÉART, ÉAPUIGTE, 7C. OÓ" 26 9, 44 14; IS T. OÁ DÉANAM 5 1, 6 23; IS T. M'ANMA OO NIJE 7 26; "LÁ," AN TREAS T. 15 11; "TRÍ LAETEANTA" TRÍ TRÁCTA 16 3, TEORA TRÁCT 30 19, TRÍ TRÁCT 40 16, 83 25; TRÁCT NÓ OÁ TRÁCT 58 34; TAIRIS T. (I. SO LUAT) MO LUCT OO LEIGEAS 11 15; TEAGAIR T. 26 13; T. (I. BPORTÚS SA GAIRT, 7C.) 25A 10; DEAG- 44 14.

TRE^c (TRÉAMH.), (TRE, TRÉ, SNA IL.); +ÁINS. 65 23, 68 38, 92 24; TRES 7AC N- 66 1; +ALC. TRES, TRÉS AN N- 30 27, 42 34 +PONA. TRÍOM 3 16, TREÁHUM 39 23; TRÍO 110 47, TREIMHO 101 8; TRÍO, TRÍO 25A 4, 32 35; TRÍTE 54 28; TRÍN(N) 40 28, TRÍON(N) 40 17; TRÍB 30 15; +AIO. SEALB. TREIM^c 101 35; TREO^c 56 9; TRE N-A 16 6; TRE AR N- 10 5; TRE BAR N- 95 22; +COIB, TRE AR^c 10 17, TRÍO NAR^c 46 1; TRÍO NAC 25A 4.

TREABH, (b.), "teac" 35 1, 71 23, 119 6.

TREABHÁIM, t. TALAM, 7C. 3 27 7 30, 24 14, 48 34, 53 23; t. le "cleactaim" 7 30, 21 26; t. TAR "OO-NÍM PAILLIGE IN-" (?) 24 19; p. TREABHÓ, > "teac" 24 14; "STAO," "condition" 7C. (PÉAC PB 7 2) AN T. MEANMAN 86 13, t. TEÁHRA 107 14.

TREABHAIRE (TEACS ?) 111 24.

TREABHAIRO [13] "TRIOBLÓRO," 7C., 52 36, 79 6; DOIM- 29 20.

TREABHARÓ [11], "ÓRNÁTOÍ" (?), t. AR ÉAOBAIB EANG 119 26; ÓIR- CAISLÉAM 68 3; TÍTE LÁIN- 119 30; BEART TREABHARÓ "ÉROEAO ÓRNÁTOEAC" (?) 111 21. TREABHRAIM, SAOR 7A TREABHARÓ "7A DEALBÁO, SREANAÓ" (?) 119 31.

TRÉAO [62], 3 8, 12, 29.

TREALAÍM [17], -LL- "ÉROEAO" 7C. 97 33, 105 4.

TREALL, (P.) "TAMALL" 39 3; RE T. 68 7; 7AC RÉ OT. 60 15; I SCIONN TRILL 82 22.

TRÉAN, DUIME, LÁIN, 7C. t. 37 40, 88 28; t. AR 21A 16, 109 23.

TRÉAN [61, 96] "CUMÁCT" "SMACT" 11 6, 34 34, 115 11; PAM t. 93 43; TEACT I OT. 45 8; PA Δ t. "OO ÉIONN Δ CUMÁCTA" 12 13; TEACT RE T. "CUR IN-AΓAÍTO NEIRT, POIRNIRT," 7C. 21A 11, 93 17; t. (I. RÍ, 7C.) AN TÍGE 46 59; I OT. (I. RÍGEACT) BANBA, 7C. 97 44; I OT. TÍTE 12 9.

TREAS (AIO. UIM.) 76 23, t. SLUAĞAÓ 106 7; T. UAIENE 84 20.

TREAS [95] "TROIO," "RUATAR," 7C. 29 23, 64 34, 85 38; CUIRIM t. 88 11, 103 32; OO-BEIRIM t. 82 34, 106 7; PUARAS t. 82 36; -PORTANN 121 35; -CAT 85 22.

TREAS [39] = "SREAS" ?

TRÉAS [38].

TRÉIROE [180], 4 4, 32 26, 51 5; t. ("COIHARÁÍ" 7C. TREASA 85 38; t. ("SNE") TÁ AR ÉIRINN 64 21.

TREIĞTOIM, TREAGTOAIM, 73 45, 79 5.

TRÉIGSIM, t. M'PEIRIS, 7C. 3 36, 56 4; t. Δ. AR B. "t. Δ CUN B. O'PAĞAÍL" 15 19, 21A 7, 37 30, 43, 74 12, 77 20; t. ÉU OO 61 6; t. OO MIAN, 7C. TUIT, "SÉILLIM TUIT" 7 29; TRÉIGIS Δ TUIRE OÁ DEIRC 83 16; p. TRÉIGEAN 21A 7, 99 15; TREAGAO 101 37.

TREIMHSE, TRÉIMHSE (TD 1 21.) 68 16, 17, 122 21.

TREISE, (b.), "CUMÁCT" 7C. 11 30, 14 16, 37 45; I OT. "CUMÁCTAC" 101 12; AS Δ BPUIL AR OT. "CUMÁCT ORAIM" 15 12; TEACT REO t. "CUR I N-AΓAÍTO OO CUMÁCTA" 32 16; 7ABÁIM t. AR "OO-NÍM OÁNATO-EACT AR" 11 22; t. "OBÁIR DEACAIR" 11 4, 23.

treise, (comp.) dan t. a
 toibeim 101 44; t. ar " (níos)
 cuimhacáise ar " 37 40; rí
 ar a t. truaḡ 38 26; ba t. ar
 " ba déine ar " 52 11.
 treiseadct, 50 23, 55 19.
 tréit, " laḡ, " ḡc. 108 10;
 (níos, ḡc.) tréite 102 41;
 -fionn-máoiḡ 83 9.
 treoir [149], " deis-treoru-
 ḡad " ḡc. " deas-staio " ḡc-
 79 27, 91 29, 93 23; ní fuil t.
 aise 58 14; ní t. ḡearr 102
 15; deis- 96 17.
 treoruiḡim, 25 10, 61 10;
 treoruiḡ mo leas 33 1.
 trí (uim.), dá uair nó a t. 82 25;
 na t. muiire 26 32, 55 14; na
 t. ranna 34 21; na trí sluaiḡ
 31 8; na t. toise 61 13; na
 t. toḡarma 27 7; na t. tionn-
 laicte 6 29; crann na t.
 mbláct 2 6; tobar t. ḡcióc 42
 44; teac, ḡc. na t. ḡfionn
 97 21; na t. toléa 96 6; péacé
 tonn, tráct, ḡc.
 triall [95], " turas " " oul "
 10 35, 37 34; t. i. tceamhraiḡ
 86 7; t. teitir 98 40.
 triallaim, " téiḡim " 22, 89 3.
 trian [76], 29 13; dá t. 80 37.
 triar [76], triur [96], 9 1, 2, 3.
 triac [95], " flait " ḡc. 31 18;
 -cú 118 12.
 trilis [150], t. ḡruaige, 114 3;
 trilis (saḡsas órnáioe) bróige
 119 21.
 trióca [1,8], t. peallsaman,
 75 19, 20.
 triónóro [113], 15 4.
 troc, péacé trú.
 trocaire [3], 6 21.
 trocluiḡim, (troct- ḡo minic
 sna li) " millim " ḡc. 105 16,
 116 10.
 troio [42], 75 14.
 troioim (re) 29 13.
 troiḡ [191], 19 12, 48 10, 33;
 > " coiscéim " 6 2; t. re
 teannta 117 45; -éasḡaró 117
 32; éan- 6 2; flact- " céim
 flaitéamail " 111 42.
 troiḡeac, -ḡct- [22], 39 10, 40 2.
 troiḡim, t. ort 95 6; p.
 troḡad, dom t. 2 3; aimsir
 troiḡste 25a 10.
 trom, talam t. 35 13; do
 -ḡabaim ro-t. é 3 4; (níos)
 truime 52 23, roma 20 42;
 ro- 3 4; -aitḡear 95 16; -cuimā

109 7; -dāim 32 15, 106 30
 120 27; -tóir 85 30; -cuimḡste
 89 7.
 trom (p.), " meadócain " ḡc.;
 48 33, 117 7; t. liḡe 87 16.
 tromā, truime (b.) 21a 4,
 31 25, 34 23.
 tromdā, lann t. 106 11;
 troiḡ t. 102 41; rí t. ("cuimā-
 ctac ") 61 15.
 tromdāim, 106 30.
 troḡad, péacé troiḡim.
 trú [21], " uine dāortā, "
 " truaḡán, " ḡc. a trú 53 8;
 treadad troc 24 14; tá sé 'n-a
 troic 35 13.
 truaḡ, t. " uine truaḡ, boct, "
 ḡc. 38 26, 42 24; is truaḡ
 an meallad 43 5; faoiḡ,
 ḡc. truaḡ 110 21, 22; is t.
 mar tdoi . . . 53 2; ḡá
 truaḡe treas 79 28.
 truaḡe (b.) is t. é 13 6; mór
 an t. é 43 7; ḡá t. as mo 59 2;
 do ("tre ") t. do 27a 24;
 mo t., 12 1.
 truaill [14], t. cloiōim, ḡc.
 119 35; " éioeac " ḡc. 83 9;
 t. an cuirp " corp a-tá
 timceall an anma " 6 10;
 do-beirim as a t. é " noctaim
 é " 52 39; beanaim a t. do
 " noctaim é " 11 15; caom-
 97 34.
 truaillim, " truaillḡim " 2126;
 " loitim " 86 42, 106 16.
 tuaḡ [39], 111 18.
 tuaiḡ, tuaiḡ-eamāin 70 9; pa
 t. 70 6; a t. 109 1, 3.
 tuair, -im, ḡc., péacé tuar-
 tuaisḡceart [28], 66 8, 110 2.
 tualamḡ, " ábalta, " is t. mé
 ḡníom do déanam, " ḡc. 5 9,
 21 14, 30 3, 57 4, 94 12; is t.
 tú dā ḡcomairce 67 3.
 tuar [96], " ḡort " ḡc. 42 16,
 48 34, 52 23, 80 5, 93 22;
 " comarta, " " adbar, " " pre-
 sage " 8 8, 14 10, 43 10, 80 2,
 82 18, 85 51, 96 23, 101 58,
 105 3, 108 20, 110 26, 112 1;
 péacé túr, tuaraim.
 tuaraim, tuairim,
 " tuillim " ḡc. 29 31, 37 27,
 39 24, 60 15, 18, 91 44, 99 23,
 116 26; p. tuar 11 16, 20 43,
 27a 29, 38 12, 91 55; teiso
 ḡan t. 91 56; aḡ t. 37 6; péacé
 túirim.

ΤΥΔΑΙΜ, ΤΥΔΙΡΙΜ [13, 42],
 φα έ. "1 η-αξιαύ" 78 23;
 τυζας τ. ("αύθαρ ούόαις")
 οο 94 12; τ. οο 119 29.
 ΤΥΔΑΣΣΥΔΑΙΛ [148], 37 28.
 ΤΥΔΑΣΤΟΔ, (φ.), 80 38; λυέτ
 τυΔαστοδαι 80 36.
 ΤΥΔΑΣ, έ-, 20 9, 26 32; -αίμαιν 20 6.
 ΤΥΔΕ [39+], (να οτυΔεάο 104
 9); 74 12, 58; τ. γ ceall 63 5.
 ΤΥΔΑΙΜ, "τρασγραμ" 35 6;
 p. τυΔα 82 42, 91 26 **φέαδ** PB;
 βίονη "τυΔα" σο minic sna 11.
 ΤΥΔΑΙΣΘΕ 86 10.
 ΤΥΔΣΑ, **φέαδ** τυΔα, τυίγε.
 ΤΥΙΣΘΕ, ΤΥΔΣΑ [3, 4] τεαέ ζαν
 τυΔαιό 81 34.
 ΤΥΙΣΙΜ, τ. τεαέ 119 32.
 ΤΥΙΣΙΜ, 68 7, 74 61; p.
 τυίσιμ [148], τ. ιοτύ φαοι 32
 38; τυλ οο έιον τυίσεαηα
 57 2; τυίσε [3] 58 16;
 "baramail" "opinion" 74
 61, 75 35; οια οο έ. "ναέ
 ζlic έ " "a brilliant idea!"
 88 14; "ροζlum," "léis-
 eann" 21 5; "innleacéτ" γc.
 91 16; mío- 56 3.
 ΤΥΙΣΗΕΑΔ, -όη-, "έάοαέ" γc.
 96 15, 121 9.
 ΤΥΙΣ-SE, **φέαδ** οο-βειрим, -sc.
 ΤΥΙΛ-, **φέαδ** τυλ-.
 ΤΥΙΛΕ, (b). 18 1, 56 4; τ. ζαν
 ταρδα 75 21; τ. τυίρse, γc.
 65 12.
 ΤΥΙΛΙΜ, τυίλιό τονη φειρge 101
 2; οο τυίλ αν τραέ-νόηα 24 6.
 ΤΥΙΛΕΑΔ (φ.), "curo eile"
 13 2, 65 15, 84 46.
 ΤΥΙΛΙΜ, ΤΟΙ-, τ. έ 10 10, 14 10,
 19 8, 25 13; p. τυίλεαή, τοι-
 [101], -ιή [150] 20 6, 38 2; τ.
 τυίλε 88 27; τυίλεαήμαιν,
 τοι- [37].
 ΤΥΙΛΙΜ, τ. ι η-, "τά μο οόέαιμ
 slige ι η-" 99 13, 120 37.
 ΤΥΙΝΙΘΕ, ι οτ. "οαίμgean"
 101 16; **φέαδ** TD 9 4, Ped.
 ii 584.
 ΤΥΙΝΙΣΤΕ, trom- "άιτιζεε σο
 οαίμgean" 89 7; **φέαδ** TD 9 4.
 ΤΥΙΡ [14, 191], "τορ,"
 >"φλαίε" 20 42, 39 27;
φέαδ τορ.
 ΤΥΙΡΙΜ, (= "τυΔαίμ"),
 "τυίλιμ" 10 35, 61 19, 99
 24; p. τυίρ; **φέαδ** τυίρ.
 ΤΥΙΡΙΜΙΜ, "άιριμ," γc. 113 42,
 121 2; p. τυίρεαή [101], -ιή
 [150] 23 21, 82 34, 110 29,

ΤΥΙΡΙΝ-, γc. **φέαδ** τοιριν-.
 ΤΥΙΡSE, -RIS-, ΤΟΙ-, (b.),
 "τυίρse," "brón" 13 9,
 86 41; ΔS τ. 65 2.
 ΤΥΙΡSEΑΔ, is τ. μέ 86 41; is
 τ. ("brón") λιom, νοήμ, έ
 8 11, 87 1.
 ΤΥΙΡΙΣΙΜ, ΤΟΙ-, τ. έ 75 42,
 107 5.
 ΤΥΙΣ [14] 67 30.
 ΤΥΙSEΑΔ, **φέαδ** ταοίσεαέ.
 ΤΥΙSSE, ΤΑΟΣΣΑ, ní τ. οο-
 έαίό sé ná οο bí sí... 67 25;
 (is) τ. οο θυαίλ sé μέ ná mo
 ηάc 69 22; (is) τ. ΔS κείρ-
 τίζε έ rompa ná ΔS ζλυαίσε...
 74 18; ní hé ΔS τ. ζεινεas
 121 3.
 ΤΥISLE "barr- έυisleαό,"
 "τυίτιμ" γc. 79 16, 121 18;
φέαδ τυίσεαό [11], τυίσεαλ
 [11].
 ΤΥISLEΑΔ, σεανόιρ τ. 50 7.
 ΤΥISMIM, -m-, "ζεimim,"
 >"βειрим," p. τυίςμεαό [28],
 17 12.
 ΤΥITIM, (φάιστ. ταοέ 92 1);
 οο τυit meirge 86 1; οο τυit,
 >"οο μαrбуiзеαό" 64 4;
 p. τυitim, τοι- [150], 86 33.
 ΤΥΙ-, "έάοαν-", "μόρ-,"
 "lán-" ? -έόιr 101 23; -ηeар
 113 34; -śnióm 113 23; **φέαδ**
 Ped. i. 340; IGT 1. 620
 (-έimrto); LCAB xlvii 3 (-έap-
 έαέ); SIBP xl 9 (-ηαίηmeαέ);
 Eriu iv p. 96, § 16 (ταυl-έáin);
 YBL col 154 v. 6 (-ηeαόrαέ).
 ΤΥΙΔΑΔ, ΤΕΔΛ-, ΤΟΛ- [190], 20 6,
 37 24, 68 8.
 ΤΥΙΔΑΗ, "cnocán," 111 24.
 ΤΥΙΗΗΑ [2] (ι. τυηηα φiόηα, γc.)
 7 33, 34 31, 113 24; τονηα
 81 15, 91 53 (άέτ loέταέ οο
 κείr IGT 1. 50).
 ΤΥΙR [96] "sort" 24 14; τεαζ
 τυίr "τεαέ φειρme," γc. (?)
 119 12; "comaréta," γc. 20
 23; "ιarraió," "τυίλεαή,"
 γc. 3 16 18, 45 14, 48 27,
 51 5, 60 21, 109 16, 110 54; τ.
 τεασοα 102 39; τ. οeαζ-
 croéta 106 34; τ. οeαδéτα,
 >"φλαίε coζέαέ" 73 37;
 φiόη le τυίr (?) 99 42; **φέαδ**
 PB 7 14.
 ΤΥΙΡΑΔ, (φ.), "τριomάc" 30 5,
 48 35.
 ΤΥΙΡΑΣ, (φ.) 71 10; τ. na slac
 41 10; -oεas 95 19.

TURBÁD [12], -ΔΙÚ [13]
 “tuicim,” “mí-áto” 7c. 64 7,
 110 30; “exemption” ? >
 “cairde” ? 40 3; **féac** TD
 2 40.
 TURMÁIH, 7c. **féac** TOIRNIM.
 TÚS, **féac** TÓS.

U.

UA, Ó [98, 108], 20 14; IARH-UA
 20 14; **féac** Ó.
 UABAR [17], “CAINT UAIÛREAC”
 100 3; AINGLE AN UABAIR 20 13;
 -NEART 107 28.
 UACDAR [11].
 UACDARÁN, (p.), 121 8.
 UAS [39], UAIŠ [14], 1 9, 29 21.
 (p)UAIŠIM, > “cuirim le céile,”
 “olútuigim” 32 19, 96 25,
 117 14, 119 18; p. uaim [149]
 38 13, 81 10, 92 17, 93 24, 25,
 94 11; snáe uama 48 11;
 corh- 117 46.
 UAIÛREAC, UAIÛRAC [137], 41 9;
 bríos u. an fíona 80 8; u. AR
 73 45.
 UAIŠNEAC, 71 16, 122 1.
 UAIŠNEAS [38], “fásac” 20
 27; i n-u. 67 14, 118 4.
 UAIŠNUIŠIM, 68 4.
 UAILL [14], UALL [96], “uabar”
 “glóir” 13 6, 17 32, 27 5;
 do-ním u. as 8 4; uall-éac
 70 16.
 UAIH, **féac** uaih.
 UAIM, **féac** Ó, uaišim.
 UAIN [14], “seans” “oppor-
 tunity 11 17; ‘o’u. nó ‘o’nuaim
 (? anbuaim san t) 5 5; “uaimr-
 eac” u. an uaiš 117 23;
 a-tá m’u. den uaiš asat 57 36
 UAINC, féar, 7c. u. 41 34, 64 35;
 oisreac u. 98 2; réalta u. 114
 15; súil u. 96 26, 99 32; féar-
 85 13; teac taoib- 68 19; muir
 sriob- 74 29; rosg- 101 36.
 UAIR, 7c., **féac** uo-šeibim, fuar.
 UAIR [14], an u. do bí . . . 5 18;
 u. pa mbia . . . 3 34; ní hu.
 cairde, 7c. 11 5; ní hu. uaih
 é 74 8; i n-u an airteasail 7 5;
 ar an u. do b’fearr 93 27; sác
 n-uaire “i scoimuirde” 102
 34; “uair an éluig” 6 14;
 fear na haon-uaire 88 27; le
 séan uaire 97 36; ar n-uair “i
 noiair” 27a-23; ar, iar,
 n-uair “n-a oiairó sin” 42 38,
 60 36, 83 12, 98 27; éan- 6 14.

UAIŠLE, (b.) “cáil na huais-
 leacra” 21 3, 68 23, 80 7;
féac uasal.
 UAIŠLEAC, 91 13, 102 10.
 UAIŠNUIŠIM (é) 54 7, 91 5, 110 3.
 UAIÛBÉALTA, -tñ-, -éalta,
 -éala, “uabásad,” 20 11, 75
 21, 25.
 UAIÛNE, -tñe, -tñe [2],
 “columnian” > “laoc,” 7c.
 84 20, 85 37, 97 14.
 UAIÛNEAC, 7c. slan- 122 21.
 UALAC [55], fear t’ualais 48 22.
 UALL [39], “sgréac” 37 33.
 UALL, **féac** uall.
 UALLAC, “uaiÛreac” laoró u
 72 14.
 UAH [39], UAH [42], 1 10, 29
 16, 37 24.
 UAHÁ [4], “uaim” 20 13, 37 3.
 UAHÁ, **féac** uaišim.
 UAHÁIN, Oih- [17], uaháin,
 Oih- [150] 18a 5; u. tuic
 12 11; u. orm 17 15; u. do
 náihao, “easla roih do
 náihao” 43 8.
 UAH [96], “caora ós” 6 22;
 u. óé 54 20.
 UAH [96], “cuabar” 49 12; u.
 doosa “muir arsaio” 24 15.
 UAR, 7c., **féac** fuar, fuaraim,
 7c.
 UARÁN [35], “tobar” 67 45.
 UARUIŠIM, seail uaraisce 117
 19; **féac** fuaraim.
 UASAL, uime, 7c. u.; (níos, 7c.)
 uaisle 91 16, 31; iolta. >
 Aimm. na huaisle “na flaité.”
 68 26.
 UACDÁ [11] = “tearc” u. ní
 nar foillsis é 17 8; u. a
 glóir, 7c. 91 42; u. bean . . .
 99 26; u. urra 119 23; tuisé
 so hu. iao 91 23; do bí u.
 “uaišneac” (?) 17 8.
 UACPDAS [35], -tñás 75 21.
 UACTHAR, “uabásad” 56 1,
 75 44, 110 48.
 UÛ, Tuilln. uib 42 36, uib 42 34;
féac uš.
 UÛALL [94], 114 17; ar u. nó ar
 uib 42 36.
 UÛLAC, tír u. 66 2, 113 26.
 UÛ, OÓ, 3 34, 73 44; éiso m’uē
 90 25; uē do (“oia do”)
 broio 77 6.
 UÉT [72], > “brollac” 2 4,
 9 4, 6; mac oēta 9 9, 73 41;
 u. (> “asairó”) do éabairt

umha [2], 53 12; snát u. 100 30; ní háil bas do buain u. 77 28
umhal [118], "humilis," "obediens," 27A 11, 55 8, 80 2.

umhla, (b.), u. (do) 40 2, 55 1; im u. "fam smáct" 21 7; fa u. an amma "umhal don anam" 52 16; com- 107 35.

umhláct [26], 80 2; as u. do 80 4; u. an fíir "u. don fear" 87 15; tá u. asam air "séillcam sé dom" 100 9.

umhlaoir, "umhla" 55 11.

umhuigim, u. do 4 8, 100 12; p. -luasó 109 11.

úr, teaslaic ("muinntear") úir 71 15; mas úir 66 3; -beart 97 34, -eala 74 67; sriós-úr 37 21.

úr [96], úir [14], "cré," 7c. 17 28, 48 34, 86 38.

urasaill, OR-, uruigeall, OR- [53], urf-, forfuiigeall "cainnt" 12 1, 46 11, 52 18.

urair, ón u., féac anurair.

urðair "cuirim," "mí-áó" 83 20.

urðar, OR- [11] 80 27; u. iomruill 85 50; cuirim u. re 50 2; u. re háill 93 6; u. i n-asair ruaise 101 29; u. beirne do braiseó 82 4; o'u. "so hobann" 58 6.

urðoir [13], 80 32, 90 16.

urðoirdeac, tír u. "lán de badois" 7c. 96 20.

urðomhal, OR- [17], ió urðomail "lancis" 81 34.

ur-ómhair, i n- 76 12.

urðra, OR-, féac orðra.

ur-óail, "com-méio" 20 40, 118 20.

ur-óubáó, 20 16.

ur-faire, 83 12.

urla, OR-, eAR- [2], (-rrl- 5? minic sna 11) "fote" 7c. 91 30, 101 25.

ur-labra, 67 42.

ur-lair, ur-slair, "bualáó" 83 11.

urlám, "smáct" 57 3, 111 11.

urlam, urr-, "ullam," "toilteanac," "fuiriste le fasail," 7c. 48 14, 65 1, 1 1 52, 111 26; (níos, 7c.) urlame, is urlame clú 102 5.

ur-lann [12], "pánc" 80 26.

urlár, (f.) u. báir 107 1; u. áis, 7c. 102 46, 106 7; pionn- 70 13.

urmhaisim, "féadaim" u. é 29 18, 103 27; p. urmhaise, OR-, eAR- [143], -sin [144], u. ar "oul i n-aise" 58 37.

urmhaisneac, 111 24.

urmhór, "cuir is mó"; o'u., "beas nac" (?) 102 18.

urnair, -te, fur- [3] "fanáct le" 83 4, 94 4, 109 8; féac Ped. ii 584.

urnuigste, -uigste [3] "surte" 58 11, 65 11, 109 25; féac Ped. ii 551.

ur-óct, rem u. "rem uct" 33 3.

urra, orra, earra [7], u. ris, tar a óruim "guarantee," 7c. for it 111 26, 28; u. oibre, 7c. "duime féadras obair, 7c. do ódnam" 7 33, 52 12, 62 1; u. na creice 38 12; u. nac... 24 20; u. re peacáó, 7c. "ruo cosnas ar peacáó" 30 11; u. re himteac 23 1; u. don tosaic, 120 1; "plait," "taoisic," 97 23, 119 23; eirs ic earrair oireactais 68 28.

urraó, orraó, earraó [11], "plait" 7c. 82 38, 93 45, 103 15; u. cáis, "cosantóir i otrioblóir" 14 6; u. oibre "urra oibre" (féac urra) 19 15, 20 29; u. re 109 6; oas- le cor do clú 103 15.

urraóas, ORR-, eARR- [38], a u. ("ceannas," 7c.) ar 82 32; "oligeadó," 7c. 74 26; féac KM airradas.

urram, [42], ORRim, uirr- [13, 42], urramha [3], "umhláct" 7c.; u. o'fasail ó 80 18, 21, 100 21; t'u. doim 80 20; u. an rios "u. don rís" 80 1, 20, 97 45; m'u. "an té a bfuil u. asam do" 69 29; áó urroma 80 19, 100 22; san o'u. ("san barr, éraoib," 7c.) asam uair aet... 85 33; t'file o'fasail t'urrama ("o'fasail urrama uair") 80 21.

urramac, uirr-, duime u. "as tabairt urrame," 80 2, 19, 106 6.

URRAHANTA, "cuñācāc" (?)
111 24; **ṛāc** FM 1688, Din.
(URRAHANTA)

URRAHĀS [38] "URRAHĀ" (?)
74 26.

URSA, OR- [121], in-u. 1 1, 75 40,
116 7, 122 14; **so** ho. 116 6; u.
oom imśnīom 121 29; >

"laoč," "saoi," 73 37, 43,
75 12, 121 13.
UR-SĪC (AR) > "aōdar eāṣa"
12 14, 86 25.

URUSA, OR- [119], 85 19; nī
hu. "ba leās le" 21a 7;
(nīos, 7c.) usa, ośa, śār ū'u.
59 18; "nīos usa le pulāṣ"
24 23, 65 3, 69 3.

filiò do òum na tuana ran leabhar po.

- mac an bairt, doò mac Diar-
 mudo 103.
 — Eošan Ruatò (+1609) (mac
 Sofraò mic Eošan?) 63.
 — Eošan Ruatò mac William óis
 93 (?).
 — Eošan 102.
 — feargal mac Doimnail Ruatò
 48.
 — feargal ós mac feargal (mic
 Doimnail Ruatò) 20, 31, 35,
 38, 39, 45, 46, 47, 81, 90,
 93 (?), 107, 109, 110, 118,
 121.
 — Sofraio mac Brian 33, 78, 83.
 mac doòdāin, anluan 8.
 mac Bruaideadā, Seadā buirde
 80.
 — Tātō mac Dáire (+1652) 2,
 17, 51 (?), 95.
 mac Con mīde, Siolla briōve
 ("Albanac"), 71, 72, 113.
 mac (mās) Crait, Eošan an
 t-órtóir 100, 106.
 — Eošan (mac Donnēadā mīaoil?)
 25.
 — Maoimuire, 104.
 Ó Carrtoir, doò Ollabhar(?) 120.
 Ó Clumáin, Seadā, 84.
 Ó Concráin, Brian, 112.
 mac Eošan, Atdairne, (?) 36.
 Ó Dálais, Donūs pionn mac
 Amhlaoib 1 (?), 12, 13 (?),
 19 (?), 36 (?), 43 (?).
 — Donūs (+1420) mac Cearbail
 buirde, 119.
 — Cormac mac Tairōs Vallais
 40.
 — Donnēadā mór (+1244) 1 (?).
 9, 13 (?) 16, 18a, 22, 25a, 28,
 29, 41 (?), 43 (?) 44, 49, 50,
 51(?), 52(?), 53(?), 54(?), 56,
 57 (?), 60 (?), 61 (?), 62, 69,
 Taob amuis de tūadā a 29 ní
 cinnte surab é Donnēadā mór
 do òum don éann aca.
 — Eošan mac Sofraòa pionn
 105 (?).
 — Sofraio pionn (+1387), 37,
 64, 65, 66, 67, 74, 85, 91, 97,
 99, 101, 105 (?), 116.
 — Lochann ós, 122.
 Ó Sníh, fear plāta, 89, 115.
 Ó heoūsua, Eošiō (mac Maoil-
 seadluinn?), 57 (?), 68, 70,
 75, 79, 92, 108, 117.
 — Siolla briōve, 18 (?), 42 (?).
 Ó huiginn, Philip boct, 58 (?).
 — Maoilseadluinn na ntuasgal,
 82, 88, 96.
 — Tātōs mór (+1315), 98, 114.
 — Tātōs ós (+1448), 5, 76, 77,
 94.
 — Cormac, 30
 Ó'n éainto, fearpeasa, 4 (?), 61 (?)
 73.

ῥΑΟΙΝΕ, COIN, eic.

αβδ

COL

ΑΒΑΡΤΑΔ, ΑΒ-, 96 36.
 — (cú), 112, 118.
 ΑΒΔΑΗ, 5 18, 60 32, 7c.
 ΑΒΟΝΑΛΛ (cú), 118 10.
 ΑΙΒΕΛ, 41 11, 50 13.
 ΑΙΒΙΛΙΝ, ινῆσαν νιοκλάις μιν
 μνιρ, 67 39.
 — ινῆσαν Σεάμιν (μιν μνιρ?),
 74 67.
 ΑΙΒΙΣΤΙΝ (ηδον), 59.
 ΑΙΕΙΛΛ ΜΑC ΠΕΙΛ, 110 40.
 ΑΙΛΒΕ, ινῆσαν CORMAIC ΜΙC ΑΙΡΤ,
 99.
 ΑΙΝΟΥΡΙΑC [109] (ΑCΒΟΛ), 34 33, 58.
 ΑΙΝΜΙΡΕ, 81 6, 113 11.
 ΑΙΤΕΑΔ-ΤΥΑΔΑ, 84 26.
 ΑΛΛΗΜΥΡΑΙΣ, 85 27.
 ΑΛΗΡΑ (ΑΤΑΙΡ ΜΑΟΙC), 74 21,
 100 10.
 ΑΝΝΑ, 94 9.
 ΑΝΜΕΑΙΡΟ, ΣΙΟΛ Α., 85 7, 41;
 ΑΝΜΕΑΔΑΙΣ 85 7.
 ΑΟΥΟ, ΑΤΕΛΑΗ, 102 2.
 — ΜΑC ΑΙΝΜΙΡΕΑΔ, 81 5.
 — (ΡΙ), 113 13.
 — ? 69 34.
 ΑΟΥΑΝ, 98 39.
 ΑΟΥΒΕΛΛ, 66 12, 97 16.
 ΑΟΥΓΥC, ΒΡΥΣ Α., 99 43.
 — Ο ΜΑΟΙΛΣΕΑΔΕΛΙΝΝ, 110 28.
 ΑΡΤ ΔΟΙΝΦΕΑΡ, 86 2, 90 13, 97 8,
 110 36, 113 21.
 ΑΡΤΥΡ, 91 31.
 ΑΡΛΑΙΡΟ, ΟΡ- [192] ινῆσαν 1
 ΕΑΛΛΑΙΣ 114 31.
 ΑΤΕΑΙΡΝΕ, ΑΙΤΙΡΝΕ, 76 22, 84 12,
 117 8, 7c.
 ΒΑΟΥΑΝ ΛΙΑΣ, 113 14.
 ΒΑΟΙΣΕΑΛΛ (ΜΑC ΒΥΑΘΑΞΑΜ), 78
 19.
 ΒΑΟΙCΓΝΕ, 100 6.
 ΒΑΡΡΑ, ΟΑΙΒΙΟΤ (+1617) ΜΑC
 ΣΕΑΜΙC 87.
 ΒΕ ΒΙΟΝΝ, 91 17.
 ΒΛΑΡ (ΕΑΔ), 98 39.
 ΒΛΟΥ, ΣΙΟΛ Β. 85 26, 91 22.
 ΒΟΥΒ, ΒΡΥC ΒΟΥΒ, 91 52.
 ΒΡΑΝ (CÚ), 112 12, 118 10.

ΒΡΙΑΝ ΒΟΥΡΝΙΕ, 84 11.
 ΒΡΙΑΝ ΜΑC ΕΑΔΑΔ, 102 43.
 ΒΡΙΓΓΟ ΙΝΣ. ΕΝΚΡΙ ΜΙC ΣΕΑΡΑΙΤ,
 93 51.
 ΒΡΙΥΝ, 79 4, 27.
 ΒΥΑΘΑΞΑΝ, ΠΕΑΔ ΒΑΟΙΣΕΑΛΛ.
 ΒΥΡC, ΒΥΡCΑ, ΟΙΛΕΑΝ ΙΝῆσαν
 ΕΑΜΟΙΝΝ 112 21.
 — ινῆσαν (ΡΙΟCΑΙΡΟ ΟΙC) ΜΕΙC
 ΥΙΛΛΙΑΜ. 66 13.
 — ΡΙΟCΑΙΡΟ ΡΥΑΘ, 99 10.
 — ΣΕΑΔΑΝ ΜΑC ΗΟΙΒΕΙΡΟ ΜΙC
 ΕΑΜΟΙΝΝ, 86 17.
 — ΤΙΟΒΟΙΡΟ, ΜΑC ΥΑΙΤΕΙΡ ΟΙΟΤΑΙΣ,
 ΜΑC ΥΙΛΛΙΑΜ, 95.
 — ΣΕΑΔΑΝ ΜΑC ΡΙΟCΑΙΡΟ ΣΑCΑΝΑΙΣ
 111.
 — ΥΙΛΛΕΟC ΜΑC ΡΙΟCΑΙΡΟ ΣΑCΑΝΑΙΣ
 111.
 — ΥΙΛΛΕΟC ΜΑC ΥΙΛΛΕΟΙC ΜΙC
 ΡΙΟCΑΙΡΟ ΣΑCΑΝΑΙΣ, 108.
 CΑΙ-ΙΝ, 41 11.
 CΑΙΛΙΤΙΝ, 86 28.
 CΑΙΡΒΡΕ ΛΙΡΕΑΔΑΙΡ, 90 12.
 CΑΙΤΙΡΦΙΟΝΑ, ΣΑΝ C., 14 16, 24 29,
 53 28.
 — ΝΙ ΝΕΙΛΛ, 96 21, 37.
 CΑΙΤΕΡΕΙΜ (CÚ), 112 4.
 CΑΤΑΟΙΡ (ΜΟΡ), 105 14, 117 4, 44.
 CΑΤΘΑΙΡΟ, 65 17, 82 27, 86 30.
 CΕΑΛΛΑΔ, 113 13.
 CΕΑΡΒΑΛΛ, 68 8, 12.
 CΕΑΡΜΑΙΟ (ΜΑC ΑΝ ΤΑΞΟΔΑ), 65 27.
 CΕΑΡΜΝΑ, 110 2, 111 5.
 CΕΙΝΝΟΕΑΡC (CÚ), 112 11.
 CΙΑΝ ΜΑC ΑΝ CΑΙΝΤΕ, 96 34.
 CΙΑΝ, CΙΝΕΑΘ C. 106 36.
 CΙΝΝΕΙΡΟΙΡΟ, ΒΡΙΑΝ ΒΟΥΡΝΙΕ ΜΑC
 C. 85 21;
 CΙΡΝΕ, 29.
 CΙΛΑΝΝ ΥΙΛΛΙΑΜ, 101 54; ΠΕΑΔ ΒΥΡC.
 CΟΒΕΑΔ, CΙΛΑΝΝ C., 115 8.
 CΟΒΕΑΔ, CΙΛΑΡ, 7c. C. (=ΕΙΡΕ),
 75 13, 7c.
 CΟΛΛ, 72 26.
 CΟΛΛΑ, 77 11, 89, 1 16, 103 9,
 118 8.
 CΟΛ(Υ)Μ CΙΛΛΕ, 72 11, 95 22.

Colmán, 106 7, 37.
 Conaire móir, 93 26.
 Conall, Cearnað, 96 32.
 — Cime, 113 30.
 — Sulban, 66 1, 113 1.
 — orde Cuinn Céatochádaigh, 105 19.
 Conallaiḡ, 81 36.
 Conḡal Cinn Maḡair, 113 12, 14.
 Conlaoḡ, 82 18.
 Conn Céatochádaḡ (mac úna) 78 21,
 89 25, 93 25, 97 9, 105 4;
 111 5.
 Connla, 111 1.
 Corc (mac Luigḡeadaḡ), 74 2, 11.
 Cormac mac Airt, 90 15, 93 6.
 — mac Cuilinnám, 68 10.
 — mac Muireadaigh, 91 18.
 — na loingse, 110 27.
 Craoibhe, Clann C., 110 31.
 Craibhe, Clann C., 111 2.
 Cú Culinn, 82, 88 9, 92 30, 104
 13.
 Cúipio, Cúip-ioda, 78.
 Cúmsḡraio Meann, 64 23.
 Cú Raio, 64 23.

ḡaḡḡa, an ḡ., 65 29, 106 34,
 111 3, 119 15.
 ḡaibioḡ (rí), 17 16.
 ḡaire (clár ḡ.), 70 8.
 ḡál ḡcais, 77 16, 85 12.
 ḡálaḡ (Síol ḡ.), 83 19; **péac**
 Ó ḡomnaill.
 ḡallán, 93 3.
 ḡamán, Sa., 86 21.
 ḡanair, 74 38, 75 9.
 ḡá tí, 64 26; **ḡeac**, ḡc. ḡ. ḡ.
 (=éire), 91 36.
 ḡeadaḡ, Síol ḡ., 74 50.
 ḡeardaíl [140] ní Concoḡair, 76
 9.
 ḡeicḡire, -time, 96 26, 117 27.
 ḡeigḡeime, 97 44.
 ḡiarmuir Ó ḡuibne, 64 24.
 ḡoib, 106 33.
 ḡomnaill (rí), 113 12.
 — Cairbreac, **péac** máḡ Carḡaiḡ.
 Donn, (eac?) 98 40.
 ḡonncaḡ mac ḡrian ḡóruime,
 97 17.
 ḡuibḡeibaiḡ (ní Cearḡaill), 106 36.

éaḡa, eaḡa, 60 30.
 éanna, 83 10.
 eanós, 50 17.
 éar (rí), 111 4.
 éarc (b. ḡ p. ?), 71 4, 6, 11.
 éibear, críoḡ, ḡc. é. 75 15, ḡc.
 eibilín —? máḡair Concoḡair
 meic ḡiarmuir, 68 36.

éile (fáirḡ), 50 17.
 éilim, 84 27.
 éilionóir, -nór, buiritéir 101 57.
 — inḡean Concoḡair í Céallaḡáim,
 73 38.
 éimear, 82 20, 96 36.
 éinḡrinn (?), 121 28.
 eoḡaio ainḡeann, 84 27.
 — muigḡeadoḡn, 76 22, 90 11,
 93 22, 121 28.
 — file, 115 6.
 — íb eadaḡ, 96 19.
 éiréamón, 85 8.
 eoḡan (mac néill naoiḡiailaiḡ),
 114.
 — móir, 74 35.
 Eoin (asbal), 34 31.

facaḡa fátaḡ, 96 25.
 faḡaḡ Canann, 64 10.
 fearaḡaḡ Ó . . . ?, 69 34.
 fear ḡia(ḡ) mac ḡamán, 86 21.
 fearḡna (rí), 111 4.
 fearḡus, 97 40.
 — mac Róig (=f. mac Rossa),
 100 29.
 — f. roḡa, 68 11.
 fearon (rí), 111 4.
 féi(ḡ)lim(ḡ) Reaḡḡmar, 90 13.
 — mac Crionḡeinn, 117 11.
 fiaḡa(ḡ) fionnolaiḡ, 84 25.
 — Sraibḡeime, 90 12.
 — fonn f. (=éire), 63 11.
 fionḡeal (cú), 112 4.
 fionn, clár, ḡc. na (ḡerí) ḡf.
 (i. éire), 75 19, 91 17.
 fionn mac Cumuill, 93 27, an
 fáirḡ fionn 97 10.
 fionnaḡair, 104 18.
 fionnḡuala ní Concoḡair, 114.
 — ní . . . ? 69 34.
 fionnloḡlannaigh, 89 1.
 fionnḡan, 67 8, 97 30.
 fine foḡra (=foḡóraiḡ ?), 98 40.
 fir monaḡ, 82 33.
 fíteal, 93 3, 97 11.
 flann (rí), 121 8; fiaḡ, ḡc. f.
 (=éire), 89 5.
 foirbre mac fine, 84 27.
 foirneart (cú), 112 10.
 forann (rí éiripḡe), 31 12,
 63 17, 74 25.
 freing (rí), clár f. =éire, 68 26.
 fromséis, pr-, br-, -ias, 15 22,
 52 19, 81 10, 122 19, 20.

ḡailiam, 86 9, 100 6, 117 7.
 ḡaioḡeal (ḡias), 92 4; na-
 ḡaioḡil, 92 1, ḡc.
 ḡeanann ḡruaḡólas, 65 21.

ḡob na ḡḡéal (eac), 98 37.
ḡoll mac morna, 112 9.
ḡráinne, ḡ. ní ceallais, 76, 77.
ḡréas, ḡréasac, 93 24, 107 30.
ḡuaire, 72 24, 111 31.

hoibeard, clann ho. 111 32.

iaicim, 37 32, 57 28.
i-ób, 46 6.
íobal, iubal, -óal [11], 21a 22.
ioltoatác (cú), 112 3.
iollán ioléroatác, 67 28.
iorḡal (cú), 112 9.
ios-éab, 63 13.
íor, 117 32
— ollasla. 78 24

laibheartac, fl-, (rí), 113 15.
laimheadóin, 107 30.
lámác (eac), 98 38.
laḡaire (rí), 109 5, 113 4;
inis, ḡc. l. (=Éire), 77 8.
lasairfíona ní concóbar, 113 19.
lasarus, 69 12.
liat mača (eac), 98 34.
loclannais, 97 22.
loḡarn, 65 35, 71 8.
loingíonus, 39 12.
loingseac (rí), 113 14.
lorc, clann l., 85 35, 86 8.
luḡ lámḡada, 65 27, 72 26, 75 8,
luḡ — 75 8.
luḡ — 98 40.
luḡaró — 109 4.
lúisipear, lúcipear 5 11, 67 50.

mac an báir 115 9.
mac coise 76 9.
mac con mroie 115 9.
mac craic 115 7.
mac diarmuid, concóbar mac
cairḡ, 68, 78 22.
— tomaltaac an éinis, 120.
mac doinnail, raḡnall mac
somairle, 89.
— séamus mac alasdair, 121 35.
— somairle (buidé) 89 14.
mac eočaḡa, 115 6.
mac eoḡain, aḡairne, 36.
mac ḡearailt, buisio ní ḡ.,
93 51.
— enri, 93 51.
— ḡearóir, 67, 101.
mac ḡiolla caomh, 116 12.
mac lias, 80 26.
mac murcáḡa, art, 100.
mac suibne, maolnuire 102 17.
— ruairóni óḡ mac ruairóni, 102.
máḡ donḡusa, doḡ mac airt, 96.

— doḡ mac doḡa mic doinnail
óis, 78 22, 109 24.
máḡ cairtais, cormac fionn aḡair
doinnail ruairó aḡair doinnail
óis, 64 6.
— diarmuid mac cormaic mic
doinnail óis, 91.
— diarmuid mac cormaic mhóir
mic muireadóis, 91 22.
— doinnail óḡ mac cormaic
mic doinnail, 74, 99.
— doinnail mac doinnail mic
doinnail, riabac, cairbreac
64 31, 74 69, 105.
— eoḡan (+?) mac doinnail
óis (+1309), 64 32, 99 40,
116 23.
— féilim(ró) mac diarmuid mic
doinnail, 64.
— saḡb inḡean doinnail óis, 99.
— taḡs mainistreach mac doinnail,
97.
— riḡ de shioct cairtais, 91 32.
máḡ matḡaimha, art mac briam,
103 31.
máḡ flanncáir, 78 23.
máḡ mhóir. doḡ mac con connacḡ,
70, 75, 92 46.
— cú connacḡ comarba, 103.
— cú connacḡ mac con connacḡ,
107, 112.
— róis, inḡean con connacḡ
comarba, 103.
máire, deirbḡiur iarla cloinne
riocairo, 79 29.
— inḡean cuinn bácais í néill,
89 14.
— inḡean í concóbar (?) 102,
44.
— . . . ? máḡair í báoisill, 78
20.
— . . . ? máḡair doḡa buib í
doinnail 110 52.
mairḡréas, -ḡréas [157] san m.
32.
— inḡean murcáir í brian
iarla tuatónmhan, 108 19.
— inḡean méis flanncáir,
78 23.
— inḡean doinnail í con-
cóbar cairbriḡ 68 41.
— inḡean féilim í concóbar
(?) 102 47.
mál mac úḡoine mhóir, 93 50.
manais, 82 34.
manannán, 98 32.
maoilmhicis (rí), 98 36.
maoilseacluinn (rí), 76 22.
maoise (mac aḡhra), 41 34, 74
21, 100 10.

maolcoba (rí), 113 13.
 marcus cras, 121 12.
 mar̃ta, 69 10.
 mãta (asbal), 34 35.
 meãub, 104 11; mãs 7c. m. 75 46.
 meic mios̃daom̃, -̃daom, 64 27, 96 34.
 mic̃éal (ar̃cam̃seal), 11, 62 15, 64 37.
 míl (easbáin), clann, 7c. míleaõ 85 49, 92 6, 110 32, 7c.
 mios̃daom̃, 64 27, 96 34.
 mo-bí cláiremeãc, 72 13
 mõs néio, 97 9.
 móir̃bhinn, 71 5
 mo-ling, 117 44
 móir, iñgean . . . (?) 64 36
 — iñgean . . . (?) bean má̃gnusa í Coñcobãir, 98 26.
 — iñgean . . . (?) má̃tair̃ diãrmũa níẽis car̃tãis, 74 61, 91 46.
 morna, 71 5, 112 9.
 mu-án, 71.
 muc trum̃ dá̃ c̃ó, 119 20.
 muir̃ceartãc mac ear̃ca, 64 25, 71 6.
 — mac níẽil̃ sl̃núuib̃, 68 9.
 muire ó̃s [126], 24 16, 7c. a m. > "is truãs," 88 28.
 — mãs-ua-léan(a), 30 22, 39 9.
 muireadãc mac eõsam̃ mic níẽil̃ naoĩsĩallãis, 65 34, 71 3.
 — muilleãtan 82 34.
 — tíreac̃ 109 6.
 monãca san, 59 7.
 mur̃cão mac briañ bóroime, 80 24, 85 12, 97 18, 98 37.
 naoĩ mac láim̃p̃iãc, 31 11, 107 20.
 naoise, 96 34, 110 26.
 néio, 76 12.
 niall caille, 113 30.
 — prosãc, 113 30.
 — naoĩsĩallãc, 87 5.
 nuadã neãct, 100 3, 117 2.
 — fionn páil, 114 25.
 nuadã, iñgean aõda mic má̃gnusa í Doim̃naill, 63 26.
 ó b̃aoĩsill, tãõs, 78.
 ó briañ, Coñcobãr mac Toir̃beal̃bãis, 116.
 — mair̃s̃réãs iñgean mur̃cão iar̃la tuaõm̃ũm̃an, 108 19.
 — mãt̃s̃am̃am̃ mac muir̃ceartãis, 80.

— tãõs mac mãt̃s̃am̃na, 77.
 ó briañ, féilim̃ mac fiãcãio mic aõda, 117.
 ó caoim̃, art mac Coñcobãir, 64 30, 99 42.
 — Doim̃naill mac airt mic Coñcobãir, 64 35, 74 72.
 — Doim̃naill mac airt mic airt, 73.
 ó ceallãcám, eilionóir iñgean Coñcobãir mic Doim̃cãio, 73 38.
 ó ceallãis̃, s̃r̃ainne iñgean maol̃seac̃luim̃, 76, 77.
 — maol̃seac̃luim̃, 76 2, 4, 25, 77.
 ó Coñcobãir, aõo (mac Toir̃beal̃bãis̃ óis̃?), 76 12.
 — aõo mac féilim̃ mic cãtãil̃ croib̃beir̃s, 113 36.
 — aõo mac eõsam̃, 119.
 — briañ luĩs̃neac̃, 88 7.
 — briañ mac Doim̃naill ó c. cair̃breac̃, 82 88.
 — cãtãil̃ croib̃beir̃s, 84 22.
 — cãtãil̃ Dũb ó c. Ruad̃, 86.
 — Dearb̃áil, iñgean Tãiõs an eic̃, 76 9.
 — Dearb̃orãis̃ail, iñgean mãs̃nuis̃, 66.
 — féilim̃ (?), 102 47.
 — fionñguala, iñgean mãs̃nuis̃, 114.
 — mãs̃nus mac Coñcobãir Ruad̃, 98, 114.
 — lasãir̃p̃iona, iñgean cãtãil̃ croib̃beir̃s, 113 19.
 — tãõs an eic̃, 76 9.
 — Toir̃beal̃bãc mór, 82 6.
 — Toir̃beal̃bãc ó̃s mac aõda 86.
 ó dá̃lãis̃, doñgus mac aml̃aoib̃, 73.
 — doñgus mac Doim̃cãio m̃hoir̃, 69.
 — eõsan mac sõprãiõ f̃inn, 65.
 ó Doim̃naill, aõo iar̃la, mac Rũorãiõ, 93.
 — aõo buir̃e mac Cuim̃ mic an cãl̃bãis̃, 63 30.
 — aõo buir̃e mac aõda ūuib̃, 103.
 — aõo mac mãs̃nuis̃, 121 35.
 — aõo Ruad̃ mac aõda mic mãs̃nuis̃, 63 2, 109.
 — aõo ó̃s mac aõda ūuib̃ mic aõda Ruad̃, 110.
 — Coñcobãr mac aõda, 66.

- Doimnall mac Doimnail mór, 113.
 — Neachtain mac néill gairb, 63 29.
 — Niall Sarb mac Toirdealbais, 94.
 — Niall Sarb mac Cuinn mic an Chalbais, 63.
 — Rašnailt inġean Toirdealbais, 82 10, 88 5.
 — Ruðraide mac doða mic Maġnuis, 83, 107, 121.
 — Toirdealbác an fíona, 82 42.
 Ó Donncaða locha léim, taos mac amlaoib, 64 34, 66 15, 74 71, 99 43, 116 25.
 Ó Duibhóirna, 113 34.
 Ó ġairmleaoaró, niall, 71.
 Oġma, 111 24.
 Ó hífearnám, 72 15.
 Oiléan, inġean éamunn (búrca ?), 112 15.
 — inġean Oáibíe Róiste, 87 23.
 Oilill, 64 1.
 Ó maaoáin, murcaó, 85.
 Ó maoilseacluinn, donġus mac Donncaíó (an ġarraġs), 110 28.
 — Art mór, 106 31.
 — Cormac ballac, 106.
 Ó maolcónaire, flaitrí, 90 2.
 Ó maolfabail, 113 35.
 Ó néill, doó iarla, 107.
 — Doimnall, 76.
 — Niall ġlúnoib, 119 3.
 Onóra, inġean Muiris inġe ġearailt, 99 7.
 — inġean . . . (?) mátair flaitrí í maolcónaire (?) 90 25.
 Ó Raġallais, 103 15.
 Orba (rí), 111 4.
 O Ruairc, doó buide mac Briam ballais, 79 4, 30, 117 47.
 — doó ġallta mac Briam ballais, 79 4, 30, 117 47.
 — Brian na múrta mac Briam ballais, 109 23.
 — Brian mac Briam na múrta, 79.
 — Conn mac Briam ballais, 109 23.
 — Taos an fíona mac Briam na múrta, 79.
 Ó Ruaoða, 115 7.
 Oġar, 112 10, 118 10.
 Ó Súilleabáim, buaoác mac meic Dunlaing, 64 33, 74 70, 99 41, 116 24.
 Ó Tuacail, fiaġaíó, 117 48.
 páoraġs (mac Alpruinn), 25a 33, 55 19, 59 13 (p. na bpeann), 72 10, 74 5 (pobal p.).
 Peaoar, bea-, 39 35, 72 2, 118 30.
 Poimp máġe, 110 38, 121 11.
 Pól (asbol), 39 2—, 57 25.
 Prím (Rí na Traoi), 93 35.
 Raġallac (rí), 68 13.
 Rašnailt, inġean í Doimnail, 82 12, 88 5.
 Riocard, Ristead, feac búre.
 Ríogoonn, 112 24.
 (Róac), fine Róġs, 110 35.
 Róis, inġean Con Connaġt méis uir, 103.
 Rosa, Clann R., 96 12, 38.
 Róiste, feac Oiléan.
 Ruairí . . . 76.
 Ruðraide, Clann R., 82 17.
 Saob, inġean méis ġarġais, 99.
 — inġean . . . (?) mátair Taos í Donncaða, 74 71.
 Sarb (mac Ceit), 84 34, 98 42.
 Seacnasac, Siol S., 111 31.
 Séam (asbal), 34 34.
 Séamus (rí), 63 21, 87 21.
 Searlas (Rí na framnce), 108 17, 110 39, 111 37.
 Séasar, 17 5, 121 11.
 Seac, 41 23.
 Sceolang (cú), 118 1.
 Síota Oóar mac Conmara, 98 38.
 Sláine, inġean loclaínn meic Conmara 77 18.
 Sobairce (rí), 111 5.
 Solam, 41 36, 91 47, 100 10.
 Sreang, 107 16.
 Subaltac (ġaíar Con Culuinn), 86 24.
 Taos mac Briam bóroime, 97, 21.
 Taos Sionna, 99 43.
 Toirdealbác mac Taos mic Briam bóroime, 97 26.
 Tomás (asbal), 34 32.
 Torna, 84 13.
 Tuacá Oé Danann, 107 11.
 Tuacal Teacmar 72 28, 84 36, 90 13.
 Tuireann, 64 27, 92 41.
 Uaoða (?), Clann Uaoac, 111 32.
 Uar mac Tuirinn, 92 41.
 Uġoine, lu-, 84 26, 92 6.
 Una, inġean Cuinn Céaoġaġais, 78 21.
 — inġean í ġuacail, 117 48.

Áiteanna.

air

clú

Airíne, 90 22, 99 6.
 Áine (Clíac), 67 36, 70 8, 74 53,
 99 3, 26.
 Airo tilao (Co. an Dúin), 96 9.
 Aisia, 107 31.
 Alba, 71 4, 84 31.
 Allt (na heilte) (Co. an Éabáin),
 112 16.
 Almhain, 84 34, 89 10, 112 12.
 Ana (Abann) (cá háit?), 93 8.
 Annla (cá háit?), 106 29.
 Aolmhas [138] (i mBréifnib), 110,
 3. 54.
 Aro Eoſam (Co. Dún na nG.),
 113 40.
 — na nGlas (Co. Slí), 102 36.
 Arma, féac Gleann Arma.
 Át lias (Co. Ros.), 110 5.
 — Truim (Co. na mÍre), 77 18.
 Baile an Iobair, 96 7.
 Banba (=Éire), 81 28, 7c.
 Banna (Abann), 82 39, 89 19,
 96 5.
 Baoi (Co. Corc.), 91 47, 110 30.
 Baoill, féac Búill.
 Bealac Bóroime (cá háit?), 64
 32.
 Beann Boirce (Co. an Dúin),
 96 14, 75 5.
 — Éadair meic Éadſaoit (Co.
 Áta Cl.), 96 10.
 — Sulban (Co. Slí), 63 1, 4, 64 24.
 Bearnas (Co. O. na nG.), 95 13.
 Béinne Briot (cá háit?), 106 33;
 féac LL, 27 b 40, 290 b 42.
 Béirre (Co. Corc.), 74 39, 107 1.
 (an) Beiril, 10 17, 18a 5.
 Bóinn (Abann), 85 23, 96 5.
 Boirce, 121 29; féac Beann B.
 Boireann (Co. an Cláir), 80 10;
 Tuill. tol. Boirrib, 113
 40.
 Braibéilab (Co. Slí), 95 13.
 Breasá, mis. 7c. Breas, 46 58,
 75 12, 91 40, 7c.
 Breata, -tam [152, 153], 71 7.

Bréifne, 112 17.
 Broime (cá háit?), 67 32.
 Bruſ Boirib, 91 52.
 Buanao (Abann) (Co. Liatr.), 95
 13.
 Buas (Abann) (Co. Lontr.), 89
 23, 93 29.
 Búill, Baoill (Abann), 93 41,
 95 11, 109 12.
 Bun Toime (Co. Slí), 83 32.
 Caoac (cá háit?), 86 14.
 Cairbre (sa mluam), 99 14,
 101 55.
 — (i gConnaéctairib), 68 40, 82 9.
 Cairte an Oruaó (cá háit?),
 86 2.
 Caiseal, 74 4, 96 4, 119 4.
 Calraige, 88 32.
 Caolmóin (Co. Tiob.), 64 29.
 Caoluisge (Co. fear m.), 86 10.
 Caonruige (Co. Luim.), 114 25.
 Carn Fraoic (Co. Rosc.), 88 36.
 Carra (cá háit?), 98 9.
 Carras fearſuis, 96 8.
 Caréac, -rr- (Abann) (Co. Clár.),
 74 49.
 Cé (Co. Rosc.), 66 14, 110 50.
 Ceall Créirre (Co. Corc.), 73 23.
 — Dara, 106 25.
 Ceann Coraó, 80 25.
 Céis (Co. Slí.), 120 3, 39.
 Ciarraróe, 74 50.
 Cláire (Co. Luimn.), 110 28.
 Claoſlais (Co. Luimn.), 74 51.
 Clár Rosa (=Éire?), 109 24.
 Clárac (Ealla), 64 3.
 Cleiteac (Co. na mÍre), 64 25.
 Lioóna (Co. Corc), 86 20, 99 8.
 Clu (Co. Luim.), 67 32, 74 54,
 84 45, 109 3, 110 14; c. mál,
 66 12.
 Cluain Caom (i gConnaéctairib),
 86 17.
 — Fraoic (Co. Rosc.), 119.
 — Carb, 97 15.

Cnoc Fionncháirn na Foraire (Co. Aroin.), 117 29.

— Sraíann (Co. Tiob), 74 54.

— Mac Míocháoin, 64 27 (nó -cháoin?)

Cnoúba (Co. Lu.), 111 5, 39.

Coúal (Co. Cille O.), 84 14, 113 20, 118 5.

Coimneall (cá háit?), 99 4.

Coirreáil (Co. Rosc.), 88 37.

Collán, Sliaib C. (Co. an Cláir), 111 10.

Colt (Co. na Míre), 84 6.

Conaéar (nó Conaéar) (cá háit?), 85 34.

Consa (Co. na Sairm.), 93 18, 111 38.

Connaéa, [152].

Cora (naoútae?) (Co. na Sairm.), 84 47.

Corann (Co. Slis.), 113 31.

Corca, 109 17.

— Ouirne (Co. Ciar.), 74 45.

Cranmhóin (cá háit?), 85 18.

Craob Ruad, 72 24, 82 14, 86 26, 109 16.

Craonáil (Co. na Sairm.), 114 20.

Crota Cliaic (Co. Tiob.), 64 33, 74 54 (Cruit C.).

Cruaéa, Cruaéain (Co. Rosc.), 90 13, 109 9, 114 33, 119 1.

Cua (Cláire) (Co. Tiob.), 74 40, 91 14, 106 4, 30.

Cuala, 84 21.

Cu-án (=Sliaib Cua?), 71 1.

Cuan Beirbe (Co. Ciar.), 74 49.

— Coraó (=Ceann Coraó?), 99 5.

— Dor, (Co. Corc.), 91 12.

— Line (cá háit?), 118 12.

— Slisige, 88 32.

Cúl Raicín (=Cúl Raicín?), 96 9.

Daíall, féac Drui Daíall.

Daíl (aíann) (Co. Slis.), 83 11,

Daíbre (oileán) (Co. Ciar.), 74 39.

Daol (aíann) (Co. Dún na nS.), 63 28, 70 8.

Daol (aíann) (Co. Luim.), 74 51.

Deaṛs (aíann) (Co. Dún na nS.), 83 21, 93 41, 112 15.

Deaṛs Deirc (loé), 111 18.

Deaṛs Droma (=Drui Deaṛs?), 113 24.

Deasmuṁa, 101 5.

Doire (Colum Cille), 66 11, 70 4, 75 37, 81 4.

Doimnac Coḃa (Co. an Dúin?), 113 43.

Dora (Co. Corc.), 85 34, 99 11; ceann Doir, 85 11; féac Cuan Dor.

Drobaois (aíann) (Co. Dún na nS.), 112 15.

Drui Caim (=Teamair), 96 34.

— Daíall (Co. Muirín?), 113 31.

— Daíbreac (cá háit?), 113 26.

— Tuama (Co. na nS.), 113 25.

Dub (aíann) (Co. Dún na nS.), 83 10, 109 9.

Duiblinn, 77 17, 97 25, 100 6, 101 40.

Dún (Co. Dún na nS.), 109 7.

— Caim (Co. Corc.), 91 21.

— Cnuca (cá háit?), 113 18.

— Dá leaéglas (=Dún pátrais, Co. an Dúin), 95 6.

— Deaṛsa(n), 82 15, 96 6.

— Eoéair Máige (=Druṣ Ríóṣ, Co. Luimn.), 74 52.

— Innéir (cá háit?), 74 47.

— Iomóáin, -s-, (Co. na Sairm.), 101 23, 116 23; féac TD, 3 48.

— Libse (Co. Aont.), 89 20.

— Máige (=Dún Eoéair Máige?), 99 20.

— na nSall, 81, 93 24, 110 38.

— na Sṣiaic (cá háit?), 97 43, 110 14.

— Sobairce (Co. Aont.), 75 6, 96 6.

Eabar (aíann) (cá háit?), 113 36.

Eaéṛsa (Co. na Sairm.), 64 25, 84 19.

Eaṛar (cá háit?), 93 45.

Eaṛsa (=Éire), 97 13.

Ealla (Co. Corc.) [152], 64 1, 73.

Eamair (maéa) (Co. Aroin.), 82 40, 110 2.

Eanaé (Dub?) (Co. Liaé.), 79 30.

— (aíann) (cá háit?) 118 6.

— (cá háit?), 63 8, 109 18.

Eas Ruad (Co. Dún na nS.), 66 4, 74 2, 110 20.

Easbáin, Sbáin, 107 9, 10.

Eiréneac (aíann) (Co. Dún na nS.), 113 2.

Éigipt 74 25; Rí Éigipte, 63 13.

Éile (Co. Tiob. 7c.), 101 52.

Eilge (=Eaṛsa? i. Éire), 85 9, 24.

Éirne (loc 7 áðann), 66 3, 75 5,
79 14, 95 11, 118 23.
Eirce (nó "Eirce") (áðann)
(Co. Ciar.), 74 38.
Eoðail (Co. Corc.), 86 15.
Eoðanaðt Cairis, 74 4, 121 23.
— Iarinnian, 74 44.
Eoðanaðs, 74 34.
Corair, 90 6.

Falða, 98 12.
Feadail (cuan 7 loc), 110 13, 22.
Féil (áðann) (Co. Luimn.), 91 21.
Feméan (Co. Tiobr.), 85 39.
Fionn (áðann) (Co. Dúim na nS.),
93 4, 109 3, 110 20, 113 39.
Fionncora (Co. an Éiláir), 97 36.
Fóula (=Éire), 122 12.
Fómra, fine f., 98 40.
Forðar (Co. an Éiláir?), 64 4.
Forðrum (Co. Dúim na nS.),
113 35.
Formaol (Co. Luimn.), 64 33,
85 14.
Fréamam [129] (Co. na hIairm.),
107 25.
Fuarán (Co. na Sairm.), 92 43.

ḡabar (Co. na Míre), 70 7,
97 37.
— (=1 Conaill ḡabra?), 99 36.
ḡabrán (Co. Cille Conn.), 91
56, 99 7.

ḡailm, 111 33.
ḡáille (Co. Slis.), 99 26.
ḡáirige, -ríe (cá háit?), 84 9,
19, 97 39, 109 2, 24.

ḡarinn (Co. ḡailm.), 98 40.
ḡearḡ (=loc ḡearḡ, Co. Dúim
na nS.), 71 24.

ḡlais (cá háit?) 81 36.
ḡlaoi (cá háit?), 85 29.

ḡleann arma (Co. Aont.), 89
19, 22.

— ḡaible (cá háit?), 112 19.
— maíoir (Co. Corc.), 91 24.
— Ríge (Co. an Dúim), 96 20.

ḡreadán (nó "Creadán" ?), 119
12.

ḡulban, féac beann ḡ.

1 Conaill ḡabra, 74 51.

iasḡac (áðann) (Co. Slis.), 112
16.

Imleac íobair (Co. Tiobr.), 74 54.

Inis (Co. an Éiláir), 77.

Iomdán, féac Dúim 1.

Israhél, 74 22.

Laðáin, 46 29, 90 5.

Laoi (áðann), 93 41.

Laðarn (Co. Aont.), 89 20.

Leac na ṽtorao (cá háit?),
67 8.

Leamam (áðann), (Co. Ciar.)
74 49, 99 1, 101 21, 106
33.

Léim an Con (Co. an Éiláir),
79 14.

Leitðear (Co. Dúim na nS.),
81 10.

Leitir maolám (Co. an Éiláir),
111 9.

Liamam (cá háit?), 67 2, 116 21.

Lípe (áðann), 117 41.

Líge (Co. Dúim na nS. ?), 83
13, 93 42.

Lios na Beirbe (in Norway?),
99 29.

Loc áilinne (Co. Liac.), 95 11.

— an Sḡail, =loc ḡuir, 86 21.

— an Sḡuir (Co. Liac.), 86 37.

— Beada (Co. Dúim na nS.),
75 36.

— Cuan (Co. an Dúim), 93 41.

— ḡile (Co. Slis.), 88 32.

— ḡuir (Co. Luimn.), 74 53.

— Léim (Co. Ciar.), 64 34, 93 9.

— Luigðeac (Co. Ciar.), 74 40.

— meilge (Co. Liac. 7 Slis.),
112 18.

Lontoon, lu-, -nn-, —, 63 1, 67 42.

Lors (Co. fear m.), 112 16.

Luacair Deaðair (Co. Ciar.),
74 50.

Luigne (Co. Slis.), 88 18.

Luimneac, 99 23, 116 6.

maðaire péimín (Co. Tiobr.),
74 55.

maḡ an Sḡail (cá háit?), 104 20.

— n-laoi (Co. Rosc.), 98 41.

— ḡCeitne (Co. Dúim na nS.),
88 31.

— ḡComéinn (Co. Ciar.), 74 45.

— Deaḡ (Co. na ḡailme), 118
24.

— neine (Co. Dúim na nS.),
66 3, 88 31.

— fearca (fionntam) (Co.
Tiobr.), 116 10.

— fionn (Co. Rosc.), 114 23.

— Inḡine an Sḡail (Co. Slis. ?),
82 8.

— Inḡine eacac (cá háit?), 88 35.

— Luirḡ (Co. Rosc.), 82 32.

— (mac) meic máḡac (cá háit?),
92 21, 98 42.

— míre, 107 33.

— moðairne (cá háirt?), 74 63.
 — mucroinne (Co. na Sairín.), 64 36, 86 1.
 — muirceirinne (Co. Luígh.), 92 32.
 — Rač (Co. an Dúin), 113 12.
 — Ruirce (cá háirt?), 99 31.
 — Sainb (Co. Rosc.?), 84 37.
 — Taimnac (Co. Luimn.), 91 19.
 — Uisniš, 84 37.
 máiš (an iobair) (abann) (Co. Luimn.), 74 52, 99 17, 109 11.
 maisce (Co. Cille D.), 80 24, 118 29.
 máilann [129] (Co. Dúin na nS.), 93 18, 113 35.
 manann [129] (Co. Corc.), 99 20.
 mangarta (Co. Ciar.), 64 34.
 maonmáš [138] (Co. na Sairín.), 77 20, 84 43, 92 14.
 mīre, 84 36.
 mioðbolš (Co. fear m.), 112 16.
 moðarn (abann?), 65 17, 70 5, 84 46; féac máš m.
 monač (i nalbain), 89 6.
 muiar (abann), 92 26, 95 11.
 muir n-ločt (English Ch.) 71 2
 — Ruat, 31 12, 74 20.
 mullac maiscean, 97 42; féac maisce.
 muina [8].
 murbac (Co. Dúin na nS.), 66 2, 75 6, 82 31.
 nás, 68 12.
 neimčinn (Co. Muirš.), 95 14.
 Oileac, ai- (Co. Dúin na nS.), 66 2, 76 11, 110 1, 119 3.
 Oiršialla (Co. Luígh., aróin. muim. fear m.) [152], 75 6, 103 32, 118 20.
 port láirge, 91 23.
 port Rois (Co. aont.), 96 8.
 Raoileann, -inn [129] (Co. Cille D.), >éire, 81 5, 96 5, 109 17, 110 19, 121 31.
 Rát óá čoga=bruičean óá č. (Co. Iairín.), 110 27.
 — luirc (=éire), 97 24.
 — mača, 109 29.
 Ré, óam Ré, 91 47.
 Rinn Sibne=Rinn Seimne (Co. aont.), 96 7.

Róim, (an) R. 72 1, 116 19.
 Ros (cá háirt?), 91 34.
 — Comáin, 76 4.
 — Sreata (cá háirt?), 67 22.
 Saðall (Co. an Dúin), 113 31.
 Sašsa, -sam [152, 153], 71 5.
 Saiméar, mis Saiméar (cá háirt?), 63 1; Saiméar=éire.
 Saingeal (Co. Luimn.), 97 43 99 12.
 Saimain (=Cnoc Saima?) (Co, an Člár), 111 39.
 Sbáin, féac easbáin.
 Seašais (Co. Rosc.), 84 39.
 Seancuán (cá háirt?), 71 1.
 Seandún [mar 35?] (Co. Dúin na nS.?), 63 23.
 Sioč doúda (Co. Dúin na nS.), 113 25.
 — eošabáil (Co. Luimn.), 74 53.
 — Neannra (Co. Rosc.), 85 41.
 — Trum (=Caiceal?), 101 9.
 Sionna (abann), 82 39, 85 13, 106 38.
 Siur, Súr (abann), 109 11, 110 25, 28, 116 24; féac TD ii p. 348
 Sléacč (Co. na mīre?), 84 40.
 Sliab Alpa, 64 26.
 — an Iarainn (Co. Liac), 112 19.
 — Bačna (Co. Rosc.), 95 13.
 — Šcrot (Co. Tiobra.), 74 19.
 — Forannáin (Co. na hIarm.) 122 4.
 — Fuair (Co. aont.), 64 23.
 — Dearš (cá háirt?), 112 18.
 — Lučra (Co. Ciar.?), 64 36.
 — mis (Co. Ciar.), 64 8, 22.
 — Sióin, 20 1.
 Sligeac, 112 18, 113 38.
 Sorča, (i tčir pábáil), 67 27.
 Suca (abann), 84 17.
 Súir, féac Siur.
 Tailte (Co. na mīre), 96 36, 98 27.
 Té (=Teamair), 110 25.
 Teac miočuarca (i tčeamair), 120 36.
 Téa-šm (=Sliab nŠam) (Co. Sliš.), 64 32.
 Téa-máš>éire, 93 40.
 Teamair, 85 52, 119 2, 7c.
 Tčir Conaill, 81 1

- Éir páil (Éire), 89 7.
 Tobar Seal (cá háit?), 82 37.
 Tonn Tuairé (Co. Aont.), 113 19.
 — na Trí Tonna, 93 10, 105 34.
 Torac (inis), 66 12, 83 12, 89 26.
 Torac (cá háit?), 96 3.
 Tráḡ Baile (cá áit?), 86 12.
 — Baile (Dún Dealgan), 96 8.
 — Dá Ban (cá háit?), 96 35.
 Traoi, an t., 86 13, 93 37, 107 32,
 110 38.
- Trian an Tuaisgirt (Tír Cloinne
 Aoḡa Buiré í néill?), 82 30.
 Tromra (Co. an Cláir), 111 39.
 Tuathmha, 77 12.
 uaine (cá háit?), 99 41.
 uirne (cá háit?), 74 39.
 uisneac, Clár, Fóir, 7c. uisniḡ
 “Éire,” 107 38.
 u' áir 96 1 7c
 una (abann) 70 11.
 urmha, fian u. 109 11

fuirmeacá Ainm

As an leabhar dárab tiotal Irish Grammatical Tracts* is ead do bainead na somplaí atá éios annso. Somplaí iad ar ghnáth-fuirm-eadaib na n-ainm 7 na n-ábhaic atá le faisil san dán oínead. Tá tuillead mór feasa ar na fuirm-eadaib seo sna I.G.T., 7 moltar na léagtóir an leabhar soin do faisil do péin. Na fuirm-eadaí atá éios annso is iad na fuirm-eadaí do-geobair an léagtóir san bpoiclóir (ll. 511-634) ioir lúibíní ceardósada. Is é an t-easgar a-tá ar gac sompla: tuiseal ainmnead, tuiseal tabartaic, tuiseal geineainnead, tuiseal ainmnead iolraic, tuiseal tabartaic iolraic, tuiseal geineainnead iolraic, tuiseal ánsiúe iolraic.

1. **fine (բ. ղ Բ.)**; fine; fine; fine(սօձ); ֆին(սօձ)իծ; fine(սօ),
ֆine(սօձ).
2. **comā (բ.)**; comā; comā; comā(տօ); com(սօ)սիծ; comā(տ),
comā(տօ).
3. **marūna (Բ.)**, -na; -na; -na(տօ); -na(տօ)իծ; -na(տ); -na(տօ).
4. **coñā (Բ.)**; -māտօ; -māտօ; -mēձ; -mēձիծ; -mēձտօ; -mēձ.
5. **roṣā (Բ.)**; -ain; -an; roṣain; roṣne; roṣniիծ; roṣneսօ
roṣan; roṣne.
6. **oioṣā (Բ.)**; -ṣain; -ṣan; -ṣain; -ṣnaiիծ; -ṣain; -ṣna.
7. **oioṣotā (Բ.)**; -tօսօ; -tօտօ; -tօտօ; -tօտօսիծ; -tօտօ; -tօտօ.
8. **ealṭa (Բ.)**; -ṭain; -ṭan; -ṭain; -ṭanaiիծ; -ṭan; -ṭana.
9. **ceastrāma (Բ.)**; -māin; -mīna; -mān; -mīna; -mīnaiիծ; -mān; -mīna.
10. **lānamāin (Բ.)**; -māin; -mīna; -mīna; -mīnaiիծ; -mān; -mīna.
11. **colam (բ.)**; -am; -aim; -aim; -amaiիծ; -am; -ama.
12. **colam (Բ.)**; -aim; -aim; -aim; -uma; -umaiիծ; -um; -uma.
13. **ṣasraտօ (Բ.)**; -raտօ; -raտօ; -raտօ; -raտօիծ; -raտօսօ;
-raտօ.
14. **truտօ (Բ.)**; truտօ; truտօ; truտօ; truտօիծ; truտօսօ;
truտօ.
15. **beart (բ.)**; beart; beirt; beirt; beartaiիծ; beart; bearta.
16. **leanab (բ.)**; leanab; leanab, leinib; leanab, leinib;
leanbaiիծ; leanab; leanba.
17. **albanac (բ.)**; -nac; -naiṣ; -naiṣ; -n(ս)ձaiիծ; -nac; -n(ս)ձ.
18. **albanac (Բ.)**; -naiṣ; -naiṣ; -n(ս)ձ; -n(ս)ձaiիծ; -nac; -n(ս)ձ.
19. **calaṃ (բ. ղ Բ.)**; -līma; -līma; -līma; -līmanaiիծ; -līma;
-līma.
20. **an uile ֆear**; օոn uile ֆear; méս na huile, na n-uile, ֆear;
na huile ֆear; օo na huilիծ ֆear; mic na n-uile ֆear;
na huile ֆear(ս).
21. **pile (բ.)**; -lիօ; -leսօ; -lիօ; -leսօսիծ; -leսօ; -leսօ.
22. **troiṣeac (բ.)**; -eac; -iṣ; -iṣ; -eacaiիծ; -eac; -eac.
23. **cuirreac (բ.)**; -rreac; -rriṣ; -rriṣ; -rriṣiծ; -rreac, -rreacսօ;
-rre.
24. **proiṣeac (բ.)**; -eac; -eac; -eac, Դc.
25. **beannac (բ.)**; -ac; -ac; -ac, -aiṣ; -ac, -aiṣ; -acaiիծ;
-ac; -ac.
26. **peacotac (Բ.)**; -ac; -ac; -ac; -ac; -acaiիծ; -ac; -ac.
27. **banas baile**; banas baile; banais baile, banasa baile; banais
baile, banasa baile; banasaiիծ baile; banas mbaile; banasa
baile.

*Edit Prof. O. J. Bergin, *Eriu* IX.

28. ԿՈՒՆՆԵԱԾ (բ.); -ԵԱԾ; -ԻԾ, -ԵԱԾԱ; -ԻԾ, -ԵԱԾԱ; -ԵԱԾԱԻԾ;
-ԵԱԾ; -ԵԱԾԱ.
29. ԲՐԱՅ (բ.); ԲՐԱՅ; ԲՐՈՅԱ, ԲՐԱՅԱ; ԲՐՈՅԱ, ԲՐԱՅԱ; ԲՐՈՅԱԻԾ,
ԲՐԱՅԱԻԾ; ԲՐԱՅ, ԲՐՈՅ, ԲՐԱՅ; ԲՐՈՅԱ, ԲՐԱՅԱ.
30. ՕՏ (բ.); ՍՅ; ՍԻՅԵ; ՍԻՅԵ; ՍԻՅԻԾ; ՍԻՅԵԱԾ, ՕՏ; ՍԻՅԵ.
31. ԾԵԱԾ (բ.); ԾՈՅՏ, ԾԻՏ; ԾՈՅԵ, ԾԻՅԵ; ԾՈՅԵ, ԾԻՅԵ; ԾՈՅԻԾ, ԾԻՅԻԾ;
ԾՈՅԵԱԾ, ԾԻՅԵԱԾ, ԾԵԱԾ; ԾԻՅԵ, ԾՈՅԵ.
32. ԱՇԱԻՐ; ԱՇԱԻՐ; ԱՇԱՐ; ԱԻՐԵ(ԱՇԱ); ԱԻՐ(ԵԱՇԱ)ԻԾ; ԱԻՐԵԱՇ,
ԱԻՐԵԱԾ, ԱՇԱՐ; ԱԻՐԵ(ԱՇԱ); ՏԻՐ; ՏԻԱԻՐ; ՏԵԱՇԱՐ; ՏԵԱՇՐԱՇԱ;
ՏԵԱՇՐԱՇԱԻԾ; ՏԵԱՇՐԱՇ, ՏԵԱՇԱՐ.
33. ՄԱԻՏԻՏԻՐ (բ.); -ՏԻՐ; -ՏԻՐ, -ՏՐԵԱՇ; -ՏՐԵ(ԱՇԱ);
-ՏՐ(ԵԱՇԱ)ԻԾ; -ՏՐԵԱԾ, -ՏՐԵԱՇ; -ՏՐԵ(ԱՇԱ).
34. ԸԼԱՄԱԻՆ (բ.); ԸԼԱՄԱԻՆ; ԸԼԱՄՈՆԱ; ԸԼԱՄՈՆԱ; ԸԼԱՄՈՆԱԻԾ;
ԸԼԱՄՈՆԱ; ԸԼԱՄՈՆԱ.
35. ԾՈՒԲԵԱԼ (բ.); -ԲԵԱԼ; -ԲԵԱԼ, -ԲԵԻԼ; -ԲԵԻԼ, -ԲԵԱԼԱ; -ԲԵԱԼԱԻԾ;
-ԲԵԱԼ; -ԲԵԱԼԱ.
36. ԴԱԼԼԵԱԾԱՐ (բ.); -ԾԱՐ; -ԾԱԻՐ; -ԾԱԻՐ; -ԾԱԻՐԻԾ; -ԾԱՐ; -ԾՐԱ.
37. ՎԵԱԴԱԾ (բ.); -ԴԱՅ; -ԴԱՅ; -ԴԵԱԻԾ; -ԴԵԱԾ; -ԴԵԱԻԾ; -ԴԵԱԾ.
38. ԴՐԱՅ (բ.); -ԱՅ; -ԱՅ, -ԱՅԱ; -ԱՅ, -ԱՅԱ; -ԱՅԱԻԾ; -ԱՅ; -ԱՅԱ.
39. ԴՐԱՅ (բ.); -ԱՅ; -ԱՅԵ; -ԱՅԱ, -ԱՅԱԻԾ; -ԱՅ; -ԱՅԱ.
40. ԿԱՏ (բ.); ԿՈՅ; ԿՈՅԵ; ԿԱՏԱ; ԿԱՏԱԻԾ; ԿԱՏ; ԿԱՏԱ.
41. ԴՐԱՅ (բ.); -ԱՅ; -ԱՅԱ; -ԱՅԱ; -ԱՅԱԻԾ; -ԱՅ; -ԱՅԱ.
42. ԴՐԱՅ (բ.); -ԱՅ; -ԱՅԱ, -ԱՅԵ; -ԱՅԱ, -ԱՅԵ; -ԱՅԱԻԾ; -ԱՅ; -ԱՅԱ.
43. ՕՍԻԼ (բ.); ՕՍԻԼ; ՕՍԻԼԵ, ՕՍԼԱ; ՕՍԻԼԵ, ՕՍԼԱ; ՕՍԻԼԻԾ, ՕՍԼԱԻԾ;
ՕՍԻԼԵԱԾ, ՕՍԼ; ՕՍԻԼԵ, ՕՍԼԱ.
44. ԶՐԱԾ (բ.); -ԱԾ; -ԱԾ(Ե); -ԱԾ(Ե); -ԱԾԱԻԾ, -ԱԾՈՒԾ; -ԱԾ,
ԱԾԵԱԾ; -ԱԾԱ, -ԱԾԵ.
45. ԶՐԱԾ (բ. 7 ի.); -ԱԾ; -ԱԾԵ; -ԱԾԵ; -ԱԾՈՒԾ; -ԱԾԵԱԾ; -ԱԾԵ.
46. ԸԼՄ (բ.); ԸԼՄ; ԸԼՄ(Ե), ԸԼՄԱ; ԸԼՄ(Ե), ԸԼՄԱ; ԸԼՄԱԻԾ,
ԸԼՄՈՒԻԾ; ԸԼՄ, ԸԼՄԵԱԾ; ԸԼՄԵ, ԸԼՄԱ.
47. ԿՈՑՈՄ (բ.); -ՑՈՄ; -ՑՈՄ, -ՑՈՄԱ, -ՑՈՄԱ; -ՑՈՄԱ, -ՑՈՄԱ,
-ՑՈՄԱ; -ՑՈՄԱԻԾ, -ՑՈՄԱԻԾ; -ՑՈՄ, -ՑՈՄԱԾ; -ՑՈՄԱ,
-ՑՈՄԱ.
48. ԼԱԻՇԵԱԾ (բ.); -ՇԵԱԾ; -ՇԻՈՒ, -ՇԻՆԵ, -ՇԵԱՆԿԱ; -ՇԻՈՒ, -ՇԻՆԵ,
-ՇԵԱՆԿԱ; -ՇԻՆԵԻԾ, -ՇԵԱՆԿԱԻԾ; -ՇԵԱՆԿԱԾ, -ՇԵԱԾ, -ՇԻՆԵԱԾ;
-ՇԻՆԵ, -ՇԵԱՆԿԱ.
49. ԵԱԾՐԱԾ (բ.); -ՐԱԾ; -ՐԱԾ, -ՐԱՐԿԱ; -ՐԱԾ, -ՐԱՐԿԱ; -ՐԱՐԿԱԻԾ;
-ՐԱԾ, -ՐԱՐԿԱԾ; -ՐԱՐԿԱ.
50. ԸԼԱՐՏԵՈՐ (բ.); -ՏՈՐ; -ՏՈՐ, -ՏՈՐԱ(Ը); -ՏՈՐԱՅ, -ՏՈՐԵ;
-ՏՈՐԻԾ, -ՏՈՐԱԻԾ; -ՏՈՐԵԱԾ, -ՏՈՐԱԾ; -ՏՈՐԵ, -ՏՈՐԱ.
51. ՕԱԼԵԱՄ (բ.); -ԵԱՄ(ԱԻՆ); -ԻՄ, -ԵԱՄԱՆ; -ԻՄ, -ԵԱՄԱԻՆ;
-ԵԱՄ(Ն)ԱԻԾ; -ԵԱՄ(ԱՆ); -ԵԱՄ(Ն)Ա.
52. ՔՈՂԼԱՐ (բ.); -ԼԱՐ; -ԼԱՐ, -ԼԱՐ; -ԼԱՐ; -ԼԱՐԵ; -ԼԱՐՈՒԾ; -ԼԱՐԵԱԾ,
-ԼԱՐ; -ԼԱՐԵ.
53. ԼՈՒՅԵԱՏ (բ.); -ՅԵԱՏ; -ՅԻՏ; -ՅԻՏ, -ՅՏԵ; -ՅՏԻԾ; -ՅՏԵԱԾ, -ՅԵԱՏ;
-ՅՏԵ.
54. ԼՈՒՅԵԱՏ (բ.); -ՅԻՏ; -ՅՏԵ; -ՅՏԵ; -ՅՏԻԾ; -ՅՏԵԱԾ, -ՅԵԱՏ; -ՅՏԵ.
55. ԿՐՈԴԱԾ (բ.); -ԱԾ; -ԱՅ; -ԱՅԵ; -ԱՅԻԾ; -ՈՅԵԱԾ, -ԱԾ; -ԱՅԵ.
56. ԿՐՈԴԱԾ (բ.); -ԴԱՅ; -ԴԵ; -ԴԵԱ; -ԴԵԱԻԾ; -ԴԵԱԾ; -ԴԵԱ.
57. ԼԱՐԱՅ (բ.); -ՐԱՅ; ԼԱՐՅԵ; ԼԱՐԱՅ; ԼԱՐԱՅԱԻԾ; ԼԱՐԱՅ; ԼԱՐԱ.
58. ՅԵԱԼ ՎՈՆՆ (բ.) ՅԵԱԼ ՎՈՆՆ, ՅԻՈԼ ՎՈՆՆ; ՅԻ ՎՈՆՆ; ՅԻ ՎՈՆՆԱ;
ՅԵԱԼԱԻԾ ՎՈՆՆԱ; ՅԵԱԼ ՎՈՆՆ; ՅԻՈԼԱ ՎՈՆՆԱ; ՅԵԱԼ ՎՈՆՆ (բ.);
ՅԻ ՎՈՆՆ; ՅԻԼ ՎՈՆՆԵ; ՅԵԱԼ ՎՈՆՆԱ; ՅԵԱԼԱԻԾ ՎՈՆՆԱ;
ՅԵԱԼ ՎՈՆՆ; ՅԵԱԼ ՎՈՆՆԱ.
59. ԲԵԱՆ ՏԵԱՆ; ՄՈՆԱՐ Տ(Ե)ՆՅ; ՄՈՆԱ Տ(Ե)ՆՅ; ՄՈՆԱ ՏԵԱՆԱ; ՄՈՆԱԻԾ
ՏԵԱՆԱ; ԲԱՆ ՏԵԱՆ; ՄՈՆԱ ՏԵԱՆԱ.
60. ՄԻՈՆՆ (բ.); ՄԻՈՆՆ; ՄԻՈՆՆ; ՄԻՈՆՆ, ՄԻՈՆՆԱ; ՄԻՈՆՆԱԻԾ; ՄԻՈՆՆ;
ՄԻՈՆՆԱ.
61. ԵՐԵԱՆ (բ.); ԵՐԵՈՆ; ԵՐԵՈՆ; ԵՐԵԱՆԱԻԾ; ԵՐԵԱՆ; ԵՐԵՈՆԱ.

62. séato (buatá); (**p.**): seoto, séato; seáro, séaro; séaro, séaro; séaroib; séaro; seota; seóta, séata.
63. ceart (**p.**): ceart, ciort; c(e)irt; c(e)irt; ceartaib; ceart; ciorta.
64. cróc (**p.**): cróc; cróic, cróis; cróic, cróis; crócaib; cróc; cróca.
65. fear (**p.**): fíor; fír; fír; fearaib; fear; fóra.
66. gleann (**p.**): glíonn, glínn; gleanna; gleann(**t**)a; gleann(**t**)aib; gleann; gleanna.
67. port (**p.**): purt; puirt; puirt; portaib; port; purta.
68. part (**p.**): port, poirt; poirt; partaib; part; porta.
69. croó, craó (**p.**): cruó; cruir; cruir; croóaib, craóaib; croó, craó; cruóa.
70. cur (an tsíl) (**p.**): cur; cuir, cora; cuir, cora; coruib; cur, cor; cora.
71. sioc (**p.**): sioc; seaca; seaca; seacuib; sioc, seac; seaca.
72. luét (**p.**): luét; loéta; loéta; loétaib; luét, loét; loéta.
73. ball (**p.**): ball; boill; boill; ballaib; ball; balla.
74. uall (**p.**): uull, uoll; uoill; uoill; uallaib; uall; uulla, uolla.
75. reot (**p.**): riú, reot; riuir, reoir; riuir, reoir; reótai; reot; reóta, rióta.
76. biaó (**p.**): biur, biaó; bí; bí; biaóib; biaó; biaó, biúra.
77. ceméal (**p.**): -éal, -iul; -éil, -iuil, -íl, -éal; -iuil, -íl, -éil, -éala; -éalaib; -éal; -éala, -iula.
78. cineol (**p.**): -eol, -iul; -eoil, -íl, -iuil, -eol; -iuil, -íl, -eoil, -eola; -eolaib; -eol; -eola, -iula.
79. uime (**p.**): uime; uime; uoine; uoinne; uoine; uoinne.
80. giolla (**p.**): giolla; giolla, gille; giolla, gille; giollaib; giolla; giolla.
81. sa (**p.**): sa; sa; sa, saoi, sae, saí; sauib, saib, saoitib, saeitib; sa, saoithe; saithe, só (tá fuirmeaca eile ann con mair).
82. lá (**p.**): ló; láe, laoi; láe, laoi, laithe, láite; láib, laoitib, lauib, láitib; lá, laoithe, láithe; ló, laoi, láite; (tá fuirmeaca eile ann).
83. cnú (**b.**): chaoi; cnó; cnó, cha, chaí; chaib, choib; cnó; cnú.
84. bró (**b.**): bróim; brón; bróinte; bróintib; brón, bróinthe; bróinte.
85. uraoi (**p.**): uraoir; uraó; uraoithe, uraoithe; uraoitib, uraoitib; uraó, uraoithe, uraoithe; uraoithe, uraoithe.
86. ba (**b.**): bain; bó; ba, bai; buaib; bó; bú.
87. cró (an eic) (**p.**): crú; craoi; craoi, craoithe; craoitib; cró, craoithe; cru, craoithe.
88. róto (**p.**): rói; róto; róto; róto(e); rótaib, rótoib; róto, rótoe; róto, rótoe.
89. oisir (**p.**): oisir; oisir; oisir, oisre; oisrib; oisre; oisre.
90. peart (**p.**): pior, peart; pearta; pearta; peartaib; peart; pearta.
91. flait; flait; (an) flaeta, (na) flaeta; flaithe; flaitib; flaithe; flaithe.
92. súl (**b.**): súil; súla; súle; súlib; súl; súle.
93. otáig (**b.**): otóce; otóce; otóce; otóci; otóce; otóce.
94. ubail (**p.**): ubail; ubail; ubail; ubail; ubail; ubail.
95. eisriat (**p.**): -ria; -ria; -ria; -ria; -ria; -ria.
96. tal (**p.**): tal; tal; tal; tal; tal; tal.
97. ceo (**b.**): ciaig; ciac; ciaca; ciacuib; ciac; ciaca.
98. cnú éuniois; cnú é.; cnú c.; cnua c.; cnuaib c.; cnú gc.; cnua c.
99. ré (an uime) (**b.**): ré; ré; rée; réeib; rée; rée.

100. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν; -ῶν;
-ῶν.
101. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν; -ῶν;
-ῶν.
102. ὁδῶν (p.); ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν;
ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν;
ὁδῶν.
103. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν; -ῶν.
104. ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν ὁδῶν (m).
105. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν; -ῶν.
106. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν; -ῶν.
107. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν; -ῶν.
108. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν.
109. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν.
110. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν.
111. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν.
112. ὁδῶν (p.); -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν.
113. ὁδῶν (p. ὁ b.); -ῶν; ὁδῶν, ὁδῶν, ὁδῶν;
-ῶν, -ῶν; -ῶν.
114. ὁδῶν (p.); -ῶν, -ῶν, -ῶν, -ῶν, -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν.
115. ὁδῶν (b.); ὁδῶν, ὁδῶν, ὁδῶν, ὁδῶν, ὁδῶν;
ὁδῶν.
116. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν ὁδῶν.
117. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν.
118. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν ὁδῶν.
119. ὁδῶν ὁδῶν.
120. ὁδῶν (b.); ὁδῶν, ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν;
ὁδῶν, ὁδῶν.
121. ὁδῶν (b.); -ῶν(n); -ῶν(n), -ῶν(n); -ῶν, -ῶν(n); ὁδῶν(n);
-ῶν(n); -ῶν(n).
122. ὁδῶν (p.); ὁδῶν, ὁδῶν, ὁδῶν, ὁδῶν, ὁδῶν;
ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν; ὁδῶν, ὁδῶν.
123. ὁδῶν (p.); ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν;
ὁδῶν.
124. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν.
125. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν ὁδῶν.
126. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν.
127. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν, ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν.
128. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν.
129. ὁδῶν ὁδῶν, -ῶν; -ῶν; -ῶν, -ῶν.
130. ὁδῶν (b.); -ῶν; -ῶν, -ῶν, -ῶν; -ῶν; -ῶν, -ῶν;
-ῶν, -ῶν, -ῶν.
131. ὁδῶν (b.); ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν;
ὁδῶν, ὁδῶν.
132. ὁδῶν ὁδῶν(ῶν), ὁδῶν, ὁδῶν(ῶν), ὁδῶν.
133. ὁδῶν (p.); ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν; ὁδῶν.
134. ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν;
ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν; ὁδῶν ὁδῶν.
135. ὁδῶν ὁδῶν; -ῶν ὁδῶν; -ῶν, -ῶν, ὁδῶν.

- [illegible]

##

measgar

Seo éíos na measgar atá le pasáil sna tuairis

Deiríde: 1, 5-7, 9, 11, 12, 16, 18a, 20, 21a, 22, 23, 25, 27, 27a, 29, 35, 37, 39, 46, 49, 50, 52-58, 60, 62-69, 71-78, 80-82, 84-88, 90, 92, 95-97, 100-102, 104, 105, 107, 108, 112, 115-118, 121.

Séadna(ó): 2, 13, 15, 17, 25a, 26, 30-34, 36, 41, 43, 59, 94, 110.

Séadna(ó) mór: 122.

Rannaiḡeacṡ mór: 3, 19, 21, 38, 42, 44, 45, 51, 79, 91, 93, 103, 106, 119.

Rannaiḡeacṡ béaḡ: 10, 14, 18, 24, 40, 47, 48, 61, 99, 113.

Rannaiḡeacṡ ḡairiḡ: 28.

ḡroisḡeacṡ: 70, 83, 109.

Rannaiḡeacṡ ceacarcuibaiḡ reacomarcacṡ: 4.

Leac-rannaiḡeacṡ mór: 8.

Rionnairiḡ trí n-airiḡ: 98.

Oliḡairiḡne: 114.

Oli-casḡairiḡne: 89.

Snéaḡḡairiḡne: 111.

Ae freisḡe: 120.

Cun tuilleaḡ feasa o'pasáil i ḡtaoḡ na measgar-so féac DD xix, xx, ḡc., Kuno Meyer *Primer of Irish Metrics*, 7, tar ḡac leaḡar eile, ISP, pp. 1-20.

CEARTUŠAÓ

Δ-τά na focail seo éíos le cur i n-ionad na bfocaí Δ-τά san leabhar.

RÉAMHÁDÓ

leat. 3, líne 9, 10, haois
 „ „ „ 17, féadúdar a ráó
 sur

97 36b. dá éleig
 105 21o. uoirneam
 106 11o. leamab
 108 19o. is curó
 109 11c. siur

DUANA

2 6b. toraio
 3 6a. romuio
 10 10o. éairis
 10 39b. n-aiehe
 11 18c. a éile [i scáé]
 14 9a. [is a éprioé]
 17 25b. éioó
 21 20o. ar [sal]
 21a 7b. na buó
 25a 27o. ná
 37 24b. uonnbán
 41 38a. ssiat 's
 48 20c. sráso
 48 25o. mian
 51 10o. cor
 55 7a. hinéan
 61 7a. u'óig ára a fine
 64 28o. roénuic. a énuic.
 65 7o. commáméair
 65 32a. na ba
 67 9o. aoigio
 72 3b. éeannóir
 76 eágar ceart, 22, 21.
 79 17c. croioib
 82 7a. uo-rineas
 84 18c. [sion] uo éuam
 84 18o. t'órbaaball
 88 31b. ceitne
 89 11c. áair áaoib.
 91 54c. [baó] uoar
 94 14b. [as] laóéraió [sall]
 96 1c. scroio
 97 10b. ráite

NÓTAÍ

10 10o. " is
 10 40a. leg. mór uonh?
 11 21o. ham aiehe
 40 14. " coisneam
 40 23. leie "; fear poirne,
 lit. chess-man.
 52 9. u'fulang
 52 14. t-abra sam
 59 9c. uó
 68 28o. leg. sc
 84 18c. leg. [sion] uo éuam
 84 18o. leg. t'órbaaball
 94 14b. leg. as laóéraió sall
 101 44o. is mó a nsoilleam
 104 4co. . . . beas " (?).
 104 8c. lot " (?); nó " uo
 léis " = " uo éreie " (?).
 106 8. labairt "
 109 18b. na n-aoigéao
 117 49c. soiom
 119 24. " turret "; féac....
 p. 88)
 119 36o. bile

IL-LÉAGHNA

61. O'Con. Don's Bk. 73
 84 18. -am: -ball DL.
 94 14b. ar laóéraió n. Y.
 116 18o. uoie a i. L.

FOCLÓIR

ASNAĆ . . . 119 9.

COLAIMH, CA- 44 4

FORMHÁIL (b)

NOĆA, ... ROIMH SHUĆ NÓ F-,

RÁSHUING

TAIR, ... 22 1, 89 7, 91 14.

ÁITEANNA

ÉIGIPT . . . . . RÍ ÉIGIPT(e) 63
13, 18.

SORĆA, ... PÁBAILL

FUIRMEACÁ

BRÁ LÍN, ... BRÁĆAIB LÍN;
BRÁĆ LÍN;

CUILLEADÓ CEARTUĞAÓ

DUANA

- 3 21 **foirceann**
 7 6, 66 5 **faite**
 20 40, 118 20 **urdaíl**
 24 25 **haiéðior, beiréior**
 29 30 **cúmaing, bfulaing**
 76 3 **éagcuinne**
 76 7 **éorcúirte**
 78 20 **óíol anmairg**
 110 51 **breo óearg**

IL-LÉAGMA

- 84 18co. -laínn: -bail F.

NÓTAÍ

- 78 20 **anmairg, féac** YBL f. 159
 v. 1

POCLÓIR

dele **anmicim, anaicim**
 dele **brataim**
 breo (b)
 colaínn 44 4
 dele **cúibíó**
 cúmaing . . . a cúmaing
 dele **óoinín**
 faite, -te
 faoiseam . . . "cosnam"
 foirceadál, foirceann
 foilgim, féac foluigim
 dele **folcainm**
 dele **fuagaim**
 sion, "béal" (?) 84 18.
 inpeadoma
 láimann
 dele **luadaim**
 dele **rígim**
 siansa (p), "fuaim" (?)
 tiorólaicim, tiorón-, tionn-
 urdaíl.

ΜΟΥΣΗΝΤΣΙΣ ΕΔΕΔΙΛ, ΤΕΟ.,
ΕΙΛΟΘΟΙΡΙ,
1 ΜΕΘΑΙΕ ΔΕΤΑ ΕΙΛΑΤ

3 9031 01176264 8

150889

DOES NOT CIRCULATE

BOSTON COLLEGE LIBRARY

UNIVERSITY HEIGHTS

CHESTNUT HILL, MASS.

Books may be kept for two weeks and may be renewed for the same period, unless reserved.

Two cents a day is charged for each book kept overtime.

If you cannot find what you want, ask the Librarian who will be glad to help you.

The borrower is responsible for books drawn on his card and for all fines accruing on the same.

